


Raſis
1510









VSVS AC VIS NOBILIS
Theriaces Lissybonicæ,
dictæ Aurea:

Quoniam his temporibus multi
periculosi morbi pluribusque in
regionibus præcipue Portu
gallia, Neopoli, Hispania,
&c grassantes, nempe Pestilentia:
Aurigo, febris, podagra, ele
phantiasis, et alij consimiles:
quibus mederi cupiens excellen
tissimus Medicus D. Thomas
Lyssybonensis, hanc The
riacen adversus prædictos

, aliosq; innumeros morbos (siqs
ea recte pro ætate ac naturæ,
confectione utatz (psentiss.m
remedium, inuenit.

Inprimis singulare quod
dam Vitandæ ac curandæ
pestis antidotum ẽ in uino
uel aqua rutacea sumpta
hæc Theriace, ad quanti=

Diuisiones Rasis filij zacharie. Viaticum Cōstantini monachi.



Donauit mihi Waltha
ser Braun Anno 15
72

¶ Liber diuisionū trāslatus in tilero a magistro Gererdo Cremonensi de arabico in latinum.

¶ Uerba abubetri filij zacharie arasi.



Entilata fuit in presentia cuiusdā probi viri rememoratio diuisiōis egritudinū: ꝛ curatiōis earūdē: quare visuz est mihi: vt cōponerē librū de hac intētiōe cuius vtilitas esset cōis ꝛ multiplicaret excusatio oīm cōsiderantiū in ipso ꝛ vtētiuz eo. Et ꝓpterea qꝛ vidi in ipso iuuamē maximū ꝛ cōmoditatē: deū itaqꝫ posco cōcessorē ad rectificationē sermonis ꝛ operis ꝛ auxiliū: sm̄ qꝫ sibi placet: ꝛ qꝫ sit ei approximatio: cū ipse sit nostri gubernator. Et nos quidē scripsim⁹ illud sm̄ capl'a signata lr̄is: sicut fecim⁹ in Almāsore: q̄ sunt. clix. capl'a vsqꝫ in fine lib.

¶ De alopitia. Capitulū. i.

Primū ex eis itaqꝫ est capl'm de alopitia: q̄ est casus capillorū et tinea. ¶ Et fit ꝓpter flegma salsum adustū. ¶ Et signa eius sunt: vt sit habēs eaz albi coloris: delicati corporis cutis nude: mollis: ꝛ sunt ex illis qui iam multum sunt vsi cibis frigidis et humidis et niue cum eis. Et aut cōmunicat ei albedo coloris cutis cū casu capillorū ab ea. ¶ Et eius curatio est vt soluatur habens eam cum yerarufini: aut yerapigra. cuius dosis sit. ℥. iij. aut sumatur colloquintide interioris tertia. ℥. i. ꝛ aloes et turbith amborū. ℥. i. bdellij: zinzib. masticis. ana. vi. ℥. i. fiat solutio cum eo aliquotiēs: ꝛ euomatur post repletionē cibi cum syrupo aceto. et aqua calida: postq̄ coquitur in ea raphanus: ꝛ sinapis et sicla et anetum. ¶ Aut sumatur aneti. M. i. bulliat in. iij. lib. aque: donec dissoluatur anetum ꝛ rubeat aqua: ꝛ colet aqua ex eo: et ponat in oī lib. ℥. i. mellis cū est calida ꝛ moueat donec dissoluatur et bibat ex ea cū est calida lib. ß. Si ergo vomuerit ex ea: bonū ꝛ si nō: bibat iterū aliā lib. ß. ¶ Qꝫ si nec sic: sumat cōdisi thuris. aā. ℥. i. baurac. ℥. iij. dissoluant oīa in lib. ß. hui⁹ aq̄ cū quarta. ℥. i. salis nigri: ꝛ bibat. ¶ Et fit etiā ex sanguine in quo multiplicata est colera citrina. ꝛ signa eius sunt citrinitas coloris: extenuatio corpis: ꝛ qꝛ infirmus est assi-

Alopicia

due vsus cibis calidis. ¶ Et cura eius est comedere cibos frigidos ⁊ balneatio assidua cum aqua dulci tepida absq; longitudine sessionis in ea: et potare aquã casei cũ scamo aut scamonee quarta.ʒ.i.in sex sextarijs ⁊ quarta lactꝭ acetosi. ¶ Et fit ex colera nigra et signa ei⁹ sunt nigredo corporis ⁊ attenuatio eius: siccitas ipsius. ⁊ qd̃ habẽs eã vsus est eorum que generãt melãcoliã: sicut lentib⁹: carne salita: sale: ⁊ qui plurimo vsus est labore. ¶ Et cura eius est vt sumat ĩ potu decoctionẽ epithimi aliquotiẽs: ⁊ de his pillulis. ℞. epithimi: polipo. ana.ʒ.x. agarici.ʒ.v. interioris colloquintide.ʒ.i.et.ß.salis naptici.ʒ.i. gariofi.ʒ.i.et formentur pillule: quaꝝ dosis.sit.ʒ.ij. et.ß. ¶ Significatiões per colorẽ xᵒ cutis in his duabus specieb⁹ sunt debiles ⁊ proprie in colerica: qm̃ in his duab⁹ speciebus eas precepit ycteritia: ⁊ oẽs quidẽ species alopitie indigẽt post purgationem et equationẽ corporis cum cibo cõtrario humori generanti egritudinem: eis quibus locus curetur. ¶ Et loci quidẽ curatio est duarũ specierũ: quarũ vna habentiũ leuia corpora: sicut infantes ⁊ eunuchi et mulieres: et illi quoꝝ cutes sunt albe nude. ¶ Curetur ergo fricatiõe facta cum pãno aspero donec rubeat cutis: postq̃ pili abrasi fuerint: et si rubet fricatione parua: tunc est facilis curatiõis: et si non nisi post fricationẽ plurimã: tunc est difficilis sanationis. Et considera medicamẽ quod ponis super caput eius: et si videris ipsuꝫ calefacere plusq̃ oporteat: stringe acuitatem eius et permuta ip̃m cum aliquo. ¶ Et curatio huius egritudinis que est incipiens: et facilis est cum medicamine debili. Et que antiqua est cũ medicamine forti. Deinde fricetur cũ cepa que comeditur aut cum cepa narcisci: ⁊ liniatur desuper medicamine cuius descriptio. ℞. cinerem corticũ auellanaꝝ: amigd̃. amaras adustas cũ corticibus suis fricẽtur in sartagine donec aduranť ⁊ teranť: deinde aggregentur cũ oleo et liniatur cum eis. ¶ Et alia est habentiũ corpa ni. aspere cutis fortiũ pilloꝝ ad q̃ curãda misceať cũ istis sicut quarta eorũ sulfuris: ⁊ sexta ipsorũ gũmi rute: ⁊ vtrisq; spẽb⁹ qñ vlceranť: aut ꝓxime fuerint vt vlcerenť fiat desuꝑ vnctio cũ vnguẽto de cerusa: donec sedetur: deinde iteretur.

¶ De casu capilloꝝ. Cap.ij.

ET casus eorum fit ex diminutõe nutrimẽti: aut ex corruptione humorũ aut ex dilatatione porrorũ. ¶ Et signa eius sunt quoniã corpus est siccũ extenuatũ. ¶ Et cura eius est dilatatio in cibo: et additio in somno et balneo: et potio vini ru. grossi. ¶ Et fit ex spissitudine cutis. ¶ Et signa eius sunt quoniã sunt pilorũ radices cum tenduntur fortes et non egredientes velociter: ꝛ sunt pili vehemẽtis grossitudinis et nigredinis declinantes ad crispitudinẽ. Et curatio eius est balneũ assiduum ꝛ inunctio cũ oleo camomil. et liniri ex epithimatibus alopitie sicut amigdal. amaris et schea adustis cũ spuma maris aggregentur cum oleo et liniatur ex eo caput.

¶ Et fit ex mollitie cutis capitis. Et signa eius sunt paruitas capillorum et subtilitas eorum et velocitas casus. ¶ Et curatio eius est oleum mirtinũ et oleum arboris masticis cũ laudano quo radic. pilorũ liniantur: ꝛ est leue: et fiat istud postꝙ pili abraduntur. ꝛ fortius isto est: vt dissoluatur põdus. ℥. iij. acatie. ℥. iij. laudani: i. ß. ℥. vini puri: ꝛ fũdat desup olei mirtini. ℥. ß. ꝛ cooperiat cuꝫ eo caput. et qñqꝫ confert oleuꝫ mirtinũ cũ laudano ei ꝙ fit ex diminutõe nutrimẽti.

¶ De dolore capitis. Cap. iij.

FIt ex feb. cal. sicut tertiana: causon sine apostemate in cerebro. ꝛ signa eius sunt: quoniã cõmouetur cum est caliditas feb. et quiescit cum ipsa declinat. ¶ Et cura eius est cura causa feb. ¶ Et fit ex apostemate in cerebro et pãniculis eius. Et signa eiꝰ sunt assiduatio doloris capitis a pricipio egritudinis vsqꝫ ad eius determinationẽ vel diminutionẽ: et quod excitatur ante vehementiã feb. et vehementiã rubedinis oculorum ꝛ exuberatio venarũ et alienatio et cõmixtio rationis. ¶ Et cura eius est cura frenesis cal'e ex his que ego dicaꝫ. ¶ Et fit in fine feb. cũ est crisis: ꝛ signa eius sunt: qm̃ cõmouetur postꝙ feb. pmansit. iiij. dies: et fiunt cũ ea nausea ꝛ subuersio aĩe ꝛ vertigo. ¶ Et cura eius est adiutorium ad velocitatẽ vomitus: si fuerit nausea vincens cum aqua calida et sy. ace. aut suppõne collirij aut enematis leuis: si venter fuerit siccus: aut fuerit cum eo cõmotio in mirac: caput xᵒ ipsum non curetur cum aliquo in hac egritudine.

casus in pillorum

¶ Et fit a caliditate venenorũ. ¶ Et cura eius est vt effundatur sup caluã oleũ ro. recens: aut oleũ de oliuis recentibus imaturis: et non effundat sup occiput: qm̃ locus ẽ frigidus: ꝛ ex eo est origo nuche: vt nõ perueniat ex effusione olei nocumentũ: ꝛ fit oleũ qd effundit super sinciput infrigidatum super niuẽ: aut in cursu aque fri. aut cõquassetur cum quantitate ipsius aceti. super infantiũ autẽ ꝛ etiã mulierum capite infundatur oleum camomillinũ.

¶ Et fit ex frigiditate aeris. ¶ Et cura eius est effusio olei cal. sup sinciput sicut olei rutacei aut olei laurini: vel costini et ex altero oleo: ex oleis calidis.

¶ Et fit iterũ a siccitate sine materia: dolor capitis sed est debilis. Hũiditas aũt nõ facit dolorẽ capitis oĩno: nisi multiplicet eius quãtitas: tũc nõ facit accidere grauitatẽ i capite. ¶ Et cura ei9 est cũ desiccatiõe ꝛ cũ pill. stomaticis ꝛ yera. g. et oleis desiccatiuis: ꝛ cura eius est qui est ex siccitate balneũ ꝛ inunctio cũ aliquo oleo ꝛ humectatio cibi.

¶ Et fit absq feb. sicut p potũ vini puri et fortis: et signa eius sunt vt cõmoueat post ipm: ꝛ sit caput cum eo graue. ¶ Et cura eius est somn9 plixus. deinde introitus balnei: ꝛ acceptio cibi pauci facti ex caulib9 aut lentib9: aut pull. preparatis cum aqua agreste ꝛ odoramentũ cãpho. ꝛ ros. ꝛ fricatio pedũ. deinde reintratio balnei post longũ somnum: qd si remãserint in capite reliq̃e cũ paucitate somni sumantur ex vino cõmixto plurime acceptio equalis.

¶ Et fit ex casu aut pcussiõe accñte in capite. Et cura eius est flõmia cephal. deĩde effusio aque fri. sup caput. ꝛ facere empl'm post istud ex folijs mirti cũ pauco ramec ꝛ acatie ꝛ aqua citonior: ꝛ olfat9 odoriferoꝝ frigidorũ ꝛ cibari post istud ex cerebris gallinaꝝ et cerebris arietũ et edulorũ et euitet oẽm cibum ca. cuius est facere vaporẽ ascẽdentẽ ad caput. et leniat natura ei9 cũ suppositorio facto ex sapone aut clystere facto ex aqua sicle: et alumine ꝛ oleo vio.

¶ Et fit ex ventositate fetida replẽte caput. ¶ Et cura eius est olfatus redolentiũ frigidorum sicut camphore: aque vio. et ro. sandal. et nenufa. et odorare olea eorum.

¶ Et fit etiã ppter olfatũ vẽtositatis vaporis calidi replẽtis caput; sicut gallie: ambre: musci: aut similiũ et bñ redo-

lentibus calidis. ¶ Et cura eius flobothomia est. et effusio aque fri. super caput et olfatus bñ redolentiũ frigidorũ ex his q̃ diximus: et multotiẽs odorare olea eorum.

¶ Et fit ex dñio cole in sanguine: ⁊ signa eius sunt ericcatio corpis et extenuatio eius: ⁊ velocitas pulsus et sitis et siccitas supiorꝫ partiũ nariũ et vigilie. Et cura ei⁹ est lenificatio vẽtris cũ aqua prunorꝫ et sy. ro. deinde effusio aque fri. super caput. et ĩpositio aceti de vino et aq̃ ro. ⁊ oleo ro. cõquassati sup ipsum: et inunctio eius cũ oleo vio. et ol'o de cucur. ⁊ de amigd. dul. ⁊ sternutatio cũ eis. ⁊ assiduesvti cibis frigidis vt cucurb. portul. agresta: lactu. ⁊ que fiunt ex eis ⁊ acceptio mucil. psilij et aqua granatorꝫ acetoſ.

¶ Et fit ex dñio sanguinis: ⁊ ei⁹ signa sunt rubedo faciei ⁊ oculorꝫ: grauitas capitis ⁊ toti⁹ corpis ⁊ ml'titudo somni.

¶ Et cura eius est flõmia cephal. deĩde reliq̃ que diximus de cura doloris capitis accidẽtis de colera citri. et cõfert huic dolori capitis ꝓpe cibari: cũ tassel et aliud cibariũ cũ alcu risu et aggresta et in secunda mẽsa vti iuiubis.

¶ Et fit ex vapore grosso in capite: et signa ei⁹ sunt tensio in radicibus oculorꝫ et vehemẽtia doloris capitis sine grauedine ⁊ vehemẽtia pulsationis timporꝫ. ¶ Et cura eius est lenificatio nature cum superfluitate pauca cum eis q̃ sunt sicut infusio aloes: et pil'. de yerap̃. deinde inclinatio capitis super vaporem camomil. et sansu. et calamenti aliquotiens: deinde introitus balnei.

¶ Et fit ex humorib⁹ frigidis grossis mel'icis aut flegmaticis cõmunib⁹: et proprie in capite: et signa ei⁹ sunt vehementia doloris capit͡s sine caliditate in capite ⁊ facie apd̃ tactũ et nec est rubedo in colore: neqꝫ exuberatio in venis et qd̃ est cronicus. Et cura ei⁹ est solutio cũ pillulis cochijs et yerarufini et inclinatio capitis sup decoct. calamenti et sansuci ⁊ odorare rutam et castoreum et sisimbrium: ⁊ sternutatio cum pipere: et condisi et castoreo: et gargarismus cum syru. ace. et synapi.

¶ Et dolor quidẽ capitis assiduus cõprehendẽs totũ caput noĩatus habens galeã est huius generis. Et fit ab humoribus malis in p̃te capitis: aut in toto capite: et signa eius sunt q̄ eger intueri lumen non vꝫ neqꝫ vocem audire põt.

Et cura ei⁹ est euō cū eis que mūdificāt caput et stomachū.
¶ Et fit ex col'a in ore stōi sine feb. ⁊ signa ei⁹ sunt nausea: ⁊ quod sedat post vomitū. Et cura eius est vt bibat syr. ace. ⁊ aquam calidam multā et euomat aliquotiens donec mundificetur stomachus ⁊ sedet nausea: deinde comedat ex malis et citoniis et cibaria facta cum aqua agreste.
¶ Et fit post coitū. Et cura eius est ablutio cum aqua fri. et somnus post. ⁊ odorare oleū viol. ⁊ cōestio pullo⁊ ⁊ vitellorum oui ⁊ administratio enematis qd impinguat renes ex eis que dicunt in cura coitus. ¶ Et fit ex strictura oris stomachi ⁊ mltitudine sensus ei⁹ et signa ei⁹ sunt: q̄ cōmouet in horis matutinis ⁊ cū est fames ⁊ sedat cū homo comedit quālibet comestionē. Et cura ei⁹ est vt bibat in mane sa uic ⁊ zuccarū: aut sumat aliquid de fructib⁹ stipticis: sicut pomis stipticis et citoniis et granatis ⁊ muc. aut comedat bucellā panis infusi in aq̄ agreste: aut i aq̄ ḡnato⁊ acetoso rū. Et ɔfert oib⁹ spēb⁹ doloris capitꝭ lenificatio vētris sp: ⁊ alienatio ois rei cui⁹ vapor velociter eleuat ad caput.

6

¶ De emigranea. Cap. iiii

Quādoq͞ fit ex cal'itate: ⁊ signa eius sunt pulsatio timpo⁊: ⁊ cal'itas tact⁹ ptis: et sedatio ex rebus frigidis. Et cura ei⁹ est flōmia cephali. ⁊ lenificatio nāe cū dictis in capl'o doloris capitꝭ. et assiduatio acceptionis coriādri ⁊ zuchari ⁊ psilii in matutis. ¶ Et fit ex vapore humo⁊ frigido⁊ ⁊ signa ei⁹ sunt ledi ex reb⁹ frigidis ⁊ priuatio caloris in pte cū tāgit. ⁊ qd est longioris assiduationis et pluris. ¶ Et cura eius est sol'o cū yeraruf. et cū cochiis ⁊ cum oībus que dicent in cura apoplexie. Aut sumatur. ℥. i. olei de lilio ⁊ dissipat in eo castorei. ℥. ii. euforbii. ℥. i. fricetur cū eo pars et distilletur in aurem que est ab illa parte: ⁊ qñ perseuerat emigranea et ꝓuenit oculo tenebrositas ex ea opꝫ vt cito succurrat subleuando arteriā et cauterizādo eam: ⁊ si nō: faciet ipm incurrere alitisar ⁊ destructionem visus. Et emigranea frigida vt pl'm fit in parte sinistra: et calida in parte dextra. Et confert quidem calide emigranee: vt dissoluatur sexta pars. ℥. i. camphore in guttis lactis mulieris et distilletur in aurem.

¶ De vertigine. Cap. v.

Quandoqꝫ fit ex multitudīe sanguis:ꝛ signa eius sunt rubedo faciei ꝛ oculorum in illa hora exuberatio venarum ꝛ alguidegiꝛ pulsatio timporum et venarum que sunt post aures et rubet facies et caput. Et cura eius est flōmia basili. et medie aut cephali. ꝛ vētosātio crurīū ꝛ cibatio ex cibis subtilibꝰ extinguētibus sanguinē: sicut lentibꝰ ꝛ aque agresteꝛ alkaris:ꝛ administratio psiliſ cū zucca. ¶ Et fit ex col'a:ꝛ signū eiꝰ est quod mouet aū ipsam nausea. Et cura eiꝰ est vt vomat cū syr. ace. ꝛ aqua ca. ꝛ bibat decoctionē mirab. citri. aut aquā casei: et vtaꝛ aqua granatoꝝ acetoꝝ. et aqua agreste: et omni in quo est acetositas ꝛ stipticitas. ¶ Et fit ex flegmate:ꝛ signa eiꝰ sunt perturbatio sensuum et albedo coloris et multitudo somni et sputi. ¶ Et cura eius est id quod diximus in dolore capitis ex flegmate. ¶ Et fit ex colera nigra. ¶ Et cura eius est id quod diximus in dolore capitis ex mel'ia.

¶ De birsen. i. litargia ꝛ frenesi. Cap. vi.

Et est apostema vehemens in cerebro aut calidum aut frigidū illud quidē quod calidū est accidit aut ex col'a: aut ex sanguine: et frigidum aut ex humoribus flegmaticis aut melācolicis: et signa birsen calidi ex sanguine sunt fe. continua cum rubedine faciei ꝛ oculorum ꝛ magnitudo pulsus ꝛ repletō venarū:ꝛ fit in corpore grosso plurimi sanguis:ꝛ quod assidue vsus fuerit carneꝛ vino. ꝛ his que ex melle fiunt. Et cura eiꝰ est flobothomia. deinde positio aceti ꝛ aque ro. ꝛ olei ro. conquassatorū super caput. ꝛ lenificatio cum enemate leui: et potus aque ord. ꝛ abstinere ab oi cibo grosso. et potare aquā lentiū excorticatarū et aquā agreste et infusionē iuiubaꝝ ꝛ prunoꝝ et silium. ¶ Et fit ex col'a citri. et signa eiꝰ sunt: qd est fe. ꝯtinua vehemētioris caliditatis et sunt cū ea saltus et alienatio vehemens et leuitas in capite. et est rubedo ī facie et oculus minor. et fit in corpore extenuatio: cui iam accidit cibari ex rebus cal'is: sicut allio: pipe: sinapi: melle: piscibꝰ puis salitis et silibus. et accipe medicinas cal'as: sicut mel et sil'a. ¶ Et cura eius est potare aquā prunoꝝ decoctionis omni die ante aquam ord. et per horā. i. et post aquā ord. et aquā cucurbite. et aquā citruli in ea die et mucillaginē psil. cū vespere

sunt. et si possibile est vt cibetur cum aliquo. tunc cum sanie et zuc. et pane torrefacto. et non prohibeantur omnino ab aqua frigida isti: neq illi qui habent birsen sanguineum. ¶ Birsen aut frigidu quod noiatur litargia. et fit ex flegmatico apate accidete in occipitio: signa sunt subeth cum fe. continua non fortis caliitatis et albedo lingue et difficultas aperiedi palpebras. et q qn aparuit in dispositione redeut velociter et claudunt. ¶ Et cura eius est: vt sumantur collo quin. interioris et cartami amborum pugillus. i. et fe. vrtice pugillus. i. calamenti. M. i. et cortic. rad. cappa. pugil. i. et coquant cu. iij. lib. aque vsq qno remaneat lib. i. et f. et coletur: et fiat enema cum lib. f. huius aque cu. ℥. i. murinabati. et quarta. ℥. i. olei. Et ponat in principio rei a primo die vsq ad tertiu diem super caput ipsoru acetu et oleum ro. et aqua ro. et post quartu ponat cum eis aliquid castorei. deinde ponatur super capita eorum sisimbriu et calamentu contrita infusa in vino et prouocet ei sternutatio cu pipere et castoreo. ¶ Et fit ex colera ni. et signu eius est q remanet oculi aperti non palpitantes: sicut oculi intuentes in vnu locu sine motu. ¶ Et cura ei9 est vt sumat epithimi ru. pugillus. i. et coloquin. interioris et polipo. au. pugillus. i. et calamenti. M. i. decoquant. et fiat clistere cu aqua eoru post decoct. cum oleo camomil. et effundatur super caput oleum narcisinum: et oleum de lilio tepido: et fiat caputpurg. cum ambobus sumat in potu aquam mellis loco aque ord. et similiter in illo quod est ex flegmate.

¶ De epilepsia. Cap. vij.

Fit ex flegmate: et signa eius sunt mollities corporis albedo coloris complexio frigida multitudo vsus frigidoru ciborum et multitudo sputi et mucillaginis. coturbatio sensuum et multitudo spume cum fit epileptia: et fit epilia fm plm in augmeto lune et coplemento luminis eius: et fit etia cu diminuit luna. ¶ Et cura eius est: purgatio cum yeraruf. et pill. cochijs et pill'is. g. et gargarismus cum sy. ace. et sina. et sternutatio cu pipere et condisi et castoreo: et assiduatio olfatus rute et minoratio cibi et additio in labore. et sint summa cibi eius aqua ciceris: et frixa in cazolis. ¶ Et fit ex multitudine colere ni. in corpore: et

signa eius sunt tenebrositas cum extenuatione:et multitu do comestionis.pulsus cordis et tremor eius et acetositas ventositatis spume.et acetositas eructuationis et nigredo spume. ¶ Et cura eius est:vt soluantur aliquotiens cum decoctione.epith.aut pill'.g.deinde cibetur cibis boni chymi : vt sunt pulli : arietes : et vitella ouorum.vinum multe comestionis cum aqua.et confortetur caput olfatu musci et gallie:et multitudine balneatiõis : preter quod sudet in eo multum. ¶ Et fit ex ventositate frigida eleuata ex aliquo membro:et signum eius est q̄ infirmus sentit illam eleuari ex manu aut crure : pede:coxa et peruenit vsq̄ ad caput: et facit epileptiam:et causa eius est ab humore malo valde iam facto venenum retento in membro aliquo : ex quo eleuat ventositas ad cerebrũ. ¶ Et cura eius est vt liget super illud membrum in hora qua incipit ventositas eleuari ab eo:et post illud liniatur locus cum melle anacardino:et oleo et sinapi aut pipere donec vesicetur locus et vlceretur et currat quod in eo est et ponantur super ipsum ventose cum incisione. ¶ Et fit quãdoq̄ ex multitudine sanguinis.et signa eius sunt.q̄ implentur alguidegi et facies rubet.deinde fit epil'ia:et q̃nq̄ p̄cedit sanguis ex narib⁹ eius.Et cura eius est flõia saphene:et vẽtosatio cruris,et minoratio cibi.

¶ De incubo. Cap.viij.

CAm huic nõ succurret quãdo assiduus fit et multiplicatur producit ad epileptiam et fit ab assiduatione multitudinis sanguinis in corpore : et signa eius sunt rubedo oculorũ et diminutio somni.Et cura eius est ventosatio cruris assidua post flobothomiam saphene:et minoratio cibi et dimissio vini.Et fit ex dominio flegmatis. et signa eius sunt tarditas sensuum et multitudo sputi et mucillagines:pigritia corporis et mollificatio eius. Et cura eius est cura epilepsie flegmatice.

¶ De melancolia. Cap.ix.

EST triũ modorum primus quorũ fit ex adustione sanguis qui est in capite.et signa ei⁹ sunt p̄fundatio oculorum:et tenebrositas cutis.v.q̄ multam moram fecerit in sole:et acceptio medicinarũ cal'arũ multarũ et vini puri.Et cura eius est effusionis multitudo aque tepi-

de super caput et potare vinū plurime aque: et facere ca=putpurg. cū oleis frigidis ꝛ longitudo somni: et dilatatio in cibis bonis hūidis: ꝛ ponere sup̄ caput violas hu. ꝛ corti ces citruli ꝛ rasuras cucur. ꝛ medullas ei⁹ ꝛ cauere a sole.

¶ Et fit modus secūdus ex adustione sanguinis et sup̄flui=tate eius: ita vt redeat et fiat materia mel'ie et dominetur materia mel'ie sup̄ corp⁹ totū ꝛ signa ei⁹ sunt q̄ corp⁹ totū est nigrū et extenuatū: cui iam acciderit exercitiū et labor plurimus et assiduatio cibor̄ generantiū mel'ia3: sicut len=tium: cauliū et similiū. ¶ Et cura eius est flobothomia me die. et sol'o cū decocto epithimi: vna vie post aliam vicē et dilatari sup̄ eā: post in cibo bono sicut carnibus pullorū et arietum: ꝛ sisamis factis cū zuccaro oleo amigdal'. ꝛ pota re vinū al. subtile clarū cum aqua plurima.

¶ Et fit modus terti⁹ proueniens ex splene ꝛ mesaraica: ꝛ signa ei⁹ sunt multitudo appetit⁹ cibi et paucitas digestio nis et inflatio vētris et lenitas eius cū multitudine vento=sitatis in ventre et ypocūdriis. ¶ Et cura eius est vt sumat in potu. ʒ. iij. epithimi contriti cū. ℥. i. syrup̄. ace. in hebdo=mada semel deinde dent medicine que exiccāt splenem ex his quas dicemus et electuaria temperata: sicut electua=rium de xiloaloes: ꝛ cōfectio nomīata letificans ꝛ electua rium de malis: et electuarium de scoria ferri: cum vino et alsematus.

¶ De eucubut. Cap. x.

Est species vna que fit ex adustiōe sanguinis: ꝛ si=gna eius sunt vehemētia submissionis faciei: ꝛ tri stitia assidua et taciturnitas ꝛ alleuiatio in nocte ¶ Et cura eius est cura melancolie q̄ est ex dominio melā=colie in toto corpe: et multitudo administrationis olei et balneum et medicine somnū faciētes ex eis q̄ effunduntur sup̄ caput: sicut decoctio seminis lactuce: ꝛ cortic. papaue. et viol'. siccar̄ et emulgere lac sup̄ caput: ꝛ cibi facti ex la=ctura ꝛ cucur. cū oleo amigdalino.

¶ De amore. Cap. xi.

Cura eius est assiduatio coytus et ieiunium et de=ambulatio et ebrietas plurima assidue.

¶ De apoplexia. Cap. xij.

F It ex sanguine: et signa sunt rubedo maxillarum et faciei ita vt sit quasi suffocatus et exuberatio alguidegi et venarum. ¶ Et cura eius est flobotomia ambarum cephalicarum simul in hora vna: et assiduatio ventosarum positarum super crus: et minoratio cibi et dimissio vini et lactis et assiduatio balnei. ¶ Et fit ex humoribus crudis flegmaticis et signa sunt mollificatio corporis: albedo coloris et multitudo mucillaginis et sputi quemadmodum diximus. Et cura eius est yera dyacolloquintida. et cochie et yeraruf. et enemata cal. et acuta: et olfatus plantarum calidarum et odoriferarum et musci et gallie: odorare rutham et castoreum et gargarismus cum synapi et syr. ace. et yerap. et sternutatio cum pipere et castoreo et condisi et similibus.

¶ De paralisi. Capi. xiij.

E St duarum specierum quarum vna fit ex dominio flegmatis super caput: et signa eius sunt signa apoplexie flegmatice. Et cura eius est: sicut cura illius. ¶ Et species eius secunda fit successione percussionis aut casus: et signa eius sunt quod mollificatur totum corpus: aut aliqua membra eius post illud: cum quod remanet mollificatio secundum suam dispositionem et neque minuitur tunc non est ei cura omnino et quando minuitur et non remanet secundum dispositionem suam. tunc curatio eius est vt emplastretur super locum vbi fuit percussio cum emplastris calidis et inungatur comprimendo cum oleis calidis. sicut oleum de oliuis in cuius. ℥.i. sint dissolute castorei. ʒ.ij. et euforbij. ʒ.i. et sic hoc emplastrum. ℞. cere. ʒ.v. et olei de lilio et de narcisco. ana. ʒ.xxx. et myrrhe et oppop. ana. ʒ.v. castor. ʒ.iij. euforb. pondus. ʒ.ij. aggregentur omnia et fiat emplastrum ex eis in latere altero.

¶ De tortura. Cap. xiiij.

F It ex duabus rebus ex spasmo quidem in vna duarum partium trahente latus alterum ad se et signa sunt strictura cutis frontis in vno latere. et tensio eius in latere altero. et paucitas saliue et sputi. et quod eger sensuum perturbationem non habet. Et cura eius est: vt vaporetur cum aceto in quo bullitum est calamentum et vngatur comprimendo cum oleo narciscino aut de lilio tepidis et tendatur cutis frontis ad inferiora. et ligetur cum insuta. ¶ Et fit ex mollificatione et signa sunt mollificatio partis et debilitas motus eius et paucitas tensionis cutis et attractio palpebre ad inferiora. Et cura eius est sicut cura paralisis. cum gargarismo et mastica

tione thuris et administratione nucis musc. et retētio eius in ore suo in hac egritudine est magis cōueniens.

¶ De stupore. Capit. xv.

Fit quidem ex repletione sanguinis: et signa sunt vehemens rubedo coloris que trahit ad nigrediné. Et curā ei⁹ est flobothomia et minoratio cibi. ¶ Et fit ex humore crudo et frigido. ⁊ signa sunt mollities corpis totius: albedo coloris: et grauitas sensuū. Et ei⁹ cura est sicut cura paralisis que est ex frigore.

¶ De tremore. Capi. xvi.

Fit quidē propter casum ꝟtutis post egritudinē. Et cura ei⁹ est additio in cibo ⁊ sonno ⁊ in rebus odoriferis. ¶ Et fit ex assiduatiōe vini. Et cura eius est abolere vinum. ⁊ assiduatio sudoris in balneo. Et fit ex dominio flegmatis et debilitate neruorū. Et cura eius est cura paralis. que est ex frigore. ¶ De spasmo. Cap. xvii.

Fit ex siccitate: ⁊ signa eius ꝙ accidit postvomitū ⁊ solutionē et laborē superfluū: et febrem vehemētis caloris. ¶ Et cura eius est difficilis: verūtñ ꝑm dispōnē curatur cū introitu in aquā tepidā assidue et inunctione cōpressiua spondiliū et iuncturaꝝ cū oleo tepido: et qñq3 fit vt sedeat infirmus in oleo tepido ⁊ bibat lac dulce et detur in potu vinū cū aqua multa. ¶ Et fit ex humiditate grossa: et signa ei⁹ sunt ꝙ accidit paulatim et cū repletione corpis ⁊ apparitiōe signoꝝ repletionis ex flegmate. Et cura ei⁹ est cura palisis ex flegmate: et confert istis ꝓpē fricatio eoꝝ corporoꝝ assidue. et vt sepeliant in arena cal. vsq3 ad gulas eoꝝ: aut in cinere calido: aut in furno in quo est aliquantulū caliditatis: aut in domo in qua est aliqua calefactio. ¶ De coriza. Capi. xviii.

Fit ex frigiditate adueniēte capiti: et cura eius est vt vaporet cū milio calefacto: aut pāno calefacto et introitus balnei in quo nō madefiat caput suū cū aqua. ⁊ proijciat sup corpus suū et pedes aquā calidam plurimū: et vngat pedes suos cū sambucino ⁊ dimissio vini et abscisio cursus ex naso ꝑ suffumigationē cum cartis de panno aut cū panno aut cum thure aut cum xiloaloes.
¶ Et fit ex calefactōe adueniēte capiti ex sole: aut aere au-

strio: et signa eius sunt pruritus ꝛ mordicatio ꝛ rubedo in oculis. Et cura ei⁹ est balneatio in aq̄ tepida mūda dulci: ꝛ suctio olei viol. cū narib⁹ et olfat⁹ cāphore et aq̄ ro. ꝛ abscisio cursus q̄ fit ex naso cū sulfure infuso in aceto ex q̄ fiat suffumigatio ꝛ suffumiget cū cāphora sup vitreatū: et pcipiatur infirmo vt attrahat humorositatē veniētē ad nares vt nō descēdat ad pectus aut ad pulmonē aut ad guttur cū emunctiōe: qꝛ in hoc est expulsio nocumēti catarri. ab istis mēbris: vt vaporet caput cū aq̄ cal. et attrahat p nares vaporē ei⁹: ꝛ multiplicet emūctionē ꝛ nō dormiat sup ceruicē et dimittat vti longo somno. Capi. de catarro.

Fit aut cum feb. aut absqꝫ feb. Et cura eius est qui cū febre flobothomia: deīde sumere in potu aquā ord. cū viol. cōditis ꝛ oleo amigdal. Et cura eius qui est sine feb. est cum decoctione ysopi minoris: et alienatione ab eis que sunt salita ꝛ pontica salsa.

¶ De obtalmia. Cap. xix.

Fit ex multitudine sanguinis: ꝛ signa eius sunt vehemētia rubedinis oculoꝝ et magnitudo inflationis et multitudo tēsionis. Et cura eius est flobothomia cephali. ex manu opposita oculo īfirmi: et colliriū al. et distillatio in eo cū lacte: et si fuerit multitudo lippitudinis. tunc puluis albus. ¶ Et fit ex colera. ꝛ signa ei⁹ sunt q̄ sunt apā: inflatio: tensio: ꝛ lippitudo ꝛ cursus lachrymarū minora et adustio in oculis et pūctura sicut pūctio acus et spine. Et cura ei⁹ est sol'o ventris cū aqua fructuū et cuꝫ decoctionē mirab. ꝛ assiduatione emulsionis lactis in eo ꝛ effusionis eius in eum: et distillet in eo mucillago psilij. ꝛ mucil. se. citonioꝝ: ꝛ colliriū cāphoratū et optatum: ꝛ si dolor sit fortis: et cōprimant pedes eius et fricent et ligētur manus eius ꝛ pedes cū ligatura forti. ¶ Et fit ex flegmate et signa ei⁹ sunt magnitudo inflationis cū paucitate rubedinis et multitudine lippitudinis et lachrymarū. Et cura eius est sumere in potu yeram dyacolloquinti. et vt stillet in oculū mucil. fenug. abluti: et pulverizetur puluere citrino post. ij. dies aut. iij. et liniatur super palpebra aloes et myrrhe: et acatie et croci partes equales.

¶ Et fit ex melancolia: et signa eius sunt nigredo coloris

corpis et eius extenuatio et inflatio parua in oculo et paucitas rubedinis ꝛ lippitudinis. Et cura ei⁹ est potare medicinā soluentē mel'iam: et īroit⁹ balnei ꝛ inclinatio capitis sup vaporē aque calide. Et fit a sole et fumo et puluere. Et cura ei⁹ est trāquillitas et quies et vt nō videat lumen. Et omnibus qd speciebus obtalmie confert balneum in finibus ipsarū et vt non intueatur lumen.

¶ De vlceribus in oculo. Cap. xx.

Accidunt ex obtalmia multotiēs: ꝛ signa ei⁹ sunt ꝙ dolor et pulsatio sunt vehemētes valde: et videt in albedine oculi pūctū rub. et augmētū sup rubore oculi aut in nigredinē eius pūctū al. Et cura ei⁹ est flōmia et solutio vētris cū aq̄ fructuū: et zuccari. et coll'iuz al. qd distilletur i eo cū lacte mulso vsq ad tres dies si aūt dolor nō sedet vsq ad tres dies distillet in eo mucil. fenu. ꝛ mucil. se. lini: ꝙ si dolor sedet et fuerit sup pupillā sanies distillet in eo coll'iū alubati: cū ergo replent curent cum medicamine penetratiuo alefir. ꝛ post exiccationē vlcer ꝛ consolidationē eoꝝ fiat curatio cū eis que eradicāt albuginem. et ex vlcerib⁹ oculi est qd nominat grando: ꝛ accidit in palpebris. Et cura ei⁹ est: vt decoquant folia fici: aut ficus ipse et teratur et fiat cū eis empl'z soluetur cū si deus voluerit.

¶ De albumine in oculo. Capi. xxi.

Alia est subtilis incipiens et in corpibus tenere carnis ei⁹ et cura est alasu: ꝛ est vt puluerizet sarcocol. in oculo ꝛ zuc. tabazet ꝛ spuma maris. Et alia est grossa in corpib⁹ duris. Et cura ei⁹ est vt ingrediatur balneū et inclinet caput sup vaporē aq̄ ca. deinde pulerizent spume maris et baurac tritoꝝ et sarcocol. et zuc. tabazet ꝛ stercoris mur. partes equales et cū assiduatione alasu et balnei.

¶ De scabie oculorum. Cap. xxii.

Quedam est incipiēs subtilis: ꝛ signa eius sunt ꝙ est intrinseca pars palpebre in ipsa rubea ꝛ asperitatis parue: et accidit post obtalmiā et vlcera. Et cura eius est colliriū rubeum lene: et viride lene et flobothomia et vētosatio ꝛ sol'o nature ꝛ assiduatio balnei.

¶ Et est scabies cronica grossa: ꝛ signa ei⁹ sunt ꝙ interior ps palpebre cū inuersat est sil'is ficui que scissa est et pal=

pebra est grossa valde. Et cura eius est post flobotomiã fricatio cũ zuccaro tabarzet: ꝛ cũ instrumẽto qd nominat̃ rosa: et est flõmus habens caput: qd est sicut denari⁹ cũ quo fricetur donec remoueat̃ illa aspitas et currat ex ea sanguis pl'imus deinde abluat̃ cum aqua q̃ mixta sit cũ aceto pauco: ꝛ distillet̃ ciminũ in eo ꝛ masticatũ in pãno ꝛ ĩ mane puluerizetur puluere citri. deinde curet̃ coll'io ru. lini et viridi si remãserint ex ea reliq̃e. ꝛ vtat̃ fricatiõe: aut curet̃ cum coll'io viridi ꝛ ru. acutis. ꝛ fricet̃ scabies cũ zuccaro: ꝛ si multiplicetur cũ sale armoniaco ꝛ empl'izetur in hyeme cum cimino ꝛ amigdal. amaris: ꝛ in estate cum vitello oui et oleo viol̃.

¶ De sebel.. Cap. xxiij.


Est quedã ex ea que est subtilis nõ cronica ꝛ signa eius sunt q nõ ꝓhibet visum pl'm. et vides eã cum apitur oculus cõprehendentẽ pupillã q̃si tela aranea cũ venis ru. puis. Et cura eius est colliriũ ru. ꝛ viride ꝛ basilicũ et rosũ ꝛ oẽ alcohol acutũ: ꝛ flõmia ꝛ solutio vẽtris ꝛ assiduatio balnei cum vacuitas adest: ꝛ dimissio vini. ¶ Et est ex ea quedã cronica ꝛ grossa: et signa eius sunt: q vides illas venas maioris q̃titatis et ꝓhibet visum ꝓhibitiõe maioris q̃titatis. ¶ Et cura eius est collectio. s. si suspẽdat̃ cum filis ꝛ cũ vncino ꝛ incidat̃ cũ incisorio: deĩde curet̃ cum aq̃ cimini ꝛ cũ puluere citrino ſm q diximꝰ: ꝛ si nõ colligat̃: curetur collirio rubeo et viridi acutis.

¶ De silac. i. rubedine in palpeb. Cap. xxiiij.


Quedã est incipiẽs lenis: et signũ eius est pruritus ĩ palpeb. ꝛ in lachrymalibꝰ. ¶ Et cura eiꝰ eũ vt ponãtur in nocte desuper albugo oui. et oleum ro. cũ aceto: aut amigda. amare ꝯtrite cũ lacte: et ingrediat̃ in mane balneũ: aut inclinet caput suũ sup aquã calidã et fiat caputpurg. cũ ol'o amig. aut empl'izetur cũ portula. ꝛ endi. cũ ol'o ro. ¶ Et est quedã cronica grossa: ꝛ signa eiꝰ sunt rubedo palpebrar ꝛ inflatio ear cũ pruritu. ¶ Et cura eiꝰ est flõmia: vẽtosatio in crure ꝛ lenificatio nature cũ decoctiõe mirab. ꝛ ponere sup lẽtes excorticatas ꝛ adipe granati contritũ cum rob ꝛ assiduatio balnei.

¶ De vngula. Cap. xxv.

Quedã est lenis subtilis nõ plm phibens visum. Et cura eius est vt curetur cum collirio viridi et basilicon. Et quedã que est grossa ⁊ phibens visum. Et cura eius est cũ denudatiõe. s. suspendẽdo cum vncinis et incidendo. ¶ De resudatione. Cap. xxvi.

Est multitudo cursus lachrymarũ: ⁊ fit aut ppter incisionẽ vngule. Et cura eius est puluis citrinus aut fit absq3 icisione ex cursu materiei q̃ effundit ad oculos: aut ex cerebro aut ex venis que apparẽt in timporib9. ¶ Cura eius est cũ medicinis exiccãtib9 q̃ cõfortãt cerebrũ qbus emplm fiat exteri9 post euacuationẽ. Et silr emplent vene apparẽtes in timporib9: aut ex cursu materiei effuse ad oclos ex venis ⁊ artarijs ⁊ neruis: aut ex vno eoꝝ extra craneũ capitis. ¶ Et cura eius est eleuatio vene aut artarie ⁊ incisio ei9 ⁊ sectio sepans eã. Et si fuerit effusio eius intra craneũ capitis nõ est curatio ei: ⁊ paꝝ sanat verũtñ curat ẜm dispositionẽ deforis. Et cura ei9 est vt sumat tuthie. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. ⁊ fricatõis mira. citri. ʒ. iij. pip. lõ. ʒ. ij. fiat cũ eis alcohol. ¶ De casu palpebraꝝ. Ca. xxvij.

Fit aut cũ rubedine ⁊ corrosiõe. Et cura ei9 est cura silach. ¶ Aut fit sine rubedine et sine pruritu. Et cura eius est vt recipiatur nuclei dactilorum adusti pars. i. fumi thuris quarta ps vnius spice romane: lapidis lazuli. añ. iij. partis vnius. et fiat ex eis alcohol: ⁊ transeat super palpebras. ¶ De tarfati. Cap. xxviij.

Fit ex percussione adueniente in oculis et remanente in albedine illorum vestigio rubedinis. Et cura eius est in principio flobotomia in cephali. et lenificatio nature cũ pillul. de yera: aut cum clysteri bõ ad solutionẽ et est melior q̃ medicina: aut cũ medicina nõ calida. sicut est decoctio fructuũ: ⁊ scamonea ⁊ iulep: et nõ est conueniens yera in hac hora: nec pillule in quibus sunt gũme et species calide: deinde distilletur in eo semper lac mulsum: aut sanguis pulli columbini cum decollatur. et si egro istud sufficit bene: si nõ: distilletur in eo arsenicum citrinum fricatum cum aqua coriandri et oportet vt sit arsenicum sublimatum ablutum.

¶ De debilitate visus. Cap. xxix.

Fit quidē ex humiditate ⁊ signa ei⁹ sunt qđ addit post comestionē et somnū et satietatē nauseatiuā proprie. Et cura eius est cū pill. de yerapi. ⁊ distil letur in oculis aqua feni. et aq̄ albedarogi: aut fel capri-num aut colliriū de fellib⁹ ⁊ arsenicū acutū et basilicū: aut fiat ei collirium de serapino: aut cū acoro: aut cū celido-nia de fenu. ¶ Et fit ex siccitate. ⁊ signa ei⁹ sunt ꝙ sit for-tis cū fames adest ⁊ in meridie alleuiat somni hora ⁊ cōe-stionis. Et cura eius est cū vnctiōe capitis et caputpurgio et succtiōe olei alicuius narib⁹ facta: et potet vinū cuꝫ aq̄ pluria: ⁊ assiduatio balnei sine sudore: et effundat in oculo ex oleo amig. dul. et mulgeat in ipsa lac ex mām̄illa ī ma ne ⁊ ingrediat in aqua clara et apiat oculos suos ī ea ma gna hora. ¶ Et fit ex lesione stomachi absq̄ egritudine in oculo: et signa ei⁹ sunt ꝙ nō est semp: imo fit fortis cum est satietas nauseatiua: et destruitur oīno in tēpore famis. Et cura eius est studium adhibitū stomacho tribuendo in po-tu yeram: deinde triferā minorē et zuccarū ro. cū mastice.

¶ De pilis inuersis. Cap. xxx.

Fit istud quo curatio fit si est pilus vnus: aut pili duo vt incidant ⁊ cautarizetur locus eoꝝ cū cau terio subtili: aut acu ignita: aut cū inuiscet aliis pil' cū sputo aut mastice: et si fuerit pl'es curent cū incisiōe palpebre aut suctiōe ei⁹ ⁊ cauterizetur locus cū acu ignita ita vt ingrediatur acus in aqua salis armoniaci.

¶ De aqua descendente in oculo. Cap. xxxi.

Quedam est incipiens et signū inceptiōis eius est ꝙ patiens videt similia simicibus paruis et pul ueri paruo et muscis coram oculo cuꝫ aspicit et fit sil'e illi a stō: veꝝ si est in ocl'o vno ⁊ alleuiat semp nō est a stō: si aūt ē in vtrisq̄ ocl'is sit ⁊ alleuiat tpe aliq̄ ⁊ aggra uat alio ſm dispositionē stōi: in alleuiatione sua et graue-dine est a stomacho: et si pupilla est conturbata: quasi sit in ea fumus aut nubes: tunc non est ex stomacho. ¶ Et cu-ra inceptionis aque est potare cochias et dimittere om-nes cibos grossos et vinum et ventosa et pisces proprie: et facere alcohol cum collirio de fellibus aut cum felle ca pre: aut aqua rute. cū serapino. Et fit ex egritudine in ocu-

lo qꝺ simile est aque descendēti in oculo:ꝛ ꝺꝛ aleuimari:et est pus natū in tunicis oculi grossum. Et cura ei⁹ ē vt infirmus sedeat sup sedē sessione recta ꝛ cōmoueat caput suum cōmotiōe forti:donec manifeste videat pus ad inferiora descēdere.¶ Et dr̄ia quidē inter hāc egritudinē ꝛ aquā descendentē in oculū est qꝺ cū aq̄ descēdit cū instrō eleuatur vsq̧ quo descēdit ad inferiora ml'totiēs:ꝛ pus nō eleuatur oīno ꝓpter grossitudinē suā.¶ Et q̄dā est q̄ est ꝯfirmata:et signa ei⁹ sunt qꝺ ꝓhibet visum ꝛ vr̄ pupilla cū aspicit opilata:ꝛ hꝫ spēs pl'es ꝛ illa q̄ ex ea curat̄ cū instrō est q̄ cum aspicit vr̄ clara ꝛ cū p̄mis eā pollicē tuo dilatat̄:deinde redit ꝛ aggregat̄:nigra autē et illa q̄ non mouet̄ ei q̄ incidit̄ cum premitur ꝛ nō est facilis aggregatio ei⁹ nō curat̄ cuꝫ instrumento. ¶ De panno. Cap.xxxij.

Fit ex hūiditate grossa ꝯturbāte oculū:ꝛ purgatio cū yerapi.est eius cura:ꝛ gargarism⁹ ꝛ sternutatio:deinde fiat alcohol cū collirio de fellib⁹ ꝛ cū aliq̄ eoꝝ q̄ dixim⁹ in cap'lo descēsionis aq̄.¶ Et ꝯfert ei ꝓprie.vt.℞.pipis lō. melāopipis.añ.fiat cum eis alcohol:aut fiat alcohol cum eo qꝺ currit ex epe yrcino assato.¶ De alitisar.Ca.xxxiij.

Mtensio alintisar ē dispsio luīs ꝓpt̄ dilatiōem pupille ꝛ fit aut ex hūiditate: aut ex siccitate ꝛ illa q̄ est ex siccitate.fit paulatim.Et q̄ est ex hūiditate fit in velociori tp̄e q̄ illa.¶ Et fit ex percussiōe supueniēte i ocl'o:ꝛ tu nō timeas eā qm̄ redit:ꝛ signū ei⁹ est dilatatio pupille.¶ Et cura ei⁹ est vt sumant̄ fabe cum aq̄ folioꝝ salicis ꝛ terant̄:ꝛ fiat ex eis empl'm.¶ Et fit ꝓpter dolorē capitis vehementē:ꝛ signuꝫ eius est qꝺ pupilla videt̄ dilatata vltra q̄titatē quā hēbat et in curatiōe eius oꝫ q succurrat̄ cū eleuatiōe artarie lachrymal'::ꝛ si nō cōpletur alcisar:ꝛ cū cōplet̄ nō est ei cura.

¶ De garab i ocl'o.i.fistula accidēte i lachrimali. C.xxxiiij

Fit ex hūididate currēte ex lachrymali.Et cura eius est vt exprimat̄ ꝛ distillentur in ea de collirio algurat dicto in Almanf.et ī Antiđ. et dixi ipsum in libro quē medicus nō cōprehēdit:tres gutte in lachrymali:ponat̄ ꝛ inter

vnam distillationē et aliā tempus boni et dormiat simil'r tribus horis:deīde abluatur lachrymale in mane:ꝛ iteret super ip̄m cura per hebdomadā vnā vsqꝫquo fiat:ita vt exprimatur et non egrediatur ex ea aliquid remanet eni sicca:per menses aliquos:et si sufficit illud bene est:si non curetur cum cauterio. ¶ De pediculis in oculo. Ca.xxxv.



Cura eorum est solutio cum cochijs ꝛ gargarismis cum sy.ace.et sinapi ꝛ mūdificatio palpebrarū post illud ex eis:et ablutio post illud cum aqua salsa:aut cū aqua aluminis.Confectio epithimatis ad pediculos. ℞. staphisagrie terātur et conficiant̄ cū melle ꝛ liniat̄ ex eo ꝛ ē sanū.

¶ De ordeolo. Cap̄.xxxvi.



Est apostema longū egrediens in palpebris. ¶ Et curatio eius est vt liniatur in pricipio sui cum aloe et licio.deinde vaporetur supponendo post illud cum cera calida et alba.

¶ De dolore in aure. Cap̄.xxxvij.



Fit ex repletione ꝛ multitudine sanguinis:ꝛ signa eius sunt rubedo faciei ꝛ grauitas capitis et frontis cum ꝓ̄spicit se sup faciē suam. et vehementia pulsationis. ¶ Et cura ei⁹ est flobothomia cephalice: ꝛ sumat̄ post illd.ʒ.i.olei ro.et aceti.ʒ.v.et buliat donec minuat̄ acetū ꝛ distilletur ex eo tepidū in aurē aliquotiēs:et minuat ex cibo:et dimittat vinū:et liniatur natura cum aqua fructuū. ¶ Et fit ab effusione materiei mordicantis ab interiore parte auris:aut exterius aut ex aqua intrante in eā:ex aqua balneorum quorū virt⁹ est virtus medicinarū. ¶ Et cura eius est distillatio olei tādiu donec impleat eā ꝛ albuginis oui et lactis mulieris:oīa ista sunt iuuatiua cum sumuntur tepida. ¶ Et fit ex bothor:aut apostemate egrediente simili furunculo in cōcauitate:et est vehementior dolor auris et maioris timoris est si cum eo febris:et signa ei⁹ sunt vehementia pulsatiōis ꝛ inflāmatio faciei. ¶ Et cura ei⁹ est flobotomia cephalice ꝛ multitudo extractiōis sanguinis:et vt effundatur in ea illud qđ diximus vsqꝫ ad tres dies. Qđ si dolor fortior fiat et ꝑueniat eger ad alienationē opꝫ vt

dissoluat̃ kerat opij in lacte mulso et distillet̃ in ea cũ ali-
quo oleo tepido:et q̃nq3 ꝯfert ei et reliq̃s dolorib⁹ aurĩ:vt
mulgeat̃ in ea lac et effundat̃ in ea vicib⁹ pl'ib⁹ et post ter
tiũ diẽ distillet̃ in ea mucillago fenug.et mucillago semis
lini:ꝛ mucillago se.almaru.q̃ iã sint infuse ĩ lacte donec se
detur dolor et currat sanies.¶ Et fit ex frigore et vẽto fri-
gido adueniẽte auri.Et eius cura est balneũ et vaporatio
cũ milijs:aut cum pãno calefacto:et vt distillet̃ in ea oleũ
in quo bulita sunt ruta:aut cepa:aut aliqđ oleoꝝ calidoꝝ:
sicut oleũ amig.amaraꝝ.et oleũ nardinũ:anetinum camo
millinũ:aut aristol.aut ell'us nig. et embroce calide. ¶ Et
fit ex vẽtositate grossa:et signa eius sunt vehemẽtia tẽsio-
nis et multitudo sonit⁹ cũ leuitate capillis.Et cura ei⁹ est
vt distillet̃ in ea oleũ in quo decocta fuit ruta:aut sumat̃
ʒ.i.olei et disrũpant̃ in ea castor.ʒ.ij. eufor.ʒ.i.et distillet̃
in ea oleũ tepi.aliq̃tiẽs:ꝛ minoret̃ cib⁹ ꝛ mĩoret̃: satietas
nauseatiua:et caro.¶ Et fit ex pũis aĩalib⁹ ingrediẽtib⁹ in
eam et signũ ei⁹ est qđ sentit infirm⁹ deãbulatiõe3 q̃ q̃nq3
cõmouet̃:q̃nq3 sedat̃.Et cura ei⁹ est vt distillet̃ in ea aq̃ in
qua dissoluta sint aloes:et succus folioꝝ capparis:aut suc
cus absint.aut acetũ forte.ꝛ sit totũ calefactũ.Cũ ergo se
datur dolor ꝛ remanet grauitas:fac eũ sternutare cum cõ
disĩ et retine ãbas nares et iã infusu3 sit añ illud oleũ tepi
dum.Et sil'r est cura ꝟmis in aure:et signũ vermis est qđ
sentit̃ ãbulatio lenis sil'is cõmotiõi.¶ Et fit ex casu graui
aut lapidis in aure.Et cura ei⁹ ẽ vt sumat̃ tẽta ꝛ inuoluat̃
sup eã lana.aut cotũ ꝛ inuoluat̃ gũma boti.i. terben. aut
visco ꝛ ĩmittat̃ in aurẽ et extrahat̃ res q̃ cecidit:cũq3 non
egredit̃ fiat sternutatio cũ ꝯdisĩ et teneant̃ ambe nares et
os.Et fit ex aqua ca.intrãte in ea:et signũ eius est ꝙ com
mouet̃ post introitũ balnei.Et cura ei⁹ est vt infundat̃ ĩ ea
lac.¶ Et fit ex aq̃ intrãte in ea:ꝛ signũ ei⁹ est qđ cõmouet̃
post natationẽ aut introitũ balnei duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹:
et cura ei⁹ est vt effundat̃ in ea aq̃ donec impleat̃:deĩde cõ
uertatur velocit̃ ad latus aliđ fiat illud multotiẽs:deinde
distillent̃ in ea olĩ ro.ca.due gutte aut tres:ꝛ si sedetur do
lor bñ:ꝛ si nõ:sumat̃ cãnula de aneto ꝛ inuoluat̃ sup ipa3
cotũ:ꝛ accendat̃ ĩ ea ignis ꝛ ponat̃ ĩferior ps cãnule ĩ au-

re et impleat circuitus eius coto vehemēter: ⁊ fiat illud in ea totiēs donec sentiat infirm⁹ qđ nō remāsit in ea aliqđ qđ egrediat: deinde distillet in ea aliqđ oleū tepiđ. ⁊ ɔfert in plurib⁹ doloribus auris in plˀibus dispōnibusvt sumat flos vio. siccus cōtritus et camomilla et farina orđ. altea et ɔficiant cū aqua et oleo sisamino ⁊ emplastret cū eo ps doloris tota faciei et capitis et sit calˀm et permutet qđ in frigidatur. ¶ Et cōfert ei oīno: vt distillet in ea adeps gal line aliquotiēs tepefact⁹ et minoret cib⁹ et dimittat vinū ¶ Et fit a percussione aut casu q̄ fit cū obuiatiōe: ⁊ egredit ex aure sanguis. ¶ Et cura eius estvt sumant renes thauri et aliquid ex adipe eoꝝ ⁊ saliātur et assentur aliquantulum ⁊ distilletur id qđ egreditur ex aq̄ dū est tepidū in aure: aut teratur opium ⁊ ferueat cū oleo ro. ⁊ distillet in ea: ꝙ si do lor exterius fuerit a percussione dissoluat minutuȝ thus cū lacte post contritionē suā et distillet in aure. ¶ Et fit ex vl= ceribus in aure: et confert ei cū nō est cronicū vt subtiliet aliqđ ex vnguento albo cū oleo ro. ⁊ mittat in ea sup tētā. ¶ Cū autē est cronicū: sumant aloes et myrrhe ⁊ sarcocol= le et san. dra. et olibani ꝑtes eq̄les ⁊ īmittat liciniū in mel le et inuoluatur in hoc medicamine et mittat in aurē: ꝙ si fuerit longinquū ꝓfunduȝ: dissoluat hoc medicamen cum aqua mellis et effundat in ea. Si autē antiquum fuerit val de scoria ferri infundatur in aceto vno mēse aut plus et est melius et distilletur in aurē ex ea de qua currit humor an= tiquus multum. Et qn̄qꝫ fit ex humectatione in aure absqꝫ pus. Et cura ei⁹ est vt distillet in ea acetum in quo bulita sunt folia myrthi: aut decoctio absinthij tepida. ¶ Et qn̄ egredit sāguis ex aure absqꝫ percussione et vlcere. ꝑpt qđ natura expellit ipsum: et qn̄qꝫ ɔgelat ⁊ opilat locū audit⁹ ¶ Et cura eius est vt distillet in ea succus porri permixtus cū aceto: aut succus granati elixati cū aceto: et si fuerit lō= ginquus ꝓfundus: dissoluatur huius medicamē in aq̄ mel lis in q̄ sunt mel et sarcocolle et fundat in ea et si fuerit an tiquū valde: sume scoriā ferri. et infunde eā in aceto mense vno aut plus: qm̄ erit melius: et sit acetū apud te: et effun= datur ex eo in aurem ex qua egreditur humiditas: et qn̄qꝫ feruet scoria ferri in aceto et administratur.

¶ De sonitu et tinnitu. Cap̄.xxxviij.


Fit ex repletiōe capitis ꝛ signa ei⁹ sunt ꝙ accidit post sacietatē nauseatiuā ꝛ ml'titudinē vini ꝛ somnū post cibū. ¶ Et cura ei⁹ est potus yere dyacolloqntidos et balneū ieiunio ꝛ vt distillent in aurē quedā q̄ diximꝰ in dolore auris frigido ꝛ sumant calamētū ꝛ sansucus ꝛ camomilla ꝛ sicla singulariter aut cōiuncti ꝛ bulliātur in cucuma ꝛ ponat auris sup eā: ita vt ingrediat vapor ei⁹ in ea. ¶ Et fit ex debilitate audit⁹. ¶ Et cura eius est vt distillet in aurē acetū in quo bullitū est absinthiū. Et fit ex leuitate capitis ꝛ subtilitate sensus audit⁹. ꝛ signū est ꝙ sit fortis ẜm vacuitatē et famē. Et cura ei⁹ est vt distillet in ea oleū ro. decoctū forti vino ꝛ si sufficit bene est si nō distillet in ea tusuch opij. ꝛ sunt duo grana. ꝛ. v. opij: aut tertia par. ʒ. aque iusquiami. al'. olei.

¶ De taras. i. surditate. Cap̄.xxxix.


Quādo cū ea nascit non est ei cura: ꝛ fit post birsen. ꝛ illa que ex ea alleuiat paulatim curatur. ¶ Et cura eius est vt soluat eger cum cochijs ꝛ yerap̄. ꝛ distillet in aurē oleū amigdaleū amarum ꝛ oleū costinū: aut oleum in quo disruptuꝫ est castoreū: ꝛ fiat vaporatio ei⁹ cuꝫ vapore calamēti ꝛ reliquarū rerū quas diximꝰ. ¶ Illa aūt que nō alleuiat ex quo accidit curationē non habet. ¶ Et fit ex carne addita nata in aure. ¶ Et cura ei⁹ est: vt sumat fex vini ꝛ cahe cōfecta cum aq̄ cineris. ita vt fiat sicut mel ꝛ liniat ex ea lana ꝛ intromittat sup eaꝫ cū lana. ¶ Et fit aut ex apostemate frigido: aut sorde. aut ventositate grossa frigida aut supfluitate frigida grossa. ꝛ oportet vt aspiciat in sole: deinde extrahatur sordes aut cuꝫ instr̄o. aut tenta aut effundat oleuꝫ tepiduꝫ in nocte ꝛ ingrediat in mane balneū. ꝛ ponat aurē suaꝫ in mane super sartaginē calidam donec currat sordes cum oleo. ¶ Et cōfert ei vt effundat in ea acetū vini. ꝛ baurach. ꝛ dimittat in mane hora vna. deinde effundatur ꝛ iteretur multotiens. ¶ Deinde effundat in eam oleum calefactū et dormiat sup ipsum hora vna aut horis. ij. deinde ponatur aqua calida in aqua amili et ponatur auris super fistulam aque almaru: ita vt ad ipsam ingrediatur vapor et currat

sordes. ¶ Et fit ataras ex frigore aduenienti auri. ¶ Et cura eius est olea calefacta cuz his que diximꝰ. Et fit ex siccitate in aure: quare opz vt distilleẗ in ea oleum tepidum liquotiens: deinde ingrediatur balneuz et sternutet cum condisi et teneat nasum: egredietur enim si deus voluerit.

¶ De fluxu sanguinis narium. Cap̄. xl.

Fit propter crisim: ꝛ eius sunt: ꝙ fit post aliquā febrium acutaꝝ: ꝛ non oportet vt restringaẗ nisi superfluat. ¶ Et cura eius est cum superfluit positio ventosarum super ventrem cuz suctione vehementi sine incisione super latus dextrum si fluxus est a parte dextro: aut super sinistrum: si fluxus sanguinis est ex sinistro: ꝛ effusio aque frigide valde super caput: ꝛ cōstrictio vtrorūq; adiutorioꝝ ꝛ amboꝝ: testiculoꝝ: ꝛ sumere in potu aquā valde infrigidatā. ¶ Et fit sine febre ꝑpter acuitatē sanguis q̇ egreditur ex eis ꝛ signa eiꝰ sunt: ꝙ aduenit paulatī ꝛ est vehemētis subtilitatꝭ. ¶ Et cura eiꝰ est flobotomia ex latere ex quo egrediẗ sanguis ex naribꝰ: ꝛ si nō ꝓhibeat aliud aliq̄d apponanẗ vētose sine incisiōe sub ypocundrijs lateris ex quo egrediẗ sanguis ex naribꝰ: ꝛ si sufficit bn̄ est. ꝛ si nō: stringātur extrema ꝛ vtanẗ potu aque frigide cū niue: ꝛ lactis acetosi infrigidati: et distilleẗ in naso aliq̄d cāphore dissolute in aqua albedarogi: aut insuflenẗ in eo galle ꝛ puluis molēdini: ꝛ olibanū ꝛ aloes: ꝛ sanguis dra. ꝛ alumē coniūctim aut singulariẗ: ꝛ infundaẗ liciniū ī albumīe oui: ꝛ inuoluaẗ in hoc medicamine: ꝛ intromittaẗ in nasum: ꝛ sumat in potum aquā ord. ꝛ mucillaginē psilij ꝛ aquā coriādri hūidi: parum tn̄ ex ea. scz q̄titatē. ℥. ꝛ oīa que cōgelāt sanguinē si superfluit ꝛ infrigidāt eū: ꝛ cōfert ei introitꝰ in aquā frigidaz ꝛ multotiēs fit hmōi fluxus sang. post variolas. ¶ Et fit propter ml̄titudinē sanguis in corpe: quare rūpūtur vene ꝛ artarie que sub cerebro sunt: ꝛ est difficili forsitan in quo non valet cura: ꝛ signa eiꝰ sunt: qđ fit post dolorē capitis vehementē ꝛ rubedo in facie ꝛ oculis dominans. ꝛ precipue qui multū vtiẗ vino ꝛ minorat extractionē sanguis: ꝛ venit cū impetu vehemēti: ꝛ qn̄q; cōfert ī eo vt distilleẗ ī naso aq̄ niuis ꝛ qn̄q; fit caputpurgiū cū aceto in quo dissolutꝰ est flos eris: ꝛ abscindiẗ postq̄ de eo egreditur plurimū ꝛ superuenit

sincopis infirmo: ante illud vere non: et extimo quod ille in quo hec cura valet est ex ruptura venarū non artariarum.

¶ De vlceribus in naso. Cap. xli.



Lurimū qd in naso accidit ex vlcerib⁹ sunt cortices: et cōfert eis inungere bothor et assiduatio cere cū oleo rosato aut olei ros. tantū aut olei amig. cum cere et adipis gallinarū: et vt odoret vaporem aque: quod si illud non valeat adhibeatur vnguentum de cerusa.

¶ De fistula et polippo in naso. Cap. xlij.



Uandoq₃ nascit in naso caro mala opilās cū locum anhelit⁹ et implēs cannā nasi ita vt videat in ipso grossities exteri⁹. Et cura eius est vt intromittat liciniū inuolutū in vnguēto viridi facto cū flore eris tandiu donec consumat eam: aut euellat cū filo: si fuerit res ei⁹ grossa. Et ēvt sumatur filū de pilis: et fiāt sup ipm nodi duo aut tres et intromittat in naso cū radio de plūbo pparato ad id et extrahat ex palato: deinde moueat motu serre tādiu donec. euacuet illa caro tota: deinde cū vnguēto viridi curet tādiu donec dilatetur anhelit⁹: et consumat illa caro: deinde curetur cum vnguēto de cerusa. Et ex eis que conferunt fistul'. est vt. ℞. myrrhe ru. et alumis. añ. ℥. i. cortic. colloqn. tertiam. ℥. baurac ru. sexta. ℥. et infundat cotū in aceto forti et inuoluatur in medicamine et intromittat in nasum: aut sumatur myrrhe et vsnem fullonum añ. et preparētur fm artē primam.

¶ De alcasen. Cap. xliij.



Jt ppter opilationē in meatib⁹ nasi. et eius signū ē phibitio anhelit⁹: et illud fiat aut ppter carnē natā: aut ppter vētositatē grossā: et nos quod iā diximus curā carnis nate. Signa vero ventositatis grosse est qñ nares aperiuntur et egredit vētositas ex eis impetuose et vehementer ex latere vno. ¶ Et cura ei⁹ est solutio vētris cū cochijs et yera diacolloquintidos et inclinatio capitꝭ sup vaporē camomille et sansuci ei sceha: et sternutatio cū castoreo et pipe et cōdisi et assiduatio odorādi sansucū et sisimbriū et calamentū. ¶ Et fit ex opilatiōe colatorij. et signū eius ē quod meat⁹ sunt opilati et nō

egrediūtur ex naribus superfluitates. ¶ Et cura eius est vt terat nigella donec fiat sicut puluis et dissoluatur in oleo antiquo ꝛ sternutet cū eo infirmus cum distillationibus ex eo factis ore eius pleno aqua : ꝛ precipiatur vt attrahatur anhelit⁹ valde cū reclinatur caput suū ad posteriora quanto plus poterit faciat id tribus diebus ꝛ si senserit adustionem sugat naribus post illud oleum rosa. ꝛ confert post illud vt narib⁹ sugat pulpam colloq̄n. aut ellum : aut fiat ei caputpurgiū cum vrina cameli singulariter et coniūctim. ¶ Et fit propter alteratione͂ complexionis frigide et male in meatibus cerebri qui veniūt ad nasum: ꝛ est alcasen vera et alcasen cronica ꝛ orta cū ea curatione͂ nō hꝫ: ꝛ signa antiq̄tatis sunt ꝙ ocul⁹ cū ea est cōturbat⁹: et q̄nq꜄ olfacit de odorib⁹ quosdā absq꜄ alijs: sunt etiā quidā eoꝝ q̄ sentiūt fetore͂ et nō sentiūt bonū odore͂: et sunt quidā qui econtrario. Illius aūt q̄ nō est orta cū eo: neq꜄ antiq̄ cura ē solutio cū fortitudine et assiduatio odorādi rutā et sillia: et fiat caputpurg. ei q̄ñ sentit fetore͂ cū ipsa ruta: et cū castoreo ei qui nō sentit odorem bonū et cū serapino et similibus.

¶ De fetore in naso. Cap. xliiij.

Fit ex pustulis aut vlceribus : et iam diximus curam eius. Et fit quandoq꜄ ex vapore pur. in supremo palato. Et cura eius est vt naribus sugat vinum odoriferum et suf fletur in naso calamus aroma. et rosa nesrim ꝛ ciperi et spicanar. singulariter aut coniūctim ꝛ ex eis que cōferūt ad illud mirabil'r est vt sumat ex troc. andarachitō qui ponunt in tyriaca ꝛ dissoluat ex eis aliquid cū vino boni odoris: ꝛ distillet in naso multotie͂s quoniam sanat : et oportet vt precedat exiccatio capitis et confortatio eius postquā euacuatur corpus totum et caput.

De dolore in dentibus. Cap. xlv.

Fit aut cū apostemate gingiue: aut sine apate gingiue: ꝛ ille q̄ fit cū apate gingiue fit ꝓpter acuitates sanguis ꝛ dolore͂ ei⁹ cui cōicant de͂tes ꝛ signa eius sunt rubedo ꝛ īflatio ꝛ req̄es ab aq̄ frida: ꝛ cura ei⁹ est flōia cephal'. ꝛ ve͂tosatio ꝛ icisio aliehexit ꝛ rete͂tio aq̄ fride in ore ꝛ aceti vno die ꝛ aq̄ ro. vna die: ꝛ q̄ñ illud ꝑtrāsit duobus dieb⁹ aut trib⁹ opꝫ q̄ teneat i ore ol'm ro. i oi. ℥. cuius

iam dissoluta est.ʒ.i.mastic.Et si ē sine apāte tūc ipse fit ex frigidate aut ex hūorib⁹ fridis grossis. Et ei⁹ cura ē vt teneat in radice tyriaca de q̄rta spēb⁹:aut pip ꝯfectū i alkitrā:et teneat in ore suo acetū in q̄ decocta ē pl'pa collodn. aut decoquantur folioꝝ myrthi.M.i.ꝛ cortic.ligni pigni. M.i.sang.dra.et sumac et.iiij.gr.allij et bulliāt in aceto et teneant in ore dū est calidū aut bulīant in aceto ortex radice capparis:aut spoliū serpētis:qꝫ si dolor fortior fiat suffumiget dens traiectorio cū semine iusq̄ami nigri ꝛ storace:de q̄b⁹ facte sunt siītudines auellanaꝝ siīes ciceri:ꝛ teneat in ore oleū calefactū in q̄ decocte sint radices altee ꝛ camomilla:aut cōficiat condisi cōtritū cum vino et ponat sup dentē:qm̄ est vltimū in remouēdo dolorē cū est a frigore ꝛ vaporet deforis cū aq̄ calefacta in q̄ decocta est camomilla et stringat dēte rē calidā multotiēs donec calefiat et rubeat caro et empl'ent mādibule ꝛ distillet in aurē illi⁹ lateris oleū amigd.tepidū aut sābucinū aut alkeiri aut oleū de oliuis.aut oleū in q̄ decocta est cepa:aut oleū in q̄ diruptū est castor.aut euforb.aut opiū cum vehemētia ē dolorꝭ et ē timorosum.Si ḡ sedat bene est:si nō distillet in aurē q̄ est in vllo latere q̄titas lentis opij:ꝛ duaꝝ lentium castor.

¶ Si autē nō sedatur igniat ferrum subtile ꝛ intromittat in dente in ꝯcauitate fistule enee:qꝫ si dens fuerit corrosus impleat in eo cōdisi:aut piper ꝯfectū cuꝫ alchitrā: aut hoc medicamē.qm̄ est vltimū.℞.castor.asā fetidā storacē.opiū piper ʒuccaꝝ:se.iusquami ꝛ myrrhā terant et conficiantur cū malle aut alchitrā cedri et administret:ita vt fricet cuꝫ eo radix dentꝭ et impleatur corrosus:ꝛ melior cura corrosi eradicatio est:aut sumantur piperis partes tres euforb.ps vna.et impleatur cum eis:aut impleatur cum asa fetida et pipere partibus equalibus:et dentes nigri curantur cum eis cum quibus curatur corrosus.

¶ Medicamē eradicās dentes et ꝯfringens.sumat farina frumēti cōficiatur cū lacte lacticinij ꝛ inuiscent ei:et ponātur in circuitu eius folia volubibis:ꝯfringit eū ipsum.

¶ Medicamen eradicās dētes.℞.cortices mori:piretrum cortic.radicis capparis:cortices asebrā:arsenicum citrinū terant in aceto vltime fortitudinis trib⁹ diebus omni die

hora vna per residuū diei dimittatur infusa in ipso: deinde incidat in circuitu dentis: et liniat cum eo in die aliquotiens donec inueniat mollificatus deinde eradicet. Et ex eis que stare faciūt corrosionē dentiū est vt ipleat galla et mastic.
¶ Medicine stringentes cōmotos. R. balaustie ros. gallie ciperi sumach. ana partē vnam: aluminis pars. v. et liniatur super gingiuarum vt adhereat.
¶ Medicamen astringens dentes. R. sal gēmā: spumā maris testamēta catinorum viridiū: calidi et est alumē: et alafur oia conrita aggregent et fricent cum eis dentes: et caueatur a carne et nauseatiua facietate. ¶ De cōgelatione masticetur portulaca: et amigdale scorticate. aut cera: et confert denti qui dolet cum aduenit ei res frigida vt stringat super panē calidum: aut super vitellum oui elixati calidi multotiens donec lachrymetur oculus ex vehemētia caliditatis eius: aut teneat in ore oleum calefactum.
¶ De concauatione et corrosione gingiue. Cap. xlvi.
Fit ex superfluitate putrefacta descēdēte ex capite et corrumpente gingiuas. Confectio medicaminis valētis ad illud. R. arsenici ru. et citri gallarum calcis alu. iameni. ana. terant cum aceto vini per aliquot dies et informent trocisci et cū necesse fuerit terat vnus et sumat de eo sexta. ʒ. i. et fricetur cū eo gingiua: et dimittatur vna hora: et teneat post illud in ore oleū ro. fiat istud tādiu donec remoueat putredo et puluerizetur desuper post illud id quod facit nasci carnem et indurat eā: et illud est vt. R. olibani alocs sarcocolle et sang. draco. ante terantur et puluerizentur in eis.
¶ De fetore oris. Capi. xlvii.
Plurimum fit ex caliditate stomachi: et signum eius est quod alleuiat cum sumitur cibus. Et cura eius est vt bibat īfusionē crisolimorum siccorum in matutinis: aut comedat ex vuis aut ex persicis: et bibat sauic cum zuccaro: aut comedat citrullos: aut cucumeres in ieiunio et festinet succurerre cum comestione.
¶ Et fit ex flegmate corrupto in stomacho: et signum eius est quod est semper et non sedatur cum comestiōe nisi parum. Et cura eius est potare yeram multotiēs et vomitus: inde

accepio zinzibe. conditi et assiduatio trifere minoris.
¶ Et fit a dente in ore ꝛ fit ex putrefactione in cute oris et meri et partibꝰ eius: ꝛ cõferũt ei pillule iste. ℞. corti. citri. spice. nardi. gario. gallie. xiloaloes: crudi. añ. ℥. i. kerate. i. informent pillule cũ aqua maloꝝ et vino aromatico et teneantur in ore. ¶ Et istud electuariũ valde valz fetori oris qui est ex flegmate et humoribus putridis. ℞. extremitatũ myrthi humide ptes. iij. emblicoꝝ: et cyperi spice cortic. citri squinanti masticis gallie musc. gariofi. añ. partẽ. i. cõficiantur cum passis enucliatis: et fiant ex eis pillule similes auellane aut nucibus.

¶ De alcola. i. bothor ꝛ paruis pustulis in ore. Ca. xlviij.

Fit cum caliditate et rubedine in ore: et confert ei flobothomia et vẽtosatio sub mẽto. et curat hoc medicamine. ℞. spodiuz ro. coriandrũ siccum sumach. lentes excorticatas: se. portu. sene de mecha: alcanam conteratur et teneatur cuz pauca camphora in ore et colluatur post id cum aqua rof. ꝛ aceto.
¶ Et ex flegmate putrefacto fit. et eius signũ est albedo in ore et confert ei vt fricetur cũ melle: et attramento: aut fricetur cum zuccaro tabazeth et colluatur cũ iulep: et teneat in ore memite et mirabo. citrini ꝛ piretrum.
¶ Et fit ex putredine et corruptione: et cõfert ei hic medicamen. ℞. arsenici calcis aluminis gallaꝝ floris eris. ana. terant ergo cũ aceto forti hebdomada vna: et fiant ex eis trocisci et cũ necessitas fuerit fricetur locus putridus cum sexta. ℥. i. ꝛ dimittat hora vna magna: deinde inungat cuz oleo rof.

¶ De casu vue. Cap. xlix.

Fit quandoqꝫ cũ vehementia rubedinis et caliditatis et cõfert ei flobothomia et gargarif. cũ aceto et aqua ro. et vt palato apponãt rose ꝛ sanda. et balaust. et cãphore parũ ꝛ approximetur vue cũ cocliari et cõprimatur super eam ꝯpressione subtili ꝛ inclinetur ad superiora oris. Et quando non est cũ ea rubor: et est decliuis ad albedinẽ confert ei gargarismꝰ cũ muri ꝛ syr. ace. ꝛ synapi: ꝛ confert ei sal armoniacus ꝛ fricetur cũ galla ꝛ sale armoniaco et sale et alumine: et quando subtiliatur radix eius et nõ est vehemẽtia rubedinis incidatur: et garga

rizet post incisionē eius cū aceto et aqua roſ.aut cū aqua in qua decocta sunt folia rose.

¶ De egritudinibus lingue. Capi. l.

Et egritudines lingue sunt aut apostema accidēs ei aut spasmus aut fissura:aut vlcera:aut grauitas aut ranula:aut abbreuiatio ligamēti: aut magnitudo lingue:aut rubedo et inflatio.apati quidem calido cōfert flobothomia cephał. deinde ventosatio sub mento et gargarizatio cum aqua et aceto:deinde omnia que conferunt alcola et sinanchie que est cum caliditate ſm q dicemus. Sed illi q̄ est sine caliditate cū multitudine cursus saliue cōferunt que diximus in alcola cuꝫ qua non est rubor et caliditas:et que dicemus in sinanchia flegmatica.

¶ Ad fissuras autem confert psilium cum zuccaro : et potare aquam ordei et cibari pedibus coctis et fricare ipsam cū spuma que egreditur ex maluis cum inciduntur et fricātur adinuicem et tenere drag.in ore.

¶ Et vlcerum cura similis est curationi alcola.

¶ Spasmi autē qui est in radice eius signum est q abbreuiatur lingua ei ingrossat. ¶ Cura est gargarizatio cum oleo de aneto et oleo camomillino:ꝛ linire ceruicē cū aqua calida.et vngere caput cum oleo aliquo.

¶ Et grauitas quidē lingue est ex eis que accidūt post birsen et si fuerit antiqua non sanatur:ꝛ non antique confert vt fricetur subtus cū salgemma et sale armoniaco:et omīa que faciūt currere saliuā ex ea:et si fuerit incipiēs fieri cronica et fuerint sensus conturbati ꝛ motus graues cū ea cōfert ei cura paralisis frigide.

¶ Et fit ꝓpter abbreuiationē ligamēti:et opꝫ vt incidatur illud ligamētū et ponat sup ipsuꝫ attramētū tritū et signū eius est q est adherens cū extremitate lingue equaliter.

¶ Et fit ꝓpter ranulā sub ea:quare opꝫ vt scindat et extrahatur si fuerit magna:et si fuerit parua fricetur cū medicamine acuto qd est ad gingiuam sanguinolentam.

¶ Magnitudo autē lingue vt nō capiat ligua in ore: fit ex mltitudie hūiditatū q̄ imbibūt eā:ꝛ signa eius sunt ꝓiectio eius ex et retētio sputi in ea. Opꝫ vt fricet cū cepe aut cū acetositate citri:aut silibus amboꝝ adeo donec currat saliua ex

ea qm̄ ipsa flectetur. Si ergo sufficit bene est: et si non frice tur cū sale armoniaco et. G. q̄dem dixit q magnitudo lin gue fit ex ventositate vaporosa implente ipsam et inflante.
¶ Et cura eius est euacuatio cū medicina solutiua sicut sunt pille cochie: et potio rerum refrigidantiū sup ipsaz linguā et gargarizando cum aq̄s infrigidātib9 etiā et differentia inter apostema molle flegmaticum et inter inflationē a vē tositate vaporosa est q inflatio non flectitur cuz premitur super ipsam digitis et flegmaticū flectitur.

¶ De sinanchia. Capi. li.

Fit ex multitudine sanguinis sine malitia in ipso et signa eius sunt rubor faciei et oculoum et ten sio corporis totius: et antecessio ciborum generā tium sanguinem: et multa repletio eoruz sicut sunt lac da ctili: vinum caro et cura ei9 est flobothomia cephal'. deīde gargarizatio cū aceto et aq̄ et syr. aceto de zuccaro et rob pomorꝫ acetosorꝫ: rob de moris et aq̄ granatorꝫ acetosoruz et infusiōe sumach et solutio nature cū aqua fructuū et pru norꝫ et tamarindi: et cassiefi. tereniabin: et gargarism9 cum rob de nucib9 et aq̄ coriādri hūidi vsq̄ ad tres dies et post tres dies gargarizet cum lacte dulci in q̄ dissoluta sunt me dulla cassiefi. et si iuuat per hoc bene: et si non ponat in oī lib. aque ficuum decoctarꝫ. ℥. i. baurach et myrrhe. ʒ. ij. dis solute cū decoctione: fenugreci: et dactilorꝫ et emplastret guttur exterius: sicut est ei9 circuitus cū rebus trahentib9 vt attrahatur materia ad exteriora et assiduet id qm̄ dila tat guttur: et si fortior sit res et ꝯstringat guttur valde tūc insuffletur in guttur ex hoc medicamīe. ℞. sem̄. alharmel. se. raphani. asse fetide baurach: armeni myrrhe salis armo niaci. an̄. singularit: si vis aut ꝯiunctiꝫ et'tere sicut alcohol et suffla in guttur: et si locus deglutiēdi stringit: pone sup ceruicem ventosam maximā: qm̄ deglutiet et aperiet dum ꝑmanebit ventosa sup ipsum: et da ei ad potēdū aquā ordei deinde reitera vētosam: et si due vene q̄ sunt sub lingua fue rint plene: flobothomabis eas post flobothomiā cephali ce. si vero appareat apostema in gutture interius scalpel la ipsum post flobothomiam.
¶ Et fit ex colera ni. et signū eius est: q nō est cū eadē vehe

mentia prefocatōis et incēdio ꝛ calore q̄ est cū sanguinea et sunt sitis ꝛ inflatio et dolor fortior. Cura ei⁹ est post flobotomiam gargarizatio cum eis que diximus: et sumes in potu aquam ordei cum mucillagine psilij et aquam melonis indi: et assiduatio gargarizandi.

¶ Et ex flegmate fit: ꝛ signa eius sunt multitudo cursus salue et paucitas doloris cū cōstrictione loci deglutiendi ꝛ paucitas rubedinis faciei. ¶ Et cura ei⁹ est si infirm⁹ fuerit strictus: vt cito succurras soluēdo ip̄m cū cochijs ꝛ clysterizando ip̄m clystribus calidis dictis in appoplexia: et fac eū gargarizare cū incipit egritudo cū syrupo ace. mellino: aut cū muri nabati: aut cū aqua mell' in cuius libris posita est. ℥. i. sinapis aut cū syrupo ace. et aqua raphani expressi: et cum decoctione ficuū et baurach et suffletur in guttur baurach et assa fetida et sal armoniacus.

¶ Et q̄n̄qꝫ accidit post percussionem in collo. Et cura eius est flobotomia: et reliqua que dixim⁹ in sinanchia sanguinea. Quod si cōprimant spōdiles colli ꝛ constringat guttur vehementer. tunc cura eius est vt fiat ei instrumentum simile lingue freni intromittatur guttur: ꝛ subleuetur cuꝫ eo locus coartat⁹. ¶ Et q̄n̄qꝫ accidit hec coartatio in initio: ꝓpterea quia apostema attrahit spondiles: ꝛ nō ꝯfert tunc hec cura: ꝛ cōfert ad constrictionē gutturis et sinanchiam cū ꝓprietate: stercus hyrūdinis cū teritur cum sale armoniaco: et similiter stercus canis albū q̄ comedit ossa. cum exiccatur et teritur et conficitur cum melle ꝛ lenit cum eo guttur.

¶ De tussi. Cap. lij.

Fit ꝓpter aliquid q̄d est in pulmone: et est necesse vt egrediatur quod est: aut sanies: aut sanguis: aut humor grossus: aut ꝓpter rem subtilē acutā descendentē ex capite semp cōmouentē cannā ipsius pulmonis: aut ꝓpter humiditatē sui ipsius: aut ꝓpter ei⁹ siccitatem: aut propter caliditatē eius similiter: aut ꝓpter vlcus: aut ꝓpter apostema in ipso: aut apostema sanguineū: aut apostema colericū calidū: aut flegmaticū frigidū: aut durum: aut ꝓpter aerē frigidū aduenientē cāne pulmonis. Et illa que fit ꝓpter rem in pulmone quā necesse est exire: ꝛ est aut sanies cuius signum est quod fit post pleuresim: ꝛ

dicā curā eius in capitulo suo: aut est humor grossus: cuius signū est quod fit post corizam. ¶ Cura est ei⁹ cū decoctiōe ysopi ex eis q̄ diximus: et oportet vt sumas decoctionē yso pi si vēter est siccus ita q̄ misceas cum ea cassiafi. ⁊ si fuerit lenis non misceas cum ea omnino.

¶ Et eius que fit ex re descendēte ex capite et cōmouente pulmonē: signū est tussis sicca sine sputo et fit fortis ꝓprie in nocte ⁊ post somnū. Cura eius est vt detur in potu syrupus papaueris: et gargarizet ante somnū aquā in qua decocta sint folia ro. siccaꝝ ⁊ balaustie: xilocaracte descemi aut nabatie ⁊ teneat in ore suo has pill'. ℞. amili dragag. amig. dulciū excorticatarū: et fabarū excorticatarū semi. papaueris et corticē eius gūmi arab. ⁊ boli arme. ana. cōficiantur cū mucillagine psilij et mucillagine granorū citoniorū: et fiat ex eis que sint sicut lupini ⁊ teneant in ore. ¶ Si ergo sufficit bn̄ ⁊ si nō. ℞. thuris masti. pars. i. myrrhe. opij. croci. ana. tertia partis vnius succi liqritie ps. i. fiant pill'. pōdere sexte. ʒ. i. et sumat ex eis in nocte a trib⁹ pillulis vsq; ad quattuor ei fricetur caput in balneo postq̄ abraditur cū pāno vehemēter aspero tādiu donec rubeat: et ꝓuocet sternutatio oi die. ¶ Si ergo sufficit bene: si nō: radatur caput ⁊ liniatur cū sinapi cōfecta cū decoctiōe ficuum et dimittat tādiu donec vesicet locus ⁊ aperiant vesice et cōsolidētur spacio lōgo: ⁊ cauterizet locus cōmissurarū et ꝓprie sup illā que est in medio capitis ⁊ non cōsolidetur tēpore longo ⁊ non negligatur hec tussis: quoniam ipsa multotiens perducit ad ptisim. Et hec quidē cura con fert omni ex cuius capite descēdit ad pectus eius catarrus semper aut ad stomachum: et fit causa ad solutionē aut ad oculos eius et fit causa doloris aut vlcerum in eis.

¶ Et fit ex humiditate pulmōis ipsius in flegmaticis ⁊ senibus: et signa eius sunt multitudo sputi ⁊ abūdātia eius proprie et post somnū ⁊ viscositas flegmatis in gutture et cōmotio hominis cum eo in pluribus dispositionib⁹ eius.

¶ Et cura eius est vt in potu sumat de decoctiōe ysopi: ⁊ si sufficit bene: ⁊ si nō: vomatur ⁊ soluatur cū yeraruf. et que diximus ex illis que scripta sunt cum ea et detur post id in potu de hoc medicamie. ℞. se. feniculi. se. apij. radic. lilij.

ysopi sicce.capilli veneris:se.raphani.añ.ʒ.i.ficuũ siccarũ x.numero ꝛ dactilorũ tantũdem decoquantur cum duabꝰ libris aque quousqꝫ remaneat vna libra et det in potu ex ea omni die lib.v.tunc si sufficit bene.ꝛ si nõ: sumat in potu de hac cõfectione. ℞.succi liquiri.ʒ.x.ysopi sicce.capilli veneris sem̃. vrtice:yreos:cordumeni.piperis aristo.ro. amigdal'.amararũ nasturtij.ana.ʒ.v.conficitur cum melle dispumato et detur de ea sicut nux. ¶ Et hec quidẽ medicina educit saniẽ ex pectore ꝛ ex stomacho et omnes humores grossos:et teneat ex eis pill'.in ore. ℞.succi liquiri.ʒ. v.piperis:myrrhe:cordumeni:amigdal'.amarar.ana.ʒ.ij. asse fetide.ʒ.i.conficiãtur cum melle:ꝛ fiant inde pillule ꝛ teneãtur in ore. Qd si tussis in nocte ꝓhibeat somnum et faciat vomere:curetur cum eis que educunt humiditatem ex pulmone:et sumat post id de istis pillulis:et teneat eas in ore suo in nocte. ℞.myrrhe storac̃.liquide thuris mast. ana.opij:quarta partis.i.et fiãt pillule in vnaquaqꝫ quarꝫ sit pondus sexte.ʒ.i.et sumatur sicut diximus.

¶ Et fit ex siccitate pulmonis:et signa eius sunt ꝙ est sine sputo et alleuiatur cum sorbitione amili:ꝛ apud introitũ balnei:et apud somnum ꝛ comestionẽ et potum vini plurime cõmixtionis:et fit fortis cum est fames et sitis:ꝛ ꝓpꝛie cum labor adest:et cum ea semꝑ aliquid cõstrictiõis anhelitus aut parum aut plurimũ:ꝛ id ẜm quantitatẽ siccitatis pulmonis:et extenuationẽ corporis et frequentiam in pulsu et cum paruitate et velocitate. ¶ Et cura eius est vt in potu detur aqua ordei:si res iam peruenit in eo ad hoc vt febriat bis in die in mane libr.v.et post.iij. horas et intromittatur in tina ẜm.vi.horas diei:deinde cibetur post illud ex kiscij et cucurbita ꝛ similiter ex oleribus cum oleo amigdal'.et detur ei in potu in tempore somni mucillago psilij et aqua citroli in tẽpore suo ꝛ aqua cucurb.ꝛ altereẜ ei aqua cũ iulep et teneat in ore ex his pillul'. ℞.succi liqr. ʒ.x.semen cucurbite dulces:semen citroli:semẽ portulace añ.ʒ.v.cõficianẜ cũ mucillagine psilij ꝛ albumie oui. ¶ Et si nõ est feb.cura est sumere in potu lac et comedere panem cum eo ꝛ potare ipm cũ est sitis:et sit lac caprarũ pascentium humidum ordeum et similia ex herbis.

¶ Et fit ex calore pulmõis: cui⁹ signa sunt vehemẽtia sitis et magnitudo anhelit⁹ ⁊ pulsus ⁊ rubedo faciei cũ anhelitu ascendẽtiũ vna vice post aliã. ¶ Et cura eius est aqua ordei et mucillago psilij: et facere empl'm pectori cum cera ⁊ oleo vio. imbibito in mucillagine psilij: aut aqua portula. aut aqua lactuce: aut aq̃ citrol'. et silia: ⁊ tenere in ore pill'. quas diximⁿ: et cibari pedibus et pullis cuȝ cucur. et alkesek: et oleũ amig. et bibat sauic de tritico cũ ȝucca. ⁊ aquã vere frigidã et assiduet empl'are pectus cũ his q̃ infridãt. ¶ Et fit ex apate in pulmone: et si est cal'm eius signa sunt fe. et ↄstrictio anhelit⁹ supflua: ⁊ frequẽtia pulsus magna: et vehemẽtia rubedinis maxillaꝝ. ¶ Et cura eius est flobotomia: deinde reliqua cura quã diximus in tussi ex caliditate et siccitate pulmonis. ¶ Aut est apa flegmaticũ frigidum molle: et signa eius sunt vehemẽtia cõstrictiõis anhelitus absq̃ plurima caliditate et neq̃ est rubedo in facie ⁊ multitudo saliue et sputi. ¶ Et cura eius in principio est cura apatis calidi dum cũ eo fe. permanet cũq̃ protẽdunt dies et sedatur fe. et caliditas. tunc cura eius est vomitus et solutio ventris et productio sputi cum eis que diximus in capitulo tussis antique ex humiditate pulmonis.

¶ Et fit ꝓpter apa duꝝ in pulmõe: et signa eius sunt ↄstrictio anhelitus ƒm dies: ⁊ tussis sicca sine sputo et neq̃ est caliditas ĩ pectore si tangat: ⁊ est difficultas attrahẽdi vẽtum ⁊ ꝙ infirmus sentit ↄstrictionẽ anhelitus: deĩde debilitat paulatim ƒm dierũ transitum: et non est ei sanitas: et qñq̃ alleuiat parũ et protendũtur dies cũ habẽte eã si sumat in potu aquã mellis subtilẽ ⁊ teneat in ore suo semper oleũ amigdalinũ: et traijciat ip̃m paulatim et bibat lac recenter multũ et fiat ex ip̃o sorbitio cũ farina ciceris: ⁊ inũgatur semꝑ pect⁹ cũ cera et oleo imbibito mucillagine fenugreci: et mucillagine se. lini. et ↄfert ei adeps galline: et adeps anatis cuȝ comedit eũ. ¶ Et fit ex pulmonis vlcere cuius signum est egressio sanguinis aut saniei aut cortices egrediẽtes cũ tussi: aut fit post sputũ sanguĩs aut post pleuresim: aut post catarrũ cal'm a capite ⁊ extenuat in ea corpus et cõcomitat eã febris ethica. ¶ Et cura eius est si nõ est antiqua et vlcus est recẽs adhuc ⁊ sanguis egredit cuȝ

tussi vt sumat in potu aquā ordei cū cācris fluuialib⁹ et syrupo de papauere cū lacte dum non constringit anhelitus eius:et dētur isti trocisci de papauere. R̸. se. papaueris albi:medulle se. cucurb. seminis citroli. añ. ʒ. x. amili draga. gūmi arab. succi liqritie. añ. ʒ. v. thuris masti. boli ar. san. dra. carabe. añ. ʒ. ij. myrrhe cinamomi:opij. añ. ʒ. i. fiāt trocisci ⁊ sumant i potu cū syru. ð papauere aut cū rob mirti. ¶ Et si fuerit antiqua ⁊ currit sanies cū sonitu et ꝯstringit anhelitus qñ retinet:tunc det in potu decoctio ysopi et q̄ diximus ex illis q̄ educūt hāc saniē donec dilatetur ex huiusmodi reb⁹:⁊ qñ cōstringit anhelitus cū istis reb⁹ dētur in potu ea q̄ educecūt saniē:cū ergo dilatat: redeat ad ista et administret dū constringit anhelitus:⁊ administret aliquod regimē ei⁹ q̄ est ꝓpter siccitatē pulmōis:ex tina ⁊ cibatiōe:et si fuerit putrefactio ⁊ fuerit id qð venit ex eo fetidum cū expuit et fuerit plurimū abūdans ⁊ in pectore et in gutture oregmō: oportebit vt cuȝ eo qð educit saniē lābat eger oī hebdomada sel. ʒ. i. myrrhe rubee cū tribus. ʒ. mell. ⁊ suffumiget guttur suū i traiectorio cū istis pill. R̸. aristo. myrrhe storac. thuris. añ. arsenici rubei quantū oīa aggregent cum butyro vaccino:et fiāt inde pillule vt auel lane ⁊ suffumiget cū eis pōdere aurei vnius ⁊ hec quidem suffumigatio cōfert tussi plurime humiditatis sine vlcere. ¶ Et fit vlcus siccū:et signum eius est qð fit post sputū sanguinis ⁊ saniei:deinde abscinditur sputuȝ et remanet tussis sicca sine sputo et corpus liquefit cum ea. ¶ Et cura eius est sumere in potu lac et omnia que diximus in cura siccitatis pulmonis. ¶ Et fit tussis sicca ex frigiditate aeris ⁊ signū eius est ꝙ excitatur cū violētia frigoris eius et fortitudo in hyeme:⁊ est dura ⁊ sicca. ¶ Et cura ei⁹ est sorbitio calida ⁊ ꝓhibitio ab attractione aeris frigidi et introitus balnei.

¶ De sputo et vomitu sanguīs. Cap. liij.

SAnguinis exitus ab ore aut fit cum vomitu et est exitus eius a stō ⁊ partib⁹ eius cū sonitu rascatiōi simili:aut cū tussi et eius exitus est a pulmone aut a pectore et finib⁹ eius aut cum rascatiōe et descēdit ex capite ⁊ ex vuula et palato ⁊ finib⁹ eorum. ¶ Et in curatiōe quidem eius qui ingreditur cū rascatiōe et sonitu sibi sim

facili:et paruo si est parue quãtitatis sufficit gargarismus ex rebus stipticis sicut qui fit ex aqua ro. in qua infusuz est sumach aut rob agreste:aut aqua citonioꝝ et sīlib⁹. ¶ Si est plurime quãtitatis:tūc opꝫ vt flõmetur cephal'. deinde gargarizetur cuꝫ istis rebus. ¶ Si autē in loco oris fuerit vlcus recens:inuiscent̄ sup ipsum thus et sanguis drac. et teneat in ore aquā ro. in qua bulierint cupule glandiū aut camersich quod est semē tamarisci. ¶ Et si fuerit vlcus ma lum putridū:curetur curatione colere putride.ꝛ considere tur sanguis qui egredit̄ invomitu:ꝛ si fuerit plurimus aut assiduet pluribus dieb⁹:flõmetur basilica. deīde comedat res stipticas ꝛ glutinationes faciētes paulatim vna vice post aliā ꝛ ꝓprie si eger inuenerit dolorē inter vtrasq̄ sca= pulas:tunc opꝫ vt traijciat aquā citonioꝝ acetosoꝝ ī aqua dissolutū sit aliquid thuris vicibus plurib⁹.ꝛ comedat ex glandibus et xilocaractis et passis cū suis interioribus et agresta et sumach.ꝛ bibat de hoc medicamine. ℞. boli ar meni. gūmi arabi. balaustie:sang. draco. thuris. ana detur in potu cum aqua citonioꝝ:aut cū aqua maloꝝ ꝛ ponat̄ ci bus agresta et similia ex eis que stipticitatē faciūt:et de= uitet oē calidū ꝛ acutū. Et fit quidē egressio sanguis ex pe= ctore ꝛ pulmone cū tussi:et ille qui est ex pulmone est mul= totiēs cū tussi parua. Et ille q̄ est ex pectore est paꝝ cū tussi plurima. Sit ergo plurimū studij tui in hac tussi:est eñ ti= morosa perducēs in plurib⁹ dispositiōib⁹ ad ptisim. ¶ In= cipe ḡ a flõmia basilice:deinde da in potu hoc medicamē ℞. thuris san. dra. añ. ptē. i. endiuie carabe. añ. ptē. v. ema titis:terre sigill'. añ. partē. i. ꝛ. v. aluminis balau. duas ter= tias partis. i. dētur ex eo in potu. ʒ. iij. cum pōdere cherat vni⁹ opij:ꝛ cherate se. iusq̄ami:ꝛ cinamōi tertia. ʒ. i. aut spi ce aut costi aut myrrhe:ꝛ gargarizet cuꝫ aceto:ꝛ aqua ro. in matutinis et vesperis:et melius est vt des ex eis in po= tu hoc medicamen cū aqua albedarogi:aut cum aqua por tulace:si fuerit cum eo caliditas:ꝛ si inueneris in pectore dolorem cum sputo sanguinis:tunc line locū doloris hoc medicamine cuius narratio precessit:et da ei ex ipso in po tu postq̄ confectis ipsum cum vino.

¶ De pleuresi. Cap. liiij.

Fit ex sanguine: cui⁹ signa sunt rubedo coloris repletio pulsus et vehemētia cōstrictiōis anhelitus post multā repletionē vini et si sputum iam inceperit erit rubedo in eo plus.

¶ Et cura eius est flobothomia basilice ex latere opposito: deinde iteratio flobothomie ex latere doloris in die tertia: et da in potu aquā ordei: et violarū cōditas: et si natura fuerit stricta: humectet̄ cū aq̄ fructuū sicut aq̄ prunorū: viol'. siccarum et cassiafi. tereniabin. Et si fuerit dolor ꝛ punctura vehemēs: fiat emplastrū cū violis siccis: ꝛ camomilla et farina ordei ꝛ altee: ꝛ de vnoquoq; quorꝫ sumatur pugillus vnus conficiat̄ cū aqua et oleo sisamino et emplastretur cū eo locus dum est tepidū. ¶ Et si tussis fuerit sicca et difficultas spuēdi vehemēter valde: tūc da ei in potu oī die ante aquā ordei hora vna hanc decoctionē. ℞. ficus albe. xx. nūero passularum enucleatarū. ʒ. x. radicis liquiritie puluerizate. ʒ. v. iuiube. xx. numero sebesten totidez buliāt in tribus lib. aque quousq; redeat ad lib. i. ꝛ. v. colet̄ et detur de ea in potu libr. v. cū. ʒ. v. viol'. conditarū. ʒ. iij. olei amigd. dulciū. Si aūt mundificat̄ infirmus et sanat̄ bñ et si remanserunt ex ea reliquie iam diximus curam eius.

¶ Et fit pleuresis ex colera et signa sunt ei⁹ punctura ꝛ dolor in latere ꝛ caliditas fortior q̄ eius q̄ fit ex sanguine: et pulsus minor et durior ꝛ febris acutior. ¶ Et cura eius est flobothomia sed ex latere doloris de basilica et emplastretur locus vl' pectus cū eis que diximus: ꝛ leniat̄ natura cū eis q̄ diximus nisi fuerit solutio ventris et similiter fiat vt reliqua cura: preter q̄ in hac specie necessariū est vt extinguatur inflāmatio colere superflua extinctione cū frigidis que sunt sicut mucillago psilij et aqua citroli et aqua cucurbite et aqua melonis indi: quecūq; est pñs et per additionē cum aqua ordei ꝛ sit cibus ex kisck: ꝛ cucurbita ꝛ spinachia: et quod fit ex maluis cū oleo amigd.

¶ Et fit ex sanguine adusto nigro: et signa ei⁹ sunt vehemētia puncture cū siccitate oris ꝛ fortitudine feb. ꝛ asperitas lingue: et postpositio sputi et tarditas ei⁹ et difficultas ipsius et nigredo coloris ipsius et plurimū est mortale.

¶ Et cura eius est flōmia et oīa que diximus: veruntñ opꝫ

vt potetur eger in hac egritudine ex extinguentibus rem plurimam: et traiiciat semper in iulep. et potet aquam ordei tribus vicibus et ingrediatur ter in die tinā: et plonget sessionem in ea: et locus doloris embrocet cum aqua calida et assiduetur desuper emplastrum.

¶ Et fit pleuresis ex sanguine in quo dñat flegma et est magis quieta et levior: et febris non habet magnū dominiū: et non est pūctura ī latere: et est sputū in hac egritudie albius: et in ipso est rubedo parua. Et cura ei⁹ est flobotomia etiā: deinde decoctio ysopi: et viol. cōdite et reliqua que diximus veruntā extinctio et humectatio oportet vt sint minores.

¶ De ptisi. Cap. lv.

Ptisis fit aut post pleuresim: aut post sputū sanguinis: aut post corizam et catarrum plurimum ex capite: aut post tussim longaȝ et nos quidem iam diximus signa et curam in cura tussis.

¶ De periplemonia. Cap. lvi.

Periplemonia est flegmatica fm plurimū: et qñqȝ et sanguinea et etiam colerica sed raro: et accidit ab apostemate quod est in pulmone: et iam diximus curam et signa in cura tussis.

¶ De disnia. Cap. lvii.

Disnia plurimū fit ex flegmate grosso implēte canam pulmonis: et sunt cū ea oregmō magn⁹ in pectore et cōstrictio anhelit⁹: et id quod faciūt canes in anhelitu quando currūt et pprie apud motum. Et cura eius est quod educit illos humores grossos ex pectore: et iam diximus id in tussi humida. ¶ Et fit quandoqȝ ex siccitate pulmonis: et signa eius sunt sitis et subtilitas nocet. Et cura eius est sumere lac in potu.

¶ De egritudinibus cordis. Cap. lviii.

Egritudines cordis quas curari possibile est: sunt alteratio cōplexionis antequā confirmetur: et tremor cordis: et sincopis et dolor qui non confirmatur et debilitas. apostema vero disruptio aut corruptio complexionis cōfirmate non sunt faciles ad curandum et signa dolorum, mortem inferentium sunt casus pulsus post vehementiam diversitatis et magnitudinis et citrinitas colo-

ris subito: post vehementiã rubedinis eius ꝛ sincopis dif-
ficilis tarde euasionis et sudoꝛ frigidus. Quod autẽ ex eis
curatur est caliditas coꝛdis non confirmata: cuius signa
sunt vehemẽtia caliditatis pectoꝛis:et magnitudo pulsus
ꝛ velocitas ipsius ꝛ frequentia ipsius ꝛ febꝛis insepabilis.
Et cura eius est sumere in potu lac acetosum extracto buti
ro:ꝛ rob:acetositas citri:et rob maloꝛum ꝛ rob acetose:et
aquã citroli.ꝛ trociscos de camphoꝛa ꝛ emplastreẽ pectus
cũ sandalis ꝛ aqua ro.ꝛ cãphoꝛa infrigitatis super niuem ꝛ
alteretur emplastrũ cum sit tepidum:ꝛ detur in potu aqua
frigida ꝛ habitet in locis frigidis. ¶ Et est cum frigoꝛe cõ-
plexionis cum non est cõfirmata.ꝛ signa eius sunt raritas
pulsus ꝛ anhelitus ꝛ pigritia ꝛ destructio letitie faciei.
¶ Et cura eius est dare in potu vinum foꝛte odoꝛiferũ pu-
rum pauce quãtitatis:ꝛ odoꝛare odoꝛifera calida ꝛ inunge
re pectus cum oleo nardino ꝛ emplastrare ipsum cum spica
ꝛ costo ꝛ sauina ꝛ ciperis ꝛ cinamomo ꝛ gariofilis et folijs
mirti:fiat emplastrum cum vino ꝛ aqua citonioꝛum ꝛ aqua
maloꝛum et emplastretur cum eo coꝛ ꝛ comedat pullos co-
lumbarũ ꝛ vitella ouoꝛum de paruis auibus ꝛ frixis haben
tibus plures species quibus condiuntur cibaria.
¶ Et est ex complexione sicca si nondũ confirmata est:ꝛ si-
gna eius sunt ꝙ coꝛpus iam extenuatum est:sed nõ totum:
et pulsus durus paruus frequens. ¶ Et cura eius est aqua
oꝛdei si est febꝛis quantitatem habens:et si non potus la-
ctis et introitus tine:et balneatio cuꝫ aqua dulci:sicut dixi
mus in tussi sicca et positio cere et olei super pectus: et in-
ter scapulas et potare oleum amigdaleũ super vinum pau-
cuꝫ hoc modo.media.ʒ.olei amigdal'.fundatur super.ʒ.v.
vini et bibatur in matutinis: deinde bibat soꝛbitionem fa
ctam ex aqua oꝛdei et oleo amigdalino:et zuccaro: deinde
egrediatur tinam: post egrediatur et emplastretur pectus
cum eis que diximus:et vitet laboꝛem.
¶ Ex hũiditate vero nõ fiunt foꝛtasse in coꝛde egritudines:
nam si dominatur in dispositionẽ coꝛpoꝛis adeo donec ne-
cesse sit vt coꝛdi dominetur: interficit velociter non expe-
ctat curationem:et si fuerit appoplexia et paralisis ꝓpter
actionem dominij humiditatis super coꝛ.

¶ Debilitatis autem cordis signa sunt tremor cordis sine caliditate: et non est velocitas in pulsu et constrictio anhelitus: et dispositio similis sincopi adeo donec superueniat ei fortasse sincopis: ista accidunt infirmo etiam cum commouetur: et cura eius est diamuscū quod reponitur et metridatum: et confert ei hoc medicamen. ℞. mastic. cinamomi: piperis longi. sisimbrij felengemisk. bedarogi: mellisse folij indi: coriandri sicci: spice nardi. ana. ʒ. i. coralli carabe margaritarū paruarū: spodij. ʒ. v. musci sexta. ʒ. i. conficiatur cum melle extracto a mirabolanis kebul. conditis.

¶ Aut sumatur emblicorum mirabolanorū nigrorum et kebul. ana. pugillus vnus et buliant in aqua bene et effundantur de illa aqua partes. iiij. super duas partes mellis dispumati et coquatur donec medietur aqua: deinde cōficiatur cū eo.

¶ Et inungatur pectus cum eis que diximus de odoriferis calidis et cum gallia: vtatur suffumigatiōibus et vino odorifero: et cibi eius sint pulli et edi et vitella ouorum sorbilium: et vtatur ludis et augmento in somno et indumentis muscatis semper et dormiat in eis et deuitet coitum et laborem.

¶ Et tremor cordis secundum plurimum fit cum calore. ¶ Et cura eius est flobotomia cephal. ex latere sinistro: et dare in potu lac acetosum et trociscos de camphora secundum quod diximus.

¶ Et fit tremor cordis raro tamē ex multitudine melancolie in sanguine et hec species tremoris cordis est nocibilior specierum tremoris cordis: et signa eius sunt corruptio cogitationis et timor et siluestre: ita et dispositio proxima melācolie que est ex dn̄io colere nigre in sanguine. ¶ Et cura eius est id quod diximus in melancolia que est ex dominio colere nigre in sanguinem.

¶ Et fit sincopis quod propter dispositionem quam accidit cordi cū cōitate cerebri. Et cura eius est in hora paroxismi roratio aque frigide et infusio ipsius et insufflatio musci in nasum et fricatio extremitatum et pedum cōpressio et odorare vinum et odorifera et odorare odores cibarij odoriferi: et sumere diamuscum cum aqua malorū et tortellas tritas cum vino odorifero. ¶ In dispositione autem que est preter paroxismum consideretur: an est ex debilitate cordis: aut ex frigiditate: aut ex caliditate et curetur cum sua cura.

¶ De egritudinibus stomachi. Cap.lix.

Egritudines stomachi sunt debilitas digestionis et malitia istimbre paruitas appetitus ⁊ superfluitas eius: ⁊ dolor qui commouet in eo sine comestiõe: ⁊ dolor qui cõmouet post comestionẽ ⁊ vomitus eius quod comeditur ⁊ apostema ⁊ vlcera. Et debilitas quidem digestionis fit ex frigore stõi: ⁊ signa eius sunt eructuatio acetosa et lenitas ventris ⁊ eius inflatio ⁊ multitudo vẽtositatis: et lõgitudo more cibi in stomacho. Et cura eius est zinziber conditũ ⁊ diapipereon ⁊ alcandidicon et diacalamenthũ: ⁊ cõferũt ei semia calida sicut sunt ameos ciminuz: carui: grana nigra: origanũ. alaniuden ⁊ sil'ia singulariter aut coniũctim. ¶ Et fit ex hũiditate stomachi: ⁊ signa eius sunt multitudo sputi ⁊ assiduatio nausee ⁊ paucitas sitis et velocitas descensionis cibi absq; plurima alteratiõe in eo. Et cura eius est vomitus: deinde trifera minor ⁊ scoria ferri: deĩde medicĩe que exciccãt: sicut thus ⁊ ciminũ ⁊ emblici conditi ⁊ balaustie ciperi ⁊ sil'ia. Et fit ex hũiditate stomachi ⁊ frigiditate eius: ⁊ est illud quod est pl'm: et signa eius sunt eructuatio acetosa: inflãmatio vẽtris ⁊ paucitas sitis: ⁊ velocitas descẽsionis cibi. Et cura eius sunt el'ia composita ex medicis calidis et stipticis: sicut illud diaolibanum et illud de agnocasto ⁊ homorusie ⁊ trifera minor cõponit in ea piper et zinziber. ⁊ diacitoniten non solutiuũ: et administretur quodcũq; fuerit pñs post vomitum et sit cibus frixa plurima habẽtia semina ⁊ spẽs quibus cibaria cõdiunt: ⁊ vinuz sit forte antiquũ. ¶ Et fit ꝓpter caliditatẽ stõi cum hũiditate: ⁊ signa ei⁹ sunt paucitas appetit⁹ multitudo saliue: nausea. Et cura ei⁹ est vomit⁹: ⁊ sumere ĩ potu yerampigram deinde el'ia desiccatiua sine multa calefactione sicut mirab. nig. ⁊ kebuli ⁊ emblici: q̃ñ cõficiuntur cũ passulis tritis cuz suis interioribus ⁊ eleizeseibin de zuccaro: q̃ñq; cõficiunt cũ eo rose contrite ⁊ spodiũ. ¶ Et fit debilitas digestiõis ex siccitate stõi: ⁊ signa eius sunt extenuatio corporis et dispositio sil'is ethice et vehementia sitis. ¶ Et cura eius est balneatio cum aqua tepida dulci absq; mora in tina et sumere in potu lac et aquam ordei sicut diximus in cap. siccitatis pulmõis. Et debilitas digestiõis fit ex de-

bilitate corporis stōi: et signa eius sunt qd fit post vomitū plurimū et digerit paucū cibū et grauat illū q est sup ipm. ¶ Et cura eius est trifera magna τ scoria τ inūctio cū oleo nardino aut emplastret cū spica et ciperis τ squināto: mastice et thure et aq̄ citonioꝝ et vino stiptico: et det electuariū de xiloaloes et dyacitonidē nō solutiuū et multiplicet masticationē mastic. et acceptionē eius cū rosis et cipis τ thure et sumat puluerē eoꝝ quoꝝ vniuscuiusq̄ eq̄liter sint. ʒ. ij. et bibat vinū stipticū: et comedat ex cibis et fructibus stipticis. ¶ Et fit ex malitia digestiōis aut ex caliditate cō plexionis stomachi aut ex col'a in ipso: aut ex melācolia: τ signa eius q̄ ex caliditate sine materia sunt sitis τ eructuatio fetida cū siccitate oris. ¶ Et cura eius sunt cibi acetosi grossi sicut illi q̄ infrigidati sunt et acetosi cū vaccina carne: et illi q̄ fiunt cū agresta et cū sumach et potu aque veri frigoris τ emplastratio ei⁹ cum herbis fridis. ¶ Et fit cū mā que est ex colera rub. in cōcauitate ei⁹: et signa ei⁹ sunt nausea et vomit⁹ colere et eructuatio fetida post comestionē et corruptio ciboꝝ leuium in ipso sicut carniū auium: et bonitas digestionis ciboꝝ grossoꝝ: vt carnium vaccinarū. ¶ Et cura eius est vomit⁹ cum syrupo acetoso: τ solutio cū yerap̄. deinde cibi quos diximus añ hac. ¶ Et fit ex melancolia: et signa ei⁹ sunt incendiū ante comestionē qd sedat comestio: aut de q̄ comestio diminuit: magnitudo splenis: et vomitus: acetosus faciens congelationē in dentibus: τ dolor stomachi ꝓpe ante comestionē. ¶ Et cura ei⁹ est sollicitudo cū decoctiōe epithimi multotiēs: et flobothomia basilice: et cibi frigidi cū zuccaro et oleo amigd. τ vinum dulce. ¶ Et fit iterū debilitas appetitus ꝓpter caliditatem stomachi: τ mulitudinē colere in eo: et iā dixim⁹ signa ei⁹ et curā eius. Aut ꝓpterea qd corpus nō sollicitat ꝑ cibo: τ signa eius sunt repletio τ lōgitudo quietis. ¶ Et cura eius est minoratio cibi et motus τ exercitiū. ¶ Et fit etiā debilitas appetitus: qm̄ non resoluit ex corpore aliq̄d: et signa eius sunt durities cutis corpis lōgitudo tolerātia famis. ¶ Et cura eius est balneū: et fricatio et exercitiū et fricatio in balneo cū baurach et farina ciceris et sudare plurimū et assiduatio balnei. ¶ Et fit qm̄ epar nō attrahit a sto

macho rem plurimã: et signũ eius est q egestio ẽ alba ꝛ viridis. ¶ Et cura eius sunt oĩa que faciũt penetrare cibũ et nutrimentũ: sicut vinũ vetus amarũ forte: de quo modicum detur in potu in ieiunio: et balneũ ante cibum et exercitiũ et oĩa que calefaciunt epar et aperiunt opilationẽ eius sicut dyacalamentũ: et dyapipereon et electuaria calida subtilia. ¶ Et fit ꝓpter retẽtionẽ eius qđ distillat de melãcolia in os stomachi: et signa ei⁹ sunt vt non patiaꝛ famẽ qđ si cõedat in quibusdã oris comestionẽ vnã ꝛ digeritur bñ tũc est fames priuata et digestio ꝓpata. ¶ Et cura ei⁹ est assiduatio ciboꝝ acetosoꝝ aggregantiũ acetositatẽ et stipticitatẽ sicut acetosa et agresta ꝛ sumach ꝛ ribes: ꝛ cibi infrigidati ꝛ alkeel et infrigidata cũ eis fcã ꝛ administratio alkaul kaulgamil et oleoꝝ et ꝯdimentoꝝ in qb⁹ est caliditas sicut cepe allia porri: piper altit ꝛ sinapiũ ꝛ silia de illis q̃ excitant appetitum cũ mordicatione pauca ꝯuenientia in hoc est. ¶ Et fit ꝓpter egritudinẽ in neruo veniẽtẽ ad os stomachi: ꝛ signa ei⁹ sunt: vt nõ veniat per istas medicinas et cibos acutos sensum aut plm sensum et neq accidat ei nausea.

¶ Et cura eius est difficilis: attamen curaꝛ fm dispositionem cum confortatione cerebri et cum emplastris calefactiuis de illis que ponuntur super os stomachi.

¶ Et fit dolor in stomacho aut añ comestionẽ: aut post comestionẽ et dolor q̃ sit in stõ ante comestionẽ: aut fit ꝓpter aña: aut ꝓpter vlcera: aut ꝓpter ventositatẽ grossam extẽdentẽ ipm: et ille qui fit post comestionẽ alius est cũ vomitu et ali⁹ sine vomitu: et signa doloris qui fit ex añate calido in stomacho sunt febris ꝛ apparitio apostematis in stomacho: et casus appetitus omnino vomitus ꝛ sitis.

¶ Et cura ei⁹ est flobothomia. deinde vomit⁹: ꝛ trocisci de spodio cũ rob agreste et rob de citoniis et silia: et dꝫ esse contenus ꝓ cibo aqua ordei cũ granatis: faciat illud vsqꝫ q̃ alleuieꝛ febris ꝛ caliditas: ꝛ post illud sumat in potu aquã endiuie in qua dissoluta sunt medulla cassia fis. et trocisci. rosati: et quãdo antiquaꝛ sumat in potu trociscos de bdellio ꝛ emplastreꝛ in principio rei cũ sanda. ꝛ roſ. et cãphora: et si sedaꝛ caliditas ꝛ fortior fit res: emplastreꝛ cum cera et oleo nardino in q̃ iam ꝓiecti sunt ꝓ omni. ℥. ei⁹ duo

aurei aloes ⁊ duo aurei mastic. ⁊ duo aurei squinãti et duo aurei ciperi: ⁊ aurei tres bdellij dissoluti cũ vino: ⁊ hoc apã qđ accidit in stõ plꝰm accidit in ore eiꝰ. et permutat ad apã durũ aut collectionẽ saniei ⁊ fit dubellati: ⁊ ego dicã signa ⁊ curã eiꝰ in vlceribꝰ stõi. ¶ Et fit ꝓpter apã flegmaticũ. et o quã parum accidit in eo: et signa eius sunt febris leuis: ⁊ multitudo sputi cũ casu appetitꝰ et inflatio stomachi absq duritie in tactu. ¶ Et cura eiꝰ est vt detur in potu infusio đ aloe et alleuietur cibus et abhorreat vomitũ: et emplastre tur cũ cinere arboris vitis et ciperis et squinanto et spica cõfectis cũ aceto. ¶ Et fit apostema durũ in stõacho et pa rum accidit incipiẽs et non accidit nisi post apã calidũ ⁊ nos diximꝰ curam eius. ¶ Si aũt induretur in dispõne sua valde emplastreꝰ cum fortiter dissoluentibꝰ: sicut hoc em plastrũ. ℞. semẽ caulis amigđ. amar. excorticatar: storac. liquide bdellij myrrhe spice: mastic. ciperi squinanti resol uantur gũme cũ vino: et aggregenꝰ cũ eis reliqua et fiat emplꝰm. ¶ Et fit dolor ꝓpter vlcera in stomacho: et signa eiꝰ sunt ꝙ fortior sit dolor: cũ comedit res acetosas ⁊ acu tas et apparet in vomitu aut in egestione sanguinis aut sa nies cũ dolore aut inter vtrasq scapulas aut sub collo aut sup vmblico. ¶ Et cura eius est vt detur in potu aqua ordei si fuerit caliditas deinde post duas horas deꝰ in potu hoc medicamẽ. ℞. thuris sanguis dra. aũ. ʒ. v. rosar: balaustie karabe. ana. ʒ. ij. boli armeni. ʒ. iij. denꝰ in potu cũ aliqui bus robub stiptic. ¶ Et fit ꝓpter dubellati in stõ et signũ dubellati in stomacho est qñ sedaꝰ febris et dolor propter apostema calidũ magnũ sensu perceptũ velociter.
¶ Si ergo remãserit inflatio: scias ꝙ apostema iam colle ctionẽ fecit saniei: et indiget eo qđ disrumpat ipsum: detur ergo in potu lac dulce et aq̃ calida vna vice post aliã pre matur desuper et moueatur. ¶ Si ꝗ cõmouetur tremor et egestio sanguinis ⁊ saniei et detumescit apostema scias ꝙ iam disruptũ est: et si aliud nõ valet: tunc ciba infirmũ sina pi: et da ei in potu aquã mellinã. donec disrumpatur qđ si disrumpaꝰ tunc da ei in potu aquam mellꝰ. vice vna et hoc medicamẽ vice vna: donec mũdificet ipsum aq̃ mellꝰ et con solidet ipsuz hoc medicamen. ¶ Et fit dolor ex ventositate

tendente ipsum ⁊ signa sunt ꝙ cõmouet post digestionem cibi in latere sinistro sup splenẽ: ⁊ rugit cũ premit desuper.
¶ Et cura eius est stare rectus ⁊ deambulatio et aduocare eructuationẽ cum masticatione thuris ⁊ cimini ⁊ deuitare herbas et cibos inflatiuos. ¶ Et fit dolor qui cõmouetur post comestionẽ plurimã: et corrũpitur cũ eo digestio: ⁊ nõ cõmouere post comestionẽ paruã: et nõ corrũpitur digestio
¶ Et eius cura est vt comedat in die multotiens ⁊ parum.
¶ Et fit dolor qui nõ cõmouet post comestionẽ: nec sedat nisi vomitu et est vehementior dolor stomachi.
Et cura ei⁹ est potare infusionẽ aloes. deide trociscos stelle: et trociscos yreos et disptire cibũ in pluribus vicibus ⁊ premittere ãte cibũ lambitionẽ mellis et ꝯfert ei vt sumat vitella trium ouoꝝ assatoꝝ ⁊.ʒ.i.coriandri sicci triti ꝯficiatur cũ melle dispumato: et comedat añ cibũ oĩ die et ꝯfert ei vt cauterizet caput sup cõmissurã mediã cauterio lõgo.
¶ Et fit augmentũ appetitus aut propter vehementiã laboris aduenĩẽtis homini in ãbulatiõe sua: aut ꝓpter multitudinẽ ei⁹ qd effundit de cola ni. ad os stomachi: aut frig⁹ stõi aut ꝓpter vehemẽtiã raritatis corpis. ¶ Si aũt est ꝓpt multitudinẽ effusionis colere nig. signa sunt ꝙ est cũ multitudine comestionis multitudo egestionis: et in infirmo si nõ comedatur excitat mordicatio vehemẽs in stomacho et non tolerat quin comedat. ¶ Et cura eius est cibus pinguis et vinũ dulce: ⁊ flobothomia basilice ⁊ decoctio epithimi: et cauteriũ et ventose super splenem.
¶ Et fit ex frigore stomachi: et signũ eius est multitudo comestionis cũ multitudine singultus sine mordicatione.
¶ Et cura eius est illud qd diximus in frigido stõ: aut vero oꝫ vt confortetur et assiduet curationẽ. ¶ Et fit ex raritate corpis: et signũ est vt nõ sit cũ eo egestio ꝼm q̃titatẽ comestiõis. ¶ Et cura ei⁹ est sessio in aq̃ frigida et in locis fridis et inungere corp⁹ cũ oleo mirtino et cera: et cibi grossi humidi tarde penetrationis sicut sumac et agresta et carnes vaccine et arietine et cibi viscosi et opilatiui sicut phelude gi et caseus recens ⁊ panis azimus. ¶ Et fit aliud qd accidit ex vehemẽtia laboris deambulationis. et signũ eius est ꝙ mouetur post famem vehementẽ sincopis.

¶ Et cura eius est vt in potu sumat vinũ et aquã carnis cũ spẽbus condientib⁹: et prohibeatur a somno: deinde ingrediaẗ balneũ. ¶ Et fit ex desiderijs malis et accidit aut mulieri pregnanti: aut ei qui in stõ suo habet humores malos. ¶ Et cura ei⁹ est vt deẗ pregnãti electuariũ de xiloaloes: ꝛ dyacitonitẽ non laxatiuũ et comedat de carnib⁹ galline ꝛ cerebell' eduli et arietꝰ assatis ꝛ euomat in q̃busdã horꝰ vomitu leni: et comedat rem medicã de cepa ꝛ allio ꝛ sinapi. Illi autẽ qui desiderãt res malas: vt carbones et lutũ. euomant: deinde sumant in potu infusionẽ aloes: et detur eis post illõ trifera facta de scoria ferri: et sedeẗ appetitus ei⁹ cum excitatur cum corrosione ossium pulloꝝ columboꝝ assatoꝝ et carne salita sicca preparata facta cũ ameos ꝛ spodio et nuce muscata. et alhehil et cardamomo: hec enĩ sedant ea que diximⁿ. ¶ De colerica passione. Capi. lx.

Colerica passio fit ex conuersiõe cibi in stomacho et intestinis: et signa eius sunt antecessio sacietatis nauseatiue et multitudo ventositatis in vẽtre ante eã per dies aliq̃t: et ꝙ incipit cũ dolore vmblici et punctura eius deinde venit solutio plurima sine vomitu aut cũ vomitu pauco. ¶ Cura eius est vt bibat hora qua sentit puncturam et corrosionẽ aquã calidã in qua bullitũ fuerit ciminũ multotiens et requirat somnũ ꝛ prohibeaẗ ab asellatione quãtũ possibile est: et infundat tortellas in vino veteri et comedat eas. Si autẽ sentit grauitatẽ in capite suo dormiat et cũ euigilatur ingrediaẗ balneũ ꝛ prolonget famem: deinde redeat ad consuetudinẽ suam paulatim.

¶ Et fit ex effusione colere rubee ad stomachũ et intestina cũ supfluitate et est deterior earum et peior et magis deterrens: et cũ ea est nausea vehemẽs valde et siti assidua et bibat aquã frigidã ꝛ sedatur nausea ei⁹ donec calefiat in stomacho: deinde euomat eã. ¶ Et q̃nqꝫ est cũ ea vẽtris solutio. et quandoqꝫ superfluit adeo donec facit superuenire infirmo simcopim ꝛ cadit pulsus. ¶ Et cura eius est vt sumat in principio aque calide plurimũ. vt euomat cũ facilitate ꝛ egrediaẗ ab eo plurimũ illi⁹ colere: cuꝫ ꝙ peruenit vomit⁹ ad hoc ꝙ cadat ṽtus ꝛ superfluit: tũc ligenẗ vtraqꝫ adiutoria et infrigideẗ stomachus ei⁹ cum niue ponẽdo eã super

ipsum: et effundatur super extrema eius aqua frigida: τ da ei in potu rob granatorũ purum vna vice post aliam: τ qñ euomit ipsum reitera ipsum et da ei in potu spodiũ τ lutũ alesiburni et rosas siccas: τ dissolue ea in aqua malorum: et da ei in potu de aqua frigida: et quando euomit eã reitera donec videat vomitũ alleuiari parum: τ tũc fac eum sorbere aquã carnis assumptã ex pullis contritis: et funde super eam parum aque citoniorũ et parum vini τ pulueriza desuper tortellas tritas: τ si euomit eas: reitera illud super ipsum donec recipiat illud: et da ei in potu aquã agreste in qua infusi sunt τ pulli et cubugi: τ pulli colũbini assati cõtriti: τ cum recipit cibũ: tũc da in potu vinũ τ cooperi eum vt dormiat: nam vomitus sedatur cum somno oĩno.

¶ De eructuatione. Cap. lxi.

Eructatio si multiplicetur digestionẽ corrũpit: et quando minoratur: inflat stomachũ: et quãdo minoratur confert ei masticatio thuris et cimini: et quando multiplicatur vtatur vomitu ante cibũ τ electuarium diapiperion et zinziber condito et balneo.

¶ De singultu. Cap. lxij.

Fit aut propter grossam ventositatem: aut ꝓpter rem mordicantẽ os stomachi extendentem ipsũ aut propter apostema in epate: aut propter solutionem et esionẽ superfluam. et signa eius quod accidit a mordicatione oris stomachi sunt: ꝙ fit post comestionem rei calide: aut vomitus colere rubee: aut viridis: aut nigre.

¶ Et cura eius est traijcere aquam calidam aliquotiens deinde sumat oleum amigdalarũ: aut sumat de butyro recenti paulatim: et si sedatur bene: et si non: administra vomitum dando in potu syrupũ acetosum. et aquã calidam: et euomat eum multotiens deinde da ei oleum τ sorbitiones leues factas ex amilo et oleo amigdal. et zuccaro.

¶ Et quando est ex ventositate grossa: signũ est ꝙ fit post satietatẽ nauseatiuã et accidit infantibus plũ post multitudinem suctionis mamille: et conferũt ei ameos zinziber calamentũ τ mastix singulariter: τ cõposite: τ cõfert ei sumere in puluerẽ foliũ sisimbrij sicci triti: aut folia rute aut folia calamenti aut semen eorũ: de vnoquoqꝫ quoꝝ sumat

puluis pōdere.ʒ.ij.cum vino puro:aut decoctiōe cimini et calamenti et dissoluatur in aqua parum thuris et detur in potu et vaporetur locus:et ingrediatur balneum calidū et traijciat aquam calidā non superflue. ¶ Et eius qui fit ex apostemate epatis calido signa sunt febris acuta et nausea. ¶ Et eius cura est flobotomia basilice ⁊ sumere in potu aquā ordei ⁊ aquā granatorū:et emplastretur epar sandalis ⁊ aqua ro.⁊ aceto ⁊ cāphora.⁊ sumere in potu aquā solatri ⁊ endiuie bulitā et colatam cum syrupo acetoso.

¶ Et fit singultus accidens post diariam ⁊ debilitatem et solutionem ventris et reliquas euacuatiōes:⁊ plm eius curationem non habet:⁊ est signū malū.⁊ curatur fm dispositionem sumendo in potu lac semper et sorbitiones leues et vinum plurime cōmixtionis et aquam carnis.

¶ De egritudinibus epatis. Cap.lxiij.

Egritudines epatis aut apostema calidū:aut durum et non forsitan fit flegmaticū:aut opilatio:aut malitia cōplexiōis frigide aut calide:aut debilitas ei⁹ tantū:aut ventositas grossa sub eo ⁊ ycteritia ⁊ ydropisis. ¶ Et signa apostematis calidi sunt febris inseparabilis et vehementia sitis et vomitus colere: et quandoqꝫ fit cuꝫ eo singultus et ycteritia et tussis sicca in qua non est sputum omnino:⁊ casus appetitus. ¶ Et cura eius est vt cum est incipiens et vsqꝫ ad hebdomadam vnam flobotomia cephali.in latere dextro:et emplastret epar sandal.et camphora ⁊ aqua ro.et infrigidetur epar semper. et sit contentus pro cibo aqua ordei ⁊ detur in potu aqua granatorum ace.et aqua endiuie ⁊ aqua solatri cum syrupo aceto. de zuccaro puro. ¶ Cum ergo alleuiatur fe.sint cibi ex herb.et agresta cum pullis et dimittat vinum oīno vsqꝫquo verificetur ei sanitas. ¶ Apostema calidum conuertitur tripliciter:aut enim resoluitur:aut collectionem facit saniei:aut induratur:et sequitur resolutionē eius sanitas et collectionē ipsius sequitur vomitus saniei et sanguinis et egestio vtriusqꝫ ⁊ comitatur duritiem eius ydropisis.et signum resolutiōis eius est quod alleuiatur infirmus.post sedationē febris ⁊ quiescunt omnia accidētia et sedantur ⁊ redit corpus ad dispositionē suam in colore et

appetitu: ꝛ istud fit propter naturā cum est fortis. sufficit enim post flobotomiā ꝛ curationē quā diximus cōfortatio eius tm̄. ¶ Curatio vero eius est vt post quietē vehementie fe. detur in potu aqua endiuie cū medulla cassiaf. ꝛ emplastretur epar cū cera ꝛ oleo alkeiri: ꝛ camomille: ꝛ bdellio et semine caulis ꝛ spica ꝛ myrrha ꝛ ciperis ꝛ rosis. ꝛ cū vino aquaqꝫ citonioꝝ ꝛ mirtis ſm quantitatē ꝛ diminutōez caliditatis. ¶ Collectionis autē saniei signū est in apostemate qd̓ sedatur febris: ꝛ accidit tremor ꝛ vomitus saniei ꝛ sanguinis: ꝛ egestio vtriusqꝫ ꝛ quies a grauitate quā inueniebat eger: quasi rei appēse in latere dextro et furcula ipsi⁹. ¶ Et cura ei⁹ est vt ī potu sumat aquā ordei aut aquā zuccari aut syru. aceto. ſm quātitatē residui coloris: deīde post duas horas detur ei in potu de hac medicina. ℞. masticis aureum. i. thuris sanguinis draco. rosarum tritaruꝫ spodij. ana. aure. ij. se. endiuie se. apij terre sigilla. ana. aureum. i. sumantur in potu de ea. ʒ. iij. cum syrupo acetoso: aut aqua mellis: aut iulep: ſm qd̓ diximus ꝛ emplastretur epar exterius cum gallia ꝛ ramic ꝛ ciperis et thure ꝛ spica ꝛ mastic̄. ꝛ calamo aro. cum aqua maloꝝ ꝛ aqua mirti: ꝛ aqua citoniorum ꝛ cibetur infirmus in hac hora cū eis que addunt in fortitudine eius: sicut pullis: ꝛ edis ꝛ vitellis ouorum et parum vini albi et subtilis.

¶ Apostematis autē duri signum est ꝙ apparet tactui res dura sub costis: et corrumpitur color et minoratur appetitus. ¶ Et cura eius est vt in potu sumat diacurcumam et athanasiam et trociscos de bdellio: quorum confectio est hec. ℞. rosaꝝ tritaꝝ. ʒ. x. spice nar. ʒ. ij. cc̄i. ʒ. i. lacce. ʒ. i. et ꝭ. myrrhe. ʒ. i. costi. ʒ. i. et. ꝭ. masticis. ʒ. ij. amigdalaꝝ amararum. ʒ. ij. bdellij. ʒ. iij. resoluatur bdellium cum vino ꝛ cōficiantur cum eo medicine et fiant inde trocisci: ꝛ sumātur de eis in potu. ʒ. iij. cum aqua endiuie si fuerit caliditas: ꝛ si non: cum aqua mellis aut cum aqua ꝛ vino. aut cū aqua seminis. apij. et seminis feni. et emplastretur et cum emplastris que diximus.

¶ Opilatōis aūt signū est grauitas quā inuenit infirm⁹ in dextro latere sine dolore: ꝛ nō est febris ꝛ paruitas digōis ꝛ leuitas vētris. ¶ Et cura ei⁹ est: si cū ea fuerit caliditas

syrupus aceto. cum aqua endiuie: et si fuerit cum ea frigidi tas diacurma maior cum aqua radicum: et dimittat cibos grossos et viscosos sicut pultes et pheludegi et panis azimus et pedes et caseus et oïa dulcia que habēt grossitiem: et comedat res cū quibus fit abstersio: sicut kisch ordei et fabas et deuitet rizi et proprie cum lacte: et multiplicetur sal et fermentum in pane suo.

¶ Malitiam autē cōplexionis in epate que calida est sequūtur febres. et sitis et siccitas vētris multa et paruitas appetitus et asperitas lingue absq3 grauitate: et nō est dolor sub costis dextris et rubet aqua valde. ¶ Et cura ei9 est aqua ordei et aqua citrol'. et aqua cucurbite: et syrupus acetosus purus: et aqua endiuie et aqua solatri ꝓprie: et assiduatio emplastratiōis epatis cum sandal'. et ro. et cāphora: et non sit cibariū nisi acetosum hezibe cū sucubegi: pisces et infrigidata ex edis et lactentibus vitulis: et berberis: agresta et aqua veri frigoris et dimissio vini omnino.

¶ Malitia autē cōplexionis frigide est cum solutione ventris et mollitie corporis et corruptiōe coloris et tumore faciei et paruitate appetitus et digestiōis grauitate et dolore sub latere dextro. ¶ Et cura eius est oē quod calefaciat epar ex medicinis et cibis sicut piper et calamentū: zinziber conditum et vinū vetus purū et fixa habētia semina: et emplastratio extrinsecus cū ciperis et spica et squināto et myrrha et costo et vino odorifero stiptico veteri.

¶ Debilitatis vo eius signū est tantū egestio similis aque recentis carnis cum abluitur cū paucitate appetitus et extenuatione corporis. ¶ Et curatio eius est emplastratio cū rebus calidis stipticis ex eis que iam dixim9: sicut sunt ciperi et masticis spice thuris nucis cupressi: gallia mu. vinū vetus purum et almusus: et de medicinis sumat illam que aggregat stipticitatē: et aliquantulū caloris sicut hoc medicamē. ℞. mastic. aureū. i. spice aureum. v. se. apij: ameos ana. aureu3. i. thuris aur. ij. ciperi superioris squināti. aā. aureū. i. bibantur de eo. ʒ. iij. cum vino veteri aut cū aqua radicum. ¶ Et fiāt cibi ei ex granis granatorum et passulis. cum suis interioribus que bene masticentur. ipse enim confortant epar et impinguant ipsum et aqua in qua de-

cocta sunt ciminū et condimenta:et piper et similia. ¶ Et ex eis que conferunt omni egritudini que accidit in epate malitia cōplexionis aut alijs cum ꝓprietate in eis mirabili est vt sumat epar adib exiccatus et teratur optime et bibatur ex eo coclear.i.ꝛ est aur.ij.cū vino dulci ꝛ si infirmus habeat febrē cum aqua frigida solum. confert enim iuuamentū maxime ei qui in epate suo habet egritudinē: et nos iam experti fuimus sufficiēter:ꝛ comedat passulas cum suis interioribus postꝙ bene masticauerit eas si vult vt impinguetur et confortetur epar.

¶ Uentositatis autē que est sub ipso signa sunt tensio que est sub latere dextro que cōmouetur cū digeritur cibus et sedatio per compressionē vehementē super ipm ꝛ extimāt stulti medici ꝙ est opilatio vel apostema:et confert ei purum vinum forte cum bibetur ex eo res modica ꝛ minoratur aqua et miscetur cum ea vinū ꝛ cibi pauce inflationis et dimissio inflatiuoꝝ sicut olerū ꝛ cōpressio super ipsum ꝛ adherentia pāni calefacti:ꝛ vaporatio eius cum milio et balneum ante cibum.

¶ De ycteritia. Cap.lxiiij.

Icteritia quidē fit aut ꝓpter caliditatē epatis multam per seipsuꝫ natā:aut qm̄ epar calefactū est ex cibis aut medicis cali.aut apāte aut opilatōe aut propter multitudinē colere rubee: aut ꝓpterea:qꝛ natura expellit eā ad exteriora corporis:aut ex morsione vermiū: aut animaliū venenosorū calidorū:aut ꝓpter debilitatem fellis ab attractione colere ru.aut ꝓpter opilationē meatus quo attrahitur colera ab epate:aut ꝓpter opilationē meatus quo expellitur colera ad intestina:ꝛ illorū quideꝫ quorū epata ꝯm naturam sunt calida colores sunt citrini semper et in albugine oculoꝝ eoꝝ semꝑ est citrinitas ꝛ nō accidit eis inde maximū nocumētū:nisi cum illud suꝑfluit in eis. ¶ Et cura eorū est omne quod infrigidat epar sicut granata acetosa et multiplicatio potus aque ordei in mane et potus a sauic ꝛ zuccari proprie diebus estatis:et alleuiatio ciborū calidorū et similiter medicinarū et potuum calidorū et si potātur plurimū cōmisceantur cum aqua:et sint cibi eorum acetosi ex eis que diximus. ¶ Calefactiōis autem epatis que est ex apostemate calido. signum est ꝙ

apostemat̃ ex cibis calidis aut medicinis calidis aut po=
tu vini puri fortis et similibus illis. ¶ Et cura eius est id
quod infrigidat epar ex medicinis cibis et emplastris que
diximus. ¶ Generationis autẽ multitudinis colere: signũ
est quod egreditur cum vomiitu et solutiõe ꝛ ycteritia ꝭm
suam dispositionẽ. ¶ Et cura eius est cum decoctione mi=
rabol̃. aut cũ aqua casei ꝛ cũ lacte acetoso: in quo dissolu=
ta fuerit scamonea. deinde reditio ad cibos extinguẽtes.
¶ Ycteritia autem facta ex opilatione: aut est ex opilatio=
ne in epate ipso: cuius signum est quod cum ycteritia est
grauitas in latere dextro. ¶ Et cura ei⁹ est cura opilatio=
nis que fit in meatu quo attrahit̃ colera ad fel. ¶ Aut est
ex opilatione meatus ex quo expellitur ad intestina cole=
ra cuius signuꝫ est ꝙ accidit ycteritia fortis velociter cum
grauitate parua in epate et albedine egestionis et amari
tudine in ore et gutture et vomitu colere. ¶ Et cura eius
est si fuerit cuꝫ caliditate aqua endiuie in qua dissoluta est
medulla cassia fistula. et oleum amigdalarum dulcium: et
si nõ fuerit caliditas: tũc aqua apij: aut feniculi: aut aqua
porri est conuenientior: in hoc loco quoniam opilatio in
hijs duobus meatibus: scilꝫ quo attrahitur colera. ꝛ quo
expellitur: nõ forsitã accidit nisi ex apostemate: quare in=
diget eo quod resoluat ipsum. dissoluatur ergo medulla
cassiafistu. in succo caulis. et decoctione eius et distilletur
desuper oleum amigdal̃. amararum: et detur in potu.
¶ Et fel quidem tria habet orificia: orificiũ adherens epa
ti: et orificiũ ad intestina: et orificium ad stomachũ: et opi=
latio accidit in tribus dictis meatib⁹. In illa que accidit
orificio adherente epati: vrina ꝛ egestio sunt citrine ad al
bedinem decliues ꝑpter paucitatem effusionis colere ad
intestina: et non est cum ea vomitus colere neqꝫ amaritu=
do propter paucitatem effusionis colere ad stomachũ. ꝛ in
illa que est in orificio adherente intestinis: vrina ꝛ egestio
sunt albe propter paucitatem effusionis colere ad intesti=
na. Et in illa que est in orificio adherente stomacho vrina
ꝛ egestio sunt grosse rubee sicut bolum ꝑpter multitudi=
nem effusionis colere ad intestina. In illa auteꝫ que fit ab
opilatiõe meatus quo expellit cistis fellis coleram ad ĩna

testina proprium signum est albedo egestionis et paruitas tin cture eius et difficultas exitus fecis eius ex ventre cum forti tudine yctericie: et non est in ista de vomitu colere id quod est in ea quam est ex opilatione meatus quo attrahitur colera.
¶ Et cura eius est cura illa eadem et conferunt ei proprie clisteria: in quibus est acuitas postquam in potu sumpta sunt ea que diximus.
¶ Ycteritia autem que fit propterea quod expellit eam natura ad exteriora corporis cum fortitudine: fit post febrem et in die cretico: et oportet vt iuuetur natura ad expellendum ipsum per introitum in aquam calidam et syru.ace.
¶ Illius autem que est ex morsu venenosorum animalium ca lidiorum: cura est sumere in potu semper lac aut oleum ami gdalarum. deinde aquam granatorum et mucillaginem psilij et aquam atarasacon et poma acetosa. ¶ Debilitatis autem fellis ab attractione signum est quod est cum ycteritia nausea et vomitus colere sine grauitate in epate.
¶ Et cura eius est cura confortans epar: fel autem confor tatur per comunitatem quam habet cum epate. ¶ Et cum omnes modi ycteritie curentur intrinsecus cum eis quibus indi get: tunc curetur quod remanet in exterioribus corporis ex eis cum balneo et suctione per nares aceti fortis et faciendo alcohol cum aqua rosata.

¶ De ydropisi. Cap. lxv.

Ydropisis vero tres habet modos: aut enim aggre gatur aqua in ventre tantum: et est asclites: aut mol lificatur totum corpus: et est yposarca: aut aggre gatur in ventre aque parum et ventositatis plurimum et est tim panites. Et yposarca quidem est in qua mollificatur totum corpus et fit ex frigore epatis et est leuior earum et propin quioris curationis et sanationis: cuius signa sunt albedo co loris vrine et solutio nature: et inflatio palpebrarum.
¶ Et cura eius est illud quod calefacit epar ex his que dixi mus in capitulo de frigore epatis: et quod prouocat vrinam cum fortitudine: et confert ei sepeliri in arena calida et linire to tum corpus ex luto et stare et sudare in sole post calefactio nem epatis. Et quandoque est hec ydropisis successione potus aque frigide plurimum post coitum: aut exitum de balneo et post motum plurimum. Cum ergo accidit in hac egritudine dolor sub

costis ex potu aque frigide oportet vt tunc in potu detur vinum purum ꝛ vaporetur epar cū eis que ipsum calefaciunt. ¶ Cum autem ydropisis perseuerat ꝛ prolongatur: tunc curetur cum eis que diximus: ꝛ est facilior sanatio. ¶ Et quandoqꝫ accidit hec ydropisis post solutionem vētris longam: aut cursum sanguinis ex emorroydibus et menstruis: et qñ est ita: tunc cura eius est illud quod diximus de confortatione epatis et calefactione eius et gradatione ad addendum in cibo odoriferis et somno. Et vtēdum vino vt redeat sanguis et confortetur corpus: et redeat ad dispositionem suam. ¶ Et quandoqꝫ accidit post magnitudinē splenis ſm quod dicemus. Et cura eius est studiū i splene ſm qđ diximus. Et quādoqꝫ accidit etiā ꝓpter frigus epatis: ex mēbris vicinis ei cū infrigidantur sicut stomachus et intestinū ieiuniū ꝛ pulmo ꝛ diafragma et renes. ¶ Et accidit etiam a multitudine exitus sanguinis ex menstruis et ex retentione eius. Et cura eius est illud quod diximus de calefactione epatis et confortatione eius exterius et interius et quod prouocat vrinam ſm quod diximus.

¶ Asclites etiam accidit cum apostemate calido in epate et febre hec rubedine aque ꝛ est deterior earū. Et cura eius est cōposita ex cura apatis calidi in epate cum cura ydropisis. ¶ Curentur ergo isti aqua endiuie ꝛ siru. aceto. quādoqꝫ: ꝛ cū eo qđ euacuat aquā preter quod calefiat plurimū: sicut cū aqua cardamomi et infusione mirab. ꝛ trociscis de berberis. Et qñqꝫ fit ex apostemate duro et non est cum febre neqꝫ rubedine aque. Et cura eius est illud quod ex medicinis diximus aperiētibus opilationem ꝛ resoluentibus apostemata eius: sicut diacurcuma ꝛ dialacca: et confectio de costo. dentur ista postq̄ solutio facta fuerit cum folijs mezerion ꝛ ere adusto ꝛ euforbio ꝛ succo cucumeris asinini et mirab. citr. et yereos ꝛ serapino: administrētur ista ſꝫ quantitatem secationis caliditatis ꝛ commotionis eius: deinde itera prouocantia vrinam quādoqꝫ ꝛ ista quādoqꝫ: et si vis da ei in potu kekelēgi in omni hebdomada dosim vnā: ꝛ in eo qđ est inter illud ex diacurcuma magna cū decoctiōe se. apij: ꝛ se. feni. Si autē ingrossetur res incide sub vmblico. ¶ Timpanites fit ex aggregatiōe aque pauce que descēdit

in ventre et ventositatis plurime fit post caliditatem in epate et est aqua rubea cum ea secundum plurimum et antecedit eam inflatio assidua in ventre: et est difficilis resolutionis et difficilis cure. Curatur secundum dispositionem solutione ventris leni cum facilitate ex eis que non plurimum calefaciunt vice vna cum aqua granatorum et infrigidatione epatis vice alia: et cum eis que eructare faciunt: sicut est masticatio thuris et cimini: et inunctio cum aceto squillitico et que extrahunt ventositatem inferius sicut hoc medicamen. Rx. ciminum baurach folia rute conficiantur cum melle: et supponatur cum coto in die multotiens et fricetur venter et emplastretur: et non comedat inflantia omnino.

¶ De egritudinibus splenis. Cap. lxvi

Egritudines splenis aut sunt debilitas eius ab attractione melancolie: aut magnitudo ipsius. et magnitudo eius aut fit post febres: aut cum febre: aut sine febre: est autem ex apostemate duro vehementi: aut sine illo: aut est inflatio eius sola: debilitas autem eius ab attractione melancolie signa sunt corruptio coloris: et conuersio eius ad nigredinem et conturbatio albuginis oculorum cum casu appetitus. ¶ Et cura eius est positio ventosarum super splenem sine incisione vice vna: et emplastretur cum medicamine confortante splenem altera. et fricatio eius et commotio eius: et motio ipsius cum manu et equitatio et exercitium.

¶ Magnitudo autem eius facta cum febribus apparet tactui in latere sinistro. ¶ Et cura eius est trocisci de rosis et syru. ace. et vt vaporetur cum aceto forti secundum quod narrabo. ¶ Magnitudinis autem que fit successione febris. ¶ Cura eius est trocisci de agno casto. et sy. ace. plurium radicum et seminum et vaporatio cum aceto in quo bullita sunt ruta et calamentum. ¶ Et fit magnitudo eius sine febre: et est aut antiqua dura vehemens: aut infra hoc: illi autem que non est dura neque antiqua sufficiunt trocisci de agno casto secundum quod narrauimus. et similiter vaporatio quam diximus antique vero magne dure apparitio sensui manifesta est. ¶ Et cura eius est trocisci de capparis et aqua radicum et syr. ace. acetositati pertinens plurium seminum et vinum amarum forte et purum et dimissio aque omnino: aut bibere ex ea minus quam pos-

sibile est: et emplastrare ipm cum emplastro de armoniaco: aut emplo de calce: aut emplo de sulphure: et dimittere dulcia et cibos qui faciūt bibere aquā: et comestio capparis cū aceto. sed ei9 camakac nō. et cōfert oibus dolorib9 eius nisi illis qui sunt ex inflatiōe flōmia basilice in sinistro latere et saluatelle. ¶ Inflatiōis autē signū est tensio sub latere sinistro cuz apate nō duro: qd fit planū qn sup ipm fit vehemēs cōpressio pter q doleat: et qnqz puenit ex eo cū vehementer premit desup eructuatio aut rugit9. Et cura eius est sumere puluerē nasturtij et vinū vet9: et dimittere oia q inflāt: et ponere sup ipsuz vētosas cū igne. ¶ De fluxu vētris. Cap. lxvij.

Fluxus vētris fit aut cuz sanguine et sanie: aut sine eis. et ille qui est sine sanguine. fit aut ppter debilitatem epatis ab attractione propter debilitatem suam a digestione: aut quia currit ex eo colera acuta ad intestina: aut ppter velocitatē descēsionis cibi a stomacho et intestinis: et illud fit aut propter multitudinē flegmatis in eis aut propter repletionē eorum et mollificationē ipsorum aut propter lubricitatē accidētem in eis: aut ppter bothor in superficie eorum. Et quandoqz fit fluxus ventris etiam a multitudine effusionis colere nigre ad os stomachi et a re effusa ex capite ad stomachū: aut ppter multitudinē cibi. aut qz solutiuus est in natura sui aut ppter errorez ordinis eius: aut ppter motū ipz: aut ppter multitudinē pot9 aque super ipm: aut ppter paruitatē resolutionis a corpe. ¶ Ille autem qui fit cuz sanguine et sanie fit aut ppter dubellatim qui rumpitur propter venam scissam: aut propter debilitatem epatis: aut ppter excoriationē accidentem. ¶ Excoriatio cū fit in intestinis supioribus aut inferiorib9 aut in ano. ¶ Accidens autem ex debilitate epatis ab attractione fit absqz sanguine: et signum eius est fluxus albus et viridis et quod mollescit corpus cum eo: et minoratur sanguis in venis eius et citrinatur color et albificat. ¶ Et cura eius sunt ekarium aperitiuū sicut diatrionpipireon: diacalamētum et vinum purum forte parue quātitatis: et emplastra cōfortantia epar et positio vētosarū super ipsum vice vna: et ista emplastra alia: et cibi qui sunt velocis penetrationis.

¶ Fluxus autem facti a multitudine colere acute que cur-

rit ab epate signa sunt: q fit post febres adurentes: aut post acceptionē medicinarū acutarum: aut vini puri. τ omnium que calefaciunt epar τ mordicant ipsum τ faciūt sequi cum prolongatur excoriationē. ¶ Et cura eius est sumere in potu aquaз sauic ordei: aut sauic de granis granatorum: aut trociscos de acetosa: et lac acetosum decoctū cum lapidibus τ ferro ignito: τ quādo prolongat hec egritudo τ cadit virtus: et vr q in ea non valeat hoc medicamen: tūc cura est cibare egrū ex medicinis leuibus pinguibus in die multotiēs dando omni vice coclearium vnum.

¶ Velocitas descensionis cibi a stomacho et in intestinis fit aut propter motum laboriosuз post cibum. ¶ Cura eius est somnus et quies post cibum. Aut quia cibus in seipso facit illud necessarium: quoniam est lubricosus viscosus: subtilis: aut pinguis: aut plurime quantitatis: aut in ipso est virtus solutiua. ¶ Et cura omnis speciei huius est vt opponatur ei cum contrario. ¶ Aut velocitas descensionis cibi propter stomachum fit: τ intestina: et hoc fit propter multitudinem flegmatis in eis: cuius signum est fluxus albus et multitudo sputi et paucitas nausee et sitis τ vomitus flegmatis et eius exitus cum cibo: et egestione cōmixti cum eis: et egestio in qua non est plurima alteratio.

¶ Et cura eius est vomitus et potus yere: deinde electuaria aggregantia stipticitatem et caliditatem ex eis que diximus in cura stomachi. et similiter cibi.

¶ Aut propter molliciez in stomacho τ replexionem eius: cuius signa sunt hec preter quod cū eo non est vomitus flegmatis: neq3 egestio. ¶ Et cura eius est exiccatio et electuaria que diximus preter vomitum et solutionem. ¶ Aut propter bothor in eis: cuius signa sunt q exiccat post cibuз dolor in stomacho τ intestinis et in loco in quo nō inueniebat ante cibū: cūq3 cibus descēdit ab illo loco sedat ille dolor τ commouet in loco alio inferiore ab illo loco: deide sedat: et nō cessat permutari sm hoc: τ quod est in egestione virus subtile: et cibi etiā cum sua dispositiōe τ non alterati oīno: aut non alterati plurima alteratiōe. Et cura eius est cibi aceto si stipticitas: sicut ribes τ granata acetosa τ citonia proprie τ sumach trocisci de acetosa: τ puluis manu sumptus de gra-

nis granatoꝝ:et puluis lubricatis intestinorum de semini bus similiter sumptus. ¶ Aut ꝓpter lubricitatē accidentē in superficie stomachi: ⁊ intestinoꝝ: cuius signū est exitus ciborū: non alteratoꝝ: aut parue alterationis: ⁊ illud qm̄ sunt velocis exit⁹ ⁊ descēsionis ⁊ ꝓprie si mouet̄ infirmus ¶ Si autē infirmus nō mouet̄ sunt tardioris exitus et sen titur grauitas cibi descēdentis subito precipitati ad infe= riora sicut lapis cadens. Cura ei⁹ est exiccatio cū electua= rio de siliquis: et electuario de thure: et electuario de gal= lis: ⁊ dimissio aque calide: ⁊ admīstratio aque veri frigoris et sumere puluerē manibus a sauich bone frixiōis et ꝓpe a sauich de granis granatoꝝ et alcubebe ⁊ similia.

¶ Facti a multitudine effusionis colere ni. ad os stomachi signū est qđ cōmouetur in eo appetitus: ⁊ inuenitur cū hoc mordicatio in ore stomachi: et acetositas in ore et sedatio ei⁹ apud comestionē aut apđ potū paruū olei ⁊ nō sedatur cū cibis nō vnctuosis ea sedatione quā hꝫ cum vnctuosis. ¶ Et cura ei⁹ flobothomia basilice et sol'o cuꝫ decoctione epithimi et positio ventosaꝝ cū igne sup splenē: ⁊ sil'r sequi ipm cū medicinis ꝯfortantibus ipsum: et assiduatio pulue ris de epithimo: ⁊ ī mane sumere aliq̄d sorbitōis vnctuose.

¶ Facti vero ex catarro capitis: signū est qđ fit post som= num et diuersitatē egestionis. deinde retinetur venter duꝫ perseuerat homo vigilans. ¶ Et cura eius est abrasio capi tis: fricatio eius cum panno laneo aspero: et linire ipsum cum eis q̄ vesicant ipsuꝫ sicut diximus in cura tussis: ⁊ que dicem⁹ in antidotario huius libri: et sternutatio ⁊ garga= rismus et dimittere somnū sup ceruicem post repletionem cibi et vomit⁹ post expergefactionē cum aqua calida.

¶ Ille autem qui fit ꝓpter multitudinē cibi non fit nisi q2 virt⁹ appetitiua fortior est retentiua: cui⁹ signū est vehemē tia appetitus absq3 mordicatione in ore stōi: cūq3 comedit ꝫm appetitum grauat eū: quare soluitur nature. ¶ Et cura eius est: vt cōmensuret̄ comestio cū quātitate qua non sol uatur natura: et si leditur ꝓpter vehemētiā appetitus acci piat cū comedit ex luto ansiburio rem modicā aut ex cibo dulci vnctuoso bucellam ex carne pingui ꝓprie.

¶ Ille autē qui fit propter errorē in ordine q2 precedunt ci

dum res velocis exitus: quare ꝓpter illud festinat exitus cibi. Cura est alteratio illius ordinis: illius qui fit propter multitudinē potus aque super cibū. ¶ Cura est minorare aquā et cito currere ad somnū: et bibere vinum permixtū vt cesset sitis. Illius qui fit ꝓpter paucitatē resolutionis corporis: signū est multitudo carnis ⁊ paruitas appetitus longitudo quietis: ⁊ dimissio motus. ¶ Et cura eiꝰ est exercitium et fricatio et sudatio in balneo.

¶ De excoriatione tenasmon et similibus. Ca.lxviij.

Fluxus autē qui est cum sanie et sanguine aut fit ex dubellati que erūpitur: et illud fit ex percussione: et prouenit aut subito plurimū eius: aut paulatim: aut ꝓpter venā ruptā: aut ꝓpter debilitatē epatis a digestione: aut propter excoriationē: et excoriatio fit in nitestinis superioribꝰ aut inferioribꝰ: aut in ano. ¶ Illius autē qui fit propter dubellati que rupta est: signū est ꝙ antecessere febres: dolor et grauitas et āpa in quibusdā mēbris vacuitatis ventris deinde sedatus fuit dolor ⁊ pulsatio: ⁊ remansit grauitas deinde accidit ei tremor subito ⁊ alleuiata est illa grauitas etiā. ¶ Et cura eius est: si fuerit res plurima q̄ currit debilitans infirmū: vt detur in omni hora de aqua carniū: et parū vini et tortelle contrite: ⁊ adhibeatur ei bonus odor: vt nō cadat vtus: ita vt cū minoratur eius egestio def in potu aqua mellis vice vna: medicamē incarnatiuum vlcerum intestinoꝝ vice alia donec cōsolidetur. ¶ Ille vero qui venit paulatim: fit etiā post exituras in mēbris q̄ nō hn̄t amplos meatꝰ equales: sicut pectus ⁊ similia illiꝰ de his que nō peruenīūt ad stomachū et intestina in meatu amplo: ⁊ signa eiꝰ sunt ista eadē p̄dicta. et opꝫ vt ꝯsiderē ad qd latus expellat natura illā saniem et adiuuetur si fuerit ad partē intestinoꝝ cū solutiuis lenibus sicut aq̄ mellis: et aqua zuccari si fuerit cum eo caliditas: et si fuerit ad partem vrine cuꝫ semine apij et feniculi et dauco: et similia. de illis que prouocant vrinā cū lenitate: ita vt cū minorat quātitas eius: dentur in potu incarnatoria vice vna: ⁊ aqua mellis vice alia fm ꝙ diximus.

¶ Fluxus autē ex debilitate epatis ad digestionē signum est ꝙ egestio est similis aque carnis recentis cū abluitur. ⁊

iam diximus curã et signa in debilitate epatis.
¶ Excoriatio alia est mala: putrida: antiqua: et alia cum qua non est putrefactio: et alia que fit a colera: et alia que fit a flegmate salso: et alia q̃ fit a colera nig. et de istis alia est in intestinis superioribus: ꝛ alia in inferioribus ꝛ signa eius que est facta a colera sine putrefactione in intestinis supioribꝰ sunt pũctura in vẽtre: et egestio in q̃ sunt viscositas ꝛ mucillago: ꝛ dolor sup vmbilicũ: et ꝙ descendit fex post dolorẽ et puncturã p vnam horã: ꝛ cũ illa in quo est de mucillagine et sauic: et sanguine ꝙ est vehemẽtĩ cõmixtionis cũ fece descendit colera: et sunt cũ ea tristitia et sitis.
¶ Et cura eius est semina lenientia ꝛ puluis qui manu sumitur de bolo et aqua sauic ordei: cũ gummi ara. ꝛ lac acetosum coctũ cũ ferro et cibi faciẽtes glutinationẽ et stiptici sicut vitella ouorum et rizi impinguatũ cũ adipe renum edorum: et sumac: aggresta: ꝛ sauich algobedar: anabac: ꝛ oĩa que diximus in cura colerice egestionis.
¶ Illius autẽ que fit in intestinis inferioribus: signa sunt ꝙ dolor est in inferioribꝰ vmbilici ꝛ sequit̃ exitũ fecis punctura: et est nõ vehemẽtis cõmixtionis cum mucillagine et sanguine. ¶ Cura eiꝰ est ꝙ diximꝰ de clysteribus sedãtibꝰ faciẽtibus glutinationẽ. ¶ Excoriatiõis aũt facte ex flãte salso signa sunt ꝙ fit post corizã et catarrum: et non est cũ ea in egestiõe sanies plurima: neqꝫ colła: neqꝫ rubedo: neqꝫ viriditas: immo flegma ꝛ viscositates: neqꝫ acuitas inest que pungat ea: et ventositas cũ ea est plurima. ¶ Et cura eius est semina acuta: et nasturtiũ decoctũ cum aqua ꝛ olło et curetur caput cũ eis que diximus in cura ꝓhibitiõis catarri: et si fuerit in intestinis inferioribꝰ ponant̃ in clisteri res calefactionis pauce de illis q̃s dicemus: et noĩatur clystere sedatiuũ qđ nõ infrigidat. ¶ Facta aũt a melła est mala cronica et signa eius sunt punctura assidua ꝛ egestio nigra. ex qua terra ebullit et odorat̃ ex ea odor aceti: et hec excoriatio si antiquat̃ nõ sanatur. Si vero nõ fuerit antiq̃ tunc cura eius est sumere in potu senia lenia et cała: et deuitentur in hac egritudine res acetose: et dentur res faciẽtes glutinationẽ sicut vitella ouoꝝ et rizi cum adipe caprarum: et cũ amigdalis frixis et cũ papauere. Et oẽs excorti

cationes que sunt in intestinis inferioribus nō indigēt me
dicinis sumptis desup: sed clysteribus: illis autem que sunt
in superiorib⁹ parum cōferunt clysteria. ¶ Illa autē exco-
riatio que est cronica putrida siue flegmatica siue colerica
siue melica indiget clisteribus acutis ex eis qui dicemus ꝛ
medicinis q̄ abstergant vice vna: ꝛ ex eis q̄ constipāt alia.
¶ Excoriationis autē que fit in ano et est tenasmon: signa
sunt frequentia assellationis pauce sicut sputū. Vbi gratia
cū dolore ledente prope anum: et illud cum quo egreditur
egestio: nō est permixtum cum fece: et iuuantur habentes
eam suppositione colliriј plusq̄ reliqs curationibus: ꝛ ego
dico colliria tenasmon.

¶ De colica. Cap.lxix.

Colica passio fit aut ex retentione fecis aut ex retē
tione ventositatis et retētio quidē fecis fit ex sic-
citate: et siccitas fit aut propter siccitatē ciborum
ipsoꝝ: aut paruitatem q̄titatis eorum: aut multitudinē exi
tus vrine: aut vehementiā raritatis corporis aut multitu-
dinē laboris: aut vehementiam caloris aeris: aut propter
vehemētiā caliditatis ventris: et qn̄qꝫ retentio fecis est ꝑ-
pter paruitatē effusionis colere ad intestina: aut qm̄ sup ea
est flegma viscosum plurimū inuestitum sup ea: et hoc est il
lud qđ plurimū fit: aut propter siccitatē ipsoꝝ intestinorum
aut ꝑpter ap̄a eorum: aut ꝑpter destructionē sensus eorū.
¶ Uentositatis autē retentio fit: aut propter multitudinē
q̄titatis ei⁹. ꝛ fit multitudo vētositatꝭ: aut cibos īflatiuos
quoꝝ q̄titas est multa: aut ꝑpter superfluitatē cibi nimiā
aut debilitatē caliditatis vētris: aut ꝑpter coartationē vē
tositatis īter duas tunicas intestinoꝝ: aut ꝑpter adherētiā
flātis plurimi ꝛ lapidationē ei⁹. s. alicui⁹ ptis post aliā aut
ꝑpter colerā nig. effusam ad ventrē: quare inflat ipsum.
¶ Et retentio fecis ꝑpter siccitatem ciboꝝ accidit post co
mestionē glandiū et rizi et alcasab et similia. Et cura eius
est vt sumat ī potu syr. viol. aut iulep: aut decoctionē ficuū
aut rob dulce: aut oleuꝫ sisaminum in quo dissolutum est
de zuccaro rubeo q̄tum ipsuꝫ est super ignem: aut penidia
rum: et superponatur collirium ex salgēma: ꝛ cibi sunt vn-
ctuosi dulces et mollificatiui.

¶ Illius autem qui fit ex multitudine exuberãtie vrine si-
gna sunt ꝙ fit post multitudinẽ vrine. ¶ Et cura eius est co
medere carnes: passularum et arietis et dactilos ⁊ si sami
nos factos cũ amilo. et butirũ coctũ et butyrum crudũ: et
penidias ⁊ assiduare acceptiõe in medulle cassiefi. ⁊ syrup.
vio. et pruna infusa in iulep: et similia de illis que mouent
ventrẽ cũ opilatione meatum.

¶ Illius vero que est ꝓpter vehementiã caliditatis vẽtris
signa sunt vehemẽtia: sitis et siccitas fecis ventris semper
¶ Et cura eius est acceptio fructuũ lubricantiũ infrigidã-
tiũ añ cibũ sicut sũt pruna ficus hũide: ⁊ vue et crisomila: ⁊
similia. de illis que infrigidant et humectant ventrẽ.

¶ Illius qui fit ꝓpter vehemẽtiã caliditatis aeris aut pro
pter vehementiã laboris: aut propter multitudinẽ sudoris
in balneo: aut alia: signa sunt ꝙ retinetur fex: et exiccatur
post cibos sicut post istos. ¶ Et cura eius est sumere cibos
lubricatiuos vnctuosos multe quãtitatis et fructus humi
dos et alterare aerem: et dimittere laborẽ et inungere cor
pus cũ cera et oleo et intrare aquã frigidam.

¶ Illius vero q̃ fit ꝓpter raritatẽ corporis signa sunt par-
uitas fecis in oĩbus dieb⁹ sanitatis et siccitas eius ſꝑ plu
rima ⁊ mltitudo famis: et vehemẽtia appetit⁹. Et cura ei⁹
est assumptio ciboꝝ grossoꝝ vnctuosoꝝ: ⁊ inungere manife
stum corpis cũ cera et olo ro. et introitus in aquã frigidã.

¶ Illius vo qui fit propt siccitatẽ intestini signa sunt exte
nuatio mirac vẽtris ⁊ subtilitas ei⁹: et vt nõ inueniat sicci
tatis fecis causa ⁊ difficultas exitus fecis: ⁊ est cũ eis sitis
¶ Et cura eius est potus olei ante cibũ et introit⁹ in aquã
calidã: et administratio vini dulcis et vnctuosorum.

¶ Illius qui est ex flegmate grosso aggregato in itestinis
⁊ stomacho: ⁊ est illa q̃ plimũ fit: signa sunt ꝙ fit post satie
tatem nauseatiuã plurimũ: et retinet fex ex ventositas om
nino. et multiplicat: et fetet eructuatio desuꝑ ⁊ multiplica
tur nausea. et fortis fit dolor. et sudat sudore frigido. Et cu
ra eius est vt in hora quidẽ paroxismi succurratur cũ cliste
ri solutiuo leni. Si ergo sufficit bene est et si non: cuz solu-
tiuo medio: et si sufficit bene est: ⁊ si non: cũ acuto solutiuo
et det electuariũ: de dactilis. electuariũ diacitonitẽ soluti-

uum: ꝛ pillule de margaritis: ꝛ pillule albe. ipse enim pillule veloces sunt in soluẽdo ventrẽ. ¶ In die autẽ qua nõ sunt paroxismi: caueat sibi a satietate nauseatiua. et assiduet comestionẽ el'arij diacimini: ꝛ vtaꝛ in cibo suo alburi ana bati. ꝛ dimittat fructus hũidos: ꝛ euomat cũ aqua ꝛ melle cũ repleꝛ cibo: ꝛ sit eius secũda mẽsa ex ficub⁹ siccis nucibus ꝛ fisticis ꝛ penidijs ꝛ nuce inda: ꝛ vinũ eius sit vetus purũ amarũ: ꝛ decoctio eius sit ex caulib⁹ et aqua salsa et sicla. ꝛ oĩbus que soluũt ventrẽ: ꝛ dimittat sumach ꝛ lẽtes ꝛ granata cũ granis suis: ꝛ agresta: ꝛ similia illis: et deuitet multitudinẽ potus aq̃ fride ꝓprie ꝛ vinũ acetosuꝫ ꝛ nouum: ꝛ assiduet infusionẽ aloes cũ oleo de cherua: ꝛ aq̃ radicũ ꝭm qꝺ narrabo vt secur⁹ fiat a reditõe si de⁹ voluerit.

¶ Illius qui fit ꝓpter paucitatẽ effusiõis colere ad intestina: ꝛ accidit ex ea difficultas exitus fecis signa sunt albedo egestionis cũ difficultate exit⁹ eius et inflatio ventris.

¶ Et cura eius est qꝺ dixim⁹ in ycteritia ex opilatiõe meatus inferioris: et vt ponaꝛ in cibo almuri: et sinapis: et ficus immature: aut distilleꝛ in eo de lacte fici stille alique et sumat ante cibũ oliuas aque ꝛ siclas cũ sinapi et cõterat medullã cartami cũ ficubus: ꝛ sumat inde ante cibũ.

¶ Illa que est ex apostemate in intestinis fit ex ãpate calido tñ: ꝛ signa eius sunt sitis ꝛ febris ꝛ vomitus colere: ꝛ flatio maxima in superioribus vẽtris: ꝛ pulsatio in ventre: et si sit fortior euomit infirmus fecẽ: et fit anhelitus ei⁹ fetidus: et qñqꝫ est eructuatio eius fetida: et totũ corpus siꝉr et est colica q̃ noĩatur yleos: cuius expõ est: dñe miserere: ꝛ o q̃ꝫ parua est eius cura si ꝯfirmeꝛ: in initio aũt rei oportet vt flobotomeꝛ basilica: deinde saphena: deinde deꝛ aqua endiuie: ꝛ aqua folioꝝ aneti: aque folioꝝ altee: cuscute humide: et aque foliorũꝫ malue in qua dissoluta est medulla cassiefistule. et fundaꝛ desup oleũ amigdalarũ dulciũ: et liniatur locus cum oleo anetino et camomillino: et sorbeat ex iuribus herbarũ leniũ: et ex decoctione ciceris et aneti et cõforteꝛ cum odoriferis: et aqua pulloꝝ: ꝛ clysterizeꝛ cũ aqua ordei ꝛ altee et rob: et si fortior sit inflãmatio clysterizetur cũ aqua ordei: ꝛ albumie oui. et mucillagine psilij et clysteri infrigidãte qꝺ narrabo: et sumat in potu mucal-

laginem psilij:et aquã citroli:ꝛ similia de his q̃ extinguũt donec sedet̃ inflãmatio:deinde redeat ad leniendũ apa cũ lenitiuis:sicut sunt mucillago fenugreci:et semis lini et rob et altea et oleum sisaminum et oleum amigdalinũ.
¶ Et fit etiã ab humorib⁹ malis adherẽtib⁹:ꝛ fit cũ ea vomit⁹ frequẽs:ꝛ nõ quiescit qd est in ꝯcauitate vẽtris:ꝛ inueniũt pũctura ꝛ dolor:ꝛ aq̃ ĩ supiorib⁹ vẽtris ei⁹:ꝛ cõmouetur post comestionẽ.ꝛ nõ sedat̃ nisi cũ vomitu:ꝛ sunt cũ ea tristitia ꝛ frigus extremitatũ qñqꝫ. ¶ Et cura ei⁹ est cura yleos et trocisci stelle ſm ꝙ dixim⁹ in cura stõi. ¶ Et fit etiã ex tortiõe intestinoꝝ supioꝝ ꝛ exiccatiõe stercoris in eis. Et cura ei⁹ est syru. vio. cũ scamonea et oleũ amigdal'.
¶ Colica aũt vẽtosa est sicut illa que accidit ex cibis inflatiuis:cui⁹ signa sunt ꝙ est rugitus in vẽtre:aut augmentũ qd non sanat̃ nisi cũ desup vehementer cõprimit̃:ꝛ dolor difficilis ledens in vmbilico:ꝛ eructuatio difficilis pl'ime q̃titatis ꝛ retẽtio ventositatis:ꝛ si egerſit ex ea aliqd non egredit̃ cũ q̃titate q̃ sedet dolorẽ vehementẽ ꝛ qñqꝫ est cũ hoc lenitas. cũ ergo inueneris ventrẽ lenem aut equalẽ et dolorẽ vehementẽ:tunc colica erit vẽtosa fortis. Si ergo fuerit post multũ vsum fructuũ ꝛ herbarũ:tũc cura ei⁹ erit vt in potu detur de el'ario diaciminũ cũ aqua in qua bulita sunt ciminũ ꝛ carui. ¶ Si ergo sufficit bñ est. si nõ. tunc detur ei confectio de granis lauri. et si fortior sit dolor in dispõne:tunc detur ei philoniũ. et detur ei in potu vinũ purum vet⁹ dũ est ieiun⁹. ꝛ sit calefactũ:ꝛ calefiat mirac eius et ligetur super ipm panus. et ꝓlonget somnũ:ꝛ nõ comedat aliqd tribus dieb⁹ si põt illud tolerare:ꝛ si non põt tolerare comedat bucellã pãnis infusi in vino veteri:ꝛ nõ bibat aquã frigidã:dolor nãqꝫ cõmouet̃ post potũ eius et si iam sedata fuerit:tũc ingrediat̃ tinã qñ cõmouet̃ dolor. ꝛ exeat quãdo debilitat̃. ꝛ inũgatur vẽter cũ oleo qd exugit ventositatẽ ex eis que diximus. ꝛ suspendat̃ sup eũ ollula parua cum igne. et clysterizet̃ cũ clysteri qd exugit ventositatem ꝛ superponat̃ suppositoriũ quod exugit vẽtositatẽ ex eis que dicemus:ita vt cũ sedeat̃ dolor totus redeat ad cibum paulatim. ꝛ comedat ex iure alifedẽbegi et deuitet aquã frigidã dieb⁹ multis. et ponat in vino suo galliam ꝛ

sit purū vinū suū. ꝛ caueat ab herbis ꝛ fructib⁹ hūidis. et granis inflatiuis: ꝛ p̄cipue a piris et moris rubi. ꝛ cucurbitis ꝛ citrolis. ꝛ grisomil'. et similibus et caueat plurimam comestionē vini colati et adusti. et similiter est cura ei⁹ qui ex multitudine cibi est. ¶ Illa xͦo que fit ex coartatiōe vētositatis inter duas tunicas intestinoꝝ. Signa sunt vehementia doloris. et ꝙ non egreditur vētositas ex ea oīno: et ꝙ non rugit per cōpressionē factā desuper. et ꝯfert huic cura tota: et precipue abstinentia a cibo et appensio ventosarum et vaporatio super locū doloris et vinum purum. ¶ Illius qui fit ex flegmate qđ paulatim resoluitur ꝛ inflat signa sunt ꝙ sedatur dolor quādoqꝫ ꝛ cōmouetur post duas horas aut tres. et qñqꝫ cōmouet eam vaporatio. cū ergo vides dolorem vehementē post vaporationē. tunc dimitte vaporationē. et precipue infirmo vt prolonget somnum ꝛ calefaciat mirach: dimittat cibū dievna. deinde vaporetur: et suspendatur ollula cum igne. Si ergo sedatur dolor, tunc illud est cōueniens. et si cōmouetur administretur somnus et minoretur cibus vt et digeratur id flegma totū. et exiccet̄ ꝛ resoluat̄ paulatī: et non redeat. ¶ Illius vero qui fit ex mel'ia que effundit̄ ad ventrē ꝛ inflat ipsum signa sunt acetositas eructationis ꝛ inflatio vētris subito cū dolore vehementi. Et cura eius est in hora paroxismi: ꝙ decoquātur cū forti aceto calamentū et ciperi: ruta origanum: grana nigra et fiat vaporatio cum eis: ꝛ traiiciat aquam calidā in qua decocta sunt ciminū et carui. et clysterizetur cū clysterib⁹ exiccatiuis vētositatis in hora aūt in qua non est paroxismus fac eū assiduare potū decoctionis epithimi. et omnium que educunt melancoliam.

¶ Et quandoqꝫ fit a multitudine serpentiū et vermium in ventre et transuersentur in eo et inuoluuntur in stercore et generantur a continuatiōe satietatis nauseatiue ꝛ comestione ciborum putrefactorum et sunt trium specierū longi qui sunt in intestinis superiorib⁹ gracilibus. et lati qui sunt in intestinis grossis inferiorib⁹ ꝛ noīantur semina cucurbite et xmes parui q̄ sunt plurimi in intestino recto qđ sequit̄ anus. ꝛ significatio eoꝝ est multiplicatio cibi: et qñ non comedit: mordicant: ꝛ accidūt a multitudine eorum

in ventre accidentia mala timorosa. Et cura illorum est eductio ipsorum cum eis que interficiunt ipsos ex medicinis amaris. longos vero interficit absinthium: latos vero interficiunt sceha et lupini amari et narciscus et alebrengi et decoctio eius cum bibitur. Illa vero que sunt in ano curantur cum inuoluitur lana in felle taurino et supponitur. ¶ De egritudinibus renum. C.lxx.

Egritudines renum sunt apata: lapis caliditas: maties: debilitas eruptio sanguinis et difficultas vrine facta ex eis. ¶ Lapidis vero in renibus signum est quod dolor eius est similis dolori colice. et illud quando natura cum eo constringitur et commouetur nausea: et inuenit dolorem in ylijs: et oportet vt distinguatur inter ipsum et colicam per vrinam. cum enim est in ea sicut arena. aut de consuetudine est egri. vt migat post huiusmodi dolorem lapidem: aut iam minxerit ante illud per aliquot meses vrinam nigram cum qua fuit dolor in catin. tunc est lapis. et si non fuerit aliquot horum signorum: tunc dolor post satietatem nauseatiuam est signum colice: et nausea: cum colica plus est. et locus doloris in ventre in colica est amplior: et ad interiora decliuior. In lapide autem qui est in renibus locus eius minor ad posteriora decliuior. ¶ Item dolor colice permutatur: dolor vero renum non permutatur. et iterum significatio lapidis renum est dolor in catin. et ylijs et emunctorijs cum grauitate et opilatione. ita vt quasi sit suspensum in eis aliquid. Et cura lapidis in renibus in hora comestionis doloris est vt ingrediatur eger tinam et inungat dorsum et ylia cum oleo alcheiri temperata inunctione et commoueat alchatim. et equiter animal non suauiter incedens aut saliat super pedem vnum. et descendat de gradu in gradum donec descendat lapis in vrinam. et si non sufficit hoc sumat in potu medicinas frangentes lapidem in renibus. et redeat ad regimen in re sua quod est aliud ab isto. et emplastretur catin. et ylia cum artetica. et cartamo. et semine caul. corticibus radicis capparis decoctis. et dabis eis post ea in potu medicinas frangentes lapides in renibus: et ante eas etiam oleum amig. et aquam maluarum. et precipias ei vt saliat post illud: aut descendat de gradu in gradum. et da ei in potu medullam cassiafi. cum oleo amig. illud ei lubricum facit lapidem. Cum ergo egreditur lapis in vrinam et non sequitur ipsum mictus sanguinis. tunc est

incolume.et plurimũ illius fit cum lapis est lenis paruus.
¶ Et qñqȝ sequitur ipm mictus sanguinis. cuius cura est vt detur infirmo de medicamine conferēte excoriationib⁹ renum et emũctorioꝝ et flobotometur basilica vsqȝquo sanetur. et qñqȝ peruenit lapis in meatu virge:et illud fit qñ est ei magnitudo.et accidit vt egrediatur in latitudine. quare tūc ponatur virga in aqua calida.aut embrocetur cū aqua ⁊ oleo calīs.et infundatur in meatu oleū viol̄. cum mucillagine altee.et fricetur locus in quo cōtinetur lapis et expellatur ad interiora vice vna post aliā donec egrediatur.ꝙ si dolor fortior fiat.et locus apostemetur:et nō egrediatur hac curatōe: tunc inferius scindatur virga et extrahatur. ¶ Custodia vo a lapide ante generationē in renibus est ꝓpter dimissionē ciborū viscosorū sicut casei ꝓprie et panis azimi et dulciū grossoꝝ:et assiduationē seminū mnndificantiū renes.⁊ syrupi acetosi pluriū seminū et medicinarū que frangũt lapidem. et lenificatiōe ex eis q̄ dicem⁹:et abstinētia a lōgo somno sup collū ⁊ lōgitudine stricture cinguli ⁊ multitudine eq̄tatiōis ⁊ labore dorsi:et vtatur vomitu cū est repletio.
¶ Apostema autē in renibus sequitur in principio sui febres permixte non habētes paroxismū cum horripilatōe: et sentit infirmus cum iacet quasi grauitatē suspensam in catin suo.¶ Et cura eius est si caliditas febris que est cum eo fuerit vehemētis fortitudinis quod fortasse non fit nisi raro:flobotomia basilice et dare in potu aquam ordei et medicamē de seminib⁹ frigidis:et sumere in potu aquam citrolorum et aquā melonū indorum. ¶ Cum ergo feceris illud hebdomada vna et lenitur febris et non sanatur infirmus:tunc incipe aliam curā.¶ Et illa est que fit qñ cuȝ eo non est febris caliditas plurima: et da ei in potu semina maturatiua ex eis q̄ dicemus: sicut seminis altee.se.lini ⁊ similia:et fac emplastrū alchatim cū fenugreco:et altea:⁊ emplastris maturatiuis ex eis que dicemus.¶ Cūqȝ sedatur dolor totus et remanet grauitas:tunc p̄cipue infirmo vt saliat et vt descēdat a gradibus cū velocitate ⁊ cōmoueat catin suum:et percute ipm si non incipit mingere saniem. Si vero mingit excusaberis ab hoc.Cum ergo mingit saniem tunc incūbe super ipsum cum seminibus mūdifican=

tibus vice vna et cõsolidatiuis vlcerũ renũ vice altera do‑
nec sanetur. ¶ Apostema vero in renibus cõuertitur ad vnũ
triũ modorũ: aut enĩ exiccatur et sanatur eger: aut collectio‑
nem facit saniei et mingit eam: aut fit apostema durũ quod
est deterius eorum: et signa eius sunt quod remanet grauitas
cum aliquanto dolore in catin et minorat quãtitas vrine
et incipit venter inflari: et fit ydropicus secũda die. Et cu‑
ra eius difficilis est: curatur tamẽ secundum dispositionẽ cũ assidua‑
tione emplastrorum resolutiuorum suppositorũ alchatim et dor
so: et sumat in potu semina lenientia ex eis que dicemus.
¶ Illius autem que fit ex caliditate renũ et est diaria vri‑
ne signa sunt sitis fortis assidua: et non humectatur os cũ
ea hora aliqua: et mingit semper post potũ aqua et vrina
est alba subtilis quasi sit aqua: et extenuatur corpus et mi
noratur caro eius: et si non succurratur cõuertitur cito ad
ethicam. ¶ Cura est in principio sue inceptiõis vt sit in lo‑
co frigido humidi aeris: et dormiat supinus super terrã et
super lectos frigidos et ingrediatur ter in die in aquã frigi‑
dam: et emplastrentur inferiora dorsi cũ psilio cõquassato
cũ aceto et sandal. et aqua ro. et sumat in potu de trociscis
diabetis et aqua granatorũ acetosorum: et sint cibi eius ex
sumach: agresta et sil'ibus. et sumat in potu aquã ordei cũ
oleo amigdal. et dimittat omne quod vrinam prouocat et
sorbeat sorbitionẽ factã ex amilo et oleo amig. et zuccaro
et teneat in ore pillulas sitim sedantes: aut frustum masal
aut aliquid acetosum vt sedetur sitis eius.
¶ Maciei autẽ renum signa sunt dolor in dorso non fortis
cum extenuatione corporis et paruitas desiderij coitus et
multitudo vrine et albedo. ¶ Et cura eius est regimẽ impin
guans corpus et dilatatio in cibo et enemata vnctuosa et
comestio medullarũ cum zuccaro et omnes cibi et medici
ne que addunt in spermate ex eis que dicemus.
¶ Debilitatis autem renũ signa sunt quod mingit sicut lotu‑
ram carnis cum dolore in dorso: paucitas appetitus coitus.
¶ Cura eius est flobotomia basilice in latere in quo senti‑
tur dolor. ¶ Si vero dolor magnus sentitur tunc fiat in la
tere dextro: et dentur in potu medicine conferẽtes mictum
sanguinis et emplastretur alchatim cum medicinis infri‑

gidantibus et cōfortantibus renes sicut rosis ꝛ sandalis et acatia:ꝛ ramich:ꝛ myrtho:et eoꝝ inunctio fit cum oleo rosꝫ.et sisamino. ¶ Sanguinis aūt eruptionis ex renibus signū est ꝙ mingit subito infirm⁹ sanguinē plurimū exuberantē:aut post percussionē super locū renum:aut ꝓpinquū ei:aut post comestionē cibi acuti. ¶ Et cura eius est flōmia ex basilica:deinde medicina cōferens mictui sanguinis.

¶ De retentione vrine. Cap.lxxi.

Hoc fit propter egritudinē in emūctorijs aut propter egritudinē virge:et egritudo aut est lapis in meatu virge:aut caro nata:aut opilatio sanguīs aut saniei. ¶ Signa itaqꝫ eius qđ fit ex emunctorijs sunt grauitas in dorso:ꝛ repletio vesice ex vrina:cuius cura est sumere in potu medicinas que frangunt lapidem.

¶ Et signa eius q̄ fit ex opilatione meat⁹ virge sunt repletio vesice ꝛ inflatio ei⁹:tensio vt chorda ꝛ grauitas q̄dam in pectine ꝛ ancha cū dolore vehemēti ꝛ tēsione supflua.

¶ Et fit aut ꝓpter lapidē obsessum:aut ꝓpꝫ apostema:aut propter carnē natam:aut propter opilationē sanguīs et saniei:et iam diximus signa lapidis et curam eius.

¶ Carnis autē orte signū est ꝙ fit ſm plurimuꝫ post vlcera accidentia in hoc meatu et non ꝓhibet totam vrinam:sed modicū eius:ꝛ quādoqꝫ est inceptio exitura similis veruce in hoc meatu.qđ ergo ex ea est in emunctorijs curationem non habet. et nō medicatur nisi cū tina et ex pillulis lenificantibus ex eis q̄ diximus in apostemate duro.ꝛ vt liniatur meatus et dilatetur:q̄re egreditur vrina cum facilitate ꝛ difficilis fit exitus vrine in hac dispōne quando spissatur et induratur:sed qđ est in meatu virge quādoqꝫ egreditur cū eis que mingere faciūt. ¶ Opilatio aūt sanguinis et saniei.si post mictum sanguinis et saniei.

¶ Et cura eius est si fuerit in duob⁹ emūctorijs vt sumat in potu medicinas que frangūt lapidem:et si fuerit in meatu virge euacuetur et moueatur cū facientib⁹ mingere.

¶ Apostematis autē in vesica signa sunt febris: valde fortis caliditatis adustiua et vehementia doloris et pūctura in vesica. ¶ Cuius cura est flōmia basilice et potus aque ordei et embrocatio vesice cum aqua tepida : et inunctio

cum oleo vio.tepido.Et quãdoqȝ fit difficultas vrine ex la-
pide cadente in ore meatus nõ in meatu.ꝛ signũ eius est ꝙ
cuȝ proieceris infirmũ suꝑ dorsuȝ suũ ꝛ leuaueris pedes eius
ad supiora et vehemẽter eum cõmoueris egreditur vrina:ꝛ
istud sine cessatiõe fiat:ita donec egredit lapis:aut frange
cum cũ medicinis que frangũt lapidẽ in vesica. ¶ Et qñqȝ
fit difficultas vrine ex mollificatiõe lacerti vesice:cuius si-
gnũ est ꝙ habẽs eam mingit cũ facilitate: qñ suꝑ vesicã fit
compressio:ꝛ eius cura est inũctio eius cum oleo nardino:
ꝛ costina ꝛ castoreo.¶ Et qñqȝ fit difficultas vrine post ve-
hemẽtem retẽtionẽ vrine:ꝛ signũ est ꝙ si fiat ꝯpressio super
vesicam egreditur vrina tunc.¶ Et confert quidẽ pluribus
modis difficultatis vrine introitus in quã calidam in aqua
decocta sunt folia cauliũ humida.ꝛ cartamũ.fenugrecũ:et
rubea tinctorũ:ꝛ emplastra pectem ꝛ alchatim cum eis:et
conferunt quidem medicine ꝓuocantes cum vesica est va-
cua:et nocent vehementer cum est plena.

¶ De fluxu vrine inuoluntario. Cap.lxxij.

Fit autem ex multitudine humiditatis cũ calidita
te aut frigiditate: et cursus vrine cum caliditate.
cura est hoc medicamen.℞.se.coriandri assati in-
fusi in aceto vini die ꝛ nocte partem vnã:emblici:sticados:
boliar.glandiũ siccarũ: charabe lentium excorticatarum
partes equales cum coriãdro sumat puluerẽ ex ea mane et
cero pondere.ʒ.iij.¶ Et curetur cursus vrine cũ frigore hoc
medicamine.℞.glandiũ siccarũ.ʒ.l.thuris.ʒ.xxx.myrrhe.
ʒ.vi.granorũ machaleb.acori.ciperi.ana.ʒ.x.sumatur pul-
uis ex eo mane et sero.ʒ.iij.cum rob.et inungatur pectem
cum oleo deben aut cũ oleo in quo decocta est ruta in quo
diruptũ est castoreũ ꝛ euforbiũ.¶ In diaria vero vrine que
est diabetes iam diximꝰ curã in antidotario ꝛ almãsore.

¶ De distillatione vrine. Cap.lxxiij.

Accidit exitus vrine inuolũtarius paulatim.ꝛ est
duarũ specierũ aut cum adustiõe aut sine adustio
ne:ꝛ est aut ex hũiditate cõplexionis:aut ex debi
litate vesice ꝛ cõfert illi que est sine adustiõe retentor vrine
calidus ꝛ comedere ficus ꝛ vuas passas ꝛ sazeneam confe-
ctã in trifera que sit in dosi pondus.ʒ.iij.trifere ꝛ medie.ʒ.

sagzenee. ꝛ administret illud vsquequo sanet: ꝛ dimittat cibos frigidos ꝛ hũidos post euacuationẽ corpis a flegmate.
¶ Illius autem que est cum adustione confert retentor vrine frigidus compositus cũ eo quod glutinationẽ facit post euacuationem corporis ex colera ru. ꝛ dimittat cibos calidos ꝛ siccos. ¶ Illius autem que fit ex debilitate vesice cura est comedere electuaria aromatica calefacta et inungere pecten cum oleo nardino et oleo de costo: ꝛ emplastrare femur cum emplastro facto ex spica et cinamomo et gallia cum cera dissoluta cum aliquo oleo.

De adustione vrine. Cap̄. lxxiiij.

Quandoq₃ exit vrina sine distillatione et nõ egreditur sine voluntate sed voluntarie cum adustione vehementi: et est duarum specierũ aut cum sanie aut sine sanie. Illius que est cum sanie ꝛ est a renibus ꝛ partibus eorum iam diximus curam. Illius autem que est a vesica dicemus in capitulo vlcerum vesice.
¶ Adustioni autem vrine facte sine sanie conferunt illa que sunt similia auellanis facta ex seminib⁹ ꝛ iulep. ꝛ syru. vio. ꝛ mucillago psilij. ꝛ rob. ꝛ aqua alkisc. ꝛ cauere a salso: acetoso ꝛ acuto: ꝛ coitu. ꝛ labore. ꝛ assiduet introitũ in aquam tepidã: ꝛ sorbeat oua sorbilia leuia: ꝛ oleũ amigdalis: ꝛ comedat ius galline pinguis cum kisch ꝛ cucurbita.

¶ De lapide in vesica. Cap̄. lxxv.

Lapis in vesica fit infantibus plurimũ ꝛ cõsistentibus in renib⁹: ꝛ signa lapidis in vesica sunt albedo vrine ꝛ subtilitas eius: et fex arenosa post conturbationẽ eius: ꝛ erectio virge: ꝛ ꝙ puer plurimũ scalpit ipsam: et laborat cum ea: ꝛ retentio vrine et difficultas exitus eius cum dolore vehementi ꝛ exitus ani: ꝛ huiusmodi sunt species diuerse substantie: et alius est qui frangitur cum medicinis: ꝛ alius est qui non frangitur. quapropter oportet vt experiaris ipsum cum medicinis longo tempore ante scissionem. ꝛ ex eis que frangunt eum est omnis cibus incisiuus sicut oliue immature ꝛ capparis humida: ꝛ ficus. et cicer nigrum. et alcorsif. et ex medicinis sunt costus. cassialig. spica. piper. ciperi corti. radic̄. capparis. amigdalis amar. cinis scorpionum adustorum. oleũ de scorpionibus.

sanguis hircinus.vitrum adustum: cancri adusti.et medi
cine frangentes lapidem ex eis que dicemus.Et hoc medi
camen frangens lapidem sua proprietate mirabili.¶ ℞.ci
neris scorpionum adustorum: lapidis iudaici lapidis spon
gie.ana partem vnam: aggregentur cribellata.sitq; do=
sis.ʒ.i.keel cum vino albo subtili: aut cū aqua mell'.⁊ tunc
hec cura est fortior cum datur hec medicina: et sit cibus
eius ex eis que diximus: et distillet in foramen virge oleū
de scorpionibus: et inungatur.¶ Si ergo medicatus fue=
rit hac cura per mensem et non videris vrinam prouocari.
⁊ infirmus nō inuenit alleuiationē: aut non ꝓgreditur are=
na in vrina: tunc scias ꝙ lapis est durus planus nō obediēs
ad frangendū: ⁊ dolor huius cum mingit est minor.tunc er
go curet cū ferro: ⁊ nō oportet vt dimittat cū eo post men=
sem.quoniā producit egrum ad ethicam cum assiduatione
doloris: ⁊ quandoq; vulnerat vesicā cum hoc.tunc ergo in=
cipe ad extrahendū ipsum: ⁊ oportet qn̄ cōmouet dolor vt
administretur introitus cum aqua calida: ⁊ emplastra vesi
cam ⁊ inunge ipsam cum eis que diximus in lapide renum
vt alleuietur dolor et non prouocet egrum ad ethicam.

¶ De scabie vesice. Cap.lxxvi.

EIus signū est adustio vrine cū rebus similibus fur
furi cum in ea extenuatiōe corpore: ⁊ cura eius est
aqua ordei balneum leue post aquam ordei: ⁊ post
cibum leuē: ⁊ iura pinguia ⁊ potus olei amigdal'.⁊ fac ene=
ma vesice cum mucillagine granorū citoniorum: aut cum
lacte mulieris et oleo rosato et omnia que diximus in cura
adustionis vrine que est sine sanie ⁊ sanguine.

¶ De apostemate vesice. Cap.lxxvij.

APostema qđ in ea plurimū accidit est calidū.cu=
ius signa sunt dolor vehemēs cum pūctura in ve
sica: ⁊ retētio vrine cū febre calida adurēte: alie
natio et nigredo lingue.¶ Cura eius est flobothomia ⁊ oīs
cura birsen.⁊ liniatur vesica semꝑ cū oleovio.vsq; ad tres
dies.deinde cum oleo camomillino: ⁊ nō emplastret cum
rebus frigidis: neq; cum rebus stipticis: immo emplastret
cum sisamo scorticato ⁊ lacte dulci: ⁊ pane simulagineo cū
lacte: cum ergo sedat dolor ⁊ preterit vna hebdomada em=

plastret cum leuib⁹ resoluētibus ex eis que dicemus.sicut camomilla: semine lini farina fabarū cōfecta cū rob:ꝛ res in ipso post illud cōuertit:aut ad sanitatē:aut ad saniē: aut ad apostema durū. Si ad saniē cura eius est quā diximus in cura renū:ꝛ quam dicemus in vlceribus vesice:ꝛ si con uertit ad apostema durū: tunc cura eius est illud quod diximus ꝛ dicem⁹ nūc i apatib⁹ duris i vesica ꝛ signa ei⁹ sunt q̄ fit post apostema calidū:ꝛ post ꝑcussionē ꝛ casum:ꝛ appet tactui apud cōmissurā que est inter testiculos ꝛ anū cum est magnū:ꝛ difficil' est exit⁹ stercoris ꝛ vrine.Et cura eius est sumere in potu medullam cassiefi.et olemu amigdal super aquam seminū ꝓuocantiū vrinā: sicut melon.semen.feni. apij et capilli veneris:et sorbere aquā caul'.ꝛ aquam ciceris cum oleo amig.ꝛ emplastretur locus apatis si apparet: ꝛ si non.emplastret commissura:ꝛ vesica ꝛ pectē cū empl'is que diximus in cura renū:et cum empl'o quod resoluit apa durū in vesica:ꝛ line ipm cum oleo calido:ꝛ inunge ipsum semp:ꝛ fac ipsum assiduare tinam in aqua decocta sunt radices capparis ꝛ camomilla:ꝛ radices vio.ꝛ altee.

¶ De vlcerib⁹ in vesica ꝛ intra virgā ꝛ renes. Cap̄.lxxviij.

Cum vlcera sunt i vesica egredit ante vrinā sanies: ꝛ inuenit eger dolorē cū mingit in loco vlceris:cū autē sunt apud vesicā egredit sanies ꝑmixta vrine et inest ei fetor.¶ Cura amborū simul est sumere trociscos alkekengi:ꝛ aquā mellis vice aliqua:ꝛ medicamen.cōsolidatiuū vlcerū in vesica vice alia:ꝛ vt iniiciat in vesica colliriū albū cū lacte cum dolor est vehemēs:aut cū aq̄ mellis ꝛ ficuū cumē sordities plurima:ꝛ cōfert ei quod est in meatu ꝓprie id qđ iniicit in ipm plusq̄ id quod bibit.¶ Et confert qđē vnguētū cōsolidatiuū ei cui⁹ vlcus ꝑuenit ad interiora:hoc nāq̄ vnguētū cōfert cū deforis cū eo linitur vlceribus cōcauitatis vētris.¶ Ulcerū aūt renū signū est dolor in dorso:vesice vero in pectine ꝛ difficultas vrine:ꝛ qđ egreditur ex vlcerib⁹ in renib⁹ est frustū carnis paruū:ꝛ ex vlcerib⁹ vesice cortices:ꝛ dolor in ea est vehementior dolore in renib⁹:et sentit in ambob⁹ laterib⁹ sil'e grauitati:ꝛ hec est dr̄ia inter vlc⁹ renū ꝛ vesice.ꝛ qn̄q̄ est vlcus in meatu q̄ est inter renes ꝛ vesicā.Et cura horum vlcerum est cura vna.

¶ De diminutione coytus. Cap. lxxix.

Sit propter desiderij debilitatem: aut propter mollificationē instrumenti. Et desiderij quidem debilitas fit: aut propter debilitatē in corpore ꝛ paucitatē nutrimenti ei⁹: aut absq; debilitate: et cū est sine debilitate corpis. et cū sufficiētia cibi est aut ꝑpter paruitatem spermatis: et profunditatē eius: aut propter quietē eius: ꝛ ipsi⁹ coagulationē: aut ꝑpter siccitatē instrumēti: aut ꝑpt frigus: aut ꝑpter lōgitudinē abstinētie a coitu: aut ꝑpter accidens aīale: sicut est pauida sollicitudo: timor: tristitia: angustia: castitas. ¶ Et ista mollificatio fit aut ꝑpter cām aīalem sicut extimatiōe et timore: et ꝓhibet illū erigi: aut ꝑpter lōgitudinē abstinentie a coitu mēbrū enī contrahit̄ tūc et detumescit: aut ꝑpter paruitatē sanguīs: aut ꝑpter paruitatē vētositatis: aut ꝑpter aliq̄d qd est de genere paralisis in neruis qui veniūt ad virgā: ꝛ cū debilitas desiderij coitus cū attritiōe corpis: ꝛ extenuatōe ꝛ debilitate ei⁹ et citrinitate coloris ꝛ paucitate cibi. Tūc cura ei⁹ est ꝯfortare corpus cū regimine cōualescētiū ꝛ additiōe cibi et potus. ꝛ rebus odoriferis. ꝛ somno: ꝛ dimissiōe coit⁹: et si laborat q̄libet labore dimittat quousq; corp⁹ redeat ad suā dispositionē cū gaudio ꝛ exercitio equali tardo et similia.

¶ Si autē corpus cū hoc fuerit forte ꝛ abundantis carnis et nō diminute: tūc illud erit: aut ꝑpter paucitatē spermatis: aut ꝑpter quietē spermatis ꝛ paruitatē mordicationis eius. Et paruitas spmatis est aut ꝑpter siccitatem ī instrō spermatis et extenuatione in ipso: aut propter frigus.

¶ Signa eius q̄ est ex siccitate: est paucitas exit⁹ spmatis apud coitū et ꝑuitas ei⁹. Et cura ei⁹ est iuuamētū qd fit cū balneo: et introit⁹ in aquā calidā: ꝛ satiari cibis hūidis. sicut herbis lacte et vino plīme cōmixtionis: deīde dilatari in cibo p̄cipue humectante: sic̄ pisces recentes cū comedūtur assati et comedit̄ cū eis cepe crudū: et pulli: et gallinæ ꝛ pulli colūbini pingues: vinū plurime cōmixtiōis: ꝛ comedere dactilos: infusos in lacte: et bibat vinum dulce ꝛ sorbeat vitella ouoꝝ sorbilium et medicamē de tereniabin ꝙ addit in spermate etiā. Et qū est ꝑpter frigus tūc signū est ꝙ sperma est plīmū apud coitū et subtile difficilis exitus.

¶ Et cura ei⁹ est cū oī eo qđ calefacit: et assiduatio zinzib. ꝯditi: et macropiperis ꝯditi: et ꝯfectio cal'a q̄ addit in coy=tu et spmate. Et qñq₃ fit ꝓpt aggregationē ambarū intentionū. sc₃ friditatis et siccitatis. ⁊ signa ei⁹ sunt paucitas spmatis: et difficultas exit⁹ eius et paucitas carnis et sanguinis. Et cura eius sunt oēs cibi cū q̄bus sunt grossitudo et calefactio et inflatio sicut cicer et caro pinguis cū cepis et triticū coctū quousq₃ sit q̄si plus ⁊ cerebella cu₃ sunt cū zinzi. et pipere ꝯdita: et ꝓprie cerebella puarū auiū: et dia=spermatō qñ assiduat et se cacul et baucie ⁊ cicer infusum in aq̄ et fabe cū comedunt cum carne salita et altit. i. assa dulcis. ¶ Quietis v̄o spermatis et ꝯgelationis ei⁹: ⁊ paucitas mordicatiōis ipsi⁹ et signa ei⁹ sunt ꝙ est casu deside=rij: et egredit cū fit coitus spma plurimū ꝯgelatū grossum ¶ Et cura eius est oē qđ diximꝰ ex eis q̄ calefaciūt sperma sicut medicamē cal'm addens in spmate: ⁊ clistere ipinguatiuū et calefactiuū ⁊ inunctiones cal'e et suppositoria cal'a ¶ Eius autē que fit ex estimatiōe: solicitudine: et angustia et timore: et ꝯsilio aiali: sicut castitas aut elōgationes assiduatiōis ⁊ dimissiōis coit⁹. ¶ Cura est cū expulsiōe illi⁹ cōsilij aīa. Mollificatiōis aūt instrumēti q̄ est cū extenuatiōe corpis toti⁹ et debilitate eius. Cura est cura viuificās quā diximus cū illo instr̄o: et vnctio eius cū reb⁹ calidis q̄s diximus. ¶ Et illi⁹ que est ꝓpter paruitatē inflationis et in inferioribus vētris. Signū est puitas erectionis cū priua=tione inflationis et v̄tute corpis. ¶ Cura eius est oē quod inflat sicut vua et fabe cū comedunt cū sale ⁊ altit ⁊ lac recens qñ bibitur cum cinamomo et repleri ex cibo ⁊ medi=cine coitus nō calide ex illis q̄ dicemus. ¶ Illius v̄o q̄ est ꝓpter frigus in neruis virge: signū est ꝙ sperma abundās est subtile: et facile egrediēs et desideriū ꝯstans. Sed ere=ctio in seipsa est debilis. ¶ Et cura sunt clisteria calefaciē=tia virgā et suppositoria calefaciētia ipsa₃ ex eis q̄ dicem⁹.

¶ De nocumento qđ fit ex multitudine desiderij coi=tus et spermatis. Capit. lxxx.

Fit illud propter multitudinē sanguinis: cuius si=gna sunt virtus corpis ⁊ rubedo coloris ⁊ pauci=tas debilitatis sup multitudinē coitus ⁊ pollutio

nis. Et cura eius est flōmia et solutio ventris et minoratio cibi et facere ipm declinare ad acetositatē: et bibere aquā iuiubaꝝ et vti lentib⁹ et aggresta: et ḡnatis acetosis et comedere cipiū cōgelatū et lactucas: et intinctio in aceto: et pot⁹ syrupi acetosi: ⁊ admistratio medicaminis frigidi minorātis sperma et emplo dorsi cū eis qb⁹ infrigidet et dormiat sup ea. ¶ Et fit ex acuitate spermatis: et signū ei⁹ est ꝙ ipsum debilitat hoīem cū ipsum egredit: et egredit cū velocitate et mordicatione et nocumēto et aduenit cum eo adustio in vrina. Et cura ei⁹ res humectātes et infrigidātes sicut cucurbita portul. lactu. bliti. lac acetosuꝫ. ⁊ administratio hui⁹ medicamenti frigidi qd diximus: et introitus in aquā frigidā et potare lac acetosum: ⁊ lac de quo extractū est butyrū etiā. ¶ Et fit ex multitudine humiditatū preparatarū vt fiat sperma. Et signa sunt exuberātia spermatis ⁊ subtilitas ei⁹ et albedo coloris et mltitudo inflationis. ¶ Et cura eius est medicamē calidū minorans sperma et cibi effugantes ventositatē sicut origanū: ruta calamentū: electuarium dyaciminū: et similia.

¶ De erectione assidua. Cap. lxxxi.

Quandoqꝫ accidit erectio assidua nocēs et perducens ad spasmū ⁊ egritudines assiduas. Cura ei⁹ est si est caliditas flōmia ⁊ q̄ diximus ex illis que minorant sperma qd est cum caliditate: et si adest albedo coloris et paucitas sanguinis adhibeatur medicamē calidum minorans sperma.

¶ De egritudinibus matricis. Cap. lxxxii.

De eis sunt retentio menstruoꝝ: cursus eoꝝ: apostema vlcera: difficultas partus: difficultas ipregnationis: mola: prefocatio: vētositas grossa in ea: fissura diruptio: cancer. Et mēstrua quidē retinētur aut propter paucitatē sanguinis in corpore: aut grossam eius: aut ex multitudine ꝓuocationis lactis: aut ꝓpter egritudinē in matrice sicut apa. Si ex paucitate sanguis signa sunt extenuatio et citrinitas coloris: et q̄ fit post egritudinem et tristiciā: et ieiuniū: et vigilias: ⁊ laborē: et habitationem in locis calidis. ¶ Cura est dilatatio in cibo ⁊ potibus frigidis: et addentib⁹ in mēstruis: et somn⁹ ⁊ balneū.

Uerū facte ex grossitie sanguinis et frigorem eius. signa sunt mollities corpis et multitudo pinguedinis.
¶ Et cura eius est medicamē subtilians et cibari aqua ciceris nigri et albi cū aneto: cimino: oleo: et dimittere medicinas stipticas ⁊ cibos acetosos ⁊ igrossatiuos: ⁊ vti medicinis prouocationibus menstrua. s. leuiore prius deinde media: deinde fortiore: et ventosis cruris añ horam egritudinis duob⁹ diebus et flobothomia safene est ex eis que prouocant menstrua: sed flobothomia manus abscindit ea et quandoqꝫ prouocat menstrua positio ventosarum super sumen ⁊ suppositoria ꝓuocantia menstrua ex eis que dicemus et suffumigatiōes. ¶ De fluxu menstruoꝝ. Ca. lxxxiij
Fit ex multitudine sanguinis in corpore et acuitate eius et subtilitate: et fit etiā post difficultatem partus: et ꝓpter emoroydas existētes in matrice et ex ragadijs ex vlceribus malis antiqꝭ: et ꝓpter ꝑcussionem ex dominio hui⁹ humoris in corpore: ⁊ apparet et id in exitu eius ex colere et substantia ei⁹ et qualitate ipsius. Et cura ei⁹ prima est cū eo qđ exħit chimū dominantē: deinde potū medicinarū restringentiū fluxū et cōuenientium ꝯplexoni et etati: et siccantiū corp⁹ absqꝫ cal'itate manifesta ¶ Illius q̄ fit ex multitudine sanguīs. Signa sunt ꝙ corpus cū eo est forte: neqꝫ debilitatꝫ et color est cū sua dispositione: neqꝫ alteratꝫ: et nō opꝫ vt restringatꝫ dū nō alteratꝫ color et nō nocet: ꝙ si nocet: flōmetꝫ basilica: et strigantur radices mamillarū cū instincta. et ponantꝫ sup pect⁹ vētose cū igne. et supponantꝫ colliria retinētia mēstrua et medicīe q̄s dicemus: ex illis q̄ retinēt menstrua: et sedeat in aq̄ frigida: ⁊ sit cibus ex stipticis ⁊ acetosis: ⁊ pot⁹ sit aq̄ veri frigoris ⁊ abstineat a vino. ¶ Illi⁹ aūt q̄ fit ꝓpꝫ subtilitates ⁊ acuitatē sanguīs sunt signa: debilitas corpis ⁊ alteratio coloris et tenuitas eius qđ dixit de sanguine. ¶ Cura regimen qđ est añ hoc p̄ter ꝙ nō fiat flōmia: et ꝯfert admīstratio ciboꝝ: et potuū acetosoꝝ stipticoꝝ: et infrigidātiū: ⁊ ingrossantiū sanguinē sicut granata acetosa: lētes: herber; et sil'ia illis: et ribes: flos salicis de torrēte: ⁊ aggresta: citonia ⁊ sumac: ⁊ opilatiua faciētia glutinationē sicut alfelubegi facti cū amilo: ⁊ zuccaro: ⁊ attriplices: ascanabegi ⁊

sumere in potu restringentia menstrua cum infrigidatione forti et dare in potu quedã rob que diximus.
¶ Illius qui fit post difficultatẽ partus cõferunt oĩa q̃ ingrossant sanguinẽ ex his q̃ dixim⁹: ⁊ sumere in potu trociscos de charabe: ⁊ trociscos valẽtes ad vlcera ⁊ ragadias in matrice et reliquũ regimen quod diximus.
¶ Illius qui fit ꝓpter emoroydas in matrice signa sunt qđ venit cũ periodis aliĳs a periodis mẽstruoꝝ: et cũ repletum est corpus. Et cura eius est flõmia basilice ⁊ sumere ĩ potu trociscos de charabe et clysterizare matricẽ cũ cõferẽtib⁹ emoroydibus in ea. ¶ Ex vlceribus malis signa sunt forte eius qđ currit magnus: et ꝙ est virus subtile nõ cõfirmatũ ¶ Cura est flõmia basilice: deinde clysterizare matricẽ cuꝫ aqua mellis vice vna: et cũ cõferẽtibus vlcerib⁹ matricis vice alia. ¶ Si ꝗ vlcus est recẽs: ⁊ qđ currit ex eo ẽ sanguis cũ dolore pectinis: tũc medicet̃ medicamine incarnatiuo: et si qđ currit est fetidũ virus et vlcus antiquũ: tũc clysterizetur medicamĩe cal'o. ¶ Si ꝓpt̃ ꝑcussionẽ cura est flõmia basilice et sumere in potu trociscos de charabe: et clysterizare cũ medicamine incarnatiuo vlcerũ humidorum.
¶ De vlcerib⁹ matricis ⁊ge vesice ⁊ testiculi. Ca. lxxxiiĳ.
Cum sunt propinqui tꝑis ⁊ nõ est in eis humiditas tunc aloes tritum cũ puluerizat̃ in eis sanat ea: ⁊ tutia exiccat ea vehemẽter. Cũ aũt est in eis humiditas: cõfert cortex pini mascule ⁊ emathites ꝙ si in eis est ꝓfunditas: tunc misceat̃ eis thus minutũ: et si fuerit humida vehemẽtis humiditatis: tũc ꝯfert eis medicamẽ siccum factũ de cãcris cõbustis et cucurbita adusta ⁊ alumine adusto: et q̃ sunt ĩ matrice ⁊ vesica: ꝯfert eis thus aloes ⁊ medicamẽ de chartis ꝯbustis q̃ terunt̃ simul et singularit̃: ⁊ misceat̃ cũ succo arnaglosse: et q̃ sunt sil'ia illi et clisterizet̃ cũ illis. ¶ Ragadiĳs aũt matricis ꝯferũt q̃ ⁊ ragadiĳs ani et sil'r emoroydib⁹ accidẽtib⁹ in matrice cõferũt que emoroydib⁹ ani ex epithimatib⁹: ⁊ vẽtositati grosse in matrice q̃ et ventositati grosse in colica ex suppositoriĳs ⁊ aliĳs disruptioni in matrice q̃ et disruptioni in intestinis ⁊ mirach et testiculis. Illius qđ est ex apate curã dicemus post.
¶ De apostemate in matrice. Cap. lxxxv.

ACcidit ex retentiõe menstruorꝫ:aut difficultate partus:aut pcussiõe supꝫ matricẽ aut tẽsiõe ĩ ea. ¶ Signa apatis calidi omino signa sunt febris acuta sicut febris birsen:nigredo in lingua:dolor capitis et thimia ꝛ catin ꝛ illorꝫ:difficultas vrine ꝛ egestiõis: frequẽtia pulsus ꝛ anhelit⁹. ¶ Et cura eorꝫ siml' est flõmia basilice. ¶ Ex difficultate partus ꝛ pcussione principiũ medicatiõis eorꝫ est vnũ. ¶ Et signũ apatis acuti toti⁹ est febris acuta dũ non videt mulier plurimũ sanguinẽ. Et cura eius est flõmia:et clysterizet matrix cũ mucillagine psilij: aut oleo ro. cũ aqua arnoglo. et regat egra regimine patientis birsen dando in potu aquã ordei et sil'ia:et si dolor valde fortior sit et retinet egestio et vrina:sedeat egra in decoctiõe camomille:se. lini et fenugre. ꝛ nõ trãseat aqua vmblicũ:neqꝫ egra dimittat potare aquã ꝛ inungat locus cũ oleo camomillino:et oleo alkerti citrino:et si nõ fuerit id tunc nõ faciat id vsqꝫ ad hebdomadã vnã. ¶ Et cõuertitur apa acutũ in matrice aut ad sanitatẽ cũ resolutiõe: aut ad aggregãdã saniẽ:aut ad apa durũ. ¶ Signa collectionis sunt quies pulsatiõis sedatio febris. ꝛ dimissio horripilatiõis in dispositionib⁹ quibusdã. Et signa apatis duri sunt sedatio caliditatis febris cũ residuo grauitatis et magnitudinis in pectine ꝛ thimia. ita ꝙ qñqꝫ apparet tactui: si fuerit magna difficultas egestionis et vrine. ¶ Et cura collectiõis est vt emplastret locus matricis post diẽ. vij. a principio apatis acuti cũ reb⁹ lenificãtib⁹ ꝛ sedãtibus dolorem:sicut camomilla:altea:se. lini: fenugreci:et fundat in matrice ex mucillaginib⁹ eorꝫ assiduet sessionẽ in aqua calida;ꝛ vnctionẽ cũ oleo tepido moriat fetus. tũc da ei in potu trociscos de gũmis q̃ sunt in antidotario:ipsi eñ eijciunt partũ statim:ꝛ suffumiget mulier etiã cũ eis ꝛ sedeat mulier in aqua in qua decoctũ est calamentũ campestre. ¶ Ex eis q̃ facilẽ efficiũt partũ cũ ꝓprietate que est in ipis est radix bothormariẽ sicca qñ ligat super coxã mulieris.

¶ De exitu matricis am ꝛ vmblici. Cap. xciij.

COnfert eis lesio in aq̃s stipticis sicut aqua cucumeris quã dicturi sumus ꝛ inungat cũ oleo ro. et puluerizetur desupꝫ medicamẽ stipticũ ꝛ infrigidẽ

tur:et post illud sedeat in aqua de cucuma ꝛ abluantur cū ea:cum autē matrix iam egressa est:tunc necessariuȝ est cū hoc vt ponātur ventose:aut ollula super pectinem coram duobus inguībus ꝛ vt frequentet cura. ¶ Confectio medicaminis stringentis vmblicū cū egredit post partū sumat tenta ꝛ inuoluat sup ipsam pānus et accipiatur minutum thus et cōficiatur cum albugine oui.ꝛ liniatur cum eo sup vmblicū et impleat ipso. ¶ Medicaminis autē stiptici cōfectio. ℞.karabi thus.balaustias gallas antimoniū:acatiam et alumē cribellata et iūgant ꝛ puluerizent sup anū ꝛ vmblicū:ꝛ qūqꝫ addit i ipo cerusa ſm mēsurā vniꝰ illoꝝ.

¶ De signis pregnationis. Cap.xciiij.

De signis pregnatōis est ꝙ vulua post coitū est sicca in qua hūiditas nō est ꝛ ꝙ mulieri accidit pigritia ꝛ tarditas et declinatio ad somnū:ꝛ coartat os matricꝭ post illud adeo:vt in ipa nō egrediat stilus. ¶ Ista ergo sunt signa q̄ nō faciūt errare cū ergo p̄terierit dies retinēt mēstrua ꝛ pupilla mamille denigrat ꝛ cōmouentur mala desideria et nausea:et apparet malitia coloris et pannus. ¶ Signa masculiꝭ fetus ꝛ femine. Ca.xcv.

Bonitas coloris mulieris et puitas appetitꝰ coitꝰ et pāni paucitas sunt significatiōes ꝙ ē masculꝰ. ¶ Et multitudo pāni ꝛ malitia coloris ꝛ multitudo maloꝝ desiderioꝝ cū supfluitate significāt pregnationē femine. ¶ Inflatio pupille mamille dextre ꝛ nigredo eius significant masculum et sinistre feminam.

¶ Et euētus sanguis ad foramē naris dextre priꝰ sigt masculū:ꝛ ecōuerso feminā. Et leuitas motuū sigt masculum. ¶ Et silr grauitas motuū significat fe. Et silr grauitas in latere dextro et rubedo maxillaꝝ significāt mas.et eaꝝ nigredo significat fe. ¶ De egritudinibꝰ ani. Ca.xcvi.

De egritudinibus ani sunt emorroydes ꝛ fistule ꝛ inflatio venarū et mollificatio ani et ragadie et vermes parui:et exitus ani cum fit egestio.

¶ De emorroydibꝰ alie sunt eminētes:alie ꝓfunde.de eminētibꝰ q̄dā sunt veruce dure:ꝛ q̄dā sunt molles crudū emittētes hūorē ꝛ noīant morales:ꝛ q̄dā sunt hūide sāguinee. ¶ Et cura quidē eaꝝ que de moralibus humide sunt:est vt

capiant cū instrumēto emorroydarum et incidātur radicit⁹: et si fuerint plēs nūero nō incidant oēs vna vice: et proiciatur sup eas post īcisionē alumē: acatia et balaustie et pluis mo lēdini: postq̄ cucurrerit res ex sanguie magna nisi retineatur sanguis ex seipo obediēs. Si aūt accidāt apata inde et dolor difficilis: q̄ quidē plurimū fit cū de eis incidit plm et finitur et eleborat subtiliter in finiēdo: et nō descēdit sanguis q̄ currit post incisionē qm̄ accidit in illa dispositōe vt apatur anus adeo. vt retineātur vrina et sterc⁹: et dolor fiat tūc oz vt fiat sessio ppt hāc egritudinē: in aq̄ cal'a in qua decocta sunt folia altee: et in qua piecta sunt semē lini et folia caulium. ¶ Si vo sanguis q̄ ex eis currit nō fuerit plurimus: tūc flōmet basilica etiā et emplētur emplo de cepe: et emplo vitelli oui qd dicem⁹: fiat minoratio cibi et potus. ne multiplicet vria et egestio trib⁹ dieb⁹ donec sedet apa. ¶ Et qñqz curat ille q̄ incisionē cū ferro abhorret ita vt ligentur cū pilis aut filo forti subtili. Et oz si ex ligatiōe dolor cōmoueatur: aut apa vt administrent ea q̄ diximus. Et curātur cū medicamine acuto: ita vt pulverizet desup vna vice post aliā vicē donec denigrētur: deinde emplētur cum caulib⁹ elixatis: et butyro donec cedāt: et ferrū quidē cōueniētius est ei magis incolume: medicamē enī acutū nō fortasse saluatur ex dolore vehemēti: aut apate. ¶ Et melius quidē cū vis incidere emorroydas aut ligare et medicare eas cū medicamine acuto vt pmittas añ illud flōmiā basilice: et quidam suffumigant emorroydas cū anacardis: et assiduatur illud vsqz quo denigrētur et extenuētur et cadāt. ¶ Cōfectio medicamis eradicātis emorroydas mirabilit ℞. iusq̄ami sicci nigri aure. ij. succi iusquiami albi aure. iiij. aluminis iameni: calcadis. añ. aure. ij. assius aure. i. ceruse tantūdem. terantur et misceantur cum cera dissoluta cum oleo ro. et liniatur super pānum et ponatur desuper. ¶ Qd si fuerit emorroydes iteri⁹ tūc administret hoc colliri um qm̄ eradicat eas cū fortitudine cui⁹ cōfectio, ℞. arsenici ru. et citri. alumis iameni: et alkali ptes eq̄les terāt et cōficiant: cū aq̄ granatorum: et liniātur cū ea loca eminētia et liniat i circuitu earum cū cera ppata cū oleo ro. et sedeat eger eleuatis coxis suis et expectet hora media: nā emorroys de-

tumescit et cadit et eradicatur radicitus. Et oportet vt cu
ratio fiat hoc medicamine in sole aut iuxta ignem.
¶ Confectio medicaminis qđ ponit̃ sup anũ post incisionẽ
emorroydarꝫ. ℞. acatie rubee pure: scorie plũbi ãborꝫ. ana.
aure. iiij. coriãdri sicci aure. ij. terant̃ et misceãtur cribella
ta: et cõficiant̃ cum aqua et liniãtur super pannũ et ponat̃
super anum ꝛ ex eis quibus curantur morũ ꝛ emorroys et
abscindũt ea et faciunt ipa cadere cũ facilitate in tpe lon
go est vt suffumiget̃ cũ folijs mirti semp et sedeat eger in
decoctiõe earꝫ extenuant̃ eñ et denigrant̃. ¶ Et silr̃ suffu-
migatio cũ cortib⁹ capparis ꝛ radicib⁹ ei⁹ pulpa colloqn
tide ꝛ myrra ꝛ nuce cypssi: et ista valet emorroydib⁹ puis.
¶ Ad emorroydas ꝟo magnas fortes plenas cõfirmatas
nõ valet: nisi i cisio: aut medicamẽ acutũ. aut ꝟo eis q̃ pro-
funde sunt: ꝛ sunt sanguinee: nõ est curatio nisi medicamẽ
acutũ de quo sup eas pulverizat̃ donec denigrẽtur. deide
emplent̃ cũ caulib⁹ ꝛ butyro: ꝛ iteret̃ istud donec finiat̃ ca
ro mala tota: deinde curet̃ cũ puluere gñatiuo carnis do-
nec euertent̃ ꝛ ꝯsolident̃. ¶ Sãguinee aũt si nõ sunt plene
in qbusdã harꝫ dispositionũ et inflant̃ ꝛ dolorẽ faciãt vehe
mentẽ: dimissio accidẽdi ad eas est rectior. ¶ Si aũt infla-
te sunt. et replent̃ ꝛ dolorẽ faciũt: oꝫ vt liniant̃ cũ succo ce
pe aut felle tauri: aut vnguẽto viridi acuto: ꝛ toleret̃ id do-
nec currat ex eis sanguis. qꝛ sic sedat̃ dolor: ꝛ pmittat̃ ãte
id flõmia basilice: ipsa eñ ꝯfert oib⁹ spẽb⁹ emorroydarꝫ: ꝛ
cũ emorroys est ꝓfunda sanguinea ꝛ caput ei⁹ intra anũ:
opꝫ vt ponas vẽtosam circa anũ ꝛ extrahat̃: deinde curet̃.
¶ Et ꝯfert emorroydib⁹ abstinẽtia ciborꝫ qui generãt san
guinẽ crossuꝫ sicut lẽtes caro vaccina aluimasud: caro sali
ta: fabe case⁹: ꝛ medicie: ꝛ cibi acuti calidi qui adurũt san
guinẽ ꝛ denigrãt eũ: nã emorroydes nõ gñant̃ nisi ex adu-
stione ꝛ acuitate in sanguie. Sicut pip: allia: cepe: ꝛ cõdi-
menta cal'a. nã in illo in cui⁹ sanguie nã est acuitas emor-
roydes necessario gñant̃. Jn hñtib⁹ ꝟo sanguinẽ dulcẽ et
carnes teneras hũidas nõ fortasse gñant̃ emorroyda: q̃re
opꝫ vt ille in q̃ incipit emorroys ꝓfunda ꝛ sanguinea flõ-
tometur ex basilica et solutiõe educat melancoliã multo-
tiens et dimittat cibos crossos et acutos et vinum nigrũ

crossum ⁊ oīa que inspissant sanguinē. ¶ De fistulis in ano et omnib⁹ locis que effundunt sanguinē. Ca.xcvij.

De fistulis quedā sunt penetrātes quoꝝ signū est ꝙ ex eis egredit̄ vētositas ⁊ stercus ⁊ de eis sunt nō penetrātes ex quib⁹ nō egreditur vētositas: neqꝫ aliud et penetrātes quidē nō sanant̄ nisi cū ligatione et extractiōe cū falce. deinde curant̄ cū medicamīe incarnatiuo: et ipm̄ qn̄qꝫ cōficitur in vnguēto basilicon: ⁊ qn̄qꝫ generat̄ ex ligatura suꝑ omentū ꝙ egredit̄ fex absqꝫ volūtate quoad vixerit post illud: quare oꝫ caueat̄ ligatura qđ est ꝯm hūc modū: ⁊ hoc quidē fit in eo ī quo caput fistule lōginquū est ab ano valde: in illa aūt q̄ ano ꝓpinquat nō est timor. nō penetrātes aūt oꝫ vt curent̄ cū medicamine acuto quod diximus precipue in capitulo fistule que est in lachrymali et medicamīe qđ intromittit̄ in ea: deinde infundantur in ea butyrū recens: deinde infundatur in ea medicamen incarnatiuū quod subtiliatū sit sicut aqua mellis. ¶ Ad ragadias aūt si est febris ⁊ est apā antiquū ī q̄busdā dispositionib⁹ ꝯfert flōmia ⁊ vnguentū de cerusa. Si xo nō est apā: neqꝫ acuitas cōfert empl'm de vitellis ouorū et inūctio cū oleo de nucleis crisomilloꝝ in quo quidē ponit̄ bdelliū. Et sil'r ꝯferūt radijs pectinis et matricis et virge ea q̄ cōferūt ragadijs ani ⁊ suffumigatio cū bdellio cui superiacit̄ adeps ⁊ ꝯfert eis qn̄ sūt veteres vt fricent̄ donec currat ex eis sanguis plurim⁹: deinde curetur cū basilicō. ¶ Et conferūt ragadijs ⁊ specieb⁹ emorroydarū pillule de bdellio et suffumigatio spolij serpentis et cortices radicū capparis et bdellium et serapinum.

¶ Et ꝯfert ēt ragadijs adeps galline ⁊ adeps anatis qn̄ terit̄ cū draḡ. ⁊ sedeat eger in aq̄ cal'a: deīde empl'et̄ cū eis. ¶ Et cōfert eis vnguētū factū de litargiro ⁊ oleo ⁊ gūmi granoꝝ alkedra cū ex eo inūgunt̄. Illi xo qui ledit̄ eo qđ currit ex ragadijs confert sessio in aqua cucume. ⁊ adherere ano cotum vetus antiquū imbibitū in aq̄ anati siccatū post illđ ⁊ puluis molendini: ⁊ puluis vrceloꝝ abrasorum.

¶ De disruptiōe venaꝝ in ano. Cap̄.xcviij.

Disruptio quidē venaruꝫ est qn̄ currit sanguis ex ano cū distillatiōe aut ipulsiōe ꝯtinua: ⁊ nō opꝫ

vi abscindatur iste sanguis dũ non debilitat et dum pmanet nigri coloris. Si aũt egredit cũ in pulsu etiã et dispositione aliqua et facit incurrere trenorẽ cordis et debilitatẽ ambo geniculo et nõ retinet: opz vt in potu dẽtur in illa hora trocisci de karabe cũ aq̃ sumach: et filoniũ qd ego dicã cũ aqua sumach ⁊ comedat cibũ ɔditũ cũ aq̃ sumach: aut cũ agresta ⁊ assiduet añ poxismũ flõmiã basilice et dimissionẽ cibo q̃ acuũt sanguinẽ et multiplicãt ipm ⁊ silia ſm qd diximꝰ qꝛ multiplicãt cursuz sanguis. Et si currit cũ periodis in horis et nõ debilitat corpꝰ p ipsum nõ opz vt abscindat. cursu nãqꝫ eius a pluribꝰ fit euasio egritudibꝰ. Cum aũt in fũmo abſidat: tũc oz vt nõ fit negligẽtia i ipo: facit. n. icurrere ydropisim. ¶ De mollificatõe ani. C. xcix

EX ea quidẽ fit exitus fecis sine volũtate. Si autẽ fuerit illud post ligationẽ fistularũ: aut cum casu super dorsum: et mollificant cũ ea pedes: et accidit ei subito illud: tunc nõ est ei curatio. ¶ Cum autẽ accidit illud ex pcussione aut casu paulatĩ: tunc ɔfert ei vt emplastret et inungant spõdiles inferiores q̃ sunt ex spõdilibus dorsi cũ eis q̃ diximꝰ in cura paralisis: ⁊ sedeat eger in aqua cucume in qua decocta sunt cum cõmixtis nux cypsi: costus spica nardi. myrrha rosa: myrtus ⁊ capita granato ⁊ silia. Egressionẽ xo ani iã diximꝰ in exitu matricis.

¶ De vermibus ani. Capm. c.

QUidã sunt magni et quidã parui. Signa eo sũt pruritus et cõmotio in ano et qñqꝫ sunt siles vermibus casei: quo cura est supponere oleũ de oliuis albis ⁊ oleũ ablutũ quousqꝫ fiat albũ qd ponit in aliis oleis aut oleũ d nucleis crisomilo: aut oleũ de kerua aut aquã rute: aut aliq̃d de aloe: aut fel vaccinũ: aut aquã calamenti: aut aquã lupino: aut pulpã colloq̃ntide et salẽ. Et sunt quidam eo lõgi et lati. Et curãtur potu medicine educentis eos ſm ꝙ narrabo: ⁊ opz in primis vt nõ cibet in matutinis: et toleret id donec laboret labore cõueniẽti super famẽ. Deinde sorbeat aliq̃d lactis ita vt cum fecerit illud diebus aliquibus dissoluat medicamẽ in lacte. ⁊ addat in illa die in labore et fame: deinde bibat ipm post id: et cum expulsi fuerint vermes tunc abhorreat post id cibũ

vnctuosum et cretã et fermentũ viscosum panẽ azimũ: ⁊ caseũ humidũ: et cibet᷑ tp̃e famis bucella panis cũ muri ⁊ sinapi: aut sumat aliq̃d ex oliuis amaris et immaturis aut chamich capparis: ꝓhibet enĩ redire eos. ¶ Et signa vermis in ventre sunt citrinitas coloris et velocitas cõmotionis famis: puitas tolerãtie eius ⁊ vehemẽtia mordicationis: sincopis dolor in ventre tp̃e famis: sensibilitas eleuationis ipsoꝝ et inuolutionis eoꝝ in illa hora: et aq̃ currẽs ex ore et egressio ei⁹: aut ex inferiori regiõe: aut ex supiori cũ labor adest aut febris acuta. Cum ĝ accidit dolor in vẽtre vehemens facit incurrere rem similẽ epil'ie et sincopi ⁊ spasmo ꝓpter vehementiã suã. Si ergo videris id in hoĩe ex q̃ vermes egrediunt᷑: tunc scias qđ est ex vermibus.

¶ Incipe ergo et line ventrẽ cũ pulpa colloquintide ⁊ aq̃ rute et felle vaccino. Qđ si dolor fuerit vehemẽs valde et eger iam incurrit epilepsiã ꝓpter vehemẽtiã ei⁹ tũc incipe et da ei in potu lac ita vt cũ sedat᷑ dolor paulatim line ventrẽ eius ex eis q̃ dixim⁹: si ĝ ceciderint tũc iam sufficit tibi: et si nõ cadũt da ei in potu medicamẽ extrahẽs: eos et nõ negligas tũc: qm̃ accidũt eis accidẽtia mala valde.

¶ De hernia ⁊ ruptura ⁊ a͡patibus que fiunt in testiculis. Capi.ci.

Fit propter egritudinẽ in mirac et est ruptura aneribatũ ƀm xtutẽ cui⁹ signa sunt: ꝙ qñ resupinat᷑ eger sup dorsuz suũ ⁊ ponit manũ suã sup eã redit ad locũ suũ. Et curã quidẽ ei⁹ medici p̃termiserũt ⁊ nõ sũt ea vsi, qm̃ est in ea timor: ⁊ addit᷑ ⁊ nõ curat᷑ ⁊ medicat᷑ vt nõ addat᷑ hac curatione: op₃ enĩ ne ille q̃ rupturam h₃ moueatur post cibũ oĩno ⁊ ꝓprie post potũ vini aut aq̃. ⁊ deuitet cibũ oẽm inflatiuũ: ⁊ ad sũmũ repleri ex cibo ⁊ potu: et medullas ⁊ olera ⁊ fruct⁹ humidos et ꝑficiat totũ qđ sibi necessariũ est añ comestionẽ deinde post comestionẽ adhereat resupinationi: si fuerit sedẽs: fit mirach ei⁹ strictum et nõ festinet ad surgẽdũ cito: imo postq̃ strinxerit ip̃a₃ et posuerit manũ suã desup et cõpresserit ip̃a₃ ad interiora: ⁊ nõ op₃ vt ponat sup eã cũ cõstrinxerit pilã qm̃ ipsa dilatat eã imo ĩuolutionẽ q̃dratã refrenãtẽ eã: et ẽpl'et᷑ etiã cũ emplo rupture ex eis q̃ dicem⁹: ⁊ assiduet stricturã. nã q̃nq₃ sanat᷑

omnino cū istis empl'is et strictura qn̄ ruptura est p̄ua: aut est i corp̄e hūido: assiduet ꝫ medicias q̄ resoluūt inflationē ex eis q̄ diximꝰ in colica: ꝛ nō coeat nisi cū strictꝰ est vltima cōstrictione: ꝛ vēter lenis vltie: ꝛ caueat sessionē in aq̄ ca. ꝛ longitudinē effusiōis aq̄ cal'e sup̄ eā ꝛ luctamē ꝛ faltas ꝛ de ambulationē laborosam sup̄ eā: ꝛ descēsum ex gradibꝰ cū velocitate: ꝛ onꝰ graue ꝛ vociferationē vehementē. Ista. n. dilatāt rupturā immo faciūt ipsaꝫ etiam accidere qn̄qꝫ.

¶ Et fit i testiculo: et qn̄qꝫ fit absqꝫ ruptura. s. ex dilatatiōe meatꝰ q̄ est i neribatū ꝛ magnificaꝫ cistis testiculoꝝ: et illd ad vltimū aut ē ex ruptura aut est dilatatio huiꝰ meatꝰ. q̄re ad ip̄m descēdit ꝛ cadit i ip̄m aut zirbū aut itestia aut vētositas: aut aq̄: aut ap̄ata q̄ eueniūt icipiētia in testicul' et cisti eoꝝ. ¶ Signū itaqꝫ rupture ē ꝙ qn̄ tu ꝓieceris egruꝫ super collū suū ꝛ eleuaueris pedes eiꝰ: ꝛ cōpresseris dorsuꝫ eius: ꝛ posueris manū tuā sup̄ locū: ꝛ presseris ip̄m redibit deorsum aut totū aut pars eius ꝛ cū rugitu ꝛ sine rugitu: aut cū facilitate: aut cū difficultate. Illud ergo qđ redit cū rugitu plurimo est vētositas: ꝛ id qđ redit cū rugitu minore illo est ex intestinis. Et illud qđ redit sine rugitu plurimo ꝛ cū difficultate est zirbum: et zirbū quidē et intestina redeūt cū difficultate. Et ventositas sine difficultate. ¶ Et cura eorū sil' est vt reducātur cū facilitate. Si aūt non redeat cū cōpressione: tūc sedeat eger in aquā ca. p̄ horā vnā post vacuitatē vētris ꝛ premaꝫ desuper post illud. tūc si redierit bene erit: ꝛ si nō redierit addatur in aqua calida donec redeat.

¶ Cum ergo redierit emplastrabis cum emplastro rupture adherente et ventositatē effugante et assiduet stricturam ꝛ non dissoluatur in minore spacio decem dierum et administra de cibo ꝛ regimine ea que diximus.

¶ Cum aūt magnitudo cistis testiculoꝝ est ex eo qđ funditꝫ in ipsa: tūc signa eius sunt grauitas ꝛ qđ est ap̄a splendidū cū paucitate vrine ꝛ magnificaꝫ valde. Et cura eiꝰ integra cū qua nūquā redit est vt cauterizeꝫ et p̄foreꝫ ꝛ post p̄forationē euacueꝫ qđ in ea est: ꝛ p̄foreꝫ a duabus p̄tibꝰ cōmissure duoꝝ ouoꝝ cū capite flobotomi ꝛ curret ex ea aqua sicut currit sanguis ex flobothomia. Qđ si fuerit pl'ima ꝛ magna valde: tunc nō opꝫ vt euacueꝫ in die vna sed i duobꝰ diebus

postq̄ egro datū fuerit aliq̄d quo confortet. fortasse eū faciet accidere sincopim: dū aūt nō cauterizat redit post dies et menses ꝛ indiget perforatione post menses.
¶ Que aūt hui⁹ gn̄is minor est curat sine pforatione: sȝ cū medicinis q̄ exiccāt aquā ex eis quas diximus in ydropisi.
¶ Et fit apā cal'm in testiculis ex caliditate: cui⁹ signa sunt rubedo coloris ꝛ cailditas tactus vehemētia pulsationis.
¶ Cura ei⁹ ē flobothomia basilice ex latere apatis: ꝛ si ambo sint aposi: tūc ex latere dextro. ꝛ ponant herbe desuper infrigidātes ꝛ sedeat in aq̄ frigida: ꝛ inuoluat sup ipm pannus imbibit⁹ aceto ꝛ aqua ro. ꝛ liniant cū quibusdā epithimatib⁹ q̄ cōueniūt apati acuto. ita vt qn̄ sedat pulsatio incipias ī resolutiōe apatis cū lenietib⁹ resoluētib⁹ in pmis: sic cū farifa. ꝛ ciceris albi ꝛ camomilla cōfectis cuȝ mucillagine psilij ꝛ mucillagie lini ꝛ cū careno: deide cū eis q̄ sunt fortꝭ resolutiōis ꝛ lenificatiōis si idiget illis: sicut bdeliū armoniacū ꝛ myrrha ꝛ adeps subtilis ꝛ reliq̄ q̄ dicem⁹ in cura apatis duri: ꝛ empl'a q̄ resoluūt apata crossa testiculorū.
¶ Et sunt ex eis frigida crossa et iam diximus curā eorum tamen cura apostematis frigidi.
¶ Apostema autē virge fit etiā ex ventositate vaporosa in qua est cal'tas parua replente ipsam ꝛ inflāte ꝛ tendēte ipsam vt chorda: et addēte in longitudie et latitudine ipsius. Et etiā ex apostemate molli: verū differētia istius ad predictum est q inflatio ex vētositate nō cadit tactui cū tāgitur. Sed apostema molle cedit cum tangitur.
¶ Et cura apostematis mollis fit hoc medicamine. ℞. folia vitis recentia. xxx. numero: thuris aure. ij. cere aure. v. terantur et emplastretur cum eis virga.
¶ Cura inflatiōis ex ventositate vaporosa que plurimū accidit adolescentib⁹ est flobothomia: ꝛ vt liniat virga ꝛ testiculi cū ceroto huiusmodi. ℞. cere partē. i. olei ro. ptes tres: dissoluatur cera cum oleo et ponat in mortario et proijciatur desuper ex aqua frigida: et moueatur semper donec nō recipiat aquā et detur in potu ex aqua nenufaris aut semie eius. Si aūt nō fuerit caliditas manifesta: tūc da ei in potu semen agnicasti: aut rutam quoniam est sanitas eius.
¶ Ramici aūt infantiū cui⁹ color est alb⁹ cōfert vt distille-

tur ĩ foramẽ virge sambacinũ oleũ: ⁊ emplastret cũ bdellio dissoluto cũ vino ⁊ ingeniet vt paruꝰ sit fletꝰ pueri ⁊ strigat ramex ⁊ minoret ex lacte: ⁊ si fuerit ruptura emplastret cũ emplastro faciẽte adherere: qm̄ multotiẽs operat in ea.

¶ De podagra ⁊ doloribus iũcturarum. Cap̄. cij.

Plurimũ fiunt ex hũore crudo cui ꝑmixtũ est aliq̄d colore ⁊ ſm minꝰ ex sanguie indigesto: ⁊ qñq₃ est cũ eis caliditas vehemẽs: ⁊ nõ noiat podagra: nisi qui est ĩ iũcturis pedũ: qbꝰ ꝓpriũ est ꝙ ap̄a eoꝝ nõ fit sanio sum ⁊ nõ facit collectionẽ saniei: sicut reliq̄ ap̄ata. Sed aut resoluitur aut incrossat ⁊ fit lapis ⁊ rumpunt ex eo digiti: et egrediuntur ex eis res diuerse ex sicco et humido.

¶ Et signa doloris iũcturaꝝ ex caliditate sunt rubedo coloris loci ⁊ caliditas tactus. ¶ Cura eiꝰ est flõmia ex sinistra manu si est in dextro ⁊ ecõuerso. Et si est in pede sinistro ex manu dextra: ⁊ si in dextro ex manu sinistra: ⁊ nõ opʒ vt dimittat flõmia in hac egritudie ꝓpt ꝓpinq̄tatẽ tp̄is flõmie. Sed opʒ vt fiat flõmia cũ incipit ap̄a ⁊ dolor ⁊ pulsatio cum cal'itate in iũcturis ſm ꝙ diximꝰ: ⁊ p̄cipue: si est ap̄a quãtitatis magne ⁊ rubei coloris. Si nõ ẽ magne quãtitatis neq₃ vehemẽtis caliditatis: sʒ est cũ hoc caliditas: necessaria est flõmia: verũ extrahat sanguis minꝰ ⁊ sit cõtẽtꝰ post illđ eo quod educit colerã ex eis q̄ ꝓprie sunt doloribꝰ iũcturaruʒ calidis ex decoctiõibꝰ ⁊ pillulis q̄s dicemꝰ cõueniẽtes dolori iũcturaꝝ ⁊ calido et post id liniat cũ epithimatibꝰ que dicemꝰ: ⁊ declinet in ap̄ate magne quantitatis rubei coloris ad oẽ epithima in quo sunt frigiditas ⁊ stipticitas q̄ dicemꝰ cõueniẽtia ap̄atibꝰ sanguineis ⁊ iũcturis et in ap̄atibus quoꝝ caliditas est magis augmẽtata q̄ꝫ ipsorũ rubedo et magnitudo: necessariũ est declinare ad illa q̄ infrigidãt: preter ꝙ stipticitatẽ faciũt: aut si faciũt stipticitatem plurimã ex eis q̄ medici noiant epithima ap̄atũ rubeoꝝ ⁊ ap̄atũ colericoꝝ. ⁊ sil'r fiat in cibo ⁊ assimilent cũ sunt ap̄ata sanguinea quoꝝ signa sunt ea q̄ diximꝰ. s. magnitudo quãtitatis ap̄atis ⁊ vehemẽtia rubedis coloris cũ cal'itate tactus

¶ Colericoꝝ ẽt caliditas ẽ magna augmẽtata: sʒ quãtitas diminuta: ⁊ eoꝝ tẽsio minor: et nõ est eis multitudo rubedinis: ⁊ ſʒ plurimũ sunt ista ap̄ata cal'a cõmixta ex colra ⁊ san

guie: et sunt signa commixta: quare oportet sit cura commixta. ¶ Sit cibus itaque in apostematibus sanguineis omne acetosum stipticum sicut granata: agresta et ribes et sumac: et curatio secundum illud et in colico omne quod ingrossat sanguinem sicut id quod congelat et almos et atrail et achiel: et ad summum declinatio ad id quod conuectat cum frigiditate sicut cucurbita: citroli cucumeres: olera frigida et melones indi: sauic cum zuccaro: et aqua ordei: et cum flomaueris et solutionem feceris in apostemate calido et emplastraueris cum eis que diximus: et declinauerit dolor et apostema tunc apostemata sanguinea magne quantitatis indigebunt resolutione. Incipies ergo cum medicinis leuis resolutionis: sicut est mucillago psilii: mucillago seminis lini: camomilla: altea adeps gallinae: anatis: deinde cum eis que sunt conuenientiora et fortiora: sicut ea in quibus sunt bdellium et armoniacum: storax: myrrha: et adipes subtiles ex eis que dicemus et administrabis post illud si indigueris illa que scindant. vesicas velociter et extrahant illud quod est in eis ex illis que dicemus.

¶ Apostema vero pauce tensionis colericum non indiget post declinationem resolutiuis et si indiget eis: indiget que sunt pauce resolutionis. Sanguineum autem indiget illis secundum quantitatem magnitudinis sue capacitatis et paruitatem sue caliditatis: et inceptionem ad tenebrositatem et ad duritiem. Sit ergo tua operatio secundum illud ne remaneat durities in eo ex qua disrumpantur iuncture: et accidit etiam disruptio multotiens ex supremo studio infrigidando apostemata calida: et non oportet quidem vt maximum studium adhibeatur ad hoc et proprie in eo quod ex eis est magni spacii et pauce caliditatis. Sed dimitte in fractionem eius cum vides ipsum iam erigi et stare et non additur. ¶ Colericum vero infrigida quantum potes. non enim ex eo times disruptionem. Et quandoque accidit disruptio etiam ex eo quod infirmus vltime studet in acceptione medicinarum que sedant dolores iuncturarum sicut hermodactili et lentes: et ossa combusta et ea que dicemus ex istis. Sit ergo administratio tua istorum in apostematibus magne quantitatis qui non sunt vehementis caliditatis minus et secundum quantitatem qua sedantur quidam dolores et post euacuationem.

¶ In apostematibus vero colericis vtere eis post euacuationem colere secundum quantitatem multitudinis materiei et paucitatem eius et

vehemētiā doloris fm quātitatē magnitudinis eius ⁊ ten sionis ei⁹ absqꝫ timore fm q̄titatē q̄ sedat dolor integre. ¶ Dolor͡ aūt iūcturarū facti ex hūore crudo frigido signa sunt dolor et apa absqꝫ rubedine in colore et sine cal'itate in tactu ⁊ est magnitudo quātitatis ei⁹ et tensiōis ipsi⁹ et fm q̄titatē multitudinis materiei ⁊ paucitas ipsi⁹ et vehe mētia doloris ei⁹ fm q̄titatē magnitudis eius et tēsionis ipsius. ¶ Cura ei⁹ est vt intētio tua sit in pncipio vomit⁹ cū eis q̄ educunt flegma crossum: et sol'o que fit cū pillulis de hermodactilis et pillulis de tapsia. et stōaticon ⁊ ad sūmū cū eis in q̄bus cadūt pulpa colloq̄ntide et centaurea ⁊ su- cus cucumeris asinini ⁊ se. vrtice et sil'ia ex eis q̄ dicemus. ¶ Cum ergo euacuaueris emplastra ip̄z cū eis que sunt le nis calefactiōis sicut vitella ouorū et rob ⁊ medulla panis de sil'ia ⁊ sil'ia cū croco ⁊ lacte dulci ⁊ sil'ia ex eis q̄ dicem⁹ ¶ Si aūt fuerit vehemētis frigoris in tactu: tūc cura ip̄m cū storace et sambuco ⁊ euforbio: ⁊ castoreo: ⁊ cū peruenit ad statū: et incipit declinare: tūc incipe in resolutiōe et stu de in ea valde vt nō fiat lapis: ⁊ nō oīmode vna vice stude- as resoluere subito. Sed resolue ipsum duꝫ non inueneris ipsum addere duritiē. ¶ Cum autē videris ip̄m iam indura ri: tūc cessa a resolutione ⁊ admistra lenientia. donec vide- as ipsum tā lenificū deinde redi ad resoluendū: isto nanqꝫ mō possibile est vt nō remaneat ex eo aliq̄d qd̄ fiat lapis: ⁊ caue ne administres in hoc mō medicinas q̄ nominant se- dantes dolorē: nisi forte post euacuationē fortē cū solutio ne et vomitu: et subtilia ei cibū totum et caue in eo potum aque frigide. In apatibus autem calidis non. ¶ Ex eis q̄ nocēt hoībus hn̄tibus dolorē iuncturarū sunt labor ꝓpin- quus paroxismo calciamēta stricta: ebrietas repletio ꝑtran- siens quantitatē cibi et vinū an̄ cibū est nociuū neruis et ē magis adiuuans ad hoc vt fiat podagra: et digestio qn̄ nō cōplet fm qd̄ opꝫ et coyt⁹ ⁊ balneū: ⁊ caueat a balneo iux horā paroximi. ⁊ ꝯfert eis oīb⁹ exercitiū tēperatū post egri tudinē et flōmiam et sol'onem et euacuationē et vomitū. ¶ Cautela aūt a doloribus iuncturarū fit abstinēdo a reple tione nauseatiua et dilatatiōe in comestiōe et potu et assi- duādo flōmiā: et solutionē ante horā paroxismi. et minorādo

cibū et dimittēdo vinū in istis horis et alleuiando laborez illaꝝ iuncturarū: et dimittēdo coitū. ꝛ fricādo iūcturas cū medicinis p̄rime subtiliationis ex eis quas dicemus post.
¶ Et qn̄qꝫ eradicāt dolores iūcturaꝝ ꝛ podagre eradicatio ne aliqua medicine fortes in ꝓuocatione vrine vehementꝭ subtiliationis ex eis q̄ dicemus: verūtn̄ opꝫ vt administret ex his q̄bus accidit hoc ex humore crudo: aut ex humore cuiꝰ plurimū est crudū et dimittant in illis q̄bꝰ accidūt cū eo apāta calida inflāmata: et ille cui accidūt dolores iuncturaꝝ deinde recedūt ab eo aut ꝑtrāseūt terminū paroxismi preter qꝺ eū eueniat malitia dispōnis in paruitate cibi: aut superfluitate laboris aut sim̄ibus ex eis q̄bus alleuiat corpꝰ: euacuet in hora paroximi. ex humore q̄ cōsuetus est.
¶ Si fuerit apāta calidū cum flōmia: aut cū eo qꝺ educit colerā. Et si fuerit frigidū: cū eo qꝺ educit hūorem frigidū ex eis q̄ diximꝰ. ¶ Et nō obliuiscaris: qm̄ qn̄qꝫ ꝑducit ad mortem subitā aut asma. et signū illiꝰ est: qꝺ incipit tremor cordis: aut strictura anhelitus. Et qn̄qꝫ facit incurrere paralisim aut apoplexiam: et signū illiꝰ est qꝺ incipit tremor cordis et aliq̄d ex ꝑturbatiōe sensuū: et qn̄qꝫ aduenit id subito q̄propter non dimittat quin euacuat cū sentitur paroxismꝰ.

¶ De sciatica et dolore iuncture anche. Capi. ciij.

Hec est species vna doloris iuncturarū. Sed qꝛ est in iunctura ꝓfunda sup quā est plurima caro sup quā non apparet signū apātis manifeste: diuersificatur cura eius in quibusdā horis a reliquoꝝ dolorū iuncturaꝝ cura. ¶ Cū ergo est dolor in ancha et non mouetur donec extendatur ad coxam tunc est dolor anche purus.
¶ Et qn̄ extenditur vsqꝫ ad coxam et lacertū cruris ꝛ pedē tunc est sciatica: et qn̄qꝫ est in vtroqꝫ latere. Si ergo accidit in sinistra est vehementior q̄ȝ in dextra.
¶ In dolore aūt anche opꝫ vt cōsideret illud qꝺ p̄cessit de regimine egri: et cuiꝰ humoris neccīa sit aggregatio ex cibo et potu et motu eius: et sigtur ex eis humor: ꝛ si demōstratur cū hoc in ancha et sentit aliquātus calor aut frigꝰ tūc verificatur signatio super qualitatē superfluitatis.
¶ Si est frigus curet cū vomitu forti vltimo multotiens: deinde clisteribꝰ que educūt viscositatē: ꝛ faciunt excoria-

tionem ex eis que dicemus: et cū suppositoriis illis similibus: ꝛ cū suppositoriis q̄ calefaciūt cū supponunt: ꝛ empletur ancha cū sedātibus dolores: sicut emplm̄ de camomilla et altea et semine lini et ex eis que narrabo vt sedet dolor anche in principio rei sue: deinde empl̄a rubificātia facientia vesicas: si illa necessaria sint et qn̄qꝫ sedantur dolores anche frigidi cum vomitu et clysterib⁹ educētib⁹ viscositates: et inunctione cū oleo de euforbio et castoreo qd̄ dicemus fm̄ similitudinē illoꝝ ꝛ ex pillulis calidis: ꝙ si difficilis fiat in dispōne sanitatis ei⁹ necessaria ē iteratio cure et facere hoiēʒ pati famē vt minorent hūores ei⁹: ꝛ empl̄a rubificātia q̄ sunt sicut hoc. ¶ ℞. sinapis qd̄ teratur et admisceatur ei quantū ipsum est de fimo colūbino et cōficiātur cū decoctione ficuum ꝛ dimittat: vt vesicetur et curat id qd̄ est in vesicis ex aqua deinde vapora ip̄ʒ cum aqua calida: et si nō sedatur reitera illud. ¶ Si xo vetus fiat: et timeatur ꝙ dislocetur caput iūcture anche. Cui⁹ signū est ꝙ assidu⁹ est color: et rorat vlcus qn̄qꝫ: et exiccat qn̄qꝫ cauterizet. et opʒ vt cauterizatio ei⁹ fiat cū cauterio minuto sup qd̄ fit circulus anuli quātitatis doloris et cū quantitate q̄ capiat caput granati anche: vt fiat in vna vice circul⁹ magnus in cui⁹ medio sint duo circuli: hoc eñ est qd̄ est veri⁹ ꝛ nō dimittat ꝯsolidari vsqꝫ in tp̄e lōgo cū eo qd̄ desup ponit, de cepe ꝯfecto cū butyro vt curat totū qd̄ est in iūctura et redeat iunctura ad dispōnem suā. ¶ In illo aūt qui ē ex caliditate flōmet basilica ex latere illi⁹ ꝛ si fuerit in vtroqꝫ latere flōment vtreqꝫ basilice: et si sedet bn̄: et si non flobothomet sciatica curuature geniculi ex ipsa latere et nō dimittas iuncturā in illa dispōne anche cū empl̄is fridis: sed pone desup in hac dispōne etiā ea q̄ sunt leuis calefactiōis ꝛ sunt sedātia dolores de his q̄ diximꝰ sic caōmilla ꝛ se. li. ¶ Et si habēti illud sunt emorroydes fluētes sanguinē sup pone eis ex colliriis q̄ excoriationē faciūt sine calefactiōe et flōmia post id de vena q̄ est in curuatura poplitis ꝛ vētosa crura ꝛ coxas et anchā ipsam ventosatione cū incisione ꝓfunda vt currat ex ea sanguis plurim⁹: et cū eger vtitur in dolore anche medicinis cal̄is aū euacuationē putrescit sup̄fluitas: et fit egritudo difficilis sanatiōis valde qm̄ ma

teria inspissat.et fit sicut res sup igne cocta et incrossat et indurat:cui⁹ cura est vt ponat sup ancha ventosa q̄ maxia deinde administrent clysteria acuta. ¶ Sciatica vo fit aut cū caliditate aut frigiditate:consideretur ergo regimen et dispositio pedū.⁊ curetur frigida cū eis q̄ diximus de cura tione anche ex vomitu cibo:solutiōe clysterib⁹:calefactiōe exiccatione corpis.⁊ ex vnctione pedis toti⁹ cū oleo ī quo sint contrita castoreū:euforb.et oleo de costo et oleo cucumeris asinini: oleo laurino cū quocūqz possibile est et impleretur hoc emplastro cui⁹ cōfectio. ¶ ℞.farinā lupinoꝝ amaroꝝ que decoquatur cū aceto et melle et administret. ¶ In calido vo flobothomet basilica in primis:deīde succedat ei flobothomia sciatice. Si ḡ sedatur bn̄:et si nō iteretur flōmia basilice:⁊ administrentur cibi minorātes sanguinē et subtiliantes ipsum.

¶ De dolori dorsi. Cap.ciiij.

Hit fm plimū ex frigore ⁊ hūore crudo:cui⁹ signa sunt assiduatio ei⁹ ⁊ q̄ fit paulatim:⁊ sedatio ipi⁹ cū hō ambulat ⁊ mouet parūp. Et ꝯfert ei vomit⁹ ⁊ solo cū pil.fetidis et pil.de hermodactill.⁊ pil.ð tapsia:⁊ inūctio cū olo qð dixim⁹:in q̄ disrupta.sūt castoree.euforb.⁊ silia. ¶ Et fit qn̄qz ex labore. Cui⁹ cura est trāquillitas ⁊ balneū ⁊ inunctio dorsi cū oleo de keiri ⁊ viol.ꝑmixtis. ⁊ pot⁹ vini ꝯmixtionis bone/et silr etiā cū est ex multitudine coit⁹. ¶ Et qn̄qz ex debilitate renū est:aut ex egritudinib⁹ in eis aut apātib⁹ et aliis:⁊ signa ei⁹ sunt q̄ est in catin:⁊ q̄ debilitatur cū eo coyt⁹. Cui⁹ cura est id qð dixim⁹ in cura renū. ¶ Et fit sed raro ex repletione vene magne posite sup dorsum cū extendit:cuius signū est dolor in toto dorso cū pulsatione et caliditate in ipso cū reliqs signis multitudinis sanguinis in corpore. ¶ Et cura eius est flōmia basilice: et potus aq̄ granatoꝝ:et introit⁹ in aquā frigidā: et dormire sup locū madidū. ¶ De gibbositate ⁊ vētositatib⁹. Ca.cv.

Cum cōpletur et ꝯfirmat non curat. Sed cū incipit curat:et fiant aut ꝑpter exiturā extēdentē interi⁹ cū qua egrediunt spondiles dorsi:aut ꝑpter vētositatē crossam. Et signa facte ex exitura sunt dolores ꝓcedentes in dorso cū febribus acutis : sicut febres apāta

et magnitudo pulsus et vehemētia caliditatis et ꝯtinuitatis ⁊ adherētie: deīde post sedationē febris ꝑ spaciū aliqđ remanet dolor et grauitas in dorso: et incipit gibbositas.

¶ Et cura illi⁹ est positio rerū fortis lenificationis ex eis q̄ similes sunt illis q̄bus durū curaṫ apa: et linire cū oleo calido: et clysterizeṫ eger cū oleo in quo decocte sunt radices altee: et seminis lini: et sumat in potu medullas cassiefi. cū oleo amigda. ⁊ flobothomeṫ basilica ante curationem.

¶ Facte ex vētositate signa sūt ꝙ accidit post dolorē dorsi sine febre. Et cura est potare pillulas de hermodactilis et oleū de kerua cū aqua seminū fugantiū ventositatē. ⁊ emplastreṫ locus cū eis que sunt fortꝭ cal'itatis: sicut castoreū et emplastrū qđ diximus ad ventositatē equinā: postq̄ embrocaṫ cū aq̄ in qua decocta sunt sisimbriū: sansuc⁹ schea. ambrotanū: alcuel: et suspēdatur ventose super locum qui vult egredi extra cū igne et liniatur cum medicinis rubificantibus.

¶ De varicibus. Cap. cvi.

Iste sunt vene crosse inuolute virides apparētes super crus et accidūt plurimū portātib⁹ in dorso onera ⁊ viatoribus ⁊ cursorib⁹: quarum cura est flobothomia basilice ⁊ incisio ipsaꝝ aut inunctio eaꝝ. ꝙ si detumescant oēs ꝑ flōmiā loci vni⁹ et inunctionē suꝑ eas oīno est bñ: et si non flobothomeṫ ex duob⁹ aut trib⁹ aut pluribus illis: et q̄nq3 eleuanṫ subtiliter ⁊ est illud magis rectū postq̄ ligaṫ qđ est suꝑ eas ⁊ fuerit vena magna valde: ⁊ assidueṫ post illud flobothomia basilice ⁊ eductione si supra eas mel'ie cū solutione: ⁊ dimissio ml'titudinis cibi ⁊ ciboꝝ crossoꝝ ⁊ vini et p̄cipue nigri crossi et dactiloꝝ ꝓprie: laboris pedū et ambulationis.

¶ De elefantia. Capi. cvij.

Istud accidit in pede et crure ita ꝙ q̄n ꝯfirmaṫ valde et magnificaṫ et fiunt ibi eminētie non h3 curationē in principio vero sui cū incipiat crus et pes magnificari et incurrit apa qđ ē difficilis resolutiōis ⁊ cronicum: tunc aut fit ex sanguine crosso nigro ꝑm plurimum aut ex flegmate crosso vehemētis crossitiei.

¶ Signa ꝙ est ex sanguine crosso sunt ꝙ est cū eo cal'itas in tactu ⁊ tenebrositas in colore et aliq̄d ex eminētijs. Incipe ergo cum flōmia basilice lateris oppositi deinde cum

ventosatione cruris ꝛ flobotomia curuature poplitis ꝛ so lutione cū eis que educunt humorem nigrū vna vice post aliam: et deuitet cibos multi nutrimēti ꝛ generatiōis melancolie: sicut sunt carnes vaccine et q̄ venādo capiunt cō fectiōes de melle: lentes: caules: melōgene: almescud: triticum coctū cū aqua sicut plus panis azimus: viuū crossuꝫ dulce: ꝛ sit cōtentus cibis subtilibus pauci nutrimēti qui generāt sanguinē subtilē sicut carnes pulloꝝ: edoꝝ: pulloꝝ columborū olera subtilia ꝛ vitella ouorum sorbiliū vinum subtile albū: panis fermentatus bene cōfectus et liniatur pedes ꝛ crus ex eis que diximus in podagra ex rebus nutrientibus ꝛ infrigidantibus ꝛ caueat deambulationem.

¶ Eius 2o que est ex flegmate vehementis crossitiei. Signa sunt crossitudo pedis ꝛ cruris sine rubedine coloris ꝛ sine calore tactꝰ: imo qn̄qꝫ est frigidus ꝛ nō habet eminētias. Et cura eius est vomitꝰ ꝛ paucitas cibi post id vt minoretur flegma: et assiduet vomituꝫ post id oī hebdomada semel: ꝛ ꝓprie suꝑ repletiōe vtatur trifera minore sumēdo ex ea pōdus.ʒ.ij.ꝛ thuris.ʒ.ß.ꝛ zinziberis tm̄dē: ꝛ misceat totū et bibat.ꝛ liniat pedē cum aloe myrrha: ꝛ acatia ꝛ vino puro stiptico et aqua folioꝝ cypressi aut nucis eius et ligentur cum panno: ꝛ stringatur ꝛ minoretur labor eius.

¶ De decoratione et egritudinibus que sunt in manifesto corporis. Capitulū cviij.

PRimum eorū est de decoratiōe capilloꝝ et ipoꝝ ornamentū: et sunt aut denigratio ipsorum aut eorum albificatio aut rubificatio eorū et facere eos subalbidos: aut ipsorū crispatio: aut eorū applanatio aut abrasio eoꝝ aut eorū euulsio vel extractione renascantur: aut facere eos fortes: aut prohibitio casus eorum: aut scissionis extremitatū eorum aut canitiei. ¶ Et illum qui vult ne ei velociter adueniat canities opꝫ dimittere cibos humectantes: et sit contentus frixis et eis que in patellis preparantur et assuris et aqua ciceris.ꝛ assiduet vomituꝫ cum replet et assiduet acceptionē triferre minoris q̄ est cū mirab.nigris: et emblicis ꝛ bellirícis: et medine tardātes canitiem: et minoret vinū: qm̄ ex eis que faciunt canitiem festinare: et alter aquā cum melle. ¶ Et ad summū ex eius

que tardant canitiē oīa que faciunt declinare sanguinē ad colerā ꝛ inspissant ipsum ꝛ vincunt flegma ex medicinis ꝛ cibis: caueat effusionē aque rosa. plurimā super capillos: ꝛ sil'r caphore: ꝛ multitudinē suffumigatōis ꝛ inūgat cū oleis expellentibꝰ canitiē. ¶ Denigratio vo eorū fit cū linimētis ꝛ oleis denigrātibus ex eis q̄ dicemus in antidotario: ꝛ opꝫ etiā vt vtatur vel iuuetur regimine qđ diximus. ꝛ caueat aquā ro. plurimā: et ablutionē plurimā cum aqua dulci et camphora et precipue cum aqua ro. vel oleo sambacino: et odoramentū anesrin et adhere et odorem sulphuris et fumi eius et arsenici et argenti viui: et habitationem in regionibus frigidis valde et humidis: ista enim omnia festinare faciunt canitiē ꝛ adiuuāt ad albedinē capillorum.

¶ Albificationē vo iam diximus eorum totā: ꝛ medicine quas narrauimꝰ ad albificādos capillos in antidotario.

¶ Rubificationis autē eorum medicinas narrabo et similiter que eos crispant et que eos abradunt ꝛ que auferunt non permittentes eos renasci et reliqua que diximus.

¶ Eoꝝ vo applanatio ꝛ ꝓhibitio scissiōis eoꝝ fit cū inunctione assidua ꝛ multitudīe effusiōis aq̄: ꝛ assidua inūctiōe cū oleo ꝛ aq̄ cōquassatis et multitudīe ablutiōis ī balneo: ꝛ tōsione eoꝝ ꝛ rasione eoꝝ ꝛ ligatōe ſm eq̄litatē assidue.

¶ Eorum autē casus qui fit ex egritudine sicut alopitia et tiria: quarū curatio est vna: ꝛ opꝫ vt euacuetur corpus ꝛ caput in primis: deinde curet exterius cū eis q̄ conueniunt.

¶ De furfure in capite. Cap. cix.

Aut est dominans plurimus antiquus: aut est infra illam: ꝛ sufficit quidem in curando illum qui non est superfluus abrasio capitis ſm assiduationem: et vt inungatur omni nocte cū oleo tepido: ꝛ abluat in mane cum aqua calida et fricetur in balneo cum dragagantis: aut cum mucillagine psilij et mucillagine seminus citoniorum et altee albe.

¶ Ille autem qui dominans est antiquus plurimus indiget solutione cū aliquibus pillulis: quas diximus de illis in quibus ponuntur aloes: ꝛ pulpa colloquintide: deinde post id assiduet radere caput: ꝛ inūgere: et balneū. et abluere ipsuꝫ cum medicinis que habēt fortē abstersionē semel:

et cũ eis que habẽt viscositatẽ iterũ sicut medicamẽ forte in remouẽdo furfures ex eis que dicem⁹:ꝛ medicine lenes narrate ad furfures ex eis q̃ dicem⁹ ꝛ caueat ab oĩb⁹ q̃b⁹ inest vapor et ascensio quo vaporẽ faciũt et eleuationẽ ad caput:ꝛ ꝓprie cepis:alleis:ꝛ porris:et sĩlibus ex eis:et ex illis que iam diximus in egritudinib⁹ capitis:ꝛ multiplicet cõmixtionẽ vini.et potationẽ olei alicuius sup̱ expressionem vue. ¶ De paruis pustulis in capite. Ca.cx.

ESt ex genere apostematũ in quibus est paruũ foramen et valde subtile plenũ humorositate subtili ꝛ humiditate viscosa pauca. Et eius apparitio similis est apparitioni egritudinis que dicit̃ fauus et accidit in cute capitis et eius quidẽ foramen est latius et maius foramine sahafati:et in foramine eius est humiditas similis mellifaui:et iste aut sunt recentes aut antiq̃:ꝛ vnaqueq̃ eoꝝ aut est humida aut sicca est. Cum sunt sicce:cura eoꝝ est sĩlis cure furfuris. Verũtamẽ oportet vt confortetur ꝛ addatur inunctiõe cum cera et oleo ꝛ mucilla.adipibus fricatiõe cũ sinape ꝛ rasione ante inunctionem.

¶ Et cum non est antiqua:sufficit fricatio:cum v̱o est antiqua tũc eget vt fricetur ꝛ abradatur donec recedat ab ea asperitas:et currat ex ea sanguis:deinde fricetur cũ oleis et adipibus et mucillaginibus ꝛ embrocetur cum aqua calida:ꝛ vaporetur donec rubeat locus eius:deinde liniatur cum oleis et adipibus et mucillaginibus et cera et adipe galline et anatis ꝛ dragagantis.

¶ Humide vero que non est antiqua: sufficit vnguentum rubeum sine fricatione et oleum ro.cum corticibus granatorum et merdasengi cum aceto.

¶ Antiqua v̱o ĩdiget vt fiat flobotomia cephalice:aut ex venis q̃ apparẽt in capite:ꝛ vt fricet̃ ꝛ radatur ꝑm quantitatẽ sue necessitatis donec resoluatur caro mala cocta: et currat ex ea sanguis plurimus:ꝛ ponant̃ super ipsam sanguisuge post fricationẽ:deinde liniatur cũ epithimate sahafati fortis exiccationis. Et confert etiã ei assidue linire cum psilotro abradente pilos vsq̃quo exiccentur decẽter. deinde liniatur cũ eis que diximus in sahafati sicca.

¶ De rectificatione coloris. Cap̃.cxi.

Corruptio coloris aut fit egritudine: aut successio ne egritudinis vt in ycteritia citrina et nigra et in conualescentia: aut fit propter corruptionem complexionis. Et cura eius est curatio illarum egritudinum. ¶ Illius autem que fit in conualescentia cura est confortatio et cibatio. ¶ In sanis fit pallor ex sole: vento: frigore: et quandoque rubet facies valde: et incipit habere eminentias: et quandoque est citrinitas absque egritudine. Cura palloris est assiduatio introitus balnei: et inclinatio super vaporem aque dulcis calide: et si tunc sufficit illud bene est: et si non: administra gumeram quam dicemus.

¶ Rubedinis autem que super faciem dominatur et eminentiarum: oportet ne cura tardetur: quoniam est mala. et confert ei ventosatio cruris et flobotomia vtriusque cephalice. et dilatatio eorum quibus strictura fit in capillis vel in cute: et dimissio vociferationis et dimissio omnium que prouocant sanguinem in facie ex lectione alicuius rei et retentione anhelitus: et longitudine iacendi super faciem.

¶ Cura quidem eius est flobotomia frontis post flobotomiam cephali. et extremitatis nasi: et vt liniatur cum sapone: et dimittatur donec ipsum sugat: deinde abluatur cum aqua calida multotiens et apponantur sanguisuge post id super locum eminentiam habentem et deuitet omnia que multiplicant sanguinem vt vinum: carnes: et confectiones de melle proprie et vtatur balneo assidue et inclinatione super vaporem aque calide: cum non est presens balneum aliquotiens: et liniatur cum epithimate asahafati forti cum humectatur ex ea aliquid: et abluat faciem suam post balneum et inclinationem super aquam calidam hora vna cum aqua frigida: et caueat ne obuiet frigori et vento vehementi cum facie sua: et cum illud acciderit ei: succurrat ei eundo ad balneum.

¶ Citrinitati autem sine egritudine confert vt comedat omni die gallinam assatam pinguem: et bibat vinum dulce et comedat ficus et granata dulcia: et sorbeat vitella ouorum sorbilium: et comedat cicer album et sumat altih in quibusdam horis et ex cibario in quo sunt allia et conferunt ei scoria ferri et confecta et assiduatio balnei et fricatio faciei et gumera cum rubificantibus que dicam.

¶ Pannus faciei. Cap. cxij.

Est autem antiquus et non antiquus: niger et minus niger: cui quidem confert flobotomia cephali. et decoctio epithima et dimissio omnium que in facie sanguinem

prestant ex eis que iam diximus: deinde epithimare cum semine rafani & amigdalis excorticatis: et farina fabarũ: et semine melonis: & embrocetur cũ aqua croci hortulani et cum aqua mellis. ¶ Antiquus vo niger indiget medicinis fortib⁹ cum hoc: sicut simine eruce: terra argẽti viui: pipere: baurach: et qñq; nõ valet ĩ eo nisi epithima cũ arsenico citrino et qñq; necessariũ est in ipso semẽ almezeriõ: et ponere sanguisugas super ipsum: et staphisagria delet pannum et vestigia que assimilentur.

¶ De lentiginibus & baras. Capm. cxiij.

Quedã sunt nigre: et quedã rubee & oẽs sunt difficilis curatiõis & pprie nigre. Et cura eorꝫ est sicut curatio pãni. Verũtñ opꝫ vt fortior fiat: et multiplicet solutio vẽtris cũ eis q̃ educũt melãcoliã: & supponatur gumera locis punctorꝫ tñ cũ medicinis fortibus ex medicinis pãni. ¶ De vestigijs variolarũ. Cap. cxiiij.

Vestigia variolarũ indigent eis q̃ impinguãt corpus: & balnea assiduet donec deleat earũ pfundatio: cũ autẽ equant liniant cũ litargiro albificato cũ oleo ro. & radicib⁹ cãne siccis & semine melonis: & farina rizi et ossib⁹ antiq̃s cũ aqua ordei. ¶ Et si vestigia decliuia fuerint ad nigredinẽ: admĩstrabis epithima post balneũ: aut post vaporationẽ cũ aqua ca. et addes ĩ eis medicinas fortes: sicut semen eruce: semen rafani & grana de ben: & costum. Si vo sunt siles granis lupinorꝫ: tũc fac eis adherere leniẽtia: sicut medicamẽ de dactilis qd est hoc: cõterãtur dactili carnes cũ medulla panis simulaginei: et fiat vt adhereãt desup: et cõterant ficus plurimi mellis cũ semine lini: & mucillagine eius cũ quo cõficiatur farina simile: & emplastretur cũ eis et embrocent cum aqua calida plurimũ et inungant cũ cera & oleo de keiri: & adipe galline: et anatis. ¶ Vestigia percussionis. Cap. cxv.

Quam sunt rubea cõferunt eis oĩa epithimata lenia remouẽtia pannũ: et cũ sunt nigra aut violacea: confert epithima de arsenico citrino cũ aqua coriãdri humidi ponẽdo epithima: sup epithima multotiẽs & liniant cũ lapide piperis: et semie eruce post inclinationem super aquã calidam.

¶ Algosim. Capm.cxvi.

Eradicant algosim omnia que vlcerant cutem velociter sicut vnguentū de anacardis: sapo: allia et similia: liniatur desuper donec vlceretur: deinde curentur vlcera ꝛ eradicentur cum lenitate tēpore longo: aut abluatur cum aqua ꝛ sale: deinde dissoluat̄ gluten albotin cum pice humida: deinde liniat̄ desuper et dimittatur tribus diebus. deinde fricetur et scapelletur cum sapone et liniatur donec videat̄ quod iam deletū est: deinde curetur cum vnguento consolidatiuo.

¶ Impetigo. Capm.cxvij.

Est res similis sahafati sicce: cui confert assiduatio inunctionis: ꝛ vt fricetur vehementer: deinde liniatur cum oleo ꝛ omnibus lenificātibus. et cōfert etiam vt fricetur cum acetositate citri: ꝛ liniatur cum acatia et aceto ꝛ armoniaco aut cum mugath et aceto. et confert et oleum de tritico et oleum de corticibus nucum viridium. Cum autē antiquatur et fit sahafati indiget sanguisugis et fricatione ꝛ omni cura a sahafati antique.

¶ Morphea. Cap̄.cxviij.

Alia est alba alia nigra: alba cum est antiqua: deterior est nigra. ¶ Et cura morphee dum non est antiqua: est vomitus et abstinere a cibis humectatiuis: sudare in balneo: et assiduatio trifere minoris et zuccari ro. confecti cum mastice et thure et solutio cū medicinis quibusdam in quibus est turbith et colloquintide pulpa: et frigare donec rubeat. Si ergo sufficit bene: et si non: liniatur cum cepe aut tapsia: aut cum rubea tincture cum aceto forti.

¶ In antiqua autē oportet vt incipiatur cū flobotomia ꝛ assiduetur iunctio cum medicinis quas narrabo ad hanc egritudinem et ad albaras. Et similiter epithima.

¶ Nigre cōfert flobotomia ꝛ solutio ventris cum eis que educunt melancoliam: deinde liniatur cum omnibus epithimatibus fortibus panni. Et prohibet ipsam valde: aut destruitur ꝑ id si impinguatio corporis fiat: et assiduatio balnei et vinum album subtile.

¶ Baras. Capitulum cxix.

Alia est aspera et est facilioris sanatiõis lenis autem et antiqua ꝓfunda in carne valde et est illa que non rubet propter fricationẽ et de qua non egreditur sanguis cũ acus figitur in ea: imo egredit̃ ex ea humiditas aquosa: nisi vltimatio fiat in figẽdo sup superficiem corporis est difficilis sanationis. Cuius cura est cura morphee albe. Verũtamen cũ fortiorib⁹ epithimatibus ꝛ medicinis bibitis quas dicã: et tingit̃ et alterat̃ cũ colore tincture: et fit similis colori cutis et dicam eam.

¶ Lepra. Capi. cxx.

Hec egritudo aut est incipiẽs: aut iã inuasit ex corpore aliqd aut iam ꝑuenit ad vltimũ finium eoꝝ.

¶ Signa incipiẽtis sunt raucedo vocis: et strictura anhelitus et ꝯturbatio albedinis oculoꝝ: et rubedo faciei ꝛ tuberositas eius: ꝛ paucitas piloꝝ ꝛ subtilitas eoꝝ: ꝛ casus eoꝝ Et in hui⁹ hora opꝫ vt curetur flõmia omni mense ꝑter qḋ vltimatio fiat in extractione sanguinis et solutione vẽtris in oi hebdomada cũ eis q̃ educũt colerã ni. preter qḋ illud fortiter fiat ꝛ perueniat̃ in aliis dieb⁹ ad balneũ et caputpurgiũ cũ oleo viol'. et de cucurbita ꝛ de nenufare et inunctione cũ eo ꝛ ad cibos leues ꝛ humidos ꝛ dulces velocis penetrationis qui tenerũ faciũt corpus et ĩpinguant ipm: et ad potãdũ lac qḋ est ex aialibus iuuenibus sanis: et sorbeat sorbitiões factas ex eo ꝛ zuccaro albo: et ol'o amigḋ. et ad vinũ subtile albũ cũ cõmixtione aq̃ que est ad multitudinem q̃ est maior et ad trãquillitatẽ et somnũ vsqꝫ q̃ pñs sit hora flõmie: et medicamine scḋo. Sanat̃ enĩ hac cura.

¶ Caueat oẽs cibos incrossantes sanguinẽ et calefaciẽtes ipsum de his q̃ diximus in cura mel'ie: et sumat omia que multiplicant prouocationẽ vrine.

¶ Cũ ergo hec egritudo inuadit corpus et fortior fit raucedo: et facies tuberosa: et curuantur digiti: et deturpatur forma et spasmãtur iuncture ꝛ tuborose fiunt iuncture: tũc hec cura quã diximus cõuenit ei et non additur.

¶ Et antiqui quidẽ iam cõuenerunt ꝙ carnes vipere ꝛ tyriaca facta cũ ea sanat: nobis aũt non est experiẽtia in ea. Sed est auditum ꝛ creditum.

¶ Et dixerũt etiã ꝙ ꝯfectio noiata alburachil sanat ex ea.

Et ego quidē narrabo qualiter preparet vipera ad hāc egritudinē: et que ꝑparatio sit ei⁹ in iure cū decoctiōe et q̄ preparatio sit ei⁹ in vino: et que preparatio sit ei⁹ in medicina cōfecta preparata ad hanc egritudinē ꝓprie: q̄n aūt vlcerat corpus et currit virus: et fetet corpus. tūc cura ei⁹ est vt iūcture cauterizent vt indurent loca earū: vt nō cadāt mēbra tm̄: et assiduet flōmia basilice et duarū guidegi: vt nō prefocet et cū tina vt liniat pect⁹ eius et inspisset anhelit⁹ et cū caputpurgio et hūectatione quā diximus: et ꝓlonget tēpus eius et minoret corruptio vlcerū eius et putrefactio et corrosio eorū: et vt permutetur ad regionem aeris humidi valde: non superflui frigoris neq̧ caloris: et assidue vtat potu lactis ouium: quoniā prolongat permanētiam eius.

¶ Pruritus et scabies. Cap. cxxi.

Alia est hūida alia est sicca. et sicca q̄dē fit ex mlti tudine vsus salis: et alcaugamic et reliquorum que adurūt sanguinē ex cibis et medicinis sicut allia: cepe vinū purū: amarū: calidū mel et sināa: et ex paucitate balneorū et mutatiōis pannorū: et ablutionis corporis assidue. Cum ergo aqua est citrina et alba et reliqua signa sunt in dispositione sanitatis corpis. sufficiūt in cura eius balneū et fricatio corporis cū furfure et farina ciceris cum baurac: et quādo est crossior abluatur cum aqua dulci et cōfricet cum ace. et oleo ro. cum aqua apij expressi: aut aqua camomille: deide abluat iterū cū aqua dulci cal'a et oleo ro. vngat: fiat id dieb⁹ aliquot. Si aūt est res crossior ista indiget epithimate scabiei sicce: q̄ si cū ea vrina nō est citrina: aut minus q̄ citrina: sed est in ea calitas: et apparēt in ea signa dn̄ij colere rubee incēse: necessariū est q̄ fiat flōmia ī primis: deinde purgetur cum decoctione mirab. et epithimi sene et fumi terre ex eis que dicemus. deinde vtatur balneo et omnibus que diximus: et vitet omnes cibos salsos et acutos et dulces: et comedat insipidos et acetosos.

¶ Humida vero indiget flobothomia et sol'one ventris fm crossitudinē rei eius: et indiget fortitudine epithimatū fm humiditatem suam: et quanto est humidior: tanto fortiori medicina indiget in desiccatione. Reliquum aūt regimen eius in cibis et medicinis est vinum.

¶ Saro. Cap.cxxij.

Fit ex calido vapore p̄rimo accidēte in corpe subito: cuius cura est flōmia ꝛ lenificatio ventris cum aqua prunorū: et sumat in potu aquam agreste et aquā granatorū acetosorū et ribes et lac acetosum ꝛ cibet cum talsil ꝛ cibis cōgelatiuis et stipticis ꝛ frigidis ꝛ aqua agreste et lacte acetoso: et confert ei infusis grisomilorum acetosorum et est necessariū vt in hora commotiōis eius. et euentus angustie et tristitie vt ingrediatur eger in aquam calidam: quoniā alleuiatur ab ea et tumescit corpus eius: nam aer frigidus cōmouet eam cum ei associatur.

¶ De asaphati. Cap.cxxiij.

Non cōmonet nisi in iūturis ex multitudine sudoris ꝛ negligētia ablutiōis eius. cū ergo multiplicatur sudor. opꝫ vt abluat ipm ille cui assidua fit alasafi in die ad min⁹ semel cū aqua frida: ꝛ cū addit est recti⁹: ꝛ abluat loca in q̄b⁹ ē assueta alasafi: ꝛ post illō opꝫ vt liniat ea cū aq̄ ro. ꝛ aliquātulū cāphore ꝛ aceto. id nāq̄ѕ prohibet ipsam gn̄ari: cū ergo egredit curet cura asahafati.

¶ Veruce. Cap.cxxiiij.

Cum multiplicant in homie necessariū est extrahere sanguinē ꝛ soluere vētrē cū eis que educūt melācoliā: ꝛ adhibere regimē qd̄ gn̄at flegma recēs et hūectet corp⁹ ꝛ impinguet: sicut est dilatari in cibis laudabilis humoris ꝛ pauce crossitiei: et assiduatio balnei calidi temperati ꝛ multitudo ociositatis et vinū subtile p̄rime cōmixtiōis. ¶ Cū aūt sunt pauce tunc nō curant ipsemet nisi cum eis que ipsas incidūt ꝛ ex eis quib⁹ delētur est vt fricetur cū folijs capparis humide aut cum xilocaractis nabati humidis: est enim forte experimentū: aut rascētur ꝛ linian tur cū vnguēto anacardino: aut cū sapone: aut cum medicamine acuto: qm̄ facit eas cadere: et delentur eo: aut ligentur radices earum cū capillis donec cadant: aut comburantur radices earū cum virgis mirti humide.

¶ Ragadie in facie labijs pedib⁹ ꝛ palmis. Cap.cxxv.

Cum nō sunt fortes antique curant cū eis q̄ liniuntur: ꝛ inūguntur super eas. qm̄ vō sunt fortes antique est necessariū vt infirmo det in potu oleū die=

bus aliquotꝫ impinguet cibus eiꝰ ꝫ multiplicet ꝯmixtio in vinoꝫ administret aqua ca. ꝫ detur in potu de oleo super expressionē vue ꝫ super decoctionē passularū: de quo sumatur omni die quātitas. ℥. ij. cum. ℥. ß. olei sisami excorticatiꝫ fricetur palma cū vua alba fricatione bonaꝫ: ꝫ silr pedes: ꝫ cōfert vt ponatur mēbrum in aqua calida donec intumescat: deinde fricetur cū dragagāto cōtrito: ꝫ si suppuratio fiat in carne donec currat ex ea sanguis: tunc curetur cuz vnguento quod noīatur anacardinum: aut vnguento squillitico: et confert ad ragadias proprie in labio: vt inūgatur labium: ꝫ fiat vt adhereat ei pellis oui ꝫ canne super labium.

¶ Et q̄nq̄ curant cū adipe galline cū gallis contritis sicut alcohol: ꝫ dragagātum: quibꝰ inungat inunctiōe bonaꝫ inuoluat super eas pellis oui: aut inungat cum cera auris.

¶ Apostemata calida. Cap. cxxvi.

Alia sunt sanguinea: alia colerica: ꝫ cōicat eis simlr caliditas loci. Verūtamē rubedo ꝫ extēsio sunt i sanguineo plus. Et curatiōi eorū inest terminus: necessariū. n. est in inceptiōe q̄ ꝓhibeat eorū gn̄ationē: aut faciat ea minora q̄ sint. Et illud quidē fit in sanguineo cum flōmia ex latere cōtrario. Sed in colerico cū solutiōe colere ex eis q̄ nō plūmā faciūt calefactionē sicut syrupꝰ de prunis: ꝫ syrupꝰ ro. ꝑdictꝰ ꝫ syrupꝰ viol. ꝫ lac acetosuz: ꝫ aqua casei cū scamoniū. deinde cuz epithimatibꝰ super locū. sed in sanguieo cū illis q̄ infrigidāt ꝫ stipticitatē faciūt: sicut sunt sandali rose: si est memite: camphora: aqua ro. acetum.

¶ In colerico cū eis in q̄bꝰ est īfrigidatio ꝫ hūectatio sicut psiliū cōquassatū cū aqua citroloꝝ: ꝫ sicut rasura cucurbite ꝫ citroli ꝫ portulaca cōtritaꝫ silia ex herbis frigidis: itavt cum stat apa ꝫ nō addit: sint necessaria illa que resoluūt cū facilitate de quibꝰ aliquid misceatur cū medicinis primis: ita vt cū quieuerit pulsatio tota ꝫ dolor singulariter apponantur resolutiua. Sed colerica parū indigent resolutiuis quoniā resoluuntur per seipsa post statum ipsorum.

¶ Sanguinea indigent vt adiuuētur cum eis que resoluunt ꝑm debilitatē temporū ipsorum: ꝫ perueniūt sanguinea ad vnam trium rerum aut sanant cū resolutione cuius signum est q̄ minoratur apostema cum diminutione pulsationis et

doloris. Aut collectionē faciunt saniei: cuius signum est qꝫ assiduatio est pulsationis et nullam excusationem facit infrigidatio: deinde sedatur pulsatio: ⁊ lenitur apostema
¶ Aut fit apostema durum: cui⁹ signū est qꝫ sedatꝫ dolor: et minoratꝫ apa: ⁊ additur eius durities. Indigēt itaqꝫ primū eis que adiuuāt materiā ad resolutionē ꝑm quātitatē calidi tatis sue ⁊ sui tēporis. ⁊ scḋo indigent eis que iuuant materiā vt maturetꝫ velociter ⁊ sanies cōgregetꝫ. ⁊ aperiatur tertiū indiget vt studiose cōsideretur. qm̄ ipm quādoqꝫ fit apa durum quod nō sanatꝫ: cuius cura est lenificatio qn̄qꝫ: et resolutio ipsius qn̄qꝫ. et nō fiat oꝑatio in ipso cum medicinis que resoluunt et remanet ex eo aliquid quod in lapidē conuertatur. Sed cum vides indurari a resolutiōe dimitte resolutiua et cura ipsum lenitiuis donec liniatur. deinde reitera resolutiua donec resoluatꝫ a postremo suo. Hec ergo est cura apostematis calidi.
¶ Apostema autem frigidum est apostema molle. flegmaticum ⁊ durū: scrofule. ⁊ nodi ⁊ ademenil et cancer. et ignis alferisiati et formica et vestia vlcerū et vulneruꝫ. et percussionis et casus et herisipilla et restauratio ⁊ exiture ⁊ summe eorum et cause difficultatis incarnationis vlcerū ⁊ reliqua que necessaria sunt in regimine viatorū ⁊ cura venenorum et animaliū venenosorū non diuidūtur addendo super illud quod est in almansore iungātur ergo cum hoc libro.

¶ Apostema frigida. Cap. cxxvij.

Hoc est quattuor generum ex flegmate subtili: aut ex flegmate crosso: aut ex colera nigra: aut ex ventositate signa eius qḋ fit ex vētositate sunt qḋ est lene molle leue sicut vter inflat⁹: quod cū ponūtur sup ipm digiti cōprimitꝫ ⁊ non remanēt vestigia. Et cura eius est vaporatio cū farina ordei calefacta: aut cum farina milij: aut cū cinere: ⁊ melior est cinis quercus: deīde iungatꝫ cū aliquibus oleis calidis: sicut sambacino et de ben. si ergo sufficit bene: et si nō sufficit cū emplastris que sunt de cinere quercus ⁊ cinere ligni vitis cōfecto cū aqua iuniperi ⁊ cipressi ⁊ tamarisci et ligetur et caueatur repletio ex vino et cibo et aqua et olere ⁊ granis. et fac eum pati famen et sitim.
¶ Ex flegmate subtili signum est qꝫ est molle. Sed est cum

eo aliquantulũ spissitudinis ⁊ est ei grauitas et cõmunicat istis tribus albedo coloris: ⁊ omnibus istis quattuor generibus hoꝝ apostematũ cõmunicat frigus in tactu.

¶ Et cura eius est sil'is cure apõatis ventosi. Et cõfert ei qñ fricatur oleo et sale: deinde imbibiť pannus aqua ciceris quercus vel vitis et poniť suꝑ ipsum: et ligať cũ panno. et ꝯfert ei liniri ex oĩbus emplastris q̃ administranť apõatibꝰ calidis ĩ fine eoꝝ: et ꝯfert ei epithima de fausel qđ dicemꝰ.

¶ Ex flegmate crosso est albi coloris frigidi tactꝰ. Sed cũ eo durities. Si ĝ est magnũ necessariũ est vt eger euomat et soluať. deinde cureť ſm ꝙ diximus in podagra frigida.

¶ Ex colera nig. est frigidi tactus. Sed est cũ eo multa durities. et ſm quãtitatẽ duritiei ipsius est difficilis sanationis: et est ex ipso qđ cum indurať non sanať: ⁊ in colore eiꝰ est tenebrositas: et si cum hoc super ipm̃ apparent vene rubee: et est in ipso pulsatio: ⁊ aliquantulũ caliditatis tũc est cancer: et non sanatur: et opꝫ vt ei succurratur blãdiendo: ne vlcereť: et quãdoqꜫ estimat stolidus ꝙ sit nodus et perforat ipsum: et fluit sanguis. Et differentia inter nodum et cancrum est: q꞉ cancer pulsat: nodus ꝟo non.

¶ Et eius cura purgatio est corpis cũ catartico et subtiliatio cibi cum eis que diximus in fine apostematis calidi ex lenificatione qñqꜫ et resolutione alia vice: cum leniẽtibus et resolutiuis que dicemus in antidotario. ⁊ iam diximus de eis aliquid in cura podagre. ¶ Cancer. Cap. cxxviij.

Istud est apostema et quandoqꜫ accidit incipiẽdo ⁊ quandoqꜫ post alia apõata calida: q̃ indurãtur qñ est incipiens cũ cura succurriť ei qñqꜫ stat ⁊ sanať.

¶ Et signa eius sunt ꝙ incipit apostema simile auellane ⁊ minus: deinde augmentať ſm dies cũ duritie vehemẽti et tenebrositate in colore: et rotũditate in figura et aliquãtulo caliditatis in tactu: et qñ incipit magnificari: apparent in eo vene virides ⁊ sunt ei radix et penetratio in corpore.

¶ Et cura eius est cura quã diximus in capitulo merie ⁊ cura lepre. et flobothomia et assiduatione eoꝝ que educunt melancoliã et permutatione sanguinis totius corpis cum sanguine nouo subtili aquoso tẽperato per cibos humectãtes laudabilis humoris ⁊ boni. deforis aũt non est species

in resolutione eius. ¶ Uerũ cum nõ est in eo caliditas neq3 pulsatio: tũc non op3 nisi vt curet corpus ei⁹: vt non augeatur tantũ. ¶ Si autẽ cum eo sunt calı̃tas ꝛ pulsatio: tũc o3 vt blandiẽdo succurrat ne vlceretur ita vt infrigidet et nõ permittat egrum dormire sup ipsum: neq3 calefaciat ipm. ¶ Et ꝯfert ad id vt liniatur ex mucillagine psilij et cerusa plurima: aut aceto ꝛ luto. ¶ Si autẽ vlcerat: tunc vlcus est turpe malũ valde habens labia rubea et viridia et inuersa ex quo currit sanies mala fetida: et si fuerit in loco p̄parato eius abscisioni omnimode sicut mamillis ꝛ pedibus et extremitatib⁹ oportebit vt incidat et in vltimo auferat: ꝛ cauterizet post illud cauterio ꝓfundo: deinde consolidet. Et si nõ est in loco p̄parato in quo radicit⁹ auferat: tũc curet cũ vnguẽto leniẽte sicut dicem⁹ ad cancrũ vulneratũ.

¶ Scrophule. Cap. cxxix.

SUnt in collo ꝑm plurimũ: et quãdoq3 sunt in inguinibus et in oibus locis in quib⁹ sunt glandes: et eaꝝ signũ est apostema duꝝ rotundũ albi coloris: qd mouet cũ moues ipsum. et qñq3 sunt tres aut q̃ttuor similes nuci in cisti. Cũ ergo ꝯprehendis eas in pricipio: fac egrũ pati famẽ et fac eũ cauere a cena ꝛ sacietate nauseatiua: et fac ipsum vomere et solue cum eis q̃ educunt flegma crossuz ex eis q̃ dixim⁹ et empl'a locũ cum resolutiuis sicut dyaquilon et myrrha: qñ soluitur cũ vino: et ꝯficit in ipso farina fabarũ et amigdalaꝝ amararũ: et bdelliũ cũ aggregatur cuz aceto vini antiqui: aut cũ mucillagine fenugreci et stercus antiquũ qd fit ex stercore antiquo caprino rubeo cum aggregatur cũ aqua caulis aut cũ separino: aut cum oximelle: omnia ista resoluunt scrofulas. ¶ Si autem iam incrossantur aut vlcerãtur: est necesse vt extrahantur: ꝛ nõ remaneat ex eis aliq̃d. nã si remaneat aliq̃d redit: et nõ est ei cura. deinde curetur locus donec sanetur ꝛ cõsolidetur. Et fortasse magnificãtur scrofule donec fiant sicut melon aut maiores et capiunt caput et collum.

¶ Nodi. Capi. cxxx.

ISti sunt plurimi modoꝝ quibus omnibus cõmunicat qd separãtur a carne corpis ꝛ mouent cum moues eos sicut res in cisti et tollerat vt super eos fiat

constrictio: et curantur cum extractione: opz ergo vt super eos scindat͂ cũ facilitate ⁊ subtilitate: nec in seipsis scindatur: immo scindatur cutis ab eis: deinde excorientur ita vt egrediant͂ cum cisti sua: si autem aliqñ findantur cũ diligẽtissime perquirit͂ extractio eius qḋ in ipsis est redeunt ⁊ si remanet ex eis aliquid redeũt. Et de istis nodis est q̃ est sicut glans apparẽs in manifesto palme ⁊ pedis inter focilẽ et rachetã: et super caput dura: cũ premis eã compressione vehementi: fit plana: cuius cura est vt prematur aut conteratur cũ ligno donec plana fiat: et ponat͂ sup ipsum frustũ pergamene cum aloe litio et myrrha et acatia ⁊ glutine piscis: et stringatur sup ipsum valde cũ frusto sue magnitudinis de ligno aut de plumbo. ¶ Adememil. Cap. cxxxi.

Adememil est genus apostematis calidi: qḋ multiplicat͂ in eo qui multum vtitur cibis generantibus sanguinẽ plurimũ minoret ergo cibũ ꝓprie carnẽ: et ꝯfectiones de melle: ⁊ lac et vinũ: et declinet cibũ suum ad acetositatẽ. fortasse eñ faciunt saniei collectionẽ et fit ex eis malitia maxima ledẽs aut interficiens. Cui ergo accidũt post adememil pl'ima: aut post exiturã tremor in corde: aut nausea: aut sudor frigidus: tũc illud signuz est malũ et cura adememil est vt in initio sue inceptionis regatur cũ eis quibus regitur apostema calidũ. ¶ Si autẽ ꝑtrãseant tres dies: et nõ extenuentur sed ꝑmaneat eoꝝ pulsatio et febris ipsoꝝ tunc necessariũ est vt saniei collectionẽ faciant. q̃re iuuetur vt velox fiat eoꝝ maturatio et apertio ex eis que diximus in illis q̃ aggregant saniẽ de q̃bus sunt semen almaru: aut lac aut ficus carnose contrite cũ melle aut massa tritici cum aliquanto baurac: et assiduet regimẽ ipsius: deinde extrahat͂ qḋ in ipsis est ⁊ consolidet͂ locus.

¶ Exitura. Cap. cxxxij.

Cum aggregat͂ materia ad locũ vnuz fit ex ea exitura magna valde. ⁊ multotiẽs accidit in subascellis: et in inguinibus: ⁊ illa que accidit in subascellis ẽ sicca ledẽs. Et illa q̃ est in inguinib⁹ est magna quieta parũper: et qñq3 nõ facit collectionẽ saniei. ¶ Illa autem que est in subascellis fortasse nõ euacuatur a collectione. Et confert ei in principio rei flobothomia. ¶ Illi vo que

est in inguinibus confert flobothomia in basilica ex manu opposita. ¶ Illi vero q̃ est in subascellis in safena pedis oppositi: aut basilica manus alteri⁹: aut ambarum si fuerit res supflua: deinde perueniat ad illã q̃ est in inguinib⁹ inungẽdo cum oleo tepido: resoluet eam et delebit ſm plurimum. ¶ Illa q̃ est in subascellis si non sedat ei⁹ rubor ⁊ pulsatio ipsi⁹ post flõmiã: tũc scias q collectionẽ faciet. ponatur ergo super ipsam illud qđ saniei coll'onem facit: deide pforet cũ maturat et curet: et nõ opȝ vt approximet his exiturã in subascellis vino omnino: qm̃ timentur sup ipsum ex eo accidentia mala. ¶ De balchiati vesicis formica miliari igni persico. Cap. cxxxiij.

Albachiati quidẽ est vlcus cũ bothor et crustis ⁊ cursu virus et est similis sahafati male: cui⁹ cura est sahafati male ſm qđ diximus ex flobothomia et fricatione: donec tota illa mala caro vlceret et appositione sanguisugarũ: deinde ex medicinis p̃dictis ad sahafati. Et confert ei ꝓprie lutũ et acetũ cũ liniuntur super ipsam assidue et excorticet qñ exiccant et fricet donec sanguinẽ emittat: deide iteret sup ipsaȝ: ipsa eñ nõ cessat exiccare vnũ corticẽ post aliũ donec pueniat ad carnem sanã: quare subtiliatur cortex: tunc et sequitur eũ sanitas.

¶ Exeunt in corpe vesice inter q̃s est aqua subtilis similis eis que accidunt ex adustione ignis. quarum cura est flõmia si corp⁹ est plenũ: et detur egro assidue aq̃ prunorum ⁊ aq̃ granatorum acetosorum et taxil: ⁊ oĩa q̃ extinguũt sanguinẽ: et rũpant vesice ⁊ currat ex eis totũ qđ est in eis et liniat cũ cerusa plũbi litargiro: myrtho cũ aq̃ ros. ⁊ aq̃ myrthi hũide.

¶ Exeunt in corpe bothor parue: vna aut plures numero. et apostemat locus q̃ptate paruo et qñq3 scinditur et icipit vulnerari ⁊ vadit de loco ad locũ. ¶ Cuius cura est cum eis que educũt coleram: ⁊ linire ipsam cũ luto armeno dissoluto cũ aceto aut cum epithimate herisipille cum aceto.

¶ Egrediũtur bothor parue similes milio cũ q̃bus est mordicatio vehemẽs: et apostema et cursus virus et color bothor est albus: et qđ est super eas ⁊ in circuitu earum de carne est rubeũ. Cui quidem confert flobothomia et solutio ventris cum aqua fructuũ. ⁊ eis que educũt coleram cũ humi-

ditatibus sicut sunt mirabloani citrini: et scamo. deinde li
niatur locus cū gallis et cortice granatorū et carmesich et
sandalis: et luto armeno soluto cū aceto et aqua rof. et aq̄
clara s̄m mēsurā qua nō mordicet acetū et conferūt ei trocisci
andiaron et mesion et sif̄ia. ex illis q̄ sunt forti stipticitatis.
¶ Quandoq̄ in corpore egrediuntur bothor et incipiunt
velociter peruenire ad hoc vt fiant cruste nigre aut virides
aut fiat illud qđ est in circuitu eorū rubeū: aut coloris pauo
nis: tunc id nominat̄ erisipila et ignis persicus cuz quo est
inflāmatio vehemēs valde. et oz quidē vt extrahatur san=
guis cū flobothomia ex loco opposito eductione plurima
donec accidat sincopis. verbi gr̄a. et perueniatur ad infir=
mum cū eis que subtiliant sanguinē absq̄ acuitate: immo
humectant ipsum. et addunt in aquositatē eius. sicut aqua
ordei. et aqua melonis indi et aqua cucurbite assate et mu
cillago psilij. et nō dentur in hac egritudine ea que incros=
sant sanguinē penitus. Sanguis nāq̄ cū eo est crossus in
seipso. et ponātur sup locum vlceris medicine fortis stipti=
citatis cū aliquātulo acuitatis: sicut sunt trocisci andaton
cū ponitur in eis calcadis: aut flos eris aut hoc medicamē
qđ est propriū ad hāc egritudinē cuius confectio. ℞. gallas
immaturas q̄ terantur cū aceto aut liniat̄ ex albumine cū
aceto: aut sumat̄ alumen et quātū est decima eius floris eris
et liniatur cū eo: cū vlcus est malū et mouetur et ambulat
paulatim. Si autē incipit perambulare: tunc opz vt proij=
ciatur sup ipsum medicamen acutum aut cauterizetur.

¶ De herpete estiomeno. Cap. cxxxiiij.

Herpes estiomenus cū accidit ab vlcere malo: aut
bothor nigra: aut viridi: aut ea que hz colorē pa=
uonis incipiens ambulare et dilatari velociter:
tunc opz vt festinetur ad cauterizandū ipsuz: aut proijciatur
super ipsum medicamē acutum et liniat̄ in circuitu eius cū
luto et aceto. Cum ergo denigrat̄ et mollescit ingredo. tūc
ponat̄ super ip̄m sulphur cōtritū confectū cum butyro vna
vice post aliā donec cadat nigredo: et iteretur illud donec
cadat caro corrosa mala tota. deinde abluat̄ cum aceto et
aqua et curetur cū medicamine generatiuo carnis. et nō sit
negligētia in ipso: q2 occupabit ex corpe locum plurimū.

¶ De antrace. Capm.cxxxv.

Hoc aliud est rubeũ.et aliud viride.ꝛ aliud nigrũ. et vnũquodqȝ est malũ.et signa eius sunt bothoꝛ et apostema cũ quibus egredit̃ inflãmatio vehemens ledens valde pertransiens mensurã in hoc:et fit qꝺ est in circuitu eius velociter nigrũ aut viride:et accidit cũ eo vomitus et pulsus cordis et sincopis et si sup̃fluunt iste intentiões cũ eo est mortiferũ cito ſm plurimũ:et nõ opȝ vt flõmia fiat cũ hac egritudine. Sed festinet̃ et dent̃ infirmo oĩa q̃ confortãt coꝛ cũ infrigidatiõe ex eis q̃ diximꝰ in caplo calefactiõis cordis:ꝛ conferunt ad illud granata acetosa:et acetositas citri:ꝛ odoramentũ redolentiũ frigidorũ. ¶ Si aũt in aere fuerit pestilẽtia:tũc erit malũ:et cõferũt ei illud qꝺ sumit̃ ex cibis cũ lentibꝰ excorticatis ꝛ aceto et cibis cõgelatis:et omne qꝺ incrossant sanguineȝ confortat coꝛ et extinguit superfluitatẽ caliditatis: ꝛ conferunt ei vt aggregetur in circuitu eius nix plurima.ꝛ hoc quidẽ plurimũ accidit in autumno et in fine estatis.

¶ Intẽde ergo in curatiõe eius cũ medicinis cõfortãtibꝰ coꝛ cũ infrigidatiõe:locũ autẽ scalpella ꝛ ablue sanguineȝ eius cũ aqua ca.ne cõgeletur ꝛ nõ currat ꝛ sugatur suctione leni:vt egrediatur paulatim:et non liniatur epithimate frigido:imo cum vides ꝙ iam accidit ab epithimate et aqua frigida pulsus cordis additus tunc incipe et embroca ipsum cũ aqua calida:et calefac ip̃m: ꝛ pone super locũ cum infirmus est sedens in domo:et in circuitu eius quod ꝓhibeat̃ frigus ꝓuenire ad corpus ꝛ subleua plurimũ intẽtionis tue ad conseruandũ virtutẽ ꝛ infrigidandũ coꝛ:loci vero ipsius curatio non est possibilis:nisi post illud.

¶ Cum ergo alleuiat̃ pulsus cordis et deletur:ꝛ virtus est fortis:tũc ꝯsidera.ꝛ si est ꝑambulãs:cura ip̃m cuȝ eis q̃ diximus.et si iam denigratũ est:tũc cũ eis q̃ diximꝰ etiã ꝛ si indiget vt cauterizet̃ cum incipiens malũ: cauteriza ip̃m: deinde consolida.

¶ De adustione ignis. Cap̃.cxxxvi.

Confert adustioni ignis vnguentũ de calce.et vnguentũ ceruse.et magis vltimũ ꝙ experti sumus ad hoc est vnguentũ albũ. et cũ est res magna et plurima idiget flobotomia ex latere diuerso:aut opposito

deinde curetur cum vnguēto albo. volo ꝙ intelligatur per vnguentū albū: illud quod est factū de cerusa et oleo ro. et cera ⁊ nō de plurib⁹. ¶ De panaritijs. Ca. cxxxvij.

Confert huic vt igniat̄ oleū ne adurat̄ taliter: et imprimat̄ in ipo. Si ergo sedat̄ pulsatio: ⁊ sanat tūc illud sufficit. ⁊ si nō: tūc ponat̄ super ipz qd̄ sanie faciat collectionē. ¶ Cū ergo colligit̄ sanies et maturatur perforet̄ foramine quo ⁊ exprimat̄: deide curet̄ illd̄: vt nō capiat radicē vnguis totius: et curet̄ cū medicamine gn̄atiuo carnis et qn̄qȝ confert ei in principio vt liniat̄ cū erugine ferri ⁊ aceto. ⁊ ponat̄ in niue vsqȝ quo obstupescat.

¶ Cura vlceꝝ vulneꝝ recētiū ⁊ putridoꝝ ⁊ antiqꝝ. cxxxviij

In curatōe quidē vulneris recētis: cū nō est magne quātitatis ⁊ ꝓfunditatis sufficit vt cōiungant̄ extremitates eius decēter et ligentur: ⁊ caueatur ne oleū cōtingat ipm aut cadat inter labia eius pilus: qm̄ illud ꝓhibet incarnationē. ¶ Si autē ꝓfundū fuerit tūc necessariū erit tibi: vt sup ipm ponas vngm̄ carnis gn̄atiuū. ⁊ sufferas et liges: ⁊ si declinat labiū vulneris vnū ⁊ elongatur ab altero ad aliquā partiū tūc liget̄ ab illa parte: et declinet̄ ad partē oppositā: ⁊ si declināt labia ei⁹ ad duas partes simĺ ⁊ elōgat̄ vnū labiū vulneris ab alio tūc liget̄ vtrūqȝ. ⁊ si ex magnitudie vulneris ꝯsequat̄ vt nō cōiūgat ipm ligatura cū ipm decēter ꝯstringim⁹ tūc opȝ vt suatur in vno loco aut in duob⁹ aut in trib⁹ ẜm quātitatē q̄ non permittat labia vulneris disiūgi. ⁊ si fuerit i eo virus ꝓhibēs ipm ꝯglutinari erit necessariū medicamē exiccatiuū ⁊ abstersiuū virus ⁊ ꝓhibēs currere ad ipm vir⁹ aliud. ¶ Cū ergo ꝑforat̄ bubo vel vuln⁹ vĺ exitura oȝ ꝑforet ipm in inferiore loco ei⁹ vt nō retineat̄ in eo aliq̄d de sanie: sȝ effundat̄ totū qd̄ est in his: ⁊ ꝯstringe ipm in sup̲iori p̲te ei⁹ fortius q̄ꝫ inferiori: ita vt effundat̄ sanies cū facilitate. ⁊ minora cibū vulnerati in primis dieb⁹ ꝓprie si nō egredit̄ ex sanguis plurim⁹. ⁊ fac ipm inclinare ad acetositatē ⁊ si rubet qd̄ est in circuitu vulneris ⁊ incipit apari tūc flōma ipȝ ex latere diuerso: ita vt postq̄ꝫ trāsierit tres dies: aut septimana vna. ⁊ ei securitas fuerit apatis: fac dilationē super ipm in cibo paulatim: in principio xo nō: ⁊ ꝓprie: si nō cur

rerit ex vulnere sanguis plurim⁹: etiã qñ vuln⁹ est in latere
icisure aut in loco neruoso ꝓpinq̃ ossi: aut corde: tũc icipe
ꝑforare ipꝫ ne sanies corrũpat mẽbrũ aut os aut chordã.
⁊ qñ ẽ in loco carnoso: tũc dimitte ipꝫ dõec ↄfirmet ei⁹ ma
turatio: ⁊ qñ sup vulnus ponit vngm̃ ⁊ calefacit ipm̃ ⁊ ru=
beũ facit. tũc icipe ⁊ ꝑmuta ipm̃ cũ frigidiore eo: ⁊ qñ de=
tumescere ipm̃ facit: ⁊ facit ipsuꝫ albũ. tũc cura ipsuꝫ cum
vngtõ calidiore eo paulatĩ: ⁊ fiat incisio semꝑ ſm lõgitudi
nẽ corꝑis nõ in latitudine in oĩb⁹ locis equaliter q̃ eminẽ=
tiã nõ habẽt. in locis aũt q̃ sunt flexibilia ꝓcedat cũ flexi=
bilitate accidẽte in illo loco. ¶ Et cũ videris sup vlcus pus
aut albedinẽ: tũc adde i acuitatẽ vnguẽti. ⁊ qñ vides ꝙ cur
rit ex eo virus ⁊ dolor est cũ mordicatiõe tũc seda ex acui=
tate ei⁹ aliq̃d: ⁊ ꝓhibe subtilitatẽ ei⁹. ¶ Et i vlcerib⁹ qui=
dem difficilis sanatiõis ⁊ malis. indiget hñs ea flõmia et
solutiõe vẽtris. deinde curatiõe cũ vngtõ. et in illis q̃ sunt
putride carnis est necessariũ vt curatio fiat cũ vngtõ viri=
di. ⁊ qñ sunt vehemẽtioris putrefactiõis cum medicamine
acuto. deinde cũ butiro. vsq3 quo cadat cortex. deide curet
vsq3 quo sanet. ¶ De fluxu sanguis ex vulnere. Ca. cxxxix.

Oportet vt ꝑparet locus ad suꝑiora et stringat : et
infrideł cũ niue. et sumat sanguis dra. ⁊ aloes et
sarcocolla ⁊ thus trita sicut puluis: ⁊ sumant pili
leporis aut gazel. aut tela aranee. ⁊ fiãt inde tẽte q̃ made=
fiant in albumine oui. ⁊ inuoluant in medicamĩe ⁊ ipleat
inde vulnus: ⁊ pulueriset desuꝑ hoc medicamẽ: ⁊ ligamĩe
cõstringat. ¶ Et qñq3 ↄfert ei hoc medicamẽ cui⁹ ↄfectio
℞. atramẽtũ ⁊ sanguinẽ dra. ⁊ aloẽ ⁊ calcẽ nõ extictã ⁊ al=
bumẽ oui qd administret cũ pilis leporis: aut gazel. aut te
la aranee. ¶ Et si sanguis fluat ex vena icisa tũc signa⁹ eius
sunt exuberãtia ipsius: ⁊ multitudo ei⁹: ⁊ tũc quidẽ est ne=
cessariũ aꝑire vuln⁹ paulatim cũ subtilitate: ita vt ↄsequa
tur orificiũ vene. ⁊ stringat cũ filo lini subtili firmo. deĩde
curetur ita vt stringat qd est supra vuln⁹ cũ ligatura do=
nec ascindat sanguis. deinde pulueriset sup vuln⁹ ex me=
dicamine. postq̃ ↄglutinant labia eius ⁊ suunt et ponant
desuper etiã ex medicamine et albumine oui. et non solua=
tur diebus primis. ¶ Qd si fluxus sanguinis est ex artaria

est magis difficile cōstringere ipm: et signū est eius: qd sanguis eius ipetuose egredit vna vice: et abscindat alia: tūc ergo ē necessariū vt stringat et cauterizet si ē magna: aut adhibeat ferrū quo incidat: et incidat: deide curet locus. ¶ Fluxū vō sanguis q est ex venis labior: abscidit retētio niuis in ore. ¶ Sz flux9 sanguis q est ex sāguisugis abscinditur cū sup ipm inuiscat fabe medietas. et abscidit ipsum etiā vt pulverizet desup puluis molēdini: aut ifrigidet cū niue.

¶ Cura algebre et dislocatiōis et fracture. Ca. cxl.

Maior error cū accidūt percussio et casus et dislocatio et fractura et cōtorsio est vt addatur dolor loci per cōpressionē factā desup: aut per ligaturam strictā. ¶ Cum ergo accidit casus aut pcussio et nō aduenit cū ea dislocatio: tūc nō indiget cōpressione: neqz extēsione oino. Sed vngat subtiliter si nō est fractura. et emplastretur emplastro algebre sedāte dolorē. et stringat leuiter ligando et caueat ne fatigetur mēbrū illud in laborādo. ¶ Et si est fractura: tunc opz vt vngat et tendatur et prematur fm quātitatē qua eget vt redeat os ad locū suuz cū maiore facilitate q possibilis est ei: et signū quidē hui9 fracture est qz apparet eminētia ossis. et expulsio eius fissura vero et cōtritio in longitudine et latitudine in osse nō indiget etiā vnctione: neqz equatione. ¶ Verū dislocationi necessariū est vt extēdatur donec sit possibile vt redeat ad locum suū. Verūtū oz vt fiat in summo cū facilitate et subtilitate et cū minore quātitate doloris q nobis possibilis est. et minoret cibus egri in primis dieb9 vsqz ad septimanam. donec securitas sit ab apāte in loco. Cūqz securitas sit ab apāte: tunc absoluat ei cib9 paulatim. ¶ Si aūt tardatur incarnatio fracture. et corpus est extenuatū cibetur tūc frumēto cocto vsqzquo fit quasi puls: et pultib9 et cibis crossis: et capitib9: et qn cōmouet ex strictura ligamēti dolor mollifica ipm paulatim: et non dimittas neqz tolleres dolorē ei9: qr facit incurrere apa et putrefactionē et corruptionē mēbri. et qn cōmouet sub ligatura pruritus solue. et embroca cū aqua cali. et dimitte hora vna donec exuget: et reitera. et qn nō succurrit dislocatiōi donec apostemet tunc nō extēdat. qm nō fortasse saluabit a spasmo: et opz

vt cirurgici aſſidue caueãt ne cadat ſuper locuꝫ niſi planũ fiat dolor fortis: et cõprimatur ad latus niſi ad illud ad qd opꝫ vt cõprimatur. et ſi fuerit vulnus cũ ea dimitte orificiũ vulneris diſcoopertuꝫ: vt currat ex eo virus: nã ſi illud nõ fit in ea apoſtematur. ¶ Et ſi in fractura fuerit fruſtũ oſſis pungens cuius ſignũ eſt ꝙ videbis ipm cadere in carne ſicut ſpinã altã eminentẽ. et qñ pertrãſierit manꝰ tua deſup fortior fit dolor et pulſatio. tũc oportebit vt apiatur ⁊ extrahatur fruſtũ ſi fuerit ſeparatũ. aut ſeparetur ſi ſuerit adherens. deinde curetur cũ ligatura. et nõ ligetur ante illud: qm cõmouetur inde putrefactio mẽbri totius ⁊ leni durities q̃ remanent ex algebra cũ cera et adipibꝰ et medullis et reliquis lenificatiuis ex eis q̃ dicemꝰ. ¶ Et cõfert caſui ⁊ pcuſſioni et ſedat dolorẽ ſi reſoluatur mumia in oleo et bibatur poſita ſup vinũ pauce quãtitatis: aut ſup aquã ciceris. ¶ Et confert ei cui accidit ſputũ ſanguis vt ſumat in potu bolũ armenũ et trociſcos de charabe ⁊ flõmetur ex latere diuerſo. et cõfert ei q̃ cadit ſup ventrẽ vt ſumat in potu charabe et boli ar. et ſanguis dra. oim. añ. ʒ. i. ⁊ opij cheratũ. i. cũ hꝫ fluxũ ſanguis: aut vomitũ. retinet. n. ipm ſubito pꝰ flõmiã.

¶ De aialibꝰ pũgẽtibꝰ ⁊ mordẽtibꝰ ⁊ de venenis. C. cxli.

COnfert ei qui in potu ſumit venenũ vniuerſaliter vt dẽtur ei in potu aqua calida et oleũ et euomat vna vice poſt aliã cum vtriſqꝫ. deinde bibat lac et oleũ amigdal. et butyrũ ꝓprie. illud eñ ſedat de malitia vel acuitate veneni. et cõſideretur poſt illud q̃ accidẽtia eueniunt in corpore. qꝛ ſi accidũt febris et rubedo faciei ⁊ malus odor oris et fetor eius. ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculoruꝫ dentur in potu res infrigidãtes ⁊ extinguẽtes. et ſi apparent pigritia ⁊ ſomnus ⁊ cõgelatio ⁊ ſtupor dentur in potu res calide ſicut medicamẽ de aſſa: ⁊ ei ſimilia. ¶ Et confert ei qui timet ꝙ in potu ſumat venenũ aſſiduatio comedendi ficus ⁊ nuces: aut ſumat oĩ mane de tiriaca de terra ſigillata. qm ꝓprietas eius eſt facere illud. ꝓprietas nãqꝫ huius medicine eſt: vt cũ cõtingit venenũ eſſe in cibo educat ipſum vomitu: ⁊ qñ accidunt ex potu veneni ſincopis cui ſubuenire põt: et debilitas: et diſſolutio virtutis: tunc ipſum eſt ex eis venenis malis cõtrarijs cõplexioni cordis

a tota substātia: et o quod parū cōfert in eo cura nisi sumatur bezahar resistēs ei: et ego quidē iam vidi quod resistit napello qui est ex venenis quę sunt deteriora. et quandoque pfert ei diasmuscū recens: et tiriaca diaciminos: licet nō viderim ei in expulsiōe napelli magnū iuuamentū. in pūctura vero vipere est mirabilis valde. cū autē morsus sine punctura aīalium ignoratur cuius sit tūc stringat qd est supra puncturā: et ponantur desup vētose et sugat: et scindātur pulli calidi et ponantur desup. deinde ponātur desuper ventose et sugatur et vaporetur cū eis: et ponātur cancri cōtriti. ¶ Qd si locus incipit peruenire ad corruptionē abscindat locus si fuerit in loco pparato incisioni aut cauterizet. Incipiens enim peruenire ad corruptionē et putrefactionē est significatio quod est punctura aīalis pernitiosi. Dum autē non incipit tēdere ad corruptionē et putrefactionē: quamuis sit vehementis doloris: cum nondū sit ei velox perambulatio in corpore non est malum egro ex eo. et tunc est deterius cū cadit punctura iuxta cor. Aut vbi est artaria magna.

¶ Illud vero quod confert pūcture vipere est tiriaca magna. et quādoque confert ei metridatū magnum et medicamen de assa et butyrum vetus et medicamen de erbo et comestio alliorum et potus vini puri.

¶ Mordicatiōi autē scorpionū cōferunt vaporatio et assa et allia et medicamen de assa: et tiriaca diatessaron: epithima cum euforb. et oleum antiquū.

¶ Ad gerarat autem puncturā confert tiriaca alcifarui. i. exercitualis et poma acetosa et folia eorum: et tarassacū. i. trocis. mel agreste et absinthium nabatium et scalpellatio in loco mordicationis et suctio.

¶ Rutele autem mordicatiōi confert balneū calidū valde et tina et sepeliri in arena et cinere calido. et accipe puluerem de nigella. et semen apii. et medicamen de assa.

¶ Vespe autē et apis pūcture cōfert epithima de bolo arme. et aceto etiam et cāphora. et supponere frustū grādinis in ano: et emplastrare cū maluis et portulaca aut solatro.

¶ Mordentia autē si dentes suos dimittant in loco morsure: oportet vt fricetur cum oleo aliquo. deinde cinere lini. deinde emplastretur cum eo donec egrediantur.

¶ Canis autem rabiosi morsus est maximū nocumentū. et eius signa sunt rubedo oculorum: et proiectio lingue ex: et intromissio caude inter crura et spuma currens ex ore et raucedo vocis et abhorrere socios et notos: et inuadere oēm cui obuiat: et fugiūt canes ab eo. et dr̄ q si liniatur ex sanguine currēte ex morsu ei9 panis nō comedunt eū reliqui canes. et q si emplētur vulnus cū massa et proiciatur galline: non comedit ipsam. et superuenit egro timor aque ad minus a. xl. diebus vsqz ad. iiij. menses. Cū ergo sentit infirmus q canis q̄ eū momordit est rabiosus: tūc oz vt ponant̄ sup locū morsus ventose et sugant̄: et ponat̄ desup erura elixata confecta cū butyro vaccino: et sumat in potu medicamen de cancris et rege ipm regimine melīcorum ex humectatione corporis et eductione melācolie: de medicinis q̄ interficiunt.

¶ Ille autē qui cātarides in potu sumit: iuuat̄ potu lactis et oleo amigd. et signum eius est q mingit sanguinē et dolet vesica eius: deinde curet̄ cura vlceris vesice: et confert ad potū medicamen de assa: et tiriaca dyatessaron.

¶ Et confert ei qui bibit iusquiamū albū lac proprie post vomitū si succurritur ei velociter.

¶ Et cōfert fungis et tuberibus pernitiosis vomitus et medicamē de asa: et medicamē diapipereō et sumere in potu piper cū vino veteri: et vt vomat cū nitro salso et baurach.

¶ Illi autē qui bibit lac et aduenīūt ei post ipsuz mollificatio et nausea et sudor frigidis bibat acetū forte. deinde sumat ex asa: aut ex calamento syr. ace. ʒ. i. vna vice post aliā vicem. ¶ Et ille cui psilium facit accidere simile huic euomat et sumat in potu post medicamē de asa. et tyriacā diatessaron. ¶ Et similiter fiat si accidant homini hmōi accidentia a comestione coriādri plurimi humidi: cuius signū est qd̄ odorat̄ super corpus eius odor coriandri. et cōferūt ei illa que diximus cōferre ei qui bibit psilium.

¶ Et qn̄ accidit ex comestione assature que inuoluitur cum extrahitur a furno in aliqua re: et nō permittit̄ euaporare parump: vertigo similis epilēie: euomat ergo. deīde sumat i potu rob fructuū acetosorum. deinde detur i potu rob fructuum stipticorum et miua: deinde zuccarū ro. cum xiloaloes ido et mastice et querat somnū et ingrediatur balneum.

¶ Et pisces frigidi cū supuenit eis vn⁹ dies aut duo: et sunt assati faciūt silr̄e illi: ⁊ cū dimittunt̄ ī loco hūoroso frigido ⁊ sunt suffocati. accidit. n. ex eis illud qđ accidit ex comestione fungorū pnitiosoꝝ suffocātiū. ⁊ cura eius est: vt euomat: ⁊ sumat in potu vinū purū cū pipere: ⁊ curet̄ cura fungorum ¶ Et silr̄ nuces ⁊ auellane cū fuerint rancide ⁊ comedūtur q̄n̄qꝫ. n. accidūt ex eis accidētia mala: quib⁹ cōfert rob cito niorū ⁊ rob pomorū. Et lac habēs odorē lini putrefacti: est malū etiā quare opꝫ vt curet̄ cuꝫ vomitu: ⁊ detur post illud diaciminū: ⁊ diapipereon. et detur in potu vinum purum: ⁊ fomentetur stomachus cum oleo nardino.

¶ Que accidentia mala q̄n̄qꝫ accidūt ex laxatiuis et vomitiuis ⁊ qđ habeāt purgare ⁊ quib⁹ sit vtendū. Ca. cxlij.

QUandoqꝫ accidūt ex potu medicinarū solutiuaꝝ ⁊ vomere facientiū malarū sicut mezereon ⁊ deridre ⁊ sabrē: ⁊ spēs lacticinioꝝ aliorū: ⁊ medicine plures ignote: sicut elleboꝛus niger: ⁊ gilbernech: ⁊ cōdisi: ⁊ silr̄a accidētia mala valde. quapꝛopter opꝫ vt sint cōtenti ex solutiuis eis q̄ sunt faciliora. sic̄ mirob. ⁊ viol. ⁊ pꝛuna: et syrupus ro. dict⁹: et syrupus viol. et q̄ sunt silr̄a illis. Et sint contēti turbit: ⁊ aloe: ⁊ epithimo: ⁊ polipodio. ⁊ pulpa colloquītide ⁊ agarico ⁊ sene ⁊ fumoterre. cass. f. ⁊ tereniabin: ⁊ tamarindis ⁊ scamon. antiochena bona. ⁊ deuitetur coꝛa scena qūi est pnitiosa: ⁊ euomāt oīa que necesse est vomere: ⁊ sint cōtenti ex vomitiuis: syru. acetoso: et raffano: ⁊ semie aneti: ⁊ eruca: ⁊ alchotar: ⁊ medicamine habēte valde parū condisi: cū necessarius est vomitus foꝛtis: ⁊ nuce vomica ⁊ granis alracha. alia meuia q̄ sunt vt existimo nux vomica ⁊ similib⁹ ex illis q̄ experti fuerūt ⁊ tentauerūt. de quib⁹ iam diximus in hoc libꝛo. ¶ Et deuitent vomitū ⁊ solutionē ventris cū medicina ignota: ⁊ q̄n accidit supfluitas solutionis ventris da in potu medicinas in quib⁹ ponit̄ aliquid opīj: ⁊ iusquiami: ⁊ fac egrum ingredi balneū: ⁊ da ei ad potādum sauich de nabac: ⁊ sauich de algobera. et puluis de granis granatoꝛū: ⁊ non des in potu medicias in quib⁹ est iusquiamum et opiū: nisi cū iste nō operātur. et vbi vides solutionē infestare vehementer: et timetur ꝙ cadat virtus: cum ergo indiges eis incipe et da eas in potu. ¶ Et cura eius in quo

superabūdat vomitus est cura colirice passionis. ¶ Et non des in potu catarticum bis in die vna: et nō soluas in vehementia caloris neqȝ in vehementia frigoris: qm̄ non fit securitas quin solutio fortiter superfluat in parte frigoris et caloris. neqȝ soluas ī febribus fortis caliditatis: ⁊ cum debilitas virtutis adest. ¶ Et illis quibus ex cōsuetudine vlcera in intestinis solēt fieri: ⁊ quib⁹ velociter aduenit excoriatio: ⁊ illū cuius natura facilitatē ignoras: ⁊ difficultatē ſm medicinā solutiuā nō soluas. Quere ergo ab ipso quātū ex medicinis solutiuis potare cōsueuit ⁊ quantū ex ea soluere solitus est: ⁊ quot assellationes habere: vt inde significetur mēsura quā necesse sit te in potu ei tribuere. ¶ Et si tibi necesse est: vt alicui in potu medicinā solutiuā incipiendo tribuas scȝ qui nunquā antea medicinā sumpsit. in primis da ei. i. leuiorē medicinarum. ⁊ que ex medicinis leuior sit: aut ex forti quātitatē minorē. deinde post illud adde in illa donec cognoscas mēsuram ei equalē. ¶ Et scias ꝙ multi hominū quorū nature solutiue velociter obediūt medicine: sunt macilēti. pingues vero diuersi sunt ad hoc. Cap. cxliij.

Aloes solutiōe educit colerā ⁊ etiā hūiditates et est de sublimib⁹ medicis solutiuis cōgruū stomacho. sed aperit orificia emorroydarum: qui ergo emorroydas patit̄: ⁊ eius eget acceptiōe. ipsum cū bdellio ⁊ draga. sumat: si ipȝ sumere ei necessariū fuerit. ⁊ post ipsius acceptionem in aqua calida sedeat: sitqȝ dosis ex aloe ab aureo. i. vsqȝ ad. ij. aure. eius autē solutio est tarda: quapropter oportet vt consideretur: ⁊ non fiat post ipsum ad comedendum preparatio. Capitulum. cxliiij.

Turbit est medicia sublimis parue malitie. at vo quod albū est recens: gūmosum nō plurima indiget rectificatiōe et ipsum quidē solutione educit humiditates: et flegma quod non est plurime viscositatis: cuius dosis est a. ʒ. iij. vsqȝ ad. iiij. cū decoquitur: et si sumitur ſm modum suum: est a. ʒ. i. vsqȝ ad aure. i.

¶ Pulpa colloquintide educit flegma et extrahit ipsum ex profundo corporis et ille qui consuetus est pati excoriationem: opȝ vt misceat eam cum drag. aut bdellio: cuius dosis est a quarta. ʒ. vnius vsqȝ ad. ʒ. ß.

¶ Algaricum autem educit melancoliam et flegma crossum cuius dosis est.ʒ.iij.et est tarde solutionis.
¶ Scamonea soluit colerā ⁊ hūiditates fortivirtute: ⁊ cum ex ea ponit̄ cū aloe ⁊ mirobol'.rectificat̄ ex eis ⁊ silr̄ rectificat ipsam rob citonioꝝ ⁊ aqua ipsa citonioꝝ: ⁊ qn̄ citonia ipsa cū ea ponunt̄ in cōfectionib⁹ sicut electuariū de citonijs ⁊ silibus est velocioris operatiōis et minoris malitie: cuius dosis sit a.vij.granis.et.ß.vsqꝫ ad quartam.ʒ.i.
¶ Polipodiū xͦo educit melancoliā ⁊ flegma salsum et sanat scissuras fortiter q̄ fiunt ī manib⁹: ⁊ ponit̄ in decoctiōibus cū epithimo: cuius dosis sit a duabus.ʒ.vsqꝫ ad.iij.ʒ.
¶ Epithimi vero dosis sit a.ʒ.iiij.vsqꝫ ad.vij.ʒ.et non indiget rectificatione: ⁊ soluit melancoliam.
¶ Mirobol'.citri solūnt colerā: ⁊ nigri indi solunt melācoliā: nigri xͦo in quib⁹ est ponticitas nō sunt cōueniētes ad solutionē faciendā: immo ad stomachi p̄parationē: et nō opꝫ vt de mirob.bibat̄ ad soluēdum. Sed aqua eoꝝ cū zuc.et tereniabin.quorum dosis sit a.ʒ.x.vsqꝫ ad.xx.
¶ Sene autem ⁊ fumus terre cōferunt pruritui ⁊ bothor ⁊ educunt coleram cum facilitate.sitqꝫ dosis a.ʒ.iiij.vsqꝫ ad vi.ʒ.in decoctione cum accidit.et similiter viole.
¶ Aqua xͦo casei colerā cum facilitate educit.de qua necesse est calefactos et qui medicinas nō tolerant calidas diebus multis in potu sumere. Que quidē pruritui conferunt sicco ⁊ malis vlcerib⁹ siccis sicut sahafati ⁊ impetigini ⁊ melancolie et lepre ⁊ egritudinibus que illis sunt similes.ipsa namqꝫ coleram educit et adustam simul.

¶ De febribus effimeris. Cap̄.cxlv.

Species febriū p̄me tres sunt: alie.n.sunt q̄ fiunt in spiritib⁹: sicut feb.effimera: ⁊ alie sunt q̄ fiūt in mēbris radicalib⁹ sicut febris ethica: ⁊ tertia fit in humorib⁹ sicut febris putrida. ¶ De febre aūt effimera signa sunt.q̄ ipsa semper accidit ab alteratiōe eueniēte: sicut vigilijs ⁊ labore sup̄fluo aut fame aut siti vehemēti: aut aceptione medicīe: aut acceptiōe ciboꝝ calidoꝝ: aut ex ira sup̄flua: aut cogitatiōe vehemēti: aut caliditate aeris: aut p̄pter stationē in sole: aut p̄pter frigus aeris ī itinere: aut natationē in aqua frigida: aut in aq̄ aluminosa: aut casu: aut p̄cussio=

ne:aut ꝓpter potũ vini puri plurimi fortis:aut ꝓpter satie-
tatẽ nauseatiuã ex multitudine comestiõis:aut ꝓpter famẽ
vehementẽ:aut ꝓpter catarrũ: aut corizã:aut fluxũ vẽtris
aut lõgitudinẽ more in aere balnei:et nõ mutaẽ ex ea color
vrine:neqꝫ tingiẽ ex ea plurimũ:neqꝫ pulsus fit velox.neqꝫ
frequẽs vehemẽter:neqꝫ corpis tactus in ea est adurẽs mor
dicans:neqꝫ anhelitus est vehementer cõsecutiuus neqꝫ lin
gua est vehementis asperitatis et siccitatis : et non fit qui-
dem in initio ipsius horripilatio:et post eius declinationẽ
sudor:aut humorositas proculdubio. In eo igiẽ qui hac fe-
bricitat febre nõ ẽ necessariũ nisi vt ꝯsidereẽ eiꝰ declinatio:
deĩde mittaẽ in balneũ.ꝛ sup ipꝫ aq̃ tepida fundaẽ:ꝛ ipsius
corpꝰ tẽperate fricet.balneũ ꝟo nõ sit superflue calidũ nisi
illis qui frigore febriũt superfluo:qḋ eis aduenit in via.
¶ In illo aũt cui aduenit ex labore ꝛ lassitudīe ꝛ fatigatiõe
pl'ima:mľtiplica iũcturaꝝ inũctionẽ cũ oleo aliquo ꝛ super
ipsum aquã effunde tepidã in loco balnei nõ calido:deinde
educ eum de balneo:ꝛ ciba ipm cibo facili humido et pota
ipm vino ꝑmixto mixtiõe subtili ꝛ prolõget somnũ. ¶ Ille
vero cui hec febris ex cõtritiõe accidit:aut obuiatiõe ꝛ apo
stemaẽ locus apostemate calido:balneũ non ingrediaẽ sed
flobotoma ipm : ꝛ locũ apostematis infrigida:et ad locum
apostematis singulariter intende:ꝛ cura ipm donec sedeẽ.
¶ Illũ vero cui hec febris ex potu vini puri plurimi accidit
balneũ ingredi nõ facias. Sed in potu aquã granatorũ ace
tosorũ ei retribue ꝛ aquam agreste et similia illis ex rebus
infrigidantibus donec sedetur in eo febris integre:deinde
fac eum ingredi balneũ cum facilitate et lenitate.
¶ Ille vero qui ex longitudine stationis in sole frebrit.in
aqua dulci recenti balneetur:et super caput ipsius acetum
de vino et aquam ro.pone:et in potu sauich de ordeo ei tri-
bue cum zuccharo et aqua niuis.
¶ Illũ aũt qui ex aquis termaꝝ febrit:in balneũ semel mit
te:et ipsum cũ oleo bene inunge:ꝛ super ipm tepidã aquam
infunde:donec corpus ipsius crescat ꝛ inflet et rubeat.
¶ Illi vero,qui ꝓpter cibi supfluitatẽ febrit:precipe vt som
num ꝓlonget:ꝛ flobothoma ipm si coloris eius rubedo ve
hemens fit:neqꝫ tribuas ei aliq̃d duobꝰ diebus nisi sauich.

¶ In illo vero qui ex fame febrit:non ɔsideres febris decli nationē:sed in potu sauich de ordeo ei cū zuccaro:et aqua niuis tribue:et ip̄z cibis īfrigidātib⁹ ꝛ humectātib⁹ ciba.
¶ Illū autē q̄ ex fluxu vētris febrit qui ei supuenit balneū ingredi fac:deinde ipsum ciba frigidis vētrē retinētibus.
¶ Illū autē qui ex catarro vel corriza febrit: flōmia deide viol'.conditas et aquā ordei ei in potu tribue.
¶ Si ꝓpter lōgā morā in balneo febrit:in domo vēti dormire fac:aut in loco frigido:ꝛ da ei in potu aquaȝ cū niue et super ipsius corpus sandalos et aquam roſ.et camphoram cum rosis contritis pone.
¶ Et pl'ime q̄dē haꝝ febrium finiunt̃ die et nocte ꝛ sunt de his q̄ vsq̧ ad.iij.aut.iiij.extēdunt̃ dies:cū aūt tres ꝑtrāseunt dies:tūc iam egrediunt̃ a gn̄e feb.effi. ¶ Huius q̄ȝ febris pl'imū nō fit nisi ex repletione ꝛ ex opilatiōe pororum et rubēt cū ea facies ꝛ oculi:et ɔfert ei flōmia:ꝛ cal'itas huius febris effimere quātitatē non ꝑtransit.Cum ḡ febrē effimerā in p̄mo die vides:demū in scd̄a die eā inuenis acutā et vrina iam tingit̃:et pulsus fit velox ꝛ anhelit⁹:ꝛ rubent facies et oculi:tunc estima ꝙ est de gn̄e.huius feb. Incipe ḡ succurrere flōmando egrum et soluādo cū aq̄ de fructib⁹ et si febris in die tertio addet caliditatē et pulsus et anhelitus velocitatē et frequētiā tūc nō dubites quin sit hec febris.Incipe ḡ cum flōmia et solutione cū aq̄ de fructibus et si est rubedo manifesta et pulsus plen⁹ et corpus carnosum et in tactu cū caliditate hūorositas. Incipe cū flōmia et si in colore nō est rubedo plurima et corp⁹ est:extenuatū lene ac lacertosum et pulsus frequēs est et velox et latus ꝛ caliditas mordicatiua:et cutis obscura sicca cū tangit̃ corpus tunc cū aqua de fructib⁹ faciēda est solutio.deinde syrupū acetosum purū ei in potu tribue:et ip̄m in ea ex aqua ordei ciba cū aqua duoꝝ granatoꝝ. Cū ergo alleuiat̃: fac ipsum ingredi balneū:preter qđ sit cal'm et in ipso cū furfure tritici frica ip̄m.et ei⁹ fricationes multiplica ꝛ ablutionem cū aqua tepida. deide ip̄m extrahe et fac eū dormire in denudatorio vt sudet:tūc em̄ cū hoc regimine eum a febre continua euadere facies.

¶ De febre putrida. Cap.cxlvi.

SUnt separabilis ꝛ ꝯtinua: de quibus sunt tertiana q̄terna: flegmatica. Sinocha causon: ꝯposita: ꝛ febris apatū. Putridarū aūt febrium signa sunt. ꝙ incipiūt sine alteratiōe corpi extrisec⁹ adueniēte ex causis extrīsecis q̄s dixim⁹ in effimera. Sꝫ eueniūt incipiūt et est cū eis oīb⁹ horripilatio aut tremor: nisi cū sinocha que est ex eis: ꝛ quibusdā febribus apostematū. et caliditas earuꝫ oīm est fortior caliditate febris effimere. et pulsus et anhelitus ꝛ vrina sunt vehementioris alterationis. vñ vnicuiqꝫ sunt earū signa propria. Cap. cxlij.

SIgna tertiane ꝓpria sunt q̄ incipit cum horripilatione simili pūcture acus ꝛ nō ꝓlongaꝫ spaciū horripilationis neqꝫ cōcutiunꝫ in ea dentes. et nō est in ea frigus ad calefactionē vel ad caliditatē declinans. ꝛ festinat eius inflāmatio. q̄re magnificatur pulsus et anhelitus et frequens fit valde: et vehemēs fit inquietudo: caliditas: sitis et angustia. et q̄nqꝫ accidūt alienatio ꝛ vomit⁹ colere et egestio eius: et fit in ꝯplexionibus etatib⁹ et corporibus calidis. et qui plurimū vtunꝫ labore. et plurimum abundant humorib⁹: et cibis calidis gñantib⁹ colerā. et si fuerit cū istis signis aut q̄busdā eoꝝ: et iam febricitauerūt plures hoīes febre tertiana: tūc iudica ꝙ est feb. tertiana. ¶ Cuius q̄deꝫ cura est solutio vētris cū aqua fructuū sicut syr. de prunis: syru. ro. puro: aut decoctione leui. ꝛ fac illud die nō periodi. et da ei post illud aquā ordei: ꝛ aquā citruli et ciba ipsum sauic et aceto: et oleo amigd. et aqua ei⁹ sit aqua herbaꝝ frigidaꝝ et oīm q̄ extinguūt calorē: et infrigidant. et sit studiū tuū ad extinguendū ꝑm quantitatē vehemētie caliditatis ꝛ tepiditatis ei⁹. ¶ Si aūt exiccatur natura: tunc premitte aquā prunoꝝ anteq̄ cibes ꝑ duas horas et si soluitur tūc aqua granatoꝝ musoꝝ contritoꝝ cuꝫ granis suis et sua pulpa. ¶ Si ergo nō erraueris hoc regimine: tūc resolueꝫ feb. vsqꝫ ad q̄rtū periodū aut min⁹. ꝛ hec q̄dem febris plurimū stat in periodo q̄rto: et q̄nqꝫ sepaꝫ in ipso. et plurimū quo extēdiꝫ est vsqꝫ ad ꝑiodū. vij. Que autē pertrāsit. vij. ꝑiodos nō est tertiana pura simplex sed est ꝯposita in qua est cōmixtio flegmatis et loquemur in ea.

¶ De signis inseparabilis tertiane. Cap. cxlviij.

SIgna tertiane inseparabilis sunt signa febris ter tiane pter horripilationē et sudorē nō enī est cū ea nisi cū est crisis:et cal'itas febris et alienatio in ea sunt vehemētiores:ꝛ sunt in ea asperitas lingue:et citrini tas aut nigredo ipsius.et cū lingua est nigra est malignior et qn̄ est alba est melior ꝛ leuior. et qn̄ est citrina est inter illas in malitia. ¶ Et differētia q̄dem est inter febrē tertia nam et cōtinuā.et cōtinua q̄ fit ex sanguine est.qm̄ hec fit fortior in tertio:et nō sunt in ea rubedo supflua.ꝛ extensio in corpe et dispositio similis asmati et ꝯstrictio anhelitus qm̄ cū febre sanguinea sunt ista accidētia. Intēde ergo in curatione ei⁹ ita vt des in potu infirmo syrupū de prunis in mane et aquā ordei cū eleuatiōe solis ꝛ aquā citruli.aut aquā cucurbite.aut aquā melonis indi in meridie.ꝛ mucil laginē psilij apud somnū. ¶ Qd̄ si natura fuerit obediēs ꝛ assellauerit oī die plus duab⁹ vicib⁹ reduc diuersitatē.da ꝗ ei loco aque prunoꝝ aquā granatoꝝ muzorū cōtritoꝝ cum suis interioribus.et intēde in extinguēdo quantū potes.et nō attēdas.neq; auscultes illd̄ qd̄ dr̄ a stultis medicine: ꝗ multitudo extinctionis tardat crisim ego enī iā expertus sum ambas vias:ꝛ inueni hāc viā in columiorē et securio rem ꝛ minoris timoris:et q̄ mortui sunt ex hn̄tib⁹ hanc fe brē cū hoc regimīe ml'to pauciores sunt eis q̄ mortui sunt cū regimine p̄mo oīo.dimittere enī extinctionē ꝛ subtilia tionē regiminis appropīquet crisis est dimittere egruꝫ ad mortē ꝑculdubio:nisi separet̄ ei supfluitas humiditatis in corpe:aut inobediat medico ꝛ bibat aquā fri.plurimā:aut comedat cibū quē desiderat plurimū:et si nō plurimū eorū cerebrū assatur et stōacus ita vt spasmet̄.quare dissoluunt̄ oculus et mādibula.et accidit eis tortura ab assatione ce rebri:et spasmant̄ nerui:et non ꝓhibet̄ in hac febre quin in potu sumat eger aquā fri.cū vult.ꝛ qd̄ appetit de fructi bus frigidis humidis.

¶ De sinocho. Capi. cxlix.

INcipit calida sine tremore:ꝛ rubēt cū ea facies ꝛ oculi valde et ꝯstringit̄ anhelit⁹:et tact⁹ ei⁹ sicut tactus balneati:et fuit regimen cū eis q̄ꝛ precesse rūt.regimē multiplicatiuū sanguīs:et est an̄ cōmotionem

eius grauitas in corpe et additio in somno ꝛ pulsus est cuꝫ ea magnꝰ ꝛ plenꝰ ꝛ vrina est rubea ꝛ spissa. Et cura eiꝰ est vt succurras ei in pncipio rei. et añq̄ xtꝰ cadat valde cum flõmia ꝛ dimitte sanguinem currere donec egro supueniat sincopis: ꝛ si fuerit debilis: ciba ipm medulla panis cū aq̄ granati muzi et aq̄ aggreste: deīde dimitte eū: ꝛ ad vltimū nō dimittas quin ꝓcedat egressio sanguis vsqꝫ ad sincopiꝫ et post illud da ei i potu aquā granati muzi: et ciba ipm aq̄ ordei. et rege ipm regimine hn̄tiū causon febrē. Sed sit cū extinctione minori ꝛ si tardat flõmia in dispõne sua: stude ad dādū illi in potu aquā fri. plurimā: ꝛ da ei i potu ex illa vsqꝫ quo satiet aut infrigidet et tremat Si ḡ declinat iam sufficit tibi ꝛ si redit: ꝛ tu itera vsqꝫ quo declinet: ꝛ fiat feb. leuis adherēs: ꝛ tūc quidē rege ipꝫ regimine febris ffatice hoc em̄ regimē ꝯfert in hac febre: ꝛ ego iā expertus sum ꝛ ꝓbaui ipsum: ꝛ liberata est ꝑ ipm gens plīma q̄ erat iuxta mortem a timore magno. non sis ḡ piger in dādo in potu aquā fri. cū vehemēs est necessitas. neqꝫ dimittas eaꝫ nisi qn̄ hec febris sinocha est ex apate in stõacho: aut in epate aut matrice: aut renibꝰ: aut vesica: aut diafragmate ꝛ pulmone et ꝓprie in diafragmate ꝛ pulmone ꝛ pectore.

¶ Signa necessitatis dādi in potu aquā frigidā. Cap. cl.

In stomacho xo ꝛ epate est timor in dimissiõe tribuēdi in potu aquā. f. cū ipa vehemēter est nec̄aria magis q̄ sit timor i eo qd̄ gn̄at ex malitia sua. nō ḡ dimittas ipaꝫ tribuere in potu: cū vehemēter est necessaria Et signa vehemētie necessitatis eiꝰ sunt vehemētia inflāmationis febris ꝛ q̄ pulsat cor ꝛ tremit post assiduationē feb. fm illā dispõnē difficilē duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ: ꝛ nō extinguūt eā extiguētia: et nō valēt in ea: cū ḡ pulsat cor cū hoc tūc iā bullit sanguis ebullitiõe ꝛ nō liberat ipm tūc: nisi in potu ei det aq̄ fri. et det ex ea in potu subito tm̄ q̄ satiet.

¶ Res em̄ fride fortes tūc nō pueniūt ad id qd̄ est nec̄ariū nā si non potant isti aquā. f. supuenit eis sincopis post paululū et findunt vene in vētribꝰ eoꝝ: q̄re emittūt sanguinē ꝑ nares: ꝛ large expellitur sanguis: ꝛ moriuntur: et illud qm̄ artarie ꝓprie frangunt. et q̄nqꝫ bene sunt posite ꝛ fortes: quare non accidit eis hoc accidēs. Sed ꝯstringuntur eoꝝ

anhelitus ⁊ prefocant subito: quare opʒ vt fiat q̄tenus vincat qđ accidit ex malitia sumēdi in potu aquā vel hūc timorem magnū: fortasse eñ nō accidit ex ea nisi debilitas feb. et ꝓlōgatio spatij ei⁹ et aduētus aptis duri in visceribꝰ: et illud est ex eis qbꝰ expellit mors cito: ⁊ qñqʒ est possibil' et vt succurrat cura hui⁹ feb. cū ea. Cū ḡ administraueris stōmiā et dederis in potu aquā. f. tūc rege febrē post illud fm q̄titatē quā videris residue cal'itatis ei⁹ cū aq̄ granatoꝛ: aut cū aq̄ zuccari rosati aut aq̄ ordei aut syr. acetoso: aut trocisci de rosis ⁊ sil'ibus. ¶ De flegmatica febre periodica. ca. cli.

Ipsa incipit cū horripilatione veri frigoris et tardatur in calefaciēdo: et est horripilatio lōgi spacij et facit paroxismū oī die: ⁊ fortasse nō calefit: ⁊ nō est vehemētis inflāmationis: et est cū ea vomit⁹ flegmatis et hūiditas in ore ⁊ debilitas appetit⁹. et paucitas sitis: et plurimū accidit mulieribꝰ et flegmaticis ⁊ pueris ⁊ eunuchis: et in eis q̄ assiduant cibos ⁊ regimina humectātia: ⁊ q̄ multū vtitur fructibꝰ hūidis ⁊ mollescit corp⁹ et inflant palpebre inferiores ⁊ albescit facies ⁊ citrinat. cui⁹ cura ē vomit⁹ cū syr. ace. et aq̄ calida. in horis horripilationis: ⁊ vaporatio cū aq̄ cal'. et cū videris ꝙ fl'a est crossi⁹. qđ scies ex crossitie ei⁹ qđ egredit cū vomitu et difficilitate eius et ex pigritia feb. ⁊ lōgitudine sui tpis et sui poxismi: et difficultate calefactiōi ipsius tūc ciba eū illis q̄ incidūt fl'a añ vomitū: ⁊ da ei in matutinis zuccarū ro. ⁊ syr. ace. dū pmanet in eo cal'itas supflua. Cū aūt nō fuerit cal'itas eius caliditas supflua: tūc da ei trociscos de eupatorio ⁊ medicinas fortes ex ꝓuocātibꝰ vrinā sicut anisi: ameos ⁊ semē apij: ⁊ administra balneū et euacua corp⁹ cū catartico forti: ⁊ nō dimittas in hoc toto quin ꝯfortes stomachū ꝓprie cū mastice et olibano ⁊ ciperis ⁊ similibus: ꝓijciendo ea cū illis q̄bus curatio fit. Cū hac eñ febre debilitat stomachus.

¶ Flegmatice continue signa. Cap. clij.

Cum hac febre sunt oīa signa q̄ sunt cū flegmatica pꝛeter ꝙ horripilatio non est cū ea. immo sil'itudo horripilationis in corpe et cal'itas eius est addita ⁊ sudor in ea etiā nō fortasse est nisi cū totaliter separat: īmo plurimū est separatio. i. recessio hui⁹ febris ⁊ flegmatice ꝑiodice

vtriusq; quartane: ⁊ oīm febriū plixarū tardar̄ absq; crisi: immo cū resolutiōe alicui⁹ rei post aliā rē. ¶ Si aūt est in dispōne aliqñ: tūc cū vomitu ⁊ solutiōe vētris: ⁊ cura eius est sicut cura flatice piodice. Uerūtñ oz vt sit intētio tua in hac fm ea q̄ calefaciūt cū cautela plus: ⁊ pprie cū caput ē debile: ⁊ eger est ex illis in quib⁹ ꝯsuete fiūt egritudines: multotiēs.n. fit in eleuatiōe hui⁹ febris birsen frigidū: et perueni ad ꝯfortādū stomachū cū zuccaro ro. ⁊ trocis. de ros. ⁊ silib⁹: et si caput fuerit debile ⁊ feb. fuerit tarda tepida tunc da ei in potu fortia in puocādo vrinā et euacuādo flegma cū eis q̄ sunt vt trocisci de eupatorio: ⁊ pill'e i q̄b⁹ est pulpa colloq̄ntide ⁊ aquā seminū ⁊ radicū: ⁊ aquā mell' et cimini et diapipeō et nō dimittas vomitū cū eis q̄ incidunt: nō.n. plongat̄ plurimū cū hoc regimīe et multotiēs quidē puenit hec febris ad ydropisim ⁊ pprie ad yposarcā: cū ergo videris inceptionē corruptiōis cōplionis: tunc incipe succurrere ei cum eis q̄ diximus in caplo ydropisis et elige ex illis medicinis cōueniētiores ear̄ fm caliditatem feb. et tarditatē eius. ¶ De quartana periodica. Ca. cliij.

Horripilatio difficilis vehemēs cōsequēs pfunditatē ossiū et debilitat̄ pulsus in principio ei⁹ valde: ita q̄ si tu assiduas illū q̄ hanc febrē hz: nō indiges cum eo significatiōe alia. licz eñi pulsus minoret̄ in inceptiōe oīm aliar̄ febriū: nō tñ minorat̄ sicut i hac ⁊ plurimum quidē accidit hec post febres cū permiscētur eoruz paroxismi. In inceptiōe vo o q̄ parū accidit ⁊ plurimum quidē accidit in autūno et in hyeme: et in eo in quo dñat̄ colera: et habētib⁹ splenes crossos: ⁊ q̄ multum vtit̄ cibis mel'icis: et caliditas eius cum calefit est infra caliditatē tertiane et causonidis vere. caliditatis sicce valde mordicās palmā. ¶ Et caliditas sanguinee ꝯtinue est acuta. Sed est cum humorositate sicut dispositio vaporis cum aqua cali. ¶ Et caliditas flegmatice diuersa est sicut dispositio caliditatis pueniētis ad manuz retro rē perforatā. Et quartane caliditas est infra cal'itatē tertiane. Sed nō est in siccitate et lasperitate infra illā. ¶ Et cura hui⁹ feb. est semp si aqua cū ea est rubea ⁊ crossa: et qñ accidit post febres calidas: cum flōmia basilice ex latere sinistro: deinde soluere

ventrē egri multis vicibus cōtinuis. Et si nō est caliditas febris vehemētis fortitudinis cū decoctione epithimi ꝭm modū suū: ⁊ si est fortis caliditatis: tunc cū syru. ace. ⁊ epithimo ⁊ aqua casei in qua infusuz est epithimū: ⁊ cū decoctione mirobol. nigroꝝ: ⁊ infusiōe eoꝝ: ⁊ si fuerit caliditas ei⁹ sicut fortior caliditas q̄ est febriū quartanaꝝ tūc aquā casei solā: ⁊ si fuerit post febres flegmaticas aut ꝯmixtas: tūc admīstra vomitū post incisiua subtiliatiua cū quib⁹ nō nō est plīma calefactio: sicut sicla cū parua quātitate sinapis ⁊ syru. ace. ⁊ rafan⁹: et fac ip̄m vomere: ⁊ da ei in potu qn̄ antiquat et alleuiat horripilatio illud qd sudare facit: sicut cardamomū ⁊ medicamē de asa est meli⁹ ea ⁊ veloci⁹ ipso: ⁊ pone corā eo: et post ip̄m duo vasa in quib⁹ sit aqua bullita cū camomilla et sceha: ⁊ calamentū: et cooperi eū cum pannis in hora ꝑoxismi. et horripilatiōis vt velox fit eius calefactio: et ꝓuocet sudor et mitte eū in hm̄ōi hora in balneū inter oēs duos dies: aut oī die: nō ī die ꝑoxismi.

¶ Si autē febris fuerit tepida: nō subtilies regimen eius: sed da ei cibos leues sicut caro arietuz: ⁊ assidua lenificationē eius nature: ita vt des ei semꝑ aquā sicle: et aquam caul. et ficus infusas in aq̄ mell. ⁊ ius galli vetusti decocti cū aqua et sale in quo ꝓiectū fuit aliquātulū polipodij: de quo sorbeat parū āte cibū suū: et itera solutionē ⁊ flōmiā: si nō videris ei plurimā diminutionē: ip̄a eñ nō ꝓlōgabit ꝭm hoc regimē.

¶ Signa quartane cōtinue. Cap. cliiij.

Signa sunt signa quartane periodice: verūtñ non est horripilatio: et fit fortis in quarto et tepescit in alijs dieb⁹. et o ꝙ parum est eius euentus: et ei quidē ꝯfert flōmia basilice ꝓprie: deinde flōmia saphene: deinde ꝓuocatio vrine si fuerit pigre cal'itatis: et fiunt cū ea in ore lenitas et humiditas plīma: et solutio melācolie cum non fuerit istud et accidit post febrem acutam.

¶ Febres q̄ faciūt ꝑoxismū in. v. dieb⁹. vi. ⁊ plus. Cap. clv.

Quā parū euenit paroxismus ꝑtransiens quartā: vero tamen ego iam vidi paroxismos trāseuntes multotiēs: ⁊ sunt iste febres oīno ex hūorib⁹ grossis: ⁊ est cura eaꝝ sicut cura quartane.

¶ Feb. composita. Cap. clvi.

Species febriuz cõpositar̃ sunt plures valde: et in oĩ cõpositiõe ear̃ faciunt accidere periodos siles periodis febris simplicis: quãobrẽ nõ opz vt cõfidas in cognoscẽda febre ex periodis eius: imo fm acciden tia eius ppria: qñqz eñ euenit ex cõpositõe duar̃ tertiana rum paroxism⁹ oĩ die: et iste est periodus febris statice. Sz cũ vides paroxismũ oĩ die cũ accidentib⁹ tertiane: scias q̃ sũt due tertiane: vni⁹ quar̃ paroxism⁹ accidit cũ recedit alia tertiana. ¶ Et plures febres cõposite accidẽtes sunt ille q̃ fiunt ex colera et flegmate: et iste febres plixe sunt et male. quar̃ signa sunt pmixta ex signis tertiane et faciente paroxismũ oĩ die. quare in vna die erit calida ppter vehemẽtiam inflãmatiõis: et in alia die pigra et sepulta debilis ca liditatis plixe eleuatõis: q̃ forsitã nõ calefacit nisi cũ labo re: et iterat̃ in eo horripilatio post calefactionẽ semel aut bis: et inflat̃ cũ hac febre facies. et corrũpunt̃ viscera et debilitant̃ et infrigidant̃ stomach⁹ et epar. Cura ei⁹ feb. est vt admistret̃ in ea purgatio cũ medicinis fm paucitatẽ ca liditatis ei⁹ et multitudis ipi⁹: et intẽdas in ea sicut cũ syr. ace. puro et illo q̃ est cũ seminib⁹ et sicut cuz zuccaro. Cũqz dies ptrãsierit: tũc da eis trocis. de ros. cum zuccaro ro. et mastic. et aq̃ feniculi: et trocis. de eupatorio et silib⁹ ex eis que dixim⁹. ¶ De horripilatiõe sine feb. Cap. clvij.

Qñado accidit hoc horripilatio postq̃ nõ calefit corp⁹: tũc icipe mũdificare egrũ ex statẽ: et da ei medicinas fortes ad puocandũ vrinã et miora ci bum et potũ ei⁹ et fac eũ sudare in balneo et p̃cipe vt mo ueatur et laboret. ¶ De febre ex pestilẽtia. Cap. clviij.

Est quiete calitatis cũ tangit̃. verũtñ anhelit⁹ cũ ea fetidus et frequẽs: et adherẽt ei tristitia et sitis et vomit⁹: cũ ergo videris nauseam frequentẽ cũ febre tepida: tũc scias q̃ ipa est febris pestilẽtialis: et pprie qñ cõicat et multiplicat̃: et sunt pestilẽtie manifeste i aere circũdãte eos ex eis q̃ dicem⁹: stude g̃ tota intẽtiõe in cofor tãdo cor istor̃ et tẽperãdo aerẽ cõtinentẽ eos. et adhibe eis bñ redolẽtia: et itromitte eos i domos odoriferas mũdas: et sterne eas plãtis bñ redolẽtib⁹ et aspectu viridib⁹ et suffu miga eas cũ sandal' et cãphora: et aspge eas aq̃ ros. et ace

to:et asperge ex eis super frustũ luti antiqui:aut super lateres domoꝝ si sunt antiqui veteres.et pone sup tpa aquã ro.et camphorã.ꝛ sandal'.cum pãno mũdo in eis infuso.et fac eos odorare res odoriferas semꝑ.et da ei ĩ potu aquã fri.veri frigoris valde:et rob granati acetosi ꝛ rob agreste:et acetositatẽ citri:ꝛ lac acetosum:et aquã mixtã cum aceto qñ nõ presto est aliud:ꝛ ciba eos pullis assatis:et vitello ouoꝝ:et da eis in potu vinum albũ boni odoris odoriferũ cui admixtũ sit quantũ est quicuplũ ei⁹ aque dulcis.

¶ De variolis et morbilis. Cap̃.clix.

Signa gñationis variolaꝝ sunt feb.acute caliditatis cõclusa:et vehemẽtia doloris dorsi:ꝛ pruritus nasi et timor in somno.¶ Si autẽ febris est vehementioris caliditatis et angustia est maior:tunc portẽdiꝶ morbillus. ¶ Et cura variolarũ cũ' incipiunt signa est flobotomia.sed postea nõ:sed attẽde.et si fuerit eger bon⁹ in paruipendẽda egritudine ꝛ nõ habuerit angustiã vehemẽtem et variole iam inceperint exire.tunc rege eum eis que festinare faciunt exitum variolarũ:et non des ei potu aliquid frigidũ cum frigiditate plurima:vt nõ stet exitus variolarum et supueniat ei tarditas et difficultas. ¶ Si aũt videris variolas pigri exitus:tunc da ei decoctionẽ ficuũ cum iurgis lacce ꝛ aliquãtulũ croci vt festinare faciat exitus illaꝝ.¶ Cum ergo exierint oẽs:tũc adiuua eas ad maturandũ cum regimine ꝛ vaporatione cum vapore aque:si nõ ceperint ꝑuenire ad maturationẽ ꝛ rege eos regimine habentiũ apata calida tribuẽdo in potu aquã ordei:ꝛ alia ꝭm quãtitatẽ vehemẽtie cal'itatis:ꝛ nõ multũ intẽdas ad soluendũ naturã:ꝛ precipue in morbillo et in fine rei sue. Nã nõ forsitã saluabiꝶ habẽs ipm a ventre in fine rei sue. et qñ tu facis vaporẽ et maturas:tunc adiuua ad exiccandum eas cum suffumigatiõe folioꝝ mirti ꝛ folioꝝ ro.ꝛ fumo tamarisci ꝛ decoq̃ ista ꝛ ablue eas cũ aquis eoꝝ si tardatur eaꝝ exiccatio.¶ Cũ ergo exiccanꝶ.si remanet in eis aliq̃d difficilis exiccatiõis:degutta desuꝑ aquã ꝛ salem:et cũ cõfirmaꝶ eaꝝ exiccatio:ꝛ cõpleꝶ:tunc degutta desuper oleũ tepidũ multotiẽs donec cadãt cruste oẽs ¶ Et incipe quando apparent variole ꝛ signa eius ꝛ distilla in oculos

aquã ro. in qua infusum sit aliqd sumach: ꝛ semiñ. rubei et qñ in albedine oculi accidit locus rubeꝰ ꝛ pruritus. aut albus in nigredie eiꝰ. ꝛ si nõ accidit istud: ꝛ videris variolas paucas: tũc indigebis hoc. ¶ Qđ si inueneris pruritꝰ qui est in oc'lo nõ sedari p illđ: imo reddit fortior ꝙ fuit. tũc distilla in eũ ex alinuri ꝛ sale ꝛ vapora ip̄z vapore aq̄ calide. ¶ Morbillus autem est maioris timoris ꝙ variole nisi in oculo. Intẽde ergo i illo cũ eis q̄ educũt colerã cũ facilitate absq̧ calefactiõe sicut aqua prunoꝝ ꝛ granati contriti cum suis interiorib' cum zuccaro ꝛ aqua ordei ꝛ aqua melonis indi ꝛ citroli: ꝛ cucurbite ꝛ mucillagine psilij. ¶ Si autẽ inueneris infirmo post hãc medicinã aduenire tristitiam ꝛ angustiã ꝛ fortasse cooperiet eũ sincopis: tũc fac eũ sorbere aquã frigidã: ꝛ fac eam sedere in ea parũ: et frica corpus eius ꝛ cooperi eũ donec sedet qđ in ipso est: ꝛ egrediatur morbillus ad exteriora corpis: deinde redi cũ exierit ad extinguendũ et serua naturã in fine rei: vt nõ fit causa ad solutionẽ nequissimã: et si inueneris in infirmo resudationẽ sanguinis ex locis morbilli: fac eũ sedere in aqua frigida. ¶ Et scias ꝙ est morbillus malus ꝛ rubeꝰ ꝛ violaceus huiꝰ egritudinis est malus ꝛ pnitiosus: ꝛ variole citrine dure ꝓpinque inuolute multe ꝛ rubee vehemẽtis rubedinis ꝛ violacee: ꝛ ille q̄ ambulãt vt formica. ꝛ q̄ faciũt superficiẽ corporis sicut spasmata oẽs male sunt ꝛ mortales et oportet etiã vt cum senseris variolas vt precipias egro gargarizare cum aqua ro. etiã vt minoretur qđ egredit in gutture suo: ꝛ effunde in aurem eius sief memithe cũ aceto et aqua vt minoretur qđ egreditur in aure eiꝰ. ꝛ fac ip̄m in naribus surgere oleũ mirtinũ: vt minoretur qđ egredit ex eis in naso: nam cum hoc feceris qui scit ex lesione magna. ¶ Et si conqueritur de punctura in plantis pedum ꝛ manuũ assiduet ꝛ positionẽ eoꝝ in aqua calida: ꝛ nõ cibes eum in his duabus egritudinibus pullis: donec cadãt cortices: et recedat sitis ꝛ malitia anhelitus. postꝙ ergo ceciderint cortices: tunc assiduatio balnei ꝛ regimen impinguatiuũ corporis implebũt foramina eaꝝ: ꝛ medicine que eradicant pannũ delent vestigia earum.

¶ Explicit libri diuisionum practica.

¶ Rubrice libri diuisionum rasis.

Finis tabule.

¶ Abubetri filij zacharie: filij arazi libri diuisionum antidotarium in quo ponuntur ad vnanquamque egritudinem medicine appropriate secundum diuisionem earum.

¶ Verba abubetri filij zacharie arazi.



Dixi in hoc meo libro medicinas quarum necessitas est inseparabilis: et posui illas que ex eis sunt preclare et electe: et proieci totum in quo erat superfluitas et dilatatio: et fui contentus eo tantum quod medico est necessarium: et declaraui illud et abbreuiaui: et posui illud per capitula.

¶ Verba abubetri.



Iam quidem peruenimus ad expositionem resolutionis egritudinum que sunt a summitate capitis vsque ad pedes et reliquarum egritudinum: et earum quibus indiget medicus in libro nostro magno in arte medicine qui interpretatur alaugui: et in libro nostro qui est minor isto libro: et fui contentus in eo secundum tertium qui est almansor quem posui .x. tractatus: et feci ipsum regi almansori domino corasceni: a cuius nomine nominatur liber: et in libro nostro edito de virtutibus quem feci ad hely: et in libro atybal muluchi quem feci ad hely dominum trabestem: et in lib. polorum qui est liber maior quem ego composui propter amplam expositionem quam ego explanaui in arte medicine: et ad iuuamentum naturarum et quem didici de scientijs philosophie exceptis his que dicemus ex libris nostris cum ipsi euigilent inquisitorem ad locum vtilitatis: quamuis intentio non sit comprehensa: quoniam defectus prohibet a comprehensione: iam igitur in nostro libro isto diximus quod in ipso intendimus de omnibus medicinis quarum rememorationem premisimus in eis que precesserunt de nominatione capitulorum et intentione eorum quacunque medicinarum non dixit in hoc libro nostro: queratur in antidotario hunaim. al. Joanutij filij ysaac et illic inuenietur.

¶ Medicine tincture capillorum. Cap. i.

Confectio tincture denigrantis capillos. Rx. gall. rosarum rubearum. libram et infrigantur oleo et fricantur in frixorio donec scindantur et calcecaumenon: alumi-

nis:dragãti.ana.ʒ.xv. Salis gemme.ʒ.vij.conterant sicut alcohol:conficiant in aqua calida: et humectentur tribus horis et tingantur cum eis et dimittantur tribus horis ligati:et inuoluti folijs sicle:deinde leuentur in mane.

¶ Alia litargiri:calis nõ extincte.añ.pars.i.crete ptes.ij.cõficiant cũ aq̃ ⁊ tingant cũ eis.⁊ dimittant quattuor hor.

¶ Cõfec.tincture dealbãtis capillos:sterc⁹ yrũdinis:emula sicca:mes: semẽ rafani:nefrin:sulfur:cortic.radicis capparis aggregẽtur cũ felle vaccino et aceto vini:vngat cũ eis: postq̃ suffumigatio fit cũ sulfure:⁊ iteret illð ml'totiẽs. Si albificent assiduetur eorum inunctio cũ oleo sambucino.

¶ Ad faciẽdũ capillos flauos. ℞.lupinor.myrrhe.añ.ʒ.x. stafisagrie:fecis vini al.añ.ʒ.iij.aggrega cũ aq̃ in qua infusus est cinis ligni vitis ⁊ line cũ eis in nocte ⁊ fient flaui.

¶ Ad crispandum capillos: farina fenugreci:se.iusquiami contritum:galle:sidra:calix: litargirũ et liniatur cum eis.

¶ Medicamen faciẽs nasci capillos vbi volueris.℞.cineris abrota.ʒ.x.vẽtris cantaridũ.ʒ.ij.laudani.ʒ.iij.auellane cõbuste.ʒ.ij.terant cũ oleo veteri ⁊ aromatizẽtur cũ aliquãtulo gallie:et fricetur locus et infigatur cum eis,omni nocte et abluatur cum euigilat:et quando incipit vesicari:dimittatur vna die:deinde iteretur donec nascantur.

¶ Confectio medicaminis corrũpantis pilos et subtiliãtis eos:sumãtur oua formicarũ:se.iusquiami:alumen:psilium: opiũ liniatur post deopilationẽ cum aceto sublimato,⁊ assiduetur:quoniã subtiliat eos adeo vt non nascantur.

¶ Confectio medicaminis ꝓhibẽtis capillos cadere.⁊ prohibẽtis initiũ caluitie:gallie mirabola.nig.folia mirti decoquãtur in vino:donec dissoluant:postea in vna libra olei onfacini ꝓijciatur.ʒ.i.laudani:⁊.ʒ.i.masticis et decoquat illudvinũ postq̃ colatũ est donec inspicet paulatim:deinde proijciat super oleũ aque põdus sui:⁊ decoquat donec cõsumatur aqua:⁊ remaneat oleum ⁊ ingrosset:deinde liniatur cum eo in nocte:⁊ lauetur in die cum decoctione mirti.

¶ Medicamen ad caluitiũ in non suo tempore:laudani.ʒ.i.euforbij: gumme rute agrestis.añ.quarta.ʒ.i.mirte.ʒ.ß. storacis liquide quartã.ʒ.i.⁊ quãtũ est totũ bis ceroti cõfecti cum oleo de keiri:⁊ liniatur cum eo:⁊ abluatur in die.

¶ Confectio medicaminis ad capillos cadentes confortantis eos et prohibētis a casu suo. ℞. laudani. ℥. iij. gallarum myrrhe: τ masticis: thuris. añ. ʒ. i. cordumeni. ʒ. ij. dissoluantur cum oleo ros. et liniantur cum eis radices capillorum: est enim mirabiliter constringens et retinens.

¶ Medicine ad alopitiā. Cap. ij.

Spume maris. ʒ. x. baurac: zedarac: sulfuris gūme rute agrestis: euforbij. añ. ℥. ij. stafisagrie: et cantaridum. ana. ʒ. i. terantur oīa: deinde fricetur caput cum cepe donec rubeat. τ qñ mordicat inungatur cū adipe vrsi et liniatur cū oleo antiquo et liniat̄ cū hoc medicamine duab⁹ vicibus aut trib⁹ cū vino veteri post fricationem cū cepe donec rubeāt: et qñ mordicat inungat̄ cum adipe vrsi: deinde iteretur. ¶ Medicine ad furfures. Cap. iij.

Confectio medicaminis ad furfures fortis farine ciceris. ʒ. c. farine fenugr. baurac: panis τ furfuris eius nitri contriti: sinapis. añ. ʒ. xv. altee. ʒ. x. conquassent̄ cū aceto vini pauco: et aq̄ et fricetur cū eis caput bñ et lauet̄ oī hebdomada semel: τ assiduet inunctionē cuz oleis: τ abrasionē τ balneum.

¶ Medicine ad sahafati. Cap. iiij.

Epithima ad sahafati recentē et in corpibus teneris: alcanna: arist. litarg. cortex granati: terantur et cribrent̄ et liniant̄ cū aceto vini et oleo ros.

¶ Cōfectio epithimatis ad sahafati antiquā: sal τ atramētū adusta: sulfur terra argenti viui: galle vene: litargirū aristo. teratur totum et administretur sicut primum.

¶ Medicine ad scabiem humidam. Cap. v.

Epithima ad scabiē humidā argentū viuū extinctū: climia argēti sulphur albū: folia oleādri ꝯdisi calidi: litargirū misceant̄ cū aceto vini et pauca aq̄ et oleo ro. plurimo et dormiat sup ipsum et ingrediatur balneū et lauetur cū vsnem viridi: deide inungatur cū oleo ro. postq̄ effunditur sup ipsum aqua calida: deinde frigida plurima.

¶ Medicine ad scabiem siccam. Capi. vi.

Confectio epithimatis boni ad scabiem siccā: floris eris attramenti. añ. terant̄ et cribellētur: τ terant̄ cū aceto bene: et ponant̄ in vrceolo vitreato

ꝛ dimittantur in stercore.lx.diebus: extrahatur et teratur bene et administretur ex eo quantitas.ʒ.ij. et liniatur cum aceto forti commixto.

¶ Confectio epithimatis ad scabiē siccam et pruritus: baurac: venarum: salis: myrrhe: costi dulcis: condisi.an̄.ʒ.ij. storacis liquide.ʒ.i. liniatur ex eo cum oleo rosato. corpus totum et dimittatur tribus horis: deinde abluatur.

¶ Cōfec. pill'. ad scabiē q̄ sumunt oī hebdomada semel aut bis: mirab. citri.ʒ.xxx. aloes.ʒ.xv. scamo.ʒ.v. q̄rū doſ.ʒ.iij.

¶ Modus ꝯfectiōis alkesines ad scabiē ꝛ ad sahafati: ꝛ est trifera: mirab. citri.ʒ.x. sene fumi terre. an̄.ʒ.xxx. kesisnes quantum aggreget ea et bibatur ex ea omni die quantum est nux mane et sero.

¶ Medicine ad morpheam albam Cap̄.vij.

Epithima ad morpheam albam tassia ꝛ rubea se. rafani condisi: sinap̄. terantur cum aceto forti et liniatur in sole.

¶ Baras. Capitulum.viij.

Confectio epithimatis ad baras: tassie blitis stafisagrie: ventris cantaridum ana liniatur cum decoctione rubee facta ex aceto vini.

¶ Medicīe ad morphēā nigrā ad pānū ꝛ lētigīes. Cap̄.ix.

Epithima farine lupinoꝝ.ʒ.x. se. rafani se. eruce: costi. amig. amare. sal'. armoniaci pipis. ana.ʒ.ij. armoniaci.ʒ.ij.ꝛ.ſ. dissoluat armoniacū cū adipe ꝛ cōiūgat cū eo ꝛ fiāt ex eis forme auellanaꝝ ꝛ dissoluatur cum necesse est: ꝛ liniat cū aqua acedarach in nocte bn̄ epithimando ꝛ abluat in mane cū aqua se. melo. ꝛ furfuris: et violarū sicca. ꝛ vaporet locus anteq̄ epithimet cum aqua ca. ꝛ incliner super ea donec rubeat: ꝛ fit post balneum.

¶ Cōfec. epihimatis alterius ad pannum ꝓpriū expertuꝫ: liniat cū sarcocolla dissoluta cū aqua aut felle vaccino.

¶ Medīne ad impetiginem. Cap̄.x.

Confectio epithimatis ad impetiginē siccā in vltimo siccitatis: oleū de crisomilis.ʒ.ij. in quo dissoluatur bdellij ꝛ picis. ana.ʒ.iij. moueat cū aqua in mortario: donec sit sicut vnguentū ꝛ annectatur loco.

¶ Medicine ad sanguinē mortuū ex ꝑcussiōe ꝛ alijs. Ca.xi.

Arsenici rubei:lapidis alkahal.ana thuris quarta partis.i.fiant inde collíria : et liniantur cum necesse est:cum aqua coriandri.

¶ Medicine q̄ delent vestigia variolarū ⁊ vlcerꝫ. Cap̄.xij.

Litargirum conditū:radices canne sicce:farina ciceris:ossa vetusta:farina rizi maturi:grana alben:costus aggregentur et terantur et liniantur cum eis in nocte:et abluatur cum eis in die in balneo.

¶ Medicine ad clarificandū faciem. Cap̄.xiij.

Confectio gumere clarificātis faciē.amigdal'.dulciū draga.farine ciceris ⁊ fabarū cōficiat cū aqua ord.⁊ liniat in nocte abluat in mane cū aqua furfuris. ¶ Gumera clarificās faciē ⁊ rubificās eā experta:crocus:rubea:thus:myrrha mastix.ana.aggregent cum aqua bulbi:⁊ liniant:⁊ fiāt collíria:⁊ liniātur cū aqua:⁊ dimittatur.iij.horis:deīde lauētur cū aqua calida: ⁊ multū vtatur in mane cicer.⁊ aqua ciceris etiam:et sumant pondus.ʒ.ij. pulueris yso.⁊tertia.ʒ.i.de croco aliquot diebus.

¶ Cōfec.gumere rubificāt̄ faciē.Sinap̄.albā.⁊ arsenic̄.ru. cōterant sil' cū lacte ⁊ fiat faciei gumera cū eis.vij.diebus.

¶ Medicine ad melancoliam lepram et egritudines melancolicas. Cap̄.xiiij.

Confectio pill'.valētiū ad leprā ⁊ mel'iam ⁊ egritudines mel'icas experta.℞.epithimi.ʒ.x.pulpe colloquint.centauree.ʒ.v.yerep̄.aga.salis idi.ana.ʒ.v.ell'i.ni. ʒ.iij.et tertiā:sticados.ʒ.vij.polipodij.ʒ.x.dosis eius.ʒ.iiij.

¶ Confectio pill'.educentiū mel'iam conferentiū egritudinibus melancolie ⁊ timoris.℞.epithimi.ʒ.xx.ell'i.ni.ʒ.v.magnetis.ʒ.iij.salis indi.ʒ.v.sticados.ʒ.vij.dosis.ʒ.iij.

¶ Decoctio epithimi educētis mel'iam bona mel'ie ⁊ ipetigini scabiei ⁊ morphee.ni.℞.mirab.nig.ʒ.x.polipo.ʒ.v.sene.ʒ.vij.turbith.ʒ.quattuor.passulaꝝ enucleataꝝ.ʒ.vij.herbe eupa'.ʒ.v.sticados:epithimi ana.ʒ.x.decoquant omnia preter epithimū : donec dissoluant:deinde ꝓijciatur super ea epithimū ⁊ compleatur decoctio eius ⁊ colet ⁊ sumatur ex ea in potu:post pill'.quarum rememoratio precessit:aut cum agarico ⁊ aloe et sale indo et elleboro nigro.

¶ Cōfec.medicaminis ad illum cui aduenit epil'ia et com=

motio cerebri. ℞.sticad.ʒ.x.aga.ʒ.ij.ꝛ.ß.sisele.ʒ.iij.vio.sic carum.ʒ.v.conficiantur cum kesmes et comedatur tantum quãtum sunt.ij.nuces aut tres.

¶ Medicine ad meliam ꝛ timorem. Cap.xv.

Mirabola.ʒ.xx.kesmes imaturi:scesabrã marui albi.añ.ʒ.v.epithimi.ʒ.xv.sticad.ʒ.x.aga.ʒ.v. elki.ni.ʒ.v.gario.ʒ.ij.melisse.ʒ.iij. feleimisch.ʒ.v.cortic.citri.lingue bouine.ana.tãtundẽ:nucis musc.gallic.añ.ʒ.i.aggregent post cõtinuationẽ cum kesmes ꝛ melle.

¶ Modus cõfictiõis letificantis ad timorẽ et tristitiam et impinguat ꝛ facit colorẽ bonũ et odoriferũ oris et sudoris odorem et cõfert pulsui cordis:et si assiduetur letificat animam:ita vt extrahat eam ad egritudinẽ silẽm haronati.ex multitudine risus ꝛ bonitate aĩe:cuius cõmixtio.℞.rosaꝝ rubearũ.ʒ.vi.ciperi.ʒ.v.gario.masti. spice:asari.ana.ʒ.iij. cinamo.croci.ana.ʒ.ij.macis cardamo.heil nucis musc.añ ʒ.i.terantur et optime misceant et decoquat libra emblicorum cum lib.vij.aque donec remaneat tertia:deinde coletur ꝛ proijciatur super ipsam lib.mell.ꝛ decoquatur donec inspisset et pulverizet desuper cõmixto:ꝛ moueat cum ligno salicis:aut ligno citri lato:donec pmisceat et sumat sicut sumitur trifera:et ponatur in ipsa sexta.ʒ.i.de musco: quoniã est magna cõueniẽs:quidam vero homines ponunt in ea berengesemisch et mellisse et margaritarũ:et folij indi.ana.ʒ.ij.et in descriptiõe alia macis gario.nucis musc. ana.ʒ.ij.et non sumatur nisi in hyeme.

¶ Facientia subeth et somnum. Cap.xvi.

Seminis aneti.ʒ.ij.croci:myrrhe.ana.tertia.ʒ.i.iusquiami sexta.ʒ.i.mandragore kerat.i.opij.gra.ij. ꝛ.ß.aggregentur cum mucilla.fenug. ¶ Confectio somnifera.℞.se.lactu.corticis papaueris:fabarum excorticatarum:se.portulace:kekengi.ana.ʒ.ij.opij.gr.ij.ꝛ.ß.ag gregentur cum mucil.psilij.ꝛ est dos.i.

¶ Medicine ad dolorem capitis. Cap.xvij.

Confectio vere magne in loco pillulaꝝ cochiarum conferentis ad dolorem capitis et epileptiam et vertiginem capitis ex repletione et tenebrositate visus ex humiditate ꝛ initiuꝫ aque:cuius commixtio.℞.

yerepigre.ʒ.x.pulpe colloquintide.ʒ.iij.et tertiam.scamo. ʒ.ij.ꝛ.ß.turbith:sticados.ana.ʒ.v.et est dosis.x.
¶ Confectio embroce ad dolorem capitis cal'.ꝛ vigilias et birsen vio.sic ordeum excorticatum sem̄ cucurbite:se.lini. psilium contritum : cortices papaueris semen altee :semen lactuce:semen portulace : rosa.decoquantur donec dissoluantur:et rubea fiat aqua ꝛ fiat embroca cum ea.
¶ Cōfectio embroce ad dolorē capitis frigidū ꝛ vētositatē grossam in capite:camomilla:sceha:sisimbriū sansucus:be rengesis.origanū:ordeū:folia lauri fiat vt proxime supra.
¶ Confectio epithimatis ad dolorem capitis frigidum et emigraneam ex ventositate grossa:et dolorem auris frigidum.℞.castor.euforbij.opij.storacis liquide.piperis foliorum rute.calamēti:sinapis.ana.fiant trocisci.ꝛ embrocentur : et dissoluantur in oleo : et sit oleum costinum aut nardinum et dissoluatur cum aliquo de illis et distillentur in aurem que est in latere doloris.
¶ Confectio epithimitatis ad emigraneam et dol'.capitis calidū.℞.se.iusquia.se.lactuce.sief.memithe ros.sandal'. saufel.radic̄ mandragore:opiū fiant ex eis colliria et distilletur ex eo in aurem cū oleo rosato et aceto vini pauco.
¶ Confectio caputpurgij ad dol'.capitis et emigraneam calidam ad dolorez aurium cum caliditate et pulsatione.℞. opij camphore ,ana.fiant inde collitria similia lenti et dissoluatur.i.aut.ij.in oleo vio.ꝛ.distilletur in aurem ꝛ nasum et est bonum expertū. ¶ Caputpurgiū ad dol'.capitis frm: fiant coll'ia ex eufor͛b.ꝛ castor.an̄.et dissoluātur cū oleo ro. in quo decoctus est costus et distilletur ex eo in nasum.

¶ Medicine ad tremorem. Cap̄.xviij.

Confectio pillularum conferentium tremori.proprie mirabil'r.℞.piretri : casto.cassie:ana.ʒ.iij.serapini:pulpe : colloquin.ana.ʒ.iiij.yerep̄.ʒ.i.et.ß.
¶ Modus confectionis ad tremorē.℞.mirab.nigr.ʒ.xxx. sauine.ʒ.x.thuris.ʒ.vij.ͬciperi : acori.ana.ʒ.v.et ponantur loco sauine et erit magis vltima et melior.
¶ Confec.trocisco.sedantiū sitim ꝛ faciētiū subeth ꝛ detrahunt alienationē ꝛ feb.ꝛ dolorē capitis.℞.se.lactu.se.papa.se.cucur.excorticate : se.portu.ana.ʒ.x.succi liq.amili.

drag.opij.añ.ʒ.iij.terant et ꝯficiant cũ mucil.psilij:et fiãt ex eis trocisci.xx.dos.est trociscus.i. ⁊ isti quidẽ magis necessarij sunt patientibꝰ vigilans et alienationẽ:⁊ qñ fit fortior et superflua detur in potu aq̃ coriandri humidi : aut cũ aqua lactu.aut citruli: aut cucurbite ⁊ similia.

¶ Medicine ad torturam. Caplm.xix.

Confectio caputpurgij ad torturã et paralisim : et dolorẽ capitis:et egritudies flegmaticas.℞.casto. ʒ.i.condisi pipis:ciclaminis gilbenee : pulpe colloquinti. baurac.ru.eufor.fellis bouini exiccati.ã.ʒ.iij.fiãt colliria. et fiat ex eis caputpurg.cũ auricula muris:aut aq̃ sansuci.

¶ Confect.pillularum fetidarũ maiorꝫ:que dantur in potu ad paralisim ⁊ torturã ⁊ podagram frigidã⁊ anteq̃ icidũt humorẽ grossum iuncturarꝫ: ⁊ stant loco maioris yere:q̃rũ commixtio.℞.yerap̃.ʒ.x.pulpe coll.ʒ.v.cebrã.ʒ.i.centauree minoris plãtaginis.añ.ʒ.v.eufor.ʒ.ij.⁊.s.casto.ʒʒ. asse fetide serapini:opponacis:tapsie inde:sinap̃.piperis. ana. ʒ.i.dissoluatur serapinũ et assa fetida cũ aqua rute ex quibus cõficiantur medicine:et fiant inde pillule que erũt. x. doses.dos.ʒ.iij.et tertia.

¶ Medicine ad paralisim. Cap̃.xx.

Confectio anacardi que est tyriaca paralisis ⁊ torture et appoplexie:et hec q̃dẽ medicina sanat corpus statim:⁊ sudare facit: opꝫ itaqꝫ vt cooperiat vt sudet.cuius cõmixtio.℞.zinzi.piretri:nigel.costi. pipis macropiperis : acori.añ.ʒ.x.myrrhe:foliorꝫ ruthe:asse:gẽtiane:aristo.baccarꝫ lauri:castor.tapsie.sina.añ.ʒ.v.mellis anacardi.ʒ.v.et tertia inuoluatur cũ oleo de nucibꝰ et cõficiat cũ melle:et detur sicut nabaca et ipsum q̃deꝫ stat loco alpheresélin in oĩbus egritudinibus fratris:et inflammat corpus statim et attrahit feb.bonũ spasmo humido: ⁊ grauedini lingue qñ fricatur cũ eo:et destructioni sensus mẽbrorꝫ:qñ cũ eo emplatur et fricat: et est magne bonitatis.

¶ Confectio anacardi minoris ad morpheã et baras et canitiẽ ⁊ obliuionem.℞.mirab.ni.belliricorũ emblicorum. añ.ʒ.xxx.olibani ysopi.ziʒi.piperis .mell. anacardi.añ.ʒ. v.mellis apum:quo cõficiatur:dosis eius vt primi: et qñqꝫ adduntur in ipso acori ciperi:spice.ana.ʒ.v.

¶ Medicine ad epl'iam. Capitulum.xx.

Confectio ad epl'iam valde bona. Rx. piretri: sisceleos: qd est aniudē romanū stica. añ. ʒ.x. aga. ʒ.v. cordument recētis: asse bone aristo. ro. afodili: radicum liquiri. carpobalsami ligni peonie. añ. ʒ.ij. et exprimatur aqua squille et fundatur super tm̄ mel'. q̄tū ipa est: et cum eo coquat et cōficiant inde medicine est em̄ bona vltima: et cōfert ei iuuamentū vltimū yere hermetis: et anacardinū minus. et yerap̄. cum eo assidue vtitur ſm quātitatem virtutis et etatis et tpis. ¶ Medicine ad corizam. Ca. xxij.

Confectio formarū similiū auellanis ad corizam Rx. thuris: storac. liquir. costi sandarace. añ. fiant inde p̄dicte forme et suffumigentur ex vna earum in traiectorio: quia abscindit fluxum nasi statim.

¶ Medicine ad apostema flāmaticum. Ca. xxiij.

Epithima. Rx. ciperū alumen farina ordei: lentes frixas: liniant cū aqua granatoꝝ et aceto et liget Medicie ad serpētes. i. lūbricos lōgos. Ca. xxiiij.

Confectio medicaminis ad lūbricos: citri excortica. sirasch turbith se. nil. partes equales lupinoꝝ pars. i. cambil. pars. ß. et bibat ante ipsum lac ca prinū. iij. diebus in mane et fatigetur in quarto die post bibat parum lactis: deinde incipiat bibere hoc medicamen dissolutum cum aceto cōmixto cum lacte quantitate ʒ.vi. et bibatur cum est magna fames.

¶ Medicine ad scissuram arteriarum. Cap̄m. xxv.

Confectio medicamīs: flos eris et albugo oui ponantur desuper: quia retinent sanguinem. Alias ciminum: et calx viua ponatur super ea.

¶ Medicine ad vesicas. Cap̄. xxvi.

Confectio medicaminis: cerusa plūbi vsti: cathimia argenti: litargirum bolum ar. et cāpho. aggregentur cum mucillagine psilij.

¶ Medicine ad adustionem ignis. Cap̄. xxvij.

Cerusa et aqua solatri et aqua atarascō: super que puluerizetur cāphora et opium: et sit in eis parum olei ro. et liniantur ſm dies aliquot.

¶ Medicie ꝯsolidātes vlcera: et faciūt nasci carnē. c. xxviij.

Litargirum tritum imbibatur pauco ace. ꝛ oleo et terãtur ita vt coequãtur et administretur.

¶ Medicine oculorum. Capm. xxix.

Confectio collirij al. ℞. ceruse plumbi ablute. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iij. amili. ʒ. ij. draga. ʒ. i. opij ʒ. ß. fiant collirla. et administrentur.

¶ Cõfectio collirij rubei lenis floris eris: qḋ fit in minera eris. ʒ. iij. colborat adusti. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. myrrhe. ʒʒ. añ. ʒ. i. piperis. ʒ. ß. fiant ex eis collilria cum vino bono.

¶ Fistula in lachrymali oculi: cura est cauteriũ: ꝙ si nõ fit cauteriũ fac hoc medicamen: aloes: sarcocolle: sang. drac. myrrhe: thuris. ana. ʒ. v. climie argẽti. ʒ. x. balaustie. boli ar. ana. ʒ. v. floris eris. ʒ. i. et. ß. terantur et humectetur locus saliua: et pulverizetur desuper.

¶ Confectio collirij viridis de flore eris ad scabiẽ ꝛ sebel: et albuginẽ ad tenebrositatẽ ꝛ ad vngulã. ℞. floris eris. ʒ. iij. colcotar rub. adusti. ʒ. vi. arsenici rubei. ʒ. i. baurac spuma maris. añ. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. ß. armoniaci myrrhe. ʒ. i. resoluatur armoniacũ cum aqua rute: ꝛ fiant colliria.

¶ Confectio collirij facientis ad libar nasi: carnem facientis in vlceribus oculi ꝛ prohibens almusaragi et subtilians bothor. ℞. climie ablute ceruse tuthie: alcohol olibãi. añ. ʒ. i. opij tantũdem fiant inde colliria: et est bonum ad vlcera ꝛ almusaragi: et exiccat ea: et facit nasci carnem ꝛ non remanent eis vestigia.

¶ Confectio collirij de thure maturans vlcera. ℞. thuris ʒ. x. armoniaci: sarcocolle. ana. ʒ. v. croci. ʒ. ij. fiant inde colliria cum mucillagine fenugreci.

¶ Cõfectio collirij ad albuginẽ. ℞. massacume. ʒ. x. spume maris. ʒ. iiij. floris eris. ʒ. i. ꝛ. ß. baurac: serapini: armoniaci. ana. ʒ. i. fiant colliria cum decoctione acori et fricentur in eo: et fiat alcohol: deinde pulverizetur iste puluis.

¶ Confectio pulueris ad albuginem. ℞. massacume. ʒ. ij. spume mariſ: baurac zuccari: albosir. ã. ʒ. i. pl'uerizeẽ cũ eo.

¶ Confectio mirabilis pulueris alb. ad obtalmiam calidam ꝛ dol'. super sarcocollaʒ grossam fundatur lac ꝛ exiccetur in sole: et terantur ad omnes. ʒ. x. ex ea. ʒ. iij. amili. ʒ. i. et. ß. opij. et. ß. camphore et est conueniens ad vehemen-

tiam doloris et caloris.
¶ Confectio pulueris magis abscindens lippitudinē: et est bonus quādo non fuerit sanies multa. R. sarcocolle. ʒ. x. spume maris. ʒ. i. zuccari. ʒ. iij. terantur et aggregentur.
¶ Cōfectio plueris citrini fortis q̄ admistret in fine obtalmie. R. sarcocolle. ʒ. x. sief memithe. ʒ. iij. litij. aloes. an̄. ʒ. ij. croci. ʒ. i. et ß. spume maris. ʒ. ß. aggregentur et terātur.
¶ Confe. iefram. i. iesirim ꝯseruās almusargi et faciēs nasci carnē. R. antimonij. ʒ. x. floris eris de minera tantūdē acatie. ʒ. iij. sang. dra. aloes. an̄. ʒ. i. terantur et admistrent.
¶ Confe. collirij de fellibus ad pannū et ad inceptionē aq̄ et dilationē pupille: qd est bonū et exptū exiccet fel yrci in vase eneo: de quo sumātur. ʒ. x. colloqn. interioris. ʒ. i. et. ß. serapini. ʒ. ij. euforbium tantūdem: fiant ex eis colliria cū aqua ruthe: aut aqua feniculi: et fiat alcohol cum eo.
¶ Confe. alcohol faciētis nasci palpebras. R. dactilorum adustorum. ʒ. v. fumi thuris. ʒ. iiij. carpobalsami. ʒ. iij. spice inde. ʒ. i. azuli. ʒ. x. fiat alcohol: et trāseat sup palpebras.
¶ Cōfe. collirij ad garab in oc'lo qd distillet i eo. R. aloes thuris. an̄. ʒ. i. sarcocolle. balaustie: san. dra. antimonij: aluminis. ana. ʒ. ß. floris eris quartā. ʒ. fiāt ex eis colliria et distillent in oculū in ipso lachrymali et post expressionē ei⁹.
¶ Cōfectio collirij de mirrha ad punctū sanguis. R. croci thuris: myrrhe: armoniaci. an̄. ʒ. i. arsenici rub. ʒ. ß. fiāt colliria et distillentur in oculū cum aqua coriandri humidi.
¶ Confec. collirij de calcanto ad vngulā. R. calcecaumenō. ʒ. v. floris eris. ʒ. ij. calcāti salis armoniaci: baurac. arsenici rubei. an̄. ʒ. i. terantur et conficiantur: et dimittātur donec fiant vt flos eris: et fiant inde colliria: et administrētur sitq̄ arsenicum eius sublimatū: fricetur cum eū vngula: deinde puluerizetur cum radice liquiritie.
¶ Confectio collirij ad madicō ad venas rubeas que sunt in oculo ex obtalmia antiqua et sebel et vngula et alijs. R. vzifur: calcecaumenō: arsenicū rubeum: zuccarū tabarzet. an̄. ʒ. i. myrrhe: croci: venarū. an̄. quartā. ʒ. armoniaci: thuris. ana. ʒ. i. fiant inde colliria et administrentur.
¶ Confectio alcohol cōseruātis sanitatē oculi tuthie. ʒ. x. sief memithe. ʒ. iij. aloes litij. ana. ʒ. i. cāphore sextā. ʒ. i. te-

rantur cum aqua agreste:aut cum aqua sumach:et exiccẽtur et administrentur.

¶ Confectio alcohol ad lachrymas tuthie.ʒ.x:coralli:mirabola. fricatorum:aloes. ana.ʒ.ij.piperis.ʒ.ß.macro piperis.ʒ.ij.fiat alcohol et administretur.

¶ Confectio alcohol acuentis visum. ℞.tuthiã nutritam cum aqua sansuci tribus vicib⁹:qđ fit hoc mõ. ponderent̃ de ea.ʒ.x.ꝛ cõdiant̃ postꝙ perueniũt ad hoc trib⁹ vicib⁹: deinde de ea.ʒ.x.zinziberis:pipis:macropipis: celidonie: venaꝝ.ana.ʒ.i.salis ar.ʒ.ß.nutriant̃ cuȝ aqua sansuci aut cũ aqua fenu.tribusvicib⁹:deinde exiccent̃ ꝛ admĩstrent̃.

¶ Confectio emplastroꝝ ꝛ epithimatũ ad oculos.Emplastrum ad cursum et guardenigi:cortices granatorũ: ꝛ lentes excorticate conferunt.

¶ Confectio empl'i ad corrosionẽ lachrymalis: endiuia teratur et super faciẽ suã ponat̃,oleũ ro.ꝛ empl'etur cum ea.

¶ Confectio emplastri ad percussionem ꝛ vulnus in oculo ouum absqȝ cortice suo aqua coria.et oleum ro. et aggregentur et ponantur super ipsum cum coto.

¶ Confectio emplastri ad dolorẽ vehementẽ in obtalmia coriandri:melli:croci:sem̃.lini:tortellas: vinum:terãtur ꝛ conficiantur et emplastretur cum eis palpebra.

¶ Confectio epithimatis prohibentis fluxum ex oculo:aloes acathia sief memithe licium boli ar.et⁹ gummi ar.liniantur super frontem cum albumine oui.

¶ Cõfectio epithimatis ad iflationẽ ꝛ ad apa i palpeb.rose sief memithe litiũ:bolũ ar.ꝛ gũmi ara.liniant̃ sup frontem cũ albumie oui:ꝛ croci ꝛ vene ꝛ aloe ꝛ sandal'ru.ꝛ fau fel:ꝛ aggregent̃ et terant̃ ꝛ liniant̃ cũ aqua coriãdri ꝛ endiuie et aqua rosata.

¶ Medicine aurium. Cap.xxx.

Ad vlcera in aurẽ. Sumant̃ sarcocolle: sanguis thus:myrrha:spuma maris:baurac:bolũ ar.scoria ferri:flos eris ꝛ aloes deinde abluatur auris cum aqua et aceto tribus vicib⁹ post inuoluat̃ liciniũ cum melle in medicamie ꝛ ponat̃ in ea:ꝛ de medicamine fiant colliria:ꝛ cũ necesse fuerit distillet̃ in eam semel cuȝ aqua mellis:deinde administretur licinium.

¶ Cõfectio medicamis ad grauitatẽ auditus ꝛ tinnitũ va

poretur vapore sansuci ⁊ absinthij ⁊ sceha: deinde distille-
tur in ea hoc collirium: pulpe colloq̄n.ʒ.i.baurac.ʒ.i. tertiã:
castor.ʒ.ß.aristo.rotũ.ʒ.ß.succi absinthij tm̄dẽ.eufor.sextã
ʒ.i.costi.ʒ.quartã: fiãt coll'ia ⁊ distillent cũ oleo amigdal'.
amaro: sunt em̄ ad dolorẽ frigidũ et ventositatẽ ⁊ difficul
tatẽ auditus: que cõficiant cũ melle vaccino: ⁊ fiãt coll'ia.

¶ Medicine dentium. Cap̄.xxxi.

Medicamẽ dentiũ eradicationẽ facilẽ faciens pi-
retrũ radix colloq̄ntide ⁊ cortex eius: cortex ra-
dicis capparis cortex mori: semen mezereõ ⁊ fo
lia eius: vene: arsenicũ citrinũ: lac sebram aut lignuz eius:
aggregent et terãtur piretrũ ⁊ colloq̄n.⁊ relique medici-
ne cũ aceto in sole trib⁹ dieb⁹ ⁊ moueant in dieb⁹ multis
vicibus cũ aceto: ⁊ dimittant per reliquũ diẽ infuse i ipso
et ꝓijciant desup assa et bdelliũ ⁊ fiãt ex eis trocisci: ⁊ cuz
necesse fuerit: terant et liniãtur cũ eis radix dentis in die
aliquotiẽs: ⁊ hoc per aliquot dies: postq̄ scarpellationem
factã in circuitu dentis: facit em̄ eradicationẽ facilem.

¶ Cõfec.medicamis de q̄ iplet dẽs corrosus ⁊ frãgit ip̄m
semẽ mezereõ.lac febrẽ ꝯficiãt cũ kitrã ⁊ ipleat inde dẽs.

¶ Confectio medicaminis sedãtis dolorẽ gingiue et dẽtis
qd̄ administret cũ gingiua nõ est apo͂sa: neq; calida: piper
sinapis: piretrũ tapsia.zinzi.baurac: ⁊ fricet cuz eis radix
eius multotiẽs.bene tamẽ prius fricet cũ pãno.deinde fri
cetur cum hoc medicamine.deinde ꝓijciatur ex eo in ace-
to et teneatur in ore.deinde vaporẽt.mandibule ⁊ distil-
lentur in aurem que est in illo latere. De collirio doloris
capitis frigidi: cuius confectio.castor.asse.storac.myrrhe.
aristo.opij.piperis.zinzi.sem̄.iusquia.ana.conficiantur cũ
melle aut kitrã: et liniatur cum eo dens corrosus: sicut li-
nitur cum tiriaca ⁊ suffumigetur in traiectorio cum sem̄.
iusquia.et storacis: de quib⁹ facte sunt forme similes auel
lanis: et teneat in ore oleuz calefactũ in quo decocte sunt
radices altee: et stringat super rem calidã aliquotiens.

¶ Confectio tiriace ad dentes experta: asse: opij: myrrhe:
castor.ana.conficiantur cum melle.

¶ Confectio medicaminis dol'. dentis calidi quãdo est cũ
apostemate gingiue.se.portula.coriandri: sumac: lentium

excortica.sandal.citri.ru.piretri. caphore.an.teneat acetum in ore cum aqua ro.et inuiscetur de hoc medicamine super gingiuā post contritionē eius:ꝛ non deglutiat aquā eius:et administrentur ante ipsum flobotomia et vētose.
¶ Confectio dentrifici mundificātis:ꝛ abscindentis erugi nem.℞.sal gēme ꝛ se.iusquia.teste cane vel catin viridis cambil.Spume maris cali.an.terantur ꝛ fiat dentrificiū cum eis et caueat sibi a facietate nauseatiua.
¶ Confectio dentrificij stringentis gingiuas et dentes:cōferens rubedini eorum:balaustie:spodij:rose contrite:carmesich.alumen.ana.fiat vt super gingiuam adhereant.
¶ Confectio dentrificij odorem oris faciens redolere cortic.citri:ciperis:spice aromatice.gariofi.nucis musca.gallie:xiloaloes crudi cinami.macis heilhaugue:cubebe.an.ʒ.i.musci kiratē.i.fiant ex eis pillule cū aq̄ maloꝝ ꝛteneat in ore sup cibum suum:et deglutiat ex eis duas aut tres.
¶ Confectio medicaminis faciens stare dentes ne corrodantur impleantur corallo et mastice.
¶ Confectio medicaminis ad corrosionē in gingiua quādo dolor fit fortis et denigratur:vtriusqꝫ arsenici: gallarum:calcis: aluminis.ana. terantur: et fundatur desuper aliquid aceti fortis ꝛ conquassetur in mortario donec fiat sicut vnguentum: deinde dimittatur in eo donec exiccetur:et teratur secundo et tertio donec fiat puluis:ꝛ sumatur ex eo quantitas granorum.ij.et.ß. et minus et magis in die semel:et sumatur super caput tente: et ponatur super egritudinem et dimittatur vna hora:deinde sumat in ore oleum ro.donec sedetur dolor:fiat istud.vi.dieb⁹ cūqꝫ rubet: ponatur in eo de medicamine generationis carnis de pulueribus qui sunt in almansore ꝛ alijs ex eis q̄ue generant carnem:est enim bonum et expertum.
¶ Medicine ad fetorem oris. Cap.xxxij.
R Ecipe extremitatū mirti humide:cinamomi embli.ciperis:spice corticis citri:foliorum squinantis:masticis.ana.gallie:gariof.nucis mus.cubebe heilhaugue.zinzi.ana.pars.ß.aggregentur cum passis enucliatis q̄ sint duplū totius.et sumat ex eo qd̄ sit sicut nux cum vino odorifero:aut cū mesines antiquo:ꝛ fit illud

post vomitum et solutionem ventris aliquotiens et absti-neat a cibis viscosis ⁊ pinguibus.
¶ Confectio ad cola.ro.spodium:amilū:coriandrū:sumac lentes excortic.sem̄.portul.alcanna de mecha: vene pire-trum.an̄.camphore pars.℔.zuccari q̄tuz est medietas om nium teratur et teneatur in ore.
¶ Confectio trociscoꝝ de arsenico ad herpestiomenū arse nici citrini.calcis.ana.ʒ.x.floris eris.ʒ.v. colcotar tantū-dem:aluminis:acatie:balaustie.ana.ʒ.iij.terantur cuz ace to per hebdomadam vnam:et informentur ex eis trocisci: sunt enim conuenientes ad clysteria vlcerū antiquorū pu-tridorū et herpestiomeno: et proijcitur cū eis: cum clyste-ria fiunt opium:et qn̄ teruntur in sole plus cuz aceto. tunc sunt magis vltimi:et reponantur in loco:vbi non sit ros:⁊ in fece aceti vt non debilitentur.
¶ Confec.medicaminis ad grauitatē lingue. Sal armoni cus piretrū:stafisagria:sinapis:piper:acorus.an̄.teranṫ et fricetur cū eis sub lingua:et supra ipsam in die multotiēs.
¶ Confectio medicine ad vuluā cadentē:galle balaus. sal. ar. an̄. et sufflentur super ipsam:et ponantur super coclea-rium et eleuetur cum ea.
¶ Confectio med.ad sinantiā:armel:sinap̄.piretri:se.rafa ni:myrrhe:asse:nitri:salis ar.pipis:calamēti:stercoris ca-nis albi sicci:stercoris humani sicci:cineris yrūdinis.ana. teranṫ et suffletur in gutture ex eis:et ꝯficiaṫ cum melle:⁊ fiat grargarismus ex eo sumpto quātū est galla cum aqua mellis et qn̄qꝫ proijcitur ex eis stercus canis et hoīs:et po niṫ loco eiꝰ fimꝰ colūbinus:et qn̄ fit res fortior et nō descē dit in guttur aliquid.gargarizet cū sinapi cōtrita et aqua et melle et ponātur ventose super locum dol.

¶ Medicine nasi. Capi.xxxiij.

Confectio medicaminis auferētis dolorem nasi: myrrha:gallia:colcotar corti. granatoꝝ:calamꝰ aromaticus:gario.nefrin. et terantur ⁊ humecte tur nasus cū licinio infuso in vino odorifero:deinde suffle-tur in eū:et inuoluatur liciniū et intromittaṫ in nasum.
¶ Confectio medicaminis alaisim:colloqn.ciclamē:nigel la.baurac.teranṫ cū aceto tribus vicibus et informentur

colliria cū aliquanto fellis vaccini: et cū necesse fuerit dissoluatur vnū: ⁊ distilletur post balneationē aut inclinationem super aquā calidā: ⁊ naribus sugatur aer ad interiora cum tota fortitudine egro resupino: cumq; vehemētem inuenerit mordicationē distilletur in eo oleum rosatum.

¶ Confectio medicaminis ad fluxū sanguinis ex naribus aloes: thus: balaustie calx viua: colcotar: puluis molendini: gipsum galle: terantur cum alcohol: et suffletur in nasum et mittatur in nasum licinium.

¶ Medicine tussi asmati ⁊ saniei. Cap. xxxiiij.

Confectio decoctiōis ysopi minor ad tussim cū caliditate ⁊ aspitate pectoris. ℞. ficus albas. x. nūero iuiube. x. sebesten. xxx. passulaꝝ sine interioribus. ʒ. x. se. altee. se. citoniorū: ysopi: vio. siccarum. ana. ʒ. v. decoquant cum. iij. lib. aque donec remaneat libr. ß. de qua bibātur. ℥. iij. cum violarum conditarum pondere. ℥. vij.

¶ Confectio decoctiōis maior ysopi: ad tussim plurime humiditatis disniam: saniem ⁊ humorē in pectore. ℞. ficus albas. x. nūero dactilorū mūdatoꝝ tīndē. fenugr. ʒ. v. radic. liqritie. ʒ. x. capil. vener. ʒ. vij. radicē apij. fenicu. se. vtriusq; se. vrtice. ana. ʒ. v. ysopi sicci. ʒ. x. calamēti. yreos: prassij. aā. ʒ. v. decoquant ſm q dixímus: ⁊ sumant in potu.

¶ Modus confectionis ad tusses que indigent sputo: faciens spucre ex stomacho humorē grossum cum quo est sonitus in pectore: aut saniem et venter cum ea est lenis valde capilli veneris. ʒ. v. amigdale amare. ʒ. v. yreos. ʒ. iij. cortic. radicis capparis: faria herbi. ana. ʒ. ij. se. apij. se. feni. ana. tantundem: gentiane: aristolo. ana. ʒ. v. conficiantur cum melle dispumato. dosis. ana. ʒ. ij. vsq; ad tres.

¶ Confectio sil'is illi ad eū qui est cū caliditate vehementi. lapillorū vene. ʒ. x. se. melo. se. citruli. ana. ʒ. v. dosis. ʒ. iij.

¶ Cōfectio ad asma educēs hūores grossos ⁊ saniē ex pectore. ℞. succi liqritie. ysopi sicci. ana. ʒ. x. capill. ve. ʒ. vij. se. vrtice: yreos: cordumeni: pipis: aristol. ro. baurac nasturtij: carui cāpestris: amigdal. amar. ana. ʒ. v. cōficiant cum melle quātū ipsa sunt ⁊ detur in potu cū decoctione ysopi maiori.

¶ Confectio trociscoruꝫ de papauere ad tussim siccam que non indiget vt spuat et ad locū catarri. ℞. papaueris al. ʒ.

xxx.se.cucurbite:se.citrul.se.iusquiami al.ana.ʒ.xxx.amili draga.gūmi ar.ana.ʒ.xv.conficiātur cū mucil.psilij.7 fiant ex eis trocisci et trium.ʒ.dosis.i.eorum cum sy.de papauere aut cum aqua ordei que est bona ad tussim que est cum caliditate 7 sputo citrino subtili et ad tussim calidam.

¶ Cōfectio pill.de storace ad tussim que inquietat ī nocte et facit euigilare absq3 calitate.℞.myrrhe:stora.liq.opij.ana.fiant pillule sicut cicer.7 sumant.iij.in hora dormiēdi

¶ Confectio pill.que tenētur in ore. Succi liquiri.piperis zuccari.ana informentur pillule.

¶ Confectio pill.quibus soluuntur habentes disniam frigidā : pulpe collo.ʒ.i.tertia.aga.ʒ.ß.baurac.tertia.ʒ.i.succi liqr.ʒ.i.se.vrtice:yreos.añ.ʒ.ß.terāt:7 fiāt pill.7 ē doß.i.

¶ Confectio pil.ad tussim que est cum febre:succi liq.vio.ana.ʒ.i.agarici quarta.ʒ.i.fiant pillule.

¶ Cōfectio pil.de papauere ad tussim siccā infestantē.7 ꝓhibet.catarrū qñ ē cū calitate:opij:amili:gūmi ara.succi liquiri.papa.ana.fiant pillu.sic cicer:doß.a.ʒ.iij.vsq3 ad.iiij.7 sunt conuenientes pueris qui vomūt ex vehemētia tussis.

¶ Confectio pil.ad tussim que noiantur lenes succi liquiri.amili:draga.amig.excorticataruz:gūmi ara.ana.zuccari:tabarzet: quātū est medietas eorū terantur7 cōficiant cum mucil.seminis citoniorū et fiant pillule compresse 7 teneantur in die et nocte:auferunt enim asperitatem pectoris.

¶ Cōfectio trociscoꝝ q̄ in potu sumunt in pleuresi festinās maturationē7 faciēs facile sputū. Succi liqri.vio.ana.ʒ.x.amili:draga.se.altee se.feni.ā.ʒ.iij.ꝯficiāt cū mucillagīe seminis lini 7 se.citonioꝝ:7 sumat in potu cū syrupo violato.

¶ Confectio trociscoruz de arsenico ad tussim plurime humiditatis 7 ptisim malā 7 asma:et dilatat anhelitum ilico cum fit suffumigatio ex eis sup locū7 bibit etiā aristol.myrrhe storacis liquide : galbanū.ana.arsenici quātū ipsa:aggregentur cū butyro vaccino:7 fiant inde pillule sicut auellane:7 fiat suffumigatio cū vna earū per traiectorium.

¶ Confectio pil.que potantur omni hebdomada semel aut bis:et mundificaut pectus ab asmate : agari.ʒ.i.pulpe colloqn.quarta.ʒ.i.ysopi.ʒ.iij.succi liquiritie:prassij:sinapis.ana.tertiam.ʒ.i.dentur in potu cum aqua mellis 7 est do=

sis.i.et quandoqꝫ sumitur ex eis in potu omnidie.ʒ.i.

¶ Confectio syrupi de papauere conueniens ad tussim siccam ⁊ ptisim: ⁊ cōfert sputo ⁊ catarrro et tussi que vigilare facit in nocte ⁊ infestat. ℞.papa.al.⁊ ni.ā.ʒ.c.se.lactu.quātum oia se.iusqui.al.ʒ.xxx.coquanꝫ cū q̄ngētis.ʒ.aque donec fiant.ʒ.cc.deinde coleꝫ et ꝓiciaꝫ desup.ʒ.i.mucillagi. psilij.cū.ʒ.i.rob.⁊ decoquaꝫ donec inspisseꝫ ⁊ administreꝫ.

¶ Confectio emplastri ad sosati.i.apostema in velamine separāte intestina sedātis dolorē ⁊ maturātis apostema valde:viole sicce:camomilla:anetum:fulfur vel fulfur altea farina se.lini:farina fenugre.farina ordei decoquaꝫ in aqua donec dissoluanꝫ ⁊ effundaꝫ aqua deide cōficianꝫ cū oleo: ⁊ fiat ex eo emplastrū dū est tepidū: ⁊ q̄nqꝫ addunꝫ in eo cinis caulīū ⁊ adeps antiquus:cū non est caliditas plurima.

¶ Confectio vnguenti lenientis sputum ⁊ lenificantis pectus ⁊ administretur in tussi sicca et ptisi.℞.cere citrine.ʒ.x.olei de keiri citrina.li.i.storacis.ʒ.xv.adipis anatis.ʒ.x. aggregentur et inungatur cum eis pectus et latus.

¶ Confectio trociscorū ad tussim siccam cū caliditate vehementi ⁊ siti. Succi liq̄ri.vio.sic.ana.ʒ.x.se.citruli.se.cucurbite:tereniabin.ana.ʒ.v.conficiātur cum mucillagine:se.citonior ⁊ fiāt troci.ʒ.iij.⁊ sumāꝫ in potu cū aqua or.⁊ sy.vio.

¶ Confec.troc.de terra sigil.ad sputū sanguis:thuris:sandra.ana.ʒ.iij.⁊ tertia.karabe.ʒ.v.ematitis:terre sigil.ana. ʒ.x.aluminis.ʒ.ij.⁊.ß.balaustie.ʒ.iij.⁊ tertia:opij:cinamo. ana.ʒ.ij.aggregentur ⁊ teranꝫ: ⁊ fiant troci.ʒ.x.sitqꝫ dosis i.⁊ sumatur in potu cū aqua albedarogi:aut aq̄ portulace.

¶ Confectio epithimatis ꝓhibētis fluxū sanguis.ex matrice:vesica ⁊ naso:acatie:succi enfistides:thuris:gallarū balaustie.cc.gūmi.myrrhe.boli arme.opij.ana.fiant trocisci et liniaꝫ cuꝫ est necesse pectus: stomachus et sumē:in hora fluxus sang.ex vesica ⁊ matrice.⁊ linianꝫ super membra in oib⁹ vlcera magna super fistulas ⁊ passarizeꝫ vulua de qua fluit sanguis ⁊ cis liniantur super pectinem ⁊ akatim.

¶ Medicine stomachi. Cap.xxxv.

Confectio trocis.stelle sedantiū dolorē stomachi: ⁊ remouentiū acetosam eructuationē.⁊ difficultatē anhelit⁹.⁊ pūcturā ⁊ cōstrictionē vētris ⁊ inflatio

nem et dolorem capitis antecedentem cum bibunt: aut liniunt cum eis frons dissolutis cum aceto. et dolorem auris: cum distillatur dissoluti cum aqua sansuci: aut succo calamenti. et prohibent corrosionem dentium cum replent ex eis: et ipsi conferunt sputo sanguinis et corize et tussi antecedenti et vlceribus intestinorum. morsui animalium venenosorum. febri commixte et sunt de libro. almesia: quorum commixtio. ℞. casto. myrrhe. cass. li. terre sigil. cortic. radic. mandragore. ana. ʒ. iiij. ꝯꝯ. costi. piperis. ana. ʒ. vi. anisi. se. apij. se. keiri: siseleos: se. iusquiami albi: stora. ana. ʒ. iij. tere medicinas siccas. et dissolue gummas in vino odorifero demum adiunge eas reliquis medicinis et confice cum aqua et informa ex eis trociscos vnumquemque. ʒ. i. et detur in potu cum eo quod conuenit egritudini ex potibus.

¶ Confectio trociscorum de ros. ad dolorem stomachi et febres flegmaticas. in quibus est humor colericus: et ad inflammationem anhelitus et malitiam digestionis. ℞. ros. ru. tritarum. ʒ. x. spice aromatice: masti. ana. ʒ. i. et s. fiant troc. dos. ʒ. ij.

¶ Confectio trociscorum de ros. maior. conferentium doloribus stomachi et malitie digestionis et inflationi et inceptioni ydropisis. et febribus antiquis. ℞. ro. ʒ. iij. xiloaloes: spice masticis cassi. floris. squinanti. cinamomi. absinthij romani. ana. ʒ. i. fiant trocisci cum vino veteri: et det i potu aque radi. dos. ʒ. ij.

¶ Confectio trocisci stelle ad dolorem stomachi profundum: spice masticis: cinamomi: thuris: squinanti: castorei: myrrhe: piperis. mandragore: se. iusquiami absinthij vel apij. aloes. ana. ʒ. x. fiant trocisci: dentur in potu. ʒ. ij. cum vino.

¶ Confectio trociscorum ad eum qui cibum euomit cum significationibus caliditatis: rose. spodij. cimini infusi. ana. ʒ. i. sumac. ʒ. iij. coriandri infusi cum aceto et assati. ʒ. ij. sauic de granis granatorum. ʒ. ij. cortic. fisticorum superiorum. ʒ. s. mastic. tantum deinde fiant trocisci: et sumantur ad malitiam digestionis ex caliditate cum syrupo acetoso.

¶ Modus confectionis ad eum qui euomit cum significationibus frigiditatis. ¶ Radic. squinanti. ʒ. i. piperis. ʒ. s. thuris. ana. ʒ. i. vsnee. ʒ. s. zinziberis: cinamomi: cass. calamenti. ana. quartam. ʒ. i. bdellij. ʒ. s. ameos tantundem: deinde interiora passularum terant cum aqua: et exprimant et decoquant aque donec fiat grossa. et conficiat cum ea et bibat de ea ad magnitudinem nucis omni die.

¶ Confectio trocisci. de spica ad apostema durū in stomacho iuuatiui valde. floris squināti: tapsie. reubarba. calami aromatici: spic. nardi. añ. ℥. iij. ēē. myrrhe. opij. anisi. pipis. costi. añ. ℥. i. bdellij subalbidi. ℥. ij. masti. stora. liquide. añ. ℥. ij. armoniaci. ℥. ß. informent trocisci: et dētur in potu ad apostoma stomachi. cū miua. aut cū triplicato ⁊ ad apostema epatis cū syr. aceto. dosis aur. i.

¶ Confectio diacimini bona ad frigus stomachi. et ad eructuationē acetosaꝫ: ventositates spargit. lenit naturā: aperit opilationē epatis et calefacit ipsum et eradicat colicaꝫ ℞. cimini carmeni. ℥. c. zinzi. ℥. xx. piperis. ℥. x. ameos. ℥. ij. folioꝝ ruthe sicce. baurach rubei. añ. ℥. xx. epithimi. ℥. xxx. conficiantur cū melle et administrentur.

¶ Confectio electuarij solutiui mūdificantis stomachū et expellētis ab eo supfluitates humiditatū remanētiū in eo ex fructibus humidis ⁊ cibis grossis. ℞. turbith vt cāna albi. ℥. x. zinzi. ℥. ij. zuccari al. ℥. xv. aggregent oīa ⁊ cribellētur. dos. ℥. iij. et plus vel minus ſm necessitatis quātitatē.

¶ Confec. diaolibani ad frigus stomachi ⁊ destructionem appetitus. et ad festinādū penetrationē cibi in corpe: et retinet fluxum vētris accidentē ex frigore stomachi et epatis. ℞. cipi. calamēti. spic. keisim. ameos anisi. nigelle. thuris. balaustie. añ. conficiantur cum melle exquisitissime dispumato. dosis. ℥. ij.

¶ Confectio fenonis ad debilitatē stomachi et corruptionē forme exuberationē menstruoꝝ et sanguinē emorroydarū mirabol. nigroꝝ emblicoꝝ carmesich. squinanti. ciperi. zinziberis. ameos. pipis. olibani. scorie ferri. infuse ī aceto vini hebdomada. i. postq̄ cōtrita est sic alcohol. ⁊ asate. ā. ℥. xv. cōficiantur cū melle: et ipsum quidē abscindit sanguinem mēstruoꝝ: fluxū ventris et multitudinē vrine.

¶ Confectio de scoria ferri cū lacte acetoso ad debilitateꝫ stomachi ⁊ extenuationē. Scorie ferri ꝯtrite sicut alcohol pugillusvnus nigelle ameos. keisim. cimini. fenugreci. añ. pugillus vnus. ruthe. apij. mente fundant desuper lib. vij. lactis acetosi et dimittant. ij. dibus: deinde coletur ex eo lib. i. ⁊ bibat summo mane ⁊ comedat post. iiij. horas cibū bonū multum. ⁊ non appropinquat acetū neq̄ oleri neq̄

salito.et bibat super ipsum vini veteris parum.et bibat ex eo lacte quãdo sitit paulatim.donec integre compleat.ij. libr.diebus aliquot.

¶ Confectio de scoria ferri cũ vino faciens colorẽ bonũ et calefacit corpus.Semẽ apij.se.fenic.anisi:cimini:ameos: anudẽ.i.radix herbe de qua fit assa fetida:origani.keisim carui.coriandri:pipis:macropiperis:cinamo.thuris:spic. garũ.nucis musc.ciperi.se.ruthe.se.eruce.se.cepe.añ.auf. i.scoria ferri.ʒ.x.decoquãtur cũ sexcuplo sui vini donec remaneat medietas:et colet et bibãtur omni die.ʒ.xxx.illi⁹ vini vsq ad.xl.calefacit em̃ fortiter illũ cuius corpus iam infrigidatũ est.et cui⁹ color valde malus est.

¶ Cõfec.medicaminis ad impinguẽdũ corpus: cinamomi zinzib.galange.cimini.ameos.ana.ʒ.v.nasturtij albi.ʒ.x. sarcocolle.zedoarie.añ.ʒ.iij.seminis iusquiami.nuc.deĩde añ.ʒ.vij.granorum impinguãdi.ʒ.x.granoꝝ de kerui.ʒ.xv. papauerĩ.ʒ.x.testiculoꝝ vulpis hermodactil.been vtriusq añ.ʒ.x.salis aluminis.ʒ.x.scorie ferri.ʒ.x.sumat ex eo puluere quantũ tribus vicibus digitus tenere potest.in mane et sero postq̃ contritũ est et cribellatũ.ꝛ sorbeat post sorbitionem factã ex farina ciceris et rizi et fabarum et tritici. et amigdal.ꝛ lacte ꝛ zuccaro.ꝛ nõ comedat acetosuz.neq salsum:neq laboret labore vehementi superfluo neq ꝓlõget morã in balneo.et assiduet comedere suꝑ vinum.

¶ Confectio medicine extenuãtis corp⁹ pingue:lacce sandarace.ana.ʒ.i.tertias duas sansucissicci.ʒ.ß.attramenti arist.ro.gẽtiane.añ.ʒ.quartã:dosis sit tertia.ʒ.i.et studeat in hoc ad prouocandũ vrinã:et tolerandum sitim.

¶ Confectio emplastri confortãtis stomachũ:et epar ꝛ calefacientis ea:absinthij romani:costi.piperis:zinziberis. añ.ʒ.v.olibani.ʒ.iij.masti.ʒ.v.calami aromati.gallie squinanti:gariofi.cinamomi.añ.ʒ.ij.miue facte ex vino veteri et aqua citonioꝝ:quod aggreget ea post ipsorum cõtritionem et liniatur desuper.

¶ Confectio emplastri fortis resoluentis apostema duruz stomachi ꝛ epatis et administret vbi nõ est caliditas ꝛ vbi apa non est antiquũ:semen lini:fenugreci:se.caulinũ carpobalsami.añ.ʒ.x.cordumeni:yreos:amigdale amare:costi:

myrrhe:spice:ciperi.añ.ʒ.v.bdellij subalbidi.ʒ.vij.masti.ʒ.i.storacis liquide.ʒ.iij.armoniaci:cere citrine: adipis anatis.añ.ʒ.iij.olei camomillini.ʒ.xx.dissoluant gũme in.xx.ʒ.vini.deinde aggregetur et empl'etur cum eo.

¶ Cõfec.emplastri ad apã in eis:cũ nõ est antiquũ:fenugr. sem̃.li.aneti sicci:violarũ siccaꝝ:camomille sicce altee sicce mastic.añ.ʒ.v.spic.ciperi.squinãti calami aro. ana.ʒ.ij. cc.ʒ.iij.olei camomille.ʒ.xv.aggregentur cũ eo.

¶ Confec.ad idẽ bona:decoquant in oleo sisamino:costus ciper.spica de vnoquoqꝫ tribꝰ victibus.ꝛ sumat mucillago fenugreci:et se.li.ꝛ decoquat donec inspisset et sumat de ea.ʒ.i.et ceroto facti cũ hoc oleo tantũdem et mastic.ʒ.v. aggregentur et terantur et empl'etur cum eis.

¶ Medicine cordis. Cap. xxxvi.

Confectio trocisci ad pulsum cordis. ℞. thuris.ʒ. v.enule sic.ʒ.iij.succi calamẽti:folioꝝ ruthe.añ.ʒ. ij.sisimbrij.ʒ.iij.origani.ʒ.i.et.ß.ameos tantũdẽ: detur in potu ex eo aur.i.cũ decoctione cimini. Sunt eñ boni ad inflationẽ in ventre et puncturã venenosam.

¶ Confectio trocisci de musco ad pulsum cordis sincopim ydropisim et extenuationẽ masticis xiloaloes crudi cinamomi:gariofilo.gallie spice nuc.musca:cubebe cardamomi:heilague.olei de citro.añ.aur.i.musci.ambre.añ.sextã ʒ.vnius fiant trocisci cum kesmes.

¶ Confectio alia ad pulsum cordis:coriãdri.ʒ.x.semen bedarogi:semẽ felengemisse.añ.ʒ.iij.spodij.ʒ.iiij.roß.ʒ.i.charabe:margaritarũ.coralli.añ.ʒ.i.semi.portul'.ʒ.iij.sem̃.lactu.ʒ.i.sandal'.albi.ʒ.ij.cãphore.ʒ.ß.musci kerat.i.

¶ Cõfec.de xiloaloes ad sincopim ꝛvomitũ ꝛ colericã passionẽ:thuris.ʒ.iij.roß.ʒ.vi.xiloaloes:gallie: gariofi. spice crete que comeditur de corasceni:spodij. añ.ʒ. i.cubebe.ʒ. i.fiant trocisci.

¶ Confectio medicaminis de musco ad pulsum cordis et sincopim masticis:cinamomi:xiloaloes crudi:gariofi.gallie:spice:nucis musc.cubebe:cardamomi:heilhague:cipi: squinanti folioꝝ citri.semen albedarogi : semen felengemisch: sansuci: sisimbrij: zinziberis:macropiperis:margaritaꝝ:coralli:karabe:sete crude:folij indi been.ã.ʒ.x.musci

ʒ.i.tertiā boni puri:aggregentur oīa cum melle mirabolanorum kebulorꝝ cōditorꝝ. ¶ Medicine epatis. cap.xxxvij.

Confectio trociscorꝝ de berberis valentiū ad epar inflāmatum et debile ⁊ corruptionē complexiōis cuꝫ caliditate. ℞.carnis berberis.ʒ.x.ro.tritarū.ʒ.v.se.endi.portul'.se.citruli.aā.ʒ.iij.seminis apij.ʒ.i.spi.masti.aā.ʒ.v.lacce:reubarbari.aā.ʒ.i.fiant trocisci aureorū duorum.et detur.i.in potu cū syrupo acetoso puro.

¶ Confectio trociscorꝝ:de reubarbaro ad malitiā cōplexionis:et dantur in potu post febres lōgas et cū corrumpitur forma.℞.reubarbari.ʒ.x.spice mastic]: sem̄.apij. squinātiameos sauine:amigdalaꝝ amaraꝝ:costi amari:cinamomi aā.ʒ.vnius sextam.succi eupatorij:sem̄.fenicu.anisi:asari:aristologie:gētiane.aā.ʒ.ij.pipis zinziberis.aā.ʒ.i. absinthij romani.ʒ.ij.fiant trocisci aurei vni⁹ et potet vnus.

¶ Confectio trocis.de lacca ꝯferentiū ydropisi yposarce:q ꝓuocant vrinā:aperiūt opilationes in epate ⁊ calefaciunt ipm.lacce reubarb.aā.ʒ.iij.spice aromatice:mastic.se.apij squinātí:absinthij:ameos:sauīe:amigdalarū amararū:costi amari:myrrhe:ruthe.ana.ʒ.vnius sexta:succi:eupatorij absinthij: sem̄.feniculi anisi:asari aristo.gentiane.aā.ʒ.ij.pipis zinzib.aā.ʒ.i.fiant trocis.de qb⁹ in potu dent aur.ij.

¶ Confec.trocis.de mezerion solutiuorꝝ ꝯferentiū ydropisi ascliti et dantur in potu oī die.et faciunt ipsum asellare semel et alleuiant ⁊ aperiūt opilationes epatis:sem̄.endiuie ʒ.x.se.mezeriō.ʒ.i.⁊ duastertias si volueris foliorꝝ ei⁹ agarici tantūdē rosaꝝ tritaꝝ.ʒ.ij.⁊.ß.succi eupatorij.ʒ.ij.⁊ duas tertias se.citruli.ʒ.ij.⁊.ß.fiāt ex eis trocisc.x.⁊ ipsi sunt trocis.mirabiles vltimi.de quibus bibatur vnus.

¶ Cōfectio medicaminis ad ydropisim timpanitem cū nō est caliditas anisi petrosell'.costi myrrhe pipis baccarū lauri:nigelle keisim:castorei:ase:aniudē:asari.cē.aā.ʒ.i. serapini:acori:amigdalaꝝ amaraꝝ:ruthe.sicce:cimini:carmeni:ameos:origani:ysopi:dauci:carui:galange:calamenti:sicci:foliorū argarab:calcanei vituli: aut baurach adusti:amomi:polij:zinzib.agari.ā.ʒ.ij.mell' dispumati qđ suffic̄ ad cōficiendū. ¶ Modus ꝯfectiōis de enula valētis ad apa durū eueniēs ī epate aut stōacho:ex percussiōe:aristologie

zinziberis sicce enule:astirgar.eruce:seminis apij: feniculi anisi:ameos.añ.pars media.terentur et aggregentur cuz melle:et detur in potu ex ea q̃titas auellane.
¶ Modus medicaminis de curcuma maior cõferens egritudinib⁹ epatis cum fiunt cronice:⁊ ꝓlongant et indurant ⁊ eradicat eas.vt ita nihil dimittat ex eis.fu.azari. dauci se.apij.ana.ʒ.iiij.meisus:spice celtice.añ.ʒ.vi.costi myrhe. cassi.lig.squinãti carpobalsami.rubee qua tingitur. añ.ʒ. ij.polij succi eupatorij olei de balsamo:scordeon:scolopendrie.succi liquiritie.añ.ʒ.iij.calami aromatici. camomille albe et rubee:assari.añ.ʒ.i.⁊ ß.c̃c̃.dragagã.añ.ʒ.i. terãtur et ꝯficiantur cũ melle.dosis sit sicut nux.
¶ Cõfectio troci.ad ydropisim q̃ est cũ calore ⁊ corruptione epatis et splenis:cũ solutione vẽtris. Spodij.carmesic. gallie.balaustie:sumac.se.tamarisci.se.acetose.ana.ʒ.i.ciperis floris squinãti:anisi:spice:reubarb.lacce:cortic. radici capparis.añ.ʒ.ß.agnicasti:se.portulace.añ.ʒ.i.endiuie. ʒ.ß.opij.ʒ.ß.camphore.ʒ.sextã:fiant trocisci.ʒ.iij.
¶ Confectio pillulaꝝ facientiũ asellare aliquotiens et alleuiantium egrum:mirabolonoruz citri.ʒ.x. serapini.ʒ.v. dosis a.ij.ʒ.vsqꝫ ad.iij.
¶ Confec.pillu.de reubarbaro ad ydropisim timpanitem ℞.mezereon.ʒ.x.succi eupatorij:sem̃.endiuie.añ.ʒ.iij.agaric.ʒ.v.reubarba.ʒ.iij.se.apij.ʒ.i.⁊.ß.doß.ʒ.i.⁊.ß.
¶ Confectio aliaꝝ pillulaꝝ soluentiũ aquã per egestionez cũ fortitudine se. mezereõ excorticati.ʒ.ß.zucca.tabarzet ʒ.i.amigdã.excorticatarũ dragag.añ.ʒ.ß.et est doß.i.
¶ Confectio aliarum pillularũ que sunt vltime mezereon. ʒ.ß.eris vsti.ʒ.tertiã.serapini.ʒ.i.euforbij.q̃rtã.ʒ. Sal'indi armo.folioꝝ ru.añ.ʒ.sextã.fimi colũbi.ʒ.sextã.⁊ ẽ doß.ʒ.i.
¶ Confe. medicaminis de lacca:florũ squinanti:spice:asari:petrosellini.añ.ʒ.iij.eupatorie:lacce:aristol'.añ.ʒ.i.⁊.ß. seminis endiuie seminis citruli.añ.ʒ.iiij.masticis:succi liq̃ritie.ana.ʒ.i.c̃c̃.ʒ.ß.doß.aur.ij.
¶ Confec.pillulaꝝ.de q̃bus dat omni nocte q̃ñ est cũ siccitate nature:⁊ lenisit eã et alleuiãt egrum.q̃ noiantur pillule de agarico. Agarici.ʒ.x.succi eupatorij reub.arist.añ.ʒ. ij.zuccari.tabarzet.ʒ.v.fiant pill'.similes ciccrib⁹ et põtest

de eis vna die vsq₃quo ad vltimã ꝑueniat nature lenitas: soluendo eñ faciũt assellare: ⁊ peruenit alleuiatio ab eis: et ipse cum hoc cõferunt epati et aperiũt opilationẽ eius.
¶ Cõfec. trociscoꝝ ꝺ reub. floris sq̃ñ. ʒ. v. spice: asa. petros. anisi: eupat. lacce. reub. añ. ʒ. i. se. endi. se. citru. añ. aur. iiij. masticis: succi liquiri. añ. croci. zinzib. ana. ʒ. v. dos. aur. ij.
¶ Confec. trociscoꝝ de cãphora ad epar inflãmatũ: ycteritie: ⁊ febrib⁹ adurẽtib⁹. Ros. ʒ. x. rose. s. carnis ei⁹ tñ. ʒ. xx. se. citru. ʒ. x. seis endi. se. lact. pors. añ. ʒ. iij. spod. ʒ. x. sandali citri. ʒ. ij. cãphore. ʒ. i. fiãt troc. ʒ. ij. cũ mucilla. psilij: ⁊ potes vn⁹ cũ rob citri ad epar inflãmatũ ⁊ cor: aut cum lacte ace. ꝺ capris: aut cũ lacte de q̃ extractũ ẽ butyꝝ: ⁊ sũt boni ad pulsũ cordis ex ca'itate: ⁊ ycte. cũ sy. ace. ⁊ ĩ febre ex ca.
¶ Confectio emplastri de sandal'. ad epar inflammatum: vtriusq₃ sandal'. rose saufel: sief memithe: cãphore: ⁊ liniat cum aqua solatri et modico aceto vini.
¶ Confectio emplastri ad ydropisim: asclitẽ absq₃ caliditate: et quando emplastrat cũ eo añ aquã: et est expertũ: farina ordei ciperi: stercus ouinũ siccũ: ciminũ: baurac: bolum ar. liniatur desuꝑ. quoniã exiccat aquam virtute forti.
¶ Confec. kelekẽgi: ydropisi ca'e: folioꝝ mezereõ infusorũ in aceto exiccatoꝝ tritoꝝ. ʒ. v. aga. turbith. ã. ʒ. v. succi absinthij. ʒ. iij. mirab. citri. ʒ. v. rosaꝝ rubeaꝝ. se. endi. citr. añ. ʒ. ij. tereniabi. ʒ. x. succi liq̃. ʒ. ij. decoq̃t tereniabĩ dõec fiat sic mel ⁊ ꝯficiat cũ eo ⁊ det ĩ potu ex eo. ã. ʒ. ij. vsq₃ ad. iiij
¶ Confec. kelekẽgi ad ydropisim cũ qua non est caliditas: foliorũ mezereõ trito. agarici: mirabol'. citri. serapini. añ. ʒ. v. yreos. ʒ. iij. reubar. succi eupatorij: spice: anisi. ana. ʒ. ij. conficiantur cum melle: dosis. añ. ʒ. iij. vsq₃ ad. iiij.
¶ Confec. pil. almezereõ ad asclitẽ: qñ nõ est ca'itas neq₃ vẽtris solutio: mizereõ calcecumenõ: nõ stercoris colũbini añ. euforbiũ q̃rta vni⁹ illoꝝ ꝯficiant cũ iulep. dos. ʒ. ij. ⁊. s. cũ aqua passulaꝝ de corasceni: sitq₃ cib⁹ ei⁹ carisca: aut cibus cũ sumac: aut acetũ cũ oleo: aut cum syrupo acetoso.
¶ Cõfec. trocis. azeresch frigidoꝝ ad dolorẽ epatĩ azerscik ʒ. v. se. citruli excorticati: se. endiuie: se. por. se. fenic. añ. ʒ. ij. ⁊. s. succi liq̃ri. ʒ. i. ⁊. s. ros. ʒ. i. fiant cũ aqua ro. ⁊ dentur in potu cum syrupo acetoso et aqua endiuie et aq̃ solatri.

L

¶ Confectio troc. azerisciek: calidorū: azerisciek. ʒ. v. lacce reubar. succi eupat. anisi spic. masti. ana. ʒ. i. dent cū decoctione radicū. ¶ Medicine splenis. Cap. xxxviij.

Confectio troci. de capparib9 ad splenē durū ꝛ vētositatē. ℞. corti. radic. capparis q̄ sunt aleph. se. alfagradi. an̄. ʒ. x. scolopēdrie: ciperi. ana. ʒ. i. aristolo. foliorū ruthe: armoniaci: nasturtij: acori: nigelle. an̄. ʒ. iij. resoluat armoniacū cum acetovini: ꝛ conficiantur cū eo cetera: sintq̧ trocis. ʒ. ij. dosis est. i.

¶ Cōfectio tro. alcarmesic. ad splenē cū caliditate ꝛ duritie se. alfagradi: se. tamarisci: se. endiuie. an̄. scolopēdrie q̄rtā vnius: fiant trocis. aur. ij. et sumātur cum syrupo acetoso.

¶ Trocisci Xo de karabe cum aqua de radicibus: ꝛ syrup̄. ace. aut cum aqua illa que de eo pura est: quando dubitat de ventositate sub splene conferunt.

¶ Confectio empl'i ad duritiē splenis: foliorum ruthe. ʒ. x. bau. ʒ. iij. calamēti sicci. ʒ. iij. ar. ʒ. vij. dissoluāt cū ace. vini

¶ Confectio pil. expellentiū icteritiā fortiter: aloes scam̄. ana. ʒ. iiij. agari. ʒ. ij. tertia: succi: eupatorij. ʒ. tertia fiant pillule cum succo endiuie: et est dosis. i.

¶ Confectio empl'i ad splenē cū caliditate: lignū salicis et folia ei9: ꝛ ip̄ius extremitates tamarisci: corticis radicis capparis: extremitates mirti. et cypressi et acetum vini.

¶ Medicine colice. Cap. xxxix.

Confectio pillularū soluentiū colicā velociter. ℞. aloes. x. scamo. ʒ. ij. ꝛ. ß. interioris colloq̄ntide. ʒ. iij. tertiā salis gēme. ʒ. ij. serapini. ʒ. iij. sebrā tm̄dē ꝛ sunt. x. doses. ¶ Cōfec. serabezen: resoluēs ventrē fortiter ꝛ educēs sup̄fluitates: scam̄. pipis: zin. cimini: folio℞ rute: bau. galā. cimami: garū. ā. ʒ. x. mell'. xl. dos. a. ʒ. ij. ꝛ. ß. vsq̧ ad. iij. ¶ Confectio el'arij diacitōiten solutiui: qd̄ admīstratur in colica cuȝ nausea fortior fit: ꝛ euomit eger id qd̄ bibit. scamo. ʒ. x. masti. gariof. gallie: zinzi. piperis: macropiperis: nucis mus. cimami. ana. succi citoniorū acetosoruȝ. mellis apū. ana. cōmisceātur ꝛ decoquant donec inspissentur. ꝛ cōficiātur medicine cū eis: dosis a. ʒ. i. vsq̧ ad. i. ꝛ. ß.

¶ Confectio pil'. que sumūtur ante cibū et' post: ꝛ exiccant eiectionē cibi paulatim: ꝛ destruunt satietatē nauseatiuā

et soluunt ventrẽ et resoluũt colicã.zinzi. melano. piperis macropipis gallie.gario.ꝛ neremisc. ana.ʒ.x.zuccari tabarzet.ʒ.x.dos.ʒ.ß. et faciunt asellare a.ij.sell'.vsqꝫ ad.v. omnem hominẽ ſm quantitatẽ sue nature et virtutis.
¶ Confectio clysteris ad febricitantes ꝛ patientes birsen cum retinẽtur eorũ nature. ℞.sacraiati aque sicle in qua bulliat.ʒ.i.baurac et fundatur desuper oleũ vio.ꝛ fiat clystere.et quando non est febris sumatur pugillus furfuris zuccari ru.ʒ.xxx.baurac.ʒ.ij.et olei sisamini.ʒ.i.
¶ Confectio pil.resoluens satietatẽ nauseatiuã et ventositatẽ ꝛ digerit:ꝛ ꝓuocat appetitũ masti. zinzi. cinamomi: gariof.neremisc.pipis macropipis.anã.ʒ.x.scam̃.tantũdeꝫ zuccari tantũdem fiant pill' sicut cicer.põderantes tertiaꝫ ℥.i.que quidem vtiles existunt colicã assidue patientibus.
¶ Confectio medicaminis ad colicã frigidã cimini:anisi: ameos.ana.pugillus vnus.bulliant bene ꝛ in colatura resoluantur penidiorũ.ʒ.v.et medulle cassiefi.ʒ.v.et fundat desuper oleum amigdalarum dulcium.ʒ.iij.
¶ Confectio medicamis:qđ datur cũ dolor vehemẽs commouet.ꝛ sedat dolorẽ qñ timetur qđ egro supueniat sincopis ꝓpter vehementiã doloris:zinzi.macropipis:storacis liquide croci:se.iusqa.ana.castorei.opij.ana. pars.ß.fiant pillule sicut cicer:dosis ab aur.ß.vsqꝫ ad aur.i.
¶ Confe.tro.de vio.q̃ sunt cũ scam̃.cõferẽtes colice cũ caliditate.et vtiles in febrib⁹ antiqͣs cũ idigẽt solutiõe ac vomitu.aut insosati.ꝛ sunt in vltimo infrigidantes. vio.ʒ.x. scam̃.ʒ.ij.ꝛ.ß.mucillag.psilij.qđ ea aggreget.fiãt.x.troci. et sumatur vn⁹ in potu cũ.ʒ.v.zuccari.aut cũ.℥.i.iulep.aut tereniabin. ¶ Modus cõfectiõis ad colicã mirabil' valde cartami.ʒ.i.serapini.ʒ.x.cõficiãtur cũ penidijs dosis.ʒ.v.
¶ Cõfectio trocis.de viol'.q̃ infrigidãt et potãtur in mane cũ medulla:cassiefi.optimi ad eradicandũ colicam que est cum caliditare ꝛ siccitate:violaꝝ siccarũ.ʒ.x.turbith tantũdem:succi liquir.ʒ.v.fiant.x.trocis.ꝛ sumant oĩ die: q̃si x.ficus citrine:ꝛ.ʒ.x.passularũ enucleatarũ:et decoquantur in.ij.lib.aque:donec perueniãt ad lib.i.colentur ꝛ dissoluãtur.ʒ.x.medulle cassiefi.ꝛ.i.ex his troics.ꝛ distillẽtur desuper.ʒ.ij.olei amigd.dulcis:et potẽtur in mane.

¶ Cōfec.trocis.de epithimo q̄ dant in potu cū aqua de radicibus ad eradicādū colicā ⁊ vētositatē. ℞. turbith epithimi.añ.ʒ.x.serapi.ʒ.v.fiāt ex eis trocis.x.deide radicē apij: fenicu.añ.ʒ.x.se.vtriusq; ameos:ʒin.galāge.añ.ʒ.v.decoquant in lib.aq̄ doec remanet lib.i.colet ⁊ dissoluat in ea ex istis trocis.⁊ pijciat desup aur.i.olei de kerua: ⁊ sumat in potu:⁊ qñq; pijciat in decoctiōe passulaꝝ ⁊ ficuū:⁊ qñ datur in potu cū eo castoreū ſm mensurā que visa fuerit.

¶ Modus ꝯfectiōis de bacis lauri spargētis ventositatē fortiter:q̄ dat ad bibēdū in itestinoꝝ ⁊ costaꝝ dolore. Ruthe sicce.ʒ.x.ameos:cimini:nigel.siseleos:keisim: origani carui:petros.amig.ama.pipis:calamēti:macropipis:dauci:acori.ā.ʒ.ij.bacaꝝ lauri:castor.serap̄.ā.ʒ.iij.oppopōaci ʒ.iij.cōficiantur cū melle de qua sumat q̄titas auellane cū vino veteri.nō est ei ꝑpar in dispargēdo ad ventositatē.

¶ Modus ꝯfec.spgentis vētositatē:lenietis ventrē ⁊ sedātis dolorē:⁊ ē fortior i hac dispōne q̄ filoniū:⁊ ego nō nomino ipm filoniū.℞.pipis:ameos folioꝝ ruthe:cala.cast. cimi:bacaꝝ lauri.añ.℥.i.opij:iusq̄.corti. mādrag.ana.ʒ.ß. scam̄.tertiā.ʒ.i.ꝯficiant cū melle eiusdē quātitatis:⁊ si vis fiāt inde trocisci sine melle:cuius dosis cum non conficit sit.ʒ.i.et quando conficit sit a.ʒ.ij.vsq; ad.iiij. ¶ Cōfect. medicamis:qđ supponit ad aspgēdū vētositatē ⁊ educens eā:et soluit cimini:folioꝝ rutheviridis.añ.pugil.i. bothomariē.ʒ.ij.conficiantur cū melle ⁊ intromittat cū lana.

¶ Confectio supositorij qđ soluit ventrē. conteritur eñ et proijcitur i clysteri solutio ⁊ noiant suppositoriū albū. ℞. baurac panis.ʒ.x.colloq̄n.interioris:bdelliū:serapini.añ. ʒ.v.scam̄.ʒ.ij.⁊.ß.dissoluantur:⁊ fiat collirium eis.

¶ Confect.clysteris solutiui lenis.℞.ficus citrinas.v.furfuris pugillū:altee ligate in panno pugillū vnū:folia sicle decē decoquant in duab⁹ lib.aq̄ doec ꝑueniat ad.i.lib.colet ⁊ pijciat sup eā.℥.i.baurach.⁊.℥.i.olei sisamini: ⁊ fiat clystere:cū aūt vis ipm acuere:pijce i eo de coll'io al.aur.i.

¶ Cōfec.clysteris solutiui fortis:colloq̄n.ʒ.x.cētauree minoris.ʒ.xv. buchumariē.ʒ.ij.ruthe calamēti baccarū:ꝑuā origani manipul⁹ decoquant:deide dissoluant in ea.ʒ.iij. kitrā ⁊ tiñdē mell'.⁊.ʒ.ij.castor.serapi.ʒ.i. oppoponacis.ʒ.

ß.suppositorij albi aur.i. et fundat desup.ʒ.ß.olei de ker=
ua:et fiat clistere cũ ē colica fortis:ꝛ yleos:ꝙ si dolor fuerit
fortis:ponat ĩ ipo q̄titas ciceris de opio. ¶ Cōfe.medicie
sedātis dolorē colice:ꝛ ē filoniũ qđ dispgit vētositatē grossā
piperis:ameos:nigelle:baccarũ lauri:cimini:castorei.aã.
ʒ.i.opij:se.iusquia.mādrago.ana.ʒ.i.aggregent cũ melle.
¶ Cōfe.formaꝝ siliũ auellani sedātiũ dolorē:casto.ameos
cimi:nigel.aã.opij q̄tũ oĩa:sit q̄libet forma tertia.ʒ. vnius.
¶ Confec.formaꝝ siliũ auellanis:sedantiũ dolorem colice
difficilē vehementē q̄ est cũ colera ꝛ pũctura:se.lactuce:se.
portula.opij.aã.ↄficiātur cũ mucil.psilij:sitq; forma q̄lib;
tertia.ʒ.vnius. ¶ Confec.clysteris dispargētis ventosita=
tem valde rutha tribus vicibus decoquat in oleo et in.ʒ.
xx.ex eo dissoluit castorei:oppoponacis: serapini.aã.ʒ.ß.
vsq; ad.i.ʒ.et clisterizetur cum eo:et si dolor fortis est: po=
natur in eo q̄tum est granũ ciceris de opio. ¶ Cōfect.olei
quo vngit venter:ꝛ spargit ventositatē olei rutacei.ʒ.x.cũ
quo dissoluant castorei.ʒ.ij.eufor.ʒ.i.et fiat inũctio cũ eo.
¶ Confectio trocis.ad yleos conferentiũ vomitui supfluo
seminis apij:anisi. ana.ʒ.ij.ꝛ.ß.fiant trocisci:quorum pon
dus sit ab aure.i.vsq; ad.ij.
¶ Confec.medicine ad vomitũ leuē.℞.cācer nucis vomi=
ce:nigel.se. rafani:anati.ã.baurach sal indi.aã.ps media
dosis.ʒ.iiij.et quādoq; additur in eo quarta.ʒ. de condisi.
¶ Cōfectio medicamis tēperati ↄsequēs finē medicinarũ
fortium ꝛ nō est timor in eo:cancer:condisi nucis vomice:
baurach.ana.fiant trocis.aur.i.dosis ab. aur. vsq; ad.ij.
¶ Cōfectio syrigi de granis ḡnatoꝝ sedās vomitũ: ḡnorũ
granati acetosi lib.ß.sumach mũdificati q̄rta lib.vnius fun
dant desup aq̄ lib.iiij.ꝛ coquat donec pueniat ad.ij.libr.et
colet ꝛ sumāt folia citri.x.folia mēte.x.gariof. aur.ij.gal
lie aur.i.thuris.ʒ.i.corticis fisticiviridis.ʒ.iij.sumant đ eo
in potu cũ adest vomitus vehemēs ↄturbās ꝛ colerica passio
et melius quidē est cũ sumit cũ aq̄ ro.ꝛ si nō inueniunt fo=
lia citri ꝛ mēte nisi sicca:ꝛ sumant de vnoquoq; eoꝝ.ʒ.ij.
¶ Confec.trocis.ad vomitũ vehementē dolorosum qui est
ꝑpter effusiōes maloꝝ hũoꝝ ad stomachũ gariof.ʒ.x.gal=
lie.ʒ.i.cinami.ʒ.ij.enule.ʒ.i.ꝛ.ß.masti.ʒ.i.ꝛ.ß.opij: mādra

gore.añ.ʒ.i.⁊.ß.resoluãtur ⁊ fiãt decẽ trocis.dosis est vnꝰ: ⁊ administrent in colica passiõe:qm̃ sedant vomitũ ⁊ ꝓuo:cãt somnũ ⁊ stupefaciũt stõi sensũ:ita vt nõ opprimat ipm̃ illud qd̃ ei obuiat:et noĩant trocis.de enula. ¶ Confectio trociscoꝝ ad colicã passionẽ sup̃fluã:⁊ sup̃fluitatẽ opatõis catartici:q̃ ꝯfortãt aĩam ⁊ stringũt ventrẽ et retinẽt vomi:tum ⁊ faciũt dormire:gallie.c̃c̃.gariof.cipi.añ.ʒ.x.gallaꝝ balaustie:camesie:corticis g̃natoꝝ thuris.añ.ʒ.x. opij:mãdrago.añ.ʒ.v.fiant trocisci.ʒ.ij.¶ Confec.epithimatis ad colicã passionẽ catartici sup̃fluitatẽ ⁊ tenasmõ: gallia:acatia tortelle sandali:ciperi ⁊ rose thus myrrha:liniat cũ aq̃ mirti ⁊ citõioꝝ ⁊ vino. ¶ De medicis solutõis vẽtris.c.xl.

CОnfectio trociscoꝝ de spodio cũ acetosa ꝯstricti:uorũ q̃ dant in potu ad fluxũ cũ febre ⁊ acutate. Rosaꝝ spodij.añ.ʒ.x.se.ace.ʒ.v.sumach.se. port. añ.ʒ.iij.balaust.ʒ.ij.gũmi.ʒ.i.⁊.ß.et fiãt troc̃.tertie.ʒ.vniꝰ et addũt i dosi kerat opij. ¶ Cõfec.pulueris q̃ ꝓijcit in os et deglutit bibẽdo aliq̃d post ipm̃ ad solutionẽ vẽtris cũ tussi granoꝝ mirti:castaneaꝝ tritarũ papaueris:siliquarũ sceni.añ.gũmi.ʒ.ß.terant oĩa et sumãtur in potu ex eis.ʒ. iij.cũ aqua ro. ¶ Cõfec.pl'ueris q̃ in ore ꝓijcit de g̃nis granatoꝝ ad fluxũ vẽtris cũ cal'itate: ⁊ casum appetitꝰ:g̃noꝝ granati acetosi assatoꝝ:parũper ꝯtritorũ sicut alcohol.ʒ. c.carui infusi in aceto et assati.ʒ.xx. coriãdri infusi i aceto et assati.ʒ.xx.fructus tamarisci.ʒ.x.siliquarũ nahabati.ʒ. xx.sumach:balaust.ã.ʒ.xv.fiat eoꝝ ꝯtritio bona:⁊ misceãtur dosis.ʒ.iij. ¶ Cõfec. pulueris q̃ in ore ꝓijcit leuis ad solutionẽ vẽtris cũ tussi:g̃noꝝ mirti ꝯtritoꝝ.ʒ.i. castaneaꝝ ʒ.ß.papaueris sicut alcohol:siliquaꝝ sceni spodij gũmi.ã. ʒ.ß.terãtur dosis.ʒ.iij.cũ aq̃ fri.⁊ p̃cipiat vt i mane come:dat vitella ouoꝝ bñ elixatoꝝ:⁊ sumat puluerẽ de papauere in ore.¶ Confec.miue ꝯstrictiue q̃ est syrupꝰ de citonijs aq̃ citonioꝝ acetosoꝝ lib.i.vini veteris tm̃dẽ. decoquat dõec spissitudiuẽ habeat:⁊ ꝓijciat in eo quasi aur.gallie.

¶ Cõfec.elec.alcauzi:ꝯueniẽtis ꝯstringẽtis valde ventrẽ. ꝓuocãtis appetitũ.⁊ sp̃gẽtis vẽtositatẽ:g̃noꝝ passularũ cõtritorũ sicut alcohol.lib.i.g̃noꝝ mirti ꝯtritorũ.sic̃ alcohol lib.ß.siliquaꝝ de spina:balaustie.thuris.fructꝰ tamarisci.

ana.ʒ.x.ameos.ʒ.xvi.aggregentur cum melle canne.

¶ Cōfec.pl'ueris q̄ in ore ꝓijcit̄ de bolo ad excoriationē:psil lij assati.ʒ.xx.arnoglosse.ʒ.x.gūmi boliarment.an̄.ʒ.xx.se. portulace se.fumiter.assari.an̄.ʒ.x.aggregent̄ ista:⁊ cōtritio boli nō vltime fiat:⁊ nō separent̄ ⁊ hūectent̄ semia.propterea qd̄ adheret ei bolū:dos̄.ʒ.iij.in mane ⁊ tm̄dē in sero cū rob de citonijs puro. ¶ Confec.trocisci de spodio q̄ sunt fortes. Spodij ros.sumach:semis endiuie.an̄.ʒ.i.tamaridi: seminis portulace.semis papauerꝭ seminis acetose.ʒ.i.⁊.ß. balaustie:opij sandali:an̄.ʒ.ß.cāphore.sexta.ʒ.vni⁹:ꝯferūt ad solutionē vētris cū cal'itate sup̄flua:qui in potu dant̄ cū aq̄ sauich:infundat̄ sauich:⁊ sumat̄ aq̄ eius. ¶ Cōfec.trocisci de spodio:rosaꝝ rubeaꝝ.ʒ.iij.semis lactuce.semis citroli. cucurb.an̄.ʒ.ß.succi liq̄ritie.ʒ.ß.spodij.ʒ.v.dos̄.integra.ʒ.ß.

¶ Cōfec.pl'ueris q̄ in ore ꝓijcit̄ de ḡnis granatorū assatorū cōueniēs ad fluxū vētris:qn̄ ꝓlongat̄:trociscoꝝ ypoq̄sti.corticū medianoꝝ glādiū.castaneaꝝ:balaus.capitū granatoꝝ assatorū ꝓijciatur sup istas ꝯmixta quātū ipse sunt pl'ueris granorū granatoꝝ:⁊ cōmisceant̄ cū istis ⁊ sumant̄ in potu. ʒ.iij.aut.iiij.cū aq̄ frigida aut cū rob citonioꝝ puro:qm̄ est cōfortatiuus ⁊ expertus. ¶ Cōfec.trocisci ad tenasmō experti:seminis iusq̄.semis aneti : semis feniculi.an̄.ʒ.v.ameos. ʒ.ij.⁊.ß.opij.ʒ.iij.semis apij.ʒ.i.fiāt trocisci:aut̄.i.det̄.i.et administret̄ cū nō est cal'itas. ¶ Modus ⁊ ꝯfectōis de storace cū est fluxus vētris sup̄fluitas et tenasmon qn̄ nō est caliditas:castorei:opij:asari:storacis liquide.semis iusquiami albi thuris.an̄.mellis quantū omnia dosis.ʒ.ij.

¶ Cōfectio pulueris qui in ore ꝓijcitur:⁊ noīatur gluten et administrat̄ cum sup̄fluit catarticum et vehemēs est gallarum corticis granatorū.ana.ʒ.i.thuris.ʒ.ß.tortellarum.ʒ. ij.seminis iusquiami quartam.ʒ.vnius : admīstretur quando multiplicatur tenasmon: et vehemens fit dolor et vigilie potetur cum miua hoc est cum syrupo de citonijs.

¶ Modus licinij quo vtunt̄ qn̄ dolor sit fortis ⁊ vigilie ⁊ est alex.mirabil'.c̄c̄.myrrhe:litij : olibani: opij.ana.ꝑtes due. fiat liciniū ⁊ supponat̄:dicit alex.fiat liciniū de pāno nouo: ⁊ torqueat̄ bn̄ ⁊ dissoluat̄ opiū cū vino:⁊ in eo ꝯficiāt al'as medicinas ⁊ inuoluant licinium in medicamine ⁊ vtātur.

¶ Cōfectio enemat̄ retētiui: rizi excorticati: milij medulle glādis: lētis excorticate. ro. ana. pugill'. i. tres galle: ⁊ funde desup. ij. lib. aque ⁊ coquat̄ donec redeat ad lib. i. collētur de ea. ℥. ij. ⁊ dissoluat̄ ī ea de troc̄. lētib⁹: ⁊ fortib⁹ ⁊ fundat̄ desup olei ros. ℥. ß. ⁊ vitelli assati oui. ⁊ clisterizet̄ cū ea.

¶ Cōfectio trociscoꝝ leuiū boliar. ceruse de plūbo gummi sanguinis draco. acatie. ana. fiant ex eis trocisci: pōdere. ʒ. iij. ⁊ dissoluatur vnus eorum et clisterizetur cum eo.

¶ Confectio trociscorum fortium projciatur cū trociscis. ex istis. ʒ. i. carte combuste: opij tertiam vnius.

¶ Cōfectio clisteris de arsenico: cū quo clisterizat̄ qñ ꝓlongat̄ mora excoriatiōis ⁊ putrefactiōis. ℞. medicamis herperis estiomeni: qđ est ī caplō oris aur̄. ij. opij. ʒ. ß. dissoluat̄ in⁹ decoctiōe lētis ⁊ bal'. cū aceto pauco ⁊ aq̄ aut cū aq̄ sicle postq̄ clisterizat̄ ante ipm cū aqua mellis: aut cū aq̄ ⁊ sale.

¶ Confectio trociscoꝝ de alumie qui administrant̄ qñ fluxus vētris est valde sanguis plurimi: aut clisterizat̄ cū ea in vulua etiā ꝓpter istud: gallaꝝ alumis: balau. cortic̄. ḡnatoꝝ succi⁹ ypoquistidos: ana. terant̄ ⁊ clisterizet̄ cū eis: ⁊ cū decoctione mediane corticis glandium balaustie et ro.

¶ Confectio clisteris ad egestionem sanguinis sine mucillagine intestinorum. ℞. gallas tres: rosa. ʒ. v. balaustia. corticum granatoꝝ. ana. ʒ. v. lentiū excorticatarū. ʒ. x. corticis mediani glandium. ʒ. v. decoquantur: et in colatura eorum fricet̄. ʒ. i. acatie. ⁊. ʒ. i. ⁊. ß. ypoquistidos. ⁊. ʒ. ij. boli. ⁊ gūmi tantūdem clisterizetur cū ea. ¶ Confectio clisteris ad vlcera intestinorū in quib⁹ est sanies grossa: ⁊ fetida: ⁊ ī quibus est sic̄ lotura. sumat̄ mel et subtiliet̄ cū aq̄ ⁊ clisterizet̄ cum eo bis aut ter in die: ⁊ post ipsum clisterezetur cū hoc clisteri. eupatoriū: succ⁹ barbe yrcine: cortex median⁹ glandiū: rizi abluti: sitq̄ de rizi plus: decoquat̄ bñ et in colatura eorū dissoluat̄ de hoc medicamie. thuris sanguis draco. ceruse de plūbo litargiri albi. añ. ʒ. i. opij ex tertia. ʒ. i. vsq̄ ad. ʒ. ß. terant̄ iste medicine cū vitellis duorū ouorū cōtritis: ⁊ dissoluatur in aqua illa ⁊ clisterizetur cū ea.

¶ Unguentū laxatiuum: cere. ℥. ij. olei cataputie. ℥. iij. salis pistati. ℥. ij. bulliāt in vino quousq̄ cera liquet̄ ⁊ vētri ⁊ vmblico imponas: ⁊ si supponat̄ nimiū laxat. ¶ Alia cere cata

putie lactis titimalli.ana.ʒ.ij.opij. sal.marini.ʒ.i. oleum qd.s.bulliat in vino: et super ventrē pone vel suppone.

¶ Aliud lact; anabule et titimalli succi laureole: cucu.agrestis: fel bouis succi elli.ana fiat emplastrū cū farina ordei et stomacho suppone et silia multa de discretiōe propria poteris hmōi satis optima pro loco et tempore inuenire.

¶ Medicine vrine. Ca.xli.

Confectio vindach ad ardorē et difficultatē vrine et vlcera renū: et cū est calitas vehemētior addat in eis sumach: et abijciat opiū. ℞.semis melonis excorticati.ʒ.x.semis citroli.ʒ.v.semis cucurbite dulc;.semis portu.semis iusq.al.boliar. semis apij.ana.ʒ.ij.aggregentur postq̄ contrita fuerint: et fiant inde pillule: similes auellanis: et dentur in potu ex eis.ʒ.iij.cum syrupo violato.

¶ Cōfectio ad vlcera renū et vesice se.citro.excorticati.ʒ.x. amigdal.dulces: pini granor alkekengi.aū.ʒ.iij.se.apij canab.boliar.gūmi ara.sanguis draco.thur;: semis iusq.albi opij.ā..ʒ.ij.informent trocisci ponderātes tertiā.ʒ.vnius.

¶ Cōfectio troc.vltimor ad vlcera i renib9 et vesica cū qbus est pfortatio et leuitas et icarnatio vlcer;.i.sedatio doloris: et noiant troc.alkekēgi: qm̄ sunt loco eor: sz sunt fortiores ad vehemētiā vlcer; et doloris cū vrina mingit: se.citroli.ʒ.x.boliar.gūmi thuris: sanguis dra.se.papaueris al.amig.ama.excortica.succi liq.draga.amili.ā.ʒ.x.se.apij.ʒ.ij.granorū alkekēgi.ʒ.iij.opij.ʒ.x.et det.i.cū nō est acuitas cū sirupo vio.aut iulep.sintq3 trocisci ex tribus.ʒ. ¶ Confectio collirij qd inijcit in vesicā sedans dolorē.ceruse sarcocolle: thuris: gumi: amili: opij sanguis draco.aū.fiāt ex eis collicia: et inijciat in ea i pmis aq mellis et dent ea q̄ puocāt vrinā: deide dissoluat hoc in lacte et inijciat in eā p siringiam.

¶ Cōfectio puocās vrinā: se.apij meu.fu.dauci.rubee qua tingitur.petroselini: sauine: asari: ameos: se.feniculi gallie costi.amigdalarū ama.excorticatarū ana.ʒ.xx.se.melonis ʒ.x.cātaridar.ʒ.ij.armoniaci aur.i.dissoluant cūvino et fiāt pill.siles auellanis: dos.ʒ.iij.ē em̄ bona ad difficultatē vrine: mollitiē in corpe: ydropisim yposarcā.et egritudines in quib9 necessaria est subtiliatio corpis: et qn̄ est caliditas addat in ea se.melonis: et detur de ea.ʒ.i.et plus vel minus.

¶ Confec. emplastri quo emplatur pectē: et puocat vrinā: se. sule: ruta calamētū: berēgesif. sansuc⁹ spica: balsamita. altea: folia rafani: napi: sceha: camomil. anetū ꝛ caul. coquatur i aq̄ ꝛ sedeat eger i ea ꝛ fiat emplm cū fece sup pectinem. ¶ Cōfec. epithimat⁹ fortis ad difficultatē vrie: piretrū baurach: sinapis: ꝛ mastix. liniant cū melle in balneo: ꝛ dimittat: donec mltiplicet sudor: ꝛ balneet cū eo an⁹: et alkatim ꝛ pecten ꝛ ylia. ¶ Cōfec. q̄ retinet vrinā valde: glandiū. ʒ. l. thuris masculi. ʒ. xxx. coriādri infusi in aceto: mirabol. ni. boliarme. ā. ʒ. x. fiat pluis: ꝛ sumat ex eo oi sero ꝛ mãe. ʒ. iij. ¶ Cōfectio q̄ retinet vrinā: glandiū. ʒ. xx. ros. mirtillor. añ. ʒ. iij. acatie. ʒ. ij. amili: gūmi ara. boliar. ana. ʒ. i. lentiū excorticatarū. ʒ. x. ¶ Cōfectio ad distillationē vrine sine ardore glandium thuris. ana. ʒ. c. granorum mahaleb: cipi: myrthe: galāge: cinami: enule: acori. ana. ʒ. v. terantur ꝛ sumantur de puluere eorum. ʒ. iij.

¶ Confec. troc. diabetis. spodij succi liquiritie. ana. ʒ. x. se. lactuce. ʒ. x. se. portulace. ʒ. xxv. ros. coriandri sicci. añ. ʒ. v. acatie: gummi. sandali citri: lentiū excorticatarū: balaustie boliar. ana. ʒ. ij. cāphore. ʒ. ß. fiant trocisci. ʒ. iij. et det vnus in potu cū aq̄ rosarū: ꝛ aq̄ ḡnatorū acetosor. ¶ Confec. emplastri ad diabeten: ꝛ dicit q̄ ē nomen viri: ꝛ dr q̄ est nomē exuberatiōis vrine: ꝛ mltitudis ei⁹ ꝛ cōparat circino quod incipit ab vno pūcto et redit ad idē: seminis portulace: solatrū: caro porci semis melonis: citroli: aut rasura cucurbite: quodcūq3 presto fuerit: ꝛ emplet cū eo et pmutat qn̄ fuerit tepidū: sitq3 cibus eius: lentes excorticate: acetū agresta: et oia que ingrossant sanguinē. ¶ Confec. trocisco. ad diariā: malitiā cōplexiōis inflationē in stomacho calorē ꝛ tussim. spodij. ʒ. ij. carnis berberis. ʒ. v. boliarmeni. ʒ. iij. thuris. ʒ. ij. seminis portulace. ʒ. vi. sandalis. ʒ. ij. ypoquistidos. ʒ. v. camphore. ʒ. i. lacce. ʒ. iij. terant ꝛ fiant troc. quorum quilibet sit. ʒ. iij. ꝛ detur in potu vnus cum rob de papauere.

¶ Cōfec. ad rupturaʒ experta acatie: cipressi nucis: sansuci rute sicce. ḡnoruʒ lauri: gallar mugat: gūmi ara. añ. ʒ. xx. terant ꝛ cribellent: ꝛ eliquet glutē pisciū cū ace. ꝛ aggregentur cū eo oia ꝛ fiat emplm ꝛ coquāt nuces cipssi cū aq̄: ꝛ misceatur in vino ꝛ bibat: ꝛ infantib⁹ fiat emplastrū cū psilio.

¶ Confectio trocis.bonorum ad mictũ sanguinis:boliar.karabe.añ.ʒ.x.acatie balau.gũmi ypoq̃sti.añ.ʒ.iiij.semi.apij:iusq̃a.añ.ʒ.ij.fiãt.x.trocis.et dent̃ ĩ potu cũ robub stipticis et dent̃.i. ¶ Cõfe.empl'i ad rupturã experti:nucis cypssi ptes.ij.cipi sansuci gallarum:acatie thuris gũmi ara.añ.ptes eq̃les dissoluatur gũmi in vino et aggregetur cũ eo et fiat empl'z. ¶ Confe.ad apa durũ ĩ testiculis:farine fabarum.ʒ.x. cimini farine ciceris coriãdri sicci.añ.ʒ.iiij.bdellij.ʒ.v. dissoluant̃ cũ rob.et fiat empl'm testicul'.Cõfectio olei de scorpionib⁹ aristo.gẽtiane:cipi:corticũ radicis capparis.añ.℥.i.pijciat̃ in lib.i.olei amigd.amararum:et dimittant̃ hebdomada vna deinde colet̃:et ponant̃ in eo scorpiones.x.et stet sub sole trib⁹ hebdomadis:deinde colet̃ et admĩstretur. ¶ Cõfect. medicamis ad lapidẽ in renib⁹ se.melonis:carpobal.semi. rafani:dauci:petrosel'.ã.corticis radicis cappa. corticis radicũ oppo.amig.ama.baccarũ lauri:sq̃nã.cipi:spice:cassie lig.bdellij:armoniaci:serap̃.myrrhe pipis acori.añ. ps. f. soluat̃ bdelliũ:armoniacũ et serap̃.in vino subtili:aut in aq̃ mellis et aggregent̃ pill'.et dent̃ in potu oĩ die.añ.ʒ.ß.vsq3 ad.ʒ.i.cum aq̃ se.apij et aqua seis fenicu.et capilli veneris et nutriatur patiens cũ aqua ciceris nigri et oleo amigd. et q̃ñq3 cõfortat̃ hoc medicamẽ:q̃ñq3 inuoluit̃ oleo balsami tal'r humectet̃:deiñ ɔficit̃ cũ gũmis et dat̃ in potu oĩ die sexta.ʒ.i.de cinere scorpionũ:et pueris medietas sexte q̃ parum adusti sunt ſm q̃titatẽ qua teruntur.

¶ Medicine lactis. Capi.xlij.

Confectio medicine mltiplicãtis lac. ℞. se.baucie. napi:sulle:rafani:porris:cepe:fenicu. farine cice. añ.sumat̃ ex eo puluis mane et sero cõedat post ipsum cicer infusum in lacte et potet sup ipm lac. ¶ Cõfec. medica.abscindẽtis lac ex mamilla:farine fabarum.ʒ.x.semi. albedarogi farine rute.añ.ʒ.v.liniant̃ cũ aq̃ albedarogi. ¶ Confec.alia abscindẽs lac:semis albedarogi:se.agnicasti.añ.ʒ.x.sauie ruthe sicce.añ.ʒ. v.sumat̃ pl'uis ex eo.ʒ. iij. ¶ Emplastrũ abscindens lac qđ multiplicatũ est in mamilla:se.albedarogi:farina ordei farina faba.mẽta calamẽtũ ruta.fiat emplastrũ et emplastretur cũ camomilla.

¶ Medicine spermatis. Capi. xliij.

C Onfectio medicaminis addētis in ſpmate. ℞. ſe. baucie: napi: cepe: rafani granorum pini: ſparagi. granoꝝ alkikil granoꝝ alzelē: ſecacul: ſatiriō beē vtriuſqꝫ tātūdē granoꝝ aſſenati: ligue auis. añ. ʒ. x. zinzib. macropi. cinamo. ā. ʒ. xv. altit bōi naſturtij: pipis ſe. eruce. añ. ʒ. xv. olei nucis īdice: olei ḡnoꝝ alcodrātidā oīm eq̄lr. ſ. tm̄ in q̄ inuoluant oīa īuolutiōe hūoroſa: ꝯficiant cū melle ſumāt ex eo. ʒ. v. mane ꝛ ſero cū. ℥. i. lactꝭ cū tātūdē de zuc.

¶ Confectio ad minorandū ſperma: et deſtruendū erectionē virge: ſe. agnicaſti. ʒ. x. ſe. portul. tātūdē: folioꝝ calamēti exiccatoꝝ foliorum ruthe. añ. ʒ. v. cimini ciperi balauſtie. añ. ʒ. ij. ſumant inde. i pluere. ʒ. iij. ꝛ noīat ſector ḡnatiōis.

¶ Cōfec. abſcindēs ſperma cū eſt cal'itas: ſe. lactuc. ʒ. x. ro. ʒ. ij. ſe. portul. pſilij carui. añ. ʒ. iij. balau. folioꝝ nenufarꝭ. ā. ʒ. ij. ſumant ex eo. ʒ. iij. cū q̄rta. ʒ. vniꝰ cāphore ī hebdōada.

¶ Confec. clyſteris addētis in coitu et calefacientis renes ſem. eruce baucie: cinami: zinzib. macropipis. ſe. ſulle: rafani: ſe. cepe ꝛ porri. añ. partē. i. ciceris ꝯtriti tribuloꝝ frumēti decocti cū aq̄ ſicut plus: fenugreci. añ. ꝑtes. ij. caput arietis pigue et fruſtū anatis eiꝰ medulla ipſiꝰ et teſticuli ipſiꝰ aggregeꝉ totū in vaſe cū. x. cepis ꝛ coopiaꝉ aq̄ et dimittaꝉ in furno hn̄te caput ſtricte opilatū: ꝛ approximeꝉ ius ī cibo ex ꝑte. i. ꝛ ex duabꝰ. ℥. iuris: ꝛ ex vnctuoſo. ℥. i. ꝛ ex olꝰo d̄ nuce indica: ꝛ de ḡnis alcadra. ā. ℥. ß. ꝛ fiat eoꝝ ꝯquaſſatio bona: donec ingroſſeꝉ ꝑ eā et cliſterizeꝉ cū eo in nocte cum deberet dormire: poſtq̄ꝫ eſt clyſterizatus añ ipſum cū aqua ſicle et baurac. et purgatus fuerit a fece. et fiat cū eo cliſtere in nocte a prima vigilia ꝛ in medio eius. ꝛ in fine ipſiꝰ ꝛ regaꝉ cū regimīe in q̄ eſt groſſitudo: ꝛ incipiat ille q̄ addit in coitu: ludere cū mulieribꝰ: ꝛ dimittat mulieres: ꝛ bibat vinū faciens delectationē. qm̄ multiplicat deſideriū valde.

Medicine menſtruoꝝ et emorroydarū. cap̄. xliiij.

C Onfectio trociſ. de karabe abſcindentiū ſanguinē mēſtruoꝝ nimis fluentē: et ad emor. ℞. karabe ḡmi nucꝭ lacte balauſ. ſucci barbe yrcine. añ. ʒ. v thuris. ʒ. ij. opij. ʒ. iij. aggregent cū mucil. pſilij doſ. ʒ. ij. cū ʒ. i. ſucci ſumac. ¶ Cōfectio ad emorroidas ꝛ lubricitatem inteſtinoꝝ: ſe. li. ʒ. x. granoꝝ nigelle. ʒ. v. bdellij. ʒ. vij. thurꝭ

masculi cipi:ameos.ã.ʒ.i.τ.ß.sandaľ.de thei.ʒ.ij.τ.ß.terã tur et denť in potu.ʒ.iij.cum aq̃. ¶ Confectio suppositoriũ abscindendũ sanguinẽ emorroidarum et ad exitũ ani:thuris balau.gallarum antimonij acatie:alumis fiãt colliria: τ supponanť:ad exitũ vo ani teranť et puluerizenť sup anũ et reducať intus τ sedeat eger in decoctiõe myrthi: mediorũ corticũ glãdiũ τ cordicũ gnatorum:et addiť in coll'ico cerusa. ¶ Confec.licinij puocãtis sanguinẽ mẽstruorum τ emorroid. ciclamen:ellebor⁹ al.calamẽtũ:serap̃.euforb.resoluanť cũ aq̃ sauine recẽtis τ fiãt suppositoria. ¶ Cõfec.troci.de myrrha alleuiãs ptũ et puocãs mẽstrua cinamo.myrť.aũ.ʒ.ij. τ.ß.foliorum ruthe exiccatorum: cala.cordumeni:pulegij rubee alle serap.oppopo.ʒ.ij.fiãt trocis.põdere.ʒ.ij.et deť i potu vnus cũ decocť.sauine. ¶ Cõfectio suppositorij ad ap̃a durũ in matrice τ dolorẽ frigidũ:thuris bdellij iudaici:galb. aũ.ʒ.ij.cc.oppop.armoniacũ.ana.ʒ.i.mastic.castoř.storač. liq̃de olei de lilio adipis anatis:olei camomill'.aũ.ʒ.iij.leniantur gũme cum vino et melle:et eliquetur adeps et aggregentur oĩa et fiant suppositoria et administrentur.

¶ Cõfec.decoctõis in aq̃ sedeať ad dolorẽ mřicis. Sãsuc⁹ balsamita:schea:abrotanũ se.caulũ fenugr.sem.li.camo. mellilotũ.decoquãtur oĩa et sedeať in eis. ¶ Cõfectio q̃ puocat mẽstrua:tertia.ʒ.i.euforbij.terať bene: et supponať sexta.ʒ.i.i lana hora vna:et nõ dimittať pl'm:qñ fač fluere sanguinẽ plurimũ fortiter.cũq; ml'tiplicať fluxus sanguis tũc succurre ei cibando cũ rebus stipticis sicut vescit:et ponanť i eo lẽtes excorticate et ex carnib⁹ caro alduragi:τ si nõ inueniunť carnes alcubugi:et pullorum etvinũ stipticum. ¶ Confectio pessarij ad suffumigandũ qd calefacit et adiuuat ad imp̃gnandũ custor.storax:galbanũ:euforbiũ oppoponacũ carpobal.grana albẽ costos:bdelliũ:spica resoluãtur cũ vino:τ fiãt pessaria noctib⁹ plib⁹ et sumat in potu oi die diamart.deinde approximet socio:τ suffumigeť cũ eis etiã ml'totiẽs. ¶ Cõfe.trocisco.de gũmis qui danť in potu qñ difficilis est ptus valde τ moriť fetus:extrahũt eñi fetũ statim.℞.myrrhe oppop.galbani:serap̃.aũ.asse ps.ß.dentur in potu.ʒ.iij.cũ sacraiati decoctionis fenugr. τ dactilorum τ aqua ruthe:et suffumigeť cum eis vna vice post aliã.

Trocisci

¶ Confectio vnguenti ad ragadias in matrice ꝛ ano et ad-
dustionē ignis cere colate.ʒ.ij.olei rosati.ʒ.x.ceruse plūbi.
ʒ.x.plūbi adusti cōditi.ʒ.ij.amili.dragag.opij.aā.ʒ.i.albu
ginis vnius oui calidi:aggregentur oīa sicut vnguentū:est
eīn bonū ad ragadias cū caliditate et ad ignis adustionē
et ad oēm acuitatē. ¶ Confectio pill'.de bdellio ad emor-
roydas:mirabolanoꝝ nigrorum.keb.aā.ʒ.x.serap.ʒ.iij.na
sturtij albi.ʒ.ij.bdellij pinguis.ʒ.xvi.dissoluant gūme cuꝫ
aqua caulīū et aggrega cū eis et fiant pillule.

¶ Confectio empl'i sedātis dolorē emorroidaꝝ: apostemo
saꝝ et apatū ani:mellilotī:camomille decocte donec dissol
uatur.aā.℥.i.cc.ʒ.i.vitelli oui elixati.ʒ.ij.opij:farine:semī.
lini.myrrhe.fenugreci:altee albe.aā.ʒ.v. aggregentur cuꝫ
rob.et ponatur sup faciē eius oleū sisaminū: et fiat empl'm
cū eo et ꝯficiatur cū butiro et empl'etur cū eo:et qñqꝫ ad-
duntur in eo bdelliū pingue.et pinguedo gibbi cameli.

¶ Confec.emplastri alteri⁹ elixetur cepe et ꝯficiatur cū bu
tyro et empl'eṫ cū eo.est eīn valde vltimū:et sit cepe albū.

¶ Cōfectio al'.ad dol'.matricū ex apate se.li.contriti:altee
ana.ʒ.v.vitelli oui elixati.cc.ʒ.ij.opij semi.iusquiami.ana.
ʒ.i.adipis galline.ʒ.ij.rob cum quo aggregentur.

¶ Confectio suppositorij sedantis dolorē matricis.cc.olei
camomille:adipis anatis opij.aā.supponatur cū lana.

¶ Confectio medicaminis emorroydarum sedantis dolo-
rē olei de nucleis crisomiloꝝ.ʒ.x.storacis liqde.ʒ.i. bdellij
ʒ.ij.dissoluātur in eo:et inungātur cum eo.

¶ Confectio vnguēti boni bdellij subalbidi:pinguedo gib
bi cameli:medulla crurꝭ vaccini:nuclei crisomiloꝝ excorti
cati:storax liquida:vitella:duorū ouoꝝ liniantur cum oleo
in quo decoctum est cepe et inungantur cū eo est eīn mira-
bile in leniendo.

¶ Medicine podagre. Cap.xlv.

Epithima ad podagram cū cali. ℞.lupini armeni
sandali citri:faufel. rosr.rubeaꝝ sief.memithe radi
cem mādragore:apij:cāphore ana fiant trocisci.et
liniantur cū aceto pauco ꝛ aqua ro.aut coriandri aut endi
uie:aut solatri ꝛ qñqꝫ addatur in eo cerusa ꝛ bolum ar.

¶ Confec.emplastri soluētis residuū podagre calide:muci-
lago psilij:mucillago se.lini ꝛ fenugreci: ꝛ farina amborū

et cerotũ factũ cũ oleo camill'. aggregent̃ ⁊ liniant̃ cũ eis. ¶ Cõfe. epithimatis ad podagrã frigidã: storacis liq̃de ca storei: mirrhe: aloes acatie. añ. ⁊ liniant̃ desup. ¶ Cõfec. de hermodac. ad podagrã: hermodactilo℞ albo℞. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. scam̃. q̃rta. ʒ. vni⁹: semis apij sextã. ʒ. vni⁹. ⁊ est dos̃ vna. ¶ Confec. pill'. de hermodac. ad podagrã frig. ⁊ dol'. anche antiquũ. hermodac. satirion: mezereõ. añ. ʒ. ß. colloq̃n. inte rioris: bdellij. ã. tertiã. ʒ. vni⁹ cẽtauree mior̃. ʒ. ß. euforb. ca storei oppopo. asse galbani. añ. ʒ. vnius q̃rtã scam̃. zinzib. pipis: sinapis: tapsie inde. añ. ʒ. vnius sextã. yerap̃. ʒ. i. et ip sa est potio vna fortis: ⁊ media est medietas ei⁹ aut tertia. ¶ Confectio medica. albeseth minor eradicans podagraz flegmaticã: camedreos: camepith. aristo. gẽtiane. fo. meu. dauci. petrosell'. folio℞ ruthe cucur. rubee qua tingit̃ asari sauine ameos. añ. sumat i potu ex eo oĩ die. ʒ. i. ⁊ nõ cõedat sex horis hyeme tota. ¶ Cõfect. clysteris ad sciaticũ fortis corticis radicũ cappis. corticis radicũ coll'oq̃n. pulpe ip̃i⁹ cẽtauree minor̃ almezeriõ: hermodac. satirõ: nasturtij: aza hasem. sesnedẽ tapsie se. rafani baucie eruce. ã. pugill'. i. co quãt̃ cuz aq̃ et misceat̃ colatura eo℞ muri nabati ⁊ ol'm de kerua: ⁊ fiat clistere de ea totiẽs donec excoriationẽ faciat deinde clisterizet̃ hoc clistere: ꝙ. ℞. casto. galbani: bdelliũ storac̃. oppo. cũ eufor. bezard: resoluãt̃ in ol'o costino ⁊ fiat clystere. ¶ Confec. collirij ꝙ suppositũ excoriationẽ facit ⁊ sedat dolorẽ. pulpe colloq̃n. ciclamẽ. baurac: armoni. fiant coll'ia lõga. ⁊ supponant̃ et ꝑmutet̃. ¶ Cõfec. empl'i ad an chã fortis: stupefaciẽt̃ dol'. calamẽ. exiccatũ tapsia sinapis cortic̃ radicũ cappis lac ficus cũ q̃ aggregent̃ et adiũgat̃ loco doloris q̃usq; cadat. ¶ Cõfe. empl'i resoluẽtis duritiẽ et lapideitatẽ ex iũcturis. fenug. amigd. amara℞ armoni. bdelliũ resoluant̃ cũ ol'o de alchãna: aut oleo de lilio ⁊ ag gregent̃ ⁊ fiat empl'z. ¶ Et cũ tu clisterizas clisteri acuto ⁊ currit sãguis: tũc clisteriza ip̃m cũ adipe porcino ⁊ rizi qm̃ sedabit̃ mordicatio vehemẽs: ⁊ clisterizet̃ añ ip̃z cũ clisteri educẽte fecẽ et mũdificãta itestia. ¶ Medi. algebre. ca. xlvi

EMplastrum de algebra. ℞. mes. excorticatos aca tiam mugath: bolũ arme. fiat sicut alcohol et ap plicetur loco ita vt ei adhereat.

¶ Confec.emplastri linietis duritiē cere citrine.ʒ.i.olei de lilio.ʒ.i.adipis galline aut anatis medulle cruriū vaccine mucillag.psilij: se.li.aā.ʒ.i.aggregētur et empl'ent cū eis.

¶ Cōfectio medicaminis sedātis dolorē quousqꝫ fiat algebra.i.restauratio in potu dent cuz casus acciderit mumie grana.ij.ꝛ.f.in vino stiptico:aut oleo ros.sedat enī dolorē vsqꝫquo fiat algebra. ¶ Unguentū egyptiacum.

Unguentum egyptiacum:floris eris.ʒ.iij.mellis ʒ.viij.aceti.ʒ.iiij.tere permisce bulliat donec inspissetur:reserua vsui et repone.

¶ Libri diuisionum rasis finis.

¶ Rubrice libri diuisionum antidotariū rasis.

Finis tabule.

¶ Sequuntur nouē capitula que nondū impressa fuere sed semper omissa que etiā derelicta in presenti volumine fuerant propter mendosum exemplar.

¶ De apostemate matricis. Capitulū.xc.

Quandoq3 accidit ex retentiōe mēstruorum aut difficultate ptus: aut ex percussiōe sup matricē: aut tēsione in ea. Et signa quidē apatis calidi oīno sunt fe. acuta sicut fe. birsen et nigredo in lingua et dolor capitis et timie et catin et ylioꝝ: et difficultas vrine et egestionis et frequētia pulsus et anhelit⁹. Et cura eoꝝ est sil'r flōmia basilice. In illo vero qd accidit post difficultatē partus aut ex pcussiōe sup matricē: principiū medicatōis eoꝝ est vnū. Et signū apostematicis acuti est vnu3 totius est fe. acuta dū nō videt mulier sanguinē plm. Et cura ei⁹ est flobotomia. et clysterizet matrix cū mucillagine psiliJ aut ex oleo ro. cū aq̄ arnoglo. Et regat patiēs regimine patiētis birsen: dādo in potu aquā ordei et alia: et si dolor valde sit fortior et retinent egestio et vrina: sedeat egra in decoctiōe camomille et fenugre. et se. lini et non transcat aqua vmbilicū. neq3 egram dimittat potare aquā. et inungat hic locus et cū oleo camo. et oleo de keri citrina. et si nō fuerit illud: tunc non facias illud vsq3 ad ebdomadā vnā. ¶ Et conuertitur apa acutū in matrice aut ad sanitatē cū resolutione: aut ad aggregationē saniei: aut ad apostema durū. Et signa collectiōis saniei sunt quies pulsatiōis. et sedatio fe. et dimissio horripilatiōis in dispositionibus quibusdā. Et signa apostematis duri sunt sedatio caliditatis fe. et acuitatis eius cum residuo grauitatis et magnitudinis in pectine et in timia ita q̄ quādoq3 apparet tactui si fuerit magna difficultas egestionis et vrine. ¶ Et cura collectionis saniei est vt emplastret locus matricis post diem septimū a principio apostematis acuti cū rebus lenificantib⁹ et sedantibus dolorē sicut camomilla et altea. et se. lini et fenugre. et fundatur in matrice ex mucillaginibus eorū. et assiduet sessionē in aqua calida et inūctōe cum oleo aliquo tepi. tādiu donec appareāt signa digestionis saniei. Deinde moueatur ita vt descendat a gradu cum facilitate: aut salliat: aut fiat cōpressio super locum apostematis tandiu

donec egrediatur sanies. et quãdo cõmouetur: ꝓcedit horripilatio et sedatur grauitas ⁊ egra inungit sanguinem. quare tunc oportet vt in potu sumat semina ꝓuocãtia vrinam. ⁊ mũdificantia matricẽ tot donec minoretur sanies. deinde curetur cũ medicamine incarnatiuo per clystere. et dentur in potu trocisc. de karabe incarnatiui. ⁊ ponaꝛ vnguentum incarnatiuũ cuius virtus profundatur super locum vel membrum in quo fuerit dolor.

¶ De cura apostematis duri in matrice. Cap. xci.

Cuiusquidã signa sunt vt dictũ est quies caloris fe. et acuitatis eius cum reliquijs grauitatis et magnitudo in pectine ita vt appareat tactui si fiunt plurima ⁊ difficultas digestiõis ⁊ vrine. Et cura collectionis saniei est vt emplastretur locus matricis quare oportet vt succurraꝛ cũ lenificantibus et resoluentibus velociter. et non negligaꝛ. cum eñi antiquatur et non lenitur: non est possibilis eius resolutio et fit cancer. Et eius cura est assidue emplastrũ superponere loco doloris cũ bdellio ⁊ storace et armoniaco et reliquis q̃ dicem⁹ ex medicinis et emplastris que resoluunt apãta tam dura cũ clisteribus et cum mucillagine fenugreci. et mucillagine se. lini et cũ oleo aneti. et oleo camo. et oleo de lilio. ⁊ de narciso ⁊ storace liquida. et reliquis que narrabo ex illis quib⁹ clisterizatur matrix ꝓpter apã durum. et si pertransit spaciũ mẽsis vnius vel duorũ et non sedatur dolor oĩno: et remanet grauitas et magnitudo: tunc iam incurrit duritiẽque non resoluiꝛ. quare tunc oportet vt medicetur egra cũ tinis et inunctione cũ oleis lenibus. si autẽ cum hac magnitudine antiquatur dolor: tunc ipsum iam factũ est cancer.

¶ De cancro matricis. Cap. xcij.

Cum induratur apostema accidens in matrice et non resoluitur et remanẽt in ipso cũ duritie caliditas pauca. et dolor et pulsatio non fortis: tunc apostema durum factũ est cãcer. Et cura eius est silĩs cure apostematis duri. tamẽ in principio. nam cũ antiquaꝛ: nõ sanatur. Uex nõ tolerat cãcer apã. emplastra ⁊ clysterizia et suppositoria in quib⁹ sit de caliditate tñ quantũ est in illis quib⁹ medicaꝛ apostema durũ cũ quo dolor penitus

non eſt.quapropter oportet vt curetur cum oleo de keri.ꝛ oleo camo.ꝛ adipe galline et anatis in quibuſdā diſpoſitionibus ita vt cū augmentat̄ pulſatio:curet̄ cum oleo ro. et mucillagine pſilij et emplaſtris infrigidātib⁹ tādiu donec ſedetur pulſatio paulatim.deinde redeat ad calefaciētia cum facilitate et lenientia.nā ſi tu nō feceris illud:vlcerabitur etiā cancer vlceratus deterior eſt ꝙ pōt eſſe.ꝛ ſignum quidē vlceratiōis eius eſt ꝙ currit ex matrice virus nigrū fetidū.tunc ergo cura egrā faciēdo ipſam ſedere in tina.et cliſteriza cū lacte mulieris:cū collirio al. ꝛ aliquātulo opij:ꝛ.cc.vt ſedetur dolor. et da in potu de medulla caſſiefiſtu.ꝛ oleo amigd.ſuper decoctionē ficuū ꝛ paſſulaꝝ et iuiubarum ꝛ ſebeſten. ¶ De mola m̄ricis. Cap̄.xciij.

Ex hac egritudine inflat̄ vēter et magnificat̄ ſicut diſpoſitio impregnate:et retinētur menſtrua.ita vt nō dubitetur in ea quin ſit impregnatio ꝛ ꝓlōgetur tēpus eius:ꝛ dr̄ia quidē inter ipſam et inter impregnationē eſt vehemētia magnitudinis vētris.et mollities mamillarū.In al'.pedum ꝛ ꝙ pertrāſit horā in qua mouetur embrio.ꝛ non mouet̄ in ea oīno immo qn̄qꝫ permutat̄ a loco poſt cōpreſſionē vehementē. deinde parit poſt laborem vehemētē fruſtrū carnis cui nō eſt forma:et qn̄qꝫ egreditur ex ea ventoſitas groſſa:et humiditates plurime tīn. et detumeſcit venter:et deſtruūtur accidētia:et accidit mulieri hic dolor ex retentiōe ſpermatis per naturā et eſt cōſueta viro. deīde abſcinditur ab ea illud ſubito ſicut dicit G.in retentiōe mēſtruoꝝ.¶ Et eius cura eſt vt in potu tribuas aquam radicis cū oleo de kerua et yerap̄. et medicinas fortes in ꝓuocatiōe menſtruoꝝ.et dyamarthe ꝛ dyacucurma magnū:et tyriaca dyateſſarō.et ſit cibus aqua ciceris et aliſidabegeth.ꝛ ea q̄ ſunt frixa in patella. ꝛ da in potu ex pill' fetidis ſolutiuis doſes continuas.ꝛ ſuppone in matrice colliria fortia in ꝓuocatiōe aī.et bibat aquam ruthe.et decoctionē fenugre.et dactil'.ſm ꝙ diximꝰ in capitulo ꝓuocatiōis animi:et euaporet ventrē cū pāno ca.ꝛ inunge cū oleo in quo decocta eſt rutha ꝛ da in potu poſt illud medicinas que expellant embrionem.

¶ De prefocatione matricis Cap̄.xciiij

Hec egritudo accidit mulieris ꝓpᷣle filiis epileptie vel apoplexie: sed differentia inter eã ⁊ epileptiã est ꝙ mulieri in hac egritudine non deficit ratio sua neqꝫ currit ex ore eius spuma: et sentit quiddam eleuari ex parte pectinis vsqꝫ quo perueniat ad os stomaci: deinde cadit et superuenit ei sincopis. et quasi mortua cadit. ⁊ tũc nõ sentitur ei pulsus neqꝫ anhelitus. ⁊ qñqꝫ prefocatur et morit̃. et quandoqꝫ sanat̃ post laborẽ et desperationem quare opꝫ vt fricent̃ pedes eius vehemẽter et ligẽtur ⁊ ponatur sup inguina. inde al'. sument̃ eius vẽtosa magna sine incisione. et abstergat obstetrix digitos suos ex coloc ⁊ fricet cũ eis os matricis et suffletur in nasum ei⁹ condisi ⁊ vociferetur in aurem eius et nõ facias ipaꝫ odorare res odoriferas. imo line os matricis et sumen eius cũ odoriferis. Et fit aut ꝓpter retentionẽ menstruoꝝ: aut ꝓpter retentionẽ spermatis. cũ ergo menstrua sunt currentia ⁊ mulier est innupta: tũc cura eius est vt nubat. si xo illd nõ ꝓperat̃ et spma nõ miorat̃ sumat egra in potu medicinas minorãtes sperma ex eis q̃ diximus. ⁊ inungat obstetrix digitos suos quibusdã oleis odoriferis et imittat eos i matrice et fricet eam: et supponat sibi sisimbrium cũ oleo sambucino. Et si mulier ledit̃: tunc cã eius est cũ oleo sambu. ⁊ approximet̃ naribus ei⁹ pãnus adustus et sulphur. et ponãtur ventose super inguina. et fricent̃ pedes et cõprimant̃. in hora antẽ dimissionis paroxismi dent̃ medicine que minorant spma Et qñqꝫ sequitur ex destructione anhelit⁹ et pulsus in hac egritudie in hora poxismi quiddã per qd timet̃ ꝙ egra iã sit mortua. et qñqꝫ remanet die ac nocte et duob⁹ diebus fm illud. tũc ergo opꝫ vt assiduet̃ fricatio oris matricis. et odoret res fetidas. et ponant̃ res odorifere sup matricẽ et vesicã et sumẽ donec cõualescat. ¶ Cum aũt illud est ex retentione menstruoꝝ: opꝫ vt flobothometur sophena et ventosentur crura et ponantur ventose sup inferiora ventris: et dentur in potu ea que prouocant ai. ex eis que diximus in dispõne autẽ paroxisuu cã vtriusqꝫ speciei est vna.

¶ De difficultate impregnationis. Cap. xcv.

Jt aũt ꝓpter multitudinẽ adipis aut ꝓpter paruitatẽ virge aut quia ligamẽtũ capitis virge abreuia

tum est ꝛ spasmatum quare non impellit sperma ad interiora: aut quia mulier cito surgit post coitum et ambulat et mouetur quare cadit sperma: aut propter ventositatē grossam in matrice: aut quia matrix est frigida ꝛ lubrica in qua sunt humiditates plurime superflue commixtiōis infrigidate et humiditate: aut propter malitiā cōplexiōis i multitudine caliditatis ꝛ siccitatis: aut est cōplexio spermatis mala. ¶ Et fit propter emorroydes etiā ꝛ vlcera mala existētia in ipsa: aut propter cōuenietiā complectiōis viri complexiōi mulieris in malicia: aut propter opilationē meatus ꝛ illud fit propter adipē aut carnē ortā. ¶ Illius autem quod fit ex multitudie adipis signa sunt manifesta ad visum quando nō est super pectus mulieris ꝛ scapulas eius ꝛ adiutoria eius ꝛ coxas eius plurimū carnis ꝛ adipis. ¶ Et signū eius est descēsio vētris vltra mēsurā. ꝛ frequētia anhelitus cōmouetur ꝛ ledi qualiter vētositate aut stercore: aut vētositate aggregata i vētre. ꝛ cōstrictio recipiētis. Et cura eius est illud quod extenuat ꝛ destruit adipē ex eis que dicemus in capitulo extennatiōs pinguedis. deide suppositoria adiuuātia ad impregnationē ꝛ similiter suffumigatiōes adiuuātes ad illud. ¶ Cū autem est opilatio propter carnē que est sicut verruca i meatu: aut collū eius strictum est. tūc cura eius est timorosa quoniam idiget medicis consumētibus illā carnē vnde omnino fit securitas quando commoueatur postea vlcera mala i matrice que est difficilis sanatiōis. ¶ Illius autem que est propter paruitatē virge: cura est eligere ex mulieribus quas. ꝛ erigere caput eius cū coitus fit: ad iferiora et eleuare anchas ad superiora quātumcunque possibile est ꝛ vehemētia continuatiōis vel adherentie apud euacuationē ꝛ vt nō moueat se. ¶ Illius autem que fit ex abreuiatiōe ligamēti capitis virge: signū eius quod caput virge est arcuatū curuatū ad partē testiculorū. Et cura eius est vt incidatur ligamētū illud paulatim ꝛ ponatur super aliquid equale ꝛ extēdatur super illud ꝛ ligetur aut leniatur cū aliquibus lenificātibus ꝛ ligetur desuper deide extēdatur ꝛ equetur ꝛ ligetur. ¶ In illa autem que fit propter velocitatē erectiōis mulieris ꝛ velocitatē motus eius post coitū quare cadit ex ea sperma: oportet vt dormiat post coitū quare cadit ex ea sperma: oportet vt dormiat post coitum anchis eleuatis ꝛ capite eleuato apud coitū ꝛ post ipm post horā vnā: ꝛ nō properetur subito. scilicet ad surgēdū: ꝛ ponantur super matricē ventose cū igne. ꝛ emplastretur cū emplastris ca-

lefaciẽtibus ⁊ clisterizetur cũ eis que calefaciũt matricẽ ex eis que diximus. ¶ Cũ autẽ matrix est frida: tunc signa eius sunt subtilitas mẽstruorum: ⁊ paruitas rubedis sanguis: ⁊ paucitas pilorum ĩ pectine: ⁊ paruitas mẽstruorum: et elõgatio tpis eorũ. Et cura eius sunt pessaria calefaciẽcia ⁊ suffũigatiões ⁊ epithimata calefaciẽtia matricẽ: et q̃ adiuuant ad partũ ex eis q̃ dicemus: ⁊ decliatio cibi ad ea q̃ calefaciũt et acceptio elcio cal. ¶ Illius vero q̃ fit ex lubricitate matricis ⁊ ex debilitate ipsius signa sunt quod aborsus fit embriõis anteq̃ magnificet ⁊ currũt assidue ex matrice hũiditates plurie q̃re opz vt admistret vomitus cũ eis q̃ educũt flegma deide supponatur colliriũ de ĩteriorib⁹ colloq̃n. ⁊ sarco. recipiẽte: deide clisterizet cũ aliq̃b⁹ odoriferis stipticis ex illis q̃ ꝯfortãt matricẽ de illis q̃ dicemus. ⁊ ponant sup ipsaz ex illis: ⁊ sint cibi eius frixi: ⁊ ĩ patella prepati: ⁊ admistret regimẽ exsiccatiuũ ¶ Illius aũt q̃ fit pp grossaz ĩ matrice vẽtositatẽ: signa sunt inflõ sumis semp: ⁊ noceri a cibis iflatiuis: ⁊ aborsus anteq̃ magnificet embrio. Et cura eius ẽ aq̃ radicis: ⁊ oleũ de kerua in hora in q̃ nõ est ĩpregnatio: ⁊ oĩa q̃ exiccãt vẽtositatẽ: ⁊ illa quib⁹ matrices fride curant ex suffumigatiõib⁹ aliis. ¶ Illius vero q̃ est pp caliditatis supfluitatẽ: eius signa sunt extenuatio mulieris: ⁊ multitudo pilorum ĩ sumine ⁊ paucitas mẽstruorum: ⁊ grossitudo eorum: ⁊ nigredo eorum. Et cura eius ẽ regimẽ impinguatiuũ qd eq̃t ꝯplexionẽ eius cũ cibis ĩfrigidatiuis in aliis: ⁊ admistratio illius spacio aliq̃ ⁊ cibi infridatiui tpati: tpatis vsq̃ quo corp⁹ eius impiguet ⁊ mioret eius iflãmatio. ¶ Illius aũt q̃ fit ex friditate matricis signa sunt ẽt extenuatio animi ⁊ paucitas mẽstruorum ⁊ siccitas vulue assidua. Et cura eius est dilatatio ĩ cibo ⁊ assiduatio balnei: et viuũ plurie cõmixtiõis: ⁊ assiduatio coitus: ⁊ admistratio oli ⁊ adipis ⁊ pessaria liniẽtia. ¶ Illius aũt q̃ fit ex emoroidib⁹ et ex vlceribus malis existẽtib⁹ ĩ matrice cura ẽ illd qd dixim⁹ aũ: nã pregnatio nõ fit nisi ex sanitate ĩ matrice ¶ Illius aũt que fit propter maliciã cõplexiõis spermatis ita vt sit vehementis caliditatis aut vehementis frigiditatis signa sunt signa cõplexionis corpis calidi et corpis frigidi. ⁊ citrinitas spmatis et paucitas eius. ⁊ fetor odoris stercoris eius est significatio exitus eius ab eq̃litate ad calorẽ. et exuberatio eius et

subtilitas ip si⁹:est significatio exitus ei⁹ ab equalitate ad fridatē.et non puenit malitia ɔplīonis spermatis in hūidi tate et siccitate ad hoc vt ꝓhibeat generationem nisi ɔtin gat vt inueniat parē cōuenientē vt fiat fortis tūc. Et cura istoꝝ est cū declinatione ɔplexionis calide ad fritatē.ꝛ fri giditate ad caliditatē cū cibis et medicinis ꝛ regimis sub tilitate et vt apponaꝛ vir ca.cōplexionis mulieri fride cō= plexionis et ecōtrario.¶ Et ꝓhibet etiā ab impregnatiōe vt sit ɔplīo viri conueniens ɔplexioni mulieris in malitia cū sint ambo simul male ɔplexionis. Et ɔfert omni impre gnationi vt cū opponiꝛ omni cōplīoni cū eo est qđ est i ipsa ɔtrariū.Ei vero qui est equalis ɔplexionis:cōuenit que est equalis cōplexionis.et multiplicaꝛ eoꝝ generatio cū ag= gregatione ipsoꝝ.plures nāqꝫ viroꝝ non generant ex mu= liere et permutāt eam ꝓ alia cuius cōplexio est ɔ̄ria cōple= xioni illius et generāt.Et similiter se hꝫ res in mulierib⁹. cōsideretur ergo illud prius in capitulo cognitionis ɔple= xionū:et fiat ſm suum esse.¶ Et ad imp̄gnationē quidē iu uat se.baucie qñ potatur et radix eius qñ comediꝛ.et ex re bus q̄ supponunꝛ:est ameos qñ teritur et miscetur cū me= dulla ossis cerui vel vituli.ꝛ supponūtur cū lana ante horā coitus. Et similiter coagulū leporis qñ cōmisceꝛ cum bu= tyro cocto.aut stercus vulpis cū oleo ro. et supponitur cuꝫ lana.et ex eis que faciunt illud cum proprietate sua:est vt mulieri supponatur succus alhulbub masculi cū lana.et si militer est sem̄.alhulbub masculi cū supponitur post cōce= ptionem:parit mulier masculū.et qñ supponitur.℞.se.fe= mine:parit feminā. ¶ De sterilitate. Cap. xcvi.

Fit sterilitas aut in viris aut in mulieribus absqꝫ aliqua causarū quas diximus. immo p ꝓprietatē que est in spermate.sicut est dispositio arboris nō fructificantis.ꝛ primi quidē dixerūt ad cognoscendū illud capitula plīma que nos nō dicemus amantes breuitatē.

¶ De his que prohibent impregnationē. Cap.xcvij.

Prohibet illud erectio mulieris post coitū veloci ter.et salt⁹ eius post coitū ad posteriora ꝛ ad ptē ylioꝝū.et salt⁹ frequēs et descēsus a gradib⁹ cum velocitate et supponere alkitrā et aquā ruthe añ coytum ꝛ

post ipm. et suffumigatio in traiectorio ex nuce cypressi et serapinu et myrrha. et comestio ex rutha ꝛ cepa: et olerib⁹ acutis et vt supponat fel vaccinu. et frustru salgem. et eleuatio pedu sup parietes hora vna. et vt bibat radices narcisi et qd est superius algarab et folia eius. et od est supius vitis qn bibunt simul aut singulariter. et si biberit ista an horam partus: iuuabunt ad partum.

¶ De his que partu facile efficiut et educut secudina et egredi faciunt partum. Capit. xcviij.

Facilis fit partus si assiduet mulier introitu in tinam ꝛ balneu in die aliquoties ante hora partus post mesem ꝛ non ꝓlonget sessione in ea. ꝛ vt vngat dorsuz de oleo narcisi ꝛ de been ꝛ de lilio. et silr qd est inferius totu et comedere ex iurib⁹ pinguibus et cum pns est hora ptus: no pmutatione multiplicet de latere ad lat⁹ imo extendat pedes suos. deinde erigatur sup eos subito aliquotiens: ꝛ humefaciat os mricis cu oleo sisamino. aut oleo de been aut de narciso aut de lilio aut fundat in ipm muscillagies fenugreci aut muscillagines altee si fiunt vehemetis siccitatis. et no videris humiditate oino. Et si difficilis scissionis fiunt secundina: findat obstetrix vnguibus suis aut cutello paruo: ꝛ si difficili sit part⁹: sumat in potu troci de myrrha ꝛ decoctione fenugr. et dactilis cu rutha ꝛ ꝯfortet cum aq carnis et soluat de gallia quatitas sexte ptis. ℥. i. in vino et sumat ex eo in potu vice vna post aliam vel suffumiget cu myrrha et oppop. aut castoreo ꝛ bezard per traiectoriu. et eijcit fetum et secudina sternutatio cum codisi ꝛ detur in potu myrrha cu aqua ruthe de q det aur. cu. ℥. ß. aque ruthe aut ꝯdisi ꝛ detur in potu. si aute partus difficilis fiat et moriat fetus: tuc dent in potu troci. de generis qui sunt in antidotario. ipsi enim eijciunt partu statim et suffumigetur etia mulier cum eis. et sedeat mulier in aqua in qua coctu est calamentu campestre. et ex eis q facile eijciunt partu cum ꝓprietate que est in ipsis: est radix bothormarien sicca. i. herba thuris et est similis feniculo: quando ligatur super coxam mulieris.

Finis.

¶ Incipit breuiarium Constātini dictum viaticum.

¶ Prohemium Constantini.



Uoniam quidē vt in rhetoricis ait Tullius. omne inquit expetenduz vel ꝓpter se vel aliud vel ꝓpter vtrūqꝫ expetitur. Quidā vō medicinā ꝓpter sese expetendam autumant: vtpote qui principaliter expetūt theoricam. Quidā etiam ꝓpter aliud: vt qui artē nō ꝓpter artem: sed ꝓpter secularē dignitatē insectātur. A quibuscūqꝫ studētibꝰ sibi ꝓpter vtrūqꝫ in ea laboramus: vnde ego Constātinus africanꝰ mōtis cassianēsis monachus cōmuni vtilitati inseruiēs studui vnicuiqꝫ hoꝝ ad velle suū satagere: ꝓpter se enim: ꝛ ꝓpter vtrūqꝫ artez querētibꝰ litteratioribus ꝛ ꝓuectioribꝰ liber pātegni a nobis est ꝓpositꝰ in quo primi theoricā secūdi ꝛ practicam habeāt. verūetiā ꝓpter aliud ad ꝓficuū questus festinātibus: qꝛ in illius magnitudine forsan tediosuz esse videtur hmōi cōpatiēs quoquo modo me vix exinanitū formā serui acciplēs simplicitatis. Qui tn̄ si hoc libro studiose acquieuerit nō male succedet eoꝝ exercitibus. Infirmitates eniz hic primitus diffiniūtur. Signa eoꝝ postmodū adhibētur. Curationes ilico subsequētur. Sapiētiā inter ꝑfectos loqui destinauimꝰ: lac etiaz suggētibꝰ fomēcula nō crustam subministramus. Quem nostrū laborē si qui dente canino corroserint i nugis suis inueterati torpescere ꝛ dormitare sunt dimittēdi. Nostrū autem nomē hoc opusculo apponi censui: qꝛ quidā hoꝝ alieno emulātes labori cum in eoꝝ manus labor alienus venerit sua furtim: ꝛ quasi ex latrocinio supponūt nomina. Uiaticum intitulaui: ꝛ pre paruitate sui neqꝫ laboriosus neqꝫ tediosus est intuēti. Liber totus in. vij. libros diuiditur: quoꝝ in principio posui capl'a: vnicuiqꝫ tn̄ postea libro ꝓponenda: vt cū quis querēs aliqua per sui singula allaboraturus esset volumina: modo in initio habeat in quo libro inueniatur.

¶ De allopitia. Capitulū .i.


Capillus ex grosso fumo et calido nascitur qui ex igneis et incēsiuis est humoribus quo crescente fumo: crescūt capilli: vtpote ab ip̄o nutriti: hunc fumum qui perdiderint et capillos perdunt. p q̄litate ꝙ fumi erunt capilli: vtpote in herbis videm⁹ ex terre hūore vel siccitate arescētibus ꝛ peūtib⁹ vel augmētātib⁹. Qui fum⁹ si oīno nō fuerit peunt oīno capilli ꝛ fiunt calui: q̄b⁹ q꞉ nulle medicine cōueniūt tā nō amplius come crescere pñt. ¶ Si autē fumus nō ex toto amittat꞉: sed solū ex aliquo humore inficiat꞉: infirmitas quedam nascitur q̄ allopitia nominat꞉. hic autē morbus: ideo allopitia d꞉: q꞉ vulpes que grece allopide nuncupant꞉ hoc sepe patiunt꞉. ¶ Ex colore cutis loci ipsius cognoscere poterimus ex q̄ humore hec passio oriat꞉. Si eñ cutis citrina ꝛ calida ꝛ sicca sit nō dubitamus ex colera ortā esse rubea. Proinde huic humori medicabim⁹ ex subscriptis. s. viol꞉. mirabol꞉. citrin. scamon. absinthio coctis in aqua: ꝛ his similib⁹. ¶ Si rubei coloris ex infectione sanguinis esse cognoscimus. Deinde si etas tēpus vel virt⁹ patientis pmiserint venā cephalicam dextri brachij minuimus ꝛ sanguinem extrahimus ꝑm vires patientis. post hoc potiones refrigeratiuas damus ꝛ sanguinē euacuātes vt sunt hec: manna: oxifenicia: pruna: iuiube: viole: sebesten: cassiafist. et similia. ¶ At si niger locus fuerit et velut plūbeas squāmas emiserit: ex colera nigra ortam esse credimus. hūc humorē expellim⁹ aq̄ cocta epithimo pill꞉. stomaticō: yeraruf. yera. G. yeralogo. ꝛ his sil꞉ibus. hec oīa bibe cū aqua epithimi. ¶ Si ḋo loc⁹ erit alb⁹: ꝛ mollis: ꝛ ex eo humor velut oleū exierit: coḡscim⁹ ex flegmate infecto nasci. cui medendū est ex subscript꞉. aq̄ cocta: agarico. stomaticō. yera fortissima. G. theodoricō in q̄ nux muscata sit ꝛ ceteris sil꞉ibus. ¶ Gargarismos faciamus ex oximelle ꝛ aq̄ calida puluerē yerepigre adiūgētes. vomitū ꝓuocem⁹ cū oximelle: cui admisceamus aquā cū aneto ꝛ sal gēma: et sil꞉ibus. his eñ. G. pigrā ꝓdesse se expertū testatur: adiūgēs ibi medicamina ad deponēdos malos humores: ex q̄b⁹ orit꞉ allopitia. ¶ Postq̄ humorē ablatum cōperiemus ad excludendā putredinem

poris inclusam allaboremus. vnguenta igitur lenia adhi
beamus et radamus caput cũ nouacula vel psilotro: dilige
ter cauentes ne per hec cutis rũpatur. In primis igit nisi
caput dolet radimus. postea illud pãnis. extergim⁹ nimia
asperitate vel mollitie carentib⁹. G. testat si post fricatio:
nẽ cutis mediocrez citius rubuerit celerius posse sanari. si
xo non tardius. ¶ Medicabimur autẽ sic. si ex calido sit
humore totũ caput p loca scarificem⁹ ita q sanguis exeat:
et ex auellanarũ assatarum et castanear et amigdal. testis
puluerẽ superaspergentes leniter inducamus: ex similibus
loco prius illinito cũ melle: sicut ex puluere caprini sterco:
ris et vngularum caprinor cum aceto. Deinde caput cum
hmõi rebus lauet qbus furfura ex calore nascẽtia purgẽ:
tur. ¶ Si ex frigido humore patiatur: silr caput radimus:
et scarificatur vsq ad sanguinẽ simul cũ sanguie et allio pi
stato inungim⁹: quo adhibito euforbiũ cũ oleo laurino vel
simplici distẽperantes illinimus. Radix quoq canne vel
nasturtiũ in puluerẽ redacta et oleo mixta prosunt vel spu:
ma marina. Quibus qdã admiscent sal nitrum : et cũ oleo
amigdalino amaro: vel ficus folia : puluerizata cũ oleo et
aceto mixta p vnguento adhibeam⁹: vel fimum colũbinũ
simul distẽperatũ. Amigdalas quoq amaras cũ corticib⁹
suis incensas melli admiscem⁹ et caput inungim⁹ pigamũ.
cum aceto vel eius sperma elleborũ album vel nigrum: vel
nitrũ puluerizatũ ⁊ cum horũ pulueribus locũ illum asper
gito: prius tamen panno aspero fricato colloquintide pul:
pas: staphisagriã fimum soricũ: et thus: quodlibet horũ et
cũ aceto forti mixtũ pro vnguento illiniendũ est. Alij admi
scent elleborũ album. Sinapis quoq vel nasturtij semen.
añ. ʒ. i. cũ aceto tẽperatis line ⁊ inunge. Diascorides dixit
castanearũ teste incense: et cũ vino mixte psunt infantibus
vt capita mundent et capilli nascant: neq allopitia oriat.
D. testatur supercilijs pdesse si laudano cum vino et oleo
myrthino distẽperato inungant. Similiter condisi pulue:
rizatus et cũ aceto temperatus eisdẽ supercilijs prodesse vi
det. omne fel prodesse isti passioni videtur. idẽ Dyascor. te:
statur. ¶ Super oia hic considera oĩbus supradictis vnguẽ
tis propter austeritatem mitigandaz ceram vel cepum seu

aliquod vnctuose humectatū vel oleum calidum anetinum siue laurinū est inungendū ꝛ oleū pentadactili: aut oleuȝ de camomilla: ꝛ vt barbe libere nascātur supradictis est vtendum vnguentū ad has res ꝓbatum. ℞. euforbij spume marine. fimi colūbini. añ. ʒ. iij. ellebori al. semis ruthe agrestis corticis auell. spicenar. tapsie: nasturcij. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. fac puluerem et cum vino coque vel oleo ro. vel anetino: vel cum oleo laurino distempera ꝛ caput inūge tota nocte inunctū dimitte. Sequenti vero die memineris cum aqua lauāduȝ vbi fabe vel blete sint cocte vel lauatura furfuris quod sepius est faciendum.

¶ De capillis cadentibus. Cap. ij.



Capilloꝝ amissio non eadem passio est que ꝛ superior: est enim minor ꝛ non sic subita: est autē multiplex: fit enim aliquādo ꝓpter abstinētiā cibi cum fumus ad sua loca transire nō possit ex quo fumo capilli dicti sunt vegetari. Aliqñ ꝓpter infectos humores: sicut solet euenire diu patientibꝰ infirmis siue leprosis: aliquādo fit ex porris clausis ꝓpter soliditatem cutis: aliqñ ex eisdē apertis. ¶ Qđ si ꝓpter abstinētiam cibi eueniat deducēdus est ad balnea temperata: et cibi mediocriter dandi: ꝛ ab oībus salsis abstinēdus: cui iniungēdum est vt oībus vtatur his quibus humor tēperatus radices attrahat piloꝝ. Sepius ergo vngamus oleo laudanino ꝛ yrino. Si sit ꝓpter porros ex soliditate cutis clausos vngamus oleo ex amigdalis incēsis amaris vel ex oleo ex semine radicuȝ oleo laurino vel camomellino. Si vero ceciderint incessanter: scimus quia ꝓpter apertioneȝ poroꝝ est. vnde oleo quod stringat vngimꝰ. s. rosaceo: myrtino: folijs oliue pulverizatis succoqȝ folioꝝ eiusdē arboris cum oleo rosaceo vel myrtino tēperatis. Item folia myrte incensa tēpera cuȝ oleo rosaceo ꝛ caput vnge velociter crescunt capilli ꝛ stringit porros. Aliud. tolle folia de albetalcadra incende ꝛ pistā ꝛ tempera cum oleo myrtino ꝛ vnge caput inde capilli nascūtur ꝛ crescūt. Item succus myrrhe ꝓdest si caput ex eo lauet lini semen cū radice sua incēsuȝ: ꝛ sisameleon admixtū iuuat si caput vngat: simil'r nigelle vste ꝛ cū aqua mixte ꝓficiūt. Item folia capparis pistētur

et cum femineo lacte psunt. Item cutis radicis cãne cõbustus & cum oleo myrtino temperatus iuuat. Jo. dam. q dicturi sumus pdesse testatur. Rx. corticũ auellane incense. ℥. iiij. absinthij galle. añ. ʒ. ij. aluminis. fu. folior canne. siccorum. añ. ʒ. iij. semis myrte. ʒ. v. fac puluerem & tolle. ℥. ij. de oleo mytino coque & vnge. Aliud tolle laudanũ. absinthiũ ossa dactilor: & his omnibus incensis omnibus equaliter fac puluerẽ: & in pãno leniter colligens impone in oleo per dies. viij. Inde locum sepe inũge supradictũ. Aliud radicẽ celsi. ossa dactilor incensa et puluerisata cum succo myrte tempera & locum vnge.

¶ De fissura & asperitate capillor. Cap. iij.



Nascitur & alia passio in capillis id est siccitas que iuuenibus calidi corporis pter calidum fumũ & siccũ caput ascendẽtẽ euenit aliqñ etiã ex capillor negligẽtia: si nõ vngãtur vel pectinẽtur. ¶ Unde medicamina frigida q̃ ascendẽtem fumũ reprimere possint adhibeãtur vt sunt R. aqua cocta de oxifenicia viole. mirabol. citrini. pruna iuiube: vel aqua de cassiafis. & similibus. ¶ Si tẽpus vel etas permiserint venaz cephalicã incide: aut detur de syrupis frigidis vt extinguat calor: frigidis & optimis cibis pasce. s. cucurbita: portula: attriplice: pullis galline: pdicib9 vl similib9. Calore extincto locũ inũge psilio aque infuso & moto vt ad spissitudinẽ veniat. Inũge oleo viol. aut ros. aut nenufar. & suppone loco inducẽs p vnam noctẽ pãno: postea laua cũ aqua cocta: silr facies ex citonior semib9: vt psiliũ: si succo cucurbite infuderis frigidius erit. Silr & aqua i qua ordeũ p noctẽ missuz fuerit pdest. Sepius quoqz oleo rosaceo vel violaceo vngatur & pectinet: folia sisami viridis pistata et cocta cũ aqua caput inde lauetur & pectinet: aut cũ supradicto oleo misce: & caput ĩde laua. Capilli quoqz qui ex fumo colere. ru. scindũtur sic medẽtur. semen lini. ℥. iij. coctũ in. iij. lib. aque quousqz ad. ij. libr. redigantur & optime colatum: caput inde lotum: deinde balneo purgatum & oleo violaceo perunctũ prodest.

¶ De canis & ipsis tingendis pillis. Cap. iiij.


Ani ante tēpus nascunt̄ ex flegmate q̄d ex stomaco exit vel capite. Inde phisici monēt. Si cauere velis ne nascantur tibi pili cani flegma purgantib⁹ vtaris: sic̄ yerapigra: yera fortissima. S. theodoricon pillulis cochijs ⁊ pillulis his. ℞. pulpe colloq̄ntide turbith: sticados: absinthij aloe: salis gēme: scamōee pōdus equale: feniculi: se. anisi petrosilini: se. ellebori nig. ʒʒ. piperis nigri. ana. ʒ. ß. vel. ʒ. i. pulueriza ⁊ tēpera cum succo absinthij: dacq̄ꝫ pōdus. i. solidi: vel theodoricō vl' pill'. ex aloe: mastice: ⁊ sil'ib⁹ cōfice: vomitum prouoca: freq̄nter ieiunes. frequēter balnea: et sil'r gargarismata valēt de syrupo acetoso ⁊ sil'ib⁹ ¶ Si iā nati fuerit subueniem⁹ vnguētis: si vero nigros facere volueri de alcāna ⁊ cortice fabe atq̄ꝫ galla puluerē fac ⁊ cū succo blete tēpera. Aliud. tolle galle. ʒ. v. cum oleo ro. incēse alcāne. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. salis armoniaci pēsi. ʒ. i. fac puluerē tēpera cū aqua calida vnge ⁊ folia blete suppone. Alid pone alcānā recentē in aqua calida ⁊ postq̄ emollierit moue: vnāq̄ꝫ fialā aceti ex vino nigro appone sup̱ ipsaꝫ alcānā ⁊ cū aq̄ ros. coque p̱ triduū vnge: alid pile cypressi ⁊ cortices eiusdē arboris in vino seu ī aceto coquāt̄ ⁊ inde caput lauet̄. Si volueris facere rubeos: lupinos. nitrum in puluerem redige ⁊ in aqua calida repone: ⁊ p̱. v. dies ibi dimitte: ⁊ laua caput inde. Alid feces vini cocti incēde ⁊ gūmi hedere fac pulvereꝫ tēperās cū oleo squinātico ⁊ vnge. ¶ Si molles ⁊ subtiles facere volueris ex puluere nitri ⁊ orobi ⁊ spume marine cōfice ⁊ cū aqua calida laua: aut cū succo malue aut blete: aut cū nitro: aut cū farina ciceris vel lupini: aut cū apozimate: colloquitide: aut cū felle taurino vel aloe cū succo myrthe. Sed tñ pri⁹ lauet̄ caput cū oleo violaceo. Cōfectio valens ad capillos subtiliādos. Accipe cucumeri agrestis vsti ⁊ tēperati cū oleo nigelle vste cuꝫ sepo lupino vel vrsino tempe rate capillis credūtur ꝓficere. ¶ Qd si volueris n e pili mali nascātur in capite vel in alijs locis: vngātur sanguie testudinis aut rane vel de ouis formicarū cū oleo cōfectis in quo coct⁹ est heriti⁹ vngēdi sunt: sil'r vngēd⁹ ē cū iusq̄amo opio: ⁊ similib⁹. ¶ Aliud ad faciēdū crispos. ℞. calcis. ʒ. i. litargiri emblici: galle. aā. ʒ. ij. fac puluerē: ⁊ tp̱a cū succo

myrthe.deide vngant ꝛ ligent cũ filo. deiñ scđa die vngãt et trib⁹ dieb⁹ dimitte eos. deide lauent cũ aq̃ vbi alcãna ꝛ hmõi cocta sint. ¶ De furfurib⁹ i capite nascẽtib⁹. Cap.v


Furfura capilloꝝ vilissima faciũt dãna:ita vt ex capite eos eruãt:sunt aũt albe squãme grani furfurib⁹ simillime:que ex duab⁹ causis fiũt. vna ꝓprie ex cerebro exit.altera ex fumo cuiuslibet humoris caput ascendẽtis. ¶ Curentur aũt sic ex ꝯtrariis. Si ex calidis sint dam⁹ frigida. Si ex frigidis calida. Deiñ ex his capita sũt lauãda.s.farina ciceris cũ succo blete ꝛ folia sisami pistata tꝑata cũ succo blete purgãt furfura capit͛.malue succ⁹ cũ aceto idẽ facit. Itẽ myrthasi coquat cũ succo blete purgat furfura capit͛. D.dixit succo folioꝝ sisami si caput laueris furfura eiicis. mollescũt: ꝛ elõgant capilli.succ⁹ malue ꝛ blete idẽ facit: silr fenugrecũ i aq̃ coctũ iuuat si capillos ide laues. Aliud mitte.ij.lib.furfuris in aq̃ cali. ꝑ diẽ ꝛ noctẽ itegrã vt furfur tñ operiat : ꝛ fortiter cũ manu motũ in manu collige. cuius succũ exprimẽs tãtundẽ aceti iũges. Deinde coque ꝛ laua.al. ℞.mirabol.citri.corticis.ʒ.x.pulueriza.ꝛ cuꝫ succo solatri tẽpera ꝛ inde laua. Si patiẽs frigide nature fuerit pulueres lupini ꝛ fenugreci accipiant : ꝛ hec oĩa simul cum aceto pistent:ꝛ caput inde lauet. Item aqua lupini ꝛ fenugreci cuꝫ succo blete tꝑa:ꝛ cũ oleo yrino vnge. Aliud. nitrũ fel caprinũ et succus blete cõmixta iuuãt.fel arieti vl bouis cũ nitro ꝛ fel caprinũ cũ nitro mũdificãt caput ex furfure si ex frigida fuerit nã. ¶ De pustulis capit͛. Cap.vi.


Pustule i capite nascunt ex nimis calidis hũoribꝰ vel ex infecto ſtate. Necesse ẽ ergo vt primũ humorẽ eiiciamus.post raso capite vnguẽta adhibeam⁹ : frõdes cyꝑssi ꝛ eiusdẽ arboris pillas.frõdes tamarisci.bellirici : emblici:de quocũqꝫ hoꝝ volueris fac puluerẽ ꝛ tẽperãs cũ oleo ꝛ aceto vnge. Aliud. ℞.litargiri ceruse : succi hypoq̃stidos.ana. ʒ.iiij.ʒuccari.ʒ.iij.gallie muscate.ʒ.i.gũmi arab.dragagãti.añ.ʒ.ij.puluerizata tẽꝑa cũ forti aceto postea iniũge cerã albã oleũ ro.ꝛ fac vnguẽtũ. Aliud.ceruse.ʒ.vi.litargi. cere al.añ.ʒ.iiij.sulfuris viui et nitri.añ.ʒ.vij.oleũ ro.q̃tũ suffi

cit. Alius ꝙ aritõ affirmauit valere si nascant̃ ex flegmate. ℞. litargirũ rutã siccã vl' viridẽ pulueriza ꝛ tempa cũ oleo ꝛ vnge Alius. ℞. corticũ mali granati. acatia. galla pulueriza ta tẽperentur cũ aceto ꝛ vngat̃. Aliud. tolle ramos ficus ꝛ frõdes virides: ꝛ cũ aq̃ pista quousq₃ efficiat̃: sicut medulla ꝛ vnge. Si passio fuerit diuturna vice aque acetum pone. Si noua aqua loco aceti vtere. ¶ Si fuerint vulnera oleũ rosatum: ꝛ albumen oui apponas. Aliud. tolle amigdalas amaras. mũdifica cum aqua calida ꝛ pista vt vnguẽtũ fiat: rasumq₃ caput inde inungas. ¶ De fauis. Cap. vij.



Aliud genus scabiei sustinet cutis capitis fora mina habens minuta vñ lues egreditur quasi mel: ꝛ ideo iste morb⁹ appellat̃ fauus: q2 sicut mel ex fauo ita lues exprimit̃. Nascit̃ vero ex flate salso. ¶ Optimũ vero est primũ humorẽ purgare cũ yerapigra cũ yerafortissima galieni: yeraruffi. stõaticõ: theodoricõ: gargarismũ ex calidis facies q̃ flegma depellat̃. lauetur caput cũ aqua in q̃ cocte sint lẽtes. ros. mẽ ta. al's myrtha. post hoc vnguẽto subueniam⁹. ℞. litargirꝫ vel cartã incensã bõbicinã cũ aceto tpa ꝛ vnge vel olibanũ cũ aceto pone. Alius. ℞. tartari. i. fecis vini icẽsi. ʒ. cũ calcis viue. ʒ. ij. ꝛ cũ aceto tẽpera. Subtrahe cibũ q̃ flegma faciat crescere. Aliud litargirũ ypoq̃stidos tpa cũ aceto. Nã ace tũ forte flegma necat. caput radat̃ ꝛ scarificet̃ ꝛ lauetur cũ aq̃ vbi cocta sit mẽta. al's myrtha ros. ꝛ vngat̃ supradictis vnguẽtis. Alius litargirꝫ: cathiniã auri tpa cũ aceto. flegma purgat herba vitri cũ aceto pistata. loca inungant̃.

¶ De tinea. Cap. viij.



Emotim in cute capitis scabies vel carbunculi nascuntur ꝛ nata immiscent̃. al's nimis cre scũt vel inuiscant̃. Nascunt̃ aũt ex colerib⁹ in censis ꝛ ex putrido sanguine. fit aũt prurit⁹ nõ modicus de quo pruritu quasi squãme nõ mo dice sed maiores nascunt̃ siue delabunt̃. hoc sepe euenit in fantibus ꝓpter superabũdantiã sanguinis ꝛ molliciem cu tis. ¶ His vero primum cibos noxios ꝛ calidos subtrahi mus ꝛ humore nociuo sublato vnguenta adhibemus. Si lactẽs fuerit qui nõ possit recipere medicinã incidimus re

trorsum auriculis ambas venas ⁊ ex sanguie subtracto sic calido vngimus:nutrici xo malos auferim⁹ cibos:et succos scariole ⁊ feniculi atq̄ zuccari potādos damus:infāti quoq̄ caput radētes tali vngimus vnguēto.℞.litargiri ceruse. añ.ʒ.iij.pulueris sarmēti trocisci:memitte:gummi arabi. Galle pōdus eq̄le.pulueriza:⁊ cū oleo ro.⁊ aceto tpa ⁊ vnge.Itē tolle galle nō pforate.ʒ.x.amigdalarū amararū cū corticibus.ʒ.v.tēpera cū aceto ⁊ vnge.Itē galle nō pertusate.ʒ.v.vrine tauri:aceti.añ.fialam.i.fac coquere vsq̄ quo spissent ⁊ facias vnguētū ⁊ inde vnges illuꝫ.Aliud medullaꝫ seminis bōbacis pista ⁊ cū aqua ro.tēpera aut cū aceto ⁊ mitte ad solē ⁊ vnge caput.Itē litargiri boli.ceruse.añ.ʒ.ij.achatie.i.succus prunorū immaturoꝝ:sulphuris argenti viui:añ.ʒ.i.fac puluerē ⁊ cū oleo ro.⁊ aceto tempera ⁊ vnge.postea cum aqua calida laua. ¶ Sternutamēta infantibus tribus diebus facies ex oleo amigdalino amaro binas guttas per vtrasq̄ infundens.nariculas:⁊ caput vngamus cuꝫ litargiro seu cum cinere argentali tēpera cum oleo rosato:⁊ vino.hūc q̄ puluerē potādum dabis.℞.spodij:zuccari rosati.añ.ʒ.ij.gariofili:cardamomi:iuiube.añ.ʒ.i.gallie muscate.t̄t̄.oriētalis cathime argētalis:cāphore añ.ʒ.ß.fac puluerē:da infantib⁹ pond⁹ medij exagij:cū aq̄ frigida vl' cū lacte nutric̄. ¶ De pedicul' ⁊ lēdinib⁹.Ca.ix.



Sepe pediculi ⁊ lēdines nascūtur in capite vel in toto corpore ex purgatiōibus quas natura eijciens cum sudore facit inter cutē ⁊ carneꝫ. ¶ Q̄ si fit in calido corpe hoc vnguēto inūge.argētuꝫ viuū ⁊ cinerē filtri cū aceto ⁊ oleo tempera vel litargirū ⁊ argentū viuū cū aceto ⁊ oleo tēpa sicq̄ inūge.¶ In frigido corpe hoc vnguēto vtere.Stafisagriā nitrū.auripigmentū ru.cū aceto ⁊ oleo tpa ⁊ caput inūge in balneo.Aliud.Elleborū albū:staphisagariā nitrū cuꝫ aceto tēpa ⁊ caput inungito in balneo.Itē auripigmēto ru.caput inūge cū oleo tpato.i balneo.Sil'r acetū cū aq̄ marina occidit pediculos:⁊ si deest aq̄ marina sal et aq̄ cū modico aceto mixta idē facit:⁊ si post infirmitatē nascunt̄ pediculi fac vnguētū de nitro.i.seminis.t̄t̄.orientalis ⁊ q̄ti die inunge et laua cū aq̄ marina vbi cocte sūt rose ⁊ myrte.

Aliud tolle folia pini et tere ꝛ succum exprime et vnge.

¶ De cephalea. Cap̄.x.



Dolor capitis duobus modis prouenit vel ex se proprie vel ex aliis membris : sicut a stomaco. Qui si modo presens modo recedēs sit: aliūde proculdubio venit. vnde. G. si dolor est in capite nulla certa causa extinsecus veniēte hūores collecti pregrauāt stomacū: ꝛ maxie acuti. dolor aūt est in summitate capitis ex regione stomaci. ¶ Qui si sine intermissiōe fuerit ꝑprie a capite venit: ꝛ ex quolibet hūoꝝ quattuor. Si sit ex sanguie calorē patit̃ in capite grauitatem in frōte: oculoꝝ rubescūt vene cū tota facie: ꝛ vene faciei sunt plene. vrina rub. ꝛ pinguis: ꝛ corp⁹ molle: ꝛ pulsus mollis. Si ex colera rub. infra nares nimiū hꝫ calorē ꝛ ī ligua siccitatē. vigilie ꝛ sitis nō desunt: ꝛ maior dolor est ī dextra ꝑte. Si ex colera nigra i sinistra parte erit dolor cū frigore: vigiliis ꝛ grauitate. Si de flegmate sustinet grauedinē ꝛ spirit⁹ grauē retētionē cū q̄rela: ꝛ dolorē in occipitio. ¶ G. in libro institutionum. Nosse oportet caput diuidi ī quattuor partes. Sanguis in fronte dn̄atur colera rubea in dextra parte. flegma ī occipite. colera nigra in sinistra: in qb⁹ modis cognoscēdis medicus operam dabit. ¶ Aliquādo tn̄ ex calore solis vel aeris dolor est in capite. vn̄. G. in libro de accidēte ꝛ morbo. si caput ex aere friguerit ꝑ q̄sdā venas: quasi cataractas intrat que frigoris illi⁹ sunt cā frigus per totū ꝑpellit̃ corp⁹. Si ex calore solis vel aeris patiat̃ cerebrū humores ad se: sicut ventosa attrahit : postq̄ in vicina mēbra debilia proiicit. ¶ Iste dolor euenit pluribus ex nimio vini potu: vel capitis occasionib⁹: sicut vulnere apate: vel percussiōe vel casu. Opꝫ aūt intueri etatē ꝛ egrotantis cōsuetudinē ꝛ vnde dolor natus sit. ¶ Si ꝑprie sit ex capite cōsiderādum est ex quo sit humore. Si ex sanguine vel col'a ru. incidat̃ cephalica: nisi etatis cōtrarietas vel tēporis. cōsuetudinis ꝛ virtutis occurrāt. Si ergo ad flobotomandū non sufficiat scarificemus plena palma ab vtriusq̧ pedis calcaneo. Que vero ꝓsunt colere ru. ꝓsunt ꝛ sangui ni. Que vero flegmati ꝛ col'e nigre proderūt. Singulis tn̄ per se sua medicamenta melius adhibeantur. ¶ Coleram

ru.medicabimur si plusꝙ̄ sanguis dn̄etur.Cassiafi.iniubis prunis:viol'.manna:mirabo.citrinis:ꝛ sil'ibus.Si vero febris non fuerit catartica de mirabol'.citri. danda sunt cū ʒ.i.de yerapigra:que ex aloe loto cōficitur. In febribus syrupū violaceū vel acetosuȝ ꝛ maligranati demus succū:et postꝙ̄ corpꝰ interius mūdificatū esse certificabitur:caput.manus.pedes aqua tepida infundamus:in qua habeat violas:camomillā:ordeū decoriatū atqꝫ rosas.Qđ si vigilias patiꝫ papauer adiūgimus.Incipiēte vero infirmitate oleū roſ.cum aceto damus : vel aquā roſ.cum aceto:vel oleum violaceūꝛ portul'.succū:vel cucurbite succū sup caput infundamus.Vnges prorā capitis cū sandalis albis:rosa.camphora:ordeo:que tēperabis cū succo psilij:ꝛ aqua ro.D.dixit.Si cum oleo roſ.frōtem ꝛ timpora vnxeris ꝛ opio vel papauere simplicē dolorē ex calore refrigerabiꝫ ꝛ dormire facis.Item dicit si folia ꝛ capriolos vitis tollas ꝛ fortiter pistes ꝛ caput vngas.valet ad depellēdos hūores.Sternutamēta ꝓuocemus cū succo lactuce ꝛ portulace cucur.oleo viol'.cum lacte mulieris mixto quod fugat puella vel cum succo zuccari.Si vigilias patitur sternutamenta prouocamus cum oleo viol'.opio:vel papaueris oleo:vel violaceo: ꝛ similibus.¶ Si dolor capitis cum coriza fuerit nullū cathaplasma vel epithima apponēdum erit : neqꝫ aqua capiti infundaꝫ nisi rosacea vel salicis vel portulace vel cucurbite:quod auctorizat. G. in libro cathaplasmatum : nec sternutamenta nec emplastra recipiat nisi humor prius decidat. cibi sint cucurbita : atriplices portulaca bleta. Si non habuit febres pullos comedat columbarū perdices:ꝛ similia.¶ Si ex frigido sit humore dolor.s.ex flegmate vel melācolia ꝓspicimus que iā diximus signa ꝛ damꝰ yeram fortissimā.G.ꝛ logodiō ꝛ theodoricō.pill'.Io.Dam̄.vl' stomaticō.pillulas de yerapigra:vel faciamꝰ vōmitum de radice cū oximelle:ꝛ gargarismū cum yerapigra:sinapi:piretro ꝛ cum oximelle:ꝛ distempera cum aqua vbi maiorana: camomilla:ꝛ similia sunt decocta.debet lauare caput cum aqua vbi coctum sit anetum : rosmarinus : vbi maiorana: camomilla : ꝛ similia sint cocta.vngimus caput melancolicum cum oleo cheiri:cum oximelle : amigdalis amaris:

cucurbita amara: flegmaticum vngamus cum oleo sam-
bucino vel nardino: camomillino vł muscellino. emplastrū
imponimus ex gummi arabico: euforbio: myrrha. cc. orien
tali. vbi humores defecerint. sternutamēta prouocemus cū
succo caulis. blete. camomille. oleo. & similib⁹. Si post ster
nutamenta in naribus ardorē sentiat inungimus lacte mu
lieris puerū lactātis. Si non senserit nitrū naribus impo-
nimus: et nigellam fumum aut condisi. G. confirmat pro-
desse capiti. Idem facit menthe succus si nares & timpo-
ra vngamus: sepius ad balnea ire cogantur: cibi sint vola
tilia calida: cicer coctum. ¶ Hoc modo medicandi sunt qui
dolorē capitis ex ventositate grossa incurrunt a parte op-
posita si materia nondū sit collecta: si sit maxia collecta. a
pte infirma. ¶ In dolore ex pcussione vel ruina: vel aposte-
mate cephalicā incide: et ſm vires bis vel ter subtrahes si
vires negauerint potui damus oxifeniciam. prunas: iuiu-
bas: violas: vuas: passas: cassiā fistulā: mannā: et similia. de
his singulis bibat. ℥. iiij. singulis diebus. Aliud. solatri co
cti & colati. cassie fistule mundate. añ. ℥. iiij. cū yerapigra: vł
aloe epatico. ℥. ß. tale cathaplasma capiti imponimus. de
sandał. rub. succis solatri. salicis: viol. farina ordei: & simili
bus. Sternutamenta damus cum succo solatri & lacte mu
lieris puellam nutrientis. Aliud de saldał. ru. cc. bolo. tem
peratis cum succo solatri: ad bibendū detur ptisana cū suc
co mali granati: in aqua salicis bibenda syrupum violatū
vel iulep: idest sirupus fact⁹ de sola aqua et zuccaro vel gi-
leni. immisceas. Si tumor siue plaga ex supradictis eue-
nerit aqua cocta vtere in qua decocte sint lētes: rosa: myr-
tha: lana vnge cū oleo rosato: & albumīe oui: odoret cāpho
ram: rosam: violā: & myrthā: cibos damus cucurbitas atri
plices: gallinaꝝ pullos: vitella ouorū. ¶ Si dolor capitis
ex stomacho sit et ex humorib⁹ ibi collectis sic colligitur.
Si nauseauerit et torturā in ventre vel pcordijs passus fue
rit vomitū ꝓuocabis. fieri aūt non pōt quin colera vel fle-
gma ꝓijciatur. Si ꝟo vomitū pro tpe vel ꝓpter dolorem
ꝓuocare nequiueris potiōes de yerapigra vel aloes & ma
sticis insimul dabis vel stomaticon et sicia. vnges stōm ex
oleo roſ. aq̄ roſ. myrthe succo. ¶ Si ex calore solis vnguē-

dū est caput oleo roſ.aqua frigida vel aceto.Si venter ve
hementer doluerit et ardoꝛ fuerit vnguendus est oleo ro.
poꝛtulace ſucco vł cucurbite vł ſempuiue.pot⁹ erit illi ſyru
pus violꝫ.maligranati ſuccus.ī aqua calꝫa pedes imponanꝫ
¶ In doloꝛe ex frigoꝛe aeris capiti aqua calida in qua de:
cocta ſint anetū:ros marinus:ſanſucus:mellilotū per fiſtu
lam infundemus vꝛceoli et caput oleo nardino inungim⁹.
Sapientis induſtrie tanta ſufficiant. ¶ Deinde oꝛdinem⁹
antidota ad hoc vtilia:yera . Ioā.Dama.iuuat doloꝛē ca
pitis qui vel ex flꝫate vel colera naſcitꝫ.nigra ſtomacū mun
dificat:epar confoꝛtat:da foꝛtioꝛibus.ʒ. v. imbecillioꝛib⁹
ʒ.ij.cū aqua calida.cibi poſtea ſint pulli perdices:vinū leue
¶ Antidotū.℞.carpobalſa. caſſielignee : cinamomi aliti:
mi ſpice aſſari:maſtic̄.iuiube:cubebe:mac:nucis muſcate:
ſquinanti:gariofili.añ.ʒ.v.c̄c̄.ʒ.iij. aloes epatice lib. i. fac
puluerē tēpera cū melle.¶ Aliud antidotꝫ.Ioā.Dam̄.facit
ventoſitati groſſe. viſus obſcuritati grauitati totius coꝛ:
poꝛis ꝓpꝫ vētoſitatē ex flꝫate et colera nigra.℞.aloe.ʒ.xv.
epithimi:coſti.añ.ʒ.v.eufoꝛbij.c̄c̄.ſpice camedreos.añ.ʒ.vi
gariofili.ʒ.x.acoꝛi:calami:aromatici maſtic̄.añ.ʒ. viij.caſ:
ſielignee.ʒ.viij.xilobalꝫ. ʒ. iiij. piperis albi et ni. gentiane
amomi.añ.ʒ.iij.aloes:epatic.dyagridij cocti.añ.ʒ. ij. mel:
lis qꝺ ſufficit.da penſum.iij.ſolꝫ.cum aqua calida.¶ Pilꝫ.
H.ad flegma deponendū et ad oēm grauem fumum caput
aſcendentē.oculos purgat et ſtomacū. ℞.aloes:dyagridij
colloquintide interioꝛis:abſinthij:maſtic. añ.ʒ. iij. tēpera
cū ſucco ſolatri:vel ſcariolꝫ.fac Pilꝫ.in modū ciceris: da:
bis.vij.vel.ix.ante cibū vł poſt.¶ Pilꝫ.Ioā.Dam̄.valent
ad mundificationē capitis ⁊ ſtomaci.accipiātur oī tꝑe. ℞.
aloes.ʒ.vij.maſticis.ʒ.iiij.turbith.ʒ.x.roſ.ʒ.iiij. fac pilꝫas
in modū ciceris.Da.xi.vel.xiij.ante ſomnū cū aqua calꝫa.
¶ Stomaticon mūdificans caput et ſtomacū valet arthe:
tico doloꝛi ex groſſo flꝫate. ℞. aloes:turbith: mirabolani
citrini ⁊ indi:⁊ abſinthij.añ.ʒ.iij.ſcamonee:colloquintide
bdellij:aniſi epithimi:maſticis.añ.ʒ.ij.tēpera cū ſucco ma
ratri fac pillulas in modū piperis.da.ʒ.iij.cum aqua cali:
da:et ſm̄ tꝑa laxatiuū celebꝛa. ¶ Aliud ſtomaticū Ioan.
Dam̄.purgans colerā rub.et nig. et flꝫa ſine aliqua mole

ratiõe. ℞. yerepigre: mirabol. citri. ana. ʒ. iiij. nitri. agarici. ana. ʒ. ij. turbith. ʒ. vi. salis gēme: epithimi: ameos anisi. ana. ʒ. ij. scamonee. ʒ. i. tēpera cū succo scariole: et fac pill. q. piperis grana: bibe cū aqua cal. ¶ Yera. G. de libro decalogi. stomacū mundat atq; caput: imo totū corpus etiā de colera rub. et flate. ℞. cc. spice viol. absinthij: squināti: xilocassie: assari: masticis: carpobal. xilobal. cynamomi: alitimi: pondus equale: aloes quantum sunt cetere species: fac Pill. cū succo scariole: sicut pip. da vt laxatiuū: sicut stomaticō si flegmatico addat colloqntidas: turbith agaricū appone eq̄li pōdere. ¶ Pillule aureevalētes ad easdē infirmitates: s; tñ leuiores. ℞. aloes. ʒ. iiij. scamonee. ʒ. iiij. colloquītide iterioris agarici: feniculi: petrosilini: mastic; rose. ana. ʒ. i. et. ss. fac pill. i modū cicer;. ¶ De emigranea. Ca. xi.



Erebrū diuidit i. iiij. ptes: i lōgitudinē et breuitatē: i dextrā et in sinistrā partē: h; q̄ lineā mediā: qua vētriculi medij differūt. Si in capite aliquorū humorū ascēdat fum⁹: et a natura in dextra parte ꝑpellat dolor ibi generatur. Si in sinistra idē patitur: et emigranea vocatur. Quā passionē sic curare disponimus. videndū est vtrum sit de calidis humoribus vel de frigidis. qđ quidē intelligit vt in caplo de cephalea diximus. Si de ca. sit humore flōmanda est cephalica vena ex ea parte in qua patit: et cū catartico purgabitur quo acuta cola rub. deponit: sternutatiões sunt faciende cū oleo ros. vel viol. et lacte mulieris puellā nutriētis: sternutatio infirmo apponetur loco de coriādri succo vlr purgatio adhibenda est eadē ratione q̄ dedimus de cephalea. Si de frigidis patiat humorib⁹ cū yera fortissima. G. yeralogod. theodoricon et similibus purgabitur. Sternutatio fiet cum oleo nardino vel camomil. et de hoc oleo in ipsa aure vbi dolor est parum iacta.

¶ De dolore cranei. Cap. xij.



Liquando craneu; cum molestatione magna dolorē patitur nimiumvt q̄si malleationē quādam infirmus in capite sentiat. necvocē nec sonitū aliquē pati possit neq; lumē neq; splēdorē. Et ex cola ru. cōtigit vel ex vētositate gros

sa. Si caput debilitatū inueniat. si ex cola rub. nimiā percussionē sentit. calidā si ex grossa vētositate grauitatē? thetinositatē. ¶ Si ex colera ru. eē certificabit: opȝ vt ea purgetur et caput lauet cū aqua vbi papaueris cortices: viole ordeū psilij frondes et silia sint cocta. Sternutatio fiat cū oleo ros. et viol. Si ex nimijs vigilijs patiat cū oleo violato et succo papauerꝭ et lact. sternutatio cōficiat. Epithima capiti est apponendū. Sandali ꝗȝ. cuȝ aqua ros. et oleo ro. et similia. Nutriat cum crisolocāna. portulaca: cucurbita: et similibus. ¶ Si dolor sit ex grossa vētositate dam⁹ theodoricon. yera. G. vel ruffini yera pusidos dabis vnaq̄q; nocte. ȝ. i. et. s. de yerapigra vel. G. pill. vel archige. yera. danda est. ȝ. i. ꝛ. s. damus sambuceleon cuȝ anetino catartico. demus ꝛ pillulas cochias. caput lauanduȝ est cū aqua vbi camomilla: sansucus: mellilota sint cocta. damus et epithima de aloe: myrrha. ꝰ. et similib⁹. Gargarisma de yerapi. cū aqua ca. et melle fiat. Sternutatiōes de musceleō: anetileō: camomileō: nardileō: balneū fiat freq̄nter a cibis malis abstineat: cimino: aromatibus et aniso vtantur. in potibus vtantur vino odorifero et veteri.

¶ De vertigine et scothomia. Cap. xiiij.


Ertigo et scothomia visus ē corruptela ꝛ subito apparent patiētib⁹ omnia q̄si volubilia nebulosa seu tenebrosa. ¶ Causa istoꝝ nimia ē humorū abundantia cū ventositate mixta: humores isti cū vētositate mouent vel fumo in capite de quolibet mēbro sicut stō ascendente. ¶ Si hec passio in solo sit cerebro sentit grauitatē in capite ascendentem: et sonitū in auditu: corruptionē in odoratu: vertigo est durabilis neq; dimittit. Si est ex stomaco sentit abhominationē et in ore stomaci dolorē ad tēp⁹: scothomiā habent siue vertiginē ad tēpus dimittentē. hic fit cū fumus a stōaco ascendit: dimittit cum fumus a stomaco non ascendit. ¶ Vertigo ꝓprie certificata a cerebro cephalicā innuit debere flobothomari venā ꝛ sanguinē minui quantū sufficit. Si nō oberit defectio ꝟtutis vel frigiditas aeris. consuetudo tempus et etas. Damus his in cura yerāpigram. G. in qua due partes aloe et vna aromatica: sicut pillulas au

reas vel que diximus cerebrum mundificantia: sicut yera. Johan. Dam̄. stomaticum. pedes infirmi in aqua calida sunt ponendi: a vino abstineant: caulibus: lentibus lactucis ꝛ sil'ib9. Si sit ex stomaco scothomia catarticū de agarico damus. Sirupū de absinthio cū yerapigra et vomitū ꝓuocam9: a cibis abstineāt in stōaco inflationē faciētib9.

¶ De litargia. Cap. xiiij.


Erfectio memorie et facilitas recordationis aīe substātialē cerebri pupis stabilitatē et ei9 innuit perfectionē. Ecōtra hoiem obliuiosum et dure intelligentē necesse est faciat. Qd̄ fit cum in pupi cerebri humores nascunt̄ flegmatici: q̄ fere nihil horū pretermittūt memorie. Si ex vicino sit tpe cū multa oscitatione et oris apertiōe: neq̧ meminerint os claudere: ex multa flegmatis frigiditate et hūiditate cum in pupi cerebri superat et aīatum spiritū suffocat. hec infirmitas vocat̄ litargia. G. tñ. vocat frigidā frenesim que sepius contingit senibus in frigidis ꝛ humidis regionibus. ¶ Si hanc curare velimus potionē damus caput mundificantē ex frigidis ꝛ grossis humoribus: sicut theodoricon. Pill'. cochias: stomaticō et sil'ia. he quoq̧ pillule sunt sil'r iuuatiue et valētes ad grossos et flegmaticos hūores dolorē capitis faciētes: et ad litargiā. ℞. aloe. ʒ. x. agarici: sticados: añ. ʒ. iij. colloquitide: masticis: cassie: spice cinamomi gariofili: squinanti. ʒʒ. anisi. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. fac pillulas i modū piperis. da. ʒ. iij. cū aqua cal'a. post hanc mundificationē capitis epithima faciendū est in eadē pupi calidū ꝛ dissolutiuū: sicut nardileon: castoreleon et piretrileon: sisamileon: sambuceleon: laurinū: sambucinum: et similia. Sil'r cathaplasma de sinapi et euforbio tēperatis cū succo ruthe: vel de castoreo ꝛ cinere hūanoꝝ capilloꝝ cū aceto distēperatꝭ: cathaplasma Jo. Dam̄. vꝫ litargicis mētē acuit. ℞ sinapis piretri affodilli. añ. ʒ. xv. castorei euforbij. añ. ʒ. vij. tēpa cū sansuci succo: pupiꝫ cerebri sepe vngito ide. Sternutatio cū selithe fiat vl' cū condi si vel castoreo. Gargarismū cū sinapi: origano: piretro: staphisagria: galanga: ꝛ sil'r cū yerapigra ꝛ oximelle squillitico et aq̄ ca. ꝓpa hui9 morbi medicina potio est anacardina vnaq̄q̧ die. ʒ. i. ꝛ. ß. ieiun9 bibat

si solū sit anacardinū.ʒ.ß.accipiat.vtatur dyatrionpipereō dyagalanga:dyaciminū:trifera magna et sil'ia. Si inuete rata fuerit īfirmitas de castoreo detur q̄tidie.ʒ.i.cū aq̄ ca. Inungat puppis capitis.narib⁹ q̄ꝫ idē castoreū apponat. Sternutatio similiter fiat cū castoreo condisi nigella pipe re ⁊ similibus:mastice thure cū piretro vel origano:staphi sagria:vel cortice radicis capparis:accipiat oximel:melli cratū aromaticū:abstineat a scarificatiōe: et in pupi capitꝭ maxime: et a fructib⁹ et cibis hūidis et frigidis oībus.

¶ De expergefactiōe a somno. Cap.xv.

Si patiat pupis cerebri de flegmate ⁊ de colera ru.ꝯmixtis reddit infirm⁹ quasi mortuus: oculos tn̄ hꝫ apertos:aīa nullā molestationē tolerat. Quiescit cum flegma infrigidet ⁊ humectet.expgiscit ex siccitate ac acredine colere ru. ¶ Unde.S.intētio nr̄a in hac infirmitate medicanda est mūdificatio cerebri ex his duob⁹ humorib⁹ sibi substātialiter oppositis:dāda sunt catartica vel qōlibet aliud ſm ea que magis dn̄ari videbunt. Sed si sunt eq̄les equaliter fiat medicīa:post mūdificationē pupis cerebri:lauet caput cū aqua vbi camomilla:anetū ⁊ mellilota:sansuc⁹:⁊ similia sint decocta:sicut viola rosa:⁊ sil'ia. Ungatur pupis capitis vnguento de myrhra facto:aloe:croco rosa.et sandalis:memite cum albugine oui: ⁊ oleo ro.cum aceto temperatis : vngat esset cum camomileon : nardino:anetino: costo: nigella : ⁊ similibus.misceātur his alia genera olei frigida:sicut oleum ro.viol'.⁊ nenufar.

¶ De stupore mentis. Cap.xvi.

Stupor mētis est quasi somnus oculis clausis qḋ fit duob⁹ modis: vel.n.infirmus nimiū est somniculosus vel parū. Nimia somniculositas trib⁹ modis cōstat:vel de sola humiditate:sicut ebriosi patiūtur: vel de sola frigiditate:sicut in niuēvel glaciē cadētes sustinēt:vl' de vtroq̄ꝫ:sicut in appopleticꝭ videm⁹ ⁊ litargicis. Scḋa pua.s.somniculositas nō est somn⁹:ſꝫ q̄si pigritātis dormitio:qḋ nō ꝯtingit nisi ex defectiōe ⁊ dissol'one virtutis. ¶ Hec infirmitas vix aut nunq̄ curat.vtrū aūt sit ex frigiditate aut ex hūiditate

sit cerebri preuideat. Si ex hũiditate pedes infirmi in aq̃ cali. imponant ⁊ cũ sale fricẽtur: camomilla: mellilota: rosa: in aqua decocta ĩfirmo apponant vt p nares fum⁹ eoꝝ ingrediat. ꝓra capitis illa aqua lauet: ⁊ deide cũ oleo ro. et aceto vngat. ¶ Si ex frigiditate sit sola op; vt prora cerebri calefiat cũ aqua vbi camomilla: cẽtaurea: mellilota: calamentũ: ruta: ⁊ silia sint decocta. Deinceps vngat ex muscelino: nardino oleo ⁊ similib⁹. ¶ Si ex frigiditate et hũiditate infirmo adiũgat exercitiũ: sternutatio cũ castoreo fiat cũ cõdiso: nigella: ⁊ pipere quib⁹ cerebrũ moueat ⁊ calefiat. Sternutatio alia cũ selithe et musceleo: et oleo nardino odoret castoreũ et ruta. fumigatio fiat cũ lichino bõbacino prius accẽso et extīcto. Mellicratũ aromaticũ ⁊ oximel dent ad bibẽdũ cũ syrupo calamẽtino. Medicatur hec ĩfirmitas itidẽ vt litargia. Sed tñ in litargia pupis et in hoc morbo ꝓra cerebri curet. ¶ Si ex defectiõe ⁊ dissolutiõe ꝟtutis cũ camomilla: rosa: viola: in aqua coctis vngat cũ sandalis quoq; ⁊ oleo ro. ⁊ aqua ro. ante infirmũ dulcis sonit⁹ fiat de musicoꝝ gñib⁹: sicut cãpanula rota: ⁊ silib⁹: his. n. oibus aia delectat et ex delectatiõe excitatur natura.

¶ De vigilijs. Cap. xvij.



Vigilare est duob⁹ modis. vnũ naturale ⁊ vocatur expgefactio somni. vel extra naturã ⁊ vigilie vocant. ¶ Uigilie sunt ex nimio motu cerebri ⁊ ex siccitate colere ru. seu ni. vl' ex nõ tẽperato calore vel ex salsis hũoribus: vel ex his oibus in cerebro nascẽtib⁹. ¶ Si ex siccitate sint vigilie sequent angustie ⁊ siccitas ⁊ mutatio coloris ĩ cute: ⁊ ianitio. Si ex colera ru. sic fit color citrin⁹: q: vigilie colerã ru. mouẽtes ĩ exteriora ꝓpellũt corpis. Si ex colera nigra fit color liuidus. Si cũ calore sit succedũt ãgustie: sollicitudo alienatiões: cogitatiões. Si ex salso hũore flegmatico fit quies ⁊ mẽtis suspitiões: vigilie: hec ꝓprie agũt vt subalia desiccẽt mẽbra corpis et pfectionẽ corrũpant digestiue virtutis. Cũ aũt cibus in corpe nõ bñ coctus pmaneat tot⁹ vl' plurie ei⁹ ptes malos chumos gñant: vñ et eorũ palpebre vel facies tumescũt colores mutant sil'esq; hũorib⁹ cõcreãtur. ¶ Op; ergo festinãter medicari has ĩfirmitates: quia

magnarum sunt cā passionū. Cōuenit tñ prius cognoscere si ex col'.ru.sint vigilie: i his.n.caput lauādū est cū aq̄ vbi papauer lactu.semē viole sint ɔcocte. Sternutatio faciēda ē cū oleo viol'.vel lactuce succo ⁊ oleo iusqami: cū succo portul'.in frōte ei⁹ opiū: zuccarū: lactuce se.iusqam⁹ sunt ponēda q̄ oia debēt pistari ⁊ cū suco portulace tempari et vngi. Mulgeam⁹ sup caput eius lac mulieris puellā nutrientis. Dya.dixit si suppositurā facias ex opio vl' oleo violato oīz gñat: dāda etiā sunt catartica co.ru.extiguētia dāda sunt etiā seia lactu.papauer.iusqami semē: ⁊ his sil'ia. in aq̄ cocta si sint necessaria. ¶ Si vigilie ex siccitate sunt co.rub. aquā iuuat capiti īfundi vbi camomilla: mellilotū: anetū: cortices papaueris: semē malue cocta sint: post rasum caput lac mulieris vel pecorinū aspgim⁹: sternutationē faciamus de lacte mulieris cū oleo de cucurbite seie. ¶ Si vigilie sint de salso flegmate sternutatōes ɔ oleo ros.crocino: anetino: vl' camomellino sunt faciēde: lauādū est caput cū aq̄ vbi camomilla: sansucus: anetū: sint cocta. ¶ Si vigilie ex calido sint cibo siue ca.potiōe medicabit ꝑut medico disponēdū eē videbit cū reb⁹ sōnū faciētib⁹: quarum vna. ℞.opiū: castoreū.℥℥.iusqamū: elleborum nig.mādragorā: papaueris semē ocl'os bouis eq̄li pōdere: vñ fctō pl'uere cū succo mādragore debes distēpare: qb⁹ supponēdū ē oleū sambucinū ꝑut sufficiat ⁊ missuz ītravas vitreū i sole ꝑ dies.x. dimittēdū: ⁊ cū baculo quotidie mouēdū: post colatū opiū: quātū sufficit pistatū cū supradicto oleo ē apponēdū: ⁊ iterū soli ꝑ alios.x.dies ponēdū: ⁊ cū bac'lo reuoluendū: fece colata: ⁊ ita liq̄ri redacta: ꝑ dies.x.iterum soli sunt reddēda: postea ꝑti de isto ꝑti de muscellino nares ⁊ frontē illinies. ¶ Aliud. ℞. opij.ʒ.x.seis lactuce: tm̄dē.iusqami: mādragore: añ.ʒ.v.q̄ pistata i libra succi mādragore sūt apponēda: ⁊ ita sil' iposita cū ip̄o vase cū aq̄ bulliēti sūt ponēda: ⁊ ibi excoquēda ē. Quib⁹ deiñ.c.ʒ.olei siricini sūt adiūgēda ⁊ tādiu excoquēda q̄ ad solū oleū videat venisse. Inde frōtē et caput vnge. ¶ Aliud. ℞.opij: iusqami: mādragore pōd⁹ eq̄le: factū puluerē aq̄ admisce ⁊ soli ꝑ dies.xv.ipone ⁊ frōtē vnge. ¶ Trocisci sil'r ad idē valēt. ℞.iusqami lactuce seis. papauerꝭ albi seis.añ.ʒ.v.cucurbite se. seis portulace.añ.

ʒ.ij.τ.ꝭ.opij.℈℈.añ.ʒ.i.fctiũ iñ pl͛uerẽ cũ ſucco lactuc̃. diſtẽ
pera:fac trociſcos:vnumquodq̃ʒ.ʒ.i.patienti dabis bibe=
re.i.cum ierit dormitũ. Similiter alterũ cum lacte femine
diſtempera inde caput vngi ꝑcipe ¶.De freneſi.Ca.xviij.



Reneſis vt abſolute diffiniat̃ calidũ eſt apã
in quibuſdã cerebri pelliculis quã ſemper ſe=
quuntur vigilie:alienationes:aliquãdo etiaꝫ
apã eſt in cerebri ſubſtãtia qđ peſſimũ eſt et
moleſtiſſimũ. ¶ Naſcit̃ duobus modis vel ex
incenſione co.ru.cerebrũ aſcendẽtis:vel de ſanguinis ebul
litione in corde cuius fumus cũ aſcenderit cerebrũ fit apã
deinde vigilie et alienationes comitant̃ et dolores. Cũ au
tem morbus augmentat̃ et ad ſtatum pertingat paſſio:ter
ribilia infirmus accidẽtia patitur:ſicut ſitim nimiam oris
ſiccitatem nigredinẽ lingue:aſperitatem:moleſtationẽ:an
guſtiã nimiã defectionẽ et ſincopim mutationẽ cutis nati
ue facieiꝰin non natiuã:ſiue ruboreꝫ ſi ſanguis cordis ſit in
cauſa:vel in citrinitatẽ.ſi co.ru. ¶ Ex maxima vero pte hec
infirmitas ſolet contingere his qui magno et ſubito exer=
citantur labore:et qñ eſt complexio calida et ſicca:τ maxi
me tẽpore eſtiuo. ¶ Freneſis que ex qualibet alia paſſione
naſcitur vel eſt ex dyafragmatis apoſtemate vł ex ſtomaci
paſſione:ſiue ex matrice:ex quorũ colligantia per neruos
cerebrũ patitur. Mẽbris quoq̃ his in priſtinũ ſtatũ redeũ=
tibus:et cerebrũ ſanatur et alienatio illa que ex ſtõaci con
tingit vitio paulatim augmentat̃ poſtq̃ quieſcit dolor fe=
bris extinguitur:morbus tñ non dimittit̃:q2 in cerebri ſub
ſtantia eſſe certificat̃:vnde eoꝝ flatus debilis eſt et rarus.
¶ Alienatio autẽ illa que in augmento febris acute eſt ex
fumo eſt caput aſcendente acuto et pungente febre quieſcẽ
te:τ alienatio quieſcit. Si eõ2rio certificatur apoſtema eſſẽ
in cerebro vel in ipſius pelliculis. G.eñi inquit. alienatio=
nẽ ſequunt̃ acuti hũores pungitiui ꝑter maniã vel melãn
que tribus modis eſt vel in cerebri ſubſtantia:vel in ſtoma
co:τ ſibi pertinẽtibus:ſicut ypocũdria cũ inflant̃ ex co.eñi
ni.in fantaſmatibꝰ: et in alijs accidẽtibus eſt diuerſa:ſi tñ
in quodã comitatur:vt hypo.in affo.teſtat̃. Si timor ali=
cui immoret̃ ſine cauſa paſſio eius eſt melĩca:vñ oẽs hanc

passionē hñtes sine cā: semp̄ sunt tristes: q̄ interrogati cur tristātur non hñt quid respōdeant. Alij mortē timent vel quālibet aliā rem patiunt irrationabilē. Alij mortē amāt et nimiū eandē desiderant. G. in lib. passionū. non est inqt mirandū si colera nigra in fundamento rationabilis aime dñetur vt timorē et tristitiā aut mortis suspitionē patiant: cū in corporibus exteriorib⁹ nihil obscuritate sit timidi⁹: vnde sit aliquid obscurū rationalis aie partem cooperiat: necesse est vt patiēs timeat: q2 secū portat: vñ timeat. Qđ ergo nos exterius ex obscuritate huiuscemodi aeris patimutur necesse est vt ex colera ni. cū ad cerebrum veniat melancolici patiantur: vel cum ascendat eius fumus: sicut in hypocūdriatis videmus. ¶ Sufficit ergo nobis dixisse de frenesis cā et mentis alienatione nunc ad medicinā transeamus: op3 ergo ante morbi dñium flōmari freneticos: vt sanguis extrahat̄ ꝑm q̄ virtus patitur. Si non aliqua nobis euenient ɔ̄ria post minutionē cū catartico est subueniēdu3: ℞. oxisenitia: pruna iuiubas: viol̄. cassiāfi. manna ⁊ similia: quotidie digestio est augmentāda incēsio co. ru. extinguēda: sicut hoc facit catarticū. ℞. māne violati mell̄. cassiefis̄. aā. ʒ. v. q̄ colata ieiuno dam⁹ in aqua cucurbitina. vespere cū aqua maligranati dulcis et acidi: cū sirupo violato vel 3uccaro. nutriendus est cū ptisana 3uccaro vel de pane lauato cū amigdal̄. et 3uccaro: muscet autem semper aquā cū sirupo viola. vl̄ de prunis vl̄ oxi3acara. Mittam⁹ oleū ros. super caput ei⁹ cū aceto vel portul̄. succo vel semperuiue et cucurbite cū oleo ros. vel viol̄. ponamus sup̄ caput eius frondes salic̄. vel portul̄. caput vngamus cū succo apij: si vociferet. Si habeant vigilias vngamus fronte3 ⁊ timpora cum lacuc̄. et papaueris succo et oleo viol̄. sternutatio fiat cū lacte mulieris et oleo ro. vel viol̄. ¶ Si siccitas oris crescat et lingue asperitas: lauetur os cū aq̄ psilij et oleo viol̄. et similiter lingua in domo vbi iacet mittam⁹ frondes herbaꝝ virides: sicut salic̄. myrthe: rose. ¶ Si potionē bibere non possit quā sumus dicturi: clistere mandamus fieri de malua: viol̄. vel de ordeo mundato. iuiub. furfure in aqua coctis. ʒ. ij. apponantur de nitro. ℥. i. de oleo viol̄. 3ucca. ʒ. x. et fiat quotidie. ¶ Melancolicorum cere=

bum opz de nigra colera mundificari ꝺm suas qualitates cum catartico de epithimo et agarico: et sicut yeralogodion: theodoricon. yera. G. ⁊ similibus. Si morbus sit molestus virtutē leuioribus prius regamus: postea catarticū damus et abstinentia ei iniungatur de cibariis colerā generantibus. ¶ G. oportet inquit in omni morbo considerare que medicina fortior siue debilior in initio debeat dari. Item dixit si morbus non adeo sit molestus nec suspitio habeatur a debilibus ad fortiora ascendatur: et econtrario contrariis. Idem et ypo. sentit.

¶ De ebrietate. Cap. xix.



Portet vinum bibentes quantitatē vel qualitatem cauere que eos valeat inebriare. consideret ergo quilibet sui corporis qualitates et membra motū volūtariū habentia: memoriā et rationē suā. Que si videat cito immutari et debilitari caueat et ꝓuideat vt viuat dominet et nō vinum sibi. ¶ Si ex grosso ebrietas nascit fumo et indigesto: qui cū cerebrū ascendit ipm operit sicut nebula operimentū est sol. et interstitium mentis est et sue splēdide intētionis: vñ oia membra debilitant et emolliunt. Similr nerui ac sensus et memoria turbant et intellectus. Incipiant igit medicari si ebriosus calide nature fuerit mittat sibi oleū ros. in capite ⁊ viol. cū succo cucurbite et portul. cū aqua viol. detur ad bibendū mali granati succus cū syrupo. Ingenietur medic⁹ in somno reducēdo vt vini fiat digestio: postea balneū tēperatū paretur: et cū aqua ca. pedes fricemus cū sale et oleo viol. que fumū a capite deponant et trahant inferius: ebrioso vomitū prouocem⁹: deinde bibat absinthiū cum aqua frigida vel mentā et absinthiū cum syrupo ros. ¶ Si quis aūt causa ebrietatis dolorē patiatur circa precordia: vomitū prouocet ⁊ psilium cū aqua ro. potet. coitū euitet: et añ saturitatē et potū et post refocillandus est cuz perdicibus: pull. et portul. et aceto mali gra. vtatur malis gra. mespul. malis citoniis: et similibus. ¶ Si ebriosus frigide fuerit nature oximel ei det: ante balneū et post dormiat: pedes fricet cū sale et aq̄ ca. optimū est absinthiū ebriosis: si flegmatici sint: ꝓprietate eīn sua dissoluit ebrietas:

vñ si ante vinũ vel cũ vino bibatur ꝯ ebrietatẽ certificatꝰ valere: nutriendi sunt cũ frixis et assatis rebus. caulibus cum carne crassa vel carnibꝰ in aqua coctis cũ ossomogaro et oleo: est enĩ propriũ caulibꝰ vt ebrietas per eos remoueatꝰ: qꝛ fumũ vini grossum ascẽdere nõ permittũt ad cerebrũ.

¶ De amore qui dicitur hereos. Cap. xx.



Mor qui dicitꝰ hereos morbus est cerebro cõtiguus. est autẽ magnũ desideriũ cum magna cõcupiscẽtia et afflictione cogitationũ: vñ qdã phi dicunt: hereos enĩ est nomen magne dilectionis. al'. delectatiõis designatiuũ: sicut enĩ fidelitas est dilectionis vltimitas: ita et hereos dilectiõis. al'. delectationis est qdã extremitas. Aliqñ huius amoris cã nimia nature est necessitas in multa humorꝝ supfluitate expellẽda: vñ ruffus coitus inqt valere videtꝰ qbꝰ ni. col'a ꝛ melia dñantꝰ: eis sensus redditꝰ et molestatio hereosis tollitur si cũ dilectis loquantꝰ. al'. locantꝰ: aliqñ etiã hereos cã pulchra est formositas cõsiderata. Quã si in sibi forma cõsimili cõspiciat qsi insanit aĩa eiꝰ in ea advolũtatẽ explẽdã et adipiscendã. cum hec infirmitas fortiora aĩe subsequentia habeat. i. cogitatiões nimias fiunt eoꝝ oculi sp cõcaui cito mobiles ꝑpter aĩe cogitatiões: sollicitudines ad inueniendã et habẽda ea q̃ desiderãt palpebre eoꝝ graues: citrini sunt ipsorũ colores: hoc ex caloris fit motu q̃ ex vigilijs ꝯsequitꝰ. pulsus induratꝰ: neqꝫ nãliter dilatatꝰ: neqꝫ sua percussio fm qꝛ opꝫ custoditꝰ. Si in cogitationibꝰ ꝓfundatur actio aĩe et corpis corrũpitꝰ: qꝛ corpꝰ aĩam in sua actiõe cõsequitꝰ aĩa corpus in sua passione comitatꝰ. G. aĩe inqt vtꝰ cõpl'onẽ sequitꝰ corpis: vñ si nõ hereosis succurratꝰ: vt cogitatio eiꝰ auferatꝰ ꝛ aĩa leuigetꝰ in passionẽ mel'icam necesse est vt incidant: et sicut ex nimio labore corpis in passioneꝫ laboriosam incidũt hoĩes: vt in ethicã: ita ex labore aĩe in mel'icam. Quid meliꝰ hereosos adiuuat ne in cogitatiões ꝓfundentꝰ nimias: vinũ temperatũ et odoriferũ dãdũ est: ꝛ audire gñã musicorũ: colloqui dilectis amicis: versuũ recitatio: luciferos vidẽ ortos: odoriferos ꝛ fructiferos: currẽteꝫ hñtes aquã et clarã: spatiari: seu deducere cũ femĩa seu maribꝰ: pulchre ꝑsone. ¶ Ruffus vinũ inqt: ẽ medicia fortis tri

stib⁹ et timidis ꝛ hereosis. ¶ Gal'.q̄cūq₃ primo vinū est mo lit⁹ ducere de vitib⁹ īter sapiētissimos est cōputād⁹. Zenō dicit: sicut lupinorū amaritudo tollit si in aq̄ infundant sic animi asperitas ebibito vino in dulcedinē est mutata. Itē ruffus nō solū modo vinū tēpate bibitū aufert tristitiā: s₃ ꝛ alia quidem sibi similia: sicut balneū tēperatū: vñ fit vt c quidam balneū ingrediant ad cātandū aiantur. Quidam vero phi dicūt sonitū esse quasi spūm: vinum quasi corpus quorum alterū ab altero adiuuat. Dicunt alij: ꝙ Orpheus dixit. impatores me inuitāt ad ꝯuiuia: vt ex me se delectēt: ꝛ ego quidem cōdelector ex ipsis: cū quo velim animos eo rū flectere possim: sicut de ira ad māsuetudinem: de tristitia ad letitiā: de auaritia ad largitatē: de timore ad audacia₃: hic est ordinatio organicorū musicorū atq₃ vini circa sanitatem aie. Mō perfectissimū sibi esse dignoscit: si boni con sotij aggregētur: qui et in pulchrytudine valeant sciētia et moribus: dicunt enim ꝙ hoc est maxima delectatio: sc₃ vt vinum bibatur: ꝛ colloqui cum sapiētibus. G. colloqui inquit sapientibus se amātibus laborem eijcit ex mēbris interiorib⁹: ꝙ si fiat in ortis lucētibus odoriferis seu fructiferis optimū ꝛ iocūdissimū fit: sinaūt eorum caminata vbi sessuri sunt mūda fit ꝛ lucidia apponātur rosa ꝛ myrta: salices basilicū: ꝛ similia: ab ebrietate caueāt ꝛ cum oporteat dormiāt: post somnū vero in balneū delectētur cum aqua ꝛ aere tēperato ꝛ lucido: neq₃ eis accedat q̄d animus abhorreat. Interrogat⁹ autē quidā e philosophis quare horribilis homo eis grauior esset q̄ȝ quodlibet pondus: taliter respōdisse fertur: homo inquit horribilis pondus est solius animi: alia xō pondera corporis ꝛ anime sunt cōia: hec est via medicine circa hereseos exercenda.

¶ De sternutatione. Cap. xxi.



Sternutatio de diuersis nascitur humoribus. aliquādo enim natura operatur cu₃ humores adunatos siue fumos expellere satagit a cerebro qui iam vel sunt morbi vel sunt causa futuri vitij. humanū enim cerebrū humidius est cerebris ceterorū aiantiū. vnde humores adunant. qui cōoperāte natura expellunt cū sternutatiōib⁹. aliquādo enim

fit sternutatio vi morbi: nō nature expulsione: sicut in cori=za videtur ꝛ in peripleumonia. aliquando quoq₃ magis fit aliūde q̄ ex qualib₃ infirmitate. canales enim nariū humanarū curte sunt. vñ cito extrīsecus nocitiua ad cerebrū ve=niūt: sicut puluis: frigiditas aeris splendor solis: ꝛ similia. Que cum ad cerebrū veniūt: a cerebro motu suo expellunt continuo: ꝛ inde fit sternutatio. ¶ Que si dies permaneat postq̄ cerebri expulsa sit sup̄fluitas succurrat lauatiōe capitis cū aqua vbi camomilla rosa ordeū mundum sisimbriū ꝛ silia cocta sint: apponat naribꝰ basilici succus cuiꝰ ꝓprie=tate sternutatio aufert. Si sternutātis caput calide fuerit nature cū oleo ro. viol. ꝛ aqua ro. vngat. Si frigide oleum yreos ꝛ nigelle: cameleon ꝛ similia capiti appone.

¶ De epilepsia. Cap̄. xxij.



Passionē qua subito hoīes cadūt antiq̄ habue=rūt ꝛ pessimū morbū vocauerūt. vulgus vo dicit acubatū ꝛ iram dei esse: vñ op₃ vt diffinitio subiūgat ꝛ diuisio ꝛ medicia sui ex auctorita=te. G. hec inq̄t passio q̄ epil'ia vocat humor est frigidus hūidus quo vētriculi cerebri nō p̄fecte opilantur: prohibēs aīam ad declarandā actionē quoad natura vias cerebri ex illo hūore exopilauerit. ¶ Est autē epil'ia: appo=plexie vicina. locus. n. est idē: ꝛ materia vñ nascunt frigida est ꝛ grossa. Sed tñ appoplexia totiꝰ virtutis p̄ mēbra dis=currētis ablatiua est. Epilepsia vo cū motu est disturbatio vñ medici epil'iā vocāt appoplexiā paruā. ¶ Que tribꝰ ex causis est: vel ex fl'aticis humoribꝰ: vel mel'icis nascētibus in prora cerebri: vel ex vētositate frida ꝛ grossa dñante ce=rebro: vel ex hūoribꝰ cuil₃ aliꝫ mēbro dñantibꝰ: sic̄ stō. cū. n. hūor aliq̄s nascit ī his mēbris fumꝰ eiꝰ p̄ neruos ascēdit ad cereb꞉: grossitudie cuiꝰ vie opilant sp̄ūs aīalis: vñ caducus morbꝰ ꝯcreat sine vllis accñtibꝰ añcedētibꝰ ꝛ ore spumāt. Epil'iā ex hūoribꝰ ī ꝓra cerebri fit. timor ꝛ grauitas capi=tis p̄cedūt ꝛ pigricia atq₃ tenebrositas ī oculis. Accñtia vl=tima sensus ablatiua ꝛ voluntariꝫ motꝰ sunt hec. mens cito corrūpit: ꝛ patiēs spasmat: s₃ tñ cito sanat. Aliqñ ꝛ egestio ꝛ pollutio hanc passionē comitant ꝛ vrina preter volūtatē emittit. ¶ Hec passio semp̄ tp̄ibꝰ venit determiatis: vñ. G.

epileptia q̄ crescēte luna venit suā māaṁ signat hūidissimā. Omne enī hūidū luna crescēte hƺ incremētū. Que vo venit deficiēte luna frigidissima qdē est: sƺ pax hūida. ¶ Cū ergo magna hui⁹ morbi gnā: vl' accidētia itelligant: opƺ vt taliter medicent. Incipiēdū vo a calefactoriis dissoluentib⁹ ꝛ purgātib⁹ hūores cerebri: cū yera. G. theodoricon: yeralogodiō: ꝛ silib⁹. Stomaticō i quo sint colloqntide ꝛ q̄ cerebrū a grossis hūorib⁹ purgāt. Gargarismū faciem⁹ cū calidis potionib⁹ vel yerapigra. sternutationē cū calidis oleis: caput lauandū cū eisdē q̄ in litargia dixim⁹. Cū purgatū ēē caput pfectissime certificabit: cū sulphurea vl' salsa aq̄ balneet. nimia exercitatiōe vtat. bibat vinū. postq̄ exierit balneū dormiat. post somnū vo in balneū delectet cū aqua tepida ꝛ aere lucido: neq̄ eis accedat q̄ animus abhorreat. Si clysterizare oportuerit faciendū est cū camomilla: aneto: cētaurea: melliloto: colloqntida ꝛ silibus. Interuallatim vo det tyriaca maior: dyatesserō ꝛ cal'a antidota: sicut anacardū dyatrionpipereon: ꝛ silia. ¶ Diasco. dixit si epilepticus bibat coagulū leporis iuuat. Siliter asininū epar si assatur ꝛ bibatur: ꝛ eius vngule incēse da. ʒ. ij. ꝛ. f. quotidie. Caprinū epar si detur epileptico epilepsia apparet put idem dixit: piretrū accipiat ꝛ cum melle temperet. Quod si naribus apponat ꝛ collo suspēdatur valde iuuat: cerebrum ceruinū cū oleo ros. accipiat ꝛ frōs epileptici vngatur: pili quoq̄ canis albi nullā nigredinē habentes collo si fuerint suspēsi valēt: fel vrsinū silr suspēde. ¶ Epilepticus cum calidis est nutriendus qbus grossi humores dissoluent. bis vel ter in die māducet: vinū vetustissimū bibat subtile atq̄ clarū: abstineat a somno plixo ꝛ a nocturno. a lacte: caseo: lentib⁹: caulibus: apio: bletis: ꝛ silibus. ¶ Si ex stomaco esse certificabit vomit⁹ ei det cū yerapigra. stomac⁹ mūdificet: ꝛ cū aqua cal'a vel melle aromatico: ꝛ cū erit ab hūorib⁹ mūdificat⁹ a debiliorib⁹ ad maiora ſm ordinē ascendatur. ¶ Si puero hec ↄtingat vel adolescētulo: q: his sepi⁹ cōtingit pter hūiditatē corpis. duobusq̄ fit modis: vel de frigida ꝛ hūida cōplōne dn̄ante cerebro: vel ex mala ordinatione diete. Si inq̄ in vicio natiuitatis fuerit vel mala cōplō dn̄ans cerebro cā fuerit ꝛ ipsa frigida ꝛ hūida vel vtrūq̄ sit

hmõi sanant i pueritia vel adolescẽtia mutatiõib⁹:qr hoꝝ cõplões mutãt i sicciores ꝛ calidiores. Si vo ab initio natiuitatꝭ incepit vel a malo nutrimẽto icipit fieri:vl a qlibꝫ alia extranea cã. hmõi oportet medicari:sic diximꝰ:ꝛ ſꝫ qꝫ eoꝝ etas ꝛ virtꝰ patiunt. vñ. G. peonia si collo pueri suspẽdat ab epilẽia iuuat. testat ait sevidisse puerũ. viij. annorũ habẽtẽ hũc morbũ ꝛ tñ peonia eiꝰ collo erat suspẽsa:q̃ cũ a collo caderet ilico hac ĩfirmitate vexatꝰ est:q̃ cũ eẽt apposita liberatꝰ ẽ. G. scdo inqt a collo sustuli ꝛ itidẽ vt priꝰ cecidit. Deide reddita collo sanauit cũ tertio : vñ intellexit qr ex hac medicina minorat:ꝛ si minima pars ꝑ odoratuꝫ intrat loca sanat infirma. Iterum percepi qr aerem in nãm sui mutat medicina ꝛ intrãs per nares infirmos sanat.

¶ De appoplexia. Cap. xxiij.



I omnes vẽtriculi cerebri impleãtur humiditate soliꝰ sanguis siue fl'atis:seu mixtorũ cum alijs hũorib⁹ ꝛ ex hac mã opilent vẽtriculi cerebri totiꝰ corporis sensus atq motꝰ auferuntur ꝛ est quasi nõ intelligẽs:nõ vidẽs neq audiẽs:ꝛ q̃si exanimatꝰ:oẽs eñ sensns aie corrũpunt nisi solũ motꝰ thoracis i anhelitu q̃ si auferat efficit infirmitas molestior ꝛ peior:hãc infirmitatẽ vocãt phi appoplexiã magnã:cuiꝰ magnitudo siue ꝑuitas ex q̃litate anhelitꝰ ẽ intelligẽda. Si.n. appopletici cũ maiori angustia:ꝛ q̃si cũ impossibilitate suspirãt. morbũ qdẽ eẽ grauissimũ autumant. Cũ vo sine angustia:sꝫ tñ sine ordinatiõe suspirãt:ꝛ aliqñ quiescit morbꝰ qdẽ fortꝭ est sꝫ tñ nõ est ꝑori silis. Si suspiria sunt ordinata ꝛ nõ angustiosa parua est ĩfirmitas. vnde in afo. Hyppo. appoplexia si sit fortꝭ impossibile ẽ curari. In ꝑua vo nõ facilis ẽ cura. ¶ Si aũt hũores descẽdentes a capite veniãt in quãlibꝫ partẽ dextrã seu sinistrã. appoplexiã minorem vocant:ꝛ ſm locum vbi est sicut in ore vel lingua sibi nomẽ datur:ꝛ si cõstipatio illa in vnũ tñ descẽdat neruũ:fit mollicies in illo mẽbro cui neruꝰ ille seruit. Si opilatio in neruis spõdilisi est in initio aufert sensus ꝛ volũtarius motus a cerebro venientes:ꝛ omnia spondilia supposita sunt sensu ꝛ motu carẽtia:facies vo sana. Si faciei tortura vel mollicies i toto corꝑe vel aliqua ꝑte fuerit:

necesse est intelligi cerebrū opilatū esse. hic minor appo-
plexia aliqn̄ est lenis. aliquādo est dura. Dura sermonem
aufert et virtutē et voluntariū motū totius illius lateris: et
maxime si in dextro latere sit. Lenis quidem habet sermo
nem ꝑm virtutem paruam sensus quibusdaz mēbris immo
et toti lateri illi aufert et lenis intelligitur et maxime si sen
sus et motus in pedes descendant post dies. iij. vel. iiij. in
manus post dies. xx. seu in loca vicina in eodem neruo.
¶ Cum hic morbus ex humoribus grossis seu viscosis na-
scitur preceperūt antecessores nostri ante oia a purgatio-
nibus humorū incipi cū maiorib⁹ antidotis et catarticis:
sicut theodoricō: yera. G. yeralog. yerapig̃. blāca: et silib⁹.
Itē tapsie cū pill'. de tapsia seu pill'. euforbij: pill'. fetidis cū
interuallo: cū nullū antidotū dabit: tyriacā vl' sucgenā da
bimus et antidot. anacardinō: et similia. Si oporteat cly-
sterizari cū reb⁹ fiat calidis. Gargarismus cum sinapi vel
melle cū piretro: staphisagria: yerapigra et oximelle fiat.
In capite faciam⁹ epithima de anetileō: de oleo castorei:
vel euforbij: et similib⁹. lauandū est caput collū: et spōdilia
si morbus in illis est cum aqua vbi cocta sint camomilla:
anetū: mellilotū: sāsucus: semē iuniperi: epithima ponam⁹
in loca non sentiētia et in locis calis. Sternutatiōes dan-
de sunt similiter vt cerebrū moueat. Cibi eoꝝ sint calidissi
mi. vinū forte et vet⁹. post. xxi. diē balneent: et post balneū
vinū detur. Si ex nostra medicina infirmus febrē incidat:
febris ipsa fit sibi perfecta medicina: q̄ cū corpus calefacit
dissoluit humores. Si virtus custodiat et plen⁹ esse videat
est flōmādus. Si in etate magna et virtute defecta cauēda
est flōmia: sufficit eīm altera medicina. ¶ Pill'. fetide valē
tes appopleticis: epilepticis: paraleticis: artheticis: poda
gricis: grosse vētositati: ylij dolori: nefreticis: neruoꝝ dolo
ri et molliciei: mēstrua ꝓuocāt. ℞. aloes: bdellij: colloquin
tide: serapini: armoniaci: oppopōacis: cicute seminis. aā.
ʒ. i. et. ß. fiāt inde paruissime pillule cū succo porri. dentur
ʒ. ij. et. ß. cū aqua ca. ꝙ si plus volueris calefacere et desicca
ri iungēdū est euforbiū et castoreū. ¶ Tapsie. pill'. similiter
valēt. ℞. aloes. ʒ. x. mirabolani citrini. ʒ. v. tapsie: calami
aromatici. ʒʒ. sinap̄. aā. ʒ. i. et. ß. piperis ni. et lon. coloquinti.

penid.an̄.ʒ.ij.tempera cū succo porri:⁊ da vt supra.¶ Alie
pill'.Jo.Dam̄.℞.yerapig.ʒ.xv.ʒʒ.pirecti.sinap̄.an̄.ʒ.i.et
ß.salis gēme.ʒ.i.⁊.ß.piperis ni.⁊ lō.an̄.ʒ.ij.tapsie:calami
aromatici.an̄.ʒ.i.⁊.ß.salis indici.ʒ.i.⁊.ß.penidij.ʒ.iij.tpa
cū succo bdellij.⁊ fac pill'.dās.ʒ.ij.¶ Alie pill'.euforbice.
℞.euforbij.colloqui.scāonee:bdellij.an̄.ʒ.ij.armoniaci:se
rapini:oppopōacis:turbith.an̄.ʒ.i.castorei:sarcocolle:a-
loes anisi:masticis:apij seis:cicute seminis.an̄.ʒ.ß.cū suc
co apij vel porri tēpera dabis.ʒ.ij.¶ Yera.Jo.Dam̄.valet
ad mūdificandū caput de flegmate et appoplexie:sciatice:
generate paralitici:molliciei:passionibꝰ oculoꝝ:catarra
ctis.℞.turbith.ʒ.x.camedreos:sticados:elli nig.an̄.ʒ.iiij
aloes colloquiti.an̄.ʒ.iij.⁊.ß.piperis:piretri:mādragore:
sq̄nāti.ʒʒ.an̄.ʒ.iiij.⁊.ß.cināomi:spice:polij:petrosilini.c̄c̄.
euforbij.an̄.ʒ.ij.piperis alb.⁊ nig.⁊ lō.cardamomi:mac̄.
an̄.ʒ.iij.agarici:polipodij:epithimi.ana.ʒ.iiij.⁊.ß.absin
thij.ʒ.xv.pēidij.ʒ.vi.nigelle:castorei.an̄.ʒ.iiij.aristologie
longe ⁊ rotūde.an̄.ʒ.iij.fac puluerē adiungēs mellis quod
sufficit.Dande sunt.ʒ.ij.ieiuno cū aqua cali.¶ Aliud.℞.
turbith.ʒ.vi.scamonee:tapsie:masticis.ʒʒ.galāge:spice:ci
namomi:aristotel'.lon.an̄.ʒ.iij.assari:carpobalsami:xilo-
balsa.costi.myrrhe.c̄c̄.squināti:nuc' musca.an̄.ʒ.ij.mellis
quod sufficit:da vt supra.¶ Puluis valēs similiter.℞.tur-
bith:serapini:hermod.titimalli:colloq̄ntide:seis cicute:
apij:anisi:sticados acori:dyagridij.ʒʒ.an̄.ʒ.i.⁊.ß.fac pul-
uerē tēpera cū amigdaleō:da.ʒ.ij.cū aqua calida.¶ Oleū.
Jo.Dam̄.valet paliticis:appopleticis:epilepticis:si fiat
inde vnguentū vel sternutatio.℞.nigelle.ʒ.ij.super laterē
assate ⁊ pistate sicut medulle.deinde accipe aquā vbi infu
sum fuerit fenugrecū per noctē et diē:atq̄ cola:postea ca-
lefac mittēs nigellā fac bullire.hoc aūt deinde deponēs a
foco permitte q̄escere quousq̄ oleū super aquā appareat:
postea accipies vasculū.Deinde repone castoreū:⁊ galan-
gam in aqua.fac coquere ⁊ cola et mitte.ʒ.v.prioris olei
in aquā istā ⁊ da bibere.¶ Aliud valet paraliticis:appo-
pleticis ⁊ oībus morbis frīs.℞.omfacileō.ʒ.xi.euforb.ʒ.
vij.castorei.ʒ.xi.fac pistare ⁊ in oleo coque fortiter.postq̄
resederit da bibere aquā:i qua anisuȝ ⁊ mastix cocta sint.

Aliud oleū valēs frigidis passionib⁹ ꝛ gibbositati: arthetico dolori: ꝛ epilepticis: et epaticis: spleneticis: ex frigiditate spasmib⁹ duris frigidis ꝛ grossis. ℞. sambuceleō: laurinū: sisameleō. añ. ʒ. iiij. olei sisamini. ʒ. iij. oīa cōmisce cum. ij. lib. aque. ꝛ post accipe celidonie: costi: masticis. añ. ʒ. iiij. piretri: bdellij: thuris masculi: cicute seis. añ. ʒ. ij. pista oīa et cōmisce: coque quoad aqua pereat ꝛ solū oleū remaneat. ¶ Aliud. Recipe olei lētiscini: sambucini. añ. ʒ. iiij. sicie: galbani: storacis liquide. añ. ʒ. ij. omnia cōmisce in lib. i. succi calamēti: aneti: camomille ꝛ coque quousqz aqua annihiletur. ¶ Unguentū valet silr. ℞. piretri: olei laurini: sansuci: staphisagrie. añ. ℥. i. nitri: sinapis. añ. ʒ. ij. piperis. ℥. ij. euforbij. ℥. i. castorei. ℥. iiij. olei ꝛ cere quantū sufficit. ¶ Sternutatio fiat valēs appoplecticis: epilepticis eo ꝙ mūdat cerebrū a grossis humoribus. ℞. condisi: castorei: piperis: nigelle: equali pōdere. fac puluerē cū succo oculi licij: tēpera ꝛ fac pill'. in modū lentis ꝛ dimitte siccari vna die. in oleo sambucino distēpa: ꝛ sternutatio fiat. ¶ Aliud similiter. ℞. cōdisi. ʒ. vij. piperis al. ꝛ nig. castorei añ. ʒ. i. ruthe: sinapis. añ. ʒ. ij. aloes: nigelle. añ. ʒ. ij. ꝛ. ß. fac puluerē ꝛ narib⁹ appōe. ¶ Gargarismū. ℞. piretri: sinap. piperis: staphisagrie: galāge: calamenti. ʒʒ. añ. ℥. i. ꝛ. ß. fac puluerē ꝛ cū melle tēpera: facias inde gargarismū cū oximelle ī modū auellane. ¶ Aliud valēs silr. ℞. origani: sansuci: sinapis: piretri: calamēti: yerepigre: piperis: ysopi: piperis lon. pōdus eq̄le: fac pul. vt supra. distempera cū oximelle ī modū auellane. ¶ De spasmo et thetano. Ca. xxiiij



Spasmus ꝛ thetan⁹ sunt nō volūtarij mot⁹ q̄s mēbra volūtariū motū habētia patiūt̃ ꝑpter repletiōez neruoꝝ vel ianitionē eoꝝ. est aūt tri plex: vel eñ spasm⁹ est añrior: vel posterior: vl' tm̄ thetan⁹: q2 spasmus thetan⁹. S. thetanus a spasmo specificat̃: sꝫ tm̄ in mēbris nō appet spasm⁹: q2 añ ꝛ retro equal'r nerui ꝯstrigunt̃: vñ hoc nomē ꝓprie sortit̃. ¶ Opꝫ āt vt itelligam⁹ ꝙ si sano hoī subito euenerit spasmus ex plētitudīe necē ē ꝙ efficiat̃. Si post acutā febrē fiat labor ꝛ vigilie ꝛ silia. añcedāt ex ianitiōe eē itelligim⁹ hāc speciem spasmi post acutissimā febrē nascentē scito esse in=

curabilē: qꝛ nerui vbi post lōgū tēpus nō curant: neqꝫ acutus morb⁹ tunc tpis etiā eū dimittit: qꝛ ꝟtus dissoluit. Sꝫ si cū febrib⁹ vel i febriū fit initijs spasm⁹ est curabilis. calore ei febriū dissoluunt humores vñ spasm⁹ fieret ⁊ ꝑ mēbra dispgit eos. Si spasm⁹ vel theāt⁹ sit sine febrib⁹ maxime tñ si febres succedūt quoqꝫ mō curātur. febriū eīn oīs hūoꝛ dissoluit ⁊ a corpe expellitur. vñ Hyp. in affo: thetanū vel spasmū si qs habuerit ⁊ post febris venerit quoquo mō morbus ille pōt dissolui maxīe itelligam⁹ spasmū post febrē eē incurabilē. cū febribus dubiū est: sed sine febribus curat.
¶ Cū ḡ spasmū sine febribus viderim⁹ et hoīez sanguineū esse intellexerimus de media vena flōmandus erit. si nihil ꝯtiet. Si ex alijs sit fridis hūoꝛib⁹ tm̄ cū yerapig. theodoricon: yera. G. stomaticon: et siƚib⁹. Clysterizari vngi ⁊ balneari opꝫ et sternutationes fieri vel gargarismos sicut in appoplexia diximus nutriendus est cibis subtilib⁹. ¶ Si ex inanitione fit spasmus capiti infirmo lac asininū mulgeamus: qm̄ plurimū humectat et ouinū et mulieris puellā nutrientis: lauandū est caput cū aqua vbi viole: malue: ordeū: sint cocte et sterc⁹ caprinum. post inungamus oleo violƚ. infirmo medicina ac cibus dent: vñ humectatio cōficiatur: ⁊ sicut febricitans infirmus regat. In aqua tepida et dulci ponatur. aliquādo pueri spasmū patiunt ex neruorū ꝯtingente defectione. vnde ex qlibet leui occasiōe patiētis facile curant.

¶ De tremore et iectigatiōe. Ca.xxv.


Tremor et iectigatio sunt accidētia ex morbis ⁊ natura ꝯposita: q̄ duo morbi sic sunt sibi oppositi vt vnus sursum et ali⁹ deorsum. Supiorem nā opatur inferiorē morbus: sicqꝫ iectigatio ⁊ tremor cōcreant. Sed cā tremorꝭ incipiētis defectio ē ꝟtutꝭ lacertos monētis q̄ in semetipā deficit cā male cōplƚonis: vel ex accñtib⁹ aīe sicut timore vƚ ex mot⁹ volūtarij ḡuitate vƚ ex ḡuitate ponderꝭ ꝟtutē vincētis.

¶ De stupore membrorū. Cap.xxvi.


Ormitatio mēbroꝝ ꝯposita est iter nāꝫ ⁊ morbū cuius causa est frigiditas subāꝫ neruorum coagulās infrigidās et cōpistās ne virtus sensibilis eam penetrare possit. Quorum omniū

medicina est vna: demus que calefaciant: dissoluāt et sup̄fluitatē minuant: sicut theodoricon: yeralog. et sir̄a: olea vel vnguēta superiorib⁹ fiant similia. et de dissolutiuis: hec omnia fiant post balnea sulphurea et vitrea multe fiant fricationes cibos demus faciliores: et malas non habentes qualitates.

¶ Incipit secundus liber.

¶ De egritudinibus membroꝝ faciei.

¶ Prohemium.



Uperior particula capitis et cerebri cōtinuit infirmitates et curas. consequēs est morbos in mēbris faciei factos nō esse pretermittendos. ¶ Incipiamus ergo ab oculis que dignior est pars faciei deinde quoqꝫ morbos breuiter destinauimus tangere frequentiores et sepius in oculis contingentes.

¶ De obtalmia. Capitulū primum.



Btalmia est calidū apostema nascēs super pelliculas albuginis oculoꝝ: cui⁹ causa interior est vel exterior. exterior est maior vel minor: cā eīn eius est fumus: calor solis: siue puluis. Interior est ex humoribus ad cōiunctiuā tunicaꝫ confluentibus: vnde oculi patiunt̄ apostema: sicut et cetera corpis mēbra. ¶ Causa est defectio recipientiū mēbrorū. i. oculorū et abundātia humoꝝ a capite manātiū. Differētia horū duorū est ex causa exteriori: qꝛ ap̄a exterius discedēte sua causa remanet salus oculoꝝ: alterius eꝫ. exterior duas species hꝫ: maiorē scꝫ et minorē: minor differt a maiori: qꝛ nullā similitudinē apostematis videt̄ habere in tumore et duritia: sꝫ alī̄a dura ē et tumet. Interior tumet et dolet. dura est et lachrymosa et plenitudinē hꝫ venaꝝ. ¶ Signatio humoꝝ per venas ad cōiunctiuā descendentiū talis est. Si sanguinolenta sit materia oculoꝝ nimia est grauitas. Rubent oculi et fiunt tumidi et calent liquoꝝ emissiui: grauat̄ frons. lachryme sunt nimie. si sit ex colera rub. sentiunt q̄si acubus pungerent̄: rubēt et calent asperitatē sentiunt. Si ex frigidis sit humorib⁹ vel grossis vel ex vētositatib⁹ te-

tinositas sentitur in oculis: nimiũ sine multo labore gra-
uantur. in nocte inuiscant. humores nimij effluũt. ipsi sunt
viscosi. ¶ Hanc obtalmiã cum curare disponimꝰ. si ex cau
sa sit qua discedente sanitas remaneat videamꝰ. tunc tãdẽ
infirmo ꝑcipiamꝰ vt se non moueat ⁊ vt alto capite dor-
miat. luminis splendorẽ fugiat. nec vocẽ emittat: cibꝰ det
frigidus ⁊ facile digestiuus. potus sit aqua ca. neq̧ fumo:
neq̧ pulueri appropinquet siue soli. Sed vtat balneis ae-
reis ⁊ aqua dulci tẽperatis: his obseruatis non opꝫ aliter
medicari. Sed si cõtingat ex humoribꝰ a capite descendẽ-
tibus: si sanguis abũdet videamus: ⁊ cephalicã venam vel
mediã flobotomemus. Si tñ etas tẽpus ⁊ cõsuetudo ⁊ vir
tus patiãtur. Si non scarificemus in occipitio vel sub mẽ-
to cum ventosa. ¶ Qđ si humores sint colerici ⁊ rubei de-
tur infirmo catarticũ de mirabol. citri. viol. oxifenitia: ab
sinthio: cassiafis. mãna: ⁊ silibus: colerã rubeã purgãtibꝰ:
precipiat quiescere nõ mouere ⁊ in obscuro loco morari:
maxime pedes in aquã cali. ponant. caueat a coitu. paruo
cibo vtatur. Sepe post purgationẽ cũ flobotomia seu ca-
tarticis balneet: in oculis album colliriũ cum aqua rosa.
mittamus: roseũ vo colliriũ cum lacte asinino seu femini-
no apponendũ est in initio. postea alie res apponantur a
quibus humor dissoluat ⁊ excoquat. Sed tñ prius purge-
tur corpus: vnde ypo. in afforis. Dolores oculoꝝ vinũ purũ
potatũ: flobotomia. farmacia: ⁊ balneũ curant. Intentio
ypo. talis fuit. vinũ flegmaticis: flobotomia valet sangui-
nolẽtis ⁊ colericis: balneũ melãcolicis: farmacia his q̃ hu
moribus mixtis pleni sunt. ¶ Postea opꝫ inquiri an infir
mitas ꝑprie illius loci sit: an aliũde venerit. Si aliũde me
dicandũ est prius membrũ mandãs: ⁊ postea illud cui man
datur: ⁊ incipiendũ est a medicina oculoꝝ ꝯfortatiua ⁊ hu
moꝝ cõstrictiua. In declinatiõe dissoluendo. In augmẽto
siue statu mediocriter inter ꝯfortatiuã ⁊ dissolutiuã agat.
¶ In dolore forti infundẽdi sunt oculi cum aqua vbi co-
cta sint mellilotũ: fenugre. Si dolor adeo sit magnus vt
pati nequeat ĩfirmus dolori repugnatiua dare cogimur:
sicut fomentationẽ opij ⁊ corticis papaueris cocti ⁊ simi-
lium: accipiamus scariolã pistatã ⁊ oleo rof. mixtã ⁊ ocu-

lis apponamus hāc. Si dolor sit nimius farina ordei cō misceatur. Similiter portul. cum oleo ros. psiliū quoqꝫ in aqua ros. oculis suppone: vitellū oui: oleū ros. atqꝫ. cc. oculis imposita valent. ¶ Ad ipsorū apata accipiat rosa viridis ꝛ lenticula ĩnatans aqua pōdere equali pistata oculis superpone. ¶ Si calor oculorū fuerit nimius cū modo bōbacino: oleo ro. ꝛ albugine oui infuso oculis ĩposito refrigeremus ꝛ cum ddis collirijs medicent. ¶ Colliriū albū valens obtalmie cal. Si sit cum dolore. ℞. gūmi arabici dragagāti. añ. ʒ. iiij. ceruse. ʒ. vi. opij. ʒ. i. fac pulueres distēpera cum albugine oui faciēs colliriū in modū piperis al. ꝛ fiant pillule ꝛ resolue vnā in aqua pluuiali rosata ꝛ mitte in oculis. ¶ Aliud. ℞. sarcocolle tēperate in lacte asinino. ʒ. viij. amidi. ʒ. vi. gūmi arabici: dragagāti. añ. ʒ. vi. cathimie argētee. ʒ. iiij. ceruse. ʒ. vi. thuris opij. ana. ʒ. ij. tempera cū albugine oui. ¶ Aliud valens pustulis ꝛ vulneribꝰ ℞. sarcocolle tēperate cum lacte asinino: dragagāti opij. ana. ʒ. i. ceruse. ʒ. vij. gūmi arabici. ʒ. iiij. thuris. ʒ. i. ꝛ. ß. tēpera cū aqua pluuiali. ¶ Aliud similiter valens ad opus vnius diei: hec autē sanctus Paulus dixit. ℞. dragagāti exagiū. i. cc. exagia. ij. sarcocolle. exagia. iiij. memithe: exagia. viij. tēpera cū aqua. ¶ Aliud valens in augmēto obtalmie ad expellendū dolorē. ℞. ceruse. ʒ. ij. sarcocolle. ʒ. ij. cathimie exagia. ij. tutie: dragagāti. gūmi arabici: amidi. añ ʒ. i. acatie: opij. añ. ʒ. ß. cum aq̄ plu. solue. ¶ Aliud roseū in augmento dandū. ℞. cathimie rose: gūmi. añ. exagia. iiij. ceruse costi. ana. exagia. ij. opij: exag. ß. tēpera cum aq̄ plu. ¶ Aliud roseū. ℞. rose. exagia. iiij. costi. exagia. ij. acatia: exag. i. opij: exagiū. i. tēpera cum aqua pluuiali. ¶ Puluis cali. obtalmie valēs. ℞. memite. ʒ. i. sarcocolle. ʒ. ij. fac puluerem et in oculos mitte refrigerans cum albugine oui. ¶ Aliud. ℞. sarcocolle temperate cum lacte asinino. ʒ. v. amidi. ʒ. ij. spume marine: zuccari. añ. ʒ. ij. costi. ʒ. i. ꝛ. ß. fac puluerē ꝛ in oculos mitte. ¶ Aliud. ℞. sarcocolle. ʒ. v. opij costi. ana. ʒ. i. fac pulueres. ¶ Aliud valēs calide obtalmie ꝛ ventositati. ℞. sarcocolle. ʒ. vi. zuccari ceruse: amidi: añ. ʒ. iiij. costi: opij: ana. ʒ. i. ¶ Aliud. ℞. sarcocolle tēperate cū asinino lacte. ʒ. vi. amidi. ʒ. iij. zuccari. ʒ. ij. fac pulueres.

¶ De albugine siue de pānis in oculis. Cap.ij.



Panni in oculis et albugines fiunt ex vulnerib⁹ vel pustulis: quorum vtrumqꝫ est curabilis. ¶ Fiunt autem ex humoribus inter vueam et cristallinū se locantibus et coagulātibus qui si sint subtiles: succus papaueris ruffi sufficit ad medicandum. Sed si grossus fortior medicina est necessaria. Puluis valens. ℞. zuccari. ʒ.i. spume marine. ʒ.ij. fac puluerem. ¶ Alius. ℞. zuccari. ʒ.i. amidi. ʒ.ij. ¶ Aliud. corticis oui spume marine pondus equale. ¶ Aliud valēs obscuritati oculorum vngulis: et pānis vngulas cōmunitātibus. ℞. conculam marinā incensam et siccatam. Similiter valet veteribus pannis et prurigini limatura eris tēperata cum aceto et post. vij. dies soli apposita postqꝫ desiccata. ¶ Collirium valens pannis oculorum. ℞. ceruse cathimie auree incense et cum aqua pluuiali tribus diebus lote. ana. ex ag. ij. calcucecumenō: piperis long. spume marine aloes myrrhe: oculi licij: opij. ana. ʒ. ß. tempera cum aqua rose. vbi costus fuerit incisus: fac pillulas in modum lentis: dissolue in lacte mulieris puellam nutrientis et impone in oculis. ¶ Alius pluis. ℞. amidi. ʒ.iij. ceruse cathimie: antimonii. ana. ʒ.i. ¶ Aliudqꝫ collirium. ℞. ceruse. ʒ.iij. sarcocolle temperate. ʒ.ij. dragaganti gummi zuccari cāphore. anā. ʒ. ß. spume marnie. ʒ.i. gemme non perforate. ʒ. ß. tempera cum albumine oui. ¶ Dicunt etiā philosophi quidam sanguinem yrunpinū calidum tantū valere et sanguinem vpupe et cerebrum eiusdem siccatum. ¶ Aliud. ℞. vitrum rubeum cum oleo laurino similiter valet.

¶ De sanguine in oculis. Cap.iij.



Crustula est sanguis qui ad coniuctiuā a suis descendit arterijs cum ipse crepuerint: fit aūt duobus modis: scilicet ex oculi percussione et fissura coniunctiue vel ex apostemate in coniunctiua et nō ex sui fissura. ¶ Medicina est lac muliebre calidum cum puluere thuris iniectum oculis: vel sanguis turturis siue pulli colūbini cum calidus sit

fac flobotomari sub alis ⁊ istū calidū sanguinē pone oculis. ¶ Aliud. aqua fenugreci valet similiẗ. ¶ Aliud. vitellum oui in aqua coctū ⁊ cum vino temperatū oculis impositum valet et lana succida oleo roꝫ. infusa. ¶ Itē ysopum in aqua coctū et pāno lineo aspersum ꝓdesse ferẗ vel acetum calidū spōgie infusum oculis impositos. ¶ Ad dolorē oculoꝝ ⁊ sanguinē in eis coagulatū thus: mastix: subtilissime trita cum succo apij et albumine oui tēperata iuuāt si superponātur. ¶ Si sanguis in oculis fuerit ex percussura ciminū pistatum cum cera sepius calefac ad ignē et pone super oculos donec sanguis fugiat. ¶ Aliud. case⁹ mollis sine sale melle cōmixtus ad idem valet.

¶ De lachrymis. Cap. iiij.

Lachryme causam exteriorē nō habētes ex humoribus a capite descēdentib⁹ ad oculos esse intelligunẗ hi humores per venas cranei descēdētes subteriores siue sup̄iores qui cū sint sup̄ craneū infirmus patiẗ tetinositatē in frōtis venis ⁊ timporū. Si ex venis sint subteriorib⁹ fiunt lachryme cum sternutationib⁹. ¶ Si vero videatur ꝙ sint ex venis cranei superiorib⁹: vene in timporib⁹ vel post auriculas incidanẗ ⁊ super frontē desiccatiuū cataplasma apponamus. Si a venis sit subtiliorib⁹ pill'. de yerapig. dam⁹ vel pill'. cochias vl' aureas: vel maiora antidota sicut theodoricon: et similia. In capite tale qđ sit cōfortatiuū est ponendū: vñ humectatiōes desiccenẗ. In oculis hoc colliriū imponam⁹. ℞. ceruse dragagāti foliū rose pōd⁹ equale. tēpera cum aqua plu. ¶ Aliud desiccās lachrymas valēs obscuritati: prurigini: ardori. ℞. ematitis calchiteos. al'. calchideas. añ. ℥. ij. memite galāge. cathimie. ā. ℥. i. costi opij: aloe spice. añ. ℥. ß. factū puluerē cum succo maratri distempera. ¶ Aliud. ℞. gūmi thuris ceruse. añ. ℥. ij. amidi opij: añ. ℥ ß. dragag. ℥. ß. tēpa cum aq̄ plu. ¶ Aliud. ℞. aca. ℥. x. opij. ℥. i. ⁊. ß. ematitis. ℥. ij. ⁊. ß. myrrhe aloes. añ. exag. i. fac puluerē: cum succo maratri distēpera. ¶ Aliud. ℞. cocculas incēsas gēme nō pertusate. añ. ℥. ij. amidi ātimo. añ. ℥. i. tutie indice. ℥. iiij. cāphore. ℥. ß.

¶ De amittentib⁹ visum ab occasu solis. Cap. v.


Unt quidã avespere in añea nõvidentes quib⁹ vena cephalica est incidẽda: ⁊ dãda yerapigr. vel pil'.stomaticõ: ⁊ leui cibo nutriẽdi sunt. abstineãt a cena in nocte. accipiãt epar caprinũ igne assatũ cui pip lon. apponat̃ ⁊ garioſi. humectationẽ inde effluentẽ mittãt in oculis. carnẽ illã manducẽt: sil'r in aqua coctũ iuuat si ocl'i suffumigent̃ in coctura illa.

¶ De defectione visus. Cap.vi.


Isus defectio ex mala cõplexiõe est vel de fumo a stõaco ascẽdẽte. ¶ Si sit a stõ. dãde sunt ʒ.ij. yerapig. ĩfirmo. Si trãseat: a stõ esse intelligas. Si nõ: ex mala cõpl'one oculoꝝ est. In defectiõe a stõ veniẽte danda est yerapig. pill'. auree ⁊ pill'. cochie: vtat̃ assidue vomitu: leui cibo ⁊ subtili ¶ Solet etiã cõtingere ex grosso hũore inter cristallinum hu. ⁊ tunicã vueã se coadunãte: vñ cephaleavena est incidẽda. tñ auferendũ est sanguis quãtũ virtus expedit patiẽtꝭ. Maiores etiã yere sunt dãde cerebrũ mũdificãtes ⁊ ex venis q̃ sunt in oculoꝝ angulis auferẽdus est sanguis. It tẽporib⁹ sanguisuge sunt ponẽde. deide collíria de felliculis facta. oẽ aũt felliculũ terreũ siue aereũ ad hoc ẽ bonũ: maxie aũt carnes cõedentiũ ⁊ ex rapinaviuẽtiũ: q̃lecũqꝫ hoꝝ inuenias cũ melle bñ cocto ⁊ colato misceas ⁊ ocl'is iponas. Colliriũvalẽs obscuritati ocl'oꝝ ⁊ ad lachrymas: mũdificat ei putredinẽ ⁊ clarificat visionẽ. ℞. ãtimo. tutie idi ce. añ. ʒ.iiij. sal' gẽme. ʒ.ij. succi mẽte. ʒ.ij. myrrhe costi. ʒʒ. ã. ℈.i. cãphore. ʒ.ß. tutiã ⁊ ãtimoniũ mirab. citri tẽa cũ aq̃ et hoc trib⁹ vicib⁹ fac. De aliis oib⁹ puluis fiat ⁊ misceat̃: et postea desiccet̃. ¶ Aliud valẽs obscuritati: lachrymis: prurigini: siccitati palpebraꝝ ex colerico fumo. ℞. sarcocolle cũ lacte mulieris tẽpate. ʒ.ij. tutie exag. i. ceruse: amidi. ʒ.i. dragagãti calciteos: thuris gẽme nõ ꝑtusate. añ. ʒ.ß. spice cathimie auree et argẽtee spume marine acatie. ana. ʒ.iiij. puluis fiat ⁊ tẽa cũ aq̃ ro. et acrumie succi mali gra. et cũ aqua vbi calam⁹ aromatic⁹ fuerit posit⁹ ⁊ cum succo maratri. postq̃ ꝑ.iij. dies hec oia fuerit tẽpata mitte. ʒ.ß. cãphore. ʒ.ß. zucca. ¶ Alid. ℞. costi. ʒ.ij. pipis lõ. ʒ.i. piperis al. exga. i. galle. ʒ.iij. salis armõiaci. ʒ.ß. De oib⁹ his pul-

uis efficiat. ¶ Alio. ℞. ceruse. ʒ. ij. calcitheos exag. i. ematite drag. gūmi arab. ā. ʒ. ß. cathimie auree acatie. ā. ʒ. i. spice: opij. aā. ʒ. ß. cāphore. fac pl'uerē ⁊ tpa cū aq̄ ro. fac pill'. i siitudinē lētis vnāquāq; cū aq̄ ro. vl' cū lacte feīno distēpa vl' cū albugie oui ⁊ ipone. ¶ De ablatiōe auditus. Ca. viij.



Auditū obsurdari ex maiori pte est mentē auferri: vñ quidā phi auditū portā mētis vocauerunt: passio xo audit⁹ triplex cē videtur: vel eī ex toto auferṫ ⁊ surditas vocaṫ: vel etiā ps auferṫ: ⁊ audit⁹ fit grauitas: vel fit ex nām sicut cū audiṫ molēdini sonus: siue cuiuslib; rei sibilus. Qd multis de causis ɔtigit. ¶ Hec āt passio aliqñ sentiṫ: aliqñ nō: vñ ex toto vel pti op; patiētis auriculas soli opponi: et in die lucido vitro aspici: vñ si videam⁹ apa seu pustulas vl' verucas: seu eas muscidas vel res exteriores aliquas: sicut puluerē aquā lapidē seu xmē aliquē itelligēdū est esse cām passionū: ⁊ sicut diceṫ medicādū ¶ Qd si foramia videanṫ sana esse nec aliq̄d hoꝝ habētia: itelligiṫ: q2 neru⁹ audibil' patiṫ: ⁊ si sit ex grossis hūorib⁹ frigidis viscosis: vel ex vētositate grossa seu pp frigidū apa patientiū xba ex audit⁹ grauitate nō sunt itelligibilia: aliqñ obliuionē hñt. op; ḡ cū medicia subuenire caput mūdificāte: sicut stōaticō et yerapig. fumigāda sūt capita cū aq̄ ca. vbi herbe calide et diuretice sint cocte: sternutatiōes ⁊ gargarismata ex calis ⁊ diureticis faciēda sunt olea calida sunt ponēda i auricl'as: sic anetileō: camomilleō. amig. amaꝝ ⁊ silia. ¶ Alio. accipiaṫ ell'. al. ⁊ castorei. aā. ʒ. i. nitri. ʒ. i. ⁊. ß. in bono vino forṫ coquaṫ ⁊ i auricl'as ījciaṫ vl' de radice ell'. fiat subtilissim⁹ puluis i aceto tpat⁹ in auricul' cū licinio ifuso mittaṫ: neq; o; medicinā diu morari itra auriculā cū sit neruosa: neq; diu tolerare. aliqñ auricl'a ex voce patiṫ aspa magna q̄; seu velocissima. vñ. G. vbicūq; hec tria ɔueniūt nc̄e ēvt auferāt auditū sicut ⁊ tonitrū. ¶ De tinnitu auriū. Ca. viiij.



Si apate vel alijs supradictis careāt auricule tñ sonitū videanṫ retinere intelligendū est ex grossa esse vētositate: vel ex viscosis hūorib⁹ vl' ex audit⁹ defectiōe: vel q̄lib; alia re incidēte: aliqñ etiā patiūṫ ex acumie sui sēsus. ¶ Si ex grossa fit vētositate ɔtinuū erit: si ex grossis sit hūorib⁹

vel viscosis ꝗuitas ĩfirmo gignit: nõ tñ tã grauis sicͭ prior. ¶ Ex vẽtositate vel grossis hũorib⁹ ĩtidẽ vt surditas medicabit cũ stõaticon. zerapyg. gargarismis et sternutationibus: ponent intra auriculas oleũ ro. cũ aceto: et castoreuz eodẽ mõ myrrha et nitrũ cũ oleo ro. distẽperata q̃ cuz pẽna infusa bis vl' ter infundant in auriculas. ¶ Succ⁹ radicis cũ oleo ro. valz. ¶ Succus foliorꝝ porri cũ lacte mulieris ꝛ oleo ro. vz. Castoreũ valet cũ ol'is aliĳs cal'is. ¶ Si ex defectione nerui acetũ calidũ cũ succo absinthĳ ꝓficit oleũ rafani cũ oleo ro. ꝓficit. ¶ Fel ouiũ cũ succo porri ꝓdest: oĩa ẽt modi cal'a in auricl'as ponẽda sũt. Spẽs nõ pure vl' sole sed optie sint colate ¶ Anguẽtũ valẽs ad ꝗuitatẽ audit⁹ cũ sonitu ꝛ vocib⁹ ex vẽtositate grossa sine dolore vl' friditate veniẽtib⁹. ẽ aũt Jo. da. ℞. elli al. castorei. costi. añ. ʒ. i. rute. myrrhe. nitri. pipis. lõ. añ. ʒ. ĳ. eufor. ʒ. i. fac pl'uerẽ ꝛ mitte. succi rute modicũ. ꝛ amig. vl' anatileõ nard. camomil'. ʒ. iiĳ q̃lz horꝝ coquant q̃ ad solũ oleũ rẽaneat: colent et ĩ auricul' ponant. ¶ De dolore auriũ ex ꝯpl'onis mutatione. Ca. ix.



Aliqñ auricule ex ꝯpl'onis patiunt mutatiõe ĩ friditatẽ: siue calorẽ vel de reb⁹ interi⁹ nascẽtib⁹ sicut hũorib⁹: vel de exteriorib⁹: sicͭ aeris friditate vel cal'itate. ex calore sentit ardorez nimiũ: ꝛ refrigerat frigore aeris et eᵹ̃rio ĩ frigido. Si ꝙ sit ex cal'itate oleũ ro. cũ albugine oui misce. vl' oleũ ro. cũ lacte mulierꝫ siue cũ succo cucurbite vl' aceto vl' oleo viol'. si dolor sit nimi⁹ opiũ cũ ol'o ro. vl' vio. ĩponat. vl' opiũ cũ amig. myrrha. c̃c̃. amig. ama. nardiñ. rutacel'. aliqñ bouinã vrinã admisce. si aures doluerit ex friditate: seu apate: seu vẽtositate: oleũ lauri. ane. camel'. amig. amarꝝ nardinũ: rutaceũ ꝛ sil'ia. ca. appõe olea. aliqñ fel bouinũ: vl' ouinũ vel bouinã seu ouinã vrinã admisce. ¶ De sanie auriũ. ca. x.



Aliqñ auricule patiunt ex sanie. si aũt doluerit nimis: a medicamib⁹ ĩcipiat dolorẽ extiguẽtib⁹: q̃d faciũt opiũ. oleũ ro. ꝛ cera. solatri succ⁹ cũ oleo ro. ꝛ vio. ꝛ oui albugie coct⁹ q̃ cũ lichinio auricl'e ĩfundant. ¶ Extincto dolore tale q̃d apponatur. vnde sanies mũdificet sicut est nitrum myrrha mel ꝛ alumẽ mixta ꝛ in aceto cocta ꝛ sal cum lacte mulie=

ris silr fel ouinũ vl bouinũ. hec oĩa simul cũ licinio ĩponẽda sunt. ¶ Alis. ℞. castorei. ʒ. ij. thuris. mirrhe. alũinis. costi. añ. ʒ. ij. fac puluerẽ. tẽpera cũ vino al. ¶ Aliud. ℞. opiũ. memite: nitrũ cũ melle tẽperatũ. absinthij succũ ponat. Si sit calidus corticis radicis succ⁹ cũ omfaceleõ coct⁹ ⁊ ĩ auricula imissus iuuat. silr rutace⁹ succus. mirrha ⁊ opiũ ⁊ castoreum equaliter puluerizata ⁊ cum aceto mixta auribusqꝫ cum licinio imposita iuuat. ¶ De sanguine auriũ. Cap. xi.



SI sanguis subito ⁊ sine dolore ab aurib⁹ exeat: nec aliqd aliud extrinsec⁹ siue intrinsecus antecedat: ĩtelligiẗ cã esse in capite: quã nã laborat expellere. ¶ Oportet igiẗ auriculas mũdificare ne remanẽte sanguĩe nõ mũdificenẗ: fiat autẽ ablutio cũ succo porri ⁊ aceto. galla simil'r cũ aceto cocta corticib⁹ mali granati cũ aceto coctis succi rautni cũ aceto ⁊ galla cocto. ¶ Si sanguis ex ꝑcussura vel vulneribus ⁊ similib⁹ exeat: renes bouini sunt apponẽdi cũ aqua ⁊ sale cocti ⁊ parũ assati quorũ hũiditas est ĩ auriculas apponẽda. si dolor ex percussura sit exteriori thus imponaẗ cum licinio bõbicino. anisuꝫ pistatũ ⁊ cũ oleo ro. coctũ. si dolor sit ex percussiõe vulnerosa ĩteriori. fel bouinũ pistatũ ⁊ cum oleo nardino mixtum auribus imponas.

¶ De omni re cadente in aure. Cap. xij.



SI dolor sit in auriculis ꝑpter aliqd qđ ibi ceciderit: siue lapis: siue puluis: oportet auriculam apponi soli vt videas qđ intus habeat. si infirmus aliqd sentiat: qđ ad sursum descẽdat ad visuꝫ signaẗ: qꝛ ibi se aqua coadunat quaꝫ oportet desiccari prout valeas. ¶ Si humor tãtus sit vt nõ possit desiccari: accipiaẗ arũdo: ⁊ auricule imponaẗ: cuius caput oleo vnctũ extrinsecus foco accẽdaẗ: vt sic saltẽ humor ille desicceẗ: vel cũ lana oleo calido infusa ⁊ auricule imposita. vel qđlibꝫ bõbicinũ inuolutũ qđ rotundum sit ⁊ subtilissimũ: ita vt sit in summo posita terebẽtina paulatiꝫ auriculis iponas. Ille eñ interior humor inuiscabiẗ illi rotũdo ĩuoluto: qꝫ si ꝑpter hoc nõ exeat sternutatio naribus opilatis inijciẽda est. ¶ Si reptile ĩciderit ĩ aurib⁹ frondiũ persiccarũ succ⁹ calidus inijciaẗ. ¶ Si xᵒ ex vermib⁹ ibi-

dē nascētib⁹ dolor sit in aurib⁹ canula subtilis imponat̃ & suggat̃: si neq̧ sic exeant vinum in quo absinthiū vel absinthij succus cocta sint: similiter oleum persici vel succus calamenti siue radices infundatur.

¶ De fetore nariū & pustulis & carne sup̃flua. Cap. xiiij.



Aliquādo hoīes fetores in naribus patiuntur horrendos q̄ multipliciter eē vident̃: vel enim ex hūorib⁹ salsis & fetidis a capite descēdentibus: seu ex alijs nō salsis hūorib⁹: ex vulneribus pustulis: seu apātib⁹ exn̄tibus fetētib⁹ generant̃. ¶ In narib⁹ aūt ꝯsiderātes nil q̧ hoꝝ ibi videntes perpēdim⁹ ꝙ a capite egrediat̃: caput ergo mūdificem⁹ cū yerapig. yeralog. theodoricō & silibus: capite sᵒ mūdificato ad nares ē redeūdum in q̄bus si calidi sint hūores designātur: q̇r nares sentiūtur ardētes & p̄ugētes: erit ergo ponendū aliq̄d vn̄ nares refrigerētur: sternutatiōes cum oleo ro. sunt faciēde & cū violato. In capite ponēda est aq̄ in qua mirtha. viola. ro. & cortices papaueris: sint cocta. ¶ Si ex pustulis vel vulnerib⁹ sint: cephalicā venā incidemus nisi quid cōtrariū sentiamus. Si flōmare nequeamus scarificemus: & a summitate nariū minuam⁹: neq̧ digitis: neq̧ manibus pustulā atractemus seu fricemus. Si pustula sit nimium humida vel liquida oleo mirtino vel ro. est perungēda. hoc vnguētum est iungēdum. ℞. litargir̃. ceruse. cathimie argentee. an̄. ℥. ij. acatie. galle. sandali. rose. gūme arabice. an̄. ℥. ß. fac vnguētum cum oleo rosa. & viol̃. & cera. Si pustule sint sicce cum ol'o viol̃. & alijs visco sis sicut semine citonij. psilio. dragagan. cera & similib⁹ humectande sunt.

¶ Vnguētum Io. dama. vulnerib⁹ nariū vel pustulis labiorū carnib⁹ sup̃fluis valet & maxīe siccis. ℞. cere albe. ℥. iiij. medulle bouine. ℥. ij. dragagā. gummi arabici. an̄. ℥. ß. olei viol̃. sisami. amigda. quantū sufficit: & semen citonij & psilij: vnde vngēde sunt interi⁹ & exterius hoc vnguēto. ¶ Puluis calamēti narib⁹ in sufflatus succurrit fetentib⁹ pustulis si sint humide: vel ex flegmate: simil'r iuuat alumen cū melle distēperatū: vnde liciniū vnctum est narib⁹ apponendū. ¶ Si narib⁹ pustule. pori. vel caro superflua nascantur: perfectior medicina est vt incidantur. Deinde mirte alumi

nis. añ. ʒ. i. mittamus corticem coloquint. ʒ. i. nitr. ʒ. ß. fac pulueres inde ꝛ liciniũ aceto ĩ fundẽs naribꝰ ĩ ponito puluere super spargẽs. ¶ Qđ si opilatio q̃libȝ in naribꝰ innascatur: oculi lutij. nigelle cõdisi. costi. añ. ʒ. i. oĩa in sensuci succo distẽperent ꝛ cũ oleo viola. sternutatio conficiatur.

¶ De coriza. Cap. xiiij.



COriza est humiditas preter nãm descendens a prora capitis ꝑ nares q̃ semꝑ frigore vel calore augmẽtat. sed multo magis ex frigore. ¶ Causa cuius est mutatio aeris assidua: qꝛ aũt aer est in autũno mutabilioꝛ ꝛ coriza est in hoc tẽpore frequẽtioꝛ si hoc sit ex calidis hũoribꝰ ꝛ acutis infirmus calorẽ ꝛ asperitatem in naribꝰ sentit quasi fumũ ignis. si ex frigiditate ecõtrario erit. ¶ Si ergo videamus stillã ꝑ nares exeũtem liquidã nimium vel acutissimã: perpẽdit in initio morbi hũores esse indigestos: si spissari incipiẽtes ꝛ ab acumine suo desistẽtes morbũ dant intelligi augmentari ꝛ incipiẽtem digeri: cũ augmẽtari desistat neq͂ declinari incipiat statũ medicus perpendeat. si hũiditas dimittat morbi declinatio est intelligẽda: ꝛ tunc medicina est incipiẽda: tñ intelligat vnde sit morbus. ¶ Si sit ex calore medicabitur cuȝ frigiditate: sicut suꝑ aquã inclinari vbi camomilla. rosa. mirta sint cocta: silr super lapidẽ calidũ aceto infusuȝ: subfumiget cum zucca. ꝛ carta bõbicina caput coopiat vt cerebrũ ꝑforet fumus: silr cum furfure ordeaceo aceto infuso est fumigãdus. Epithima in capite cum oleo ro. camomileon imponat: in naribus camphora oleũ ro. ꝛ aqua ro. sunt odorãda. lauãdum est caput cũ aqua vbi mirtha. balaustie rose sint cocte. precipiẽdũ ne temere hũores a naribus audeat extrahere: timẽdũ. n. ne in pulmonẽ a gutture descẽdãt: ꝛ causa peioris morbi fiat: neq͂ supini sed in lateribus iaceãt: balneũ in aere seu in aqua tẽperatũ habeãt: cibum leuem ꝛ facile digestibilẽ comedãt. ¶ Si coriza sit ex frigore cura calida ꝛ subtilis est adhibenda sicut inclinari super aquã: vbi camomilla. mellilotũ: anetũ: sansucus sint cocta: fumiganda sunt cum thure: ligno aloe. caput studiosissime coopiat: neq͂ nimio somno vtatur: somnus. n. cataractas aperit: vngat caput cum anetileon. camel. rutaceo. pigano

costileon: et mittat in narib⁹ nigellã: balneũ intret. aquã capiti nõ aspergat: si ex coriza sternutatio fiat: nigellã assam et subtilissimã cum oleo in aures mittat: cibum calidum comedat: plenitudinem caueat.

¶ De fluxu sanguinis a naribus. Cap.xv.


Anguis fluxus e narib⁹: aliqñ est vtil'r: aliqñ nõ vtilis. vt in causone. et frenesi cõtingit et in mẽstruis et catarris calidis. ex motu nature et sanguis: nõ bonus est fluxus. Si ex nimio est calore in corpe interiori qui cũ bulliat fumuz ascẽdere facit ad capit' superiora et implẽs venas crepat et eas currere fac: aliqñ invenis p se crepatis fluxus fit sanguinis. ¶ Si aũt sanguis i cursu augmẽtet cephalicã venã minuamus. si sanguis ex dextris sit naribns a dextris est minuẽdus: si a sinistris inde est flõthomandus. liget extremitas corpis cũ pãnis lineis. q si oib⁹ his sanguis nõ stringatur: cõstipatiuis et stipticis reb⁹ est medicãdus: cortices oui incẽsas narib⁹ insufflemus: vl' liciniũ incaustro infusuz. gallã nõ ptusatã et aceto ifusaz. Itẽ cãphora cum galla puluis inde fact⁹ cũ licinio narib⁹ imponat. sternutatio fiat cũ cãphora. oleo ros. cũ succo ypoquistidos. In frõte ponamus cretã cũ aceto distẽperatã. cathapl'a de sandal' faciam⁹. rosa. ordei farina mixta cũ succo portul'. aq. ro. et aceto tẽperata. infirm⁹ iaceat supinus et in faciẽ mittam⁹ aquã frigidã cum aceto mixtã: quidã dicunt q stercus asinũ aceto infusum: vl' stercus porcinũ et naribus odoratũ sanguinẽ strigit: si nõ stringatur: manus a summo vsq ad extrema ligemus. a parte naris effluẽtis ventosetur sine scarificatiõibus.

¶ De fissura labiorum. Cap.xvi.


Abia aliqñ fissuras: aliqñdo pustulas patiunt seu vulnera qd ex acutis cõtingit humoribus ¶ His aũt sic ẽ subueniẽdũ cũ oleo ro. vel viol'. vel cũ cera et ol'o. ro. si pustule sint hũide rosa sicca cũ gũma tẽperata labia vnge cũ sandale ru. rosa. gũma arabica. cerusa tpata cũ aq ros. ¶ Alis. R. rose. ceruse. añ. ʒ. 10. cere. ʒ. iiii. litargi. cathie argẽtee. emathitis. añ. ʒ. ii. cc. ʒ. s. olei ros. qñtũ sufficit. Si mi'ta sit ocauitas assungia anser' caprevl' medulle bouie labia inũgat.

¶ De grauedine lingue. Cap.xvij.



Lingua aliquãdo motũ perdit. vnde et sensum amittit sermonis. cuius cã est ex defectiõe virtutis motiue a cerebro veniẽtis: vel ex neruo per quã virtus ipsa transit constipato ex apã te. vel qualibet alia in re. vel ꝓprie vicia in ipsa lingue subã sunt. sicut comp̃lo mala ex calore. seu ex frigore: hũiditate: siccitate: vel apã tumor et similia. ¶ Qd si lingua nimiũ videat rubea: nimiũ calorem significat. alba frigiditatẽ. Si mollis humiditatẽ: si sicca et ꝯtracta siccitatem: si sunt apãta vel vulnera. pustule siue tumores apte intelligimus: qꝛ his sermo impedit. ¶ Si lingua sit sana nullas hñs maculas. loquela tñ si ablata: ꝛ alia quedã corporis mẽbra laxata de cerebro erit infirmitas. Si s̃mo auferatur nullis aliĳs mẽbris patientibꝰ: ex neruoꝝ est cõstipationibus: aliqñ perditio loq̃le est ex ꝑdita mẽte. ¶ Que omnia cũ disponamus curare in corpis vniuersali plenitudine: mediã vł cephalicã venã debemus minuere nisi quid videamus ꝯtrium obuiare: est autẽ faciendũ s̃m ꝟtutes patientiũ: qꝛ hũores sunt mixti cũ sanguine. post tñ humoribus dominãtibꝰ insurgẽdũ est medicaminibꝰ. Si morbus est ex cerebro vel neruo per quẽ transit ꝟtus: dandũ est vñ cerebrũ mundificetur: sicut yera fortissima. G. yeralog. mẽphiton. theodoricõ. euperiston. yera archigeñ. yerap. et interuallis purget. cũ gargarismis et sternutationibꝰ caĺis ꝛ odoriferis. fumiget caput cũ aqua vbi camomilla anetũ mellilotũ. ꝛ siĺia sint cocta: vngamus post caput vnguẽtis caĺis et dissolutiuis. ¶ Si sit in lingua cõp̃lo mala et caĺa flõmande sunt ambe vene sub lingua. purgandũ est corpus cũ mirabo. citri. et cassiaf. ¶ In apãte caĺo gargarismũ faciamus cũ succo solat. boraginis. portul. corian. succo maliĝ. cũ aceto. Similiter gargarizãda est aqua. vbi rof. liq̃ricia. ordeũ. lentes sint cocta. si dura sint apã gargarismꝰ cũ lacte fiat et sapa et aq̃ vbi ficus sicca et marat. sint cocta. ¶ In frigiditate ꝛ hũiditate apãtis qd mollicies protendit et albedo. demus yerã quã diximꝰ et tyriacã maiorẽ fricemus linguã cũ sacrogene. philonio sepe balneãdus est calido aere sine aqua. gargarismꝰ fiat cũ sinapi ꝛ melle.

¶ Aliud. gargarismus Jo. dam. qui dissolues flegma lingue valz ad dolorē capis ꝛ paralisim. ℞. origani pirek. ʒʒ. piperis nig. et al. et lō. cinamo. ysopi: nigelle. sansuci. costi. pōdus equale. fac puluerē et tēpera cū sapa. facies gargarismū cū oximelle. ¶ Si pustule vel vulnera sint in lingua. ꝑcipiatur vt succus celsi sub lingua teneat vl' arnoglosse ꝛ solatri cū q̄bus sandali admisceant ru. vl' aqua vbi sumac: balaustia. lentes myrtha et rosa sint decocta: q̄b⁹ est medicandū vtpote de bucca dicendū est. si vulnera sint sub lingua farina lentiū. oleū rof. cc. oui albuginē. iudicam⁹ supponēda. hec conficientur: et vnguentū Jo. dam. fiat.

¶ De dolore dentium. Cap. xviij.



Dentium magnū est iuuamentū: et cū iuuamento magnū ornamentū ipsoꝝ qui nō patiunt: q2 in patientibus actio corrūpitur: quoꝝ passio ē diuersa: cuius diuersitatis pars palā est visui: sicut putredines fetores rupture perforatiōes motiones limositates: et similia: est et alia visui non apparens. sicut cū dolorē nimiū sentiunt: et tū dētes sani apparent. Causa est nimij hu. a capite descēdētes seu a stomaco ascēdentes: vel hūores acuti pūgitiui mordificatiui in gingiuis vel paruitas cibi ex acutis humorib⁹ dolores nimij et pulsus sentiūtur ꝑpter acredinē humoꝝ. ex paruitate cibi dentes sunt sicci: gingiue quales videmus in decrepita etate. s. rugose. ¶ Significant dentes cā capitis dolore q2 grauitas est in capite: rubor et calor in facie. q̄bus intelligant esse cause sanguis ꝛ colera descēdētes a capite ex stomaco: q2 calor et fumus ascēdentes ab eo: vel bucce amaritudo: portendunt morbū esse certū a stomacho. Jn dolore nō adeo magno facie inflata capite grauato hūores flegmatici seu melci a capite designant egredi: dolor in stomacho et acida ructatio certificant morbū esse ex frigidis humoribus in eo. ¶ Ex calore solis vel frigore si dētes patientur: nō tū tantum dolent sicut ex humoribus. ¶ Aliqñ dolent ex cibo siue potu actualiter calidis siue frigidis. ¶ Si ergo dolēt ꝑpter humores equales sint opz inquirere: quia si a stomaco vel capite venientes: si humores calidi a capite et etiam acuti descenderint: flobothomāda ce-

phalica erit nisi aliquod obuiet contrariũ sicut virtus et etas. Que si cõtraria sint minuentur ambe vene sub ligua dandũ est catarticũ: yerapig. cassiafis. Si sint ex stomacho et calidi pill'. de stomaticon: et auree sunt dande catarticũ de mirabol'. et oxifenitia ꝛ vomitus insũgatur. ¶ Dolores dentium ex grossis humoribus a capite descẽdentibus cũ theodoricon: et similibus purgari volũt. et similiter dolores ex stomacho venientes gargarismos faciamus et sternutationes grossos humores capitis purgantes. ¶ Purgatis hnmoribus capitis siue stõaci redeundũ est ad dẽtes curandos cũ stipticis dentes confortantibus ꝛ humori repugnãtibus curentur. Calori in bucca existẽti succus solatri: portulač. scariole est apponẽdus vl' myrtha cũ aceto cocta. In dolore proueniente ex frigore dentes fricemus cũ zinzibere: et melle. In frigiditate ꝛ humectatione piretrũ staphisagriã et ysopum puluerizatũ et aceto tẽperatũ: acetum et sal in bucca ponito cappari radices et colloquintide cum aceto staphisagriã: piretr'. ysopum ellebo. nigrum puluerizata: et cuz aceto sine melle tẽperata sup dentes ponito. Aliud valens ad dentiũ dolorem ꝑpter frigiditatem et grossam ventositatẽ. ℞. piretr'. ysopi ellebori radices calamenti cucumeris siluestris radi. cappari. añ. ʒ. i. coque cũ oleo et aceto tãdiu quo ad solũ oleum remaneat: vnde fomentato dentes dolẽtes partẽ tñ tollens cũ oleo ro. mixtã ex parte dentiũ dolentiũ mitte in auricula. Si inde dolor non mitigetur philoniũ super dentes ponamus vel succigenã vel tyriacã maiorẽ. Si nec dolor sic quiescit res aliq̃ ponatur. mitigatiua: sicut opium iusquiamũ et similia. Si dolor ex frigiditate sit radix cucumeris siluestris elleborũ euforb. sup dentes ponenda sunt. Quod in principio morbi vel i statu est obseruãdũ. ¶ De ruptura dentiũ. Ca. xix.



Dentes aliqñ perforant': aliquãdo rumpũtur aliquãdo in colorẽ citrinum ex humoribus vel in colorẽ viridem seu nigrũ mutant'. Que oĩa ex hũiditate putredinis nascunt' pessima Que ex malis cibis intra stõm generata per venas et per neruos currit ad ligamenta dentium. ¶ Quod cũ medicari volumus corp⁹ infirmi consideremus: vt abundãtes

humores purgemus: et post cũ re cõfortatiua et mũdificatiua ad dentes curãdos redeam⁹. Si corpus hac abũdantia careat ad dentiũ incipiat medicina. In dentiũ radicibus sĩ perforatio vel comestio esse videat: gallam nõ perforatã puluerizem⁹: et cũ oculo litij vel terebẽtina: distẽperemus et dẽtibus sup imponamus. Similr piretr. vel meu et nitrũ cum melle tẽperata valent: nigella assata et cum aceto tẽpata. Similiter lac ficuũ cũ panno lineo et piculã videntes ponamus cũ aceto misceamus: et buccã inde lauemus: silr prodesse vident. ¶ Si dentes sint perforati et dolores nimij vermes hr̃e sunt intelligẽdi: vñ myrrha storace ipleãtur foramina. Similr pipere piretro vel philonio: vel opio radicibus coloquintide et semine ei⁹ infirmus suffumiget os habeat aptũ vel cũ sinapi iusquiamo: vel cũ dente canino vel caballino. hec eñi dolorẽ mitigãt vermes expellũt. Aliud. ℞. iusquiamũ se rose. se. porri: tẽpera cũ picula et dẽtium imple foramina. Aliud. ℞. arsenici: sandarace. ana. exag. i. aluminis galle. añ. ʒ. i. spume marie: piretri myrrhe añ. ʒ. ß. oculi litij gummi. añ. ʒ. ß. tẽpera cũ vino et mitte in eadẽ foramina. ¶ Si per hui⁹ dolorem nõ mitigas opꝫ vt dẽtes extrahant ferro: quos si ex aliquo ɔ̃rio extrahere nequeam⁹ ferro icidam⁹ radices dẽtiũ et mittam⁹ hoc medicamentũ. ℞. farine de frumẽto. ʒ. i. tpa cũ lacte titimali et ipone dolori dẽtiũ. Que si dẽti circũponant sine ferro eradicat: silr fecem olei cũ melle coctã et inspissum mel redactã impone: et idẽ facit radix colloqntide cuꝫ aceto tẽpata. Idẽ faciũt radic celsi cortices et piretri eq̃li põdere tpata. cũ aceto et sale faciunt his silia. hec non tangant a sanis dentibus.

¶ De dentibus commotis. Cap. xx.



Dentes aliquãdo mouent et causa motus sunt humores in dentiũ radicibus descẽdẽtes: qui si sint acuti necesse est in dentibus foramina et putredines effici. Quod si non sit erit ɔ̃riũ. ¶ Si humoribus his infirmus sit plenus purgandus est et mũdificãdus: et post cũ re stiptica et desiccatiua ad dentes curandos redeamus. In acutis vero humoribus cephalica vena minuatur: aut in ceruice sacrificetur: deinde acatia accipiatur et dentibus imponatur gal-

lam cū aceto coctam gargariza cortices malig. ꝛ sumahe: balaustia stringūt dentes cū aceto cocte: libra galle in aceto posita ꝛ exiccata atq; puluerizata super dentes est ponenda Aliud. ℞. galle aluminis cataputie: cortices mali grana. equale pōdus tēpera puluerē mittens interius ꝛ exterius. ¶ Qđ si dentiū motꝰ sit ex flegmaticis humoribus aluminis. ʒ. iiij. salis. ʒ. iij. puluerē factū super dentes ponamus cū alumine dentes suffumigemus. Aliud alumen incēsum cinerē tamarisci salē equali pondere puluerizabis. et super dentes pones. in auriculas proijcienda olea ca. dentes sunt fricandi de his que sumus dicturi.

¶ De dentibus putridis. Capi. xxi.


Dentes patiuntur ex ciborum acruminibus: in quibus pro medicina portulace succus cepe vel nuces vel nuclea vel amigdale sunt masticande.

¶ De dentibus fricādis. Cap. xxij.


Dentium colores aliqñ propter dentiū mutantur putredines et limositates. ¶ Quos opȝ vt fricemꝰ. ℞. sulfuris combusti: spume. añ. ʒ. xv. salis gemme. ʒ. xxx. facto puluere inde fricato dentes. ¶ Aliud. dentes confortās et mūdificans. ℞. ordei farinā ꝛ salem: q̄ posita in carta bombicina cū melle prius distēperata et cū carta cōbusta distēpera cū sapa et cū sale exiccatis dentibus frica. ¶ Aliud dentes albificans: et sanguinē gingiuarū constringens bonū odorē faciens. ℞ gallie muscate spume marine sali incensi cornu ceruini similiter incensi. añ. ʒ. iiij. aluminis nitri corticis mali gra. galle: balaustie. añ. ʒ. ij. spodij: spice costi: cardamomi: ligni aloe. añ. ʒ. i. fac puluerē. ¶ Aliud mundificans dentes et bonū odorē faciēs vuam cadentē leuat dolorem gule oris et dentiū alleuiat. ℞. cornu ceruini incensi. ʒ. xij. ciperi piperis albi. ana. ʒ. iij. myrrhe exag. i. aluminis. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. i. fac pulueres cū sapa tēpera. super carbones assa: post iteꝝ pulueriza. ¶ Aliud. ℞. ordei farine et salis cū melle tēperati et incensi. añ. ʒ. xi. coclee marine incense spume marine. añ. ʒ. viij. spodij nitri cineris boli marmoris albi laterꝭ veteris et albi. ana. ʒ. iij. sandalꝭ. rub. gal-

lie musca.se.ro.spic.añ.exag.i.fac puluerẽ. ¶ Aliud. ℞.vn gule caprine:ossium dactilorũ:cornu caprini:coclee mari ne ossium mirabol.pondus equale.hec oĩa prosunt incen sa spuma marina:gallia muscata eq̃li põdere pulueriza et impone. ¶ De egritudinib⁹ gingiuarũ. Cap.xxiij.



Gingiua aliq̃ñ patitur multiformiter ex putre dine ⁊ mollitie:ex pustulis ex vulneribus ex apostematib⁹ gingiua patiẽte ⁊ corpus pati necesse est:patiunt ex hũoribus corruptis et putrescẽtib⁹ ⁊ malũ odorẽ facientib⁹. ¶ Mol lities sanguinis facit fluxum.apostema ex calidis hũorib⁹ dolorẽ nimiũ ⁊ pulsũ ex frigidis neq; dolorẽ neq; pulsũ facit:minorationẽ carnis ⁊ ei⁹ decisionẽ frustratim ex acu tis hũorib⁹ dixit esse.Gal. ¶ Sunt aũt quattuor modi:vel eñ ex toto cadit caro:vel interior vicina dentib⁹ vl extre mitas vel inter dentes cõculcata. ¶ In mollitie curanda cephalica minuat:hoc si contrariũ nõ permittat fieri col lum sacrificandũ esse sciat.deinde bucca lauãda est cũ re hũiditatis cõstrictiua:sicut cũ succo arnoglose sumac myr te balaustie simul vel separatim coctoꝝ in aqua. Itẽ lauã dum est os cũ aqua ros.vel puro aceto. ¶ In apate calido opꝫ sacrificari ⁊ catarticũ de cassiafistu.dari buccã cũ suc co solatri lauari:vel coriãdri vel cũ aceto vl arnoglose suc co myrta vel lacte acido vel iusq̃amo in aceto cocto. ¶ In apostemate frigido si sit ex plenitudine buccã lauemus cũ aquaꝫ vbi coquat mastix:vel cũ aceto vbi cocta sit squilla vel vino in quo sumach vel aqua calida cũ melle vel oliua rum iure. ¶ In pustulis ⁊ vulnerib⁹ aqua ros. buccaꝫ laue tur:vel cũ aceto vbi rosa sit cocta vel balaustia. In vulne rib⁹ vel pustulis ex siccitate aqua ros.cũ psilio vel semine citonij videt ꝓdesse. ¶ Si ex diminutiõe sit carnis detur medicina solidatiua ⁊ carnis cõpletiua:sicut sanguis dra conis thus farina orobi:myrrha:mel: acetuꝫ squilliticum aristotel.ro. et similia.



¶ De fetore oris. Cap.xxiiij.

Fetor in ore ex putredine nascitur gingiue et dentium. Si infirmus admotis digitis et in his duob⁹ nihil fetoris inuenerit intelligi po

terit quia ex putredine fit flegmatis in stomaco. Si autē inuenerit esse de gingiuis detur medicia humorē desiccās & carnē comedens putridā: carnē q3 sanā reuocās bucca lauetur cum aceto vbi myrtha coquat & balaustia. Studeat dentes lauare & gingiuas ne quid cibi ibi remaneat. fricationib9 vtatur superiorib9: cibuz humidū caueat: maxime lac & ex lacte. facta medicina vtatur qua bucca prout diximus odorificet. ¶ Si non de gingiuis: sed de putredinib9 est flegmatis mūdificādus est inde stomachus: hoc sepe cū vomitu: & pill'. de yerapigra: & cochijs & aureis: & stomatico maiori: abstineant ab omni genere piscium: grossis carnibus herbis flegma generātibus: gingiuas & os mundet cum panno aspero: & cū vino lauet odorifero: masticet cortices citri. vtat pill'. Jo. Dam̄. odorando valentibus ori. ℞. gariofi. nuc. muscate. cinamomi macis. ana. ʒ. viij. sandali rose. ana. ʒ. x. cubebe. ʒ. vij. cardamōi. ʒ. vi. ligni alo. ʒ. i. gallie. ʒ. v. fac puluerem tēa cū succo malo℞ & aqua ro. postea pill'. in modum ciceris & sub lingua. i. vel. ij. teneas. ¶ Aliud eiusdem simul. ℞. ciperi cinamomi: aluminis: cardamomi maioris: gariofil'. ana. ʒ. ij. galle non pertusate gūmi arabici galie musca. spice: nucis musca. rose. ana. ʒ. i. yerapigre. ʒ. iij. fac puluerem & cum succo apij tempera faciens pill'. da cum aqua ros. ¶ Aliud. ℞. cinamomi aliti mi: gariofil'. nucis musca. mastic. ligni aloes: squinanti: rose. ana. exag. i. sandali alb. spice cubebe: cardamomi galle camphore. ana. ʒ. i. fac puluerem tēpera cum vino odorifero: & fac pill'. & eas in bucca teneas os lauetur cū aqua vbi anisum: mel myrthe succus & vinū odoriferū cōmisceātur.

¶ De passionibus oris. Cap. xxv.



Os aliquādo īfirmatur nullis alijs mēbris sibi vicinis infirmātibus. patitur autem pustulas vulnera: & similia que sequuntur ex corruptis humorib9 aliūde ad buccā defluentibus. ¶ Si rubeat q3 nigredinē fere attineat: caleat: doleat: & ardeat. Sanguis erit in causa vel co. ru. Si autē parum doleat: caleat: ardeat: intelligit esse flegma. Si i mul

tam nigredinem trāsducit: tanto est molestius et timidius ne ad farsum deueniat. ¶ Aliquando vlcera in ore nascuntur: quibus oleum ro. cum aqua calida gargarizatum iuuat. Succus quoqꝫ plantaginis eiusqꝫ folia in vino cocta si in ore teneantur: et radix sua si masticetur: oris vlcera: et similiter cancrum iuuat: et etiam stercus caprinū cum vino veteri ad idem prodest. ¶ Sunt autem vulnera in labris siue in lingua intima maxime lactantibus eueniētia de acumine lactis: quod salubre est eis: cum stiptica autē medicina in paruo tēpore sanant. In perfecta etate si nascantur pessimum est: quoniam de pessimis nascuntur humoribus: huiusmodi vulnera si lingue innascūtur pessima sunt. Si pars magna lingue auferatur. Inde eniꝫ omnes homines periclitantur. ¶ Intellectis oris infirmitatibus medicina repugnās humoribus incipiatur. Quod in principiis maxime debet fieri in medio repugnatiua: et etiam desiccatiua: neqꝫ dissolutiua īsigamus: vbi ex ordine: oportet ergo prout videbitur humores catartico vel flobotomia dissolui. ¶ Medicina repugnatiua in initio talis est danda. Sapa ex moris confecta. Sapa ex vino et aqua vbi coctum sit sumach: myrta: balaustia: vel solatr. humoribus minui incipientibus: sed non ex toto se dissoluentibus supradictis: myrrha: et crocus admisceātur. ¶ In oris apostemate non ex corporis humore in primis danda est causa dissolutiua: neqꝫ curandum est de repugnatiua. Si in solo ore sint vulnera vel pustule toto corpore plenitudinis carente. lauetur bucca cum succo solatri coriandri sandali rub. et croci. et fm qꝫ dictum est in gingiuis medicemur: ¶ Hoc medicamentum Johan. Dama. est dandum valens pustulis oris vulneribus: et vlcerationibus. ℞. lentium mundatarū boli. ana. ʒ. v. coriandri memite: sandali ana. ʒ. iii. spodii. sem. rose. se. portul. boraginis. ana. ʒ. iiii. cc. balaustie: nitri: arnaglose. ana. ʒ. i. fac puluerem et superpone: et cum aqua ros. laua: vel cum succo mali grana. vel cum succo coriandri. ¶ Aliud valens calori: pustulis: in gingiuis et palato: vuule et gule: et maxime in pueris et corpe delicatis. ℞. amidi. ʒ. vi. spodii memite. ā. ʒ. ii. seis rose. ʒ. iii. cc. ʒ. ii. zuccari. ʒ. iiii. cardamomi. ʒ. ß. cāphore. ʒ. ß.

fac sicut de prioribus. Jo. Dam̃. diximus. ¶ Aliud eiusdẽ.
Joan. Dam̃. valet silr. ℞. se. rose liquiritie: amidi. spice: ci
peri nucis muscate: cinamomi: alitumi. an̄. exag. i. cãphore
aluminis croci ortulani. an̄. ʒ. ij. folij. ʒ. i. deinde fac pulue=
rem: sicut de alijs. ¶ Aliud. valẽs similiter. ℞. zuccari ami
di sem̃. portul᷑. se. rose. an̄. exag. i. galle nõ pertusate: se. bo=
rag. se. cucumeris viridis: lentis mũde. an̄. ʒ. i. cãphore cro
ci: spodij. ana. ʒ. i. al᷑. ℈. i. fac puluerẽ cum aqua ros᷑. ꝛ succo
maligrana. ablue: sicut superius. ¶ Si vlceratiões lactan
tibus eueniãt: mater eius lentes ꝛ micam panis accipiat
super vlceratiões ponat amid. cum aqua ros᷑. temperatũ.
croci. se. rose. detur ad mãducandũ res tantũ stipica: sicut
mala: pira citõia. ¶ De lentiginibus in facie. Cap. xxvi.



Entigines in facie nascunt᷑ maxime: ꝛ tñ qñq3
apparent in toto corpore. Sed tamẽ plus in
facie: siue sana sit siue infirma. ¶ Aliquando
he lentigines propter solis eueniũt ardores.
Aliquãdo puellis eueniunt cũ mẽstrua me᷑ica
non per locum suũ exeunt. Sed cũ egrediuntur per totum
corpus se dispergũt: he solis vnguẽtis possunt sanari. S3
que masculis subito eueniũt: vl᷑ causa morbi difficiles sunt
curari: cum enĩ ex colera nigra oriãtur ea non putrescente
qualitates cutis mutãtur. ¶ Si autẽ in sola facie videant᷑
cephalica vena minuatur. Sed si totum corpus aspergit᷑
de media flobotometur. Qđ si minuere nequeam⁹. humo
res cum catarticis ꝛ farmacia dissoluamus: deinde ad vn
guenta redeam⁹. s. amigdalas amaras bene pistatas ꝛ eis
imponam⁹ semen eruce: similiter farinã orobi cũ melle di
stemperatã: vel cũ succo mali citrini acidi farinã lupino=
rum in aqua coctã. lac ficuũ. myrte fructũ pistatũ: soricum
stercus vetus cũ aqua distẽperet᷑. Dyascorides semẽ melo=
num cũ carne ipsoꝝ ad hoc laudat. ¶ Aliud. Jo. Dam̃. ℞.
farinã lupini ꝛ frumẽti amig. amaraꝝ. mũda. zuccari. an̄.
exag. i. liqr᷑. gũmi aro. an̄. ʒ. ij. myrrhe: nitri costi. an̄. exag.
i. tẽpera cu3 lacte ꝛ frica faciẽ. ¶ Aliud. ℞. farinã fabarũ
ꝛ frumenti. ana. ʒ. ij. c̃c̃. ʒ. i. tẽpera cũ aqua vbi fenugre. sit
coctum. ¶ Aliud. pauli. ℞. lib. x. risi libani. ℥. ix. nitri lib. i.
masti. ℥. iij. albugines ouorum. xx. cum corticibus coꝝ car

nis melonū quantum sufficit. ¶ Aliud mundificans faciē. ℞. lupinorū fabe. se. melonis equali pōdere: lentiū medietatem. fac pulueres: vnge cū lacte mulieris vel asine. Aliud. ℞. farine lupini fabarū lentium amidi amigdale amare. añ. ʒ. iiij. semen michonis. al'. melonis: cucumeris: risi: dragaganti. añ. exag. i. mellilote condisi. c̄c. costi. añ. exag. x. fac puluerē temperans cum albugine. vngat autem in nocte. in die lauet. ¶ De pustulis in facie. Cap. xxvij.



I in facie pustule nascitur dure sicce atq; parue alumen gūmi lentes: pulverizentur: et inde facies lauetur. Similiter gummi arabicū et nitrum cum aceto tempera faciem de re omi mūdificat. Aliud. ℞. cathimie argētee. exag. i. chimolee boli terre armenice. ana. ʒ. i. sandarace. ʒ. ij. tēpera cum aqua ros. ⁊ lini faciem.

¶ Incipit liber tertius. de squinantia. Cap. i.



In duobus libris precedētib⁹ tm̄modo dictum est de infirmitatib⁹ capiti ⁊ faciei accītibus: modo dicant morbi mēbrorum ministrantiū cordi: cor cū lucerna est corporis: dicant ergo morbi ⁊ eorꝫ cause ⁊ significatōes subiungant ⁊ medicine. ⁊ incipiendū est a molestioribus ⁊ suspectiorib⁹: vt est squinantia. vñ. G. qualiscūq; inq̄t morbus in gula venerit ⁊ inflatione sua spm̄ tenuerit: squinātia. i. suffocatio vocāda erit: sed tñ hic morbus a seinuicē diuersat. ¶ Squinātia eniꝫ passio aliqñ est ex humorib⁹ a capite ad guttur descendentibus. aliqñ eadē die mortificās: vl' scd'a: vel tertia: q2 cū est pacuta ⁊ mortifera ideo hoiem subito mortificat et suffocat. Inde squināatia est vocata q2 angustat flatū: vt ifirm⁹ neq; cibū possit: neq; totū recipere: vel si recipiat paruissimū ē: humores aūt descendētes sanguinolenti sunt vel colerici: vel flātici: vel salsi: vel viscosi . ex melā eñ nunq̄ hoc apparet: q2 hic morbus cito p̄ualet cū sit pacutissim⁹. Sꝫ melia per longū tēpus operat vnde ipossibile est esse de nigra colera. ¶ Flatus squināticorū ꝑꝑie est longus: causa sue lōgitudinis est strictura gutturis. Os cum quantū sibi suffi-

ciat aerem in impetu trahere sibi non valeat:lōgo spacio necesse est vt expleat:anhelitus ergo breuis laudabile signū est squinātīcis:vnde ſm.G.in cōmēto.sup pnosti.ypocratis.pessimū est gen⁹ squināntie qd infirmū ad orthomiā insequit:neqȝ nimiū dolorē vel angustiā fecisse vr exteri⁹. In gula siue in collo si tumor nō appet neqȝ rubor: minor in pessimitate est.al'.si non anhelitū habet angustū.illa q̄ non anhelitū hȝ angustū. Si cū tumore ⁊ rubore in gula ⁊ collo facit dolorē nimiū:minor est in gradu tertio:cui⁹ nō nimius dolor neqȝ flatus angustiosus:hic ergo nō in gutture:sed in collo:vel in gula vel in vtroqȝ est. ¶ Opȝ ergo vt signa humoꝝ dicant:vñ.s.hic morbus cōcreat:si sit ex sanguine infirmus appet plenus corpe.rubet in facie:vene faciei sunt plene sanguine:plenus pulsus:tumor calidus ⁊ rubeus:mōstrat eger quasi vinū in gula saporet. Dieta sua multi sanguinis fuit gñatiua. ¶ Ex col'a ru.est fortis dolor.angustia nimia.calor atqȝ sitis maxima. fumositas in gula.pulsus vacuus ⁊ fortis. ¶ Ex viscoso flegmate dolor non est nimius.neqȝ pdicta signa in eo vident:tumet lingua ⁊ mollescit.dolet parū. ¶ Ex salso flegmate saporat amarū.salē sentit in gula:vox eius sicut catuloꝝ paruorum. ¶ In hmōi medicādis perquirēdi sunt hūores. In sanguine vena cephalica est minuēda. Ypocras in epidimijs inqt in squinātia vel orthomia opȝ incidere venas. G.semp incidere pcepit venā ſm q̄ oporteat.i.q̄tum virtus pati valeat:dat aūt intelligi duob⁹ debere incidi ſm magnitudinem morbi vel quātitatē ꝟtutis. Squinātia aūt est de maiorib⁹ morbis. ¶ Si sanguis cū colera ru.esse mixtus perpendit ventrē humectare debem⁹ cū catartico de cassiafi. oxifenitia iuiuba.viola.⁊ semine malue.camomilleō.iuiubis.prunis.viol'.⁊ sil'ib⁹.extincto acumie colere ru.⁊ egrediente cū colerica egestionē.cephalica flobothometur vt exeat sanguis a colera ru.incensus post flobothomiā ⁊ purgationē redeundū est ad mēbra vbi maxime morb⁹ regnat. ¶ In principio morbi medicemur cū his q̄ repugnāt hūoribus:ad guttur descendētib⁹ ⁊ ipsum guttur cōfortātib⁹: sicut sapa de moris:cū succo solatri vel arnoglose. Detur deinde gargarismus:furfur quoqȝ ordei aceto infusum et

colatum et aqua vbi balaustia: sumac: galla. rosa sint cocta lentes: solatri succus: siue psilij: omnia sunt stiptica et repugnantia. Que cũ feecrimus et extenuauerimus ad humores dissoluẽdos in infirmis mẽbris clausos redeamus cum gargarismis de sapa mori. et sapa vini commixta et pauca myrrha: vel ptisana cũ zuccaro vel lacte caprino siue asinino cum zuccaro et pauco croco. vel cassiafistu. et sapa in aqua calida vel cum succo portul. Quecunque horum inuenerimus : inde infirmo fiat gargarismus: quia ex his humores dissoluũtur. ¶ Cibum paruissimum demus qui sit solubilis: sicut iuscellũ aliquod vel succus detur mũdati seminis melonũ atque cucumerũ vel medulla pistata. amidũ. dragagan. cum amigdaleo. de his oibus ius cõficiatur ieiuno detur: vel amid. cum lacte et penith. et amigdaleo. nutriendus est cum crisolocanna. blitis portul. que cum amigdaleo parata sint. ¶ Si apostema sit flegmaticũ: quod ex predictis signis intelligendum est cuz catartico flegmatis depositiuo erit purgandũ. Similiter cum clisteri et gargarismis: in morbi principio: fiet autẽ de sapa nucis cũ aceto: vel memite: vel vbi cortices nucum sint: vel vbi mora vel succus solatri: vel oculo litij vel aloe: humoribus his dissolutis ad membra curanda redeamus vbi mali humores includuntur: gargarismũ faciemus cum sapa nucum apposito piretro: vel sola sapa: vel oximelle: vel sapa mirtina: vel aqua vbi ficus sicce sint cocte: vel cum caprino lacte: et stercus canis albi pista subtiliter: et cuz melle distempera: his omnibus vngamus oris interiora cum pennis. ¶ S. dicit hic omnia esse vtilia: accipiamus iterum caninum stercus et puluerizatum in os proijciatur cum felle taurino: melle buccam vngamus. gargarismũ faciamus. ¶ Item. S. fel inquit taurinum suffocationi vue cadentis est adiutorium similiter fel ouinum: cineres radicis caulium. cũ melle faciamus gargarismum. Similiter succus radic. iuuat cum oximelle. ¶ Aliud gargarismus valẽs squinantico flegmatico. ℞. liquiricie. ʒ. iij. piretri. cassiefi. squinanti. cicute se. ana. ʒ. ij. fenugre. myrrhe. ana. exagi. i. cc. pipis. spice. san suci. añ. ʒ. i. fac puluerẽ. distẽpa cũ mell. et i modũ auellane accipiat: et cũ aq : vbi cortex mali gra. sit coctus: tempe-

ra cuz vino odorifero forti: vel cū oximelle. ¶ Aliud valēs simil'r. ℞. rose. ℥. ij. stercoris canini. cc. aā. exagi. i. tempera cum melle. Inde osvnge ⁊ fac gargarizari. ¶ Aliud. ℞. rose liquir. aā. exagi. i. cinamomi. aliptimi. piperis long. cc. aā. ℥. i. alumis scissi. cardamomi. murrhe. synapis. ʒʒ. costi. aā. ℥. ij. fac puluerē. adde mel. quod scʒ accipe in modū auella. vel cum sapa: vel aqua vbi cocta sit galla: vel cum succo solatri. vel cū oximelle ⁊ aqua calida.

¶ De apostemate in gulla. Cap. ij.



Um apostema decoctū esse intelligim⁹ in gula ⁊ coadunatā saniē in ea: oportet vt cū facilibus aperire illud moliamur: nō enī incipiēduz est a fortib⁹ medicinis: fiat ergo gargarismus cū lacte caprino: vel asinino: vel psilio. vel cuz yreos: vl' cū fermēto ⁊ oleo vio. vel butiro calido cū farina. ¶ Alia cōfectio. ℞. semē citoniorū: viscū malue ⁊ frumētū: lac caprinū equali pondere: deinde liquir. acc. radicem: et radic. malue. vnde facto puluere cū alijs oībus cōfice ⁊ da bibere vt gargarizet. ¶ Aliud Joānes dama. valet ad apostema facile aperiēdum in gula. ℞. dragagā. ℥. iiij. amigdaleon. dul. olei viol'. quātū sufficit. aqua vbi ordeū coctū sit: liqritia. ⁊ malua. oīa in aqua cocta: succusqʒ cucur. arnoglo. eq̄li pōdere: aq̄ vbi cassiaf. sit cocta. oia sint cōmixta ⁊ bene cōfecta ⁊ infirmo dentur gargarizāda colata ⁊ cal'a. ¶ Si infirmus sit fortis ⁊ cito velimus aperire fiat gargarismus cū aqua vbi ficus sint cocti ⁊ misceant̄ cū farina. vel stercore canino: ⁊ cū lacte asinino. ¶ Fisso apostemate opʒ ei dare vitellū oui nō coctū cū amigda. ⁊ dragagan. ⁊ oleo viola. vel cū succo se. citoniorū ⁊ arnogl'. vel aq̄ vbi ordeuz ⁊ liquiri. sint cocta. sil'r ficus sicce cassiaf. oleū vio. sint apposita. ¶ Nutriēdus est cū iure facto de furfure ⁊ amigdale. oleo viol'. penid. vel cū malua. crisolocanna. bliti. cucur. ¶ Ungamus gulā exterius cū cera: vel cū oleo viol'. dragagā. ⁊ crudi oui vitello. ⁊ hic vnguentū valet ad aperienduz gule apostema facile. ¶ Aliud. ℞. cere al. olei viol'. aā. ℥. xv. butiri. ℥. viij. dragagan. ℥. iij. se. lini. ℥. vij. fac pistari in pul. subtilissime ⁊ commiscens fac vnguentum.

¶ De apostemate vuule. Cap. iij.


Liquando iuflatio vel apostema nascit in partib9 gule: vt in vuula vel in partib9 gule intra vel extra que fit ex humorib9 capitis illuc descendentib9 vel a fumo a stomaco ascendente: vnde nimiū dolorē patiuntur cuꝫ cibus transglutitur: aliquādo non glutiunt saliuā nisi cū magno dolore. ¶ Oportet ergo vt perquiramus si adsit rubor calor. venarū plenitudo pulsus nimius ⁊ plenus: vnde sanguis certificat esse in causa. De cephalica minuamus quantum patiētis virtus patiatur. ¶ Si ardor nimius sit ⁊ siccitas et nimia sitis. co. ru. erit purganda cum cassiaf. manna. viol. oxifenitia ⁊ similia. ¶ In dolore vero molli siue ardore et siccitate atqꝫ siti intelligit morbus esse de flegmate: deinde precipiamus vt flegma purgetur ⁊ medicina repugnatiua ⁊ dissolutiua est danda: sicut galla cum aceto: vngatur intus cum digito vel cum penna. Idem faciūt ⁊ cortex mali grana. balausti. rosa. mirtha. ¶ Si hic ad salutē infirmi non sufficiunt de vuula est videndum. Uuula si sit subtilis in fundo ⁊ in extremitatib9 sit grossa ⁊ tumida: ⁊ quasi habens saniem albam cum ferro siue acuto medicamine erit incidenda. ¶ Ypo. in tertia ꝓnost. particula. vuula si sit rubea ⁊ magna ad incidēdū est molestissima quā sequunt apostemata ⁊ fluxus sanguis: vnde nimiū est studendū vt ad superius subtilizet ⁊ extrema ingrossent ⁊ liueāt: ⁊ tunc tandem incidet: vtilius tamen est nō incidere ante purgationē ventris si tempus expectet: ⁊ si suffocationeꝫ non timetis: hic autē ex auctoritate ypocratis recepta esse innuūt qualiter tumida vuula sit medicāda. Qui cū parum locut9 fuerit: auctoritatē tamen maximā inde dedit: opꝫ ergo vt incidat: ⁊ si dolor nimius subsequat timet ne apostema calidū succedat ⁊ fluxus nimi9. ¶ Aliquādo quoqꝫ cū est rubea incidit causa squināntie inde oritur: sed precipiendum est infirmo(?) ti medicamine isto. R. cinerē palme ⁊ cāne que tēpera fortiter cū aqua postea cola. deinde accipe gallam. alumē. sumac. ⁊ pul. fac. quibus cum superiori aqua mixtis gargarismum. faciat. ¶ Aliud ad vuule casuꝫ valet. R. mirrhe armoniaci sal. piperis ni. ⁊ lon. equaliter inde pul. in gula insuffletur. ¶ Si gule glandes aliquas habuerint: ⁊ coadu-

nationes gargarismus dandus est cum aqua vbi ficus: dactili. fenugreci. & similia sint cocta. Deinde vnguentis dissolutiuis exterius vngamus: sicut nitro. sal. armo. succo caulino & centaurea cum melle tepera omnia.

¶ De raucedine & vocis amissione. Cap. iiij.



Raucitas est ex humiditate instrumentu vocis infundente: hec autē humiditas: vel est flegmatica vel sanguinea: que cū a capite descēderit & instrumentū vocis infuderit: planitatē aufert loquendi: & aliquando voces oīno extinguit. ¶ Si ex sanguine appeat esse q rubor ostendit & plenitudo in facie. cephalicam venam incide. & quātum virtus pacientis expetit minue purget cū cassiaf. māna. viol. oxifesi. & similia. has pillulas ponam⁹ sub lingua. ℞. gūmi arabi. dragag. liquiri. amid. se. cucumeris cucur. portul. añ. ʒ. iiij. cc. ʒ. i. penid. ʒ. ij. fac pillulas quas sub lingua teneat. Nutriat cū iure ex farina facto cū amigdaleo. ouis mollibus & ciuilib⁹. ¶ In hūorib⁹ flegmaticis gargarismū cuz yera pigra & mellevel mulsa est dandū. el'm. ℞. succi caulīū. mel bene coctū & sit bū spissum. Aliud valet silr. ℞. liquir. dragag. pipis l. xilocas. mirrhe. gūmi. thuris. añ. ʒ. ij. spice exa gi. i. penid. & sapa & mel. quātum sufficit. Aliud valz silr. ℞. se. lini assati. amigd. mūde dulces & amare. añ. ʒ. x. penid. ʒ. xviij. cc. cinamōi. pipis. añ. exagi. i. fac pul. adiunge mel. q. s. da cū aquavbi liquiri. sit cocta. Aliud itidēvalet. ℞. ficus siccas. calamentum parū dragagā. coquātur in spissitudinē mellis. Aliud electuariuz. ℞. fenugreci. amigda. dulces & amaras. añ. ʒ. iiij. se. lini assi. ʒ. viij. amigd. dragagan. liquritie. pymee. añ. ʒ. ij. tempera cum sapa.

¶ De asperitate vocis vel eius ablatione. Cap. v.



Si instrm vocis siccitatez patiat: necesse est vt vox asperet vel auferat. ¶ Siccitas autez vel nascit ex frigiditate: vel ex puluere: vel aeris siccitate: vel cibi et potus aspitate. ¶ Diffinitio huius siccitatis diuersa est in corpe leni. i. est inequalitas in corpe leni. medicādus est ī aq ca. & dulci sepe balneet: sub ligua se. citonij. liquiri. citrolij. psilij. dragagā. sunt ponēda. Dam⁹ syrup. vio. cū amigd. aqua cucur.

etiā iuiubinū accipiat semel iuscula de furfure cū amigda. ꝛ cum penid. ¶ Electuarium. Jo.dam.valens gule asperitati et raucitati. ℞. dragagan.ʒ.v.gumi. amigdalis dulciū.amidi.se.cucu.añ.ʒ.iiij.se.citonij.liquiri.se.citruli.añ. ʒ.ij.penid.ʒ.xxx.mel'.quod sufficit. Similiter electuaria in tussi dominãda danda sunt.

¶ De tussi. Cap.vi.



Tussis est motus animate virtutis ꝛ naturalis iunctus fm cursum nature circa instrumenta spūs operãtis ad expellēdum superflua sibi nocentia:virtus enim naturalis causa sui nocumenti instrumēta spūs mouere incipit. Qd cum per se expellere non possit a virtute aīata adiuuari expetit:qꝛ cartilagines pulmonis ꝛ cannales ꝛ lacerti pectoris inobedientes sunt virtuti naturali. Si a virtute aīata moti lacerti pulmonis constrictiui aerem expellēdo a pulmone cogunt expellere que naturali virtuti videbant nocere ꝛ obuiare. ¶ Nascit tussis ex omni passione pectoris: vl'r tamē ex mala cōplexione calida ꝛ frigida que instrumētis spūs dñatur:vl' ex materia mala que intus estvel extra. Interiora a sursum descēdens:sicut a capite reuma in pectore:vel ab vno ascendēs superius sicut humorū supfluitas a gibbo epatis ad supiora pectoris. Aliqñ hec matia ꝓprie ꝑ spūs spargit īstrumēta:sicut in peripleumonicis ꝛ pleureticisvidem⁹. Jtē hec materia est calidaꝛ sanguinolēta.colerica. vel flegmatica. vel si sol'.futuruꝫ sit apa.exterior qꝛ aer quē accepimus cum fumo vel puluere cōmiscet:vel cuꝫ subito frigidus aer trahit. ¶ Seqtur aūt tussim dolor pectoris cuius causa est tussis. Aliqñ tñ dolor pectoris est sine tussi ꝙ duobus fit modis:vel ex vētositate grossa pectoris suspēsiua:vel cōstipatiōe pelliculaꝝ de posterioꝛib⁹ costis: que si opilentur non necesse est vt tussis sequatur. ¶ Opꝫ autem intelligi:quia a capite descendens tussis : vel a vulneribus in spiritus instrumentis : vel ab apātibus : vel a pectoris coadunationibus.peior est omnibus aliis passionibus tussis : non molesta ex instrumentorum spiritus conplexione mala vel gutturis et canalium pulmonis asperitate. Mala tussis non est sine screatu. ¶ Tussis sicca que

nihil' screat est triplex. vel enim est ex asperitate gutturis: vel ex mala cōplexione in spūs instrumētis: vel ex incōuenienti mat'ia quam elaborat expellere natura. q̄ aut grossa est aut viscosa vt a cānalibus pulmonis seiungi nequeat: vl' mlta liquida vt anteq̄ coaguletur ꝛ coaduneť se dissoluat. ¶ Cū ergo tussim incipimus medicari. vñ fiat necesse est perquirere: si ex calore sit et signū eius silr est cum asperitate pectoris dolore nimia. siti. et infirmus in frido aere trahēdo delectetur. basilica vena minuať si nobis tēpus. etas cōsuetudo ꝯueniat. Qd si nō: scarificem⁹ loca vicina morbo. deinde danda sunt ysopus iuiub. syrup⁹ viol'. post tres horas detur ptisana cū amigdaleo. et penidȝ. cuȝ melle viol'. Itē detur cucur. succus marať. cū melle viol'. et zucca. vel maliḡ. succus vel syrupus: vel semē citonij. et succus malue cū zucca. penid. et dragagā. Jura etiā sunt danda. sicut ptisana d furfure. ꝛ de amido. cibi ei⁹ sint malua. bliti. et crisolocāna cucur. oīa dentur cū amigdaleon. Si comedāt pullos cū quibuslibet supradictis herbis ꝯdiantur. pectus a foris vnge cū cera alba ꝛ olea viol'. ꝛ ordei farina. sano portul'. et cucur. Aliqñ cousorbilia sunt danda: si post hic calor nō minuať cum catartico de cassiafi. purgemus: ħ electuaria ad hoc sunt vtilia. dyapapauer. ¶ Electuariū ad dolorē pectoris nimiū bonum. ℞. succi liquiri. dragagan. gūmi arab. añ. ʒ. x. se. papaueris al. penid. añ. xx. amig. dul. ꝛ mun. ʒ. x. amidi. seminis cyto. se. portul'. añ. ʒ. xv. seis cucu. melo. citrili. cucur. lactuce. malue. an. ʒ. vij. fac pul. tēpera cū syrupo viol'. vel cū sapa. Pill'. Jo. dam̄. valētes tussi. ℞. se. citonij. cucur. amig. dul. fabe se. malue. añ. ʒ. vi. tēpera cū succo psilij. fac pillulas in modum fabe. ¶ Si infirmus tussim' ex vigilijs patiť his pillulis vtať se. lactuce. papaueris iungam⁹. añ. ʒ. v. ¶ Alid pillu. ligue supponēde. ℞. gūmi. draga. se. portul'. citonioꝝ. añ. ʒ. v. se. cucu. mund. ʒ. v. amidi. ʒ. iij. amigdalaꝝ mūdataꝝ. ʒ. vi. fabe mūde dragag. añ. ʒ. ij. tpa cū succo malue. fac pill'. ¶ Syrupus iuiubin⁹ vȝ silr. ℞. iuiub. ʒ. ꝭ. liqri. ʒ. xx. capil. ve. vio. se. malue. añ. ʒ. x. citonij se. melonis: papaueris: lactuc. dragagan. ordei mundi. amid. ana. ʒ. vi. aqua. lib. x. penid. vel zucca. vel sape. lib. iiij. fac syrup̄. ¶ Syrup⁹ de ysopo ad tus

sim.colicā:dolorē:laterum:ꝛ anhelitus.℞.radic.maratr. apij.liquiri.añ.ʒ.x.ysopi.capil.vene.se.cito.se.malue.dragagā.añ.ʒ.iij.ordei mund.ʒ.v.iuiub.ʒ.xxx.vue ꝛ passe albe ꝛ mund.ʒ.i.ficus.iij.coque in sex lib.aq̄ vsq; quo in.ij.redigant.deinde lib.i.penid.pone et confice syrupū.¶ Oleū Jo.da.ad calidā tussim.℞.se.mal.viol.liquiri.vue passe.añ.ʒ.xv.succi mali gra.dul.ʒ.cl.fac pistari.et olei viol.appone.ʒ.lxxx.et fac oleum.¶ Si quis tussit ex dolore pectoris et ex frigiditate et humiditate:cuiꝰ rei est signū paruitas sitis.et leuitas dol.et infirmus manifestat rem calidā sibi ꝓdesse.mel ro.dandū est cū aqua prassij apij.maratri.bñ cocta et colata.Jura danda sunt ex frumēto.cū amig.pineas:ficus amigd.demus comedēda.mellicratū bibant cum aromatibus:ius cicerū cū vua passa comedāt:pectꝰ vngamus cū cera sambuceleon.fenugreci coctum cū ficubus dactili cū melle valēt.¶ Dyascor.dixit.ficus cocta cū ysopo mundat pul.et ad frigidā valet tussim.Jtē myrrham in modū fabe frigide vētositati et veteri tussi dixit prodesse.¶ S.sygia ieiuno data valet frigide tussi ꝛ corize.similiter se.lini coctū et pistatū cum melle:qd.s.valet.¶ Electuariū qd valet frigide tussi.vētositati pectoris et anhelitui.℞.liquiri.se.lini assi.amigd.dul.pinee.añ.ʒ.i.penid.ʒ.x.aneti.maratri.ysopi.capil.ve.prassij.añ.ʒ.vi.cc.ʒʒ.calamēti.añ.ʒ.iiij.fac pul.et adde mel.q.sufficit da.ʒ.ij.¶ Alid.℞.spodij.ʒ.vij.boli.exagi.i.nuc.musca.exagi.i.piper.long.ʒ.iij.zucca.ʒ.xxx.mel et buti.qd sufficit.vnum cocle.valet sicce tussi.¶ Pillul.valentes frigiditati.vētositati.ꝛ anhelitui in flegmaticis.℞.liquir.amigdal.dul.et amar.se.lini.añ.ʒ.iij.aneti.maratr.farine fabe:pinee.añ.ʒ.iij.myrrhe.olibani.cc.cinamomi.alitū.añ.exagi.i.tēpera cum sapa.fac pillul.in modū fabe ponens sub lingua vnā.¶ Syrupꝰ de prassio valet frigide tussi.de flegmate et vētositate et fastidio.et omni passioni pectoris senū.℞.prassij.ʒ.xx.liquiri.ʒ.x.apij.rad.et maratri.aneti:calamēti:ysopi:capil.vene.añ.ʒ.vi.fenugr.se.lini.añ.ʒ.iij.vue passe et mūde.ʒ.c.ficus ʒ.xx.penit.ʒ.vi.mel.quod sufficit fac syrup.¶ Si tussis ex humoribus a capite vel alijs mēbris veniētibus sit.opʒ vt festinemus ꝙ hūores digerant:ꝙ si nō fecerimus in ortho

miam labuntur: deinde humorum collectiones perquirātur: qui si sint liquidi vel grossi. aquosi vel viscosi colerici seu flegmatici. Si pectus infirmi. calidū sit et q̄si fumum sense rit: et asperitatē nimiā senserit et sitim et parum screat. color eius liuidus sit vel citrinus: sapor salsus. calidā et subtilem intelligimus m̄am esse laborandū tunc est vt ingrossetur: si prout manifestat nullū horum sentiat. sed frigidū nocere: calidū vero adiuuare fateatur. intelligimus frigidam et viscosaȝ esse materiā: est ergo subtiliādavt mediocris sit. Si sit multum liquida vel multum spissa in exitu est molesta atq̄ parua cum tussi multa. si sit calida et liquida dādus est syrupus viol. iuiub. Et syrupus papaueris. ℞. papauer al. ℥. xi. liquir. ℥. xx. capil. ven. malue. se. citon. cucu. an̄. ℥. vi. iuiub. ℥. xi. coquantur in aqua. lib. viij. quoad redigant in tertiā. cola. et postea penid. zucca. sape pone. qd. s. vna cum die semi. papaue. cū zucca. ℥. ij. tribue. Jus de amido detur cū penid. amigdaleon: similiter de furfure et penid. nutriēdus est infirmus cū amigdaleon. portul. blito. malua. atripli. et sil'ibus. vngatur exterius in pectore cū cera al. oleo viola.
¶ Si ex flegmate grosso et viscoso sit: subtilietur cū syrupo de prassio. syrupo de radice feniculi et similib. de aniso electuario de spodio tyriaca magna. trifera maiore. thus pistatum cū melle viol. pinea simil'r. Succus maratri bene colatus et coctus cū amigdaleo. dentur phasiani. perdices cū cimino. pipe. ruta. porris. amigdaleo amaro. vngamus caput cū calidis et cōfortatiuis et hūoribus repugnatiuis.
¶ Hoc electuariū recipiat. ℞. se. lini assi. amigd. dulces pinee. an̄. ℥. x. liquir. ℥. x. marat. ysopi. ℨℨ. an̄. ℥. iiij. piper. lon. calamē. thuris. c̄c̄. cinamomi. an̄. ℥. iij. eq̄liter fac pul. et mitte mellis qd sufficit. ¶ Aliqn̄ suffumigādus est infirmus vt dissoluat flegma viscosum in pectore cū cala. aro. solo. vel terbentina. vel auripigmento cū sepo renum caprinorum: vel butiro.

¶ De ptisi et peripleumonia. Cap. viij.



Ptisis est consumptio humectationis corporis et mutatio augmentationis in diminutionē: nascit enī multis modis: vel ex cōsumptiōe pulmonis: et hic est certa ptisis que fit tribus modis: vel ex humoribus colericis a capite descē

dentibus siue flegmaticis et nitrosis ꝛ salcis in substantia pulmonis existētibus vulnerātibus eū ꝛ putrefacientibus. Secundus modus est ex quibusdā passionibus in suba pulmonis nascētibus: hoc genus antecedit sanguinis screatꝰ ex venis aliquoꝝ instrumētoꝝ ruptis in pulmone in q̄ fissura nascuntur vulnera empica et ptisis postea. Tertius modus est ex humoribus ad pulmonē aliunde q̄ꝫ a capite currentibus. qđ duobus modis ꝯtingit: vel ex mutatione viciorum locoꝝ: sicut in pleuresi squinantia vel ex aliis locis nō vicinis: sicut epate corde: et similibꝰ: humores hi si calidi et acuti sint patitur infirmus ruborē in maxillis stricturam inflatiui sitim febres quiescit in trahēdo aerē frigidiorem. Si apostema peripleumonie sit de flegmate salso. stri ctus et angustus est anhelitꝰ cum grauitate neqꝫ dolorem sentit: pulmo eñ non hꝫ neruū: vñ perfectū habeat sensum sed tñ tussim cū paruitate anhelitus screant in tussi cū apa se ruperit: et tunc tandem apa certificat et febris adest: et etiā corpus minuit vngues inclinātur maxille rubēt. Que oīa pulmonis vulnera designant: vnde ptisis est. ¶ G. inq̄t ptisis que ex vulneribꝰ est pulmonis pessima est duobꝰ modis: vnus modus est pessimus: qꝛ ad perimendū est velocissimus. Alius tardior qꝛ leuior: primus cito mortificans: qꝛ pessimus nullū signū curationis ostendit in screatibus: ꝛ si aliq̄d videatur paruus erit screatus cū angustia et duritia. Si leuior sit: hūores in pulmone morēdo ex quo q̄d et leuiter emittit. ¶ Discordant medici in vulneribꝰ pulmonis. Alii incurabilia fatētur. G. tñ sic testatur. Si q̄s peripleumonicis vult succurrere succurrat anteq̄ꝫ apa marcescat ꝛ putrescat. ꝛ sanabitur apa. Si q̄s tam diu negligat q̄ ad saniem putridā vulnera colligat sunt incurabilia: omne eñ vulnꝰ difficiliter curat nisi mundet: mūdari non pōt nisi ꝑ tussim: tussis inimica est solidādo vulneri: dilatat eñ ꝛ aperit: vñ magis putredines collligit: cū eñ partim purgat et ꝑtim colligat insanabile reddit apa: dū ita circinat. Cōstat igit si peripleumonie succurrat anq̄ꝫ apa marcescat. ꝑmuꝫ curabit: si nō eꝯrio. ¶ Medicina sic erit incipiēda: perq̄rēdū est: vñ fiat. Si ex caliditate flobothomāda erit basilica vl' vena q̄ int auricularē ꝛ medicū ꝯstat: sanguis minuat ꝑut

virtus patietur: cũ sanguis infirmi quantitas intelligitur: si parua sit nutriendus erit cibis bonis generãtibus bonũ sanguinẽ post flobotomãdus et iterũ nutriẽdus. Si tertia minuendi videat̃ vtilitas: et hic maxime si sanguis turbidus et grossus sit iterũ minuere incipias. Si ab initio morbi multa inuenitur quãtitas sanguinis ab initio est minuẽdũ et auferendũ quantũ videat̃ nobis. nutriẽdus est dieta que refrigerat et solidat: ꝛ cito sit digerenda: sicut ptisana pfecta que cũ cancris flumineis sit cocta: a q̃bus exteriora sint proiecta et interiora mundificata bis vel ter cũ cinere et dulci aqua. deinde pistata et ptisana bene cocta. Que oĩa dũ colata fuerit circiter tertiã partẽ libre. dentur sepe et q̃tidie. Si infirm⁹ febricitet cũ. ℥. i. succi maligra. dulcis dentur et nutriantur cum cucurbita: et bliti: citru: vel cum amigdaleo: et q̃ ab eo bibitur aqua cũ syrupo vio. vl' psilij syrupo misceatur. In sero psilium misceatur: et gummi ar. detur etiã dragagã. bolum cũ succo arnoglose: bolum etiã valet ptiticis: humectationẽ eñ desiccat vulnerũ pulmonis et carnẽ reducit: dentur aũt frigida caloris febriũ desiccatiua. ¶ Si screare nõ possit det̃ ysopus cũ melle viol'. coctus: vel electuariũ istud. ℞. iuiube. ʒ. xl. vue passe mũde ʒ. xxx. seminis malue. ʒ. iiij. cancri fluminei. ʒ. xx. capillorũ ve. virge pastoris arnoglose. ʒ. v. liquir. ℥. i. oĩa coquãtur in tribus libris aque vsq3 in. iij. partẽ redigantur. sape. iij. ps libre adiũgatur: zuccare. ij. partes excoquãtur vsq3 ad spissitudinem mellis. deinde gũmi accipe dragagã. seminis citoniorũ. aã. ʒ. viij. amidi seminis portul'. ana. ʒ. vij. seminis papaueris. ʒ. v. fac puluerẽ tẽpera cũ supradict̃. Da tũc cuꝫ stomacus nõ sit plenus cibis. ¶ Si patitur ꝯstipationẽ infirmus: natura ei⁹: non tñ cũ impetu in molliciem mutetur cũ syrupis et clisteribus mollientibus pectus cũ oleo viol'. et ro. vngat̃ quantũ magis possum⁹: et ne venter soluatur multũ studeam⁹: ptisici eñ et empici si ad solutionẽ deueniunt cito moriunt. Qð si euenerit detur succus ordei et milijassatorũ: deinde bene decoctorũ cui adiungat̃ gũmi arab. et mica panis et amigdaleon et zucca. oĩbus assatis in aq̃ quã bibunt ponam⁹ gũmi arabi. bolum spodiũ. Si perseueret solutio pul. istũ dato. ℞. gũmi arabi. boli. se. myrthe

omniū assatorū. an̄. ℥. iij. amidi arsi. cancri incensi. se. portul'. an̄. ℥. ij. spodij se. malue arsi. ana. exag. i. oia hec pulue rizentur ⁊ cū oleo ro. fricentur. dentur cū syrupo myrtino ⁊ aqua frigida quantū sufficit. ¶ Si screatus fetorē horribilem habeat cū superponat carbonib⁹ mors denunciat. Si capilli cadūt ad mortē appropinquāt. ablationē enim portendūt nutrimenti. ¶ Aliquādo etiā corruptionē hūoris ⁊ apostema pulmonis ex humoribus flegmaticis fieri intelligim⁹: vnde in initio morbi dāda est maturatiua medicina: sicut liquir. capill'. veñ. fenugre. lini se. vel cicer. cc. ficus: vue passe: oia cocta. Dandū est etiā dyanisum dyapinea dyafenugre. dyaprassiū. Si apostēa maturauerit aut crepuerit ysopus coctus cū melle rof. dandus erit. Si infirmus screare non possit: quia apostema indurauerit dentur calefactiua sanguinis ⁊ saniem mūdificantia ⁊ tussim adducentia sicut orobi farina ⁊ aristolo. rotun. atq3 long. piper lon. cinamomū: alitimū acorum: costū: cassialig. spica: et similia. ¶ Qd si inueterauerit apostema vel pulmo indurescat ꝙ ex parte substantie pulmonis monstrabitur cum screatu proiecta: desiccatiua dentur atq3 subtiliantia que desiccent atq3 subtilient vulneris humectationē: sicut tyriaca athanasia: omorosia: metridatū ⁊ silia: odoriferos flores adhibeant naribus: ⁊ sepe cū aere ⁊ aqua temperatis balneentur. cibentur cibis chimos laudabiles generantibus. mellicratū bibant: omnez medicinā cum melle mixtam ⁊ mundificatiuā demus. Si securi fuerimus ꝙ humectatio apostematis desiccetur ⁊ materia auferatur. deinde vulneris desiccatiua ⁊ mundificatiua demus: sicut ro. balausti. acatiā gūmi dragagā. masti. cacabre. bolum. sanguinē drac. ematitē: myrte se. arnoglosaz ⁊ similia. G. inquit. Si peripleumonici ad febres deueniāt: vel ab ītio eas habeant: eos impossibile est curari posse: sed tamen si superiorē sequatur institutionē aliquandiu viuere possunt: hec eñ medicia desiccat ⁊ indurat vt diu pmaneat. ¶ Trocisci. Jo. Dam̄. ad hec sunt pficui si vene in pectore vel pulmone rupte fuerint solidant. ℞. boli amid. an̄. ℥. iij. charabe se. myrrhe coralli spodij ematitis. ana. ℥. v. gūmi ara. liquir. succi. an̄. ℥. vi. cancrorū incensoꝝ se. portul'. an̄. ℥. x.

fac puluerē tēpera cum succo arnoglo. fiat trociscus exag. i. detur vnus cuȝ succo cucu. ꝛ portul'. ¶ Aliud. ℞. cc. ʒ. iiij. myrthe cinamomi gūmi lentisci: spice cassielig. dragagā. thuris carabe. aā. exag. i. oībus puluerizatis mel sufficienter adiungatur ꝛ in modū ossis dactili pill'. fiant ꝛ sub lingua ponantur. ¶ Alie valentes pustulis pulmonis ꝛ vulneribus mūdificātes ꝛ solidantes. ℞. balaustie ro. ana. ʒ. ij. sang. draco. amidi thuris. aā. ʒ. i. charabe. cc. aā. ʒ. ß. tēpera cum succo citoniorum: ꝛ fac trociscos. exag. i. da bibere cū aqua frigida. ¶ Aliud. ℞. gūmi dragagan. mastic. ana. exag. i. acatie myrte: sangui. drac. ā. ʒ. ß. fac pul. tpa cū succo myrthe ꝛ fac trociscos. ¶ De reiectiōe sanguis. Ca. viij.



Sanguinis reiectio duob⁹ modis efficit̄ cū tussi ꝛ cū rascatione cum tussi a pectore exit et sibi adiacentibus mēbris cū rascatione ex gutture ꝛ ex adiacentibus mēbris vuule. ¶ Screare sanguinem est vel ex vulneribus pectoris siue pulmonis: siue dyafragmatis vel ex apertōe venaꝝ pectoris siue mēbrorū sui. Sanguis ex venarū aptiōe fit tripl'r: vel ex sui ꝯsumptiōe venarū ꝛ dr̄ dyābrosis vel ex oris eaꝝ aptiōe ꝛ anastomasis dr̄ vl' ex incisiōe ꝛ rixis appellat̄. Cōsumptio est ex hūorib⁹ acutis ꝛ colericis vel salsis vl' flegmaticis: in hoc gn̄e paꝝ exit de sanguīe. Aptio oris eaꝝ ex nimio ē motu ꝟtutis. expulsiue: vel ex defectiōe ꝟtutis cōtētiue in venaꝝ ore vl' ex hūorū nimia quātitate: ꝟtus expulsiua nimiū mouetur ex acutis humoribus ꝛ pungentibus: vel ex salsis ꝛ putrescentib⁹. Defectio contētiue in venarum ore ex nimia est humiditatis emollitione. humorū eñ quātitas venarū insequitur ora: vt ea coacta aperiat: sicut videmus mustū facere feruidū: qđ exit cum apertum vas inuenit: vel clausum vi aperit vt ebulliat. In hoc gn̄e nullus videtur esse dolor: ꝛ tamen multū videtur exire: venarum incisio vel interior fit vel exterior. exterior ex vulnerib⁹ vel eaꝝ extēsionib⁹: vulnera sunt ex ꝑcussiōe: vl' ex casu succedēte: distēsio vl' ex saltu vl' ex nimijs clamorib⁹. Interior ex quātitate hūoꝝ ē sicut dixim⁹ in quo gn̄e ml'to ceteris peiore sanguis mult⁹ exit sepijssime ꝛ cū nimio dolore mult⁹ ei sanguis ex vena incisa egredit̄. ¶ Medicādo

ſanguinē ſcreāti oꝫ qͤrē iniſigi: neqꝫ multū flatū emittat. Qꝫ ſi ſit ꝟtuoſus ⁊ tꝑatū ſit tp̄s etas ꝯuēiēs baſilica erit incidēda ⁊ bis vl'ter erit minuēd⁹ ſāguis ꝗ ad totā ſupflui tatē exiſſe cōꝑiam⁹:⁊ ī latere illo niſi erit doloꝛ de vena ꝗ inter auricularē ⁊ medicū ē minuaꝶ:⁊ de eiuſdē lateris ba ſilica.Extractio āt ſanguis ſit quātū ſufficiat.Si īfirm⁹ca leat:ſꝫ tū fortiꝶ valeat digeſtio emolliaꝶ cū caſſiafi.māna iuiub.prunis:⁊ ſil'ib⁹:vt acumē ſanguis minuaꝶ ⁊ ſubtilie tur:deīde medicīa deꝶ ꝯueniēs īfirmitati.ħ faciam⁹ſi ſcrea tuꝫ exvenaꝝ ꝯſūptiōe ꝑſenſerim⁹medicinā viſcoſaꝫ dem⁹: ſicut portulꝶ.mal.ptiſanā.cū caneris flumis draga.pullos perdices:faſianos cū portulꝶ.⁊ amigda.coctos:aq̄ quā bi bit cū ſyrupoviolꝶ.⁊ iuiub.mixta ſit.¶ Si ſit ex aꝑtiōe oris venaꝝ deꝶ ſtiptica medicina:ſicut balauſt.flores maligra. ſumach:cortices maligr.hypoqͥſti.ſanguis drac.flores cel ſi ⁊ ſil'ia.Cib⁹ ſit granū coctū cū extremitatib⁹ aīaliū tri. vel oua:ptiſana de ſucco ordei vel de ordeo aſſo cū amido: gūmi arab.⁊ amigd.In aq̄ quā bibit ſapa myrtina ponaꝶ cū gūmi arab.⁊ ſpodio.¶ Si ex venaꝝ ſit inciſiōe deꝶ me dicina parū ſtiptica:⁊ m'tū ꝯſolidatiua ſicut bolū ar.ami dum ſpodiū cacabre:al'.charabe ꝯcula incēſa:ſe.citōioꝝ:⁊ ſil'ia.Nutriaꝶ cū tri.⁊ cū aīaliū extremitatib⁹ ouoꝝ vitel lis aſſatis vl'in aq̄ coctis.ī aq̄ mittam⁹ gūmi arab.draga. ſpodiū vt bibāt.¶ Medicia deꝶ ꝯfecta ꝗ ſibi valeat: ſicut trociſci ſcreātib⁹ ſanguinē valētes.⁊ ꝯſolidātes: ꝗs.G.in antidoꝶ.ſuo andromacꝭ.feciſſe teſtaꝶ. ℞.acatie.ʒ.iiij. roſe balauſt.aū.ʒ.iſ.gūmi arab.ʒ.iſ.draga.ʒ.i.tꝑa cū aq̄ pluui. ¶ Alis ſil'r valēs.℞.gūmi arab.draga.ſe.porꝶ.ā.ʒ.v. boli chimo terre arrue.aū.ʒ.vi.hypo.acatie:cornu ceruini icēſi balauſtie capulaꝝ celſi.aū.ʒʒ.cacabre.al'.charabe.ſe. roſe myrte.ā.ʒ.iiij.ematitꝭ loti.ʒ.iiij. papaue.ſe.ʒ.iiij. cācri in cēſi.ʒ.xv.coriādri aſſi.ʒ.viſ.fac pul.⁊ cū ſucco ro.vl'aq̄ ro. vel arnoglo.tꝑa.da bibere cū ſucco arnoglo.vl'cū aq̄ ro. ¶ Aliud pauli.trociſci ſolidantes ⁊ mitigantes.℞.hypo quiſti.acatie:balauſt.florum maligra. aū.ʒ.xiſ. galle.ʒ.iſ. opiſ.cꝭ.ana.ʒ.vi.tempera cū aqua pluuialiꝫ da bibere cū aqua frigida.Aliſ ꝯfortatiui ⁊ deſiccatiui.℞.gūmi arab. boli drag.ſe.por.ſpodiſ cācroꝝ icēſoꝝ.aū.ʒ.iiſ.cornu ceruī

ni:concule marine coralli rub.hec omnia incensa confice. ¶ Aliud. ℞.acatie.balaust.amid.assi.ematitis se.myrthe añ.ʒ.ij.se.accid.se.citoniorũ.se.arnoglo.cucurbi.cucu.añ. exag.i.psilij assi.ʒ.v.tẽpera cum succo arnoglo. fac trociscos. ¶ Alij similiter valẽtes. ℞.rose gũmi arab.an.ʒ.iiij. amid.papaueris.se.balaust.añ.ʒ.ij.spodij.cc.añ.ʒ.ß.succi. liquir.succi arnoglo.añ.ʒ.ij.tẽpera cũ aq̃ pluuiali. ¶ Alius valens screatui sanguinis fissuris venarũ pectoris et epatis. ℞.spodij.ʒ.iiij.se.citrul:portul. cucurb.boli. cacabre. al'.charabe. añ.ʒ.ij.tẽpera cũ aqua virge pastoris. ¶ Alius ℞.gũmi dragagan.acatie:se.citoñ.añ.ʒ.iiij.boli.ʒ.v.cancri incensi.ʒ.vi.amid.concule marine.añ.ʒ.iij.cornu cerui incensi spodij.añ.ʒ.ij.fac puluerẽ.da.ʒ.iiij. cũ syrupo myrtino. ¶ Puluis ad idẽ. ℞.cõcule marine cornu cerui.añ.ʒ. x.cacabre.al'.karabe.coralli: añ.ʒ.x. boli.ʒ. xv. psilij assi. ʒ.xx.fac pul.⁊ da.ʒ.iij. ¶ Idẽ faciũt floris vitis.ʒ.i.cum aq̃ frigida mane ⁊ meridie. Similiter succus rose.vel succ⁹ hypoquisti. Itẽ se.arnoglo.ʒ.ij. Itẽ aqua sempuiue et virge pastoris:vbi sandali rose apponant.ʒ.ij. cãphore.ʒ.ß. oĩa cõmisce ⁊ pãno lineo ĩfuso pectori suppone. Silr aq̃ agrestium vuarũ valet:deinde sup pectus pone corticẽ maligrana. ¶ Electuariũ mundificans pectus de sanguine coagulato. ℞.amidi.ʒ.v.farine fabarũ.ʒ. vij.se.melonũ: malue. añ.ʒ.vi.ordei mundati.ʒ.x.gũmi draga. añ.ʒ.iij. boli. se. citoñ.boragi.añ.ʒ.v.fac pul.adde mellis quantũ sufficit.

¶ De rascatione sanguinis. Cap.ix.



Sanguinẽ cum rascatione de vuula ⁊ gutture diximus exire:quod aliquãdo cõtingit fieri ex sanguisugis in aqua trãsglutitis:que sanguinem remanentẽ in gutture faciũt expuere. Aliquãdo multũ:aliqñ parũ:vnde decipiunt multotiens medici:qui cũ de sangusugis certificauerint esse opponãt infirmũ soli:⁊ os eius aperiatur. Si eas in palato vel in vicinis partibus:trahant eas cum forficibus: Si non viderint dent hanc medicinã:gargarismũ cũ aceto ⁊ sale vinum alliũ ⁊ acetũ detur ad manducaudũ.phibeatur aquã bibere.mittam⁹ vasa vitrea in sole aqua plena.moueamus ante os infirmi.dragagã.pul. insufflemus.

ori.carbones nigelle asse vel absinthiũ: fiat ex sapa ⁊ aceto gargarismus sulphur ⁊ ysopũ puluerizatũ mittam⁹ gule: vel ysopũ ⁊ sal cum vrina caprina misceam⁹ postq̃ exierint si sanguis superabũdauerit cũ medicina quã diximus in reiectione sanguinis solidandus ⁊ restringendus erit ⁊ curandus.

¶ De screatu saniei. Cap.x.



Anies screatur pluribus modis: vel ex apostemate in spũs instrumẽtis cuz crepuerit sanies a pulmone effluit: vel ex humoribus in vacuitate pectoris ⁊ pulmone collect: vl' post screatum sanguinis illa sanies subsequit: sed tamẽ non omnem screatũ sanguinis. Qđ si subsequatur screat⁹ precessit molestissimus: vnde hypo. si post sanguinẽ sequatur sanies pessimũ est. ¶ Festinetur ergo vt sanies pectoris mundificetur ne coagulet ⁊ spisset ⁊ vias spiritus opilet ⁊ mors subsequatur. Juuat electuariũ. Jo. Dañ. in veteri tussi ⁊ screatu saniei. ℞. piretri amigđ. ama. lauri. ra. pondus equale fac puluerẽ. mellis quantũ sufficit. da i modum auellane mane ⁊ sero. ¶ Aliud. ℞. fenugre. pinee. añ. ʒ. ij. se. lini assi amigdal'. dul. añ. ʒ. i. piperis. ʒ. ß. fac pulue. adde mellis quantũ sufficit. ¶ Aliud. ℞. prassij orobi. añ. ʒ. iij. cc. myrrhe. zinziberis ysopi piperis lõ. anisi. añ. exag. i. fac pul. adde mellis quãtũ sufficit. ¶ Aliud. ℞. liquiri. ʒ. i. pinee se. lini assi amigdal'. dul. ⁊ amarar. se. bõbicis. añ. ʒ. vij. fac pul. vuas pas. mundas speciebus alijs duplas: et sic medullas pistatas adiunge penit⁹. quantũ omnes species alie: deinde sapa quantuz sufficit. ¶ Aliud. ℞. se. lini. assi amigdal. dul. pinee dragag. zinzib. añ. ʒ. x. piperis lõ. liquirit. costi terebentine reubar. zinzib. ana. ʒ. iiij. mellis quod sufficit.

¶ De malitia anhelitus. Cap.xi.



Portet intelligi cor nullatenus posse pati carentiam trahendi aeris. Si enim vno momento quiescat aerem trahere extinguitur a calore: quia ebullitionem sui caloris necesse est extra veniẽte aere refrigidari ⁊ expellere ardorẽ prioris aeris. vnde motus duos habuit cõtrarios scilicet dilatandi ⁊ constringendi: dilatãdo aerẽ frigidũ trahit: cõstringendo aerem calidũ expellit. Sanis ergo spiritus in-

strumentis: et teperata virtute sui anhelitus secundum cursum nature fit patiente eorū quolibet patitur anhelitus: et cursum nature egredit quantitas passionis. secundū quātitatem fit patientis instrumēti. i. extra naturalem cursum exit anhelitus. ¶ Impossibile est pati anhelitū sine dolore quorūlibet instrumentorū: dolor enim eorū vel est ex parte sui: vel ex coniunctis membris. Si doleat stomacus vel meri vel gibbus epatis: vel caput splenis: vel si sub dyafragmate apostema vel dolor sit: anhelitus paruus et spissus fit: vniuersaliter est cum aliquod membrū patitur vitiū spiritus instrumentis cuius motu ipsum instrumentū moueatur: vel si apostema instrumentū cōprimat his duobus erit anhelitus paruus et spissus: anhelitu alto cogitur infirmus spisse mouere totū pectus: qui motus orthomia vocatur: fit autem modus triplex: vel ex necessitate nimia anhelandi sicut in sanis nimijs exercitijs: vel ex angusto spacio pectoris: sicut in apostematibus et in pectore vulneratis: vel ex angustia in capite viarū spiritus: sicut patiuntur qui in lacertis gutturis apostemantur que ex vtraque sunt pessima. hanc speciem ypo. orthomiā vocauit: quia homini in sanitate sua pectoris tantum mouentur inferiora. patienti alterutrū horum trium mouentur superiora et inferiora: et vsque ad spatulas. potest aliter itelligi et orthomia vocari. Qui enim eam patiuntur erigi et stare coguntur cum infirmus anhelosus totū pectus vsque ad spatulas et a spatulis vsque ad cubitos moueat: et cubiti in motu laxentur tribus ex causis intelligitur: sicut testatur. G. vel ex defectione virtutis lacertos pectoris mouentis: et in infirmitate sui vel ex cōstipatione instrumentorū spiritus: vel ex calore nimio cordi et pulmoni domināte. Defectio virtutis lacertos pectoris mouentis ex mala cōplexione calida vel frigida solet fieri. Constipatio instrumētorū spiritus ex grossis et viscosis humoribus est: vel ex grossa vētositate vias anhelitus opilante: vel ex apostemate in dyafragmate que aliquando omnia in vno loco adunātur: aliquādo duo insimul: raro euadūt: qui hec oīa coadunata incurrūt. ¶ Opz antequā medicemur vt studiose discernamus si infirmus cū angustia et labore anhelauerit: et anhelitus debilis et rarus fuerit:

extremitates nariũ graciles erunt: et quasi ad inferiora cõtracte sint: ex defectione virtutis est lacertos pectoris mouẽtis: si aer ex magno desiderio appetatur et spisse pectusque infletur: constipatio instrumentorum spiritus intelligitur. Si sit ex apostemate cum tussi et screatu erit: siue screauerit timendũ erit. Si cõstipatio ex humoribus fit orthomia fit et inflatio pectoris: appetitus maior spũm emittendi quam attrahendi. Si anhelitus velox et cũ maiori inflatione fit et magis trahere quam emittere velit: esse intelligimus cũ magno calore et cũ incensione: maxime si eius tactus sit calidus: vel exiccatio et sitis lingue habeatur: et caput incendatur. Qui anhelitus velox et paruus calorẽ alienũ significat: qui virtutem suffocat et extinguit. anhelitus paruus et tardus calorem cito extinguit: iste ex necessitate semper est frigidus: vñ certum signum mortis est. Sufficit nobis dixisse de signis anhelitus nũc a medicina incipiamus. ¶ Si passio sit ex mẽbris instrumentis spũs vicinis mẽbra incipiamus medicari: vnde infirmitas oritur: et post anhelitus curetur. si ex defectu sit virtutis lacertos pectoris mouentis: et ex hũoribus sit calidis refrigeremus. Si ex frigiditate calefaciamus prout dicturi sumus. Si ex cõstipatione instrumentorum spũs sit: et hoc ex grossis humoribus: medicina dissolutiua et subtiliatiua detur siue desiccationibus: sicut oximel cũ squilla: vel solu. oximel. vel ysopus cũ melle coctus vel syrupus prassicus semper vinũ subtile et clarũ bibatur. Electuariũ semper accipiat nisi sit ysopus yreos aristol. rot. orobus calamentum: cassia radix cẽtauree mi. costus spica: et sil'ia. pectus cũ anatileon vngamus camomilla et sil'ibus. ¶ Si sit ex apati bus vl' vulneribus prout iã dicimus medicent. ¶ Si ex cõpl'one sit cal'a et infirmo sit firmitas: atque tempus cõueniẽs basilicã minuat: et si tempus fuerit cõtrariũ: scariole et maratri succus cum melle viol'. coctus detur: et cũ aquã cucurb. syrupus vio. et cũ zucc. malig. succus. Cũ huiusmõi rebus nutriẽdus est: sicut ptisano: pul. perdicibus portul'. bliti: vngamus pectus cũ ol'o vio. cucur. et portul'. succo. In vere vel autũno purgetur cũ cassia fi. viol'. liq. se. malue: iuiub. manna et sil'ibus. ¶ Si cõpl'o pectoris frigida sit et hũida demus sucurgenã cũ aquã cal'a: vel maiorẽ tyriacã: mellicratũ cũ arõatibus aquã maratri. et apij bñ coctã cũ mel'. sim

plici vel mellero. Silr mel ros. cū ysopo in aqua cocto nutriendus est cū cibis calidis: sicut iusculis calidis: et vngatur pectus cū camomilleo et anetileo: dent etiā syrupi anhelitui tussi et vulneribus in renibus vel vesica valentes. sunt autē Jo. dam. ℞. ficus siccas lib. i. iuiub. c. aque lib. ix. coque vsque ad tertiā. cola. adde sape. lib. ß. zucca. lib. i. ¶ Aliud. ℞. ficuum lib. i. aque quantū sufficit capil. ve. basilicō. añ. ℥. viij. ruthe prassij liqri. añ. ℥. iij. sape quod scʒ. fac syrupū. ¶ Aliud valet tussi anhelitui: et mūdat pectꝰ et pulmonē de grossis hūorib9. ℞. maratri rad. et apij. añ. ℥. x. liquiri. ℥. vi. amigd. dul. et amar. añ. ℥. iiij. maratri ysopi anisi. se. malue. añ. ℥. iij. iuiub. xxx. ficus. vi. coque in. vi. lib. aque: et ad tertiā redige et da bibere. ¶ Alid. pauli. ℞. sauie. ℥. i. butyri. ℥. iiij. mellis. ℥. ij. da bibere. ¶ Aliud eiusdeʒ. ℞. cē. myrthe apij. añ. ℥. xiij. euforb. spice iusqamt: añ. ℥. v. bolt: cassie. añ. ℥. iiij. carui. xviij. ℥. sulphuri corticis mādrag. añ. ℥. iij. pipis. ℥. v. fac pill. in modū orobi: da. iij. ¶ Aliud valet silr. ℞. thuris dragag. añ. ℥. ij. sarcocol. ℥. i. pone in aqua vbi se dissoluant cola. et cum zucca. siue melle da bibere. ¶ Silr iuuat pl'uis vulpinꝰ: pulmo siccus pistatꝰ in pul. da exag. i. cum aq̄: silr ꝯcular fluminariū iteriora icēsa cū melle et pipe valēt mltū.

¶ De pleuresi. Cap. xij.



Anguis augmētatus et cū interiori calore corporis feruidus capiti ascēdentē fumū mittit: qui cū inueniat clausurā capitis et poros opilatos non permittitur exire. deinde calesit morans in capite cū cerebri calore dissolutus redit ad inferiora corporis sicut videmus humectatione fumi balnei. qui fumus cū tecta penetrare nequeat redit ad inferiora. ¶ Si aq̄ a capite distillat ad dyafragma calidū apa gñat et ide fit pleuresis vera. si i lacertos veniat vel carnes q̄ sunt iter costas pleuresis nō vera dr. ¶ Pleuresis vera hʒ ꝓpria signa. sicut febris duritiē: eiusdē cōtinuationeʒ pūcturā in latere ꝓhibentē de latere i latus se mouere: tussim ꝯtinuā et anhelitꝰ orthomiā quā facit pleureticꝰ pp nimiū dolorē lateris et morbi cordis vicinitas duriciei febris cām facit orthomiā. i. lōgaʒ respirationē facit pleureticus propter nimiū dolorē lateris. pūcturā lateris: q2 mēbrū ner

nosum subtilē hz sensum ꝓpter colligātiā cerebri ad neruos: cōtinuitas tussis: q2 mā apatis est in trahētib9 spūm membris cū aliq̄d opilat vias spūs: adiuuat se natura vt cū tussi quid impedit expellat. Magnitudo anhelitus est sibi: q2 instrumētū spūale dignius. i. dyafragma. morbus occupauit. ¶ Sepe pleuresis inuadit hoies calide et hūide cōplexiōis: in vere nāliter: ī hyeme accn̄tal'r. ¶ Pleuresis nō vera hec habet signa. grauitatē lateris sine tussi: nullū screatū emittit: q2 morb9 extra spūs instrumētum existit. locus exterior manu tact9 dolorē parit īfirmo. Aliqñ extra appet tumor. ¶ Plurima pleuresis ex puritate nascit sanguis. Aliqñ ex sanguie cal'o et colerico. aliqñ grosso et melico. aliqñ hūido et flātico. aliqñ ex oīb9. aliqñ ex q̄busdaz hūorib9. ¶ Intelligit ex colore screat9 ex quo hūore sit morb9. si sit rubeus signat sanguis. si citrinus signat. co. rubea q̄ sanguini dñatur. si niger sanguis incensiones vel co. ru. signat cōcrematiōes: et in coleram nigrā cōmutationes. si albus signatur esse flegmaticus: aliis adhuc modis hic possunt discerni: si materia sit solus sanguis: corpus plenum erit: humide tussit. paruz sitit. Si materia sit colerica corpus erit macidū: tussis sicca sitis nimia. si melācolica corpus asperū. pulsus subtilis et tardus: vrina plumbea. si flegmatica est tussis humida: parū sitit. si cōposita erit: screatus erit colorat9 s'm cōpositiones suas et simil'r infirmi qualitates erūt melancolice: et laudabilior est color subrubeus. i. sanguineus in screatu. sanguis enim esse signat: sanguis enim dignior est oībus et amabilior nature oībus aliis humorib9: obediētior enim est sue actioni: et ad digerēdum facilior. aliquādo screatus in initio morbi est sicut die. iij. vel. iiij. vel. vij. et leuitas materie signat: facile morb9 dissoluit: maxie si screatus sit paruus et leuis et iūctus: cito exiens. in vna tussi vel duab9. Aliquādo screare morat ex grossitudine materie: et sua duritia inobediēte nature: vnde morb9 designat grauis: et eiusdē diuturnitas. Qd si huiusmōi screat9 qualitas cū mlta tussi exeat et angustia et fortiter infirmus tussierit: defectio vtutis signat et pigritia sui. Nec sum9 incerti q2 morbū virt9 infirmi pati nō possit. sufficiūt ergo signa pleuresis: opz medicinā subsequi. ¶ Si ergo videam9 q2 aposte

ma dyafragmatis sit sanguineũ si sequant̄ tp̄s:etas:cõsue-
tudo:ꝛ virtus infirmi festinemus vt de basilica vena minua
mus de latere vbi infirmus patit̄ anteq̄ augmentet̄:maxi-
me si dolor ascendat vsq̄ ad furculas:qđ in periconoxeon
precipit hypo.cũ loca superiora lateri doloroso sint colli-
gata basilica vena incidẽda erit:si inferiora loca doloroso
lateri i dolore sint colligata farmacia est dãda:si infirmus
sit virtuosus nõ est cura alia adhibẽda q̄ que in flõmia pre
cepimus obseruãda.sed flobotomãdus est maxie si sit san-
guinea morbi species:vñ si virt⁹ defecerit nõ oportet flõma-
ri:sȝ quãto magis possum⁹ virtuteȝ custodiri:flõmia eñi est
molestissima cũ defectiõe virtutis:oportet ergo epithima-
ta q̃ri ꝛ cathaplasmata acumẽ sanguis mitigãtia ꝛ dissol-
uẽtia:sicut sunt malue.viole radic̄.ordeuȝ mundũ in aq̄ co-
ctũ ꝛ colatũ cũ oleo viol̄.mirtũ.deide pãni linei subtiles in
fundãur ꝛ loco dolẽti superponãtur frigidi si tp̄s calidum
sit:tepidi si tempus frigidũ sit. Si febris nõ adeo sit fortis
parũ est admiscendũ camomileõ.cũ ptisana nutriẽdus est:
ꝛ cũ zucca.si febris sit fortis ꝛ dura egestio cũ syrupo viol̄.
si febris mollis sit ꝛ tussis fortis sit:dãde sunt iniube.liqui
ri.se.cito.cocti.In fine diei demus micas panis lotas i aq̄
cũ amigdaleo ꝛ zucca.si infirm⁹ in consuetudine habuerit
multũ comedere dũ sanus fuerit:neq̄ hec dieta ei suffece-
rit:dent̄ sibi cucurbite malue.crisolocãna cũ amigdaleo:ꝛ
si dies sit prenũciata oĩa cibaria sunt retrahẽda p̄ter ptisa-
na:ꝛ micaȝ panis dãda tm̃.si tussis sit fortis detur syrupus
iniubinus:ꝛ pill̄.quas i tussi ca.dixim⁹ sunt dãde. Si sit sti
pticus ei⁹ natura est humectãda cuȝ mãna.cassiaf.ꝛ simili-
bus.si materia sit acutissima ꝛ colerica cathaplasmata fri-
gida mollia parũ dissolutiua sunt facienda:sicut de radice
mal.vio.sandali al̄.ordei farina : corticib⁹ cucur.oĩbus pi-
statis ꝛ cũ succo semperuiue distẽperatis.vel cuȝ succo por-
tul̄.ꝛ oleo viol̄.si sit stipticus mollificanda natura est cum
succo cucur.manna.melle viol̄.cassiaf.multum cauenda est
mollicies nature in hoc morbo:nisi cuȝ multum sit necesse:
hunc enim morbum solet sequi semper solutio ventris que
vix potest constringi.¶ Si tussis sit cum constipatione ven
tris:viola danda est ꝛ manna cum aqua vbi iniube sint co-

cte ꝛ syrupus viol'.quẽ dicturi sumus.si egestio temperata fuerit mane demus psiliũ cuȝ succo maligrana.dul.ꝛ syrupo viol'.ꝛ parum olei viol'.post.ij.horas ptisanã cum amigdaleo ꝛ zucca.In fine demus vuas ꝛ malagrana.sugenda. vngatur locus cum oleo viol'.ro.cera al.dragagan.similiter facienda sunt cathaplasmata de psilio ꝛ portul'.ꝛ oleo viola.¶ Syrupus viol'.valet pleureticis:ꝛ calori pectoris: tussibus siccis:ꝛ in initijs ptisicis.℞.viol'.dragagan.se.citonij:ordei mundi.se.mal.cucur.cucu.añ.ʒ.vi.iuiube.ʒ.xx. omnia in.iiij.lib.aque cucurbitine vsqꝫ dum redigãtur ad medium:cola pone zuccari lib.i.ꝛ fac syrupum.¶ Si materia morbi sit ex sanguine humido ꝛ flegmatico vel grosso ꝛ melãcolico oportet superponi loco h cathaplasmata.℞.se. lini.ʒ.iij.malue radi.ʒ.iij.fenugre.ordei mundi.añ.ʒ.ij.fortiter coquãtur atqꝫ colentur:ꝛ post camomileõ apponatꝫ ꝛ spongia ibi infusa dolenti loco superponatꝫ:ꝛ milium ꝛ sal assum superponatꝫ in sacculo vel camomileõ.anetũ.mellilotum.se.lini.fenugre.malua.ordeuȝ oia pista.cathaplasma facito cum camomileo.sansuceleo.¶ Si tussis sit fortis detur ysop⁹ cũ melle ro.vel prassicus syrup⁹.dentꝫ el'aria ꝛ medicina in frida tussi data.¶ Si morb⁹ in declinatiõe sit sapã demus ꝛ mellicratũ:vngatꝫ cũ camomileo.ãnetileo.danileo.Nutriendus est cum ciceris iure ꝛ amigdaleo.

¶ De tremore cordis. Cap.xiij.


Tremor cordis ex hũiditate est coadunata in circũdantibus cor pelliculis.hec morb⁹ fit sanis ꝛ infirmis subito cũ hec humiditas influit cordi.¶ Si humiditas sanguinea vel colerica sit fit cũ tremore cordis ꝛ calor et sitis ꝛ altus anhelitus inest.Si ex grosso sanguine ꝛ melancolico fit timor ꝛ tristitia et pigritia sine siti :aliqñ fit cardiac⁹ morb⁹, cum necessaria cordi minuãtur:sicut sanguis subtilis ꝛ clarus ab epate egrediens:quod intelligimus in epate : vel in locis vicinis infirmantibus sicut in stomaco.Aliquando humores coadunãtur in stomaco acuti.pungentes fortiter vnde morbus cardiacus nascitur.¶ Cordi ergo medicemur cum hoc membrum sit dignius : consideretur ex quibus sit humoribus.si sit ex sanguine vel co.basilica vena est

incidenda: si tempus etas. consuetudo conueniant &c. Si non: scarificemus vicina loca. demus catarticū ex cassiafi. iuiub. prunis oxifenitia. viol. et similibus: detur; boraginis succus. scariol. maligra. In aquā bibēdā syrupuz iuleb ponamus sapā maligrana. oxizaccaram. Nutriamus cum cibis bonarū qualitatū: sicut edulorum pullorum cū malisgra. zucca. aceto. aqua ro. cū camphora et silia. ¶ Si cardiaca sit ex malis hūoribus melācolicis. electuaria purgātia demus: quibus sanguis purificetur sicut yera. G. fortissima. stomaticon maius catarticū epidimac. Sepe dātur epithimata et antidota odorifera. s. selithe muscate. Dyamargariton. socurgene. et silia. vinū odoriferū: mellicraton aromaticū: sepe tēperato balneo vtantur. postea tyriaca maior detur vel muscata. vngatur pectus cū calidis & odoriferis oleis vel vnguentis volatilia cal'a & ad digerendū facilia dētum cū aromatibus cocta. ¶ Si cardiaca ex diminutione sit nutrimēti ab epate cordi veniētis et epar inueniatur infirmum epati prius est medicandū: vt in priorē redigat sanitatē et virtutē. Sed si ex stomaco sit. purgādus est stomacus ex acutis hūoribus cum vomitu et catartico. scz de aloe. vel absinthio mirabol. citri. vel succi vuarū agrestiū cū mirabol. vel succi maligr. cū mirabol. A foris vngamus cū sandalis: farina ordei. cinere ferrarij corticib9 cucurbite. aq̄ ro. & similia. ¶ Puluis Jo. dam. valz cardiacis ℞. floris orni. i. lingue oscelli. ℨ. xv. aluminis scissi. ℨ. v. cacabre. al. carabe. coralli. gēme petre armenie. añ. ℨ. v. coriādri assi. ℨ. v. spodij. ro. gallie. ana. ℨ. iij. ligni aloes. ℨ. vij. fac pul. dans exagi. i. cū odorifero vino. vl oxizaccara. ¶ Alius ℞. boragi. se. portul. añ. ℨ. vij. coralli cacabre. vel carabe. añ. ℨ. ij. gēme. alumis ciperi. añ. exagi. i. se. basil. sandali al. et ru. gallie musca. terre armenice. serici puri. et crudi. añ. ℨ. ij. et. seminis tātūdem zuccari. quante sunt & alie species fac pul. et da. ℨ. ij. cum succo malig̃. vel odorifero vino: vel oxizaccara. ¶ Aliud. ℞. rose spodij. añ. ℨ. v. se. portula. ℨ. x. ameos. succi bedegar. zedoarie doronice: serici. masti. gemme. cacabre. vel carabe: coralli. añ. ℨ. iiij. musci. q̄drantē. i. zucca. quantum oēs alie spēs: fac puluerem et da exagi. i. cum aqua frigida. valet in initio melācolie et cor ꝯfortat.

¶ Aliud. ℞. berberis ro. spodij: se. portul. boragi. an. ʒ. iij. terre armenice: se. basilico. an. ʒ. ij. ligni aloes: gariof. an. ʒ. i. olei ros. quod sufficit. zucca. quantum oẽs alie species: fac pul. da. ʒ. iij. cum succo maligr. accidi. ¶ Syrupus valz cardiacis cũ caliditate et siccitate. ℞. succi prunoꝝ malig. accidi. mali citonij accidi. an. lib. i. oxifenitie. lib. ß. fac syrup. ¶ Aliud valet cardiacis: timidis. spleneticis propter stomacum et cor. ℞. spice: cinamomi. alithei: zodoar. et dero nice. an. ʒ. ij. cortic. pomi citri. ʒ. ß. aneti. semi. exagisi. i. fac pul. da. ʒ. i. cum vino. vbi boragines fuerint posite. per mẽsem vnum bibat.

¶ De sincopi. Cap. xiiij.



Sincopis est absolute defectio cordis et coadunatio totius sue virtutis in se. atq; ablatio fumi sui expellendi. Impossibile em̃ est esse sincopim sine passione cordis. ¶ Fit ergo diuersis modis scz ex plenitudine nimia: vel multa inanitione: vel subita caloris mutatione in frigidũ: vel frigidi in nimia caloris mutatione plenitudo em̃ fit vl' ex humoribus totius corporis vel solius stomaci vel intestinorũ vel matricis. Si sit ex toto corpe monstrat ex fatigatione: grauitate per oĩa membra corpis. Si de stõaco cum diuturna ymaginatione est añ oculos ructatio. vomitus dolor in prora capitl. Si de intestinis sit. grauitas et inflatio melancolicis dolor et punctura colericis: grauitas sine inflatione flegmaticis. Inanitio est ex nimia ventris solutione: vel fluxu sanguinis e naribus: vel vomitu: vel sudore. Mulieribus aũt a mẽstruis: vel emorroydis. Quecũq; harum nimia est et fortis. corpꝰ dissoluit. mẽbra aggrauat. calor naturalis extinguit: splẽdor deficit: vñ necesse est vt cor patiatur. Mutatio subita caloris in frigiditatẽ poros opilat. fumũ in interiori corpe claudit: et calorẽ naturalẽ suffocat: vnde cor patitur et sincopis cõcreatur. Mutatio subita frigoris in calidũ corpus rarificat: calorẽ naturalẽ dissoluit: vnde calor cordis minuit et deficit. ¶ Aliqñ sincopis ex anime accidẽtibus est: sicut subito timore vl' gaudio plurimũ hic patiuntur decrepiti vel defecti: multi em̃ hoꝝ cum subito timeant vel gaudeant in sincopim tendũt. Cor em̃ eorum cum timeat nimiũ constringit: et calor suus na-

turalis coadunatur et nō dilatatur: vñ patiuntur et defici-
unt. In letitia dilatatur cor subito et aperitur et calor na-
turalis suus in exteriora exit corporis: et ita deficit dū re-
frigeratur. ¶ Aliqñ dolor nimius sincopim sequitur: maxi
me si in membris sit sensibilibus: sicut in yleos videm⁹: he
sunt sincopis cause ⁊ sigtiōes sue. cui⁹ vnaqueq; species su
as medicinas habere videtur. vl'r sua medicina taliter erit
facienda. sed vnde fiat morbus in primis videat: quo viso
intēdimus qd facere debeam⁹. ¶ Si sit ex plenitudine mi-
tigando sincopim aquā mittimus frigidā in faciē infirmi.
stōcus pfricet: nares teneam⁹: crura ligem⁹. pennā vel digi
tū in os mittam⁹: vt vomitus puocet. Cū defectio finierit
hoc mō medēdū erit. Si plenitudo i corpe sit catarticū, dā
dū erit: et pill'. et oē qd abundantiā illā sentiat deponere.
Dabit oximel ⁊ mellicratū. oximel laxatiuū tyriaca. selite
socugene cū succo aneti ⁊ apij. Cibi dandi leuiores sic iura
ciceris cū aneto. vinū subtile ⁊ clarū et purū. Si plenitudo
sit in stōaco: dādus est vomit⁹ dyatrionpipereō. et diacimi
nū si ex calidis sī hūoribus refrigerem⁹ cū syrupo ⁊ succis
refrigerantib⁹: si plenitudo sit intestinis maxīe in inferio-
ribus clistere faciamus sepe. ¶ Si sincopis ex inanitione
sit. aqua refrigeret in facie nares teneantur: stomacū per-
fricemus: manus et pedes ligemus. Si ex superioribus sit
mēbris: sicut ex sanguine e narib⁹ et vomitu. inferiora mē
bra plus erunt ligāda: sicut crura. si in inferiorib⁹ sicut mē
strua et emorroydes. superiora mēbra ligent: sicut manus
deinde vinū subtile detur et clarū cū aqua frigida mixtū.
vnde. G. oēm inquit defectionē ex inanitiōe mitigat vinū
aque frigide mixtū maxime si ex acutis sit humorib⁹ a sto
macho et a sui pertinentia descēdentibus. si infirmus do-
leat caput vel nimiā febrem habeat: vl' calidū sit apostema
in viscerib⁹: vel mens sua alienet. vinū nullatenus hic det
multū eni nocet. Itē sincopis ex inanitione iuuat odorife-
ra in naribus habere: sicut ro. myrtha. mala citonia. vinum
mixtū cū sandal'. et aqua ro. Syncopi trāseunte et infirmo
in vigorē pristinū redeūte cām syncopis laborem⁹ curare.
Medicabimur ḡ medicaminib⁹ q̄ suo loco qbusdā iam de
dim⁹ ⁊ qbusdā iā dabim⁹ suo loco. Precipiēdū est ex inani

tione sanguinis nõ balneari.similiter ⁊ in sudore. Intẽtio nr̃a est poros cõstipari et opilari et nõ rarificari.et mollificari.moliendũ est in loco vbi iacent stipticum et frigidum aerem curare vel attrahere:vt in domo aspergant̃ salices. myrthe.vitiũ extremitates rose.et sil'ia.vngamus cuz oleo myrtino.ro.p̃cipiatur quiescere in pace. Nihil horũ iuuat hos oẽs quibus in stomaco acuti currũt humores:augmẽtatur corꝶ dissolutio.quãto magis eorũ claudimus poros. In huiusmõi dispõne syncopi subueniẽdũ est ex inanitiõe. ¶ Syncopis si ex calore sit nimio.vl' ex mora i balneo.vel ex aere intercluso:aqua frigida ponẽda est in facie. Sunt etiã iuiube dãde in aqua frigida. vinũ leue et subtile cum aqua eadẽ facies euoluenda in pte illa: vñ ventus fiat.añ faciem eius cũ flabello faciamus ventũ.frigida et odorifera odorentur.demus mala grana.⁊ medullas cucumeris. Dyascor. odores inquit cucumerũ syncopi vtilissimi sunt. ¶ Si ex nimio sit frigore opꝫ calefacere quantũ plus possumus:cũ vino muscatã demus.tyriacã maiorem:demus ⁊ mellicratũ aro.balnea odorifera ⁊ calida ⁊ aromatica adhibeamus. ¶ Si syncopis ex accidẽtibus aie sit odorifera sibi faciamus odorare.causam morbi ingeniemur auferre et mentẽ et intentionẽ suaz in balneis occupare atqꝫ in vinis odoriferis:et musicis instrumentis et similibus.



¶ De apostematibus mãmillarũ. Cap. xv.

IN mãmillis aliqũ nascuntur ap̃ata siue tumor que diuersis fiunt modis:vel ex corrupto ⁊ putrefacto sanguine: vel ex quolibꝫ alio humore vel ex lactis coagulatione et eius putredine. ¶ Ex colore saniei vñ fit ap̃a põt ĩtelligi:si eñi albũ est et liuidũ ex coagulatiõe lactis fit:cui opꝫ subuenire cũ medicina ne sanies se ibi colligat. Si ex sanguine sit.vel co.loc⁹ rubet ⁊ calet:tũc fortiter gallia muscata al'.tũc frõs galle vel querc⁹ pistata.cũ oleo ro.desup est ponẽda:vel fabe cũ albugine oui diu pistate:vl' cũ succo solatri:vel memite: vl' bolũ et succũ coriãdri ⁊ oleũ ro. ¶ Si ex friditate sit:mica panis supponat̃ cũ apij frõde vl' sterc⁹ bouis:vl' fenugre.⁊ mellitotũ:cũ sisamileõ:vl' crocus cũ lacte mulier. Si durũ sit ap̃a feres aceti suppone vel feres ferramẽtoꝝ molẽdiui.

¶ Si ex coagulatione lactis lentes: et seminis lini farinã
et oleũ ro. et croci superponas atq3 oua cũ corticibus suis
in oleo ro. insimul pistata et ciminũ cum melle pistatum ꝛ
tẽperatũ: caulium radices: menta. fabarũ farina. hic apo-
stemata dissoluunt et lac cõstringunt. similiter facit sal et
faba. Item oportet in desiccando lacte siue extrahẽdo al-
laborare. spongia africana vel marina infusa in aqua ꝛ a-
ceto ꝯ omnia valet vitia. ¶ Aliud dolorẽ vł tumorẽ mãmil
larũ sanat. enule folia superligata prius parum contusa.
¶ Aliud. farina fabarũ cribrata ꝛ oui vitello cõmixta oẽs
dolores ꝛ tumores oĩum locorum superimposita mitigat.
¶ Aliud. albũ marubiũ cũ assungia veteri tritũ dolorẽ se-
dat superimpositũ. ¶ Aliud. stercus colũbinũ cum melle ꝛ
cera resolutũ et tritũ dolorẽ mãmillarũ et inflationẽ dissol
uit: et ꝙ ille non crescant idẽ facit. ¶ Aliud maratrũ tritũ
cum assungia veteri et cũ lintheo superpositũ lactis coagu
lationẽ dissoluit. ¶ De fetore asselarum. Cap. xvi.



Multi patiuntur in calore vel coytu assellarũ fe-
torem: vñ humores in corpore significant pu-
tridi esse. Cõuenit ergo prius purgare corpus
deinde litargirũ accipiamꝰ temperatũ cũ suc-
co solatri. vel cũ sola aqua. vł aqua ro. et inde
vngamus. Simił'r facit ro. cũ aqua. Iterũ alumẽ siue myr-
rha: siue yreos qđcũq3 horum cũ aqua tẽperet: et locus il-
le vnctus adiuuat. ¶ Aliud. ℞. litargi. ʒ. ij. aluminis. ʒ. i.
rosa. myrthe. ana. exagi. i. myrrhe exagi. sufficit fac pul. la-
ua assellam cum vino et pul. hunc inijcito. idem facit myr-
tha et puluerizata et sicca.

¶ Incipit quartus liber: de difficultate transglu-
tiendi in gutture. Capitulũ primũ.



Quoniam in tertio libro superiori mor-
bos ꝛ medicinas diximꝰ mẽbrorum seruiẽ
tium spiritui. cõsequẽs ordo expetit tra
ctare de mẽbris attinẽtibus cibarijs: ꝛ
eorũ medicinis. ¶ Incipiamus ergo a
meri qđ ab ore cibum ad stomacũ ducit
est autẽ totus liber iste. xx. capitulorum.
Istud meri magnũ iuuamẽtũ est corpo-

ris cum oportet cibū ad stomachū ⁊ potū.hic autē patitur trib⁹ modis:vel ex mutatiōe cōplexionis:vel ex apāte:vel vulnere:vnde eius actio mutat̄ ⁊ transglutiēdi vsus aufertur.¶ Si ex mutatiōe cōtingat cōplexionis paulatī ⁊ cuꝫ mora aliqua trāsglutit.⁊ hic cū labore:cum nec grauetur:nec clausum sit.Si ex calida cōplexione sit.sitim ⁊ aspertatem patit̄ cum fumositate.Si ex frigiditate:neqꝫ sitit:neqꝫ est aspa.Si apā sit causa apātis loco dolor sentit̄ ⁊ angustia cum cibū trāsglutit.In apte cū dolore fit trāsglutatio cibi sed cuꝫ trāsierit dolor ⁊ angustia quiescit.Si apostema sit calidū cuꝫ dolore sitim ⁊ calorē sentit nimiū. Si frigidū grauitatē ⁊ sine pulsatiōe ⁊ siti sentit doloreꝫ. ¶ Si in gula sint vulnera puncturā cū dolore sentit:⁊ maxime si salsa ⁊ acida comederit:quapropter intellecta causa:opꝫ vt subsequat̄ cito medicina.¶ Si ex mutatiōe complexionis sit cum solo dolore vel calore ⁊ siccitate opꝫ medicum intelligere:post solutio est procurāda ⁊ cuꝫ frigida causa:sicut cum syrupo viol̄.prunorū syrupo.cucur.succo. cum zucca.⁊ amigdaleo.Nutriatur cum portul̄.cucur.crisolocāna bliti:lactuc̄.⁊ similib⁹.Dāde sunt pillule ad hec valentes dolorē ⁊ siccitatem in meri ⁊ pectore mitigātes. ℞.gūmi arab.dragagan.se.portul̄.⁊ malue.se.citoniorū. añ.ʒ.x.liquiri.succi.exag.i.se.lactuce:gūmi cerasoruꝫ.añ. ʒ.ß.fac pul.⁊ cum syrupo viol̄.tempera in modū fabe faciens pill̄.⁊ sub lingua ponat que cum dissoluūtur trāsglutiat:trociscos camphoratos ⁊ trociscos valentes contra calorē stomaci in libro stomaci inuenies.¶ Si impedimētum transglutiendi sit ex frigore ⁊ frigiditate cōplexionis dentur succi scariole ⁊ apij bene cocti cum melle ro.detur etiam dyanisum ⁊ pill̄.quas in frigida tussi diximus.Nutriatur cum calidis ⁊ mollescētibus siue carne siue alia re. dentur iura cicerina bene cōdita.¶ Si apostema trāsglutiendi morā fecerit an calidū sit videamus:⁊ si sit caliduꝫ tunc cassiafist.⁊ mannā cum oleo viol̄.demus ⁊ succum solatri bene coctū ⁊ colatū.demus etiam pill̄.quas sub lingua diximus tenēdas.Nutriamus eum cū iusculis ⁊ refrigerantibus:sicut cū ptisano cucurb.portul̄.crisolocāna cū amigdaleo.¶ Si ex frigido sit apostemate demus ysopuꝫ

coctum cum melle prassicu syrupu: ꝛ pill. quas fecimus in frigida tussi. si crepuerint interi⁹ apata ꝛ infirmus febriat detur ptisana cu amigda. ꝛ zucca. si cibu medicinale querimus calametu ptisane cu zuccaro demus ꝛ amigdaleo: si virtus deficiat detur lac caprinu in quo petra inistiatur calidissima. ¶ Si apa sit exterius ꝛ calidu esse videat cathaplasma de psilio faciamus: ꝛ lini se. cu lacte caprino teperato: ꝛ si no sit ex calore fenugrecu ꝛ se. bobicnu dem⁹. ¶ Si sit ex vulneribus demus quibus vulnera solidentur: sicut succu arnoglo. cum bolo ꝛ terebetina cu melle: ꝛ maxime si vulnera sint vetera. Nutriamus cu scariola ꝛ mica panis. si sit sine febribus mellicratu demus. si sit cuz febribus ptisana demus: ꝛ vulnera meri medicentur ꝛ canaliu pulmonis atqꝫ gutturis. ¶ Quecuqꝫ in his mebris nascit infirmitas non subito: sed paulatim dada est medicina: no eni his dam⁹ vt maneat: sed vt traseundo subueniat.

¶ De defectione appetitus. Cap. ii.



Esideriu cibi ꝛ potus esse intelligim⁹ sensum stomaci exinaniti in venis recepta suggetib⁹. ¶ Corruptio desiderij fit trib⁹ modis. Ex humoribus crudis: vel colericis ori stomaci dominatibus vel ex ablatione virtutis desiderabilis ꝛ sensibilis mortificatioe sui vel ex corruptioe metis appetitu nullius cibi necessariu intelligetis. ¶ Si ex crudis sit humorib⁹ acida ructuatio sequit ꝛ stomachus sine siti inflatur ꝛ paru digerit: si ex colericis sit humorib⁹ fumositate sentit ructuationis cum ardore stomaci ꝛ siti: et cum velocitate grossum cibu digeredi ꝛ difficultate subtilem cibu emittedi. al. immutadi. si ex defectioe desiderabilis virtutis sit ꝛ mortificatioe sui infirmus cibu prius appetitum ꝛ amatu abhorret saporandu: neqꝫ vult accipere eum: ꝛ qd peius est nullu ciboruz habet desideriu. ¶ Ablatio eni desiderij cibor in omnib⁹ morbis diuturnis pessima est: maxime in dissinterijs. ¶ Qd si sit ex corruptione mentis pala fit visui cuius medicina mentis tmmodo erit cura. ¶ Si ex humorib⁹ sit crudis opꝫ cum vomitu ꝛ solutione purgare. si non humores mali in bonas qualitates mutandi sunt. dandus est cibus ꝛ potus quibus humores

clausi purificent. ¶ Trifera .S. stomachū confortās digestionem ꝛ appetitū adiuuās ventositatē dissoluēs colorem malū ꝑpter frigiditatē stomachi siue emorroydarū existētem emendās. ℞. mirab. ci. chebul. indo. embli: belli. ana. ʒ. x. fac pul. cū amigdaleo fricandū: deinde mixtis pulueri bus zinzib. masticis cinamomi ciperi gariof. añ. ʒ. vi. galange: apij maratri anisi ameos assari: spice. ꝛc. ana. ʒ. vij. costi piperis ni. ꝛ lō. tapsie. añ. ʒ. iij. nucis musca. macis pe nid. cardamomi: tūndē addat mel qđ sufficit. in modū auel lane detur ieiunis cū aqua cali. ¶ Aliud valens ad idē. ℞. mirabol. indo. belli. embli. añ. ℥. ß. hec trita cū amigđ. fricabis. deinde puluerizatis anisi cimini: cinamomi gariof. galāge carui masticis zinzib. añ. ʒ. iij. absinth. myrthe. se. ro. ana. ʒ. iiij. calamenti orig. folij amidi. ana. ʒ. iij. acori: stingui. i. morelle: yringorum radic. aristol. ro. sticados. ꝛc. ana. ʒ. ij. mell. quantum sufficit. in modum auellane. vel castanee cum aqua cali. ieiunis detur. ¶ Trifera magna detur his q̄ defectū patiunt ꝛ incendiū siue calorē in stomacho. ℞. mirab. ci. ʒ. x. chebul. embli. añ. ʒ. v. hec puluerizata cū aqua ro. tēperent. deinde puluerizatis ro. spodij. añ. ʒ. iiij. sandali albi ꝛ rub. se. myrthe. se. portul. galle liquiri. ana. ʒ. ij. croci mastic. cacabre. al. charabe cāphore añ. ʒ. i. priori cōfectōi admisce. ʒ. iij. cū syrupo ro. det. ¶ Si ex defectione sit virtutis dyatriōpip. valet ad dissoluendum humiditatez stomachi flegma calefacit ꝛ desiccat: ꝛ oēs frigidas paß. viscerū curat. ℞. piperis al. ni. ꝛ lon. zinzib. cimini maratri apij. ꝛc. gariofi. costi masti. añ. ℥. iij. assari. ℥. i. xilobalsami carpobal. cassie spice amomi. añ. ℥. ß. mellis quantū sufficit. ¶ Valet etiā oleū lētiscinū ad punctionē ꝛ caliditatē stomachi: ꝛ incēsionē q̄ fit de colera ru. ℞. rosarū sandali albi ꝛ rub. añ. ʒ. iiij. spodij: gallarū mastic. añ. ʒ. i. oīa ista trita coq̄ in lib. i. succi solatri vsq3 ad me dietatē: quo colato mitte. ʒ. iiij. olei ro. Itē coquant ꝗusq3 solū oleū remaneat: deinde stomachū vnge. ℞. rodostoma tis. i. aque ro. succi solatri vue aggrestis: succi myrthe. añ. ℥. i. olei ro. violati. añ. ℥. ij. sandali al. gal. añ. exag. i. oīa coq̄ donec solū remaneat oleū ¶ Si ex coleric sit hūorib⁹ res frigida ꝛ stiptica detur ꝛ acida postq̄ purgabit: omne

enim refrigerans confortat appetitũ.calefaciens ecõtra: qꝛ frigiditas adiuuat ꝛ partes sanguinis dispersas per sto machũ: ꝛ venas coagulat ꝛ inanit loca antea plena: que dum natura implere querat appetitũ generat replentium ciborum.calor enim facit econtra: cum enim calefaciat et dispergendo calefacta loca impleat exinanita necesse est vt fastidium faciat. Itẽ frigor pungit stomachõ dum exic= cat eum sicut superius dictum est. ¶ Si sit ex defectione virtutis appetitiue queramus ex qua sit cõplexione mem= bro appetitiuo ꝛ deficiẽte dominante: ꝙ ex contrariis me dicari contingit: oĩs eñ defectio virtutis naturalis ex ma la est cõplexione membrũ cuius virtus est dominãte et su= perante ipsum. ¶ De bolismo. Cap. iii.



Frigiditatẽ stomaci maiorẽ habere appetitũ ꝙ calorẽ itelligit quibusꝫ quilibet rem discer nens: sicut eñ iã diximꝰ cum dispsa per stoma chum in vnũ ex frigiditate coadunãtur: loca aũt plena euacuant: ꝛ ita appetitꝰ efficit: que frigiditas cũ augmentata naturalẽ modũ excedat: vltimi= tatem appetẽdi necesse est vt faciat: vnde non suo noie ap= pellata vocat appetitio canina. Qđ tribꝰ modis fit: vel ex frigida cõplexiõe oris stomaci dominãte: vel ex acidis hu= moribus ibidẽ coadunãtibꝰ: vel ex vltimitate exinaniendi quã patitur vis corporis ex frigida cõplexione de aliquo acido hũore nimiã sequi solutionẽ est videre: vnde corpus debilitatur: ꝛ plusꝙ digerat mãducat: omnis eñ digestio ex calore fit tẽperato vel nimio: cum ergo aliquis hac la= borat infirmitate: quia caret calore: plusꝙ digerat potest manducare. Cum enim ex defectione cõtingit virtutis cõ= tentiue qđ manducat in stomacho non digerit. Sed fere sicut intrat crudum ꝛ indigestũ itidẽ emittit per secessum. ¶ Cum ergo certificat vnde hec infirmitas oriatur: tunc tandẽ allaborandũ est: vt medicet. Si sit ex cõplexione fri gida: vel ex acido humore stomaci infirmo precipiendũ est bibere vinũ purũ ꝛ forte ꝛ multis vicibus ꝛ multum: vnde Ypo. vinũ inqt ebibitũ ꝛ multũ famis ẽ expulsiuũ. oportet autẽ vinũ eẽ rubicũdissimũ: ꝙ in hac ĩfirmitate magis est iuuatiuũ caueat ab acerbo. Si volũtas appetat comedere

vnctuosa pdesset eis dare. In hoc est elaborādū vt quicqd comederit sit vnctuosum. post cibū dandū est qd precipimus vinū: neq3 in cibo vel potu acida vel pontica demus. medicamina calida sunt dāda: sicut dyanisuz dyazinziber dyagalanga: dyatrionpipereon: maior trifera ꝛ similia: ꝛ coclerā naturalē ad digerendū iuuatiua: ꝛ a malis humoribus stomachū mūdificatiua. ¶ Si hec passio est ex defectione contētiue virtutis vnctuosa vident nocere: oportet ergo medicinā dare odoriferā sicut cytoniatū. dyamilon: dyabasilicō electuariū malo℞. ꝛ alia pōtica ꝛ ꝯfortatiua.

¶ De irrationabili appetitu. Cap.iiij.

Aliquando quidam homines appetunt irrationabiliter: sicut cretā: lateres carbones: et similia corpus non adiuuātia. hec sepius fiūt in mulieribus frigide nature: ꝛ pregnantibꝰ: maxime qꝛ fit ex malis ꝛ putridis humoribꝰ stomachū inuiscantibus: vel ex alijs mēbris ad ipsum con fluentibus: sicut mēstrua in mulieribus: que dū concipiunt ipsarū mēstrua ad stomachū veniunt. ¶ Diuersitas huius appetitus ſm qualitates humorū in stomacho se coadunātium consideratur. Qd cū medicari velimus anetum cum melle coctū demus: vt sine labore euomāt pisces recentes sine sale dentur: ꝛ plures māducent radices coctas in oximelle: ꝛ post cibum vinū bonum bibant. Nutriantur cum bono pane ꝛ volatiliū iuscell'. ¶ Si cretam appetāt cicer demus ꝛ fabas ꝛ grana assata: vtiliter his medicabimur si humores nociuos expellere laboremus sine labore ꝛ an gustia cum suauivomitu yerapig. ꝛ pillulis aureis: ꝛ stoma chum exterius epithimate cōfortemus cū mastice: spicaro. absinthio: oleo nardino. masticēt anisuz ꝛ masticem: ꝛ ameos ciminū mentā ante cibū ꝛ post cibum de hac confe ctione oportet eum accipere. ℞. cardamomū maius ꝛ minus cub. equali pōdere zucca. quantū sunt oēs alie species fac puluerem ꝛ da quantū pati possit.



¶ De defectu appetendi potū. Cap.v.

Aliquādo rursus bibēdi aufertur appetitꝰ: qd similiter tribꝰ modis efficit: vel ex nimijs et humidis hūoribꝰ stomacho dn̄antibꝰ: vel ex

defectione virtutis sensibilis: vel ex corruptione mentis. ¶ Cum velim⁹ medicari opʒ cōsiderari hūores si hūores sint nimij in ore stōaci cum vomitu vl' solutiōe sunt purgā di ꝛ cū medicina cibi ꝛ potus dandi sunt qui maloꝝ hūoꝝ sunt mundificatiui: ꝛ malarū qualitatū in bonas mutatiui. Si ex frigiditate sint que dominētur ori stomaci calefaciendus est stomachus cum calidis medicaminibus et antidotis odoriferis ꝛ similibus cibis. ¶ Si sit ex mortificatione sensibilis virtutis in stomacho pessimū est ꝛ mortis designatiuū. ¶ De siti. Cap. vi.



Aliquando sitis augmētatur ex complexione calidorū humoꝝ mēbrorū pectoris dominatiua vel epatis: siue ex apatibus calidis in eis. ¶ Qui autem sitim habent esse ex membris pectoris plus adiuuātur in attrahendo frigiditatem aeris ꝙ si aquā biberint. ¶ Os si ex epate sentiūt dolorē in dextro latere. post aquā ebibitā: maxime si ambulent. ¶ Plurimū desideriū potus inter mēbra est a stomacho. Sitis stomaci duobus modis augmentatur secūdum qualitatē si patiatur ebullitionē ꝛ ardorē sicut videmus in febricitantibus ꝛ cibum ꝛ potū potestatiue calidū accipientibus vel secundū quantitatē vtpote si stomachus multos hūores colericos habuit vel flegma salsum. ¶ Si mutatio stomaci ex solo calore sit bibendo aquam frigidā extinguitur sitis. Si ex coleribus interclusis infirmus in bucca sentit amaritudinē aqua ebibita ꝛ fumū gulam incendentē aqua ebibita cito calefit in stomacho. ¶ Si ex salso flegmate sentit salsedinē in sapore. si aqua calida bibatur sitis extinguitur. ¶ Cum ergo aliquē videam⁹ sitientem vltra quantitatē naturalē oportet vt inquiratur si ex sola complexione calida sit. dabit infirmo res refrigeratiua: sicut succus cucurbite cum zucca. ꝛ psilium ꝛ syrupus viol'. Nutriamus cū ptisana ꝛ portula. cucur. lactuc. blitis detur paru⁹ cibus labor dimittatur. quies et taciturnitas ore clauso obseruētur. frigiditas aeris trahat. cathaplasma de foris ponat de cucurbita corticib⁹ ꝛ portul'. ꝛ sil'b⁹. Sub lingua teneant trociscos hmōi valentes ad sitim et calori febris: ꝛ viatoribus in estate euntibus per loca vbi

non inuenitur aqua. ℞.portul.semi.dragag.añ.ʒ.iij.semi. meloñ.cucur.lactu.añ.ʒ.ij.sandali gũmi arab.añ. ʒ.ij.psi-lij.ʒ.ij.cucu.ʒ.iij.viol.ʒ.ij.fac pul.et tẽpera cũ aq̃ ro. in modũ fabe:⁊ sub lingua pone. ¶ Si sitis fuerit ex colera ru. stō inclusa purgetur cũ farmacia vomitu ptisano:⁊ oxizac. detur cũ succo maliḡ.vel syrupo viol.syrup⁹ ad eandẽ sitim et ad extinguendũ calorẽ digestionẽ humectans ⁊ sitim extinguens.℞.viol.ʒ.xx.prunoꝝ iuiub.oxifen.añ.ʒ.c. spodij ʒ.ij.omnia coquant in.ix.lib.aque quousqꝫ deueniant ad tertiã colent:deinde succus maligrana.dul.accipiat lib.i. zuccar.lib.ij.fac syrupũ dans.ʒ.i.cum aq̃ frigida.¶ Apozima valẽs ad eadẽ.℞.rose sicce.ʒ.v.oxife.ʒ.ij.cassiefi. ʒ.iij. se.citonij.dragag.añ.ʒ.ij.marat.ʒ.i. oia ponant in.ij.lib. aque calidissime vna die et nocte postea cola : da ieiuno bibere lib.ß. ¶ Aliud.℞.lactuce.ʒ.i.lẽtisci rose sic.añ.ʒ.iiij. oxifeu.ʒ.ij.oia ponant in.i.lib.aque ca.die ac nocte.cola ⁊ da bibere.¶ In siti ex salso flegmate in stomacho existẽte vomitus vel farmacia erit purgatio:deinde succus maratri apij coctus et colatus:vel mellicratũ cum aq̃ cal.vel oximel.vel apozima vbi maratrũ et anisum coquant.Sola aq̃ cali.valet similiter vinũ albũ et subtile.nutriat cibis colatiuis et mũdificatiuis.

¶ De eructuatione. Capitu.viij.


Ructuatio si sit extra temperamentuꝫ nature nocet cibarijs intra stomachũ cum prohibeat ad digerendũ: cuius causa vẽtositas inflatiua est:quã per os expellit natura. ventositas hic est ex stomachi defectiõe. hic stōachi defectio est ex mala complexione:vel quorũdam humorũ dominatione:si humores sint calidi fumose ructuabitur. si frigidi acide. ¶ Acida ructuatio.iiij. ex causis est. ex frigiditate stomachi:vel ex adunatione cibi:et multitudine sui: vel ex natura frigidissima:vniuersaliter causa ructuãdi est ex defectione caloris in stomacho: ne cibo domiuetur et digestioni sicut videmus in paruo foco si multa ligna et viridia apponamus. ¶ Unde cum vltra moduꝫ ructuare videmus si sit ex calida complexione inquiramus: quia refrigerandus erit stomachus cum frigidis syrupis:sicut syrupo ros.

viol. Si ex cacochimis sit: purgãdus est cũ apozimate ab- sinthij: ꝛ aloe vel oxifen. sero caprino sirupo acetoso: cũ oxi zaca. seu ptisana cũ succo maligra. ꝛ silia. ¶ Si ex frigida sit ꝯplexiõe sine materia calefaciam⁹ cũ calidis reb⁹: sicut cũ corticib⁹ pomi citrini pipere gariofil. mastice carui: ci- namomo alith. tyriaca magna: dyaniso: dyacimio: dyatriõ pipereon: dyagal. socrugene: ꝛ similibus Si ex frigidis sit humorib⁹: demus yerãpigrã. yerã. Gal. oximel. mellicratũ: dyazinzib. dyagal. dyaspermaton: gariofilatum: dyacal. dyacarui. si stomacus infirmi ista vẽtositate impleat: neq; eructuatio fiat: dentur vñ eño fiat: sicut mastic. ciminum leuist. anisuz squinãtũ. ʒʒ. carui: piper longum: ꝛ similia.

¶ De singultu. Cap. viij.



Singultus est malus mot⁹ virtutis desideran- tis expellere rem nociuam: qui multis modis fit. De repletiõe de inanitione. De corruptio- ne cibi infra stomacum ꝛ sui permutatione in pungitiuas qualitates. de frigiditate oris stõ maci: de ventositate inflatiua stomaci ex repletiõe vel ex multis humorib⁹ humidis vel ex multitudine potus ꝛ cibi. ¶ In singultu de repletione grauitas sentitur in stõaco: corporis repletio: digestiue virtutis defectio: plurimũ hec patiuntur seniores et quieti ꝛ humidis cibis nutriti. Qui singultus ex inanitiõe efficiuntur: vel ex nimio vomitu: vel ex indigestione: vel ex febre acuta: ꝛ hec plurimum patiun tur iuuenes ꝛ laborantes in acuta febre. ꝛ ex frigiditate sit oris stomaci: nihil horum sentitur que dixi: ex ventositate inflatur stomacus ꝛ venter extẽditur. singultus autem dif- ficile ꝛ dure medetur: sicut qui ex inanitiõe cõcreatur. Sed hic est rarus. ¶ Qui cum medicabit videat si ex plenitudi- ne sit: ꝛ vnde plurimum venerit: purgetur repletio cum far macia vel vomitu si virtus ꝛ tempus cõuenerint. sin autem: demus rem dissoluentem atq; calefacientem: sicq; mundi- ficantem os stomaci: castorei da. ʒ. ß. cum succo mente vel castor. ꝛ mastic. añ. ʒ. ß. cum aqua vbi cocta sint carui ꝛ ru- ta: ruta detur cum vino veteri: vel aqua vbi cocta sit ruta ꝛ pauco melle: ex composita medicina omnes dentur ty- riace ꝛ odorifera antidota: sicut gariof. dyagal. dyazinzib.

dyaciminum: dyacastoreum dyapiretrum dyanisum dya-
trioupipereon quodcunq; horum inuenias da cum aqua ca.
Calefaciamus a foris stomacum cum aqua calida. vbi co-
cta sint abrotanum origanum sansucum et similia: omnia
hic in aqua pluuiali cocta calefaciunt Epithima impona-
mus cum oleo castorino: laurino camomill. et similibus. In
repletione ex sanguine detur aqua ca. cum cassiafistu. vel suc
co solatri: vel maligrana. vel malorum succo galliacq; mu-
scata. ¶ Si vero sit ex inanitione cum acumine et calore ti
mendum est et suspitiosum. danda est aqua frigida: rodo-
stomacum cum rodoleon: demus ptisani. cum oleo viol. ca-
thaplasma apponatur frigidum stomaco: et similiter epithi
ma. ¶ In solutione ventris nutriamus cum lentibus et ace
to agrestium vuarum et aliis his similibus. ¶ In singultu
ex corruptione cibi in stomaco et mutatione sui in malas
qualitates: vtilior est medicina. s. vomitus: quo singultus
aufertur. ¶ In frigiditate oris stomaci vel ventositate den
tur calefacientia: sicut vinum vbi cocta sint vel nitrum cum
melle vel se. apii: ciminum: anisum: calamentum: abrotanum
mastix: cinamomum: alith. reubarbar. carui zinzib. conditum
vel aliquod antidotorum: in singultu ex repletione dictorum.
Menta i singultu ex frigiditate iuuat. ¶ Succus maligra.
qui muscidus est: et acumen mali citri. iuuat singultum ex co.
ru. epithima supponatur olei anisinum anetinum laur. et myrti-
num. ¶ In singultu ex cibis calidis et siccis incendentibus et
nimiam siccitatem in stomaco facientibus aquam frigidam demus
et amigdaleon cum aqua frigida: oleo ro. cum aceto oxizaca.
cum aqua frigida syrupo viol. prunorum. Extinguitur omne ge-
nus singultuum: si infirmo timenda vel auxia nuncientur: na-
tura enim ex cogitatione singultum impedit. sternutationes
fiant cum gariof. rosa: pipere calamento condisi. sternutatio
enim mouet stomacum et expellit ventositatem. Item iuua
tur singultus manuum: pedumq; cubitorum ligationibus.
Iuuat tenere flatum ad singultum et oscitationem. anheli-
tus enim si stringitur: et longo tempore pectori includa-
tur dissoluitur: quia ex necessitate calefit: deinde perforans stri
ctas vias in quibus si inueniat ventositatem expellit et eiicit.

¶ De fastidio.   Cap. ix.

Ualiciq3 continuã vult custodire sanitatẽ. stomacũ custodiat: ne cũ sibi necessariũ sit cibũ prohibeat: neq3 plus det q̃ digerere valeat. Quesitũ enim fuit a Gal. quare parũ manducaret. Respõdit. intendo enim manducare vt viuaz: alij intendũt viuere vt mãducent. dixit Porphyrius. differentia inter me ⁊ vos est in vita hui⁹ mũdi. Ego em̃ non comedo nisi vt viuã: vos viuere mũdo amatis vt comedatis. Interrogauit iterũ. Gal. quidã que medicina est perfecta. Respõdit. abstinẽtia. Plato dixit. Abstinẽtia est duobus modis: vel enim est vniuersalis vel particularis. vniuersalis vt nõ mãducet nisi cũ vehemẽs ⁊ magn⁹ fuerit appetitus. particularis. vt ꝯsideratis element[ ]is tibi dñantib⁹ vtaris sibi opposit[ ]is cõuenientib⁹. Antiqui parũ comedere p̃ceperũt vt calor naturalis dñetur sue digestiõi. Si em̃ comedamus hic que calor naturalis nequeat digerere: fastidiuz gñatur: fastidiũ magnũ est nocumentũ ad sanguinẽ corrũpendum ⁊ morbum generãdum. Quod si sit ex malis cibis grossis generãtibus chimos grossos: morbi duri ⁊ diuturni generant. ¶ Morbi nascẽtes ex fastidio. iiij. modis fiũt: vel ex magnitudine fastidioꝝ: vel ex mutatiõe quã in corpe faciũt: vel ex natura fastidientiũ: vel ex virtutib⁹ singuloꝝ mẽbrorũ: ex magnitudine fastidioꝝ multa fient accñtia molestationũ: si parua sunt ecõtrario. Diuersant in mutatiõe. Si cibi vnde fastidiũ fit in flegma mutent: oxiremiã faciũt siue gignunt: si in colerã: fumosa eructuatio efficitur. ¶ Ex naturis fastidientiũ: q2 qui non bñ sensibilẽ habent stomacum: non puncturã neq3 dolorẽ sentiũt: neq3 multam solutionẽ: vel cordis tremorẽ: neq3 capitis dolorez. si stomacus sit sensibilissimus omnia predicta sentit ⁊ patitur ex membrorum corporis virtutibus: q2 debiliora membra de fastidio sentiũt dolorem. verbi. g. si caput est debile sentit dolorem. grauitatẽ. vigilias. alienationẽ mentis. Idẽ patiũtur singula membra debilia. si totũ corpus debile sit magnam febriũ ⁊ rigoris passionẽ habebit. ¶ Unde oportet fastidiosos: ⁊ qui sanitatem custodire volũt vt caueant fastidiuz: ⁊ cum sentiũt festinẽt ad vomituz anteq̃ corrũpatur ⁊ mutet cibus. Si vomere nequeũt studeamus facere solutionnem

ventris in cibo mutato & corrupto optima est aqua calida: & vt omnes cibos corruptos euomāt. Quod si nec cū aqua calida euomuerint detur potio vomica. Certificati stomacum corruptis esse cibarijs mūdatū: demus citoniatur. dyamillon. Epithima superponatur stomaco cum oleo nardino: vel masticeleo. Si vomit⁹ nō possit dari: fiat clistere. et similiter de potu sicut & de cibo iudicamus.

¶ De abominatione. Cap̄. x.



Cum homo anteq̄ cibum accipiat abominationem patiat̄: mali chimi in stomaco esse intelligūtur: qui si sint in spaciositatē stomaci facile cū vomitu possunt expelli. Si conclusi in suis pelliculis: abominatio fit inde: neq̄ vomitum facit: q̄z hūores illi inclusi sunt & inuiscati ori stōi. si sint calidi generāt sitim & fumose faciunt ructuari. si sint frigidi appetit⁹ nimi⁹ fit sine siti. ¶ Medicina hoꝝ in stomaco inclusoꝝ triplex est: vna coctio humorū. secūda tēperamētum eorū. tertia purgatio eoꝝ. Coctio est flegmaticorū ꝓprie et crudorū quā adiuuat taciturnitas somn⁹: q̄es: abstinētia. & dari rē subtiliatiuā cōuenit & dissolutiuā: humores colerici: vel flegmatici: vel melācolici: quos natura nō potest immutare in sanguinē. si subtiles sint neq̄ multū in stomaco viscosi solo vomitu possunt emitti. cū ptisano. mellicrate. aliquādo cū aqua ca. si sint grossi & substātie stomaci nimiū inuiscati: abominationē faciūt nimiā: vnde oportet eos rem incidentē & subtiliātem dari: sicut radic̄. & oximel & similia postq̄ a pelliculis stomaci hūores extrahētur cū yerapigra purgabūtur que tertiā partē habeat. & duas aloes. pillule auree valent. ¶ Si stomacus de malis humoribus sit plenus purgabitur. deinde suam complexionem reficiamus & confortemus cum mastice. menta corticibus fistici. gallia. gariof. spica. cardamomo. & similibus aromaticis & cōfortatiuis: demus similiter trociscos confortātes. sicut trociscos rosa. camphoratos: de spodio. de sandalis. cum syrup̄. similiter confortatiuis: sicut ro. syrupo melle ro. syrupo de malis siue citonijs. de maligra. cum menta facto: ex omnibus que in vomitu dicentur abomminatio iuuatur.

De vomitu. Cap̄. xi.



Onum est corpori si vomitus non necessarius sibi sit:et si necesse habeat vt ẜm crisim fiat. ¶ Est autē vomitus cuz os stomaci moueatur in expellēdis eū grauātibus vel pungentibus cibis:siue humoribus:aliqñ fit vomitus ex stomaci defectionibus:cū retinere cibos vel humores nō valeat:qꝫ natura sursum eleuat cū pars stomaci inferior ore sit fortior:vel inferius natura deprimat cuz os stomaci sit fortius pte inferiori. In vomitu sine multoꝝ vel maloꝝ ciboꝝ acceptionibus malos humores esse pungitiuos intelligimus in ore stomaci. Quoꝝ significationes perpēdūtur in his que euomuntur.si ex co.sicut cū calore inueniꝫ in illius cibi digestione:si ex flegmate ꝛ frigiditate inueniaꝫ cibus non coctus ꝛ crudus. G.colera inquit facit abominationē et appetitiue virtutꝭ defectionē:sicut in flegmate salso abominationē faciente ꝛ sitis defectionē. ¶ Si sanguinem euomat rupturā alicuius vene in ysofago vꝉ in stomaco significat vel incisionē:vel sui putrefactionē. Qꝫ vel ex causa primitiua fit vel antecedēte:si sanguis sine dolore et vomitu exeat apertam venam in meri vel in stomaco sigt. Qꝫ si exit cū dolore ꝛ colore rubeo vꝉ claro:ostēdit in meri incisionē vene vel in stomacho.qui preterito iam dolore egreditur ꝛ difficilis est in exitu:et color suus niger est:vulnera significat venā corrodentia ꝛ putrefaciētia:aliqñ sanguis euomitur:qui ab aliis mēbris ad stomachū confluit: ꝛ est malū signū:hic autē exit mixtus cū quibusdā humoribus stomaci. ¶ Si medicari velimus vomitū an ex causa sit os stomaci grauāte et pungente ꝑquiramus:vñ non opꝫ vomitū constringi:neqꝫ prohiberi ipsuz:nisi postꝗ̄ stōacus de malis humorib⁹ mūdificatur:qui cū vomitu egrediunꝫ sed si timeam⁹ vt vomit⁹ augmenteꝫ ꝛ deficiat ifirm⁹:opꝫ vt digestionē inꝗramus:ꝗ̄ si sit mollis dem⁹ sapā citonioꝝ syrupū myrtinū:syrupū maloꝝ grañ.syrupū pomoꝝ:piroꝝ cū spodio.vel trociscos ꝺ balaustia:denꝫ etiā galla.spodiū cū syrupo stiptico:mespiꝉ. dem⁹ ius miliȷ.ordei. cū amigꝺ. oīa autem assentur:ponanꝫ in aqua quā bibant.spodiū cortices fistici.ponatur super stomacū cathaplasma stipticuz et odoriferū:si sint stiptici.demus cassiāfi.pruna. syrup. de

prunis. Clystere faciamus lene ⁊ suaue. ¶ Si de colera rubea sit vomitus et virtus custodiatur: cũ oxifeni. et absinthio et viol. et sirupus purgemus. si virtus. etas. ꝯsuetudo. tẽpus nos adiuuent: flobothomem⁹ basilicã de dextra manu. ¶ Si de flegmate yerãpig. demus et apozima calamẽti. tyriace. ʒ. i. cũ succo mente. demus mentẽ. lignum aloes mastic. galliam. ¶ Si vomit⁹ de colera nigra fuerit: flobothomemus basilicã. si virtus. etas. ꝯsuetudo tẽpus nos adiuuent: si nõ possumus: vẽtosas in ambo latera ponamus: clystere faciamus de camomill. cc. se. succo aneti. furfure. melle. obsomogaro. sisameleo. et siribus: demus oximel. ¶ Si vomitus sit ex sanguine flobothomemus basilicam: si nõ aliquod ꝯtrium impediat. si aliqd impedierit: vẽtosas in vtroqꝫ ponamus crure. medicinã illã ponam⁹. vel faciamus quã in sanguinis screatu dixim⁹. qui de pectore egreditur. G. cui inquit in stomaco cibus nõ remanet: sed semp vomit: accipiat sumac. ciminũ. que insimul pistata cũ aqua ro. bibat: multũ eñ iuuat. ¶ Si vomitus ex defectione stomaci sit: neqꝫ cibum cõuenientẽ retinere possit accipiat omne stipticum ⁊ odoriferꝫ medicamẽ seu cibum. Juuat mẽta pistata cũ oleo ros. tẽperata: vñ inungatur et os ⁊ nares.

¶ De inflatione stomaci. Capit. xij.



Inflatio stomaci est aer non coctus frigidus et grossus nascens ꝓprie in stomaco de inordinata dieta. Aliqñ in capite fit ventositas: qꝛ vẽti motio naturaliter petit superiora: nascitur et tunc in toto corpe: maxime in ydropicis. ¶ Est autẽ inflatio vel de humoribus crudis: vel melicis: sed differunt adinuicem: qꝛ de crudis humoribus mollis et humida: de melancolicis sicca ⁊ dura. ¶ Hec inflatio cuꝫ veniat opꝫ vt sibi succurratur cũ medicina vẽtositatis ventris dissolutiua: sicut cũ cimino in oleo cocto inunge os stomaci. similiter maratrũ apium dauc. petrosil. anisum valent: si stomacus fuerit infrigidatus cũ oleo vbi coctũ est ciminũ: qđ facimus de. se. rute. et baccis lauri. vngimus: vl damnileo. masticeleo. oleo nardino. oleo nigelle. cicuta pistata cum melle tẽperata detur ad bibendũ in modũ ciceris cũ succo apij. castorei. ʒ. ß. similiter valet: dem⁹ etiã carui cũ aq̃ cal.

vel cum vino cocto: demus antidotũ. dyaciminũ. dyasperma-ton dyanisum. socurgene. dyalaca. Itẽ polij montani. cala menti. anã. ʒ. v. fac coquere in. iij. lib. aque: vel cũ vino. ⁊ ad vnã redige cola et da bibere tertiã partẽ lib. cum oleo nar dino. succus maratri cũ cassiafi. simil'r valet succus mente et sisimbrium. calament. camedreos simplex seu ꝯpositus coctus et colatus cũ amigdaleo valz inflationi ypocũdrice et ventositati melancolice: vẽtosam in medio ventris po-namus: circũdemus vmbilicũ sine scarificatione multis vi detur iuuare. Iuuat iterũ somnus et balneũ. ¶ Epithima valens ad inflationẽ stomaci: ypocũdrie et vẽtositati frigi-de. ℞. anisi. maratri. cimini. anã. ʒ. vi. aristol'. lon. squinãti. carpobal'. anã. ʒ. iiij. calamẽ. ameos: spice: polij. ana. ʒ. ij. cc. mastic. gariof. anã. ʒ. i. oĩa pistentur: et in. iiij. lib. succi ma-ratri ponantur et ad. i. lib. coquant. deinde accipe amigd. lib. i. omnia coque quousq; ad oleũ redigantur. da bibere ʒ. iij. in succis herbarum supradictarum.

¶ De obuolutione intestinorum. Cap. xiij.



Orturam sepe patitur intestinũ: vl' ex grossis chimis inuiscatis: vel colericis quandã faciẽ-tibus egriditudinẽ: sicut patiuntur qui sepe porris vtunt et similibus: ex grossis chimis esse intelligimus ex magno dolore in intesti-nis sentiẽte: vel ibi ꝑmanẽte cũ grauitate: si ex hũorib9 co lericis sit dolor nimius sentit cũ calore ⁊ siti. si ex vẽtosita te grossa mutat dolor de loco ad locũ. gurgulatio est in in-feriorib9 ventris: aliqñ tortura cũ digestione est: aliqñ nõ. ¶ Si ex grossis sit chimis: qd ex sigtionibus intelligit di-ctis: dãdũ est carpobal'. et nemicha. ana. exagi. i. pistent et demus. ʒ. ij. cũ aqua cal'. sil'r socrugene. ℈. ij. cuz apozimate dauci ⁊ centauree. anã. exag. i. cũ sapa. sil'r valet. ¶ Si ex co lera sit rubea: det psilium lotũ cũ se. portul'. oleo ro. aq̃ fri-gida. se. citruli et malue cũ syrupo al'. et oleo ro. est aq̃ frigi da. ¶ Si ex vẽtositate sit grossa dem9 se. nasturtij assatũ. si solubilis sit nõ assatũ. si stiptic9: sil'r apij se. anisi. cũ aq̃ ca. ¶ Medicina valens inflatiue vẽtositati intestinoꝝ et emo royd. ℞. anisi. acori carui eq̃le põdus: fac puluerẽ. frica cũ oleo amigdaleo. dans exagi. i. ieiuno. ¶ Trocisci valentes

colerice passioni.torture.ꝛ īflationi. vomitui angustie siti. ℞.apij.anisi.añ.ʒ.iiij.absinthij.ʒ.vi. myrthe.ʒ.iij. fac pul. tempera cum aqua faciens trociscos da bibere cum vino. ¶ Apozima valēs molliciei stomaci.et ventositati:torture dolori.℞.frondiū lauri.ʒ.i.piperis lō.ʒ.i.carpobal'.carui. añ.ʒ.i.reubar.ʒ.ß.fac coqui in aq̄ et da bibere. ¶ Aliud similiter valēs molliciei stomaci vētositati.dolori laterum torture:frigiditati renū.℞.carpobal.carui.añ.exagi.i.ʒʒ. galange.ciperi.añ.ʒ.i.oīa pistentur. et coquant̄ in.i. libr. aque.colentur.et cū trociscis bibere dent̄ de absinthio vl' aniso.vel lac̄.¶ Si tortura sit cū passiōe col'ica medicabit̄: sicut in passiōe colerica dicet̄:ꝛ si cū pōdere:ꝛ solutio medicabit̄ sicut in dissinteria dicetur. ¶ De lięteria. Cap.xiiij.



Ienteria est exire comesta vel bibita in eadeȝ q̄litate qua sunt accepta.G.hanc passionē diffiniuit breuissime dicēs.Lienteria est digestionis ablatio cū cibus in stōacho nullaten⁹ mutetur in liquorē:nec in colorē:nec in odorem. ¶ Hec passio nascit̄ ex defectiōe ꝟtutis ꝯtentiue in stōaco vel ex vulnerib⁹ in sup̄ficie stomachi et intestinoꝝ. Defectio contentiue est ex mala ꝯplexione stōacho dn̄ante: vel intestinis:hec cōpl'o sic est perfecta et firmata vt exire nequeat:aliq̄n inter stōm et intestina humor ꝓprius vnde nascitur est flegma.patitur infirmus semꝑ oxiremiam.i.inseparabile accidens:exit cibus ilico cū ingredit̄ sine vlla digestione vl' exꝑssione ꝟtutis:vulnera in sup̄ficie stōachi vl' intestinoꝝ causaȝ hn̄t:humores acutos calidos pūgitiuos insequētes cōtentiuā virtutē velociter anteq̄ digerere incipiat:hoc mō infirmus sentit pūcturam ꝛ ardorē:ꝛ nisi festinem⁹ medicinā in dissinteriā mutatur: hec spēs lięterie nō hȝ oxiremiā in p̄ncipio:que si q̄nq̧ appareat cibū morari in stōacho tādiu ibi esse sig̃t donec natura aliquātulū mutat:vn̄ naturā intelligimus in suā actionē reuersaȝ.¶ Sed cū videat̄ infirmus nihil tenere intra stōm:vnde hoc fiat inquirendū est:aut eñ est ex defectiōe ꝟtutis cōtētiue in stomacho:vel intestinis:vl' ex vulnerib⁹.si ex defectiōe ꝟtutis cōtentiue:videndū est vn̄ defectio sit:aut ex mala ꝯplexione sibi dominante:aut de materia ibi adunata.si sit ex ma

teria ibi coadunata:mundificandi ſunt humores cū medi-
cina que cū expreſſione deponat.ſi ex mala cōplexione ſit
ſola:interrogemus infirmū vtrū ardorem ſentiat intra ſto-
macū et ſitim et fumoſam eructuationē: ex his enī intelli-
gimus:qꝛ ex incēſione caloris ſit:ſi nō cenſerint ⁊ mł'tū co-
mederint et parū digeſſerint ꝑpendimus ꝙ ex frigore ſit:
deinde medicāda ſunt ꝯ̄ria cōtrarijs.¶ Si ex calore ſit de-
mus ſe.citonioꝝ.⁊ piroꝝ.ſyrupum ro.myrtinū.vel de mał.
vel neſpił.Quecūq; hoꝝ volueris danda eſt.ʒ.i.cuꝫ ſpodio
vel trociſcis de ſādał.vel de ro.dyamileō.dyacitonitē.Ca-
thaplaſmata ponamus frigida et odorifera.ſicut ſandał.
ro.cāphora et ſiłia.Nutriamus cū pilł.ꝑdic̄.faſianis.ouo-
rum vitelł.que oīa conficiantur cū aceto vuarum agreſtiū
vel acidarum:cū maligrana.acidi ſucco.vel aceto vel ſuc-
co pomi citri.ſi hec oīa habueris coquantur vt ſumac ⁊ ſit
iuuantior medicina.ſedeat infirmus in aqua vbi cocta ſint
ypoquiſtiđ.celſi cortices.caſtanee flores maligrana.corti-
ces ⁊ ſiłia.¶ Si ex frigiditate ſit deƚ infirmo ſuccus mali
grana.cum mēta.dyacoſim.dyamaſtic̄.cataplaſma ſtōaco
ſuperponamus cū laudano.oleo nardino.oleo maſticino.
cibaria demꝰ ſtiptica et aromatica ſtomaci ꝯfortatiua.
¶ Si ſolutionē contentiue virtutis ex defectione ex vulne-
ribus habuerit:opꝫ dari infirmo mūdificatiua putredinis
comeſtiua male carnis:de vulneribus:ſicut tyriacam.mel-
licratum et ſiłia.Cum ꝟo certificetur:qꝛ vulnera ſunt mū-
dificata.et materia eoꝝ purgata: dentur deinde ſtiptica et
ſubtiliatiua:ſicut ro.amidū.vel bolus armenicus dragag.
maſtix.ſanguis draconis ſuccus arnoglo.crocus ſpodium
et ſiłia.In ſero demus pſilium cū oleo ro.et aqua frigida.
Nutriamus eos cū perdicibus:ſtarnis:turturibus.Cauea-
mus de cibis duris ad dirigendū.¶ Cōpletis que voluimꝰ
de curanda lienteria ſꝫm curam medicinalē:et artificialem
cognitionē:opꝫ hic medicinā dici cōpoſitam iuuantē om-
nimode genus ſolutionis:⁊ inteſtinoꝝ lenitatis:⁊ defectio-
nis ſtomaci que recipit retinere nō valētis.Dicemus auteꝫ
aliā medicinam ꝯpoſitā valentē ad vomitū et abominatio-
nē:huic enim loco pertinet.¶ Trociſci valentes ad omnē
ſolutionē ventris.lienterie:et lenitati inteſtinoꝝ.℞.roſ.

spodij.an̄.ʒ.iiij.berberis.se.herbe acide.an̄.ʒ.vi. hypoq̄st. gumi.thuris.se.myrthe.coriādri.infusi aceto die ꝛ nocte: omnia assa ꝛ fac puluerē:tēpera cum succo cytoniorū: fac inde trociscos:da bibere cū syrupo citonioꝝ. ¶ Alij quos similiter paulus dixit valere. ℞.cortic.maligra.galle.an̄. ʒ.viij.se.myrthe.ʒ.iij.sumach.ʒ.xxiiij.fac inde puluerē:tēpera cum vino acido:fac trociscos pēsantes.ʒ.ij.ꝛ da cum aqua frigida. ¶ Alij valētes ad colericā passionē ꝛ stomachi defectionē:ꝛ ad vomitū continuū. ℞.ro.se.herbe acide.an̄.ʒ.iij.spodij balaustie.ana.ʒ.ij.se.portul᷑.boli. amid. gumi arab.myrthe.se.an̄.ʒ.ij.spodij.exag.i. oīa coquātur cum sumach.c̄c̄.an̄.ʒ.ij.fac pul.tēpera cuꝫ succo citonioꝝ. fac trociscos pensantes.ʒ.ß. ¶ Aliud. ℞.gumi.boli.coriādri assati.ana.ʒ.i.tēpera cū succo myrthe fac trociscos.ʒ. i.da.i.cum syrupo stiptico. ¶ Puluis.Jo.Dam̄.valet fluxui sanguinis ꝛ defectioni stōachi de frigiditate. ℞. mastic.cube.gariofi.ana.ʒ.v.ligni aloes puri.ʒ. xx. gallie.ʒ. iiij.zuccar.ʒ.xl.fiat pul.dentur ad bibendū.ʒ.iij.cum odoriferis syrupis. ¶ Aliud.valet ad solutionē nimiā ꝛ vomitū.stomachū confortat. ℞.ossium staphide.ʒ.i.vue pas. assate.sumach.ana.ʒ.x.celsi.castanee.hypoquisti.an̄.ʒ.vij. coriandri sicci.cimini.alb.infusi in aceto ꝛ desiccati. atq̄ cocti psilij cocti.an̄.ʒ.iiij.se.acide.spodij.se. myrthe.cocte gallie.ana.ʒ.iiij.maligra.acidi cocti.ʒ.xv.fac pul.ꝛ da bibere.ʒ.iij.cū aqua frigida vel cum quibusdā syrupis stipticis:vel succis. ¶ Alius syrupus valens ad defectionē stomachi:ꝛ debilitatē appetitiue virtutis: ad vomitū:et ad defectionē virtutis digestiue que est cum fortitudine sensus stomachi:his etiā valet qui patiūtur aliquid post farmaciā:vel ebrietatē:vl᷑ ingluuiā. ℞.rose.spodij.masti.gallie:ana.ʒ.iij.se.portul᷑.berberis.sumach.ana.ʒ.ij. gariofi. masti.cubebe.cardamomi.an̄.ʒ.i.ꝛ.ß.ligni aloes puri.carabe.se.acide.coralli incensi.boli. ana.ʒ.i.spice. cinamomi.alithei.asari.ana.ʒ.i.ꝛ.ß.fac pul.frica cum oleo rosa. deinde pone zucca.ʒ.xx.da bibere.ʒ.iij.cuꝫ aqua frigida: vel cū syrupis iā dictis.si quis velit tpare tēperet cū syru. ro. ¶ Syrupus valēs ad stomachi defectionē:lienteriā.vomitū:ardorē. ℞.sumach.cortic.mali.se. mythe.ana.ʒ.xx.

omnia coquātur in.iiij.lib.aque donec redigātur in.i.colē-tur.deinde succ⁹ piroꝝ accipiatur:vel mespiloꝝ. citonioꝝ. misceantur cum ipsis equali pōdere:ꝛ zucca.lib.i.ꝛ.ß. fac syrupū.da bibere.ʒ.i.cum aqua frigida.¶ Aliud.valēs ad singultū ex frigidis humoribus:siue calidis. ad vomitum de co.ru.vel de flegmate:vel de colericis humorib⁹ ꝛ visco sis:in ore.stōachi.melicis:vel flegmaticis.℞.succi malig. cum pulpa sua interiori.lib.v.succi calamenti.lib.iiij.vini odoriferi.lib.iiij.omnia coquantur vsqꝫ ad medietatem: deinde colētur:mitte zucca.vel sape.lib. iij. postea coque donec fiat syrup.deinde pone in vase vitreo ad solem per dies.viij.ore vasis bene opilato ne aer intus eat.postea da ʒ.i.vel.ß.¶ Epithima valens stomacho molli ꝛ defecto.ꝛ ad vomitū de calore incensionis cū ardore stomachi:exte-rius vnge inde:vel da bibere.ʒ.iij.cum succo maligra.vel syrupo stiptico.℞.sandal.al.ꝛ ru.aā.ʒ.iiij. balaustie.ʒ.iij. terre sigillate.spodij.masti.aā.ʒ.i.gariof.cardamomi.aā. ʒ.i.omnia pistētur:ꝛ in oleo ro.ponātur.succi solatri.succi frondiū vitis.aā.lib.i.cum suaui igne coquātur vt solum oleū remaneat.pone in vase.¶ Dyascorides dixit.ꝛ de flo re vitis accipias:ꝛ muscidū duobus dieb⁹ facias ꝛ in oleū onfacinū ponas ꝛ aliquantulum olei rosa.valet. et valet quantum oleum rosaceum.

¶ De dissinteria. Cap.xv.



Dissinteria est egestio sanguinis cū excoriatōe vel vulneratione sui.¶ Causa eius vl interior est vel exterior.Interior sicut digestio.al.ege stio col'ica.acuta pūgitiua quā patit infirmus cum per intestina colera acuta transeat perfo rans ꝛ excorians:vel ex suo acumine vulnerās:vel ex salsi flegmatis acumīe:ꝛ sua salsugine idē in intestino faciēte: sicut videm⁹ in vitri actiōe vel ī vitreo flegmate vel aquo-sa humiditate. Exterior sicut de farmacia que ex virtute sua ꝛ acumine facit simile.Cum eñ intestinū inueniat de-fectum ꝛ discoopertum excoriat velociter ipsuꝫ.¶ Alīs si-gnificatio dissinterie est tortura ꝛ angustia: ꝛ digestio san-guinolēta.mixta cum colera rub.vel cū re alia coagulata alba ꝛ viscosa in iteriori quasi vestimētū intestini.¶ Par-

ticularis significatio dissinterie est cũ hic apparent in di-
gestione. si eñi est colerica intelligimus esse ex colera rub.
Si flegmatica cognoscit̃ esse ex flegmate salso. si exterior
sit causa ex inq̃sitiõe infirmi est intelligenda. ¶ Cum ergo
dissinteria sit in inferiori intestino. medio vel in supremo
necesse est vt intelligat̃ significatio: vnde a seinuicẽ diffe-
rant: qđ intelligun⁹ ex loco doloroso: ⁊ ex qualitate rei cõ
mixte digestiõi: ⁊ multitudine cõmixtionis: id est si sentit
infirmus dolorẽ in sup̃iori stomacho ibi morbũ esse intel
ligim⁹. Egestio in hmõi ĩfirmo mixta est cũ subtili sangui
ne cuꝫ quadã rasura abominabilis odoris: si in medio sit
intestino fit dolor in superiori vmbilico. egestio mixta est
cum illa re que dissinterie est causa. si in inferiori sit intesti
no: quasi sanguis vel rasura exit in initio cũ pondere ⁊ tor
tura: ⁊ incisura. dolor sentit̃ in ĩferiori vmbilico: ⁊ postea
stercus sanguineũ a rasura mũdificatũ egredit̃. ¶ Oꝫ aũt
festinemus vt dissinterie medicemur: ne forte inueteret̃: ⁊
in vulnera mutetur saniesq̃ eiiciatur: ⁊ intestinũ findat̃ et
mors sequatur. Cum autẽ medicari disposuimus: vnde et
vbi sit perquiram⁹. si sit in intestino superiori: demus me-
diciuam bibendã: fit eñi ex propinquitate intestini ad sto-
machũ ⁊ colligantia sui ad ipsum: si in inferiori sit intesti-
no medicandũ est cum clister' propter vicinitatẽ huius in-
testini ad anum. si in medio intestino medicabitur cũ me-
dicina ⁊ cum clisteri. si in superiori perpenditur intestino:
perquirendũ est vnde fuerit: siue de colericis humorib⁹: si-
ue de flegmaticis. ¶ Qđ si sit de colericis acutis: demus
omni mane infirmo. ʒ. iij. de gũmi arab. cum syrupo myr-
tino ⁊ aqua frigida vel. ʒ. ij. psilij assati. ⁊. ℥. ß. de oleo ros.
cum aqua frigida ⁊ succo portul'. ⁊ arnoglose: cũ quolibet
hoꝝ volueris da bibere. ℥. i. succi citonioꝝ gũmi ara. cũ la-
cte caprino. ʒ. ß. accipe lac caprinũ ⁊ rizi eq̃li põdere: et fac
coqui ad medietarẽ lactis. In aqua quã sunt bibituri po-
ne gũmi arab. assatũ bolũ ⁊ spodiũ ⁊ da bibere cuꝫ syrupo
de myrtha vel ro. ⁊ similib⁹ dem⁹ micã panis assi: ⁊ parũ
gũmi ara. ⁊ amig. assatas dem⁹ iura de rizi: ⁊ amido asso
vel oua ĩ aq̃ cocta vl' accipiam⁹ amid. ⁊ micã panis assatã
faciam⁹ inde iura ad bibẽdũ dãda: si febres nõ hñt pullos

perdices starnos comedãt fasianos: et similia. Puluis va-
lẽs ad excoriationẽ et vlceratione intestinorum ex colera ru.
et acuta et ad digestionẽ sanguinis et dolorẽ et põdus et tor
turam. ℞. boli. ʒ. vi. gũmi. se. por. se. myrte. añ. ʒ. iiij. et. ß. et
oĩa assata sint spodij. se. acide amidi assi. añ. ʒ. iiij. se. mal-
ue assi acatie. añ. ʒ. i. et. ß. fac pul. fricãs cũ oleo roß. deinde
mitte. ʒ. iiij. et. ß. psilij assati. et da bibere. ʒ. ij. cum syrupo
myrtino vel citonio. sicut cum aqua frigida.
¶ Si dissinteria sit de grossis humoribus: et flegmaticis:
demus. ʒ. ij. nasturtij assati cũ aqua ca. vel castanearum. ʒ. iij.
cũ aqua frigida. masti. ʒ. i. et. ß. cũ aqua frigida vel acidorũ
staphide assatorum. ʒ. iij. cũ aqua ca. ¶ Puluis valẽs ad dis-
sinteriã d salso flegmate. ℞. nasturtij assati. ʒ. vi. boli. ʒ. v.
celsi. gũmi arab. amidi. se. basiliconis. añ. ʒ. iiij. oĩa assata
croci. sanguinis draco. balaust. añ. ʒ. i. fac pul. et da bibere.
ʒ. iij. cũ syrupo myrtino vel citonio. vespere et mane. ¶ Tro
cisci valẽtes similiter ad sanguinis fluxuz a superiori: sicut
a pectore pulmone: et ad fluxum menstruorum. ℞. boli. se. por
tul. añ. ʒ. iiij. spodij. se. acide. ro. balaust. myrthe coriandri
assi amidi. añ. ʒ. iij. acatie: hypoqui. coralli rub. assati. añ.
ʒ. iij. sumach. ʒ. iij. et. ß. dragagã. carabe: se. malue vtriusqz
assi. añ. ʒ. i. fac pul. tẽpera cum succo arnoglose faciẽs tro-
ciscos. ʒ. i. et. ß. da bibere vnũ cum succo citoniorum: vel syru-
po aliquo stipticorum. ¶ Aliud valet similiter. ℞. galle ba-
laust. cortic. maligr. añ. ʒ. i. et. ß. rose cubebe gallie. añ. ʒ. ij.
gũmi opij. cc. ana. ß. fac puluerẽ tẽpera cum succo myrthe
fac trociscos. ʒ. ß. da bibere vnũ cũ qbusdã syrupis. ¶ Mi-
clete valet ad dissinteriaz dyariã pondus tenasmon exco-
riationẽ intestinorum vulnera et confortationẽ stomachi. ℞.
mirabo. chebul. indorũ. añ. ʒ. vi. bellirici emblici. añ. ʒ. iiij.
fac oĩa frangi et cum oleo ro. frica deinde assa. postea acci
pe nasturtiũ assum. ʒ. i. cimini maratri anisi ameos carui.
ana. ʒ. ij. oĩa infunde aceto. xxiiij. horis deinde frica et assa
misceasqz cum prioribus: fac pul. deinde accipe spodij ba-
laust. masti. boli sumach gũmi. añ. ʒ. i. et. ß. fac pulue. mitte
omia priora et pista: et cum oleo rosa. fricans tempera cum
syrupo citoniorum dans bibere. ʒ. iij. cum syrupo myrthe.
¶ Si vulnera et excoriatio in inferiori intestino sint vidẽ-

dum erit: vnde sint. si eñ ex materia colericca sint ⁊ acuta clistere est eis optima medicina propter propinquitatẽ loci. hoc in initio clistere est eis faciendũ. apozima de rosis vitells ouoꝝ oleo ro. de his fac clistere ⁊ rãnõ appone portula. ordeum mundatũ oĩa coque in. ij. lib. aque: deide accipe lib. ß. ⁊ mitte oui vitell'. olei ro. ℥. i. fac clistere. ¶ Aliũ ℞. succi portula. succi acide: succi virge pastoris succi arnoglose. añ. lib. i. olei ro. ʒ. v. vitell'. vnius oui terre sigillate ʒ. i. omnibus appatis fac clistere. ¶ Aliud. ℞. ordei mũdi lentium. ana. ʒ. vi. oĩa assentur balaust. ro. cortic. maligra. ana. ʒ. iiij. rizi lauati. ʒ. x. sepi de renibus caprinis. ʒ. vi. oĩa coquantur in trib⁹ libris aque quousq̧ veniat vd vnam. cola ⁊ accipe bolum gũmi arab. acatiã cerusam oĩa pulueriza: deinde sume vitell'. oui. ⁊. ℥. ß. olei rosa. et fac clistere. ¶ Aliud iuuans vulnera intestini. ℞. ordei rizi lauati. añ. ℥. i. balaust. se. ro. ana. ʒ. v. copularũ glandiũ. ʒ. iij. arnoglose. boli gũmi. añ. ʒ. ij. oĩa coquantur in tribus libris aque quousq̧ ad. i. veniãt. deide mitte vitell'. oui: olei ro. ℥. ß. coralli acatie. añ. ʒ. ß. omnibus assatis clistere facito. ¶ Nutriantur pull'. perdicibus starnis: omnia coque cum sumach demus milium rizi: et similia.

¶ Si excoriatio itestinoꝝ vel vulnera ex hũorib⁹ sunt flegmaticis ꝑcipiam⁹ clistere fieri cũ rizo loto bõbicino vsto: alumine vitellis ouoꝝ assatis oleo nardino vino ⁊ silib⁹.
¶ Si tenasmon habeat: faciamus lauari anũ cum re stiptica: sicut sunt trocis. maligra. cupule glandiũ rosa galla in aqua cocta: ⁊ anus inde lauetur: vngamus ante anũ cum oleo ro. ponamns cathaplasma de cõcula marina assata litargiro cerusa oleo ro. ⁊ similia. ¶ Si exiens de vulneribus intestini grossum ⁊ albũ sit: vel grossa sanies cũ sanguine: oꝫ bene ꝗquiri. Si eñ infirmus neq̧ febres habeat neq̧ sitim neq̧ defectionem virtutis neq̧ appetitus minoratur: faciam⁹ clistere cũ trociscis arsenici quos dicturi sum⁹ in fine hui⁹ capl'i. Si ✗tus defecerit ⁊ febris fortis fuerit ⁊ appetit⁹ auferꝛ: maxie si vsq̧ in sui substãtiã intestinũ perforatũ patiaꝛ: ⁊ qđ exit est quasi corrigia subtilis siue pili: opꝫ maxime caueri trociscos arsenici. ¶ Clistere istud erit vtile. ℞. rizi lauati balaust. rose myrthe cupulaꝝ

glan.añ.ʒ.ß.oia coquantur in.iiij.lib.aque.⁊ ad.i.redige. colent ⁊ aufer.ʒ.v.deinde accipe de trociscis arsenici.ʒ.i.⁊.ß.vel.ij.scdm q virtus infirmi pati poterit ⁊ scdm albedinē exeuntis rei.si qd exit sanguis fuerit ⁊ necē fuerit hoc clistere fieri. Iūgam⁹ succi arnoglose.ʒ.iij.si augmētetur putredo vulneri ⁊ sanies opz.ʒ.iij.arsenici accipi.⁊.ʒ.ij.rizi vitel'.i.oui.ʒ.i.olei ro.medietatē de sapa: ⁊ faciam⁹ clistere. Si medicina exierit mūdificato vlcere de sanie festinemus subuenire cū altero supradictoꝝ clisteriū. Si vero vulnus mūdificatū nō fuerit cū hmōi medicamie oꝫ aliud clistere fieri cū obsomogaro ⁊ melle statim sine mora. Mūdificato aūt vulnere q̄ citius possum⁹ clistere molle faciamus: qd supra iā diximus anteq̄ sanies illa in vulnere intestini adunet. ¶ Trocisci arsenici quos p̄posuim⁹. ℞. arsenici sandarace.añ.ʒ.i.⁊.ß.calcis viue.ʒ.iij.carte bōbicine assate acatie.añ.ʒ.i.fac pul.tẏa cū succo arnoglose faciēs ide trociscos. ¶ Aliud. ℞.arsenici sandarace fecis aceti: assate acatie: gūmi.añ.ʒ.i.⁊ fac pul.calic.viue.carte bōbicine incēse.añ.ʒ.ij.aluis opij.añ.ʒ.ij.⁊.ß.fac pul. tēpera cū vino ru.fac inde trociscos.

De dolore yliȷ. Ca.xvi.



Leos est dolor intestinoꝝ prohibens stercus exire ab inferiori parte: ⁊ aliquando cogens manere: cui⁹ causa est bifaria vl' de calido apostemate in subtili intestino nascente vel de humorib⁹ frigidis grossis ⁊ crudis inuiscatis accidentia sua inseparabilia sunt vomitus spissus: oia que bibit euomit: dolor est nimius.tortura in ventre superiori. ¶ Ileos de apostemate habet tumorē in vētre extensionē febrem ⁊ sitim: qui de humoribus frigidis est neq̄ tumorem: neq̄ extensionē: neq̄ sitim habet: neq̄ febrē: sed accidentia post succedentia sunt frigiditas extremitatū corporis angustia vigilie instabilitas: vniuersaliter hic morbus est pestifer⁹ ⁊ mortalis aliquādo in secūda die interficiēs: aliqn̄ in tertia.raro sanantur. ¶ Cum patientē curare velimus an ex apostemate calido sit perquiramus ⁊ dem⁹ catarticum: ⁊ cassiāfistul'.⁊ mānam cum.ʒ.i.⁊.ß.de yerapigr. facta cum aloe loto: ⁊ oleo viola.ʒ.i.vel demus succum so

latri vel scariole: bene coctū et colatum cassiāfistu. māna cum.ʒ.i.de yerapig. Si alicuius sit virtutis et tempus temperatum fuerit:et etas iuuenilis:flobothometur de basilica vena:quantū sufficit:deinde demus apozima cum viol. cassiafi.māna. Clysterizetur cū malua ordeo lini se.viol. et similibus. ¶ Aliud. ℞.succū cucur. cū amigdaleo et succo camomille post vngamus ventrē cū oleis dissolutiuis:si de humoribus crudis sit et frigidis demus potionem quam eulogomenon vocant vel dyasenitiam vel ad apozima de sagapino vel pill.de yerapig.dissolutiuas. G.dicit cum solo vino medicasse. Clistere fiat de aniso camomil.fenugre.sambuceleo. ¶ Alis clystere de sisameleo fenugreco camomil. calamento et similibus:demus trociscos valētes ad yleon: de frigido humore. ℞.absinthij apij:se.anisi cimini cassiefis.an.ʒ.iij.myrrhe castor.spice.an.ʒ.i.et.ß.piperis lōgi.opij. ꝯc.ana.ʒ.i. fac pul. et temperans fac trociscos: da.ʒ.i.et.ß. ¶ Si hec passio contingat puero qui potionē bibere nō valet fel tauri cum vino distemperatū et vmbilico appositū. huiusmodi egritudinem soluit:faciamus epithima et cathaplasma clystere et similia.

¶ De colica passione. Capi.xvij.

Colicam passionem multi patiuntur est autem passio nascens in quinto intestino quod vocatur colon et interpretatur concauū: locus eius in dextra parte est inferioris ventris: circūcingens sicut zona vsque in partē sinistrā.hec intestinum est vnū de grossis. ¶ Causa huius passionis est septiformis Prima est cū augmentatur calor igneus et colericus super stercus: vnde et humiditas stercoris desiccatur:et induratur:ideoque non egreditur. ¶ Secunda cū cibus in sua essentia est siccus et stipticus egestionē exire prohibens. ¶ Tertia est cū flegma viscosum intra illud augmentatur intestinū et inuiscatur:vt opilet vias eius et prohibeat exire stercus. ¶ Quarta cū grossa vētositas in hoc intestino inuiscatur vel causa frigide complexionis vel ex defectione stomachi ad digerendū vel epatis vel ex cibo in sua essentia vētoso et inflatiuo. Quod si inueniat intestinū defectū et ad hāc passionē patū generat colicā passionē propter constrictionē vētositatis in egestiōe ster

coris. ¶ Quinta cum nascitur apostema in hoc intestino prohibēs exire stercus. ¶ Sexta cū augmētant in vētre lūbrici ⁊ ascarides qui inuiscati ⁊ intorti stercora nō permitūt exire vnde in collicā incidūt passionē. ¶ Septima cum sensus intestini deficit neq̄ nocumentū stercoris sentit: vnde stercus in intestino remanēs nō exit. ¶ Multi antiquorꝫ dixerunt hanc passionē esse ex defectiōe in intestino expulsiue virtutis: vel ex defectiōe sensus intestini: q2 si expulsiua ad expellendū digestionē ab inferiori parte deficiat qualibet ex causa vel sensus intestinorū lacertorū innatus exire non permittat: neq̄ ex vtroq̄ latere intestinum opprimat: vt ad inferiora deponat necesse est prout diximus in yleon deueniat. ¶ Hec passio ⁊ vniuersalia ⁊ particularia accidētia habet. vniuersalia sunt vomitus. abominationes. nimius dolor. tortura magnā partem ventris tenens: hic dolor aliquando augmētatur in vtroq̄ latere ⁊ in vtrisq̄ anchis: ⁊ constipatio ventris fit vsq̄ ad tertiū diez passionis trāseuntis adeo magna: vt neq̄ sursum neq̄ deorsuꝫ exeat penitus aliquid. Iterū propria habet accidētia: vnde a medicis sigillatim species diuidūtur vel discernūtur. ¶ Si sit ex colera rub. sitis erit cōtinua: vomit⁹ colericus: acumen ⁊ magnitudo doloris: vt sentiat vētrem quasi acu pungi. tēpus morbi breue: sed molestissimū erit: si infirmus sit iuuenis ⁊ tēpus estatis. ¶ Si ex duritie ⁊ stercoris siccitate fit dolor in intestino inferiori ⁊ grauat: ac si grauis res cōprimeret intestinū: ⁊ ipsuꝫ finderet anū. Manifestatio fit ex calido cibo quē comedit anteq̄ hec passio euenerit. ¶ Si sit ex flegmate viscoso sitis auferꝫ. pulsus tardus. morb⁹ diuturnus. leuis dolor. Si tñ nimiā habet grauitateꝫ dolor et grauitas de loco vno nō mouent. Aliquādo in egestiōe eorū hūores apparēt flegmatici vitrei. ¶ Que passio cum ex grossa vētositate sit intelligiꝫ de dolore de loco ad locū mutato cū gurgulatione ⁊ vētris inflatione: ⁊ alijs signis pertinentibus flegmati. ¶ Si sit ex apostemate ex tactu est intelligere: ⁊ apparet extrinsecus in ventris inferiorib⁹. Qđ si in tactu est calidū ⁊ color rube⁹ ⁊ sitis adsit cum febre et asperitas in lingua cum magno dolore: apostema calidum ⁊ incensiuum constat esse. si tactu frigidum sit: neq̄ sitim

vel febrem vel magnum dolorẽ habeat ex frigiditate apostema intelligẽdũ est esse. ¶ Si ex lũbricis vel ascaridibus infirmus dolorẽ vel torturã: ⁊ abominationem sentit: ⁊ aliquãdo eos per os euomit. ¶ Si ex ablatione sensus intestini: oportet inquiri an vnq̃ egestionẽ vltra tẽpus tenuerit: vel aliquid fecerit quod intestini pertineat defectiõi. ¶ Errant aliquãdo medici in colica passiõe ⁊ renũ dolore ꝓpter suorũ accidẽtium cõmunionẽ putãtes esse easdẽ: ⁊ medicantur renibus cũ medicina colice passiõi attinẽti: vnde peccatum incurrũt. Gal. tamen inter colicã veracẽ ⁊ renũ dolorẽ differẽtiam facit: dicens dolor colicus in latera vẽtris mutatur dextrorsum sinistrorsum: añ ⁊ retro. dolor renũ nũq̃ mutatur: sed eodem loco permanens ⁊ guttatim vrinam faciens: ⁊ vomitus dolorem mitigat. In colica vero passione vrine nulla passio est: neq̃ vomitus videtur prodesse hic sunt signa colicorum et cause quas a physicis canonibus ⁊ physicis monstrauimus auctoritatibus.

¶ Jam nũc incipiamꝰ curas: necesse est enim omni volenti curare aliquã passionem vt intendat auferre materiã morbi. ⁊ expellere: si tamẽ accidẽtia morbi sint molesta ⁊ timorosa ⁊ suspitiosa: necesse est: vt in antea a regimẽto illorum magnorũ accidentiũ incipiat mitigãdo refrigerando: ⁊ vt quiescãt extiguẽdo deide reuertat̃ ad mũdificandũ corpus ¶ Cũ autẽ aliq̃ passio maxĩa habeat accidẽtia ⁊ nimiũ dolorẽ: sicq̃ fiat timorosa: prius est medicãda vt cause doloris mitigent̃. dissoluãtur ⁊ destruãtur infusiõe aque dulcis ⁊ tepide ⁊ balneis tẽperatis ⁊ calefactiõe cũ camomill'. aneto melliloto malua viol'. furfure ordeo et sĩ'ibus. Si sit ex causa ca. post epithimata vngamus dissolutorio ⁊ liquefafactorio: sicut anetileo yreleo ⁊ ydroleo camemeleo: ⁊ dãneleo castoreleo: ⁊ sĩ'ibꝰ: h̃ regimẽta faciamꝰ vsq̃ ad tertiũ diem: q2 hoc est minus tẽpus in acuta egritudine. si his medicaminibꝰ molestatio nõ mitiget̃ ⁊ tertia die trãseunte in quartaꝫ ingredit̃ oportet: vñ passio sit inquiri. ¶ Si ex co. ru. minuat̃ in dextra ꝑte de basilica: ⁊ maxime si nimis calidũ sit epar: vt ex basilice flobotomia dolor auferat̃ veniẽs ad intestina: demus yerãpig. factã cũ loto aloe: ⁊ catarticum de cassiafist. ℞. prunas iuiub. añ. ʒ. iij. vue pas. munde

mãne.añ.ʒ.x.cassiefist.viol'.añ.ʒ.v.omnia in.ij.lib.aque co
que ad medietatẽ: cola ⁊ pone.ʒ.i.⁊.ß.de yerap.¶ Si infir
mus virtutẽ habeat iũgamus.ʒ.i.scamonee assate:⁊ si de-
mus cũ.ʒ.x.huius olei meli⁹ valebit.℞.se.citonioꝝ se.cu-
curb.cẽ.ortul'.añ.ʒ.x.viol'.ʒ.x.psilij.ʒ.i.oĩa ponant in.ij.
libr.aque cal'.die ac nocte:postea fricãs ⁊ colans accipe.℥.
viij. sisameleõ ⁊ coq̃ cũ suaui foco vsq̈quo deficiat aqua ⁊
oleũ remaneat.deinde sicut diximꝰ dona.¶ Item demus
scariole succũ cum.ʒ.x.cassiefis.⁊ cũ oleo misceamꝰ aquam
quã biberit' cum sirupo ro.viol'.⁊ similibus:demus serum
caprini lactis cũ aloe loto ⁊ scamonea assata:faciamꝰ sup-
positoria de viol'.sale cõi melle ⁊ scamonea:hoc ordine pro
dest vẽtrem solui.¶ Si nõ:clistere faciamꝰ.℞.viol'.malue
ordei mũdi.liquiri.pruno.iuiub.camomill'.ficus sic põdus
eq̃le oĩa coq̃ in aqua ⁊ cocta cola.tolle inde.℥.iiij.⁊ mitte.
℥.i.succi.sicle:viol'.añ.℥.ß.salis cõis.℈.ij.¶ Nutriat cũ pti
sana crisolocãna bliro:⁊ malua cum amigdaleo oĩa coque.
sedeat infirmꝰ in aqua vbi cocta sint viol'.malua:ordei fari
na camomilla ⁊ similia.¶ In passione colica frigida vel vẽ
tosa:vel stercorosa fortior eis detur medicina flegmaticoꝝ
rũ humorũ purgatiua ⁊ grosse vẽtositatis dissolutiua:sicut
pill'.de serap.pill'.de assa fetid.pill'.de spermatibus.i.semi
nibus diuretic.pill'.de squinanto : pill'.de masti.et aloe:de
his da exag.i.vel.ij.ßm virtutẽ infirmi.tribus diebꝰ demus
de yerapig.ʒ.iij.cũ aqua ca.G.dicit se sanasse hanc passio-
nem cũ sola yerapig.si necesse ẽ yeralogodiõ detur:tamen
raro.si aliq̃d passiõis remãsisse in corpore dubitemus sepe
catarticũ detur de yerapig.detur cũ sirupo de absinthio.
Quod si nõ valeat detur catarticũ cum theod.⁊ sambuce-
leo cũ apozimate rad.diuret.demus quoq̃ de antidoto q̃
factũ est de stercore lupino. Accipe stercus lupi da bibere
cũ vino:hoc enĩ stercus maximã habet ꝓprietatẽ circa hãc
passionẽ siue bibitum:siue fiat vnguentuꝫ in loco doloroso
cum yereleo vel musceleo.infirmi venter vnguat cum oleo
nardino anetileo camomeleo:his oleis vngamus cũ sede-
rit in aqua vbi cocta sint camomilla anetuꝫ frondes lauri
abrotañ.⁊ similia:demus ad bibendũ apozima de galãga
de spermatibus.demus tyriacam philonium eulogemeum

misceamus aquam bibendā cū sirupo yreos siue mellicratum cum sirupo calamenti ꝛ aromatibus. Nutriamus cuꝫ perdicibus in cicere coctis ꝛ aneto pull'. columbinis gall'. veteribus plenis aneto cimino ruta sale gemma menta sisameleo. demus iterum spumam sinapis fracte cum amigdaleo aceto squillitico. ponamus in cibariis eorū medullam. se. c̄c̄. ortul'. bibant prassium septies vel obsomogar. si necesse sit post hec omnia clistere fac vel suppositoria stercus emittētia ꝛ dissoluentia faciamus. ¶ Hoc clistere valet ad colicā frigidā: ꝛ ex grossa vētositate: ꝛ ad omnē frigidaꝫ passionē que in cōcathenatiōe corporis est. ℞. camomille aneti. añ. ℥. x. centauree liquiri. se. lini. fenugre. añ. ℥. x. apij calamēti. se. c̄c̄. ortul'. ameos. añ. ℥. iij. ꝛ. vij. ficus siccas omnia coquātur in. iiij. lib. aque vsqꝫ ad tertiā partem. cola ꝛ accipe de illa aqua lib. ij. mittens mel ꝛ obsomagar oliue. añ. ℥. v. sambuceleo lentisceleo. añ. ℥. ß. nitri. ℥. ß. omnia conficiant ꝛ clistere fiat. si venter a prima vice nō moueat fac secūda ꝛ tertia. ¶ Aliud valēs ad stranguir. ꝛ frigidā colicā ꝛ ventosam. ℞. succi apij. ℥. iij. apozimatis de semine. c̄c̄. ortul'. ℥. iij. mellis ꝛ zucca. sisamelei obsomogari. añ. ℥. i. saga pini. ℥. iij. nitri colloquint. salis gemme: litij. añ. ℥. i. ꝛ. ß. fac inde clistere. Quod si ꝑficiat ꝛ ventrē infirmi moueat ꝛ dolorē quiescere faciat ꝛ ventositatē dissoluat adiuuat. si autem ꝛ infirmus fortis fuerit iungamus his clisteribus: sagapinū. oppoponac. amoniac. litium: fel taurinum sileleon: si hec non sufficiant iungamus coloquint. elacterium scamoneam castor de his iungatur vel minuatur ꝫm ꝙ fortitudinem vel debilitatē viderit infirmorū medicus. ¶ Fiant hec suppositoria. ℞. litij. ℥. iij. nitri. ℥. i. bdelij. ℥. i. coloquin. scamonee. añ. ℥. ß. mellis quātum sufficit. ¶ Aliud. ℞. litij. sagapini fellis tauri. añ. ℥. i. ꝛ ß. bdelij nitri sarcocolle. añ. ℥. ij. colloquintide. scamonee salis gemme. añ. ℥. ß. mellis quantum sufficit. ¶ Cataplasma valens ad colicam passionem frigidam et ventosam. ℞. elacterium scamoneam fel tauri equali pondere cere ꝛ olei quod. s. ¶ Aliud vnguentum vnde vngantur nates: et moueatur venter. ℞. staphisag. nitri. fel tauri. equaliter. mellis quod sufficit. ¶ Si de apostemate ca. colica fuerit passio sicut diximus. ꝛ si sit de

colera ru. flobothometur de vena basilica. Et de sanguine multotiês paulatim trahatur: sp tñ augendo quãtitatẽ: demus ad bibendũ solatri succum bene coctũ et colatũ: et cũ cassiafi. oleo viol'. vel admigdaleo. faciamus clystere mollificatiuũ sicut illud qd in colica calida diximꝰ. Cathaplasma refrigatiuũ et mollitiuũ. Pullos demus ad manducãdum cũ solatro. ptisanũ quoqꝫ demus: aquã quã bibunt misceamus cũ syrupo viol'. ¶ Qd si sit apa frigidũ: demꝰ apozima de radicibus cũ sambucelleo. syrup. absinth. cũ amigdaleo et mellicrate aromatico. Nutriamus cũ pullis columb. cum sicla coctis. Clystere faciamus calidũ et dissolutiuũ: tñ temperatũ. ¶ De lũbricis si passio sit sicut diximꝰ demus medicinã lumbricos occidentẽ et a ventre eijcientẽ quã dicturi sumus. ¶ Si aliqua accidẽtia euenerit de colica passione: sicut vomitus nimius: tortura. sitis strangurria. thenasmon et similia: opꝫ medicari accidentia fm medicinam suo loco illis datam. ablatus illis accidentibꝰ ad colicam passionem redeamus.

¶ De ascaridibus et lumbricis. Cap. xviij.



Ascarides et lumbrici solent nasci in intestinis qui vniuersaliter ad rem extra naturã ptinent: vñ expelli opꝫ. ¶ Causa eoꝝ est saturitatis multitudo: et indigestibiliũ ciborum acceptio: de quibus in intestinis crudi adunantur chimi: quibus cuꝫ calor dominetur excoquant: et inde animalia illa generãtur. ¶ Sunt qui dñantur in subtili intestino superiori: hi vocantur lũbrici: qꝛ longi sunt: et qdã nascuntur in grosso intestino qd est sub vmbilico: et ascarides vocant et cucurbitini. Qui hanc hñt speciẽ multum comedunt: et si non comedant sentiunt puncturã ꝛ incisionem sub vmbilico et in vẽtre. ¶ Sũt quidã nascẽtes in iferiori intestino qd vicinũ est ano. hi sunt vermes minuti qui si ibi remaneant vt crescant patitur infirmus molestationẽ ceteris prioribus maiorẽ sicut ablationẽ desiderij cibi: stuporem: mẽtis alienationẽ: febrem: et aliqñ stridorẽ dentium in somno: maxime si nõ saturent cibo: aliqñ dormiẽtes garriunt: et cũ excitantur trementes surgunt: plurimi linguã emittunt ab ore: et qsi masticant cuꝫ nihil in ore ha

beant. ¶ Oportet ergo vt festinemus ad eos emittendos: qꝛ si in visceribus remaneant corpus cõsumũt mẽbra emolliunt: neqꝫ expellentur nisi prius interficiant. Dum enim viui inuiscati sunt in intestinis nõ exeũt: sed mortui cũ egestione emittuntur: aliqñ tñ viui exeunt cũ inebriant: et q̃si mortui efficiuntur: occiduntur aũt cũ omni re amara: sicut absinthio et sil'ibus: ascaridibꝰ fortior medicina est necessaria sicut abrotanũ et absinth. sichen armenicũ menta. lupinũ amarũ. G. dicit propriũ est maligra. cortex qui cũ vino coctus occidit lũbricos et ascarides. Aliĳ dicunt ꝙ dyascorides dixit. Os calcanei tauri cõbusti et pistati dati cuꝫ melle occidit lumbricos et ascarides. Aliĳ dicũt ameos cũ melle facere similiter. G. dixit succũ frõdiũ persici simil'r facere. Pueris medicandũ de lumbricis et ascaridibus cũ succo abrotani: vel sichen armenico cũ pauco zuccaro. cẽtonica etiam valet precipue blita. ¶ Confectio valens sil'r lumbricis et ascaridibus vermibus vbicũqꝫ sint. ℞. lupini amari turbith. in alio. añ. ʒ. iĳ. sichen ar. añ. ʒ. i. salis nitri. costi amari: calamenti: poliĳ. añ. ʒ. i. fac pul. et da. ʒ. iĳ. cum lacte. ¶ Aliud. ℞. turb. costi. añ. ʒ. iiĳ. abrotani: lupini: absinthi. añ. ʒ. ĳ. nigelle. enule. anisi. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. fac pul. da bibere cũ lacte. ¶ Aliud. ℞. absinth. sichen armeñ. calamẽti añ. ʒ. iiĳ. poliĳ. prassiĳ. mente. añ. ʒ. i. opiĳ. se. anisi. maratri. aloe. añ. ʒ. ĳ. fac pul. da bibere. ʒ. ĳ. cum lactis. ℥. iiĳ. vel cũ apozimate de sticados: vel camepitheos vel camedreos: hanc medicinã simplicẽ ꝛ compositã si operatus sis ẜm ꝙ opꝫ multũ valet: et si aqua coquatur et detur bibere simil'r facit. si de aqua illa clystere facias cũ nitro et melle similiter valet. Huic medicine si misceas fel taurinum et vngat subtus vmbilicũ occidunt lumbrici ꝛ ascarides ꝛ vermes.

¶ De emoroydibus. Cap. xix.

Emoroys est apertio oris illius vene que est in ano: vnde sanguis effluit: sicut videmꝰ in multis sanis tẽporibus interpollatis. ¶ Causa huius humores sunt grossi et viscosi in intestinis quos virtꝰ expulsiua expellit et a natibꝰ eĳcit sicqꝫ fit emoroys apostema et vulnera. Aliqñ emoroys est propter acutos et pũgitiuos humores de potione acuta et

forti malos humores ad nates trahēti: et has passiones ef ficienti. ¶ Emoroydes semꝑ sequunt̄ ista accidentia: mutatio coloris in citrinitatem: et maxime si inueterascant: angustia in precordijs: dolor dorsi. grauitas in coxis et in cruribus: inflatio in lateribus. Que si sint ex grossis hūoribus et viscosis: nimiam gurgulationē: et inflationē in vētre hn̄t: si ex acutis humoribus sit: pruritus in natib⁹: ⁊ dolor tenasmus: putat infirmus se debere egercre cū nihil habeat. Uniuersaliter ad medicandū hec infirmitas dura est sed incipiamus a purgatione materiei et corporis mūdificatione: si videamus infirmū fortē purgemus cū medicina que cum expressione purgat: vt sunt mirabol. citri. et indi. chebuli. bell. emblici et similia. videamus ne acutā medicinam demus: sicut aloe. scam̄. coloquint. Dem⁹ triferam maiorē ⁊ minorē antidotū cū ferrugine factū vel apozima similiter: pill. de nuce mus. dyacosim. dyatapsiam. diagal. et sil'ia. Si de humoribus acutis sit: opȝ eoꝝ acumen restrīgi cū flobothomia de basilica: vl' de vtroqȝ crure. Interiora medicantes ad exteriora vertamur cū medicina desiccatiua: sicut rubigine ferri plūbo vsto. fac pul. ⁊ superpone. si os eius dimittere velimus cū oleo yreos vngam⁹. Item si ꝯstringere velim⁹. acatie. ʒ. iij. ceruse. ʒ. ij. dragagā. ʒ. i. fac pul. tēpera cū aqua mirte in panū ponēs suꝑ nates. cortic. quoqȝ maligra. acidi fac pul. tēpera cū aceto simil'r: si emoroys sit interior fac de his: lichinū intus pone assidue hac medicina ꝯposita vtat̄. ¶ Pill. de bdellio valētes ad emoroydas. ℞. chebuli: bellirici: emblici. an̄. ʒ. ij. bdellij. ʒ. vi. tēpera cū succo porri faciēs pillul. in modū pipis. et da. ʒ. iij. quidā tamē iungunt. ʒ. i. de se. apij alij. ʒ. i. et. ß. de acoro dantes ei bibere cū aqua ca. ¶ Trifera vȝ ad emoroyd. stomachū ꝯfortans. ℞. chebuli. bell. empli. pondus eq̄le. fac pul. frixa cuȝ butiro bouino. adde mell. qd̄ sufficit. dans. ʒ. iij. vel. v. si velis perfectā medicinam ad emorroides iunge partē bdellij: ⁊ si velis vt valeat ad fluxuȝ sanguinis: gūmi arabi. assum et se. myrthe iunge. si velis vt stomachū debilem adiuuet. adde rosam masticē. an̄. partē. i. anisi. gariof. an̄. ꝑtē. ß. si ꝑpter cardiacā mitte partē ligni aloes. si ꝑpt

melancoliã partẽ epithimi. ¶ Antidotũ valet ad emoroy-
des interiores de re frigida. ℞. carui. ʒ. i. ameos. anisi. añ.
ʒ. vi. costi. cinamomi. galãge. ʒʒ. añ. ʒ. v. polipod. acori. añ.
ʒ. iij. fac pul. adde. M. qd sufficit. dans in modũ auell'. nuc.
¶ Aliud valet a ventositatẽ inflatiuaꝫ intestinoꝝ et emo-
royd. ℞. acori: carui. ana. ʒ. iiij. vel. vi. polij aristol'. lon. et
ro. añ. ʒ. iij. fac pul. fricans cũ amigdaleo et mell'. qd suffi-
cit da. ʒ. ij. vel. iij. cũ aqua ca. Quidã medici iungũt gallaꝫ
ʒʒ. cc. zucca. ana. ʒ. i. dant bibere: alij iungunt bdellium.
¶ Item accipe sticados. ʒ. v. prassij. ʒ. iij. ficus. x. oĩa coque
in vino vel aqua vsqꝫ ad medietatẽ. ¶ Aliud. ℞. sticad. ʒ. x.
calamẽti. ʒ. v. tapsie. ʒ. iij. ysopi. prassij. añ. ʒ. i. ⁊. ß. ficus. x.
¶ Oportet vt clystere faciam⁹ de succo porri de butiro bo
uis de damleos: post vicem tertiã fumigemus de bderoni-
ca. al'. betonica. bdellio costo. capparis radice. ¶ Si medi-
cina prout diximus nõ proficit: sed facti sunt attrici: intelli
gendũ est esse incurabiles: nisi cũ cirurgia: si infirmus in ta
li loco fuerit vbi nõ fuerit magister cirurgicus: acutam me
dicinam et incensiuã quasi ferrũ ponamus. G. attrici sunt:
q̃si canne canales apertoriũ int⁹ ⁊ extra habentes: neqꝫ sa
nantur nisi cirurgico ferro: opꝫ ne hanc medicinã acutam
ex locum patientẽ ponamus: qꝛ si fecerimus ꝯburit et incẽ
dit et maiorẽ morbũ q̃ꝫ antea fuerit adduc̃. sed opꝫ accipe-
re sarcocollam: et colofoniã: et puluerem facere tẽpera cuꝫ
aqua. inungens circũquaqꝫ emoroydibus. ¶ Sed si in na-
tibus alia passio q̃ꝫ emoroys nascitur: oportet quid ⁊ vnde
sit intelligamus: si sit apostema ibi mittamus hoc catha-
plasma. ℞. lentes. roſ. tempera cum succo solatri. oleo ro.
et inde fiat cathaplasma. ¶ Si apostema sit forte et incen
dens: vitellum oui assum cum syrupo roſ. quia statim ex-
tinguitur dolor. ¶ Aliud. ℞. frondes iusquiami. portulac̃.
micam panis vitellis oui. fac cathaplasma et pone desu-
per. ¶ Si in natibus habeat fissuram et arsuram mitte
viscum de semine citoniorum dragagan. assungiam. gal-
line anatis. oleum violatum ceram albam. medullam
vituli. oleum rosa. et albumen oui: si dolor sit nimius: de-
tur ad bibendum psilium cum syrupo roſ. et oleo rosa.

¶ Si vulnera sint sine apostemate in natibus medicinam desiccatiuã faciamus de carta bõbicina assata. ꝛ alumine et coloquint. Similiter si humiditas sit nimia ponamus aloem cũ ematite pistato. si concauitas affuerit ponamus libanum: si sit corrosura ponamus lẽtes balaust. acatiam. sandal. ro. ¶ Si in natibus sit dolor sine vulnere vel apostemate vngamus cũ hoc vnguẽto. ℞. cere. al. ℥. v. amigdaleos. ℥. xx. medull. bouine. ℥. iij. olei ros. ℥. x. ceruse. ℥. ij.
¶ Aliud. ℞. litargi. ceruse. añ. ℥. v. cc. ℥. s. olei ro. qd sufficit
¶ Aliud. ℞. cerusam plũbũ incensuz. vitellũ oui iuuat emoroyd. vbicũq habeantur ꝛ vulnera apostemata in natib⁹.
¶ Aliud. ℞. acatiam. litargi. cerusaz petiam. i. de cucurbi. veteribus et viuarijs incensis: oĩa pistata in mortario plũbino cũ oleo ro. vt fiat quasi mel et vngatur. ¶ Si sanguinis fluxus de emoroyd. augmentat medicemur sicut in dissintericis et fluxu sanguinis diximus.

¶ De exitu ani. Cap. xx.

Passiones ani sicut emoroys. apostema vulnera et fissura nocẽt ꝛ dolorẽ faciunt: nates infirmum exprimere cogentes quasi ex quadã suauitate: vñ exit anus: aliqñ quoq egregitur ex mobilis mollitie lacerti volũtarij. Ideoq stercus infirmi sine volũtate exit. ¶ Oportet ergo vt videatur vñ nascatur. Si ex depressione sunt dolorẽ nimiũ faciunt. Infirmus ergo sedeat in aqua vbi cocta sint stiptica. gall. balaust. cortex. maligra. sumac. glãdes. ypoquist. ꝛ similia demus infirmo dyacosim ematitẽ. miclete. dyaxilocaracta dyacitonitẽ. triferam maiorẽ et minorẽ pill. de bdellio. accipe viscum. malue et oleũ: vnge inde manus. redde anum intra. similiter cuz vitello oui et visco psilij. qui postq̃ itus erit fomentemus cũ re stiptica iã dicta. Deinde accipe galle. concule marine incense. añ. ℥. i. ꝛ. s. nuc. cypressi. balau. corticem maligra. acatie. ypoquist. añ. ℥. i. fac pul. pone sup anuz: hora vna post aliã horã: fomentem⁹ cũ re stiptica iã dicta. accipe. cortices arboris lentisci. ℥. iij. nuc. cypressi. ℥. ij. ceruse. fac puluerẽ sup anum mittẽs: hi oẽs pulueres q̃s diximus ꝛ oẽs species post ani reuersionez. siue puluerizate sint. siue epithimate: siue fomentationes multũ valent.

¶ Incipit liber quītus de mala cōplexione epatis. Cap.i.



Ultis modis gloriosissimi medici digestibilem virtutē tria loca dixerunt corporis obtinere. primū in stomacho. secundum in epate. tertiū in omnibus mēbris corporis. Nos in quarta particula diximus: quos morbos prima digestibilitas pateretur. In hac quinta dicere disposuimus quos morbos in epate secunda patiatur: ⁊ significatiōes ⁊ curas s̄m antiquoꝝ auctoritates. ¶ Incipiamus ergo a mala cōplexiōe epatis: ⁊ dicamus epar duobus modis pati. s. ex sue essentie ꝓprietate: vel ex alioꝝ membrorū vicinitate: ex sui proprietate tribus morborū generibꝰ: sicut et omnia mēbra corporis patiuntur. Mutatione cōplexionis sicut si refrigescat: vel calefiat: humectetur: vel desiccetur: simpliciter seu composite. Scđm genus vero morbi officiales vocātur: sicut opilationes vel apostemata. Tertiū dissolutio imperitatis. i. separatio iūcture appellatur: sicut sunt vulnera. excoriationes. incisiones ⁊ similia: he autē passiōes generāt ydropisim: hos vero morbos in suis locis dicturi sumꝰ. In presenti autē a mala cōplexione incipiamus. ¶ Si epati diuersarum complexionū vna dominetur qua virtus sua naturalis superetur: duricies ⁊ tumores in ipso conficiūtur: hec mala cōplexio vel est sine materia: vel cum materia. Si vero cōplexio mutetur in calorē: infirmus nimiā sitim sentit: vel ardorē. colerā rubeā. vomit. calor eius in citrinitatem mutatur: siccitatē habet lingue. palati. ⁊ nariū. appetitus eius in cibis defectus: vrina citrina colerica. si in frigitudinem sit mutata. nihil habet hoꝝ que diximꝰ: sed famem nimiā patitur sine digestione. grauitatē in epate. color faciei corrūpitur ⁊ mutatur: labra ⁊ lingua inalbescunt: sanguis minuitur. Mutatiōe epatis in siccitatem: spasmus circūdans epar sentit: siccitas est in lingua. subtilis vrina. digestio parua ⁊ sicca. corpus macilentū: si mutetur in humiditatem. facies tumescit: ⁊ inflatur: neqꝫ sitit propter humiditatē: vrina alba ⁊ clara sine tinctura aliqua: ⁊ quasi aqua intelligit. Itē mutatio cōplōnis epatis

intelligitur ex infirmi natura.etate.tempore et dieta ante infirmitatē habita.Itē si he cōplexiones dominātur composite fm naturā cōpositionis sue:oportet festinare in medicanda cōplexionis epatis mutatiōe vt ad suā naturalez proprietatē valeat redire anteq̄ induretur et intumuerit. ¶ Gal'.eiū in libr.iuuamenti membror dixit. Intētio dei increandis aialiū mēbris fuit tribus modis: quedaz pars vt viuerent aialia per ipsam:sicut cerebrū:cor:epar:altera vt bene viuerēt per ipsaz:sicut oculi:auricule:manus ⁊ pedes:⁊ similia:alia quibus generantur aialia vt testiculi. ¶ Cum ergo epar vnū sit de illis mēbris quibus aīalia viuunt:cum corrumpit̄ cōplexio sua videndū est vnde corruptio fiat:si ex calore sit oportet basilicā flobotomari:si tēpus:etas:consuetudo nos adiuuent. Qd̄ si non: refrigeremus cuz spodio.zucca.psilio.syrupo albo.oxizaccara. Demus serū cum oxizacca.succū herbarū endiuie.i.scariole.solatri bene coctum ⁊ colatū. Demus trociscos compositos epatis refrigeratiuos quos in hac particula sumus dicturi cum frigidis syrupis demus suauia ⁊ leuia catartica sicut istud qd̄. ℞.succi cucurbite. maligra.ana.ʒ.ij. zucca. māne.aā.ʒ.vi.spodij.dragagāti.se.citōior.aā.ʒ.iij.oīa pistata ponātur in succo illo die ac nocte:postea frica ⁊ cola dans ei bibere. Cibet crisolocāna. lactuc̄. blitis. portula. solatro.cucurbi. Si febrē nō habeat demus hec cocta cū pullis.perdicibus.fasianis.custodiat se de lacte et factis ab eo.melle.⁊ de oībus grossis carnibus. In aqua bibenda misceatur syrupus frigidus. Cathaplasma faciam⁹ ponendo supra epar calorē extinguens:sicut portul'. cucurb. solatrū.psiliū.lentigines.lactucā.maluā.violam. oīa pistētentur cum oleo ro.⁊ cathaplasma fiat. ¶ Si epar in frigitudinē mutetur:demus infirmo dyareubarb.⁊ trociscos inde factos.dyalacca cū suis trocisc̄. dyacurcumā maiorē et minorē.omorisiā. athanasiā.dyacostū.quodcūq̄ horuz inueniat medicus.detur.ʒ.i.⁊.ß.cū succo diureticarū herbarū.sicut apij.maratri.cocto ⁊ colato cū oximelle. syrupo absinthij.syrupo radic̄.vel apozima calamenti cū apozimate de aniso.maratro.apio.mastic̄.spica.folio squināto. Si medicus inuenerit simplex vel compositū.detur cū

amigdaleo. Demus dyagal'. dyaciminũ. dyanisum. dyaroma. De trociscis demus quos dicturi sumus. trociscos de aniso. maratro. apio. mastice. spica. folio. squinãto. vel de absinthio ꝛ similib⁹. Cathaplasma superponamus epati quo calefiat. Similit̃ epithima sicut oleũ nardinũ. anetileon. ꝛ similia. obseruet se de duris cibis ad digerendum. Nutriatur cũ subtili ꝛ leui dieta cum calidis aromatibus preparata. manducet vuas pas. habent eñ propriũ iuuare epatis defectionẽ vbicũqꝫ sit: similiter sistic̃. bibit̃. qđ valet frigido epati. Caueãt sibi ab omni dulcedine quod nocet epati ꝛ spleni faciẽs opilationẽ. amara bibãt maxime si sint cõposita ꝛ põtica: vt est absinthiũ tamariscus ꝛ scolopendria. ¶ Si epati hũiditas ꝛ frigiditas: vel caliditas ꝛ humiditas dominet̃ cũ frigidis medicemur refrigerãtibus vel calefacientibus: nos in hac particula dicemus de medicinis q̃tum sufficiat.

¶ De opil̃one epatis. Cap. ij.



Epar opilatur multis modis vl' ex grosso sanguine ab epate ad membra currente cum non debet currere: vnde cũ non põt exire remanet clausus in vijs epatis ꝛ ei⁹ venis opilatis claudit eas ex grossitie sua: vel ex humorib⁹ grossis ꝛ viscosis in venarũ extremitatib⁹ inuiscatis que de maiori vena egrediũtur: ꝛ ibi generat̃ opilatio. Item epar opilatur de quorũdam membrorũ incisione. si eñ manus vel pes incidatur permanet sanguis ille in epate solẽs membrũ illud nutrire: ꝛ ita epar opilat̃: sil'r opilatio in muliere nascitur cũ menstrua sua ante tẽpus auferãtur: sanguis eñ solens exire cum menstruis opilat̃ in eius vijs ꝛ venis: vnde epar constipationẽ patitur: cũ succus cibi secundũ ꝙ oportet ab eo non recipiatur: vnde infirmus grauitatẽ nimiã sub hypocũdrijs a p̃te dextra sentit. ¶ Si fumus in epate adunetur: neqꝫ exire possit non solũ grauitas sentitur: sed extensio ꝛ tetinatio ꝛ dolor sentit̃ inter furculas ꝛ epar ꝛ cũ ambulãt vel saliãt: maxime post aquã ebibitã sentiũt puncturã: dolorem: grauitatẽ: furcule semꝑ mouentur: neqꝫ a pulsione quiescunt. vrina eoꝝ subtilis et clara citrina vel glauca: si opilatio sit ex calore incẽsa:

vel nigra vel alba: si ex frigitudine: et si opilatio sit ex mē-
struis ablatis vel mēbris incisis palā fit visui. ¶ In opila-
tione epatis ex calore basilicā in dextra manu minue: vel
venā inter pollicē et indicē: et auferamus secundū virtutis
possibilitatē: si in q̄ tēpus etas: consuetudo nos adiuuent:
si non: leue demus catarticū: sicut est istud. ℞. mirabol. ci
tri. viole cuscute absinth. fumiterre. ana. ʒ. xx. capill. ven.
ri. viole cuscute absinth. fumiterre. ana. ʒ. xx. capill. ven.
rose sicce succi rad. apij: maratri: endiuie. an. ʒ. x. se. scario-
le maratri anisi spice. mastic. sichen. ana. ʒ. iiij. prunor. iu-
iub. ana. ʒ. xx. oīa coque in. vij. lib. aque vsq; ad tertiā par-
tem et cola: deinde accipe māne. ʒ. xx. cassiefistu. ʒ. x. quas
iterum cola et mitte lib. ij. zucca. coque foco suaui vsq; quo
fiat syrupus da. ℥. iij. vel. iiij. cum amigd. ℥. i. dyagridij. ℈.
ß. secundū virtutē infirmi: si infirmus fuerit debilis: vt syru
pum istum bibere non possit: nec alia tandem valētia: sicut
apozima de absinthio vel de fumoterre vel de radice et si-
milibus: precipiamus vt assuefaciat succū endiuie scariole
et maratri coctū et colatū. ℥. vi. cū oxizaca. omni die. Ad
si sit fortis bibat priorē syrupū cum intermissione. Item si
debilis sit demus succum maligra. cum oxizaca. et succum
solatri: et quinq; nerue cū zucca. Demus dyarodō trociscos
de berberis. Nutriatur cū cibis leuibus et subtilib⁹: sicut
pullis perdicibus fasianis et similib⁹ scariol. lactuc. sola-
tro blito: et similib⁹. ptisanā demus vbi radices maratri et
apij cocte sint cū oxizaca. ¶ Si opilatio sit de humorib⁹
grossis et viscosis: detur infirmo yerapig. yeral. theod. sto
maticū et similia grossos humores purgantia: maxime si
sint in cōcauitate et profunditate epatis ꝓpter illius loci
vicinitatē ad ventrem: si humores sint in superiori parte
epatis demus infirmo diuretica vrinā purgantia aperien-
tia epatis superiorē opilationē: vene eñ superiores epatis
iuncte sunt vijs vrine. Diuretica autē sunt absinth. squinā-
tum assar. spica costum ameos: et similia: hoꝝ simplicium
siue compositoꝝ da infirmo. ʒ. i. et. ß. cum oximelle et succo
maratri apij ysopi absinthij qualecūq; horum vel simplex
vel compositū dabis cum oximelle vel cum amigd. si fue-
rit necesse plus aperiri et calefieri: quia nimis est frigidū:
demus socrugene philoniū: athanasiā: omorusiā: tyriacā:

dyareubar.dyacostũ:et similia. Apozimata demus de calamento de yreo de spermatibus cũ amigdo.vel sambuceleo vel oleo nardino trociscos demus de lacca et similia. Nutriamus cũ sparagis:sicla ⁊ carnibus volatiliũ. ¶ Si opilatio epatis fit ex ablatis mẽstruis flobotomem⁹ ambas venas in cruribus ⁊ balneemus:succos herbarũ coctos ⁊ colatos cũ amigdaleo demus et apozima de calamento ⁊ de radicibus de dyamarte ⁊ similib⁹. ¶ Si ex incisione aliquorũ membrorũ corporis sit precipiamus flobotomari et demus diuretica iam dicta.

¶ De apostemate in epate. Cap.iij.

Apostemata in epate nascentia duobus modis sunt:vł de causa exteriori:sicut percussione vel collisione ⁊ similibus: quibus sanguis in loco suo clauditur:⁊ apostema efficitur:vel de interiori:sicut si in epate quidam humores includũtur:⁊ de ipsis putrefactis generãtur apostemata. Qui si fuerint sanguinolenti generantur apostemata que flegmones appellãtur:si calidi sint ⁊ colerici generãt herisipillas:si melãcolici generãt dura apostemata q̃ in cancr. mutãtur. Si flegmatici apostemata faciũt tumida ⁊ mollia. Aliquando etiã apostema in epate nascitur ex grossa ventositate que ibi claudit̄:neq̧ inde exire potest:cui⁹ causa est comestio nimia:⁊ digestio parua. ¶ Apostema nascitur in epate duobus locis.s.in superiori parte:vel inferiori:si sit in superiori cum tactu sentit̄:maxime si sit magnũ: si in inferiori intelligit̄ ex suis accidentibus. Accidentia quibus considerãtur in parte superiori epatis apostemata:talia sunt.infirmus sentit grauitatẽ nimiã in dextro latere:et dolorẽ nimiũ inter epar ⁊ furculas cum suspiret vł lugeat:vel cum cibũ ⁊ potũ recipiat:vel ex itineris festinãtia:⁊ patitur i anhelitu angustias:epatis eñi superiora cũ dyafragmate sunt iuncta tussiunt sine screatu:quia materia extra spiritus est instrumẽta. ¶ Si calidũ sit apostema cũ his significationib⁹ febris iungitur ꝓpter nimiã vicinitatẽ cordis ad superiora epatis.augmentatur sitis in initio passiõis.lingua infirmi subrubicũda est ⁊ post in nigredinẽ vertit̄. In initio co.rub.emittet̄:que post in viri

ditatem et eruginē mutat. ¶ Si sit apostema frigidū non sentit dolorē nimiū: neq sitim. febris eorū est leuis. ¶ Si apostema sit in inferiori parte epatis sentit grauitatē cibi et parū digerit. dolor quē sentit cū suspirauerit minor est ꝙ hic quem sentit in parte supiori. digestio est sicca et dura. abominatio est multa: et odor eius abominabilis. Qđ si apostema fuerit ex vētositate grauitatē sub ypocundrijs a dextra parte sentit et constrictionē: cum epar sit fundamentū sanguinis necesse est vt cū defecerit a mundificando sanguine secundū ꝙ oportet ꝓpter apostema: vl' ꝓpter opilationes vel malas cōplexiones sanguis perdat colorem. s. splendorē et suam pulchritudinē: vnde color faciei in citrinitatē mutat: et liuiditatē. ¶ Si aūt epatis apostemata disponamus medicāda: oportet vnde sint perquiram⁹. Si eñ ex calidis humoribus basilica est incidēda in manu dextra: et secūdū plenitudinē corporis trahēdus est sanguis: quia omne apostema in quolibet mēbro nascens est ex collectiōe sanguinis solētis ad membrū illud defluere. ¶ Qđ si sanguini minuēdo aliquid obuiauerit medicabimur ab initio apostematis vsq ad statū sui cū causa repugnatiua: et stiptica: siue bibenda siue extra ponēda: vt epati ꝓhibeat ne materiā illā accipiat vnde fit apostema. Cū apostema ad statū peruenerit oportet parū cōmisceri huic medicine rei dissolutiue et mitigatiue: et sic faciam⁹ sepi⁹ vt rem refrigerantē et repugnantē minuamus. dissoluentē et mitigantē augeamus: et cum ad finē passionis peruenerimus: medicamina nostra ab illis que fuerint in initio desiderant. Sic eñ precepit qui hanc artē nobis manifestauit. G. magister noster in libro illo. x. particulas continēte scz in megat. hanc auctoritatē et fundamentū nobis et similitudinē in medicādo omni apostemate dedit. Medicina refrigeratiua et repugnatiua in primis est dāda: hic. s. succus solatri endiuie arnoglose: virge pasto. coriādri ramorū vitisquodcūq horū inueneris dabis bene coctuz et colatū cū quo miscēda est res aliqua epatis confortatiua: sicut spodiū sandali rose. oleum rosa. et similia cuz re dissolutiua erit incipiēda misceam⁹ stiptica et repugnatiua. In primis dāda sunt causam epatis dissoluētia: sicut cassiafi.

manna mel viol.redozacc.et similia: sicut fortitudo passio
nis videbitur et qualitas infirmi: et similiter misceam⁹ de
ɔposito medicamine calido apostemati valente: sicut sunt
trocisci de berberis: et de camphora: de viol. et de sandal.
et similia. ¶ Si calor augmentetur succum maligrañ.ace-
tosi demus cum zucca.oxifenitia manna: et succũ cucurb.
syrupum viol.cum amigdaleo et coriãdro. precipiatur in-
firmo vt obseruet se a melle ⁊ a melle factis ⁊ carne: vino:
et ab omni re calida: si in initio cathaplasmate indigem⁹
rem refrigerantẽ demus sicut portul.cortices cucurb.len-
tigines aque virgam pastoris farinam ordei solatr.psiliuz
et similia.postea cathaplasmata apponam⁹ odorifera cõ-
fortatiua et dissolutiua: sicut de sandal. ℞.ros.ʒ.v.cc. san-
dali al.et rub.añ.ʒ.iiij.cãphore.ʒ.ß.quidã medici sulphur:
et maluas iungunt cere al.ʒ.iij.olei ro.quantũ sufficit.Epi
thima faciamus qd. ℞.oleũ myrthinũ.citoñ.masti.et simi
lia. hic sunt vtilia ad curandũ apostema cal'a.epatis scdm
canones artificiales. ¶ Si apostema sit ex frigore demus
apozima de radicibus calamenti ysopi cũ amigdaleo sam
buceleo antidotũ dyagal.dyalacca dyareubarb. dyacimi-
nũ qualecũq3 inueneris.ʒ.i.⁊.ß.dabis cũ succo solatri ma-
ratri vel apij cocto ⁊ colato: vel apozimate de rad.vel syru
po de squinato de absinthio vel oximelle. Si autem vide-
mus in vrina ypostasim intelligitur apostẽa esse maturatũ
deinde demus rem opilationũ aperitiuam ⁊ lauatiuã oris
venarum. ¶ Si apostema in superiori gibbo epatis sit de-
mus diuretica et vrine prouocatiua: sicut spicã apium ani-
sum maratrum absinth.reubarb.squinantum ysopum ⁊ si-
milia. ¶ Si apostema in inferiori parte epatis sit: purge-
mus corpus cum apozimate de agarico yerapig. ¶ Si in-
ueterata sint apostemata et indurata et tumentia: de his.
G.in libro ad glauc.inquit dura apostemata in epate si in-
ueterascant ea nunq̃ potui curare: neq3 alios facere vidi.
Dis eñ hmõi patiens est futur⁹ ydropicus: ⁊ plurimi licet
longũ tẽpus: post tñ inde moriunt: vidi eñ ml'tos in breui
tẽpore: qui.s.breuem et nimiã habuerunt vẽtris solutionẽ.
sed tñ opz eoꝝ dicere curatiões. Duritiem epatis veterem
iuuat omne aperiẽs: sicut spica eupatorium: lauri rad.suc-

cus apij: maratri endiuie et similia: spice. ʒ. ij. cū succo maratri iuuāt: agarici. ʒ. i. et. ß. siliter epar lupi siccū cum vino iuuat: simil'r costū: simil'r dyalacca: dyacucumer dyacostum philoniū tyriaca et silia. De simplici medicina omne quod parū est ponticū iuuat cū amaritudine sua duritiem epatis stomaci splenis: siue cocta sit in aqua et bibita siue cum vino. epithima faciamus cū oleo nardi. yreleō: castoroleon: masticeleo et similia. Cathaplasma de absinthio: spica: camomilla et silibus. Nutriamus cum leui cibo custodiamus a grauibꝰ. ¶ Si apostema sit de vētositate grossa et fumosa epati inclusa demus succū scariole maratri apij: cum amigdaleo et oxizaca. trocisco de absinthio sirupo de squināto. apozimate de radic. ¶ Si apostema sit de ꝑcussiōe vel casu vel collisiōe detur reubarb. ʒ. ij. cū vino vel lacte vel herba rubea aā. ʒ. i. et. ß. cū vino vel aristol'. lon. ʒ. i. cum aqua cal'. Si infirmus cum apostemate patitur in epate calorem: demus balausti. bolum armeā. cum aqua arnoglose vel solatri succo. Puluis valens ad percussionem epatis vel casum. ℞. balaust. rosa. viola. boli amidi. aā. ʒ. iiij. sanguinis dracoā. reubar. lacce myrte. aā. ʒ. i. et. ß. fac pul. da. ʒ. i. cum apozimate de ro. mastic. et arnoglose.

¶ De fluxu sanguinis ab epate. Cap. iiij.



Anguinis fluxus multi modis fit ab epate: sed sanguis exit diuersiformiter quātū ad causas: vel eā ex separatiōe iūcture: sicut cū substātia sua est vulnerata: vel ex venarū apertionibus que duo inter se differūt: quia sanguis de venis apertis purus est et rubicūdus. De vulneribꝰ niger grossus putrefactꝰ exit vterqꝫ in intestinis: neqꝫ pūcturā: neqꝫ torturam facit. est et alia species. vā sanguis purus emanat. verbi gratia. si de corpore manus vel pes incisa fuerint: sanguis vnde nutrita fuerant ad epar redit quē epar deficiens emittit: similiter si nimia sint soliti habere exercitia: et post quietem longam fiat dissolutio longa sanguinez ex nimijs collectū exercitijs ad naturā epatis transmittit: quem collectum emittit: et cum egestione eijcit: hic species: sicut dixit. G. interpolatim venit: sicut epilepsia et febris peryodicus. est et alia species que a medicis dissinteria vocatur epa

tica. In qua dissinteria cū digestione nimius exit sanguis: ꝛ quasi lauatura carnis recentis. Causa est defectio digestiue virtutis que mutare debet in epate succū cibi in sanguinē. ¶ Est ꝛ alia species exiēs ab epate cū digestione: in qua sanguis est niger ꝛ liuidus. hec autem est cum epar in perfectum sanguinē cibum mutet: Sed tamen cōtrariū habet vt eū ad membra reijciat sicut cū sibi obuiāt opilationes ꝛ cōstipationes. Sanguis enim permanēs in epate longo tēpore: neq̧ diuisus per mēbra necesse est vt calore epatis incendatur ꝛ corrumpatur. Quem postea virtus expulsiua epatis ad intestina expellit: ꝛ cū egestiōe emittit. ¶ Cū ergo intellexerimus cuiusmodi fuerit fluxus sanguinis ꝓm suam oportunitatem erit medicandus: si ex apertione sit venarum: demus quod sanguinem stringat: epar cōfortet: sicut balaust. ro. spodiū acatiā bolū arme. terrā sigillatam charabe gūmi ypoquisti. ꝛ similia: quodcunq̧ horū inuene ris. ʒ. i. ꝛ. ꝓ. demus cū succo arnoglose vel vitis frondiū medicemur prout in sanguinis fluxu de epate diximus. In bibenda aqua misceamus sirupum myrte sapam citon. mali grañ. sirup. de composita medicina. demus hos troci. ℞. spodij ro. boli. añ. ʒ. v. sang. draco. balaust. sumach conche marine incense cupularū glandium. añ. ʒ. iiij. charabe gummi coralli incēsi acatie reubar. añ. ʒ. ij. ēē. spice cāphore ypoquisti. añ. ʒ. i. fac pul. tempera cū succo arnoglose fac trocis cos inde. ʒ. i. da bibere cum aqua frigida. ¶ Si fluxus sanguinis sit ex mutatione ꝛ defectione mutabilis virtutis in epate: ꝛ defectio ex corruptione sue complexionis videamus eum si infirmus nimiam sitim habeat: ꝛ ablationē virtutis appetitiue ꝛ colorem citrinum ꝛ vrinam rubeam: de quibus intelligit̃ ꝙ defectio sit ex calore: oportet ergo causam refrigerandi dare ꝛ stiptica: vnde calor extinguatur ꝛ epar confortetur: et maxime si sint odorifera: sicut est ro. sandali al. ꝛ rub. balausti. spod. ꝛ similia: similiter sapa de viol'. et mal'gra. mixta cum trociscis de spodio. Cathaplasma faciamus de sandal'. rosa. balaust. myrta succo solatri rodostoma. et similia. ¶ Si egestio erit quasi lauatura carnis sine tortura et dolore aliquo viscerum infirmi et color eius in albedinem mutetur vel in liuiditatem intelligens

da est epati dominari frigiditas: & q virtus eius sanguinem faciens deficiat: vnde medicandus est confortatiuis et parum habentibus caloris: sicut gallia musc. macis spic. reubarb. lacca gariof. ligno aloes cardamomo et similibus: hic simplicia demus seu composita cũ aqua vbi cortices fistici sint positi vel vbi aliqua harũ specierum cocta fuerit valet huic speciei digestionis. Itẽ iuuãt anisi. ʒ. ij. & B. par assati: & cũ succo apij. Epithima faciamus epati. ℞. masticeleon nardileõ. Nutriant cũ perdicib⁹ starnis turdis fasianis pullis cum aromatib⁹ paratis. Custodiant ab oi cibo ad digerendum duro: nocet enim multũ si egestio sanguinis sit de crepatura apostematis: vel de maturatiõe vulneris & sanguis exiens sit turbidus & saniosus: quod intelligere possumus q apostema habuerit. oportet ergo dari q̃ de suis putredinibus mundificẽt vulnera & cõfortent epar: sicut ros. balaust. sanguis draco. masti. charabe bolũ. cc. arnoglose: & silia: hec si simpla vel cõposita sint da. ʒ. ij. cũ succo citoniorũ vel arnoglose: quia mũdificant vulnera de putridine sua & solidant ea & cõfortãt ea & epar. Nutriãtur cum iure amidi rizi: & vitellis oui: lentibus arnoglosa cocta.

¶ De ydropisi. Cap. v.



Dropisis est errare virtutẽ in epate naturalem: virtus eñi digestiua epatis cũ mutare cibi succos in sanguinolẽtos humores deserit: cũ quibus & tres humores: alij sunt: cũ inquã hec virtus pigrescat in cõplenda actiõe sua necesse est sanguinẽ corrũpat: qui indigestus corpus male nutrit: vnde fit vt totũ corpus tumescat. ydropisis ergo ex sola defectione virtutis est mutabilis: corruptio. n. sanguis ex infirmitate est hui⁹ virtutis. ¶ Nos aũt in principio hui⁹ libri diximus passiones epatis que ab ipso solo sunt: vel ex societate alteri⁹ mẽbri: sicut stõi splenis intestinorũ reñ. vel matricis. Item dixim⁹ q passiones ꝓprie epatis non exeũt tria gña morborũ: quos dicũt medici omnia mẽbra pati corporis. i. malã cõplõnẽ officiales morbos: iuncture sepationẽ. G. dixit. impoĩe est ydropisiz sine passiõe epatis eẽ. Nõ. n. nascitur nisi ex debilitate virtutis digestiue & sanguis gñatiue: q̃ propriũ est epatis. Sed tñ non quandocũq epar in sua

proprietate deficit: vel in aliorũ membrorum vicinitate defi-
cit hec virtus: et nõ cessat a cõplemẽto sue actiõis Epar. n.
aliquãdo patit: et tñ hec virt9 actionem suã nãlem nõ pre-
tergredit: augmẽtata tamen ipsius passione et maxie dñan
te necesse est hanc deficere. Neq3 succum cibi mutat vt san-
guinem inde faciat. Qui cum sit crudus et indigestus per-
manebit ydropisim faciet. ¶ Si humor ille aliquas virtu-
tes aliquas inuenerit in digestiua virtute aliquãtulum mu
tatur. Sed tamen non incorruptissimũ fit: vnde quoddam
genus ydropisis cõcreat. quod et yposarcha vocatur. cuius
tumor eque per totũ corp9 diffundit: hec spẽs facilis est ad
curandũ. Causa sue facilitatis est materiei benignitas: et di-
uisio sua p oĩa corporis mẽbra: vnde vnũquodq3 mẽbrũ tãtam
vim hz quãta eidẽ sufficere possit. ¶ Sed si hũor digestiuã
virtutẽ inuenerit pigerrimã i mutãdo sanguinẽ gñatur hũi
ditas citrina salsa atq3 mala. Que cũ grauet epar vt diuide
re eã nequeat neq3 mũdificet: neq3 mãdet alijs mẽbris: ne-
cesse ẽ vt calor epatis tandẽ se dissoluat et fumũ faciat que3
post ad vẽtris pelliculas eijciat: vl' pelliculã circũdantẽ ven
trẽ et intestina quã vocãt siphach vbi collecta supfluitas in
hũiditatẽ aquosa3 vertit: vñ spatia iter intestina et pellicu-
lam q̃ siphach dr implent. ¶ Si hũiditas hui9 fumi maior
q̃ vẽtositas sit gñatur spẽs q̃ ydropisis vocat. Infirm9 con
mouet et aq̃ illa vẽtris mouet: sicut aq̃ vtre inclusa hec spẽs
frigidior est ceteris. ¶ Si hũiditas minor sit ventositate et
fumo gñatur spẽs illa que vocat sicca pp siccitatẽ sue ven-
tositatis: et dr tympanites. Si. n. ventrẽ infirmi percutias
quasi tympanũ sonat: pole est. n. hãc spẽm ydropisis de mi-
nori frigiditate nasci: qr hũiditas grossa: nõ põt fieri aerea.
¶ Si multa sit frigiditas hec spẽs ad curãdũ dura est et lon
ga ad sanãdum. Sed tñ oportet vt duob9 modis intenda-
mus ad curandũ ydropisi3: sicut dixit. G. vna ẽ intẽtio nr̃a
in virtute digestiua confortanda: vt auferantur sibi nocu-
tura. Altera materie illius purgatio et ab ipso corpis mun
dificatio. Si calor sit causa vnde digestiua deficiat intelli-
gitur ex siti infirmi febrisq3 velocitate pulsus: et citrini-
tate coloris corporis sui. precipiendum est: vt bibat quod
calorem corporis refrigeret: sicut trocisci de camphora

de spodio de berberi cū succo solatri endiuie: ꝛ maratri et cassiefi. purgemus humiditatē cū succo cucurb. vl' succo fumiterre: vel succo herbe memite arborem circundantis. Si frigor sit in causa vnde ꝟtus eandē deficiat: qđ ex liuiditate coloris infirmi certificaꝛ: et sitis paruitate: ꝛ febris ablatione: pulsus ablate velocitate: medicinā demus calidam: sicut dyareub. dyacurcuma dyalacca dyacostū dyarodon tyriacam maiorē: trociscos de eupatorio: trociscos de aniso: de absinthio athanasia syr. de squinanto yreos ꝛ absinthio de rađ. ꝛ similia. ¶ Si aqua ꝛ humiditas dominet et multiplicetur et apparens ꝟtutē grauet non in virtute ꝯfortanda impediamur: sed ad purgandū illā aquā festinemus: purgatur hec aq̄ modis. iiij. vel diureticis eam ꝑ vrinam expellentibus: sicut spica cassialig. assaro costo reub. aristol'. lon. ꝛ ro. squinanto. c̄c. aniso maratro apio myrrha dauco et similib⁹: de simplici medicina: de ꝯpositis dem⁹: dyalaccā dyacurcumā dyacostū athanasiā omorusiam trociscos de aniso absinthio et similia. Secūda medicina citrinā aquā purgans cū sudore et dissolutione eijcit: qđ cuꝫ balneis et suffumigationibus: sicut camomil'. Accipiamus anetū mellilotum abrotanū sansucum cocta in aqua cum quibus ventrē infirmi suffumigemus: aliqñ sufficit aq̄ furfurea vel marina. Tertia que hāc eandē aquā purgat ē lac camelinū: vrina eoꝝ et seꝛ. hec aquā istā que est humida ex similitudine ꝛ societate sua expellūt: vt hic aq̄ que est extranea: que est humida et fluida obuiet aque q̄ similiter est fluida et humida et ꝯpellat secū exire ex quadā sui similitudine que purgat cū virtute trahēdi: similiter vt ē titimal'. cū lacte suo et succus coconiđ. serapini stercus palumbinū rađ. elacterij: calchitheos yreos euforbij colloquintiđ. scamoñ. et similia. Quarta medicina est cū incisione vmbilici: et perforatione sui: hoc autē est cū impleꝛ: et aq̄ augmētatur: nec opꝫ temere de hac medicina se intromittere nisi cū maiore suspitiōe: ꝛ in illo genere solo qui vocaꝛ ydrops. ¶ Incensio nō valet nisi soli yposarche: ꝛ aliqñ ydropi: flobothomia nulli generi ydropisis conuenit nisi tm̄ mulieribus hic habētibus: qꝛ menstrua auferunꝛ hanc habentib⁹ passionē propter sanguinis ablationē qui de eorū corpori-

bus solet egredi:vel cũ emoroyd.vel narium emissiõe minuã tur:neq tñ semper nisi cũ virtus nõduz defecerit Dyascor. dixit vrina caprina vnaqueq die in aqua calida cuz spica dissoluit yposarchã cum vrina et egestiõe. Alii dicũt vrina pecudis ruffe vel nigre cũ spica cocta ad spissitudinẽ: similiter facere. ¶ De antidotis epatis. Cap.vi.


Dictis passionibus quas epar patitur.et earuz causis: ꝛ quomodo ẜm regulas artificiales curantur:placuit vt medicinã ꝯpositã posterius epatis passiones iuuantẽ diceremus.et sibi cõuicinantiũ sicut stomachi et viscerũ:et curationes non taceamus. Quoꝝ passiones in hac particula: ꝛ in quarta diximus. Iteꝝ ꝙ hec sunt maxime necessaria vulgo et maiorib⁹ propter cõmunionẽ iuuamenti in viis oĩb⁹ epatis et viscerũ passionibus. Sunt autẽ in artificio diuersa:quedã enim sunt electuaria:quedã trocisci:quedã pillule:quedã pulueres. Alia ꝟo apozimata:vñ opꝫ nos vniuscuiusq artificiũ ꝓpo attribuere capitulo. ¶ Dyareubarb. valet defectioni epatis et sue opilationi ꝛ vẽtositati viscerũ:ꝛ indigestibilitati. ℞.cc.costi.cinamomi spice.ana.ʒ.i. reub.ʒ.iiii.cassie assari myrrhe.squinanti aristol.lon.ꝛ ro. añ.ʒ.ß.fac puluerẽ:adde.M.qđ sufficit.dans.ʒ.ii.vel.iii.ꝛ ß.cum apozimate de aniso vel de radicibus. ¶ Dyacurcuma valet ad epatis passionẽ cũ frigitudine splenis et epatis:stomachi adaperiens ꝛ mũdificans ventositatẽ. ℞.cc. spice cinamomi assari cassie.añ.ʒ.iii.costi.squinã. myrrhe. añ.ʒ.i.et.ß.fac pul.adde mellis qđ sufficit dans.ʒ.i. vel.i.ꝛ ß.ẜm virtutẽ patientis cum succo herbarum et oxizacca. ¶ Dyalacca valꝫ ad opilationẽ epatis de frigitudine ꝛ duritie et apostemate in stomacho:vel epate: et ad dolorem splenis:et oẽm suspitionẽ hydropisis:et ad ventositatẽ hypocũdrie. ℞.lacce.ʒ.xv.costi spice carpobal. xilobal. cassie.assari:cinamomi.cc.squinanti reubarb.mastic.aristol. ro.et lon.añ.ʒ.ix.myrrhe gentiane maratri anisi apii polii gariofi.cimini eupatorii absinthii nucismus. cardamomi cube.añ.ʒ.iii.fac pul.adde mell.qđ sufficit:dans. ʒ.i.vel.i. ꝛ.ß.cum succo herbarũ vel apozimate de radi. ¶ Dyarodõ valet dolori epatis et stomachi puncture colere rub.et fe-

bribus:corruptiōi digestibilis vtutis.℞.spice.cc.assari cassie costi.squinanti cinamomi spodij.mast.eq̄le pōdus rose quantū alie species.fac pul. confice cū syrupo: da ad modum auellane cū mellicrate.¶ Antidotū valēs dolori epatis de frigitudine cōplexionis:et ventris inflationi in initio ydropisis:et cōtra venenū.℞.myrrhe.ʒ.vij. cinamomi ʒ.iiij.et.ß.piperis albi.ʒ.ij.thuris costi.añ.ʒ.i.et.ß.fac pul. tēpera cum melle qđ sufficit dans in modū auellane cum mellicrate.¶ Aliud antidotū opomodosij ad dolorez epatis probatū cimini costi cassie.squinanti.ʒʒ.añ.ʒ.ij.carpobal.cc.añ.ʒ.i.opij.ʒ.iij.mellis qđ sufficit.da cū aqua cali. ¶ Aliud valet grosse ventositati in stomacho et in visceribus:dolori epatis et splenis:et est.℞.cassie amomi spice nardi apij maratri anisi assari castorei aristolog. lon. et rotū. thuris aneti se.carui.cimini.añ.ʒ.i.cardamomi minoris et maioris:cinamomi:gariof.ʒʒ.piperis alb.et nig.et lon.añ. ʒ.i.M.quod sufficit dans.ʒ.i.et.ß.cū puro vino. ¶ Dyachimenon.G.in libro cōplexionis.valet ad oēm dolorem ventris qui ex frigiditate est:stomachuz sanat:digerit cibum: opilationē epatis aperit:totum corpus calefacit:iuuat ad dol.splenis qui est de ventositate grossa et flegmatica.℞. cimini.ʒ.xxx.infusi in aceto die ac note:et post desiccati et assati.cc.galange:spice.amomi.assari.ʒʒ.gariofi. piperis lon.cinamomi.mac.masti.nucismus. cardamomi: ameos: cassie maratri apij carui.carpobal.folij.ana.ʒ.vij.et.ß.fac pul.Mell.qđ sufficit.da in modū auella.¶ Dyasidel.Joā. dam.valet ad dolorem stomachi de flegmate ad ventositatē grossam:opilationem epatis aperiens.da.ʒ.i.et.ß.℞. ʒʒ.piperis al.et nig.et lon.spice cassie.carpobal.piretri.folij cardamomi maioris gariofi.mastic.ameos.añ.ʒ.ij.apij anisi mente.añ.ʒ.iij.mel.qđ sufficit.¶ Dyacrisisvalet opilationi epatis.splenis:pūcture epatis in initio ydropisis: et vniuersaliter dolori viscerū de frigiditate.℞.cc.cinamomi:spice:assari:squinanti.añ.ʒ.vi.costi.aristol.ro.et long. cassie folij:mastic.cinamomi maratri se.apij scariole:gentiane carpobal.lacce.ana.ʒ.iiij.calami.aro.et gariofi. cardamomi maioris et minoris.mac.añ.ʒ.iij.fac pul.mell.qđ sufficit.¶ Aliud similiter antidot.G.qđ vocatur dyatrion

pipereon valet ad vitreũ flegma in stomacho dissoluendũ vomitũ flegmaticũ aufert:stomachũ frigidũ et non digerẽtem confortat:conuenit epil'icis podagricis de flegmate. senibus et putredinẽ in corpore habentibus collectaz. ℞. piperis al.⁊ nig.⁊ long.ʒʒ.spice.xilobal.apij petrosi anisi. ameos maratr.aã.ʒ.i.amomi.liquiri.absinthij.cassie. aã. ʒ.vij.cardamomi gariofil'. cinamomi. c̃c̃.cyperi. ana.ʒ.v. anisi sisileos aristol'.long.⁊ rotun. assari:mastic.ana.ʒ.iij. costi mac̃.ana.ʒ.ij.mell'. quod sufficit. ¶ Dyaroma valet ad grossitudinẽ flegmatis:stomachũ indigestuz confortat: inflationẽ aufert:clarificat colorem mentem acuit:ventositatem laterum tollit:ante cibum et post cibũ da. ℞.spice: cassie:masti.gariofi.cinamomi:assari.ana.ʒ.i.cardamomi maioris et minoris.c̃c̃.sandal'.citri. cubebe costi mac̃.galliemusc. ʒʒ. maratri anisi. ana. ʒ.ß. nucismusc. ligni aloe. calami.aroma. ana. ʒ. iiij. fac pulu'. accipiens mel despumatum:mitte tantũdem citoniorum : vel malorum muzorum coque ad spissitudinem mell'. tempera cum his species alias.

¶ De trociscis. Cap.vij.

Trocisci de lacca valẽt ad epatis ⁊ splenis passionem de calore et apostemate.℞.lacce:spodij ro.absinthij zucca.eupatorij.succi.aã.ʒ.iij. reubarba.ʒ.iiij.squinanti.ʒ.ij.tẽpera cum succo maratri vel endiuie:fac trociscos. ʒ.i. et.ß. da bibere cum succo predictarum herbaruz et oxizaccara. ¶ Trociscus de reubarba. valet ad constipationem epatis:splenis:stomachum confortat.℞.rotun. absinth. reubarb.ana.ʒ.iij.spodi:spice:squinanti lacce eupatorij succi. ana.ʒ.i.sandal'. citri.c̃c̃.cassie dragagan. mastic̃. ana. ʒ.ij. tempera cum succo maratri fac trociscos. ʒ.i. da cum succo herbarum predictarum et oxizaccara. ¶ Trocisci de aniso valent ad frigiditatem splenis: epatis: stomachi: et ventositati ypocundrie.℞.anisi ro.maratri.ana.ʒ.vij. liquiri.ʒ.vi.succi liquiri.squinanti:lacce:masti.spice. aã.ʒ. viij. eupatorij.ʒ.iij.costi.cassie:assari:absinthij.spodij.ana.ʒ.ij. tẽpera cũ succo apij:fac trocis.ʒ.i.⁊.ß.da cũ succo herbaꝝ.

¶ Trocisci de absinthio valent ad dolorez epatis et stoma chi opilationē soluunt. Juuant febrē flegmaticā. ℞. absin thij maratri anisi rose. amigd. amar. ana. ʒ. iij. assari: spice: squinanti apij se. añ. ʒ. ij. reubarba. succi eupatorij. ana. ʒ. i. tēpera cum succo endiuie: et fac trociscos. ʒ. i. et da cum suc co herbarū. ¶ Trocis. de eupato. valent ad stomachū: epa: tis opilationē aperiunt: rigorē flegmatice febris mitigāt. ℞. absinthij squinanti succi eupatorij. rose maratri masti. añ. ʒ. iiij. anisi dragagā. sandali. cit. spodij. añ. ʒ. i. et. ß. tēpe: ra cū succo endiuie: fac trocis. ʒ. i. et. ß. da cū succo endiuie: et oxizacca. ¶ Trocisci de rosis confortant epar et stoma: cum. ℞. rosarū. ʒ. x. liquiri. ʒ. vi. squinanti. spice maratri spo dij dragagan. añ. ʒ. ij. tēpera cū succo endiuie trocis. fac. ʒ. i. da bibere cū succo herbarū vel maligrañ. ¶ Trocisci de spodio valent febribus acutis de calore epatis: et ad conti nuam sitim. ℞. rose. ʒ. vi. spodij se. portul. succi liquiri. ana. ʒ. ij. dragagā. amidi. añ. ʒ. i. zucca. ʒ. iiij. tēpera cū succo psi: lij. fac trocis. ʒ. i. da bibere cū succo maligra. ¶ Alij trocis. de spodio laxatiui. i. aperitiui valent ad veras tertianas: sitim: calorem epatis et stomachi: et sunt Joā. dam. et sunt in libro quē intitulauit properatū. ℞. spodij rose. cc. añ. ʒ. iij. amidi. dragag. gūmi arab. scariole sem. citruli cucurbi. cucumeris mellonis: oium mundatoꝝ sem. portul. añ. ʒ. i. et ß. tēpera cum succo citonioꝝ. et aqua ros. fac trocis. ʒ. i. et. ß. ¶ Trocisci de cāphora refrigerant incensionē epatis: calo rem acutarum febriū. ℞. ro. ʒ. iij. gūmi arabi. dragaganti spodij. añ. ʒ. iiij. semi. cucumeris citri: portul. et liquir. ana. ʒ. viij. cc. ligni aloes: camphore. añ. ʒ. i. tempera cum suc: co psilij facto cum aqua ro. fac trocis. ʒ. i. ¶ Troci. de ber: beris valēt ad constipationē splenis: epatis in initio ydro pisis cū calore. ℞. berberī. ʒ. vij. rose et spodij. lacce. cc. an. ʒ. v. sulphuris spice gariofi. squinanti. añ. ʒ. iij. reubarb. ma ratri sandal. añ. ʒ. iij. cuscute. ʒ. v. fac troci. ʒ. i. da bibere cū succo maratri et endiuie cū oxizacca. ¶ Alij similiter valēt febribus acutis: siti: apostematibꝰ epatis et stomachi. ℞. berberis. ʒ. iiij. rof. ʒ. xij. māne liqri. se. cucumerī spodij spi: ce masti. eupatorij. succi. añ. ʒ. ij. reubarba. lacce. cc. añ. ʒ. i. tēpa cū visco psilij. fac trocis. ʒ. i. da bibere cū succo marat.

¶ Trocisci de viol. mitigãtes incensionem de colera rub. vt neq3 epar: neq3 stomachũ pungat: soluunt calidissimam naturã: et qui abominati sunt medicinã. ℞. viole. ʒ. iiij. rose. ʒʒ. zucca. añ. ʒ. ij. spodi. succi liquir. se. portul. sandal. citri. añ. ʒ. i. et ß. draga. se. cucumeris. mastic. scamonee. añ. ʒ. ij. fac trocis. da bibere cũ syrupo prunorum: vel apozimate de mãna cassiafi. vel oxifenitia. ¶ Trocisci de sandalis valent febribus et siti: nimio calori epatis: et stomachi: ligue siccitati. ℞. rose spodij. zuccare. añ. ʒ. iiij. sandal. citri. alb. et ru. se. portul. succi liquir. se. cucumeris. citruli. cãphore. dragagan. añ. ʒ. i. et ß. tẽpera cum visco psilij fac trocis. cũ aqua ro. da bibere cum succo maligra. vel cucumeris: vel apozimate oxifenitie: vel cassiefist. et mãne. Qui sunt calidissimi et vẽtres eorum propter calorẽ stiptici: accipe medietatem huius cõfectiõis et iunge scamonee assate. ʒ. ß. dãs bibere cum succo prunorũ vel viol. ¶. Alij trocis. laxatiui valent ad dolorem epatis et ycteritie: acumini colere rub. incensioni nimie: apostemati sanguinolẽto. ℞. rose spodij sandali citri. absinthij. añ. ʒ. v. reubarb. squinãti: spice. añ. ʒ. ij. scamonee: succi eupatorij: succi liquir. añ. ʒ. ij. tempera cum succo maratri: fac trocis. dans bibere. i. cuz succo herbarum et oxizacca. et hic de trociscis sufficiant.

¶ De pillulis. Cap. viij.

Pillule de aromatibus Jo. Dama. valẽt ad dolorem stomachi de flegmate: mundificãt stomachũ de humoribus grossis putridis a cerebro ad ipsuz descendẽtibus da. ʒ. iij. ieiuno cũ aqua ca. ℞. calami aromatici. cinami: cubeb. nucismusca. mac. cinamomi spice carpobal. sq̃nãti. masti. asari. gariof. añ. ℥. i. cc. ʒ. iiij. et ß. fac coquere oẽs illas species in. xij. libris aque vsq3 ad tertiã partẽ: cola supaddẽs xxviij. ʒ. aloes. et. vi. ʒ. myrrhe: oĩa pulueriza et ad solem dimitte: sempq3 moue donec possint formari pillule. ¶ Alie eiusdem valẽtes ad dolorẽ epatis: et ad ydropisim. ℞. yera pigr. succi eupatorij: mirabolano. citrino. añ. ʒ. iij. turbith ʒ. iiij. lacce. ʒ. ij. reubarba. carpobal. spice. añ. ʒ. i. et ß. anisi. apij. squinanti. ana. ʒ. i. tempera cum succo solatri. da. ʒ. ij. cum aqua calida. ¶ Alie valent ytericis et eijciende pu-

tredini de stomacho ꝛ epate: cōstipationē splenis aperisit: caput mundificāt. ℞. yerepigr. ʒ. vij. absinthij. ʒ. v. reubar. ʒ. iiij. squināti. ʒ. iij. spice: scamonee. aā. ʒ. ij. cū succo apij tē pera dans. ʒ. ij. cū aqua cali. ieiuno. ¶ Alie de libro perfe-ctionis. Joā. Dam. valent diuturnis febribus de diuersis materijs: dolori epatis in initio ydropisis. ℞. succi absin thij. miraobl. citri. succi eupatorij. aloe. cc. mastic. reubar. lacce. anisi. fumi terre yerepigr. equale pōdus: tēpera cum succo solatri. da. ʒ. i. de nocte. ¶ Alie de euforbio valēt ad purgationē aque citrine: ꝛ omni materie ydropisis. ꝛ ad do lorez dorsi ꝛ podagrā que de frigida fit materia. ℞. eufor bij. ʒ. ij. fustis titimalli. ʒ. i. armoniaci. serapini. oppopōac. bdellij. apij. se. petrosili. meu. spice. cassie. anisi. mast. aā. ʒ. i. fac puluerē. ꝛ frica cum amigdaleo. tēpera cum succo so-latri. vel maratri. da q̄ꝫ. ʒ. i. ¶ Pillule de serapino purgan tes aquam citrinā. valent ad dol. stomachi. dorsi. ventosi-tatem intestinoꝝ. yliāq̄ꝫ dolorē de frigore. ℞. serapini. tur-bith. fustis titimalli. ā. ʒ. ij. apij. bdellij. anisi. maratri. che-buli. aā. ʒ. in alio. ℈. ij. armoniaci. oppoponac. ase. cinamo mi. ana. ʒ. i. tempera cum succo calamenti faciens pillulas da. ʒ. i. ꝛ. ß. vel. iij.

¶ De pulueribus.



Pluis purgans aquā citrinā. apostemata dis-soluēs: epar cōfortans. ℞. absinthij. turbith. serapini. ana. ʒ. v. apij. sem. pctrosili. maratri. anisi. yreos. aā. ʒ. ij. scamonee. titimalli fustis. mastic. sq̄nāti. cinamomi. ana. ʒ. i. fac puluerē dans cum succo maratri. ¶ Alius valens ad frigitudinem epatis. emoroydes. corruptionē stomachi: ꝛ ad mutationē coloris. ℞. mastic. garioſi. cassiefi. rose. asari. ana. ʒ. iij. ci-mini. maratri. anisi. absinthij. aā. ʒ. ij. cardamomi. cinamo mi. māne. squinanti. se. basiliconis. ana. ʒ. i. ꝛ. ß. fac pulue-rem frica cum amigdaleo. ꝛ zucca. quantū omnes alie spe cies. da. ʒ. iij. cum aqua ca. ieiuno. ¶ Alius purgans aquā citrinam: et valens humide nature passioni colice devisco so flegmate et ventositati. ℞. serapini. titimalli fustis. apij se. equale pondus: fac puluerem: ꝛ da. ʒ. ij. vel. iij. cuꝫ aqua calida. ¶ Alius valens ad frigitudinē stomachi: ꝛ indiges-stibilitatem fastidium. oxiremiam: inflationē ventris: opi-

lationem epatis et splenis aperit. ℞.ʒʒ.ʒ.ij. origani. masticis thuris.carui.cimini.piperis.ana.ʒ.iij.maratri.apij. anisi.dauci.ameos.ana.ʒ.i.et.ß. fac puluerem. frica cum sisameleo.et zucca.quantuz alie species.da.ʒ.iiij. cū aqua calida.vel mellicrate. ¶ Puluis confortans epar. opilationem epatis aperiens:valet in initio ydropisis.℞. myrrhe.costi.cassie.spice.asari.carpobal.equale pondus maratri.apij.scariole.se.aneti.dupl'.de puluere da.ʒ.i.ꝛ.ß.cū aqua calida.Si velis propter ycteritiam iunge.x. partes de yerapigra.da.ʒ.ij.cum aqua calida et oxizacca.Si velis propter aquam citrinam iunge.v.partes serapini.

¶ De apozimate. Cap.ix.



Apozima de radicibus confortādo valet epati spleni ꝛ renibus.splenis ꝛ epatis opilationē soluit:et renum humores grossos liquefacit. ℞.cortic.rad.apij.ʒ.x.radicū endiuie et maratri.ana.ʒ.vi. cuscute.ʒ.v.viol'. fichē. absinthij.liquiri.capilli.vene.ana.ʒ.iij.maratri.semī.anisi.apij. spice.eupatorij.ana.ʒ.i.omnia pistata coque in.iij. lib.aq̄ ad medietatem.cola.deinde mitte manne.ʒ.xx.cassiesist. ʒ.xv.Item coque ad tertiam partem cum.ʒ.iij.succi absinthij.deinde addito amigdal'.ʒ.iij.cola.et da.iij. diebus cōtinuis.¶ Alius de radicibus valet frigido epati:opilationem ipsius aperit:et splenis humores grossos cum vrina eijcit.cōtra quartanas iuuat.℞.apij.radicis maratri. an̄. ʒ.x.absinthij.squinanti.ana.ʒ.viij.reubarb.ysopi.calamēti.ana.ʒ.iij.maratri.anisi.asari.cassiefist. ana.ʒ.iij. coque in.iiij.libr.aque vsq̄ ad.ij.ꝛ.ß.da.iij.ℨ.ꝛ.ß. cum quibusdā trocis.et amigdaleo.

¶ De syrupis.



Sirupus de squinanto valet opilationi epatis. splenis.vētositati ypocundrice in initio ydropisis.℞.squinan.absinthij.cuscute.ana.ʒ.xx. maratri. anisi.apij. ana.ʒ.x. omnia coque in vij.lib. aque vsq̄ ad.iiij. deinde cola.et post fecē suā mitte in.vij.lib.aque ꝛ vsq̄ ad tertiā coq̄. ꝛ postea cola ꝛ aduna vtrasq̄ calamēta:ꝛ pone tūndē zuccare coq̄ns ad ꝑfectōez syrupi.da.ʒ.ij.cū succo ēdiuie ꝛ maṙ.bū cocto ꝛ

colato. ¶ Alius de oxizacca. valet ad calida corpora et febres sanguinolētas: atq3 colericas: pdest epaticis. spleneticē. de calore. ℞. maratri radi. ⁊ enduuie. añ. ʒ. xx. ematitis ro. maratri. se. anisi. añ. ʒ. x. spice. apij. añ. ʒ. v. coque oīa in v. lib. aceti. ⁊. iiij. aque. ad medietatē. post cola mittens tātūdem zuccare. ⁊ coque ad perfectionē. da. ℥. i. cū aqua frigida. ¶ Oximel valet ad frigiditatē epatis: stomachi. diuturnas febres. tumorē splenis: ⁊ duritiē viscerū. grossos chimos incidit: putredinē antiquā mundificat. ℞. rad. maratri. sqnāti. añ. ʒ. ij. se. anisi. apij. añ. ʒ. i. spice. masti. asari. cassie. calamēti aggrestis ⁊ domestici. petrosil. dauci. añ. ʒ. v. gariof. cardamomi. ʒʒ. añ. ʒ. iij. oīa in. ix. lib. aceti. ⁊. x. aque coque ad medietatē. cola ⁊ pone tm̄dem mel. cocti ⁊ despumati. coque vsq3 ad perfectionē syrupi. ¶ Syrupus de absinthio valet epaticis. stomaticis. grossitudini splenis. ycteritie de calore. colice. similiter opilationē aperit. ℞. absinthij. ʒ. xx. cuscute. viol. liqr. añ. ʒ. x. capil. ve. squinanti. prassij. maratri. anisi. añ. ʒ. v. spice eupatorij. cassie. costi. apij. se. folij. calamēti. añ. ʒ. iij. coque oīa; in. vij. libr. aque vsq3 ad quattuor. cola ⁊ mitte feces in. vij. libr. aque vsq3 ad: iij. aduna ambo colamēta mittēs in. iij. lib. zucca. ⁊. iij. de sapa. deinde coque. accipe in initio coctionis. cardamomi. cc. mastic. cinamomi. asari. fac pul. de ominbus et mitte in rarū pannū: pone intra vt coquant vsq3 ad perfectionē da bibere. ℥. i. cum aqua cali. Qui vult laxatiuū accipiat. ʒ. iij. scam̄. ⁊ ponat ꝼm ꝙ oportet da bibere laxatiuum. ¶ Syrupus de fumo terrre valet incensioni colere rub. scabiei pustul. opilatiōi epatis aperiēde. ycotericos iuuat. colorē clarificat. ℞. mirab. citri viol. absinthij. cuscute. añ. ℥. ij. omnia coque in. viij. lib. aque vsq3 ad. iij. deinde cola ⁊ accipe. fumi terre bene colati. zuccari. quantū colature aque fuerint: ⁊ iterū coque vsq3 ad perfectionē dans ʒ. ij. vl. iij. vt laxatiuū sit. si vis adde. ʒ. i. scamonee ab igne cum amigdaleo. ¶ Syrupus de yreos valet ad frigiditatē epatis: splenis: ydropisis: ⁊ ad apostema. vētositatē nimiā dissoluit. ℞. yreos. ʒ. xxx. squināti. liquir. calamēti. prassij. añ. ʒ. xv. spodij. tamarisci. maratri. anisi. apij. petrosil. añ. ʒ. viij. dauci. amcos. eupatorij. asari. spice. añ. ʒ. iij. omnia

coque in.xx.lib.aque vsqꝫ ad mediã ꝛ cola.et oĩa calamẽ-
ta aduna: deinde pone sape.lib. x.mell.v. mitte in prima
coctione.mastic.piperis lõ.cinamomi. gariof.añ.ʒ.i.ꝛ.ß.
oĩa pulueriza subtilissime in pãno raro pone: vsqꝫ ad perfe
ctionem coque dans post bibere.ʒ.i.cum aqua cal. ¶ Sy-
rupus de calamẽto valet splenitic.stomaticis ꝛ vi'r haben
tibꝰ viscera frigida. ℞.calamẽti agrestis ꝛ domestici.añ.
ʒ.xx.maratri. apij.anisi. petrosil. capparis. radic. dauci.
polij.prassi.squinãti.añ.ʒ.viij.oĩa coque in.x.lib.aque vsqꝫ
ad med.cola ꝛ pone feces in.v.lib.aque.coque vsqꝫ ad me-
dium.colamenta vtraqꝫ coaduna ponẽs tñdem mell et in
initio coquendi mitte spice.cassie.asari.gariof.cinamomi
ʒʒ.mastic.cc.añ.ʒ.i.oĩa subtiliter puluerizata in pãnuꝫ ra-
rum pone: ꝛ vsqꝫ ad perfectionẽ coque.da.ʒ.i.cũ aqua cal.
¶ Syrupus acetosus,ꝓdest calidis corporibus ꝛ febriẽtibꝰ
de sanguine vl colera.cõstipationẽ stomachi ꝛ epatis ape
rit.℞.corticis radic.feniculi.apij.ꝛ scariole.añ.ʒ.xx.floꝝ
rose.ꝛ se.feniculi.añ.ʒ.x.spice.squinãti.se.apij.añ.ʒ.v.oĩa
contusa in.vi.lib.aceti.ꝛ.iiij.aque dulcis biduo maneant:
deinde lento igne coquant ad mediũ: ꝛ per saccũ guttatiꝫ
colentur iterũ ad focũ cuꝫ zuccaro eiusdẽ quãtitatis reuer
tãtur: ꝛ sufficiẽter coqnãtur: sed vt frigidius fiat vice aque
mitte aquã cucurbitinã: aquã granatoꝝ acetosoꝝ: vl aquã
melonis.ꝙ si.ʒ.ij.vel.iij.dyagridij puluerizati in pãno li-
gaueris: ꝛ in syrupũ bullientẽ deposueris: colerã rub.putri
dosqꝫ ab epate ꝛ stomacho eijciet hũores. ¶ Aliud melli-
cratum de aromatibꝰ valens ad frigidã ꝛ humidã comple
xionem: et quibꝰ flegma dominat: ꝛ frigidis temporibus
vel regionibus stomachũ confortat. calorẽ naturalẽ exci-
tat: vẽtositatẽ expellit: frigitudinẽ renũ ꝛ visceꝝ calefacit.
℞.mell.perfecte cocti.lib.x.aque.xxx.coque cuꝫ suaui fo
co et dispuma.mitte in initio coctionis.masti. cc.spice.ci-
namomi.ʒʒ.galange.cassie.gariof.cardamomi.costi. asa-
ri.piperis lon.añ.ʒ.i.ꝛ.ß. omnibꝰ simul pistatis pone in
subtili pãno.et coquens ad perfectionẽ ad vltimum mit-
tes.℈.i.vel.ij.de musco.de q̃ da bibere.ʒ.i.vel.ij. cuꝫ aq̃.
¶ Apozima. Jo. Dañ.valet epaticis.℞.folij cuscute. ab-
sinthij. squinanti. capil.vene. ana.ʒ.ij. prassij.ʒ. iij. came-

dreos ameos. ana.ʒ.i.⁊.ß.oia coque in aqua.⁊ colata da bibere.¶ Aliud valet inflationi corporis.ydropic.frigiditati epatis ⁊ ei⁹ dolori.℞.camedreos.ʒ.iij.prassij.ʒ.ß. suc ci titimalli.ʒ.i.⁊.ß.cocomid.silr fumi terre.ʒ.i.⁊.ß. oia coquātur ⁊ colata bibere dentur. ¶ De ycteritia.Ca.x.



Nomen ycteritie a simili sumptuz est a volucri s.aurei vel crocei coloris:que media estate solet esse in colore deserta.sed distictio ycteritie proprijs constās differētijs a sui essentia sumptis:⁊ a complementis sue actionis talis erit. ¶ Ycteritia est cōmixtio colere ⁊ sanguinis diffundens se per oia mēbra corporis cū sanguine ⁊ apparēs in corpis superficie.Est aūt duob⁹ modis:aut de causa p̄senti ⁊ exteriori:aut de preterita ⁊ interiori:de presenti causa qn̄ corpus patitur exterius:sicut reptiliū terre venenosoꝝ morsus.venenosa potio.cōsuetudo cibi ⁊ potus calidissimi sanguinem incēdentis ⁊ colericū faciētis. Intelligimus hec ex inquisitiōe infirmi ⁊ manifestatiōe sui. ¶ Preterea cā multiplicit̃ diuidit̃:quedā fit a natura quādo ꝯfortat̃:⁊ in subtilibus fecibus colericis diffundit̃:⁊ in sup̄ficie corporis expellit̃:vnde generat̃ ycteritia:in febrib⁹ acutis nūciatiua salutis:⁊ liberatiōis morbi:nisi cū ante septē dies euenerit:tūc eñ apparitio sui nō ex actiōe est naturalis virtutis:sed potius de acumine morbi.⁊ de p̄ualitudine ei⁹ nature q̄tū persecutus est morbus vt res nūciatiua nō in suo tēpore ostēdat̃:vnde ypo.in afforis.ycteritia que in febribus acutis.aū.vij.dies appuit timorē portēdit:q̄ post.vij. dies salutē.¶ Itē ycteritia ex alia est causa.s.de cōplone epatis corrupta ꝓpter quēlibet sui morbū in hac p̄ticula iam dictū.vnde ei⁹ virtutes deficiūt naturales in cōplendis actionib⁹ suis supradictis ꝺm q̄ opz. Jō necesse est vt pars colerica a sanguine diuisa ⁊ ad fel non missa permanet in epate clausa:ibiq̄ multiplicata tingit epar vt colericum faciat:hec species ycteritie premittit aliquā causaz sui nunciatiuā:siue corruptionē actiōis naturalis epatis: maciē corporis : dolorem ⁊ grauitatē lateris dextri. Est ⁊ alia species in qua patitur fellis suba ⁊ sua virtus deficiat solens ab epate co.rub.trahere.sicq̄ in ipso colera rema-

neat: vnde sanguis tingitur. ¶ Alia est de opilatione propter apostema in vijs per quas colera transit ad fel. vnde fit vt ad epar redeat: et inde per totum corpus cum sanguine se diffundat. Qd si inferior via opilata sit ascendit ad superiorem viã: que ad stomachũ tendit: vnde citrinitas faciei fit ⁊ amaritudo oris: saliue siccitas. in stomacho calor et sitis: vrine color albescit: et digestionis propter ablationem colere eas tingẽtis. si opilatio in superiori via sit que ad stomachũ tendit augmentatur cursus ad intestina colericus. vrina et digestio tingũtur: apparet in vrina lutũ ruffum: vel quasi cinnabriũ: et spuma superius citrina: et egestio corrupta et plurima: yctericia ex passione fellis est subita: neq; plus coleram corrumpit q̃uis citrinus sit: neq; epar ab actione sua contrahitur. ¶ Iterũ quarta est yctericia que ex cõplexione venarum est corrupta cuz vltra quãtitatem naturalem calefiant. Inde eius incendit sanguis qui ab epate ad ipsas tendit: ⁊ colericus fit: et sic yctericiã gignit. ¶ Aliquando yctericia in corpe apparet nigra que causa defectionis splenis euenit in trahẽda fece sanguinis et turbulentia sui. ¶ Uidentes yctericiam et eius intelligẽtes causam videndũ est si habeat febres: quas si habuerit. et yctericia. añ. vij. dies apparuerit: et anteq̃ emineat signum decoctionis ⁊ digestionis morbi pessima est: ⁊ timorem mortis nunciat neq; intromittendum est de curatione sua: et si in die cretica appareat sicut. vij. vel. ix. vel. xi. vel xiiij. ⁊ post apparitionẽ signum erit decoctionis: et leuitas morbi laudabilis est et salutẽ nunciat. ¶ Hec yctericia opz vt medicetur cum mitigantibus coleram et refrigerantibus: sicut sunt apozimata de prunis. oxisacch. maligra. succo cucurb. et similia. Cum morbus autem incipit declinare ⁊ acumen febris extinguitur. coleram ru. purgemus cuz succo cuscute. vel solatri. vel cassiefi. ⁊ manna. demus ptisanã cũ oxizacca. Nutriam⁹ cũ cucurb. lentibus: bliti. et silib⁹. cathaplasma ponam⁹ super epar de sandal'. ros. ordei farina. cathaplasma tẽperam⁹ cũ succo solatri. portul'. febrib⁹ cessantib⁹: et in corpore yctericia permanente: demus infrmo succũ solatri. maratri: cuscute cũ oxizacca. Trociscos de cãphora. de spod. de sandal'. de ro. de lacca. Nutriamus

perdicibus.fasianis.pullis.oia cũ aceto coquant̃:ꝛ zucca. Lauemus oculos cũ aceto ꝛ succo coriãdri.vel aceto ꝛ lacte mulier.si febribus careat basilica minuat̃ in dextra manu quãtum sufficit:adiuuãtibꝰ etate:ꝛ cõsuetudine:deinde colerã purgemus cũ cassiaf.mirabol'.citri.viol'.cuscute.absinthio.prunis.iuiub.oxisach.ꝛ sil'ibus:ꝛ cũ syrupis.antidotis colere purgatiuis.si aliq̃d flobothomie obuiauerit ꝓpter virtutis defectionẽ:vel frigiditatẽ vel etatẽ:demus succuz solatri.cuscute et endiuie:atq̃ maratri bene cocti ꝛ colati cum oxizacca.Itẽ demus succos herbarũ cum trociscis de lacca.de absinth.de eupatorio.si calor sit nimiꝰ demus trocis.de spod.de cãphora cũ oxizacca.Nutriamus cũ crisolo canna portul'.bliti.cũ amigdaleo.demus ptisañ.pisces recentes:pullos cũ aceto ꝛ zucca.¶ Trocisci valẽt ad ycteritiam.opilationẽ epatis.splenis.℞.yerepigre.absinthij.eupatorij succi.añ.ʒ.ij.rose.spod.squinã.asari folij.añ.ʒ.i.ꝛß.lacce.reubar.añ.ʒ.i.croci.scamonee.añ.ʒ.ß.tẽpera cũ succo endiuie.fac trocis.ʒ.i.ꝛ.ß.ꝛ da.i.cũ succo endiuie ꝛ oxizacca.¶ Alij trocis.valẽt ycteritie.colerã naturalẽ purgantes.℞.rose.absinthij.spod. anisi.ʒ.iij.lacce.reubb.succi eupatorij.maratri.añ. portul'.se. squinan. añ.ʒ.i.ꝛ.ß.scamonea.dragagã.añ.ʒ.ij.croci.ʒ.ß.mãne.ʒ.ij.tẽpera cum succo solatri.fac trociscos.ʒ.i.ꝛ.ß.dãs cũ succo endiuie ꝛ oxizacca.ꝛ succo maratri.bñ cocto ꝛ colato. ¶ Cõfectio Jo.Dasil'iter valet.℞.lacce.spod.añ.ʒ.ij.croci.ȝ.i.reubar.quartã partez.i.ß.campho.ʒ.ß.omnia pulueriza dans bibere cum apozimate de prunis: vel oxisach.si ycteritia cesset de corpore citrinitate in oculis remanente.sternutationem faciamus cum succo sicle.vel cum nigella: vel cum lacte mulieris.aceto.vel oleo ro.ꝛ similibus.

¶ De passionibus splenis. Cap.xi.



Passio splenis multũ assimilat̃ passioni epatis. patit̃ aũt ex tribus morborũ gñibus:sicut diximus ꝛ alia mẽbra corporis pati.idest ex mala cõplexione morbo officiali iũcture separatione plurima. ¶ Splenis passio durities est sui que in propatulo est sensui:quia facile potest tãgi:vnde fit vt non alia significatio necessaria sit: et cum splen magis

magnificat: multo plus corpus macerat. Aliquādo splenetici vomūt sanguinem: colere nigre pertinentē: et aliquādo emittit cuz egestiōe: qñqꝫ eorū appetitus ad comestionē augmentat: et aliquādo pigritia totius corporis cū tristitia et risus paruitate contingit ex sanguinis corruptiōe et paruitate eius in eorū corporibus: vñ fledius alexādrinus. Splē inquit est instrumentū risus cuius actio est turbulētiam sanguinis trahere sibi. Cum autē virtus deficit in turbulētiam trahendo sanguinis remanet in sanguine clausa: et obscuritatem cū nigredine prestat: vnde per totū corpus obscurus vadit et melancolicus et ideo color naturalis immutat et niger efficitur. Cū autem splen trahat sanguinis turbulētiā: et feces clarificet sui subiecti necesse est vt sit clarus et temperatus et per totū corpus dispergatur sanguis: cū huius temperamenti sit atqꝫ clarificationis animā nō sollicitam et gaudentē reddit. qd fledius intellexit cū splenē esse instrumentuz risus dixit. ¶ Si splenis passio certificetur anteqꝫ confortatior et durior sit: facilius fit in curatiōe et obediens in medicamine. Quod si neglexeris donec in opilationez et apostema indurauerit durus est ad curandū et longus ad sanandū: et cū splen habet duritiē medicari oportet cū cathaplasmate: et epithimate: et amplastris non solū exterius: sed fortis ad bibendū detur: qr splen medicinam accipit epate fortiorē et grossiorez. Oportet ergo cū curare inceperimus dolorem splenis perquiramus: si significatio caloris ibi videatur: tunc in sinistra manu venā basilicā flobotomemus: vel venā illam que inter medicū et auricularē continetur. si tamen etate tēpore et c. adiuuemur: demus succū solatri maratri tamarisci: bene cocti et colati cū trocis. eupatorii vel de lacca cū oxizac. si nobis significatio frigide complexionis apparuerit: sicut. Gal. dixit: qr plurima passio splenis fit de frigiditate et hūoribus grossis oportet fortē medicinā dare et dieureticā: sicut epithimū. agaricuz sticados camepitheos camedreos prassiuz poliū centaureā cappar. rad. absinth. et similiter apozima fac: et infirmo sm virtutē da. demus oximel. cum succis herbarum mente tamarisci rad. myrte salic. apii: petrosilini et similia: demus etiam syrupū de yreos calamento antidot. dyareub. dyalaccam dyapusca: dyaco:

stum dyamorusiaz. ¶ Trocisci de cappf. valent ad durities
splenis. ℞. cappar. rad. costi: lacce spice polij reupōtici ari-
stol. longe et ro. cassie squinanti yerepig. aā. ʒ. iij. tempera
cum succo apij vel aceto fac trocis. ʒ. i. ꝛ. ₣. da. i. cum succo
abrotani vel oximellis. ¶ Alij similiter. ℞. rubee polij cap
paris rad. spermatis rad. squināti nastur. sinap. yreos equa
le pondus tempera cum succo tamarisci. ¶ Alij ad dolorez
ꝛ duritiem splenis. ℞. cappar. rad. absinthij assari aristol.
ro. polij reupontici calamenti spice costi anisi tamarisci suc
ci eupatorij. ẽc. scolopēdrie lacce squinanti apij prassij cas-
sie mastic. aā. ʒ. i. ꝛ. ₣. tempera cum succo tamarisci. ¶ Epi-
thima Jo. dama. et est oleum. valet ad splenis corruptio-
nem ꝛ sui duritiem et humorum grossitudinē aperit opila-
tionem epatis siue bibitum siue inunctum. ℞. cappar. ra-
dic. ʒ. xx. cordumeni cinamomi. aā. ʒ. xv. carui tamarisci.
aā. ʒ. x. aque. ʒ. xxx. sambuceleon. ʒ. lx. coque ad suauem fo-
cum donec remaneat oleum et cola. Deinde accipe armo-
niaci. ʒ. ix. ꝛ. ₣. ꝛ mitte in forti aceto die ac nocte. post mit-
te in mortario moue vsqꝫquo fiat. q. medulla et misce cum
supradicto oleo: ꝛ ibi mitte armoniacum coquens ad sua-
uem focum donec admisceantur bibat vel vnguentum fiat.
¶ Item valet ad dolorez splenis succus tamarisci cum ace
to ꝛ oximelle: ꝛ si coquatur in aqua ꝛ misceatur cum vino
valet similiter: vel accipe. ʒ. i. ꝛ. ₣. de rad. ꝛ spermatibꝰ cum
aceto ꝛ da bibere: facit similiter aqua vbi ferrum calidum
infundatur. da eam bibere siue solam: siue cum vino per
vij. dies: quidam medici dicunt. splenetici si accipiant ci-
fum tamarisci seu scutellam ad bibendum vel ad comeden
dum per. lx. dies splenis durities soluitur. Item dicunt si
lac caprinum per. lx. dies in huiusmodi vase biberint vel co
mederint nil habebunt splenis: Dyasco. dixit. farina de fe-
nugreco ꝛ vitro ꝛ aceto in cathaplasmate valet ad splenis
duritiem. Iterum dixit. cinis ramorum vitis cum oleo ro-
sato ꝛ aceto ꝛ rutha valet ad calidum apostema splenis.
¶ Electuarium valens ad splenem: ꝛ ad grossos humores
ventositatem et emorroyd. viscerum frigiditatem arteria-
rum ventositatem. ℞. zinzib. cappar. rad. tapsie polipodij.
piperis long. liquir. anisi. ana. ʒ. vij. galange assari mastic.

cinamomi acori squinanti costi ciminiana. ʒ. iij. fac puluerem adde mellis quantum sufficit. ¶ Emplastrum valens ad duritiez splenis. ℞. bdelij armoniaci. añ. ʒ. x. pone in forti aceto: vt emolliatur. Deinde accipe sisameleon. ℥. iij. cere colate. ℥. i. myrrhe. c̃c̃. ana. ʒ. v. oīa cōmisce ꝛ emplastrum fiat. Si acceperis de armoniaco, bdelio thure myrrhe. añ. ʒ. i. et posueris in forti aceto: deinde miscueris cū fenugreco ꝛ sinapi farinā ordei ꝛ facies emplastrū valet similiter.

¶ De passionibus renum. Cap. xij.


Renes tripliciter patiunt̃ sicut ꝛ alia mēbra corporis de mala complexione ꝛ morbo officiali iūcture separatione: quecūqꝫ horum patiuntur dolorem nimium sentit infirmus: sicut ylium propter societatem siphach. circundātem ventrē. ¶ Differentia est inter yliū ꝛ renū dolorē. dolor renum stabilis est: neqꝫ ab vno loco se mouet. ylij vero dolor per ventrem vagatur. Iterum qui dolorem habent in renibus sentiunt dormitationem pedis suppositi dolenti reni propter societatem dolentis renis ꝛ pedis ex pulsibus ꝛ venis supra dorsum positis. ¶ Si dolor renum ꝛ defectio eorum ex mala cōplexione sit videatur si sit de calore. Inde enim incensio fit spermatis ꝛ subtilitas sui ꝛ consumptio in renibus crassitiei: vrina rubea vel citrina: vnde oportet infirmo dari lac asininum vel caprinum cum dragagan. similiter detur et serum. Nutriatur cum cucurb. portul. malua. Clistere faciamus cū succo cucurb. portul. ordei psilio viol. liquir. vel cum qualicunqꝫ horum volueris cum oleo viol. sisameleo: amigdaleo. ¶ Si corruptio sit ex frigiditate sequitur ablatio concupiscētie libidinis defectio dorsi: femorum coxarum sicut in senioribus vrina alba est. Cum calidis ergo cathaplasmatibus: ꝛ epithimatibus medicemur ꝛ dissolutiuis ꝛ clysteribus: maxime cum oleis: sicut amigdaleo anetileo camomilleo: ꝛ similiter cum butyro bouino: ꝛ herbarum succis sicut calamenti maratri apij camomille. Galienus super epidimiam: dolor enim renum inquit facillime curatur exercitijs ꝛ abstinentia abundantium ciborū ꝛ acceptione diureticorum. Quod vniuersale est dolori renū. si contingat iuuenibus propria est floboto

mia de cruribus:et etiā fortis medicina. Qui morbus cuȝ inueterascat nō debemus vti flobothomia. exercitia a.B. iniuncta sufficiant.purgant eñi humorū superfluitatem et flegmaticā digerunt humiditatē et membra ꝯfortant diuretica bibita flegma viscosum purgāt de renibus: vñ ypo. in afforis.dolorem renum post.l.annos patientes nunq̄ curantur:quia diuturne passiones senibus ꝯtingētes cū ipis diu permanebunt. ¶ De apostemate renum. Cap. xiij.



Postemata in renibus fiunt ex humoribus ad ipsos descēdentibꝰ: vnde dolor in anchis sentitur et rigor cū febribus. Jaceat ergo infirmus super sinistrū latus si doleat in dextro et ecōuerso. Si quis suspēsos ⁊ graues sentit renes ex apostemate est.si nimiū grauatur sanies ibi colligitur:⁊ cito aperit:sanies ⁊ sanguis cū vrina egrediūtur. ¶ Si apostema sit ex colericis humoribꝰ nimia sitis et dolores maximi sequunt:vrina rubea:febris acuta.si ex frigidis humoribꝰ paruus dolor est in renibus:⁊ febris leuis et vrina alba.¶ Unde visus causis ⁊ significationibus in renibꝰ apostematū ad medicandū festinemus : qr renes duri sunt ad sanandū:neq; virtus medicine nisi defecta ad ipos venit propter lōgā viam.videamus q̄ si apostema sit ex calore:et tunc demus psilium cū oleo ro.⁊ iuiub.⁊ succ. sem. cucumeris mannā.demus etiā succū solatri.endiuie maratri coctum ⁊ colatū cū cassiafi.⁊ amigdaleo. si ventrē constrictū habuerint iuuat facere clystere cū vio.ordeo malua oleo ro.⁊ similibꝰ. Nutriamus cū dieta humida ⁊ que cito digeri habeat:sicut ptisana.a coytu abstineāt : ab equitatione ⁊ labore.a calidis cibis:sicut mel ⁊ silibus. si venter infirmi solutus sit plusq̄ opȝ : demus psilium.se. papauer ʒ.i.⁊.ß.cum syrupo ro.vel de myrtha. Demꝰ hos trociscos qui valent in statu apostematū. ℞.dragagā. papaueris cucumeris citrul.melonis cucurbi.portul.se.ana.ʒ.iij.amidi malue.se.boli.añ.ʒ.⁊.ß.cc.ʒ.i.tēpera cū succo maratri. fac troci.ʒ.i.da bibere cū aqua rosa. Cathaplasmata mollitiua pone exterius sup apostemata. ¶ Qd si de humoribus frigidis fuerint:demꝰ amigdaleō cū apozimate fenugr.vl de ficubꝰ sicis cū medicina digestibili ⁊ dissolubili.Catha

plasma exterius de fenugr.frondib⁹ caul.ꝛ similib⁹.¶ Si aptū sit apostema ꝛ sanies inde fluxerit. opꝫ festinare in solidatione vulneris.dem⁹ ergo trocis.iam supradictos solidatiuos vulneris cū lacte asinino. Calefaciamus de foris cū spongia vl' cathaplasmate de ordeo ꝛ ficub⁹ cū sapa:qꝛ ista sp maturāt apāta et saniem eijciunt.si vulnus sit pessimū clysterizet cū ordeo lacte oleo rosa. Sedeat infirm⁹ in aqua vbi cocta sint malua et ordeū: quia ista medicina saniem subtiliat ꝛ currere facit:si sanies nimiū sit grossa demus succū absinthij:maratri bene coctū ꝛ colatum post detur lac asininum ꝛ iumenti:qꝛ habent in se vt mundificēt. Sanie lota et vulnere mūdificato permanēte arsura in vrina.demus lac vaccinū quia ml'tū ad hoc valet:siue vulnus sit interius siue exteri⁹.Nutriatur cū amido:gūmi arabi. vel cum rizi iure:si saniem ablatam videris ꝛ vulnus mundificatum quod intelliges ex febrium mitigationibus et ablationibus: vrine albedine: et eius leuitate ꝛ sui pudoris ablatione:opꝫ infirmū nutrire cū cibis facile digestibilibus:sicut lacte:ꝛ iure facto de lacte ꝛ farina ꝛ amido:atqꝫ iuribus grossarū gallinarum cum herbis maluis acida portul.blita cucurb.cucum.citrul. melle lactuc. omnibus coctis.hic cibaria ardorem vrine mitigāt plagas solidāt. Cum febris tota ablata fuerit:nutriatur cū carne arietis: edullorum pullorum piscibus fluuialibus et petrosis. abstineant a labore et assuetam quietem faciant.

¶ De vulneribus renum. Capi.xliij.



Aliquando humores calidi et acuti descēdunt ad renes et inuiscantur in eis facientes vulnera ex acuminibus suis. Idem faciūt humores ad vesicam descēdētes:medicina eoꝝ est equalis et dieta similis:sed tū discernēda sunt vulnera in renibus vel vesica nascētia:qꝛ in renibus dolor sentitur in femoribus vrina cū sanie grossa est cōmixta: aliqū cum ea exeunt minima frustula carnis et facile vrina exit. In vulneribus de vesica sentit dolor in pectine et peritoneon:et angustia in vrina.post horam vrina residet in vase vrinario:et in vrina quasi squāme et cortices sunt: et vrina est mali odoris. Sic intelligitur de vulnerib⁹ in vijs vrine

inter vesicam et penem: sicut de vulneribus illis que in renib⁹ et vesica. ¶ Oportet festināter medicemur vulnera in renibus. Quod si inueterauerint nō amplius poterūt curari. Renes enī sunt tenere substātie in quib⁹ si sanies inuiscat medicina non recipitur: quā medicinā incipere debem⁹ de spongia aqua calida et oleo infuso: post fiat cathaplasma. ℞. rosas lentes myrthā pul. molendini oleū ros. et similia. Demus se. cucumeris bolū cū lacte asinino vniuersal'r omne lac hāc passionē iuuat. demus se. melonis cucumeris citruli cucurb. citonij malue. Quodcūqз horuз inueneris dabis coctum cū iuiub. in ptisano vel in lacte asinino. Detur et hic ɔposita medicina. ℞. se. lini dragagā. añ. ʒ. iij. amid. ʒ. vi. boli gūmi arabi. añ. ʒ. i. et ß. fac trociscos. Alij trocisci de papauere valēt ad caloris incensionē et vulnera in renibus vel vesica. ℞. se. papaueris lini cucumeris dragag. medulle tritici pōdus equale: fac trociscos. Alij valent ad vulnera renū vel vesice. ℞. se. citruli cucumeris cucurb. melonis portul. amidi boli. añ. ʒ. ij. lactuc. se. papaueris iusquiami psilij. añ. ʒ. i. et ß. dragagā. gūmi arab. spodij myrthe se. citonij malue. añ. ʒ. ij. lactuc. se. papaueris iusquiami psilij. ana. ʒ. i. et ß. Nutriantur cū amido amigdaleo ptisano tritici: et similibus. ¶ Si in vesica sunt vulnera aquā mittamus et lac et mel et se. citruli cū albumine oui et visco. sem. citonij: psilium iuuat: simil'r si in ergaliam cuз oleo viol. et cum lacte mulieris vel asini vel albumine oui epithima faciamus cum cera alba. et oleo ro. vel viol. dragagan. sem. malue et assungia vulturis. ¶ Aliud. ℞. cere albe: picis butyri: assungie anseris siche. pondus equale.

¶ De mictu sanguinis Capi. xv.



Sanguinis egressio cuз vrina quattuor modis fit: vel de apertione vene epatis rupte: vel de apertione epatis solū: vel de incisione venarū in renibus: vel de incisione venaꝝ inter renes et vesicā. ¶ Si sanguis sine dolore exit intelliges ꝙ de epate fit. si rubeus fuerit et cito exierit et sine cā ꝓcedente intendas ꝙ de renibus vene vesice sunt rupte: vl' ex forti saltu vel casu vel ꝑcussiōe: vl' ex sanguis multitudi

ne et suo acumine cuz exit purus et rubeus: sicut diximus: sed venarum ora cũ aperiantur non exit subito: maxime si parua sit earũ apertio paruus ꝛ subtilis exit: ꝛ vrina apparet quasi cũ sanguine mixta. Aliqñ sanguis egredit lapidem in renibus habentibus: cũ enim lapis transeat per vias inter renes et vesicam excoriat eas: vnde sanguis emanat maxie si lapis sit asper: aliqñ de venis grossis exit vesice: sed tamen antecedit signũ vulneris in vesica. dolet eñ vesica et sanguis quiescit. Aliquando exeunt frustra de vesice substantia. ¶ Que cũ medicari volueris videndũ est si ex epate sit. incidenduz est de basilica in manu dextra: demus subtilẽ dietã: precipiamus eũ a labore cauere ꝛ coytu medicina danda est in sanguinis fluxu ab epate iam dicta si sit de venis in renibus incisis: vel de vijs inter renes ꝛ vesicam: vel de aptione vene: similiter de basilica vena est minuendus: adiuuantibus tẽpore consuetudine ꝛc. precipiẽda est quies. prohibenda sunt exercitia motus ꝛ coytus. Regatur cibarijs et dieta quas dixim⁹ in sanguinis fluxu ab epate: dãdi sunt isti trosci q̃ valẽt ad sanguis micturã ꝛ saniei. ℞. circuli se. melonis cucumerꝭ portulꝭ. spodij succi liquir. añ. ʒ. vi. se. lactuce et malue gummi arab. ro. amidi dragagan. se. papaueris. ana. ʒ. iij. siche. alꝭ. michee vel endiuie semi. citonioꝝ ꝛ acide. añ. ʒ. ij. boli acatie. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. cc. ℈. ij. pulueriza tẽpera cũ succo arnog. da bibere. ¶ Alij valent similiter. ℞. medulle tritici balaust. ana. ʒ. ij. aluminis. ʒ. ij. dragagan. se. cucumeris. añ. ʒ. x. fac pul. tẽpera cũ aqua ro. ¶ Antidotũ valens ad sanguinis micturam et ad vulnera in renibus vel vesica. ℞. semĩ. cucu. portulꝭ. cucurb. añ. ʒ. x. papaue. ʒ. xv. dragagan. boli gũmi se. malue. añ. ʒ. x. apij. cc. ana. ʒ. iij. pulueriza. et cum syrupo violꝭ. tempera dans in modũ nucis. ¶ Trocisci. G. liquefaciunt sauguinẽ coagulatũ de incisione venarũ epatis et renum qui fluit in vesice spacium et vrine prohibet exitum: et ad sanguinem intra stomachum coagulatum qui descendit de fluxu sanguinis narium. ℞. absinthij rad. maratri. semi. apij dauci michee sparagi melonis semĩ. frondium ranni põdus equale: fac trociscos dans bibere cum lacte asini et apozimate de radicibus vel cicere.

¶ De lapide in renibus ⁊ in vesica. Cap. xvi.


Eneratur lapis in renibus vel vesica duobus modis vt si coquant humores grossi et viscosi ex calore igneo in renibus in calorē extra naturā exeuntibꝰ vel si in renibꝰ nascant vulnera vn̄ sanies efficiat: neq̧ purget sꝫ remanēs ī renibꝰ coagulatur. lapisq̧ efficiat. ¶ Plurimū iuuenibꝰ lapides nascūtur in renibus: pueris in vesica: cuius collū in eis strictū est: prohibēs materiā exire: vn̄ lapis concreat: et itē vesica eoꝝ calidior est. Maior cā lapidū in pueris est grossities vrine naturaliter grosse ⁊ ex grossitie viscose: qꝛ calor eoꝝ naturalis bene digerit et exquoquit. Res autē viscosa coagulat magis et conglutinat. In mulieribus xͦo raro nascit: qꝛ materia vn̄ lapis cōcreat non adunat multis ex causis in mulieribus: qꝛ colū vesice eaꝝ curtū ēst et foramina sunt larga et non multū tortuosa sunt: et minus bibunt aquā ꝙ pueri: lapis eñ maxie nascit qꝛ aq̄ diuersa ⁊ turbida bibitur: ex qua hūores grossi et viscosi ad concreandū lapidē coadunant. ¶ Quē hic accidētia inseparabilia sequent. s. febris ⁊ angustia vrine: dolor continuus: si in renibus ⁊ in anchis quasi punctura acus intolerabilis sentit: cuius certa sigtio in vrina ipsiꝰ lapidis visio. Si in vesica sit sentitur dolor in pectine: prurigo in virga: ita vt puer eā scalpere cogat et tenere in manibꝰ ꝙ facere dolorē cogit: et semꝑ virga erigit. ¶ Si lapidē medicamur: aut in vesica: aut in renibus sit perquiramꝰ: et an corꝑa acutis habūdent humorimꝰ: qui primū sunt purgādi: et postea infirmo balnea assidue faciēda: oī die bis vel ter: egrediētibꝰ a balneo apozima de aniso vel apio: vel scariola demus: ⁊ de lapide q̄ intra spongiā est. Ruffus etiā dicit lapidē qui intra spongiā inuenit pulverizari debere. et cū vino dari vel cuꝫ aqua qui lapidē frangit. Demus etiā prassium cū vino: vel apozimate de rāno: et calamentū cū caperis radic̄. qͦcūq̧ horū inueniatur cū vino vel aq̄ detur: dētur et oīa diuretica: sicut acoꝝ. spica. calamus aro. apij se. petrosil̄. cassiefis. xilobal̄. carpobal̄. calamentū. cyperū. assarū et silia: composita vel simplicia cū succo feniculi apij. vl̄ apozimate ciceris nigri scorpionis cōbusti. ʒ. i. ⁊. ꝭ. cum vino prodest.

¶ Antidotuꝫ Gal. ad idem valet. ℞. dauci. carpobal. spice assari. petrosil. anisi. ana. cinamomi cassie amomi. cimini. pōdus equale. fac pul. adde mell. quod sufficit: abstineat se a grossis cibarijs: saturitate ꝛ multa comestione: assuefaciat post cenā vomere ꝛ corp⁹ mūdificare: ꝛ cū syrupo de absinthio: oīa cōsuescat diuretica: vinū nō bibat nisi subtile: saporatū ꝛ clarū: tyriacā maiorē raro demus: cōsuescat tēperata exercitia: neqꝫ ea negligat. ¶ Si dolor pmaneat neqꝫ cesset calefaciamus cū aq̄ ca. ꝛ vino vbi coquant camomilla. ruta. pultes faciamus cū farina ꝛ vino coctas: ꝛ ponant super anchas ꝛ dorsuꝫ ꝛ pectinē: clistere faciam⁹ de malua camomilla furfure. fenugre. oleo viol. camomileo ꝛ similibus. Sedeāt in aqua ca. sulphurea. ¶ Si ī vesica sit lapis: sicut et de renibus debet medicari: q̄ si adeo sit magn⁹ vt vrina exire ꝓhibeat festinem⁹ lapidē illū de loco illo semouere: nec sanabitur nisi cyrurgica incisione: et lapidis eiecttōe: sicut Gal. in lib. megategni ait. lapis auferre de via cum enea argalia siue argētea satage que mittat per virgam ad auferendū de loco suo petrā. Si in ore sit vesice oportet infirmū supinū iacere: ꝛ pedes sursum exigere: ꝛ illos huc illucqꝫ mouere: vñ lapis de ore vesice remoueat.

¶ De passione dyabetica. Cap. xviij.

Passionem dybeticā habēt renes ex defectu cōtentiue virtutis: vnde semp sitiūt infirmi: neqꝫ aqua possunt saturari: quā ꝛ quantū bibūt. similiter eam mingūt: sicut videm⁹ in camino appetitu: quicq̄d ei comedit cū ferre nequeat mouet natura ꝛ eijcit foras: silr cum cōtentiua in renibus deficiat non potest retineri: quā hꝫ aquosa humiditas: necesse est ergo ad vesicā effluat. Renes eñ cum humiditate exinaniūtur ꝛ mouent: et aquosa humiditas de venis sibi attrahitur: sanguis in venis desiccat: humiditas ab epate cū appetitiua trahit virtute: ꝛ epar silr sugit a stomacho: sicqꝫ pars a parte sibi sumit donec perueniat ad os stomachi vbi inde generat sitis: cum aquā biberit vene exeūtes epar a stomacho sibi eam appetunt: ꝛ sic vicina a vicinis quousqꝫ peruenerit ad renes: qui ex calore sui cito trahūt sibi ꝛ ex defectione sue cōtentiue expellūt eam ad vesicā:

et inde exit cū vrina: vnde fit vt aqua nequeat satiari: neq3 cesset sitis. ¶ Sed si ad medicandū hanc passionē nō festi- netur: infirmus nimiū maceratur et corpore consumitur: et venter constipatur: cito periclitatur: op3 ergo dare rem frigidā et stipticā renes confortantē et calorē extinguentē: sicut ptisanum cū sapa myrtina: vel sapa citoniorum: et cū psilio loto in aqua frigida: et oleo ros. cū oxifenitia: demus trocis. refrigeratiuos de sandal. de spodio. de cāphora. de ro. cū syrupo frigido et stiptico. Nutriam9 cū frigida dieta: sicut portula. ordeo. mespil. carne edulina piris. Studeam9 vt sudet: ponamus cathaplasma super renes de solatro: fronde vitis: oleo ro. et similibus: vel laminā plumbeā minutissime perforatam superponamus.

¶ De distillatione vrine: siue guttatim emissiōe. Cap. xix.



Passio vesice in expellēda vrina anteq̄ multa coaduneur quātitas appellatur guttata vrina: qd duob9 fit modis: vel qr vesica qualitatē vrine non potuit pati: que acuta et pungitiua: vel qr defecta sit vt grauetur anteq̄ vrina coadunetur sed q̄ ex acumine qualitatis cōtingit vrine: subsequitur ardor nimius: pūctura vesice qd duob9 modis fit: vel de passione renū. vel sm crisim in quā natura expellit materiam morbi: vnde morbus fuerat et transit per renes et vesicam. ¶ Quē morbū medicari perquiram9 si ex acumine sit qualitatis: et demus frigida: sicut psiliū cū oleo ros. et aqua frigida: vel dragag. et se. cucumeris. añ. ℥. i. cū oleo ro. et aqua frigida: vel spod. ℥. i. et ß. cū aqua frigida. et syrupo ros. In virgā mittamus oleū ro. cū lacte mulieris: similiter energaliā cū oleo ro. et albugine oui. Confectio valet ad calorē vesice et ardorē vrine atq3 guttationē. ℞. dragagā. portul. se. cucumeris. meloñ. lactuce: cucurb. añ. ℥. iij. fac pul. cum oleo ro. fricans. dās. ℥. ij. vel. iij. cū syrupo ro. Nutriam9 cū cucurb. portul. lactuc. ptisano. et similib9. ¶ Si vrine guttatio ex defectione sit vesice: vel ex cōplexionis humiditate: demus tyriacā maiorez athanasiā. dyaroma. et similia. epithima supponam9 pectini. ℞. oleū nardinū: castoreoleō et sitia. Misceamus cū prādijs suis aromaticas spēs: vinū bibant forte et odoriferū. ¶ Antidotū valēs ad lubricā vri-

nam. ℞. gallie. gariofi. cubebe. assari. masti. thuris galange. añ. ʒ. ij. cinamomi. cassie. ciperi. ro. cardamomi maioris ⁊ minoris: piperis lõ. ʒʒ. spice. cordumeni. pigre. põdus equale. tẽpera cum succo citonior: ⁊ da. ʒ. ij. vel. iij. ¶ Aliud similiter. ℞. mirabol. indo. ʒ. xx. bell'ic. papaueris al. emblici. ana. ʒ. x. cipi. sauine. ros. succi hypoqstidos. opij. thuris masculi. bdellij. añ. ʒ. v. fac pul. accipe ferruz iudaicũ ⁊ calefac. qd in aqua extiguas in qua fac coquere xilocaracta vsq ad consumptionem: deinde cola coquẽs vsq ad mell. spissitudinẽ: ⁊ cũ ipso tẽpera spẽs dans. ʒ. v. cum aqua vbi infusuz fuerit illud ferrũ. ¶ Aliud. ℞. interioris cortic. vecoris galline. thuris. ciperi. balaust. glãdul. añ. ʒ. v. nuc. ʒ. iij. pulueriza. et cum oleo ros. frica ⁊ da bibere.

¶ De cõmingentibus in lecto. Cap. xx.

Quidam ignorãter lectos cõmingunt non sentientes: qd pueri plurimũ patiũtur ꝓpter grauitatẽ somni ⁊ multitudinẽ humiditatis: aliquando in maiori etate cõtingit cum cõplexio sit humida: maxime senioribus: qr vesice eorũ molles sunt ꝓpter humiditatẽ corporũ. ¶ Qd cũ me dicemur: tyriacã maiorẽ demus cũ mẽta ⁊ myrtha in odorifero vino: silr rupta agrestis i vino cocta ⁊ bibita iuuat. Glandes. myrtha. thus equali põdere in vino coquant: et vinũ cum oleo myrtino detur. vesica apri vel tauri incensa detur bibere cum aceto ⁊ aqua cũ ad dormiendũ venerit. de terra chimolea accipiat: quã cum felle taurino tẽperet: ⁊ virgã inũgat. assuefaciat electuaria calida ⁊ odorifera.

¶ De exitu vrine. Cap. xxi.

Urina aliquando impedit exire de vesica vel renib⁹: sed i iuuenib⁹ plurimũ de renib⁹ ꝓpter calorẽ cõplexionis sue: pueris ꝟo de vesica ex inordiata dieta. Qd si sit de vesica vl ex toto aufert vel minorat vrina: totã auferri ex mortificatõe est expulsiue ꝟtutis i vesica intelligit: qr neq do lor: neq morb⁹ alius in vesica sentit: vel ex cõstrictiõe vie vrine vñ exit: vel ex vtroq sicut patiunt cõstringẽtes vrinã aliqñ diu de cã aliqua ⁊ postea mingere nõ pñt. Strictio vie vñ vrina exit de vesica ex opilatõe est lapidis. sangui-

nisue coagulati: vel grossi hũioris: vel sanici: vel cuiuslibet in renibus nascentis: sicut veruce: vel carnis superflue. vel propter cõstrictionẽ invesica ex apostemate. Quod si in collo sit vesice grauatur ⁊ dolet infirmus in illo loco habet febrem incendentẽ: vigilias nimias: vrine stranguriã: duritiem super vesicã cum maiori dolore ⁊ pulsatione. hic cito mortificat nisi succurrerint medici. ¶ Si ex via sit opilata nihil horũ est que sunt dicta intelligit ex preterito dolore in regnib⁹ vel vesica. verbi gra. si sanguinez vel saniẽ infirmus minxerit vel scabiem in vesica habuerit: ⁊ postea vrina stricta fuerit intelligimus sanguinẽ vel saniẽ coagulatũ opilasse loca illa ablationis vrine minorate eadem causa qua ⁊ totius. Sed tamen hic minorat: illa ex toto aufertur: de qua vidẽdum est vnde nascat. ¶ Si ex defectiõe expulsiue virtutis in vesica infundatur in aqua ca. ⁊ recte sedeat vt collum vesice in inferiora tendat: precipiat sibi vt super pectinez manu fricet: postea dentur sibi calida ⁊ odorifera: sicut spica. cassia. cinamomuz: acorus. macis ⁊ similia. De cõpositis tyriaca maior. athanasia. dyalacca ⁊ similia. balneũ assuefaciat vbi sudet: pectinem vngat ⁊ dorsum cuz oleo nardino: cameleo. musceleo calefiat de spica: squinanto. camomill. ancto. ⁊ similib⁹. ¶ Si stranguria ex sanguine coagulato sit. vel sanie. vel pustul. medicãda sunt renum vulnera: sicut dictũ est: sedeat in aqua ca. dissolutiuis oleis se vngat. Clisterizetur in virga cum lacte mulieris ⁊ oleo viol. Si ex apostemate sit i initio basilica minuatur: succus solatri. endiuie. ⁊ cassie dec. calefiat cum aq̃ calt. vbi cocta sint camomilla. malua. viol. ⁊ silia. cathaplasma fiat de solatro. oleo ro. farina ordei. Intelligit loc⁹ ex apostematis dolore grauitate iflui quã ex tactu sentit. Si passio in fortitudĩe sit opz venã calcaneo vicinã flobotomari: calefaciam⁹ cũ spõgia aq̃ infusa: vbi cocta sint camomilla. anetũ ⁊ silia: clistere faciam⁹ in virga cũ lacte mulieris: aq̃ ordei: assungia anat: oleo ro. epithia faciam⁹ de cera. ysopo. oleo nardino. aut de malua: ⁊ oleo ro. ⁊ assungia anseris et galline: sedeat in aq̃ calida vbi mingat tpate: vesicã cõprimat. apostema cum crepuerit detur ad bibenđ. dragag. se. meloñ. cucumeris medicemur sicut vulnera renũ ⁊ aposte=

mata: nec negligat aquam calidam vel epithima. Si ex lapide sit prout diximus debet medicari.

¶ De paucitate coytus. Cap.i.



Eus ad aialiũ gñia extñda creauit mẽbra: vnde essent ꝑcreanda: qb⁹ ꝓprie virtutẽ indidit naturalẽ ex qua multũ delectari possent: ⁊ opari in ipsis mẽbris. Aialib⁹ etiã amabile fecit cũ maxia cõcupiscẽtia ⁊ desiderijs ⁊ in coytu admirabilẽ dedit delectationẽ ⁊ inseparabilẽ vt gen⁹ eorũ repararet: ne forte abomiatione coytus ab animalibus gñatio amitteretur. Quod cuꝫ fiat necesse est duo coyre animalia: masculos.s.⁊ femias: quibus deus huiusmodi aptauit mẽbra: vt alterũ sperma emitteret: alterũ reciperet: taliter eñi formata sunt vt ad opus suum: neqꝫ meliora possent esse: neqꝫ ꝑfectiora. hec aliqñ diuersa patiũtur vt eoꝝ actiones imutent: vnde in hac particula passiones eorũ cause ⁊ signatiões sunt dicende. ¶ Incipiam⁹ ergo de coytu defecto: cuius virtus posita fuit in veretro naturalis ⁊ ꝓpria actio quã ⁊ alia hñt mẽbra corpis ẜm naturam sui. Cũ ergo hõ coyre cogitet: vel ymaginet: subito venit ad ventrẽ vẽtus ꝓpulsus q̃ sibi a corde iungit ⁊ ꝑ quendã neruũ intrat cõcauũ qui inflat ⁊ erigit vt actionẽ suã explere possit: q̈ erigere sibi venit a corde. cor eñi mãdat toti corpori ventũ spũalem veretrũ recipit sperma a cerebro: desideriũ ab epate. ¶ Inueniũtur etiã hoies multũ ventũ habentes: vñ fit vt sepe erigãtur: neqꝫ tamen sperma emittat. Inueniunt ⁊ multã hũiditatẽ hñtes: siue inflatiuã ventositatem: a qnib⁹ sperma effluit sine volũtate ⁊ erectiõe. Reperiunt etiã nimiã hñtes cõcupiscentiã qui nec eriguntur: nec sperma ab eis emittitur. ¶ Quomodo autem a cerebro progrediũtur virtus sensibilis ⁊ motus volũtarius per neruos: ⁊ a corde virtus pulsatiua ⁊ vitalis per arterias. Similiter de testiculis ad totuꝫ corpus exit virtus que in masculis ẽ causa masculinitatis: ⁊ in femis feminatiõis mouẽs ab ipsis nimiũ caloreꝫ toti corpori: ⁊ propter hoc castrati non habent barbam: neqꝫ in multis locis pilos ⁊ vene eorum sunt sicut vene femine: neqꝫ concupiscẽtiam habent ad coy

tum: quia testiculi nimium calorem & virtutem prestant cor pori: & sunt cause generationis permanentis: quos Gal. de principalibus dixit esse membris: q2 sperma ibi adunatur: & mutatur: & inde ad virgam emittitur: virtus vero coytus non est tēperata: nisi cū cōplexio eorū sit calida & hu. fm tē peramēta: q2 cū calore augmētatur cōcupiscētia: & cū humi ditate sperma. Si cōplexio testiculorum mutetur maxime virtus coytus non fit perfecta. si calor & siccitas eius domi nentur: paruum sperma & magnam concupiscentiā habent si frigiditas & siccitas preualuerint fiet paruū sperma & de fecta cōcupiscētia: si dn̄ent frigiditas & hūiditas multū ha bēt sperma: sz parua est concupiscētia. Arist. dixit q si mul tos habent pilos viri in corpore: vel multas pennas volu cres: quecunqz sint animalia huiusmodi multum habent coytū: q2 multitudo pilorū est ex nimio calore: & multa hūi ditate: ex quibus duobus necesse est vt exercitetur coytus. ¶ Tertiū est q sua actio impleatur: scz inflatiuus ventus: vnde antiqui medici dixerūt: vbicūqz hec tria adunant: si ue in cibo: siue potu: siue in medicina sperma generāt: coy tum augmētant. s. calor: hūiditas: & vētositas: q2 si non om nia: sed tantū duo adunētur melius est q̄ si vnū solū habea tur. Qui vero horū virtutes agnouerit bene ex duab9 siue tribus rebus cōponere poterit quibus sperma augmētetur & coytus confortetur. sicut est cicer in quo hec tria adunan tur: q2 calidū est & humidū & vētositatis gn̄atiuum: & multi nutrimenti: cui non necesse est aliud ad hoc opus cōmisce ri: similiter frumentū coctū maxime cū medulla ossiuz & si militer rape. fabe ventositatē faciunt multū nutriūt. Sed tamē frigiditati pertinet eorū nutrimentū. Qui perfectus vult esse hoc officio mittat cū ipsis calida frigiditatē eoruz temperātia: causa que sperma generat est cibus: sicut recēs caro. cerebella. ouorū vitella. ficus: pinee & talia. ¶ Medi cina sperma generās est satirion: stincus. zz. galanga. ben. album & ruffuz. costū. cc. nasturtium: vrtice semen. anisum: lini semen. Est etiam quoddam & cibus & medicina ad hec valens: sicut rapa. sparagi. eruca. semen. pastinaca baucia & talia: ex his simplicibus medicina tantundem valens componitur. ¶ Unguentuz ad eos qui spermate indigent.

℞. baccarum lauri. se. eruce. stercoris columbi. piperis. satirio. ℥. terbentine. an. ℥. i. olei. lib. ij. omnia cōmisce. lumbos te inguinem perunge. ¶ Item piperis satirionis stinci. se. eruce ex equo trita ⁊ cum vino potata valde iuuat ante cibum. ¶ Electuarium. Jo. Dam̄. ad fortem coytum. ℞. ʒʒ. piperis lon. an. ℥. viij. se. ceparum. dauci. eruce. se. vrtice. se. anisi. lingue auis. ocelli. an. ℥. viij. salis stinci ⁊ vmbilici eius. satirion̄. an. ℥. xv. pinee. ℥. xvi. fac pul. mellis addēs qđ sufficit. ¶ Aliud valet silr̄ iter ⁊ ad frigiditatem renū: ⁊ emoroydas. ℞. ʒʒ. galange. yringi. rađ. cinamomi: piperis lōg. se. lini. an̄. ℥. xv. penith. amigđ. dulc̄. an̄. ℥. xx. eruce. se. dauci. anisi. an̄. ℥. vi. cardamomi. ℥. gariof. piperis piretri. nucismusc. mac̄. an̄. ℥. iij. fac. pul. adde. Mell'. quod sufficit. da ante cibū ⁊ post cibū in modū auellane. ¶ Aliud valꝫ silr̄. ℞. cinamomi costi. spice. ℥. maratri. ʒʒ. mēte. origani calamēti cassie. an̄. ℥. viij. polij. piperis lon. ⁊ ni. ⁊ albi. assari vrtice. semen carui gariof. galāge ⁊ yringi. rađ. piretri. cardamomi. spmatis rađ. ⁊ rapulaꝝ. an̄. ℥. iij. sisami. rađ. nucis fistici. amig. pinee. mundatorum. penith. an̄. ℥. xv. mell'. quod sufficit. ¶ Iuuat iterum lac bouinū ⁊ consuetudo bibendi ipsum cum cinamo. gariof. galang. et similibus. ¶ Aliud valet similiter. ℞. se. lini anisi. penith. sisami. anisi amigđ. an̄. ℥. i. yringi. galan. calamēti. an̄. ℥. ß. fac pul. adde. mellis quantū sufficit. ¶ Syrupus valet silr̄. ℞. maratri. anisi eruce. se. dauci cretici. mēte. calamēti. origāi. an̄. ℥. xx. vue pas. c. ℥. oīa coque in. xx. lib. aque vsqꝫ ad medietatē: deīde cola mitte tantundē zuccari vel mellis: ⁊ fac siliter in initio coctiōis: mitte. ℥. ℥. v. galange. gariof. piperis lō. cinamomi yringi. cardamomi. costi. mac̄. an̄. ℥. i. et oīa puluerizata in panno ligent. ¶ Si coytus ꝓpter calorē ⁊ siccitatē auferatur prohibeat medicina omnis ⁊ dieta supradicta ⁊ precipiatur: vt accipiat lac vacinum: pisces recētes. blitis. crisolocāna. cucurbi. ⁊ talia. clistere cū frigidis ⁊ hu. oleis succo cucurb. vt hūectet siccitas: ⁊ calor refrigeret.



¶ De satyriasi. Cap. ij.

Si arterie ⁊ nerui virge impleant vētositate necesse ē virgā erigere ⁊ erectā diu permanere qꝫ si diu permaneat: neqꝫ resideat: sine tamen vo:

luntate ꝛ concupiſcentia coytus:paſſio eſt que poꝛgeſmos vocatur:cuius cauſa eſt ventoſitas inflatiua ꝛ groſſa humiditas viſcoſa ꝛ caloꝛ moderatus. ¶ Galie.omnis inq̄t medicina vel dieta que coytum augmētat huic paſſioni eſt nocitiua:cui medicandū eſt dando cōtraria ventoſitatē mitigantia ꝛ refrigerātia:vngamus doꝛſum ꝛ virgam ꝛ anum ꝛ teſticulos ſucco ſolatri poꝛtul'.lentiginis aque ſemp̄uiue iuſquiamo lactuca oleo ro.ceruſa acatia ꝛ ſimilib⁹.cingulum plumbeū renib⁹ ſuperponat'.Accipe ſemen rute lactuce poꝛtul'.cum ſucco coꝛiandri ꝛ parum cāphoꝛe agni caſti ſperma facit.Similiter aſſuefaciat ſemper ſedere ꝛ doꝛmire ſuper frigidam culcitrā. ¶ Gal'.dixit.ꝙ mulieres athenienſes in feſtis ſuis ponūt vbi ſedent ꝛ doꝛmiūt agnum herbā pꝛopter caſtitatē:quia nomē illius herbe denoīatū eſt a caſtitate.Jaceant in latere et non ſupini.doꝛſum em̄ cum calefiat arterie ꝛ nerui neceſſe eſt calefiant ꝛ caloꝛ ad virgam veniat:ꝛ ex deſiderio coytus eam moueat. Item opiū iuuat ꝛ cāphoꝛa cū oleo ro.tēpta ꝛ virga inde vncta.

¶ De gomoꝛrea. Cap.iij.



Sperma ſine volūtate ꝛ concupiſcētia vel delectatione exiens ex defectiōe fit virtutis contentiue que in vaſis eſt ſpermatis:et hic ſine erectione fit vel ex paſſione vaſoꝛū ſpermatis: ſicut ſpaſmo quo virtus expulſiua mouetur vt ſperma foꝛas eiiciatur:ſicut in epilepticis videmus quod cum erectione efficitur. ¶ Iterum vel eſt ex ſpermatis quātitate:vel ex eius qualitate.ex quantitate ſi multiplicatuꝫ vel augmentatū vaſa impleat.ex qualitate ſi in caloꝛe quātitatiue mutetur ꝛ in liquiditatē et aquoſitatē. ¶ In medicanda huiuſmodi paſſione cum frigida nutriamus dieta: ſicut lactuca poꝛtul'.criſolocāna bliti cucurb.citrulis cucumeribus melonibus ꝛ omnibus frigidis ꝛ humidis vel frigidis ꝛ ſiccis:vt ſumach aceto ꝛc̄.vngamus doꝛſum ꝛ virgam frigidis rebus:ſicut ſucco ſolatri iuſquiamo oleo ro. poꝛtul'.litargiro ceruſa.culcitra ſemper ſit frigida.herbe frigide in domo ponende.Accipe farine glandiū cuꝫ acerbo vino omni die:ſimiliter lactuce ſe.cuꝫ ſucco poꝛtul'.accipiat. ¶.Aliud.℞.ſe.balauſtie ſe.poꝛtul'.ſe.lactuce.ana.

ʒ.iij.aneti se.rute.se.arnoglose.ana.ʒ.i.τ.ß.fac puluerē da bibere ieiuno cum aqua frigida.rutha τ iusquiamus cum syrupo de myrta τ aceto τ agni casti spermatis rute.ana. ʒ.ij.balaustie.ʒ.i.da bibere cū aqua.aqua semp infundat frigida.s.super virgam et super pudēda τ a cibis τ potib⁹ calidis sibi caueat.

¶ De effusione spermatis im somno. Cap.iiij.


Pueri non patiūtur pollutionē: quia vene eorū sunt stricte τ humiditate plene:neqꝫ calor est perfectus:sed cum veniunt ad etatem generat materia spermatis:quia perfectior τ augmentatior est calor eorum:veneqꝫ largiores:vnde mouetur natura:vt materiā augmentatā expellat:et eam cum pollutione in somno emittat.sed tamen hec pollutio que venit ex abundātia spermatis non est similis ei que ex concupiscentia amoris procedit:in ea eñ que ex concupiscentia ymaginatur anima personā amatā quasi sit vicina:vnde ad coytum mouetur natura vt pollutionē faciat. Aliquando vero homo videt mulierē et concupiscit eam: quam cum dormiat ymaginatur sibi quasi cū ea dormiat: et inde pollutio venit: quia ymaginatio anime non est nisi ex cōplexione corporis:multa enim in somnis vident homines cum in corporibus eorum multiplicentur humores quasi in collo suo portent graues.si humoribus sint exinaniti videntur sibi volitare vel ambulare τc̄. pollutio vero non est aliud nisi quā cum somnus elongetur τ corpora sudent. ¶ Pollutionē sepe habentes cum frigida medicina siue cibariis siue vnguentis:sicut diximus in sepe erigentibus curentur. ¶ De apostemate virge. Ca.v.


Apostemata τ vulnera virge seu pustule sunt ex humoribus a corpore descendentib⁹:quod palam est sensui. cum hoc membrū in propatulo sit intelligendū vnde nascat:qm̄ ex infirmorum cōplexionibus. ¶ Si vulnera sint sine apostemate medicemur cū cerusa.litargir.añ.ʒ.iij.cucurb. pulueris memite.añ.ʒ.i.τ.ß.cū oleo ros.si hūida sint vulnera mittamus cortices cypressi cōbustos τ ematitē sed si virga pruriat mittam⁹.c̄c̄.τ camphorā ex quo faciam⁹ cly

stere in virga. ¶ Et si ibi apostema videamus cum hoc vnguēto medicemur. ℞. catinie argētee ceruse litargir. memite. añ. ℨ. i. ꝛ. ℥. ꝯ. acatie balaust. añ. ℨ. ij. fac puluerē ꝛ cōfice cū oleo ros. ꝛ cera. ¶ Aliud. ℞. cineris frondiū vitis. thuris. añ. ℨ. i. ceruse. ℨ. iij. tēpera cū aqua: ꝛ inde se vngat ꝛ postea lauet cū aqua myrtina vl' marina. ¶ Aliud. ℞. albumen oui oleū ro. ꝯ. myrtā fac vnguētū. ¶ Aliud. ℞. nitrum cineres frondiū vitis. tēpera cū aqua ꝛ inde vngat.

¶ De apostemate testiculorum. Cap. vi.



Umores a corpore ad testiculos descendētes apostema ibi facere solent qui si sint acuti vel calidi color rubeus vel citrinus inde exit cum ardore dolore ꝛ pulsatione: si materia sit frigida color apostematis fit talis: qualis est color corporis ꝛ sine dolore. Si vero ex percussione vel scissura fuerit infirmus bene manifestabit. ¶ In medicādo apostema ex calore minuat de vena basilica vel saphena: et in dorso scarificetur ꝛ postea humores calidos cū farmacia purgemus. deinde ad apostema redeamꝰ cum epithimatibus ꝛ cathaplasmatibus puluerē de fronde rāni fac cum oleo ro. apostemati imponat vl' chimolea cū succo solatri. ꝛ. ꝯ. vel farina ordei cocta cū melle ꝛ aqua: vel etiaꝫ fabe cū vino cocte. ¶ Cathaplasma valēs ad apostema calidū in testiculis. ℞. rose viole sandali rubei et albi. ana. ℨ. iiij. malue radic. ꝛ eius seminis. ℨ. v. memite. ℨ. iij. tēpera cū succo solatri ꝛ oleo ro. ¶ Si ex frigore sit apostema ponamꝰ vuam passam mundatā: ꝛ ciminū ꝛ fabas coctas vel mellilotū cum sapa cocta: vitellū oui farinā tritici. ¶ Cathaplasma valens similiter. ℞. balaustie fabe farinate ꝛ ciceris camomille. añ. ℨ. vi. thuris. ꝯ. myrrhe acatie cimini. ā. ℨ. i. ꝛ assungie renū caprioli cere sisameleos medulle bouine vitellū oui: fac vnguētū. farinā ordeaceā in melle coctā superpone. ¶ Si autē rubeāt nimiū testiculi chimolea cuꝫ aqua ro. lumant: qui cū desiccati fuerint abluātur cū aqua calida: ꝛ fiat emplastrū de absinthio ꝛ ficubus tritis insimul et in panno superpositis. valet ad hoc vua passa: cum cimino ꝛ melle. et farina fabe trita ꝛ sup lintheū inducta testiculorum tumorem in pueris maxime sanat.

¶ De vulneribus testiculorum. Capi. vij.


Ulnera in testiculis deuenientia si sint calida sic sunt medicãda. Accipiat chimolea cum aq̃ et acatia cerusa cũ oleo ro. litargir. catinia argentea oleũ ro. et supponant. ¶ Unguẽtũ valens ad pruriginẽ in testiculis ex colera rub. ⁊ sanguine adusto. ℞. medulle bouine. ʒ. ß. olei ro. ʒ. i. ceruse. ʒ. vi. sulphuris extīcti. ʒ. i. cere. ʒ. ij. acatie. se. rosar. añ. ʒ. ij. fiat vnguentũ. ¶ Aliud valens similiter. ℞. cceruse. ʒ. vi. sulphuris viui. ʒ. ij. opij. ʒ. i. tempera cum aceto. ¶ Si testiculi ex sudore sint vulnerati fac vnguentũ de alumine et galla et desuper inijce. ¶ Si fissuram habuerint accipe thus minut. rannũ cũ oleo ro. et oui vitello ⁊ fac vnguentũ.

¶ De ruptura siphach. Cap. viij.


Omnis crepatura in pelliculis ventris et testiculor existens circũdatorijs est ex motu forti: sicut si post saturitatẽ graue tollatur pondus: vel fortiter tussiat: seu alte vociferetur: vl' post saturitatẽ coeat seu luctetur: vel ꝑpter lubricã humiditate: vnde et membrũ lubricũ fit: et sic locum suũ dimittẽs: et aliũ non suũ accipiẽs: vñ et pellicula illi⁹ loci est fissa. s. ita ꝙ si neru⁹ crepuerit non solidat. ¶ Sed tñ q̃daz crepatura est leuior altera que cũ incẽsione curat et ad dilatationẽ retardat propter colligantiã extremi nerui seu pellicule: qđ maxime ꝯtingit in pueris plusq̃ in alijs etatibus. Itẽ precipiendũ est ne saturent se neqȝ coeant vl' laborent seu se moueãt: et sup illã crepaturã plumbũ concauuz cũ acatia semꝑ apponãt et ligẽt cũ plũbo bõbicino pleno. subtus plũbũ vngamus vnguẽtis dissolutiuis et expulsiuis vẽtositatis sicut aloe myrrha thure litio acatia succo yposq̃stiđ. bdellio vel talib⁹. ¶ Si ꝟo magnificet crepatura: et aliqđ vitiuz illuc descẽdat erit molestissima adeo vt īfirm⁹ a motu ⁊ grauitate: retrahat etiã si sit ad medicãdũ dura: ita ꝙ aliq̃d nõ possint ꝑficere medici nisi cũ solutiõe vẽtris ⁊ dissolutiõe sue vẽtositatꝭ: sicut sunt pillule de serapino vl' bdelio vl' dyaromate dyacimino succigene. trifera maiore vnguẽta fiãt stiptica. abstineãt se a grossis cibarijs ⁊ vẽtositatẽ faciẽtibus. Cathaplasma valẽs ad idẽ. ℞. masticem

thus nucem muf. cypressi frondem titimal. myrthaz sarco=
collam equali pondere tẽpera cum aceto. ¶ Aliud. R. aca
tie balausti. nuc. musc. cypressi titimali equali pondere ma
stic. thuris myrrhe. cc. sarcocolle dragagan. sansuc. draco.
ana. ʒ. f. tempera cum oleo ros. ⁊ aceto.

¶ De retentione menstruo℞. Cap. ix.


Enstrua mulieribus eueniunt cũ etatem. xiiij. annoℛ subeunt: sed tamẽ si festinauerint men=strua in. xij. hic faciet natura: que sic cõtingũt mulieribus: sicut pollutio masculis: causa eoℛ est: quia corpora mulierum frigida et humida sunt: vnde multos humores colligunt qui cuz ad inferiora descẽdent cũ menstruis exeunt sicut in arboribus sepe vi=demus quarũ humores cũ gũmis egrediunt. Cum exeunt menstrua fm ꝙ oportet in quantitate et tẽpore purgantur humorũ superfluitates: ꝙ si fiat ꝯ in quantitate siue tẽpo=re: vel si auferantur diuersitates passionũ generant. ¶ Eo rum ablatio aut est naturalis: aut nõ naturalis que mulie=ribus post. l. annos cõtingit alijs in. xl. alijs in. xxxv. maxi me multũ pinguibus et carnosis. ablatio accidẽtalis ẽ vel ex ꝟtute: vel ex organis vel ex materia: ex virtute: vt si mẽ bris dominentur alique ꝯplexiones male. s. naturaliter vl accidentaliter: ex organis propter substantiã vulue vel ve narũ suarũ ex substantia vulue vt si sit spissa et viscosa natu raliter vel accidentaliter ex venarũ substãtia si sint stricte sicut pinguibus euenit quibus venarũ ora sunt constricta naturaliter vel accidẽtaliter: sicut ex opilatione que inna=scitur eis ex humoribus grossis ⁊ viscosis. De materia fm quantitatẽ vel qualitatẽ vel ex motu suo. de quantitate si sit parua que paruitas vel ex subtili dieta vel ex magnis exercitijs. Rursus mulieres se exercentes et nimiũ mouen tes non multũ habent mẽstrua: sed que quiescũt et multũ comedũt et suauiter viuunt multa indigent purgatione mẽ struorum ex qualitate materie vel ex grossitudine et visco=sitate vel de frigiditate et siccitate: sanguis eñi ingrossatꝰ claudit vias: neqꝫ faciliter exit: similiter infrigidatus vel exiccatus non currit per venas facile ex motu materie in alia mẽbra se mouentis: sicut ⁊ in anũ et dicitur emoroys.

vel in nares: et dicitur fluxus sanguinis. Rursus si quedaȝ mulieres multũ fluxum sanguinis habuerint: et quedã ab emoroydibus vel de pectore vel de venis q̃ crepuerint mul tum emiserint. he oẽs et similes mẽstrua descẽdentia non habẽt. Item menstrua auferunt et corrũpunt ex continua tristitia motu gemitu timore ira: et alijs talibus anime passionibus. ¶ Cũ vero ablatio menstruoꝝ ab eis diu elon getur passionẽ in stomacho patiunt vtpote defectionẽ ap petitiue virtutis et abominationẽ maluȝ appetitum: sicut pulueris terre carbonũ laterũ et similiũ. Alia adhuc pas sio sequitur maior: sicut colli dorsi capitis. et oculoꝝ dolor patiũtur etiã acutas febres vrina earũ pertinet nigredini vel rubori. Aliqñ est sicut lauatura carnis recentis: vl'r enĩ earũ corpora morbis maximis sunt apparata: sicut ptisi: ydropisi: manie morphee et talibus: flobothomemus ĩ ve na media donec causa menstruorum ablata erit maior.

¶ Rursus si medicus bene intelligat causam menstruoruȝ ablatoꝝ facilior erit curatio. opȝ ergo vt nos medicemur auferendo res illas: vnde ablatio venire solebat: et incipiẽ dũ est a curis. fiat ergo flobothomia de vena saphena. hoc autẽ in die tertia vel quarta anteq̃ veniant mẽstrua: et sca rificari calcaneũ valet similiter. cũ flobothomemus vl' sca rificemus parum sanguinis auferat: et in alio die fiat simi liter de alio pede. G. in epidimia. Femina cui per. vij. men ses ablata sunt mẽstrua facta multũ macida: et appetitum iam perdiderat quã cũ vidissem tribus dieb⁹ sanguinẽ pur gaui. in die prima abstraxi lib. i. ʒ. ß. in scda lib. i. in tertia viij. ʒ. ꝙ cum fecerim paulo post figura redijt prout fuerat. Similiter menstruis multũ valet calamentũ agreste ⁊ do mesticũ cũ aqua mellis de qua aq̃ da bibere post balneum assuefaciãt balneare: ⁊ postea accipiãt. ʒ. ij. de dyatesseron et de castoreo. ʒ. i. cũ aqua mellis. Aliqñ dare ꝓdest yerap. maxime quod confectũ est cũ cynamomo alitimo. Demus etiã ea que vrinam prouocẽt: sicut maratrũ anisum cimi num apium anetũ cassiam spicam squinãtũ ⁊ talia. demus apozima de absinthio: et de radicib⁹ vel apozimata de fa seolo. ʒ. iij. olei nardini. ʒ. i. galbani. ʒ. ß. vel dem⁹ dyamar te. ʒ. i. cum apozimate de sauina: ⁊ de aniso. ¶ Apozima

valens ad menstrua prouocanda. ℞. calamēti sticados pe
trosilini sauine prassij camedreos camepitheos: polij. añ.
ʒ. iij. maratri anisi apij ameos dauci squinanti cuscute. añ.
ʒ. ij. arthemisie ysopi nephite tutie. ana. ʒ. ij. cassie aristol.
lō. gentiane bacce lauri reupontici. ana. ʒ. i. ꝛ. ß. oia coque
in aq̄ et da bibere. ʒ. iiij. ¶ Aliud apozima valet silr. ℞. ru
bee maioꝝ. ʒ. vi. marat. radic. apij. añ. ʒ. xv. anisi. ʒ. v. dauci
ʒ. viij. faseoli rubei. ʒ. xv. mastic. ʒ. v. calamenti ameos. añ.
ʒ. v. omnia coque in. v. lib. aque vsq3 ad vnam da bibere. ʒ.
iiij. cū amigdaleo amaro. ¶ Puluis valet similiter. ℞. sa
uine apij. añ. ʒ. x. cinamomi alitimi. ʒ. v. cassie spice absin=
thij. añ. ʒ. iij. squinanti maratri anisi. ana. ʒ. i. ꝛ. ß. turbith:
quantum oēs alie species: fac puluerē cū amigdaleo ama=
ro da bibere. ʒ. iij. ꝛ. ß. cū apozimate de calamēto. ¶ Pil=
lule valēt similiter. ℞. serapini. ʒ. iij. absinthij. turbith. añ.
ʒ. iij. scamonee armoniaci opoponacis seraphinos bdelij.
añ. ʒ. i. ꝛ. ß. cassie sauine maratri anisi apij calamenti squi=
nanti. ana. ʒ. ß. distēpera cum succo apij faciens pillulas
da bibere. ʒ. iij. cū apozimate de calamento. ¶ Pascale fa
ciamus de calamento centaurea gentiana et talibus. alu=
men myrrham tēpera cū yreleo: similiter valet nitrum ab=
sinthium ysopus lac ficuum oui vitellum yreleon: similiter
facit elacteriū. myrrha nigella calamentū cum melle simi=
liter facit: op3 vt mulier vngat vulue interiora cū oleo ro.
vel yreleo: ne fortitudo medicine generet apostema vl' vul
nera. ¶ Calefactio vero nō minus est iuuamentū de camo
milla sansuco melliloto cassia aneto calamo aromatico
yreos calamēto rutha ꝛ similib⁹ ꝯpositis siue simplicibus
fac coquere ī aqua ī qua spōgia infusa sit. calefactio cū ipa
silr iuuat si his coctis in vase mulieri tot⁹ medicine fum⁹
introeat vulue interiora.

¶ De fluxu mēstruoꝝ suꝑfluo. Cap. x.



Fluxus sanguinis exiens cu3 menstruis plusq̄
op3: vel de organis erit: vel apert; venis vulue
s. crepatis: et tunc sanguis subito et velociter
exit rubeus et clarus: vel ex mafia cū augmē=
tetur sua quātitas propter multā suauitatē et
nimiā comestionē: vel propter qualitatē: vt si sit acuta cole

tica.vel salsa flegmatica:vel ex acumine sanguinis:quem vulua retinere nõ põt et festinat vt expellat.¶ Si materia sit colrica:color eius citrinus fit:si flegmatica albus:si sanguinea rubeus:hic fit cũ totius corpis corrũpitur sanguis et descẽdens ad vuluam effluit qd non possunt cõpati mẽbra corporis propter corruptionẽ sui:et malignitatem sue qualitatis.¶ Si augmẽtet fluxus iste:neq3 cesset patiũtur mulieres colorꝝ mutationes:fastidia:macillentiã:hydropisim:qr epar propter hic necesse est refrigescat et actio sua deficiat:vnde op3 vt si augmentet:et eum extinguere velimus:mulieres in superioribus flobothomemus vt materia ad supiora trahat:hic fit si sanguis cã fuerit.Si colera rubea sit dandũ est catarticũ et antid.qd ea3 purgare debeat et similiter in flegmate:vel in colera nigra:faciamꝰ catartica et antidota sibi cõueniẽtia.Deinde redeamus ad medicinã stringẽtẽ sanguinẽ:sicut acatiam.corall.gũmi.myrthe se.balaust.sem.portul.bolum.cornu cerui.conculã marinam:et similia:vniuersaliter est itidem medicandũ: sicut in fluxu sanguis de pectore:vel de aliĳs mẽbris : cibos demus sicut perdices fasianos et similia:mulier sedeat in aq̃ vbi cocta sint tamariscus.cortex maligra.galla.myrtha.ro.et similia:ventosam ponamꝰ mamill.ꝛ fugamus cũ scarificatiõe.¶ Nascale faciamꝰ de galla:alumine thure gallia.equali põdere:tẽpera cum aceto. ¶ Aliud.℞.acatiam ypoq̃st.thus.ʒʒ.acetũ. ¶ Trocisci valent silr:℞.balausti. cõcule marine.acatie.añ.ʒ.iĳ.san.dra.sumac. cupularum. glanđ.viol.boli.gũmi.aluminis.añ.ʒ.i.ꝛ.ß.succi ypoquis. ʒ.i.cãphore.canabi.añ.ʒ.ß.fac trocis.cũ succo virge pasto. da bibere.et silr fac nascale. ¶ Puluis valẽs silr.℞.cõcule marine cornu cerui.añ.ʒ.vi.balaust.charab. coralli spodĳ.ro.añ.ʒ.iĳ.facias puluerẽ et da bibere.

¶ De suffocatione matricis. Cap.xi.

Aliquando mulieres patiunt suffocationẽ matricis : vnde earũ appetitus deficit et corpus refrigescit:sepe mulieres inde deficiunt ꝛ subtiliant:pulsus earum paruissimus et debilissimus.Aliquando ex toto aufertur : aliquando mulieres adeo coartant vt earu3 capita genibus impli

cent:vñ.H.vidi mulierẽ huiusmodi patientẽ que et flatum perdiderat fere et pulsum.quasi mortua esset: neqꝫ distulit a mortua:nisi qꝛ paruꝫ erat in medio corporis calida:multi medicoꝝ eam mortuã esse putabãt. Qd certificare volentes lanã carpinatã rarissime acceperũt ꝛ naribus apposuerunt:de cuius motu eam viuere certificati:qꝛ flatum habebat:et omne aĩal flatum hñs viuit. ¶ Causa cuius passiõis multitudo est spermatis vel corruptio sui: hec contingunt qꝛ diu remote fuerunt a virorum cõiunctione:vnde necesse est vt augmentet̃ sperma et corrũpatur: et quasi venenum efficiatur:hic plurimũ vidue patiunt̃ maxime prius maritate et parturientes sepissime. Similiter puelle patiuntur cũ ad etatem veniunt:neqꝫ cohabitent cum masculis. sperma enĩ coadunatur in ipsis:qd expellere:sicut et masculis necesse est:hic enim nature actio expetit:cũ mulier habere masculũ nõ valeat adunatur in ea sperma:et ab ipso fact⁹ fumus ascẽdit ad dyafragma.quia dyafragma et vulua cõiuncta sunt:quia vero dyafragma cõiunctum est cum gula et instrumentis vocis: suffoccatio hic inde contingit.

¶ Iterum hic morbus est ex menstruoꝝ ablatioaibus: naꝫ si menstrua auferantur et sperma augmẽtetur multo plus peioratur ꝛ maxime in autũno et hyeme. ¶ Prima enim medicina huic morbo est machinanda vt manus et pedes mulieris fricemus:tamen moderatius est cum dãnileo naribus apponamus abominabilem odorem: sicut castorei: galbani.picule.lane combuste.liciniĳ extincti.pilorũ fumi ꝛ similiũ. Inferi⁹ fumigem⁹ cũ odoriferis fumigationib⁹: sicut aloe ligno.musco.costo:ꝛ sĩlib⁹.odorifera olea ponamus in vulua:sicut yreleon.musceleon.cameleon.nardileõ vt sperma trahatur ad inferiora ventosas in pectine ponamus et in inguine:vngamus os vulue cuꝫ oleis odoriferis intrinsecus et extrinsecus:demus dyaciminũ:cum apiĳ succo calamenti syrup̃.yerapigra cum succo absinthiĳ:demus ʒ.i.de agarico cum vino odorifero:lauemus vuluam de absinthio.camomilla.sansuco.aneto. calamento. Item valent ad suffocationem matricis.ʒ.iĳ. de succo iusquiami.castorei.piperis albi.costi.myrrhe.opiĳ.añ.ʒ.i.et.ß. tempera cum vino dulci et da bibere.

¶ De apostemate matricis. Cap. xij.



Aliquando apostemata nascunt in vulua multiformia. Si ergo adsit colera ru. calidũ gñat apostema. qd tamẽ fit de ventositate grossa: vel de percussione: vel de menstruoꝝ ablatõe. ¶ Si eñi apostema in vulue sit prora sequit dolor cũ strãguria: si in ore vulue vmbilici ⁊ natiuȝ aderit dolor: si in eius pupa sequit dolor dorsi: constipatio digestionis: dolorq; sub ypocũdrijs. ¶ Si apostema sit colericum: vl' sanguineũ febres hȝ acutas: sitim ⁊ dolorẽ. Si de humoribus sit grossis: tumor ⁊ durities et grauitas in anchis ⁊ coxis: vnde opȝ succurri. ¶ Si apostema ĩ vulua sit perquirendũ est vnde fit: qr si ex calore basilica vel mediana erit incidenda ⁊ sanguinẽda ẜm virtutẽ patientis nisi aliquid sit contrarium. mulieri in vulua apostema habẽti. Gal'. venã pedũ cõuenit minuere: melius eñi iuuat hic ꝙ si in alio loco fiat. Itẽ dixit. in vulue passione necesse est sup manũ minuere. Menstrua eñi stringit sanguis detractus ad supiora corpis. Si mulier fortis sit bis in die attrahat sanguis. Si debilis semel: postea danda est medicina que in acuto apostemate valet: sicut succus solatri. cassiaf. mãna. mel. ro. ⁊ similia. cathaplasmet in primis cũ repugnãtibus calori. ⁊ mẽbra illius cõfortãtib⁹: sicut portul'. solatro. sempuiua. psilio. arnoglo. endiuia. oleo ro. ⁊ similib⁹: postea dissolutiua ponamus: sicut endiuiã: oleũ viol'. caules. se. lini. maluã. se. fenugr. assungiã anseris. galline. mellilotũ albumẽ oui ⁊ similia: de omnib⁹ nascarizemus siue simplicibus: siue cõpositis. Dyascori. dixit: spica nardi cocta in aq̃ valet si in ea sedeat mulier. ¶ Nascale pauli valet ad calidã vuluã ⁊ duritiẽ suã: ⁊ inuersationẽ suã ⁊ inflationẽ ⁊ ventositatẽ: accipe assungiã anseris: medullã vituli: medulã cerui. añ. ℥. vi. anseris galline. cc. añ. ℥. iiij. masti. mell'. añ. ℥. ij. ysopi. ℥. ij. ⁊. f. tẽpera cũ lacte mulieris ⁊ oleo ro. ¶ Si apã sit frigidũ ⁊ grossũ ꝙ dissoluat erit faciendum: sicut fenugr. mellilotũ: se. lini. mẽta. sansucus. ⁊ sil'ia sunt apponenda. epithima faciamus ⁊ nascale sil'r. demus apozima de radicib⁹ diur. ad bibendũ. de squinant. ⁊ pill'. de serapino: balnea assidue ⁊ epithimata lenia. dãda sunt

cibaria grossa humorē non generātia. ¶ Si certificemur saniē ibi esse collectā ponenda sunt cathaplasmata maturatiua ꝛ aperitiua: sicut de fenugre. se. lini. farina tritici: farina ordei: ficub⁹ cū fimo colūbino coctis. Si crepuerit apā et sanies inde effluxerit in eneā vesicā detur lac asini et capre. se. cucumeris ꝛ melonis. Clysterizemus cū ptisano et melle in vulua: cōfectio vnguēti ꝛ nascalis. ℞. assungie asseris ꝛ galline. vituli. cere. añ. ʒ. x. vitell'. oui. assi. ʒ. v. bdellij. myrrhe. ā. ʒ. i. cc. ʒ. ß. yreleos ꝛ olei nard. qd sufficit.

¶ De vulnere matricis. Cap. xiij.



Ulnera in vulua generantur de acutis apostematibus: ꝛ aliquādo de acutis medicaminib⁹ vel de aborsu: que certificanꝛ ex sanie inde effluenti. ꝛ ex dolore et ex pulsatiōe in matrice. Si sit putrefacta sanies fit ex colera nigra cū putredine horribili ꝛ ardore nimio: vnde mulieri est precipiendū: vt in vuluā ponat illa quib⁹ vulnera mundificenꝛ: et calor extinguaꝛ et dolor mitigetur sicut succus solatri. arnoglo. oleū ro. cum albumine oui: lacte mulieris: succo portul'. et similia. Demus mulieri ad bibendū catarticum de iuiub. se. papaueris. liquiꝛ. ꝛ similia. Nutriamus cū cucurb. portul'. ꝛ similib⁹. Sedeat in aqua vbi cocta sint myrtha. rose. fenugre. balaust. lentes: cortices: maligra. ¶ Si vene sint corrose dem⁹ san. dra. myrrhā. thus. bolū. cc. aristotel'. lon. de quibus oībus clystere faciamus vel nascale. Siſr̄ valet litiū. acatia. vnde nascale fiat. valet ad pruriginem vulue. cc. cāpho. litargi. bacca lauꝛ. albumē oui. oleū ro. seu clystere. seu nascale fiat. ¶ Jo. Da. dixit. farina fenugre. cum sanguine anseris valet ad doloreꝫ matricis: valet etiā lac ficuū cum vitello oui si facias inde nascale.

¶ De mollitie matricis. Cap. xiiij.



Ulua aliqñ patiꝛ mollitiē ꝑpter humiditateꝫ nimiā vel in loco frigido multā sessionem: seu aque frigide infusionē: his eni emolliꝛ ꝛ a suo loco egrediꝛ: aliqñ egrediꝛ ꝑpter nimiā exp̄ssionē in partu. ¶ Uñ in medicādo hypoqsti. et balaust. in vulua sunt ponēda. Sedeat in aq̄ vbi cocta sint stiptica. epithima fiat cū oleo ro. ꝛ myrtino. cōmādeꝛ ob-

stetrici vt matricē reponat in interiora. Deinde faciamus puluerē de reb⁹ stipticis: ⁊ desup ponam⁹: sternutationes faciamus: q2 aliqñ reddūt vuluā in interioribus. Dyascor. merda bouina valet ad vuluā egressam si inde fumigetur mulier: eadem medicina prodest que ⁊ ano exeunti ꝓfuit.

¶ De dieta pregnantium. Cap. xv.



Rout Gal. in multis suis libris profitet: ligatio fetus in matrice est sicut ligatio fruct⁹ in arbore: fructus eñi in arbore cum generatur: primū debilis esse approbat: vnde facile labitur: si arbor quolibet vēto moueat: vel q̄busdā aliis similibus: cū autē iam in arbore firmat: vt iam tēpus suū medietur: ligatur firmiter: ⁊ a timore cadendi remouetur: cum autem iam ad maturitatē compleatur cadit sine vllo motu: et ab arbore separat. Similiter in vulua fetus cum sperma in vuluā incidit ligatio eiusdē debilis est: vnde si mulier patit in saltu vel in lubricatiōe: vel farmacia: vel flobotomia vel venarū fluxu in emoroyd. siue in collo: vel nimio corporis motu seu anime: ligatio fetus dissoluitur: ⁊ de vulua facile labit: similiter cū perfecte iam cōpletur tēpore horum medio fortior ⁊ solidior est eius ligatio: vnde que grauidat sine nocumēto fetus aliquo modo mouetur. ¶ Oportet ergo vt in principio cōceptus nullus femine ad memoriā reducat cibaria que in illo tempore inueniri nequeant: ne forte desiderāti ⁊ non inuenienti causa sit abortiendi: si desideret inueniēda que vis ad eam ducenda festinemus. ¶ Regatur autem stomachus grauide extrinsecus cum rebus confortatiuis: sicut oleo nardino: masticeleō. absintheleon et odoriferis cathaplasmatibus maxime in principio cōceptus: cū autē appropinquat partui assuefaciat balneari: ⁊ vngat se mollitiuis oleis et nutriatur cibis mollib⁹. ¶ Si inflatio pedum supuenit: oleo nardino: masticeleo. ro. vngat ⁊ aceto: fumigētur crura cū aqua: postea chimolea cum aceto tēperata est superponenda: pedes fumigemus cū apozimate de caulib⁹: vl' de abrotano. ¶ Si habeat appetitū incompetentē iniūgatur moderatū exercitiū: odoriferum bibat vinū: tēperata sit dieta: post cibū accipiat malag. citonia. pira. si lutū vl' carbo-

nem quesierit: dentur cicer. fabe asse. epithimata ꝛ catha-
plasmata odorifera ꝛ aromatica sunt apponenda pectori
vł stomacho. ¶ Si humores furiosi grauāt pectus opꝫ far
maciā dari postq̄ fet⁹. iiij. mēses expleuerit: ꝛ vsqꝫ ad. vij.
peruenerit. hoc eñ tp̄s est mediū inter tp̄a ꝯcipiēdi: fetus
etiā cū fortiter ꝛ pfecte in vulua ligat̄ tūc medicus in far-
macia dāda non sit temerarius. Quā si dederit leuē ꝛ secu
ram dari oportet. ¶ Si grauide ventositatē stomachi pa-
tiantur siue vulue: oportet festinari ad solutionē vētosita-
tis: ne causa sit abortiēdi. Erit aūt ad hoc puluis iste vtilis
quia valet ad vētositatē matricis. ℞. zedoar. betonice. se.
apij. añ. ʒ. ij. casto. ℥. i. ameos. ʒ. iij. zucca. ʒ. xx. pulueriza. et
da. ℥. i. ¶ Antidot̄. valens ad dolorē matricis ꝛ vētositatē
sui et grauitatē stomachi: grauidarū eñ aborsum aufert.
℞. se. apij. maratri. ameos. ʒʒ. añ. ʒ. iij. masti. gariof. carda
momi. assari. añ. ʒ. i. et. ß. cināomi. nucismuſ. casto. zedoar̄.
doronice. acori. añ. ʒ. ij. zucca. ʒ. vi. pl̄ueriza. ꝛ adde mel̄. qꝺ
sufficit. da. ʒ. i. cum vino. ¶ Aliud valēs ad duritiē partus.
quod Gal̄. ad morsum aranee. scorpionisqꝫ que sunt vene-
nosa dixit valere. ℞. piperis al. grañ. xxx. myrrhe. castorei
storac. añ. ʒ. i. et. ß. opij. ʒ. iij. galbani. se. apij. ameos. anisi.
sisameleos. ana. ʒ. iiij. ꝛ. ß. fac puluerē tempera cum vino.
da bibere. ʒ. i. ꝛ. ß. cum. ix. ℥. vini.

¶ De difficultate partus. Cap̄. xvi.



Cum mulier tēpus naturale pariēdi expleue-
rit mouetur fetus motu fortiori: vnde vuluaꝫ
necesse est dilatari et virtute sua expulsiua fe-
tum de secūdina emitti. ¶ Sed aliquādo gra
uiter pariunt: neqꝫ etiā parere possunt: qꝺ mul-
tis fit causis vel ex calore subito ꝛ extraneo ledēte mulie-
res: vel ex angustijs viarū vulue: vel ex nimia mulierū pin
guedine: vel si sit fetus mortu⁹: neqꝫ se ad exeūdū iuuerit:
aliqñ si cōcipiat aliqua q̄ ahduc sit paruula: ꝛ si in hyeme
sit: aeris enīꝫ nimia frigiditas vulue vias cōstringit: si in
estate cōtigerit calor aeris ventrē dissoluit qui fetuꝫ solet
adiuuare egredi. ¶ Opꝫ ergo si viderim⁹ mulierē in partu
laborantē precipiam⁹ eam balneari in aqua vbi fenugre.
mal̄. se. lini. ordeū mundū cocta sint: vngam⁹ coxas ꝛ ven-

tris inferiora cũ oleo ⁊ dissolutiuo epithimate. fricem⁹ latera ⁊ femora cũ oleis dissolutiuis: dem⁹ oxizaccarã ad bibendũ ⁊ capill'. veñ. mentã et absinthi. de quib⁹ puluere facto detur cũ vino. ℨ. i. sternutationes faciam⁹ cum thure: ambulet per decliuia loca suauiter.

¶ De exitu secundine. Cap. xvij.



Postquã mulier peperit si secũdina remanserit in ea expellẽda op; festinare cum sternutatõe tenẽdo os ⁊ nares. cinerẽ quoq; aqua infusũ: et postea colatũ cum. ℨ. i. puluerizati. se. malue demus ad bibendũ cum aqua ca. et post vomere faciamus: similiter. cc. puluerizatũ demus cũ aqua cal'. et vomere cogatur. Itẽ valent ad emittendũ secundinã et sanguinẽ a partu remanentẽ fumigationes vulue cũ oculis salsorũ piscium: vel vngulis equorũ: vel stercore canino: siue cũ cicuta: siue sinapi. ¶ Si sanguis post partũ nõ exierit medicetur cum medicina prouocante menstrua.

¶ De sciatica passione. Cap. xviij.



Passio sciatica nascitur ex humorib⁹ in neruũ illum grossum descendẽtib⁹ qui scia vocatur. hec inter lacertos est coxe. ¶ Fit aũt plurimũ ex humoribus flegmaticis et viscosis in cõcauitate coxe se adunãtibus: aliqñ ex humorib⁹ sanguineis cũ colera ru. mixtis ⁊ ibidẽ collectis: vnde patiuntur dolorẽ in coxis: aliqñ descendit dolor vsq; ad crura et calcaneũ: ⁊ vsq; ad paruum pedis digitũ: aliqñ est in vna parte: aliqñ in vtraq;: si autẽ sit in sinistra peior et molestior est q̃ in dextra. ¶ Si ex humorib⁹ sanguinolẽtis et colericis sequitur nimietas doloris ⁊ cõtinuatio pulsationis ⁊ ardor et incensio: quod maxime cõtingit iuuenibus. ¶ Si ex calidis certificet' esse humorib⁹ vena minuatur q̃ saphena vocat' de calcaneo si passio sit in vtraq; p̃te flobotoment' vtreq; vene. G. dixit. tñ valet hic flobotomia vt vna die infirm⁹ euadat: aliqñ etiã vena in medio brachio est flobotomãda de p̃te infirma: ⁊ maxĩe in initio hic fiat: si nos adiuuerint t͡ps: etas: cõsuetudo: ⁊ regio: postea danda est farmacia q̃ colerã rub. purgat: sil'r clystere faciam⁹: nutriam⁹ cũ dieta caloris extinctiua sepe balneent' i aqua

dulci: demus pillulas de mastice τ aloe. vngam⁹ epithimatibus frigidis. ¶ Si de hũorib⁹ frigidis sit τ viscosis. demus farmaciã chimos illos malos purgantem: sicut pillule de hermodactil'. de tapsia vel fetidas: vl' demus de stomaticon pillule de collquintid. theodoricõ: τ similia: frigidos τ viscosos humores purgantia: clystere faciamus de centaurea: se. lini. fenugre. colloquintid. τ similiibus. Nutriamus cum cibis bonorum chimorum generatiuis caueant a plenitudine cibi τ potus: maxime si grossi sint cibi: τ ad digerendum duri: cautissime coytum vitent: maxime post cibũ. cum purgabuntur farmacia: clysteri balneis: et corp⁹ mũdificatum de materia morbi ĩterioris certi fuerimus redeũdũ est ad epithimata exteriora τ cathaplasmata: vñ costus fili⁹ luce dixit. in lib. quẽ de iectigatiõe fecit: vbicũq; inquit epithimata: emplastra seu cathaplasmata alicui morbo supponẽda sunt: vñ mẽbrũ percipit esse calefaciẽdũ: vel materia grossa de illo dissoluẽda: opꝫ pcessisse purgationẽ toti⁹ corpis cũ farmacia τ flobotomia: certificato xo corpe τ mũdificato τ passiõe remanẽte in vno solo mẽbro ꝓpter hũores in ipo clausos. si mã alia nõ fuerit que eos aliũde effluẽs augmẽtauerit: tũc tũ apponãt epithimata τ alia silia. sed si corp⁹ plenũ sit hũorib⁹ opꝫ vt caueãt: qꝛ multo magis attrahit ad mẽbrũ infirmũ ꝙ dissoluerit. ¶ .G. dixit. hec passio si inueterauerit opꝫ venas incidi: τ post incẽdi. ¶ Dyasco. dixit. vidi multotiẽs incendi cũ stercore pecudũ τ multũ ꝓfuit. Iterũ si calefaciamus locũ infirmũ cũ merda bouina valet: medicina calida danda est infirmo τ dissolutiua: sicut tyriaca philoniũ socrugene dyatriõpiperõ et silia. fumigem⁹ cum aqua calida vbi calamentũ anetũ camomilla origanũ mellilotũ sansucus frõdes lauri: τ silia sint cocta. ¶ Pillule valẽtes ad arthetici dolorẽ ex frigidis hũorib⁹ grossis τ viscosis: τ ad sciaticos podagricos τ ad ventositatẽ neruorũ. ℞. armoniaci serapini bdellij oppoponacis aloe sarcocolle asse fe. cicute apij anisi. añ. ʒ. i. colloqntid. ʒ. ij. turbith. ʒ. iij. scamonee acori. añ. ʒ. ij. tẽpera cũ succo porri: τ factis pillis. da. ʒ. i. τ ꝭ. vel. ij. vel. iij. ꝭm vires patientis. ¶ Pillule de serapino valent similiter. ℞. serap. turbih. añ. ʒ. v. bdellij apij: sem.

acori.ana.ʒ.ij. sansuci calamēti cicute.ana.ʒ.i. scamonee castor.spice tapsie.aā.ʒ.ß.tēpera cū succo apij: ⁊ da bibere ¶ Pillule alie valent simil'r. ℞.sene.ʒ.v.bdelij.ʒ.iij.serap. sarcocol'.armo.aā.ʒ.ij.mastic.acori colloquint.scamonee. ana.ʒ.i.⁊.ß.calamēti apij:seminis anisi maratri cicute spice sticados salis armoniaci.ana.℈.i.⁊.ß.tempera cum succo apij:et da.ʒ.iij.cum apozimate de nigro cicere. ¶ Epithima Jo.dam.valet ad sciaticos podagricos de frigiditate vel flegmate.℞.colloquintide.ʒ.lxxv.euforb.ʒ.lxv. lactis titimali.ʒ.xxxv.omnia terantur.⁊ in.iij.libr. aque ponantur per triduū et in.iiij.die olei veteris libr.i. mitte et suauiter coque donec.ij.partes aque remaneāt.deinde cola ⁊ mitte ad focū coquens quoad solum remaneat oleum postea pone.ʒ.iiij.cere liquefacte et mitte euforbium bene pistatū et lac titimali et tēpera fortiter.deinde vnge infirma loca calcaneū.s.et plantas pedū. ¶ Si fortius operari volueris da infirmo sero.ʒ.i. de serap. in mane inunge.

¶ Suppositoria deponentia flegma viscosū valent ad dolorem dorsi:et ad colericam passionem de frigiditate. ℞. serap.ʒ.ij.bdelij sarcocolle colloqnt.scamone nitri litij fellis taurini myrrhe.ana.ʒ.i.tempera cū melle cocto:et fac in modū gland.suppone vnam: et postq̄ exierit pone alteram vsq; ad tertiam. ¶ Stomaticon valet ad dolorem arthetice membra frigida calefacit:similiter vesicā et renes et dura apostemata destruit.℞.sisameleon caulium.aā.ʒ. i.storacis.ʒ.iiij.coque suauiter vt dissoluatur storax: deīde cola et vnge.¶ Calida epithimata ventositatē dissoluunt in membris adunatam.humores grossos digerūt et dissoluunt:membra calida faciunt frigida: fortius epithima est elacterion : post costileon : damnileon : cicuteleon : sambuceleon : anetileon: yreleon : pyganeleon: oleum de balsamita:et similia. ¶ Si aliqua velis ad dissoluendū grossos humores et ventositatem fortiora coque piretrum in quocunq; volueris horum anacardi.castor. euforbium cicutam storacem costum calamentum et similia. quantitas hor ponendorum in his oleis.ʒ.ij.vel.i.⁊.ß. neq; frequenter faciēda sunt ista.cauēda em̄ post mūdificationē interioris corporis ne passio peioretur et augmentet. ¶ Sed si ex

sola sit frigiditate vel membris inclusa ventositate et sine materia valent quandoqꝫ epithimata ibi posita.

¶ De podagra. Cap. xix.



Podagra ē dolor calcanei: ꝛ plāte pedis cū distentiōe nerui ꝛ pulsatiōe sui nascens ex malis hūorib⁹ ad calcaneū descēdentib⁹. ¶ Qui si calidi sint ꝛ acuti dolor nimius erit ꝛ pulsatio cōtinua incidens calcaneū. si sint frigidi ꝛ grossi fit grauitas nimia ꝛ extensio ꝛ sine dolore acuto ꝛ pulsatione non est tumor. ¶ Apostemata autē podagrice ꝛ artheticé passionis nō sunt tumētia: qꝛ tumor in solis mēbris carnosis nascitur: ꝛ multū sanguinis habentib⁹. horū mēbrorum humiditas viscosa ꝛ frigida est nutrimētum. Iterū qꝛ sunt carne nuda non sunt tumentia. ¶ Plurimuꝫ nascitur hec passio suauiter ꝛ quiete viuētibus ꝛ exercitia negligentibus vel purgationes ꝛ mūdificatiōes corporis nolētibus: maxime cū multū comedāt atqꝫ bibant. he. n. res in corpore creant humores. ¶ Si autē materia. al'. natura pedes inuenerit debiles descendent ad eos humores: membra vero cum sint debilia: nō possunt eos expellere ex defectiōe sua: vnde hec passio venit maxime principib⁹ ꝛ suauiter viuentibus ꝛ corpora humida habētibus: maxime si multo coytu vtuntur: ꝛ cibis nimiis impleant. cōcatenatio mēbrorū calesit cū motus ad coytū fit ꝛ calor hūores sibi attrahit. Itē assuefactione coytus nerui laxantur ꝛ rumpuntur. Plante pedum ꝛ calcaneum membra neruosa esse videntur: vnde fit vt qꝛ non coeunt eunuchi non patiūtur hunc morbū: ꝛ si habuerint tamen raro: quod fit eis ex multitudine humorum ꝑpter inordinationē diete. Sicut etiā pueri non fiunt podagrici nisi ex inordinatiōe diete ꝛ ciborū multitudine. Mulieres vero nō fiunt podagrice: qꝛ non laborāt in coytu: sicut masculi: ꝛ omni mense purgant menstruis: quicqd diximus de podagricis illud intelligēdū est de artheticis. Gal'. podagra inquit est passio incipiens in vere ꝛ in estate sanatur in. lx. diebus vel antea. Si in autūno ꝛ vsqꝫ ad hyemem durauerit durū est eā curari: ꝛ qn̄ oportet nos eā curare flobotomem⁹ eos si multū sanguineꝫ habuerint ꝛ maxime sup̱ manū si in eis sanguis abundātia vel colera sit cau

fa: ꝙ si humores sint flegmatici farmacia flegmatisq̇ purga
tiua sunt purgādi sicut pill'. de tapsia vel hermodactil'. vel
de serap̄. cum certificetur ꝙ materia sit expulsa reuerta-
mur ad pedes cū cathaplasmate ⁊ epithimate cū suffumiga
tiōe ⁊ incipiēdū est cū rebus repugnatiuis ⁊ illos humores
a pede expellētibus. si calidi sint hūores psiliū demus cum
oleo ro. succum solatri portul'. farina ordei lentigines aque
cortices cucurbi. succū coriādri albumen oui. sandal'. ro. cā-
phora ⁊ silia sunt superponēda. Si frigidi sint succ⁹ caul'.
cicute origani: ⁊ alia cathaplasmata sunt supponenda que
adhuc sunt dicēda calida demus antidota. sicut sirupuz so-
crug. dyaciminū dyatrionpipereō philoniū ⁊ silia. Nutria
mus cū leui dieta ⁊ temperata iniungamus exercitia. ⁊ de
hac medicina demus quā experti sumus. ¶ Pillule de her
modactil'. valēt ad artheticū dolorē ⁊ podagricū de frigi-
ditate. ℞. aloe hermodactil'. mirabol'. citri. colloquinti-
de turbith bdelij serapini. añ. ʒ. iij. sarcocolle castor. euforb.
oppopona. cicute se. apij. añ. ʒ. i. ⁊. ß. c̄c̄. ʒ. i. tēpera cū succo
maratri. fac pill'. ¶ Alie. ℞. hermodac. mirabol'. citri. añ. ʒ.
iij. turbith. ʒ. i. ⁊. ß. aloe. ʒ. vi. tpa cū succo porri. ¶ Alie. ℞.
sisameleos anisi piperis al. ⁊ lon. tapsie. zinziberis. añ. ʒ. i.
⁊. ß. agarici. ʒ. iiij. mastic̄. ʒ. vi. hermodactil'. ʒ. xx. tēpera cuz
vino ⁊ fac pill'. ¶ Alie. ℞. aloe zuc. añ. ʒ. x. serapi. mirabol'.
citri. bellirici hermod. añ. ʒ. v. piperis ni. ⁊ lon. añ. ʒ. ij. ⁊. ß.
asse oppoponac̄. ā. ʒ. i. senecij. ʒ. ij. tapsie. ʒ. ij. tēpera cū suc-
co porri. ¶ Alie. ℞. mirab. citri. bellirici ⁊ emblici zinzib.
ana. ʒ. vi. origani. ʒ. xi. tapsie. ʒ. iij. hermodactil'. ʒ. xxxiij. pe-
nith. ʒ. xx. bdelij. ʒ. xxi. tpa cū succo solatri fac pill'. ¶ Alie.
℞. hermodactil'. yerepig. mirab. citri. turbith aquale pon-
dus tēpera cū succo solatri. ¶ Alie. ℞. colloq̄ntide. aloe sar
cocolle serap̄. bdelij euforb. scamōee turbith mastic̄. frond.
basilicō anisi. ana. ʒ. iij. tēpera cum succo caul'. ⁊ fac pill'. de
oībus his da. ʒ. i. ⁊. ß. vel. ij. vl'. iij. sm̄ virtutē patientis cum
aqua calida. ¶ Cathaplasma valens podagricis de calida
causa. si vngantur manus ⁊ pedes atq; genua ⁊ vbicunq;
sit podagra. ℞. farine ordei. ʒ. x. sandal'. ru. ʒ. v. acatie. ʒ. iij.
myrrhe. c̄c̄. apij. añ. ʒ. i. tempera cum succo solatri. ¶ Aliud
valens sanguinolentis apostematibus et calide podagre.

℞.malue farine ordei psilij.omnia puluerizentur cum suc=co portul.ꝛ oleo ro.temperētur.¶ Aliud.℞.citonia cū ace to cocta farinā ordei. ¶ Dyascorides dixit.opiū ꝛ crocum paruū cum lacte tēpera:qꝛ mitigāt dolorē calide podagri=ce apostematū.¶ Aliud.℞.sandal.al.ꝛ ru.memithe farine ordei.an.ʒ.iij.opij acatie.ēē.farine lentiū.an.ʒ.i.tēpera cū succo solatri vel coriādri.¶ Frigidis podagricis valet scor deon cum aceto temperatum vue passe mundate ꝛ rutha in simul pistata ꝛ commixta valent assungia vulturis cuȝ ster core pecuð.valet similiter ꝛ assungia caprina radix elacte=rij aceto cocta valet: ꝛ omnia epithimata ꝛ vnguenta cali da valent similiter vt predicta.

¶ Prohemium.



Xpletis in superiori particula mēbrorū interiorū passionibus:ꝛ eorū expositis curationib⁹ ſm antiquorū nostrorū cano nes:put sufficiens expetebat breuiariū: cōsequit vt i hac septima particula:que finez nostro libello est impositura:dica=mus quid exterius corpus patit : ꝛ quid appareat sensib⁹.Itē ꝙ cuȝ sit exterius. acumē tñ nocet interiorib⁹:subsequent curatiōes eorū ſm auctoritatē.Hypo.ꝛ.G.q fundatores extiterūt hui⁹ artis. Incipiēdū est aūt a febrib⁹ effimeris.G.dixit.molestiores esse oib⁹ alijs passionib⁹:qꝛ inde interiora ꝛ exteriora pa=tiunt:ꝛ nocēt spiritib⁹ ꝛ animatis virtutib⁹ ꝛ naturalibus actiōibus.Igit incipiam⁹ ab effimeris febribus que inna=scuntur spiritibus:he enim febres ex paruis nascuntur cau sis: ꝛ aliquando aliarū sunt cause febrium:ꝛ nulle alie sunt cause ipsarum : vt dicemus.

¶ De effimera. Cap̄.i.



Ffimera ergo febris ex calore nascit simplici sine materia:ꝛ spūs sine materia vel putredine calefacit:vñ fit vt nō duret nisi vna die. Spūs hi sunt.s.vitalis spūs qui fundamentū est ꝛ mā caloris nālis.aīalis qui fundamentū est sensus ꝛ volūtarij mot⁹.nālis aūt spūs q fundamētū est.iiij.virtu=tū naturaliū : que sunt appetitiua retētiua digestiua expul=

siua. ¶ Hec febris duob⁹ modis diuiditur: vel enim ipsa est morbus vel accidens morbi. s. tale ꝙ ex alio morbo cõsequitur: si apostema est morbus fit ex causis tribus: vna est qua corpus patitur extrinsecus: sicut calorez solis estiui ꝛ venenum ꝛ frigus nimiũ ꝛ balnea aquarũ exteriora corporis viribus suis desiccantiũ ꝛ opilantiũ: sicut vitrea aqua ꝛ aluminosa vel sulphurea. Secũda est motus nimius corporis: sicut labor ꝛ exercitia ꝛ ambulatio nimia ꝛ similia. vel motus animatus: sicut ira: cogitatiões: tristitia: angustia: ꝛ similia. Tertia est consuetudo ciborum ꝛ potuum calidorum sanguinem calefaciẽtium. Effimera febris que accidẽs est morbi alterius est febris apostema sequẽs inguinis ꝛ assellarum ꝛ colli ꝛ similiuz. Sanguis collectus in apostemate nisi cito dissoluatur necesse est vt calefiat. Deinde cor calescit ꝓpter cõiunctionẽ arteriarũ ꝛ cordis: vnde generaṫ febris effimera: he sunt cãe effimere. ¶ Oportet ergo vt vniuscuiusqꝫ causam dicamus et significationes et planissimas curationes. Intelligitur ergo febris effimera que est ex calore solis: quia capita corporibus sunt calidiora ꝛ nimium dolentia: ꝛ facies est rubicũdissima: aliquando patiuntur nimium reuma calidum ꝛ incendens. ¶ Febris propter venenum corpora magis ꝙ̄ capita calefacit: interiora desiccat ꝛ incendit: quia calor veneni desiccat humectationem corporis ex nimia frigiditate. mutat colorem ꝛ aufert pulchritudinem: mutaṫ enim in liuiditatem ꝛ obscuritatem: ꝛ sic corpus extrinsecus refrigerat ꝛ desiccat. In capitibus grauitas cũ frigiditate sentitur. ¶ Febris ex balneis aque stiptice ꝛ desiccatiue cutem duriorem ꝛ sicciorem reddit: ꝙ̄ illa effimera que ex frigiditate fit: que cutis cũ si manibus tangaṫ apparet quasi infusa aliquãdiu ĩ galla cũ mali granati corticibus. Cum autẽ manus in locis immoretur aliquibus q̄ ex impositiõe man⁹ ipsius calefaciunt: sentiṫ fumus exiẽs a corpore acutus. ¶ Febris ex cibis ꝛ potibus calidis incendit sanguinẽ calore sui ꝛ spiritum naturalem qui in epate habitat: ꝛ ita calor cordis impeditur: ꝛ a corde per totum corpus reliquum diuiditur: vnde rubicundior est vrina ꝙ̄ in aliis effimeris: qꝛ vrina est colamentũ sanguinis ꝛ ceterorum humorum: ꝛ quia calor est in sanguine statim

ſentiunt dolorē in epate. ¶ Febris ex labore corporis cor=
pus fatigatum debile et ſiccum facit. in articulis nimiam
debilitatē continuū dolorē. Sudor in ſtatu minor eſt q̃ in
ceteris effimeris: hic eñ febris cum declinauerit diſſoluit
cū ſudore humiditatē de ſuperficie corporis: ſicut in exeū=
tibus a balneis. Alij ſudant ſudore laudabili : et ſi non ſu=
dauerint fumus de interiori parte corporis aſcēdit. ¶ Fe=
bris ex ira intelligit̃ ex facie rubicunda: et egreſſione ocu=
loꝝ et velocitate motus eoꝝ ac deſiccatione palpebrarum
et fortitudine ⁊ magnitudine pulſuum: aliqñ color citrina
tur et tremorem patiuntur: qđ fit ſi ira eſt cōmixta timori.
¶ Febris ex triſtitia et anguſtia oculos cōcauat et inquie=
tat: colorem aufert: corpus debilitat: pulſus ſubtiliat: vri=
na fit acuta: he ſignificationes anguſtioſe et triſtes ſunt in
oībus anguſtijs qualeſcunq; ſint. ¶ Cum ergo medicus in
tellexerit: vnde febris effimera ſit: ad curandū erit facilis:
et ſi ex calore ſit vel ex venenis balneādus erit in declina=
tione febris: neq; tñ balneo debet immorari: et aqua tepi=
da et dulcis ſit. poſtq̃ balneū exierit lecto flores frigidi et
fumoꝝ extinctiui ſunt ante ponēdi: ſicut viole roſe ſalices:
pſilium et myrtha ⁊ ſimilia. humectande ſunt nares eoꝝ
ſepe cū oleo viol. timpora vnge cū oleo ro. ⁊ aceto. fumigā
da ſunt capita eoꝝ poſt declinationē febris cū tepida aqua
vbi viole et camomille ſint cocte. ſi inq̃ reuma non habue
rit neq; caput doleat. Si humores ſint in capite nimium
caueāt hec: et quādoq; nares fumo huiuſmodi apponant̃.
Demus ſuccū maligra. cū zuccaro et cucurb. et ſyrupū. al.
ro. et viol. Nutriamus cū mica panis lota cuꝫ zucca. et cu=
curb. portul. cucumere lactuc. maliſgra. poſt ablationē fe=
bris perdicibus ſtarnis: ⁊ ſimilib9. Si ex frigiditate ſit ap
ponatur poſt declinationē febris aqua vbi camomill. ſan=
ſucus anetū baſilicon ſint cocta capite inclinato ſup̄ horuꝫ
fumuꝫ. poſt balneetur in aqua tepida ⁊ dulci. Moret̃ plus
in aere balnei q̃ in ſolio: quia calor huius aeris facit ſuda
re humectationē diſſoluit: poros aperit: ſi catarrū habue=
rint caueant fortiter balneari niſi poſtq̃ catarrus ad diſſo
lutionē venerit vel maturauerit odoret odorifera: ſicut ſan
ſucum ſambucū abrotanū: et ſimilia. calidis operiatur ve=

stimentis vicinos habeant carbones: focum sine fumo vt prohibeat frigiditatē vngamus corpus vnguentis tēperatis: sicut cameleo: anetileo yreleo et similib⁹. ¶ Si febris sit ex aquis stipticis et desiccatiuis corporis: opꝫ balneuꝫ prohiberi nisi post declinationē febris. crura imponamus in aq̄ vbi cocta sit camomilla anetū sansucus et similia: fumus horū odoret. post balnea faciamus vbi eū suauiter fricemus: et cū aqua dulci et tepida fumigemus: hoc em̄ cutē emollit et poros aperit. caueant vnguenta in balneis: qꝛ poros corporis claudūt ⁊ fumum includūt in interiora sui. temperata hūc adiuuant exercitia corp⁹ dissoluentia ⁊ poros aperiētia: vitet cutis refrigeratiua. Nutriatur cū dieta facile digestiua. ¶ Si ex calidis sit cibarijs et potibus oxizaccara: demus cū succo maligra. syrupus alb. et ro. dem⁹ post declinationē febris: dem⁹ trocis. de spodio vel cāphora cuꝫ syrupo viol. vel ros. cathaplasma superponas epati de portul. lētigine aque psilio cortice cucurb. farina ordei oleo ro. et similibus. Nutriamus cū portul. endiuia crisolocanna: misceatur aqua cū sitient cum syrupo de psilio vel malogranā. ¶ Si de labore sit corporis opꝫ vt studeam⁹ ei⁹ quieti et suauitati. fricemus eū suauiter cū oleo ro. et viol. balneet cū tēperato balneo: ⁊ cū exierit vngat cū olͦo ro. ⁊ vio. Nutriam⁹ cū hūidis cibarijs: sicut pull. edul. piscicul. ¶ Si febris sit ex animato motu contrarijs repugnetur vt anima mitigetur et delectetur cum sermonibus et actionibus et diuersorum musicorum generibus et videndis diuersis rebus et odoriferis et pulchris formis. Studeamus in humectatione corporis cum temperatis balneis. vngamus postq̄ balneum exierit cum oleo ros. vel vio. neq; moretur in balneo neq; appropinquet coytui. Nutriatur cum ptisana crisolocanna portul. cucurb. bliti. febre deficiente vel discedente: demus perdices pullos starnos fasianos vinum tēperatum odorent sandal. campho. ro. viol. vniuersaliter caueant a desiccatiuis: et humectatiuis vtantur fm etatem et consuetudinem sui anni et tempora et similia. ¶ Si febris sit ex apostemate inguinis vel cuiuslibet alterius loci studeamus in medicandis apostematib⁹ que cause febris esse videntur.

¶ De causone. Capi.ij.


Causon est febris magnū corpori prestans incē-dium: cuius signa sunt hic. sitis nimia et continua: dolor incensiuus et molestissim⁹: nature repugnatiuus: ꝛ ab initio corruptiuus ꝑpter acumen materie vnde generatur: materia eñ acuta est et ignea et colerica in cōcauitate venarū que cordi vicine sunt adunata maxie in venis oris stomachi: et cōcauitate epatis et pulmonis. Accidētia hanc febrem cōcomitantia sunt: calor nimius: sitis continua. ¶ Causa fortitudinis caloris in hac febre est colra rubea intra venas: duritiess febris et cōtinuitas ex plurima sunt colera in venis cordi vicinis collecta. que hmōi generatiua est febris: cum sit venarꝫ oris stomachi et cōtinuitatis epatis propria. necesse est sitis cōfortetur et cōtinuetur. ¶ Hec autem febris duobus modis diuidit: vn⁹ est purus et molestissim⁹: alius nō purus: et minus molestus: purus et molestissimus est de colera rubea et incēsiua: pura ꝛ acuta: nascitur vt plurimū in iuuenibus. quorꝫ complexio naturaliter ca. ꝛ sic est: ꝛ maxime in estiuo tempore: estiuum eñ tempus hanc cōfortat naturaliter et augmētat. Alius modus nō pur⁹: neqꝫ adeo molestus ex colera ru. citrina cum humiditate flegmatica mixta ꝛ fumo colerico nascitur que moderata sunt vtraqꝫ. ¶ Cū hāc febrem molestissimā timor comitatur: opꝫ ab initio nō negligatur. Sed studeat medicus vt. iiij. tēpora sua perfecte intelligat: et in vnoquoqꝫ operetur ƀm ꝙ opꝫ. Si viderit in initio morbi ꝙ natura indigeat vt purget et remoueatur materia morbi purget morbus cum oxisenitia: prunis. iuiub. cassiafi. manna viol. et similib⁹. et si quid hꝫ cōtrariū: sicut defectionē virtutis ꝛ cruditatē et viscositatē materie: caueat quanto plus valeat ne in augmēto morbi faciat qđ disturbet naturā et impediat a regimēto morbi. Sed opꝫ noticiam morbi ꝛ motus in initio non fugere eñ vt adiuuet naturā in regimēto sue virtutis cuꝫ dieta facili ad digerendū: et in substātia laudabili: sicut ptisano cocto perfecte: panis mica cum aqua frigida bis vel ter lota.

¶ Gal. in lib. pericriseos. innuit quomodo in acuta egritudine infirmus debeat nutriri. In nutriēdo inquit infirmo intentio nostra triplex est in acuta egritudine: vel eñ cōsi-

deranda est v̄tutis quãtitas infirmi:vl' tẽpus infirmitatis vel etiã qualitas morbi:quãtitas virtutis necessaria est sci ri:vt bene custodiat:virtus eñi repugnatiua est morbi : vñ aliqñ plurimus detur cibus cũ defectiovirtutis ambigitur neq aliqñ tempus morbi cõsideratur. Tẽpus morbi consi deratur vt fm vicinitatem status cibum ordinemus.verbi gr̃a:si sit vicinus dieta subtilissima:et aliqñ nulla dabitur si remotus grossior cibus detur et paulatim fm ordinẽ vsq in statum subtiliabitur. Qualitas morbi est scienda : quia oĩs febricitãs liquida indiget dieta. ¶ Qui febrem hz cor poris consumptiuã querit habere quãtitatem plurimã ci borum:et aliqñ in tempore accessionis. Qd si febris nullã quietem habuerit et infirmũ nutrire necesse sit : eligenda est hora in qua sanus comedere solebat.et cõueniẽs tẽpus diei est frigidũ vtpote aurora in qua natura est excitata: aer subtilis et clarus:febris mitigata. Quia frigida aurora calide febri repugnat:hi sunt sermões. G. in dieta infirmi ordinanda cũ acuta egritudo fuerit: et hic apponunt cause sue actionis:q2 vero ab initio vsq in finem est causon peri culosa:oportet famulari huic diete subtili ptisano : et mi ca panis in aqua lota bis vel ter detur : vel quater et cum zuccaro. ¶ Si febriens sitiat aqua detur cũ zuccaro facta vel mulsa. sugat malagra.vuas hyemales mollitiem cucu meris vel citruli:vel syrup.ros.et viol'.et silia. In vespere da.ʒ.ij.psiliũ cũ aqua frigida loti.et.ʒ.i.semi.portul'. Si aũt cibum oportuerit dare mica panis loti danda erit in vespe cũ malisgra.et hic fiat cũ mitiget febris. ¶ Custodiat aũt quãto plus potuerimus ne cibus detur cũ febris augmẽta tur nisi cũ magna necessitate cogamur. Si digestio sit sti ptica cũ succo cucurb.molliatur.et cũ manna viol'.cassiaf. syrupo viol'.et similib9. Qd si non valeat:suppositoriũ fiat de viol'.nitro.scamonea.litio.et similib9.et si hoc nõ vale at:clistere faciamus de succo blitis.furfure. herba circun dante arborẽ:sicut hedera.viol'.malua.et similia. ¶ Et in augmẽto febris studeamus ad inanitionẽ stõachi quantũ poterimus nisi aliqd impediat:sicut suspitio defectus v̄tu tis in repugnatiõe morbi:tũc eñi aliquãtulũ recreãd9 erit cũ dieta subtili sicut ptisano:et mica panis lota.et dem9 pa

rum quantum sufficiat virtuti sustentande et non plus. ¶ Si dolor capitis superueniat: oleũ ro. cum aceto dandũ est: et succus portul. vngatur his frons et timpora sternutationes faciam⁹ cũ oleo viol. calcaneũ et crura infundantur aqua tepida ⁊ dulci: postꝗ̃ vngant plante pedũ cũ ol'o viol. ligent crura cũ mollibus pãnis: cathaplasmabuntur frõs et timpora cũ sandal. ro. ordei farina: cum aq̃ ro. tẽperata cum succo cucurbi. vel portul. ¶ Uigilijs infirmo ingruentibus iungendũ est hic cathaplasma. se. lactu. papaueris que tẽperãda sunt cũ succo lactuce. ¶ Si siccitas sit in ore et asperitas in lingua: lauentur vtraqꝫ cuꝫ psilio. et se. citonij. oleo viol. ¶ Si autẽ cor tremat psilium dem⁹ cũ succo cucumeris: et syrup̃: de iuleb. vel de vuis agrestibus: vel de aceto. vel de pomo citrino: cathaplasment de sandalis farina ordei et succo cucurb. vl' aqua ro. temperatis qd superponendũ est stomacho inanito. Nutriẽdus est cũ cucurbi. portul. lentibus mũdatis. hec oĩa coquantur cũ aceto vuarum agrestiũ: amigd. et similia. Apponant sibi frondes myrthe. salicis et sil'ia. ¶ Hanc febrẽ patientes plurimum incidũt in frenesim que medicãda est: sicut in prima particula diximus. ¶ Similiter et tussim siccam patiũtur et sintesim: et ycteritiã que sunt medicanda: sicut diximus per sua loca singula abundanter.

¶ De tertiana febre. Cap. iij.



Ertiana febris quã greci triteon vocãt: nascitur ex chimis col'icis immutatis ⁊ putrefactis Si tñ putredo sit extra venas ⁊ arterias generatur tertiana interpolata cũ rigore ⁊ tremore Qd si putredo sit intra venas et arterias concreatur tertiana ꝯtinua: vel causon. Reprehenduntur tñ a quibusdam obijcientibus nobis. vñ inquiunt: tertiana vel causon cõueniunt vel differũt: quibus respõdebitur ꝙ cõueniunt in hoc ꝙ materia est vna. s. colerici humores: ⁊ intra venas et arterias concrescunt: differũt ẜm locuꝫ vbi humores nõ cõueniunt. Incensiones autẽ causon ꝓprie in venis sunt vicinis cordi: maxie ĩ venis oris stomachi: epatis: atqꝫ pulmonis specialius ꝗ̃ in alijs locis corpis. Incẽsiões aũt tertiane continue in oĩbus venis totius corpis eq̃les sunt.

¶ Jtelliguntur autē tertiane continue esse tribus modis: vel de re naturali: vel de non naturali: vel de re extra naturā: de re naturali. Vbi gra. qr ꝙplurimū in estate nascūtur: maxime si aer calidior sit ⁊ siccior: et cōplexiones ⁊ regiones sint similes ⁊ exercitia infirmorū dum sani sunt in labore nimio: siue fatigatiōe: vl' de re naturali: qr plurimū innascunt illis quibus cōplexiōes calidissime ⁊ siccissime dominātur: maxime si in corpore sint macilenti pori rari. etate. xxv. annoꝝ: vsqꝫ ad. xxxvi. vel de re extra naturā. i. de accidētibus infirmo: ⁊ significationib⁹ medico. ¶ Cum autē hec febris de humoribus nascatur acutis ⁊ colericis necesse est semꝑ vt sequat rigor nimius: quasi pūctura spine siue acus: acuta eñi illa materia sensibilib⁹ mēbris est vicina. Qd cum effluat ⁊ mēbra pungat sensibilia: acumine sui puncturā et tremorē generat: cum in vsu nō habeat sic effluere. Qd fit si hec materia extra venas et arterias sit: proprius autē est huic febri vomitus colericus: egestio tincta: maxime in tertio periodo: vel in quarto: vrina eoꝝ ruffa vel ignea subtilis. Sepe tamen febrē acutā inde habent: et in epate puncturā propter coleraꝫ rubeā ⁊ sanguinis mixturam. Quod si sit vera. xij. tenet horis ⁊ dimittit xxxvi. ⁊ in periodo finit. vij. i. in die. xiiij. Qd si. xij. excesserit horas: neqꝫ die. xiiij. finiatur: intelligit esse non vera: hic ergo cum non sit vera: ⁊ cum alia sit mixta trāsit terminum predictū ⁊ diutius durat: aliquādo in autūno incipiens ⁊ in vere finiens. Et in febre hac molestissimū est genus putredinis: vnde oportet cauere ne dentur res calide: ne forte colera rubea cum acumine suo cerebrū ascēdat et apa ibi faciat: ⁊ inde infirmus frenesim incurrat. Que febris timidior est ⁊ molestior: qr co. ru. ex mobilitate et velocitate sua cū acumine suo nō patit peccare infirmū nec errare medicū: vnde oportet medicū preuidere morbi initium: vt si virtus infirmi sit ydonea: humores furiosi ⁊ mobiles: detur farmacia de prunis: oxifenitia viol'. mirabol'. citri. cassiaf. māna. ⁊ sillia in die interpolationis demus: et hec ſm virtutē ⁊ etatē: ⁊ succus maligra. ⁊ quedā catartica in libro nostro iā predicta que colere rub. sunt purgatiua. Cauēdū autē est ne in die accessionis dent ne forte na:

tura impediat in morbi repugnatioib⁹. Detur ergo in die accessiois succus mali gra. cuz syrupo vio. vel ro. vel psilio. vitetur ergo cib⁹ in accessionis tēporib⁹: vtat in die accessionis cibis tēperatis: neqȝ etiā detur tribus horis precedentibus: sed sustentet cū syrupo ro. vel viol'. vsqȝ ad declinationē vel discessum febris: deinde detur ptisanū in vespere: ⁊ panis cum zucca. lotus. si sint stiptici: neqȝ catartica possint ab initio dari: sicut diximus cum quedā nos impediant: vtpote corruptio aeris: vel defectio virtutū. Demus in die interpolatōis oxifenitiā: mānam: cassiāf. syrup. vio. Si autē digestio non humectetur suppositoria cōficiātur cum memite. viol'. scamonea. nitro. litio. sil'r ⁊ clystere faciamus de prunis. iuiub. vio. furfure. ordeo mūdato. ¶ Custodiamus dies. vi. precedētes diem afflictiōis tanq̄ dies accessionis: vt inueniantur die. vij. corpora mundificata et preparata ad obediendū nature in morbi repugnatione: neqȝ impediatur cibo vel medicamine aliq̄. Si autē infirmus in augmēto fe. murmuret de siti: ⁊ de siccatiōe labiorum et palati. demus psiliū in aqua cucumeris cuz syrupo viol'. Similiter succus de malis gra. misceatur. aqua bibēda misceatur cū syrupo ⁊ similibus. ¶ Cessante autē febris incensione: ⁊ febris mitigato acumine. si murmuret de pūctura stōi danda est mica panis ter lota cū zucca. Nutriendus est crisolocāna. portul'. malua. portul'. cucurb. lactuca. que oīa coquātur cū amigdaleo. Ista tamē sunt faciēda cū febris cessare incipiat. ¶ Si caput doleat supra frontem ⁊ timpora ponamus oleū rof. temperatū cum aceto: nares humectande sunt cū oleo ro. ¶ Si vo capite desiccato frenesim inciderit: sternutatio fiat cum oleo ro. vel viol'. cum lacte mulieris puerū nutriētis: capiti vero raso imponam⁹ lac et aquā tepidā: vbi papauer ⁊ lactuce sint cocte ⁊ viole pedes ⁊ crura impones in aqua tepida ⁊ dulci: deinde cuz oleo viol'. calcanei ⁊ plante pedū vngant. ¶ Si vo. vij. die vomitus moueť vel egestio supuenerit spōte: vel ex actiōe nature non erit stringenda: sed dimittēda q̄diu virtus infirmi id pati valeat: dāda sunt mitigātia ⁊ calorem ⁊ sitim extinguentia: sicut syrupus mali gra. vel ro. vel oxizacca. ponendum est in aqua bibenda spod. sandal'. se. portula. et

similia. ¶ Si vo egestio augmētet et defectionē virtutis dubitemus: ad stringēdū festinemus cū sapa vel citonica. trocis. de spodio: sicut diximus in dyaria et dissinteria: similiter si in ycteritiā inciderit medicabimur: sicut in suo caplo diximus. Jūgat aūt medicus siue minuat fm q ex necessitate cogetur. ¶ De synocho et synocha putrida. Ca. iiij.



Quia sanguis est oibus humoribus naturaliter tēperatior et saporosior atqz vicinior humane cōplexiōi inde et nature familiarior existit quē fecit natura materiā nutrimēti totius corporis sz tū si augmētetur qtitatiue et qualitatiue mutetur dimittit a natura neqz regit negās sibi attinere euz sicut pater sibi filiū: remanet ergo crudus et īdigestus exiēsqz tēperamentū: necesse est ergo vt putrefiat et generet febris que synochus vocat et est ꝯtinua: qr sanguis naturalr ītra venas et arterias est semp q̄ sunt vie sibi ad oia mēbra corporis. ¶ .G. in lib. de febribus diuidit febrē putridā duplr: altera eni est putrida intra venas et arterias: altera vo ex. Dixit ergo de priori q ex necessitate continua fit. q̄ extra venas erit interpolata. ¶ Nascit item febris continua de puro sanguine cū intra vasa: non tamē putrescēs calefiat: huic febri propriū est inflare: qr sicut diximus de puro sanguine nascit: cuius in corde et pulmone plurima est virtus: vnde calor inflatiuus ista febris ab antiqs vocatur: qr calor pectoris siue pulmonis est causa sue inflatiōis. ¶ Differt autē nascens de sanguinis putredine et que nascit de eiusdē ebullitione: qr prioris febris fetet vrina: pulsus est diuersus: quia cōstringi se vult magis et sepius q dilatari propter festinantiā nature in expellendā supfluitatē vel fumosam putredinē. Altera nulla hz hmōi accītia: qr signa preueniūt eā futurā pnūciatiua anteq apareat. s. fatigatio. grauitas mēbrorum. plenitudo eorum: rubor coloris: calor supficiei corpis: h autē signa sequunt eā: dolor capitis: incēsio. grauitas sui. tumor tiporum. egressio oclorum puitas sitis: et stupor assiduus. ymagiatio ruffa an oclos: pulsus velox et fortis: vrina rubicūda: vl vermiliosa: plurimū hāc sequunt variole. ¶ Que cū sint opz ante statū morbi de vtute infirmi perqri. et etate: atqz ꝯplone: tpe aere. ꝯsuetudie: q̄ si ꝯueniāt

et virtutis: maxime flobotomādus est infirmus: de sangui ne q̄tum sufficit auferatur. Si autē morbi initiū ꝓpter nimium fit cibū quē comederat infirmus ꝛ adhuc invētre sit coadunatus opꝫ vt in die scđa vel altera suspendaꝛ flōmia quatenus in digerēdo cibo cōforteꝛ natura ꝛ a vētre exclu dat: q si nō fiat naturalr faciamus artificialiter. si aūt nul la hoꝝ particulariū cōueniāt signa nisi virt⁹ sola: scarificemus, ꝛ nō flōmemus: oībus v̄o alijs cōgruētibus: sola tn̄ virtute dissonāte: neq̄ flōmari: neq̄ scarificari est necesse: quia virtus sola semꝑ morbo repugnat: vn̄ semꝑ est inuesti gāda ꝛ obseruāda. cōfortāda quoq̄: ꝛ coadiuuāda ꝑ posse nostro. ¶ Si v̄o obuietur flōmie quibusdā ex causis quas debemus dicere: caueaꝛ maxīe in statu: vel in augmētatōe et si virtus videaꝛ cōgruere. In his em̄ duob⁹ tēporib⁹ vir tuti non cōfidimus adeo laborāti in morbi repugnationibus: opꝫ ergo extinguere calorē et acumē sanguinis cum psilio: succo maligra. syrup̄. vio. syrup̄. de prunis: q si egestio obuiet erit humectāda cū oxisenitia. cassiaf. viol'. māna. ꝛ similibus. ¶ Si in pectore habeāt antiquā tussim vł febre supueniēte passionē nouellā demus iuiubas. viol'. se. portul'. ꝛ sil'ia. Nutriam⁹ cibis leuib⁹ digestiōi in substātia laudabilibus. sicut ptisano ꝛ panis mica. ¶ Si autez sanguis nō sit colericus vel nimis acutus: vēter ab initio humecteꝛ: sicut ante iā diximus: si hic non ꝑsit suppositoriū fiat ꝛ clysterizemus. ¶ Capiti dolore supueniēte: oleū rof. apponaꝛ cū aceto: nares humectenꝛ cū oleo viola. pedes atq̄ crura in aqua ponanꝛ tepida: vbi camomil'. viol'. sint cocte: ꝛ sil'ia. Ligētur etiā crura mollib⁹ pānis dolore capitis nō cessante: ꝛ catarro vel tussi carēte pectore: lac mulieris vel asine capiti infundamus: laueturq̄ cū aqua vbi viol'. ordeū ꝛ camomill'. sint cocta: sternutatio fiat cū oleo viol'. ¶ Angustia v̄o vel incēsione supueniētib⁹: psiliū demus et succū maligra. ꝛ syrup̄. viol'. ꝛ similia. ¶ Si mente stupeat ꝛ oculos aꝑire nō valeat: cessandū est a supradicta capitis medicina: ꝛ pedes p̄dicta aqua infundere sufficiat. Nutriēdus est cum malis gra. et pane loto. ¶ Si autē car diacam inciderit. cathaplasma stomacho debet superponi de sandal'. farina ordei. ro. camphora. ꝛ aqua ro. ¶ Sā-

guine de naribus effluente superponãtur timporib⁹ ꝛ frõti cathaplasmata i cardiaca dicta. ¶ Si autẽ necesse sit in fine huius febris extinguere qd remanet incẽsionis dem⁹ hoc electuariũ qd ꝓbauim⁹. ℞. spod. sandal. citri. se. portula. succi liquir. añ. ʒ. iij. se. cucumeris. mel. cucurb. mundate. añ. ʒ. ij. dragagã. gũmi arab. amomi. amidi. añ. ʒ. i. cubebe. cãpho. añ. ʒ. ij. candi. ʒ. vi. fac puluerẽ tempera cum succo rosa. dans. ʒ. iij. multũ valet.

¶ De quartana febre. Cap. v.



Febris quartana de putrida colera nigra nascitur: que si sit intra vasa generatur sine rigore quartana que vocatur cõtinua. si extra vasa generatur interpolata. ¶ Vera autẽ quartana. xxiiij. horis tenet: ꝛ itermittit. xlviij. que ex signis tribus: sicut tertiana intelligitur: idest re naturali: et nõ naturali: atq; extra naturam. De re naturali: qꝛ plurimum hanc patiuntur qui complexionẽ habent frigidã: et siccam etate. s. senes maxime frigidi sicci macri: ꝛ subtiles habẽtes venas atq; vacuas. al's. concauas ex defectu carnositatis. De re nõ naturali sicut de tẽporibus anni. si sit autũnus ꝛ aer frigidus ꝛ siccus tũc fuerit: et regiones similiter. De re extra naturã vt in initio accessionis cum materia incipit putrefieri. minus erit rigor laboriosus corpori ꝛ frangitiuus ossiũ corporis. colera eñi nigra que huius febris est materia ꝓpter suam frigiditatẽ ꝛ grossitiẽ super sensibilia membra effluens grauat fatigat et frãgit ea. Color febrientis liuidus est. cutis sicca. huic febri durities et dolor splenis ꝓpria sunt: vrina in principio fe. alba et aquosa: et in declinatione ꝛ in cessatione ꝛ materie digestione fit nigra. ¶ Quedã quartana de pura nascitur colera nigra que frigida est ꝛ sicca: ꝛ iterũ alia est de colera nigra que de incensionibus est aliorum humorũ: sicut san. et colere rub. ꝛ flegmatis: opꝫ ergo suis ꝓprietatib⁹ vnãquãq; discerni: vt medicina sua singulis ordinetur. ¶ Dyascori. dixit. si significatiões dicte de pura colera nigra dabunt intelligere: regatur infirmus digestibilib⁹ ꝛ cibis diureticis: sicut succo scariole maratri apij: que oĩa coquantur et colentur cum oximelle aromatico ꝛ melle rosa. Apozima

detur de rad. cum syrupo de absinthio purgeturq; materia cum vomitu paulatim incitetur sudor cum camomileo anetileo calamentileo non purgetur corpus in principio cum virtuosis in declinatione febris et apparentib9 signis coctionis eius: coleram nigram oportet purgari cum farmacia et clysteri propriis huic humori conueniente. Deinde demus trociscos de eupatorio reubarb. vel aniso: sicut in quinta particula dixi: cum syrupo de squinanto vel calamento vel cum apozimate de radicibus. Aliquādo autē in fine febris: demus tyriacam ma. dyaciminū. Caueam9 tamen hāc in estate et calida regione et iuuenili etate. In hyeme ergo danda est et regione frigida. etate vetula. cōplexione frigida: vitanda sunt refrigeratiua: quia materia crudificatur et prohibet digerenda: vnde fit causa diuturni morbi. ¶ Quam quartanā si tertiana antecedit: et infirmus iuuenis existat macer et colerice cōplexionis: cū vrina sit ruffa vel ignea: sitis et nimie vigilie tēpore anni estate natura aeris calida et sicca: intelligitur febris esse de incensione colere rubee: vnde in primis medicabitur cum refrigeratiuis: sicut succo maligra. et oxizac. si sit stipticus cum prunis manna viol. et similibus humectetur venter: que si non sufficiant clystere faciendū est. si autem materia digeri incipiat: demus catarticum colere rub. incense purgatiuū: sicut pruna oxifeni. et similia. Demus malagranū. vuas passas portula. bli. crisolocā. balneetur in aqua tepida cessante febre: et aqua vbi cocta sint camomill. viola. mellilotū et similia. toti corpori post balneum epithima faciamus cum vino et oleo viol. ¶ Si hanc febrem morbus sanguinolentus precesserit: et cōplexio infirmi similis sit. et vrina ruffa et grossa: vene quoq; plene sint: sapor in ore dulcis sit: somnus multus tēpus vernale: intelligendum est febrem esse de incensione sanguinis. dāda ergo sunt digestiua et materiā sine calefactione excoquentia: sicut oxizac. ptisanū: zodozac. mel. vio. succus scariole. Infirmi pedes et crura ponāt in aq̄ ca. vbi camomill. viol. sint cocta vomitus moueat in pricipio accessiōis cū rigere ceperit: dem9 malagra. misceatur aqua bibenda cum oxizacca. materia digesta et excocta flobotomemus de basilica vena vel me-

diana:vt sanguis grossus et incensus exeat: similiter τ far macia est danda sanguinis subtiliatiua et sue incensionis extinctiua.si autem hec febris.xx.dies transit abstinen= dum est infirmo de cibis omni die accessionis: in alio vero die parum comedat. ¶ Si hanc febrem flegmatici mor= bi precesserint:et infirmus senior fuerit:cuius cõplexio fri gida et humida sit:tẽpus hyemis pulsus tardus:vrina cru= da et grossa vel alba:sitis parua.intelligitur esse febris ex incensione flegmatis: dandus est in initio succus scariole maratri apij:que omnia coquantur et colentur.detur autẽ lib.media:cum.x.ʒ.mell.ro.vł viol. Si autem sint stiptici moueantur cũ farmacia siue clysterib⁹ depositiuis flegma tis.Incitetur sudor cum calido epithimate τ diuretico:ab stineant a cibis in die accessionis nisi cũ virtus defecerit: neqꝫ pati possit.Deinde parum comedãt vinum subtile bi bant album et clarum:et in colore temperatum:de volati= libus comedant que carnes teneras et ad digerendum fa= cilimas habeant.manducent lotam ciceram cũ bliti. Ca= ueant autẽ omnia refrigeratiua:accipiant post cibũ dyaci minũ dyatrionpiperon dyani. vtilis est vomitus cũ radic. frondibus:et aniso et oximelle et aqua cal. sepe accipiant tyriacam maiorẽ dyacostũ dyareub.dyasulphur. et similia febre cessante iam per.iij.hebdomadas. Nutriantur cum pull.fasiañ.perdicibus post.lx.diem agnum comedant an nualem:sumantqꝫ semper medicinam diureticam et princi palium membroꝝ confortatiuam.

¶ De febre amphimerina. Cap. vi.



Febris que quotidiana dicitur de putredine hu morum flegmaticorum nascitur: antiqui vero concordant omnẽ materiam flegmaticam co= lericam siue melancolicã putrescere τ ebullire et inde febrem τ calorem causari. ¶ Idem fa cit et flegma: si enim putrescat τ sit intra vasa continuam generat amphimerinam sine rigore: et si ex= tra vasa sit fit amphimerina interpollata.xviij. tenens ho ras:et.vi.dimittens. ¶ Que tribus signis intelligitur:si= cut et cetere.De re naturali: et non naturali: et de re que est extra naturam: ex re naturali: quia plurimum nasci=

tur complexionez frigidam ɀ humidam habentibus:ɀ eta te senioribus vel pueris de dominatione flegmatis:seniori bus naturaliter: pueris accidentaliter. de re non naturali: quia plurimum in hyeme fit ɀ in regione: et in aere naturaliter frigidis ɀ hũidis:maxime si in quiete ɀ in sanitate sua quieuerit ɀ suauiter vixerit. De re extra naturã:quia hanc febrẽ semp nimius sequit rigor:vt totuz corpus congelet:maxime extremitates.putrescente aũt flegmate calor sentitur paulatim ascendere ɀ febrez lentam facere:sed tamen diuturnam. ¶ Hec feb.semper familiatur dolori stomaci:quia flegma plurimũ in stomaco regnat: maxime in ore stomaci:vnde ɀ humores flegmatici euomũtur:ɀ infirmus subtiliat:facies tumet color plũbinus vel liuidus est: os humidum habet ɀ nõ sitit. ¶ Unde oportet medicum inuestigare naturam flegmatis:vnde fit ista febris Quoddã enim flegma veraciter frigidũ est ɀ hũidum:que species naturaliter.al'.naturalis est nascens de colamẽto sanguinis. Quoddam est frigidius ɀ grossius:sed hũiduz minus:sicut acetosum:quod est nascens ex dominantia frigoris in colamento sanguinis. Alia species leuior ɀ calidior:sicut salsuz flegma nascens ex dominantia caloris in colamento sanguinis. ¶ Unde si quis videat egrotantem sitim patientez ɀ siccum os habentem: de salso flegmate intelligitur esse. Danda est ergo oxizacc.cum aqua calida in hora accessionis pedes eorum ɀ crura ponantur in aqua calida vbi camomill'.viol'.anetum sint cocta.fricemus plantas pedum cum sale ɀ oleo violato. Si vomitus venerit spontaneus in initio morbi leuitatem et subtilitatem materie portendit. Quod si non veniat non artificialiter fiat:quia morari in initio morbi vomitum grossitiem materie significat ɀ coagulationem ɀ ad digerendum tarditatẽ. Danda est oxizacc.cum aqua calida quia valet multũ in fe.ista:quia dissoluit materiam et subtiliat: postea dandum est ptisanum cum oxizacc.vt digestibilis vẽter fiat artificialiter:vel cuz farmacia vel cum clysteri: si de inflatione intestinorum et gurgulatione murmuret infirmus:ɀ de stomaci abominationibus materiã dissolutamɀ subtiliatã ad exeũdum intel ligimus:vnde natura cum leui catartico siue pill'is est adiu

uanda in expellenda illa materia. In stomaci abominatio
nibus vomit⁹ cum lenibus est incitandus: vt fit cum semi
ne rape attriplicis radic̄. vsual'. que decoquantur in aqua
ꝛ colenẽ ꝛ succus inde expressus detur. si aũt infirmus pro
debili virtute catarticũ non possit suscipere: laborãdum est
leuiter in subtiliãda materia: ꝛ ista faciẽda sunt ẽm mate-
rie naturã: ꝛ mẽbri vbi illa materia regnat: vt si sit illa ma-
teria salsa flegmatica ꝛ circa epar detur medicina purgan-
do epati ꝓpria: que cũ vrina superfluitatẽ expellat: sicut tro
cisci de spod. de cãphora de sandal'. cum oxizacc̄. ¶ Si fle-
gma sit acetosum dẽtur trocisci de ro. de berberis: de aniso
cum scariol'. maratri ꝛ apij succo: ꝛ cũ oximelle. sic medicã-
dus est per vnam septimanã. si autem febris diuturnior fiat
dandum est apozima de radicibus: syrupus de squinanẽ.
ꝛ syrupus de absinth. Si materia sit in stomaco de flegma
te acetoso detur in morbi initio mellicratũ aromaticũ vel
oximel cum aqua calida. Nutriaẽ cum ptisano cum cortici
bus maratri ꝛ apij coctis cum oximelle. In hora accessio-
nis cum iam rigor inceperit incitetur vomitus cum oximel
le ꝛ aqua calida vbi anetum ꝛ radic̄. sint cocte. pedes impo
nendi sunt in aqua vbi cocta sint camomil'. anetum mellilo
tum sansucũ abrotanuꝫ: ꝛ silia. Demus mel roẽ. cum aqua
calida ꝛ materia iam digestioni vicinãte: demus apozima
de aloe et de hyerapigra de absinth. siue de pill'. aureis.
Quod si virtus infirmi pati nequeat dẽtur trocisci cum eu-
patorio de absinth. de reubarb. cum apozimate de radic̄. ꝛ
oximel'. Incitetur vomitus in initio accessionis: neq̄ꝫ come
dat nisi febris molesta quiescat: neq̄ꝫ subtili⁹ dieteẽ: ne vir-
tus infirmi molesteẽ. Apparente autẽ signo decoctionis in
vrina calefaciamus et vngamus stomacum cum rebus ca-
lid. sicut oleo nardino masticeleo anetileo: absinthileo: ꝛ
similibus: fumigemus cum aqua calida vbi cocta sit camo
mill'. spica: mastix: absinth. et similia. cathaplasmata sunt
super stomacum ponenda ca. moderata ꝛ odorifera. aquam
bibendam misceamus cuꝫ odorifero vino ꝛ mellicrate aro-
matico. Demus stomacuꝫ confortantia siue cibum siue po-
tum hic enim febris propria est ori stomaci.

¶ De nimio sudore. Cap. vij.


Udor ali⁹ naturalis ali⁹ innaturalis. Naturalis in crisi venit laudabili ꝛ imoderatis exercitijs in tēpore estatis: in quo sudore emittuntur nociua ꝛ nō valētia. Innaturalis est de cōsumptione carnis: qꝛ nulla alia emittit nisi iuuantia. ¶ Sudor aūt hic naturam suaȝ exit in qualitate vel in quātitate. In qualitate fm naturā emanātis. al'. emittēde materie: vnde ꝛ mutať in colore: sicut videmus cuȝ sit ruffus vel citrinus viridis ꝛ albus. iudicať iuuamentū siue nocumentū ex materijs suorū hūorūȝ: vnde mutať in odore sicut fetentissimo vel econuerso. Item in sapore dulci salso vel amaro siue acetoso. In quantitate multa siue pauca. multa autez ex multitudine hūiditatis vel eius liquiditate vel de porrorū largitate siue de expulsiue virtutis fortitudine: paruitas sua: vel de humiditatis paucitate vel de sua grossitudine: vel de porrorū opilatiōe siue cōtentiue virtutis fortitudine vel debilitate. Cū sudor autē adeo augmētatur: vt virtus inde deficiat: tūc oportet vt restringať: ꝛ infirmi corpus vngať oleo myrtino salicino citonino. ro. epithima valet in stringendo sudore. qd. ℞. ro. ʒ. xx. balaust. sandal'. aū. ʒ. x. frond. myrte. ℥. i. oīa coquātur in duabus libris aque quousqȝ ad tertiā partē redigaȵť: deinde colentur et media lib. de oleo ro. admisceať: et coquať donec aqua deficiat ꝛ solum oleū remaneat. post inde vngať: ante ponantur infirmo vasa frigida aqua plena: ꝛ in domo sint frondes myrte ro. ꝛ salicis: sirupus ro. cū aqua frigida deť exercitium nimium prohibeatur. ¶ Si incitandus sit sudor ex necessitate vngatur infirmus cum camomileo ꝛ nitro ꝛ pipere: similiter facit dannileon musceleon anatileon yreleō: si vngatur dorsum et totum corpus sudor exit. Idem facit cynamomum alith. calamus aromaticus piretrum calamentum cassialignea cost. reubarb. carpobal. sansucus: qualecunqȝ horum inuenias simplex siue compositum in oleo coctum: et inde toto corpore vncto sudor prouocetur: fumigationes etiā adiuuant de castoř. calamento carpobal'. vrtica. se. carui omnibus pistatis: ꝛ corpore fumigato: eijcitur sudor: sed tamen non temere agenda sunt huiusmodi nisi quis febres habuerit diuturnas: ꝛ maxime su-

doris prouocatiuo indigeat virtute infirmi salua.

¶ De variolis. Cap.viij.



Variole de sanguinis putridi nascunt corruptione: et sunt de accidentib9 synochu comitatib9. ¶ Quarum signa sunt febris fortitudo: cephalea: rubor oculoru: et faciei plenitudo: eoru grauitas: dolor in gula: et in pectore tussis: prurigo in naribus: sternutatio et punctura in superficie corporis: qr materia querens exitum pungit carne et cutem separas iuncturas earum ad exesiduz. Quod cu videris certa signa sunt huiusmodi passionis veture. ¶ Medicadus est ergo in initio cum calidis et humidis. que intus natura dissoluut et extrinsecus expellunt. Caueat frigida medicina que humores claudit et cogelat. Medicina vero variolas cito eijcies: et sine molestatione est succus maratri: apij. cum oxizacca. ¶ Accipiant de hac confectione a nobis probata. R. v. ficus siccas: lentis mundate. ʒ. x. lacce. ʒ. v. dragaga. totidez. maratri. ʒ. iiij. omnia coquatur in. i. lib. aque et. ß. vsq ad. ʒ. iiij. deinde cola et mitte. ʒ. i. cc. et da bibere an cibuz ieiuno: et hora dormitionis donec tote appareant: et deinde cesset. ¶ Aliud. R. rose. lentis mundate. an. ʒ. iiij. lacce. ʒ. ij. maratri. se. citon. dragaga. an. ʒ. i. et. ß. mastic. ʒ. i. omnia coquantur et colentur et bibere detur. ʒ. ij. cum oxizacca. ¶ Demus ptisan. bliti. crisolocannam. cucurbi. ¶ Epithimata vitentur omnimode ne forte vulnera reuertantur intra et cadentes in cardicam moriantur. ¶ Studendum est in initio ne in oculis pustule nascantur: et lauetur cum lotura oliue oculos mundificante: his mundificatis imponeda est aqua ro. cum succo mali granati vel aqua rosata et sumach. ¶ Si os circundando exierint lauentur cum visco psilij et zuccara. ¶ Post. vij. dies oportet custodiri de medicia vel dieta dissolutiua: quia hec passio propria est solutioni ventris superuenienti: q si aduenıat oportet eam constringi cum medicina in dyaria dicta vel in alijs locis libri nostri. ¶ Pustulis effluentibus et desiccari incipientibus impleatur culcitra vbi infirmus iacet de rizi farina: superponatur vulneribus farina rizi vel milij cum croco.

De medicina contra venenum. Cap.ix.


Edicina autē vniuersaliter omnibus iuuatiua venenatis hec erit: opꝫ suspitiosos decipiendi cauere oēs hoies: vñ suspitiosi timēt vt neqꝫ famelici: vel sitibundi ab eis aliquid accipiant: quod compertū sit optime qualitatꝭ: sicut dulcis in dulcibꝰ: acetosi in acetosis: salsi in salsis: vitēt abominosa vel fetentia: dixit Dyas. Si quis aquam frigidam sufficienter ante cibum biberit bene has qualitates discernere poterit. ¶ Cum autē cōtigerit in cibo vel potu arsura vndecūqꝫ venerit vel iectigatio siue spasmus: seu tumor in digito seu in vngue mortale ⁊ venenosum est. Similiter si ori aduenerit ⁊ saliua fluere ceperit: et labrum formicauerit: et in lingua ardor fuerit ⁊ durities in dētibus venenosum esse intelligitur. Qđ si ad stomachū venerit et angustiam genuerit: atqꝫ sudauerit, precordia strinxerit: obtenebrauerit oculos: vomuerit inflabitur: colores mutauerit: riguerit: arsura affuerit: oportet festinari vt medicetꝛ: alioquin moritur. ¶ Gal. ⁊ Dyascor. preceperūt quomodo preuideatur: si res venenosa timeatꝛ. Accipiant ergo ficus siccas cū nucibus quibus venenosa ante comesta cōfundantꝛ. post comestionē non nimis subuenient: similiter castanee cū ficubus siccis: et parū rute idem faciunt: auellane cum pauco vino comeste: nuces quoqꝫ virides cum ruta faciunt idē: calamentū cum vino idē facit. Dyascor. terrā sigillatā multum dixit valere in venenosa prohibitiōe: quā si antea vel postea qs biberit: tūc nil obsunt venenosa: qꝛ euomentꝛ. ¶ Gal. confectionez dicit que a mortalibus custodit cibis quā nicomedem regem dicit accipere solituz cum suspitionem haberet. ℞. baccas lauri: terre sigillate. ana. ℥. iiij. fac pul. tēperans cum oleo ⁊ da. ℥. iiij. cū. iiij. ℥. mellicrati in specie auellane: hanc eñi ante venenū si dederis pmanens in stomacho veniētia venena expellit cū vomitu: quā si quis negligat et periculū hoc incidat: oportet in venenosis expellendis laborare anteqꝫ dominentꝛ in corpore expelluntꝛ autem cum vomitu: vel egestionibus. Neqꝫ solū vomitꝰ in his expellendis adiuuat: sed etiā cuius qualitatis fuerit denotat: liquore eñi siue odore siue sapore i vomitu quale venenosum fuerit ostenditur: si eñi vnctuosum fuerit et sapo=

ris abominabilis et odoris: intelligitur quia rana marina fuerit: siue lupus marinus: si coagulatus et petiatus fuerit: intelligitur esse sanguis bouinus. De odore intelligitur si opium fuerit. De colore si cerusa fuerit vel gipsum: egestio maxime iuuat in expellēda a corpore nocitiua materia: vomitus autē incitetur cū oleo in aqua ca. vel cū melle et oleo aqua de aneto idem facit: si arsura in ventre fuerit demus oleū ros. cum aqua frigida. ¶ Certificato q2 stomachos sit mūdificatus. et arsura atq3 dolor cessauerit: demus digestibilia cū clysteri vt mūdificent intestina de rebus illis venenosis: detur deinde lac post mūdificationes certas vel serū. Nutriatur cum calidis rebus et vnctuosis: sicut ficub9 sic. nucibus: auellanis. fisti. vuis passis sisamo. Nutriatur iuribus gall. annualis agni. eduli. piscibus crassis. Si inferiora ventris ardeant vel pungantur clysterizentur: gallina crassa coquatur quousq3 in decoctione deficiat: ius autem illud bibat: balsamū eum lacte mulieris multū valet arsure vel dolori vētris et rebus venenosis. Detur tyriaca maior: q2 causam conficiendi tyria. ma. Andromachus dixit non fuisse nisi causam destruendi res venenosas: qd tribus modis fit: nel desiccatione veneni: vel mūdificatiōe veneni expulsiua de principalibus membris. i. a corde: epate: pulmone: cerebro: vel q2 hic tyriaca membra principalia in venenosis expellendis confortat. Rursus Androma. et Gal. concorditer dicunt q hec tyriaca magna ex carnibus tyri facta non contra morsus tyri sol. et serpentum iam factos adiuuat vel contra venena ebibita: sed etia3 prius accepta hic ab eis et ab aliis accipiendis defensat.

¶ De morsu tyri serpentis. Capit. x.



Quem tyrus momorderit in initio in albedinē mutatur color et tumescit locus morsure nimium apparēs quasi incensio ignis: patiens deficit: stupescit: sudor frigescit: strāguria tortura ventris: vomitus colicus subsequitur: et nisi succurratur veneno cor incēditur et periclitatur. ¶ Incipiendū est a medicina vt loca morsure stricte ligentur statim ne venenum vias pforet ad mēbra principalia: post ore sugatur: et cū sugens sit satur os eius cum oleo et vino la-

uetur: locus tactus cum spõgia calida fumigetur: nimisq; scarificetur vt venenum egrediatur: vtilis aũt est incisio illius loci si in loco sit qui incidi possit: sicut in digitis: et in similibus locis. Detur etiã tyriaca maior vt sanguinẽ dissoluat: et coagulari prohibeat: qr venenum sanguinẽ cordi coagulat: sicut lac coagulatur. Sed calore tyriace dissoluitur: et cor inde expellendo cõfortatur: sicut flamma ignis in expulsione fumi. ¶ Qđ si tyriacam nusq̃ inueneris demus hoc q̃ sumus dicturi: succus de frondibus maligrañ. cũ vino cocto mixtus vel cũ aqua vbi stercus agninum sit coctum. vel. ʒ. i. ꝛ. ß. detur de turbith cum lacte pecudis et succi de frondibus myrthe: ꝛ succi sansuci. añ. ʒ. ß. gẽtiane. ʒ. v. costi. ʒ. ß. omnia coquantur ad mediũ et dentur bibenda: vel detur cerebrũ galline cũ vino. et se. caulium manducent cepas. porros. allia. et similia. Item iuuat pullus galline scissus per mediũ: et loco inde subfumigato: similiter squilla in aceto cocto et frõdes maligra. pistate et supposite. Item ficus et allia pistate iuuant: confectionẽ hanc iuuare. G. confirmat. ℞. serapini piperis asse. oppoponac. añ. ʒ. ij. galbani. sulphuris. ana. ʒ. i. tempera cum vino. et superpone vulneri.

¶ De morsu scorpionis. Cap. xi.



Qũem scorpio momorderit dolorem maximuꝫ patitur quasi pũcturã acus. aliqñ calet: aliqñ frigescit: aliqñ dolor augmentatur: aliqñ nõ. Rigorem patitur ex frigiditate in corporꝭ extremitatibus: tument in illis locis: aliquando frigide sudant. ¶ Medicandũ est cũ tyriaca maiore vel forcrugene quibus vngendus erit ille locus: detur aristol. ro. ʒ. i. ꝛ. ß. cum vino decoctionis baccarũ lauri. Similiter bouinum butyrũ et mel bibatur: cancros pistatos demus bibendos cũ lacte asinino: myrthã cum vino. idem facit agaricus: radix croci ortol. vel frondes eius bibere cum vino dentur. Quidã medici dixerũt dum infirmus hanc radiceꝫ in manibus tenuerit nullũ dolorem sentit. ¶ Cõfectio quã dyapantus fecit valet ad morsum scorpionis et aranee. ℞. aristolo. lon. ʒ. vi. piperis nigri. ʒ. iij. opij. ʒ. i. ꝛ. ß. piretri. ʒ. v. tempera cum vino: et fac in modum fabe. da pillul. ij.

¶ Aliud. ℞. calamēti agrestis ꝛ domestici. piperis myrrhe ruthe: pōdus equale tempera cum melle. et da. ℥. i. bibere. ¶ Aliud. ℞. ruthe. se. eruce. piretri. stor. sulphuris. anā. ℥. ix. castorei. ℥. iij. fac puluerem et tempera cum sanguine testudinum et da bibere. ¶ Aliud mitigans dolorem de morsu reptilium quā dyapantus dicit se probasse. ℞. mandrago. castorei piperis albi myrrhe. opij. pondus equale tempera sicut diximus. ¶ Oportet vt dentur allia pistata cum vino comedenda bibat vinum forte. In balneo assuescant sudare: auellane iuuant comeste. vel facto inde cathaplasmate Dyascor. dixit basilicon similiter valere. G. dixit frondes lauri coctas in vino ꝛ pistatas valere: facto ide cathaplasmate. sulphur. rutha pistata et sup imposita valet: ꝛ malue se. et lini. valet similiter. Maiorana pistata cum aceto ꝛ sale idem facit. Quidam medicorum dicunt. Si accipias castoreum et allium et pistes et cum oleo ref. temperes: ꝛ cathaplasma facias iuuat.

¶ De morsu vesparum ꝛ apum. Cap. xij.



Uos apes pupugerint vel vespe venenum habent: acutam enim patiuntur incensionem et dolorem nimium: fiuntqꝫ ibi vesice nigre: vnde oportet superponi alcannam cum farina ordei ꝛ aceto temperatam: lac ficuum valet vel nuces pistate cum aceto et frondes basilicon. ꝛ blete pistate atqꝫ superposite. Quidam medici dicūt malue frondes pistatas et superpositas valere. Item si cum succo malue quis vngat non mordetur a vespis vel apib⁹. Item musca manibus fricata et morsure superposita valet.

¶ De morsu canis rabidi. Capi. xiij.



Canis naturaliter frigidus est et siccus cui nigra dominatur colera: vnde ex sui abūdantia immutata et putrefacta: et toti corpori dominans ita corrupta necesse est rabidos canes faciat: maxie in autūno et vere. ¶ Signa cognoscendi rabidū canem sunt: qꝛ alij canes eum fugiūt: et semper ꝓfugus est et soliuagus et nutat q̄si ebrius: ore aperto: lingua depēdēte: saliua nimia de ore currit semp: sunt ocl'i inuersi et rubicūdi: aures retracte: cauda inter coxas: oculi

aperti:et tamē de lapide siue de quolibet alio obiecto : of-
fenditur:et cuilibet rei vise repugnat:et etiā vmbre sue la-
trat. Quem cum canes vident fugiunt eū timentes latran
tes sup ipsum:certum autē hoc signum est vt bucella panis
tingatur in morsura:sanguine exeunte et proijciatur cani
bus:quā si refutauerint intelligimus canē rabidū esse. Si
non est eꝫ. Accidentia patiunt inde sunt terribilia somnia
In somni expergefactiōe sunt timorosi sine causa. Irascū
tur stupidi et cōtinue circūspiciētes inspici ab alio non pa
tientes. Qui cū incidant in passionē timendi aquaꝫ quasi
canes latrant et raucescunt timentes cū aquam inspiciūt
vt trementes cadant. Quibus nisi medicamēto succurrat
moriuntur. ¶ Incipiamus ergo medicari ante horum acci
dentium apparitionem:aperiant vulnera vel cū ferro: vel
cū igne fortiter:vt cum sanguine venenū effluat:apponan
tur etiam sanguisuge que venenū eijciant. Detur et acuta
medicina que vulnera aperiat:sicut allium synap. sal acetū
cepe calamentū simplicia vel cōposita cum aceto vel melle
temperata sunt superponēda. Qd faciendū est in preoccu-
pando mala signa. Si autē appareant dari opꝫ medicinaꝫ
colere nigre purgantem. Nutriantur cum dieta subtili:et
ad digerendū facili:demus tyriacam et medicinā:in aqua
cancri ponantur fluuiales Dyascor. dixit. cineris coꝝ acci
piantur. ʒ. iij. gentiane. ʒ. ij. et bibantur cum vino. Gal. his
adiunxit terraꝫ sigillatā olibanū:ꝛ hoc modo composuit.
℞. cancri incensi. ʒ. v. gētiane. ʒ. iij. olibani terre sigillate.
ana. ʒ. vi. fac pul. da bibere cū aqua vbi cancri incensi sint
cocti. ʒ. ij. ¶ Aliud qd crathius fecit valet similiter. ℞. can
cri incensi. ʒ. xv. ꝛ. ß. myrrhe. ʒ. iij. cc. ʒ. ij. gentiane. ʒ. i. ꝛ. ß.
piperis al. gra. x. vini. quod sufficit da. ʒ. i. ꝛ. ß. cum vino.
¶ Aliud. G. ℞. basilicon. aristol. lon. an. ʒ. vij. gentiana. ʒ.
ix. piperis oppoponac. an. ʒ. i. mell. quod sufficit. da. ʒ. i. et
ß. cum aqua ca. ¶ Dentur nuces ad mādu cand. nuces etiā
pistate cū sale et vulneri superposite valent. si aquā timeāt
opꝫ machinari quō detur nescienti:fiat ergo canalis : quo
gule apposito aquā occulte infundat. Quidā medici dicūt
ꝙ iecur canis assatum iuuat:detur comedere contra timo-
rem aque. Item iuuat aqua vbi ferrarij extinguunt suum

ferrum ꝛ inscisis oblata. ¶ Medicina morsus canis rabidi siue alioꝝ iuuatiua erit ista: litiū. oppoponac. cepe. sal. ruta. nuces. frumentū. frōdes fici. mēta. orobū. siue simplicia siue cōposita cū aceto: vel cū melle tpata ꝛ superposita valent. ¶ Morsib⁹ etiā hūanis valēt ossa vituli incēsa et cuz melle tpata: ꝛ supposita. ¶ De labore ꝛ dolore. Ca. xiiij.



Aborē et dolorē patiunt corpa ex nimio motu: vel ex humorib⁹ intrinsecus se mouentib⁹. ¶ Fit aūt. iiij. modis: primus dr grauis: alter calefactiuus: tertius tethinosus. i. distēsiuus: quart⁹ dolorosus. ¶ Grauis est cui⁹ corpus redūdat hūorib⁹ grossis pertinētib⁹ frigiditati ꝛ hūiditati: qui ex nimio soluunt motu: ꝛ digest⁹ ꝛ subtilis efficit sanguis vel aquosus: deīde vasa implent ꝛ grauant: qd fit cū virtus naturalis defecta sit: neqꝫ pati eū possit. ¶ Tethinosus est quasi prim⁹: sed tū virtus naturalis ē fortis quā hūores illi ad mouendū insequunt: vn̄ tethinositas tandē sequit. ¶ Horū duoꝝ medicia cū ex inanitiōe fiat: sicut farmacia flōmia. epithimate: vl' oleis tpatis: sicut yreleō. sansuceleon. anetileō. et h̄ fiant in balneis tēperatis cū fricationibus. ¶ Alie due spēs. s. dolorosus ꝛ calefactiu⁹ ex humoribus sunt acutis ꝛ igneis in corpe adunatis ex quorū nimio motu efficiunt fluidi ꝛ calor cū dolore inde gñatur: ꝛ aliqñ fe. effimera efficit. Si eñ mãe putrescāt calefactorius labor cōcreat: ꝛ inde febris oritur: si aūt ebulliāt nec putrescāt dolorosus gignit: vnde dolor in tota superficie corpis quasi dolor vulneris est: ꝛ pūctura quasi acu facta: vnde mederi oꝫ cū epithimate ꝛ oleo ro. in balneo aq̄ dulcis tpate. Infundat aqua tepida: q̄ duo facit proficua: vel eñ acutas fumositates ꝛ pūgentes cū sudore expellit: vel corpori humectationē tribuit: qꝛ qd a naturali calore dissoluit corpi restaurat ¶ Doloris aūt cā est mutatio subita ex cōplone ca. vel frigi. vel ex ictura separata: vn̄ sua cā est inuestigāda: si sit exterior vel interior. Item perquirat si plenū sit corpus ex qete vel ex ciboꝝ multitudine: vl' purgatiōis negligētia iā cōsueta: quib⁹ certificatis purgabit cum flōmia vel farmacia post redeundū est ad medicinā repugnatiuā cum securitate ꝛ sine timore. Si aūt nullū eoꝝ

appareat calefactio ꝛ fumigatio sunt faciēda tpatiua ꝛ repugnatiua ꝛ dolorē mitigātia cū rebus ca. ꝛ hu. tpatis: sicut anetileo. camomileo. yreleo. ꝛ similib⁹: aliqñ dolor fit ex extrinsecis: neqꝫ tamē sentit infirm⁹: sicut si male posita tenuerit mēbra dormiēs dolētia: vel subito torserit ea. vel fuerit infrigidata: ꝛ si calefactio ꝓfuerit teneaẗ: sin aūt ad purgationē redeaẗ cū farmacia aut flōmia: ne forte plenitudo sit cā nō a vulgo intellecta: sicut si cibus in qͣtitate vel qualitate extra tēperamentū accipiaẗ: neqꝫ tñ paulatim adunata a quolꝫ intelligaẗ: vel ne cōclo. ꝓrorū sit cā ab eisdē vel quedā mēbra sint incisa: quoꝝ cibus nutritiuus rediēs ad corpus nō sentitur. Cui subito in sanitate sua dolor subitus supuenerit ꝛ fortissim⁹ ei ylico adiacendum cogaẗ: opꝫ vt ipso die prio festineẗ ad flōmiā: ne virt⁹ deficiat: ꝛ non possit auferri sanguinis quantū sufficiat.

¶ De apostematibus. Cap. xv.



Omnia apostemata nascuntur de humorib⁹ ad mēbra in quibus sunt effluentibus. Que de cā sunt exteriori vel interiori: exteriori sicut percussione vel vulnere cōtritione fractura saltu submersione qualecūqꝫ hoꝝ acciderit moueñt humores illius mēbri: qḋ cum defectū ꝛ debile inuenerint adunanẗ ibi. Cā interior est de abūdantia humoꝝ ꝛ corruptionib⁹ eoꝝ ꝛ ꝑparatōe mēbroꝝ recipientiū. ¶ Materia aūt apāta faciēs de alicuius. iiij. humoꝝ essentia est: vl' de vētositate aliqua nascēs ex sanguīe flegmō vocaẗ: cuius significatio ē rubor calor tumor hūectatio. Qḋ de col'a ru. nascitur appellaẗ herisipilla ꝛ color eius citrin⁹ est, ꝛ ruffus medius est in tactu durus pulsus nimius ꝛ pūgitiuus: de flāte nascēs apā est zimia molle alb. sine dolore. De colera ni. scliros dr̄ qḋ apā est durū nō sensibile colore liuiḋ. vel viride sine dolore ꝛ pulsatiōe: sed cū magis moreẗ cancer efficiẗ. ¶ Volētes aūt medicari apā: vnde si apā videamus: si de sanguīe nasciẗ: tūc tandē flōmemus: ꝛ de sanguine tollam⁹ qͣtū virtus infirmi patiẗ. post demus vñ calor sanguīs extinguaẗ: sicut oxifenitia mannā cassiaẗ. pruna iuiub. viol'. ꝛ similia: purgato toto corpe ad infirmū mēbrū redeamus cū reb⁹ morbo repugnātibus sicut sandal. rub.

bolo viola.memite:opio ꝛ similib⁹. In statu apatis causa dissolutiua admisceat his: sicut litiū.cc.endiuia ꝛ similia. Dyasco.vitellū oui:cū pauco.cc.ꝛ myrrha positū sup apa de grosso sanguine ipsuz dissoluit:ꝛ similiter vitell'.oui cū oleo viola.super calidū apostema positū mitigat:ꝛ ad digerendū accelerat dissoluēs nondū collecta sanie. In apostemate de colera rub.incipiendū est ad purgandū ipsam colerā ꝛ ad membꝛū infirmū cū repugnatiuis redeunduz. postea sicut psilotro:coriādro:spuiua poꝛtula.psilio iusqamo lactuca endiuia:ꝛ sil'ibus. Nutriam⁹ cū cucurb.lentibus bliti poꝛtulaca.ꝛ similib⁹. ¶ In apate flegmatico dāda sunt flegma purgātia:et post mēbꝛū defectū medicādū ponamus spongiā aqua tepida infusam et aceto:si spōgia nequeat inueniri lana est superponēda aliqn cum aqua ca. nitrū opz supponere. ¶ Apostemati de colera nig.nonduz cancro effecto medicina est apponenda:sed cācer incurabile est malū.medicīa dico colere nigre erit purgatiua. ¶ Et si apa quodlz saniē colligat cū hec cathaplasmate aperiatur.s.scariola pistata cū oleo ro.cocta:q̄ super apa erit ponenda:ꝛ sil'r caul'.cū butyro bouio. ¶ Ungm̄ dyaltee ꝛ pulegū valet hūectatiōi duri apatis aperiēs ꝛ sine molestia ℞.se.lini fenug.malue.an̄.lib.ß.olei.lib.iiij.litargir.ʒ.vi. fac coq̄re lento foco. ¶ Aliud valēs apati sine capite. ℞. se.lini fenugre.stercoris palūbi.ana.ʒ.ix.sisami cōbusti.ʒ. xxx.fac sisamū pistari q̄si medullā:deide cū ipso alias species tēpera:si plus mundificare volueris pone de oleo sisami. ¶ Aliud in apertiōe apatis. ℞.ficus siccas in aqua coctas et parū nitri et olei. ¶ Dyaltea.Jo.Dam̄.valet mundificādo calido apostemati.℞.psilij.ʒ.xx.iusquiami.ʒ.xv. myrrhe.ʒ.lxv.fenugre.se.lini.ana.ʒ.xxx.malue.se.ʒ.x.oīa coquant in aqua ca. Deide accipe spumas eoꝝ ꝛ tēpa cum oleo ꝛ litargir.vt sufficiat. ¶ Aliud valens apati vbicūqz in coꝛpoꝛe sit ꝛ maxime in splenis grossitudine vel epatis ℞.armoniaci.ʒ.iiij.aceti.lib.i.dimitte simul vno die:ꝛpost pista in moꝛtario:vt efficiatur:sicut medulla:deinde accipe.cc.ʒ.iij.olei ro.ʒ.iiij.cere.ʒ.i.coq̄ ad focū suauē quo ad omnia dissoluantur:et in moꝛtario tempera.

¶ De poꝛris et verucis. Cap.xvi.



Eruce sunt caro egressa spissa & dura per totū corp⁹ nata: sȝ tñ maxie in manib⁹ & pedib⁹: q̄s expellit nā in corpis exteriora. ¶ Sūt aūt de de fl'ate & col'a nigra. Que ḡ mollis ē & sine dolore itelligit eē de fl'ate: dura & spissa ꝓpendit eē de col'a nigra. ¶ Opȝ ḡ cū medicari voluerim⁹ prio ad purgādū illos chimos: vñ fuerit incipiam⁹: postea exteri⁹ ponam⁹ medicinā illoꝝ desiccatiuā: q̄ si nō valȝ apponēda sunt cal'a: vñ icidant & corrūpant: desiccatiua sūt oleū ro. myrtinū ramoꝝ vitis cinis cū aceto tpat⁹: acatia cū oleo ro. & aceto facit sil'r: & nigella: sterc⁹ ouinū vel caprinū cū vino tpata valēt. Dyasc. lac ficuū cū piguedie porci tpatū suppōe. Incēsiua xo sūt h. ℞. erugis eris. ʒ. viij. collo. ʒ. x. nitri. ʒ. ix. fell'. taurini. ʒ. x. sal' armo. ʒ. vi. aluis auripigmēti spume marine. ā. ʒ. ij. calcis viue. ʒ. xv. tpa cū lexiuia & de suppone ¶ Aliud. ℞. sandarace auripigmēti spume maris aā. tpa cū succo lupini: si nō sufficiāt icide cū ferro. Dyasc. dic. cicer sanat verucas: si fm vnāquāq; xucā granū accipias & adunes: in frustū pāni ligās: & hoc in kl'. mēsis infirmus retro ꝓiiciat.

¶ De lepra. Cap. xvij.



Epra est nascēs passio de col'a nigra incēsa et putrefacta apparēs ī corpis sup̄ficie & nascēs de. iiij. hūorib⁹: sȝ tñ incēsis & corruptis: et in col'aȝ ni. mutatȝ. ¶ Est aūt q̄drifaria: vel eñ ē de corruptōe sanguis & vocat allopitia: altera de colera ru. & dr̄ leonina: alia de cole. nig. & dr̄ elefantia: quarta de fl'āte: & dr̄ tyria. de corruptiōe sanguis rubet cutis & putrida est nimis. tumet sanguis: & sanies inde fluit: de col'a ru. ē pect⁹ siccū fissure manuū & pedū cōtractio et macilētia: h⁹ calor si augmētet magl q̄ siccitas articuli separent & cadēt: si de cole. ni. sit color erit niger & putrescit & grossescit grauescūt sensus findunt man⁹ & pedes ꝯhunt digiti: si de fl'āte hūescit corp⁹ glādes nascunt color ē alb⁹ ocl'oꝝ flux⁹. ¶ Opȝ aūt cū medicari disposuerim⁹ incipiamus a purgādis hūorib⁹ ill' corruptis. G. diuturnū morbū medicaturi incipiāt a medicāda sua mā & a corpe expellēda. Vō si de corruptiōe sit sanguis flōmem⁹ de vena mediana. Vō faciendū erit cū mā intra vasa sit: si eñ sit. ex

vasa flomia erit cauēda: cū multū huic noceat. Intelligit ex venas eē de corruptōe figure īfirmi: ꝛ pustulis in facie ꝛ putredine ītoto corpe: vñ dimittēda ē flōmia: et accipiēda farmacia. Nutriamus cū dieta subtili nō ꝯuertibili neqꝫ corruptibili. G. in q̄dā sui ꝑticula vbi de melia loquit. De melia inq̄t. sꝫ ꝙ expt⁹ suꝫ: si q̄s voluerit purgare hāc māꝫ ꝛ mūdificare corp⁹ īde a fortissima medicia incipiat: et ita forsan ne augmentet mā ꝓhibet: ꝛ si fuerit cācer idē opꝫ nos facere: si medicina nr̄a corpi ꝓficiat: ꝛ color melioret morbusqꝫ declinet: ꝛ īfirm⁹ ꝯfortet medicinā hoc facientē assuefaciam⁹: ꝛ cū magnis medicamib⁹ adiuuem⁹: sic̄ yeral. ꝛ apoziate de epithio. theod. magn̄. yera hermetis syrup. de epithio. sero cū epithi. vtat. In infrmissiōe: ꝛ cū nō sit tp̄s dare catarticū: dem⁹ tyriacā ma. fctāꝫ cū piguedie ꝛ carne tyri. G. nūq̄ inq̄t vidi in vita mea hoieꝫ hac infirmitate plenarie libatū nisi q̄ biberit vinū in q̄ tyr⁹ ceciderit: ꝛ ibi cōputruerit: hūc. n. vidi excoriari: ꝛ cute expoliari eū vinū illd ebibit: vñ certificaui cū testīonio vsuali qd dixerūt antiq̄: de carne tyri: vel d piguedie ꝛ sui iuuamēti magnitudie: in hac ꝛ oī dura passiōe. ¶ Purgato āt corpe supradicto medicamie dem⁹ selithe tyriacā ꝛ silia corp⁹ custodiētia: putredinē mūdificātia: p̄cipiat vt balneet: sꝫ nō tn̄ aq̄s dulcib⁹. Iterū iuuat icēsio ꝛ diete obſuatio. ꝛ cibi paruitas: interrogat⁹ aūt. G. q̄ medicia summa hēat inq̄t abstinentia

¶ De morphea. Cap. xviij.

Morphea est corruptio sanguis: vñ nutrit corporis cutis sine macula infcutanea carnis: c⁹ cā ē vl'is defectio ꝟtutꝭ digestiue: q̄ cū dfecerit sanguinē corrūpit ꝛ ad cutē veniēs eā nutrit: si aūt ei⁹ q̄litas sit flātica alba fit morphea: si de cola nigra erit morphea. ¶ Est autē morphea triplex: vel eñi ē liuidi coloris nascēs de cola ꝛ sāguine vel nigā nascēs de sanguie melēco: vel alba: ꝛ est d flāte salso: in q̄b⁹ trib⁹ gn̄ib⁹ sanguis nō est minuēdus: sꝫ oꝫ vt forti purgent medicamie: sic̄ theod. yerapig. yeral. ꝛ silia. vomit⁹ det semel in mēse. Abstineāt a cib malos chimos gn̄antib⁹ ꝛ dure digestibilib⁹ sepe balneet. G. morpheā medicari p̄cepit post mūdificationē corpis: vngat aūt corp⁹ cū calce ꝛ anacar:

do ꝛ tapsia aloe litargiro acatia sulphure ell'o alb. simpli cibus seu cõpositis:ꝛ cũ aceto tꝑatis. Itē. S. apij siluatici succ⁹ val3 cũ lacte ficuũ mixt⁹:sulphur ꝛ draga. idē faciũt sanguis leporinus val3. capparis radix valet sil'r cũ aceto Bibãt aũt de h antid. ℞. mirab. citri. chebuli belllirici em blici. añ. ʒ. xv. pul. yerepig. ʒ. xviij. siseleos. ʒ. xv. fũiterre. ʒ. xxx. sene. ʒ. xx. agar. turbith. ã. ʒ. xxx. tapsie acori. ã. ʒ. viij. fac pul. adde mell'. qd̄ sufficit. dãs. ʒ. ij. vl'. ʒ. Alij iũgũt huic ʒ. xv. ell'i nig. ¶ Alid. ℞. chebuli. ʒ. xxx. bellirici ēblici epi= thi. añ. ʒ. x. mast. ʒ. xi. ameos. ʒ. x. calamē. ʒ. x. yerepi. ʒ. xx. colloqn. ʒ. x. nigelle sinap̄. ã. ʒ. v. tapsie. ʒ. vij. fac pul. adde mellis qd̄ suffic. da. ʒ. iij. trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis ꝛ trib⁹ inter= missis. ¶ Unguentũ morphee valēs oĩs coloris. ℞. tapsie cõdisi rubee sinapis nigelle se. rad. piref. añ. ʒ. iij. colloqn. ell'i nigri capparis rad. rute aluis staphisagrie nitri. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. eufor. scamo. sal' armõia. sandarace:ameos. añ. ℈. ij. fac pul. tꝑa cũ aceto. vnge.

¶ De impetigine. Cap. xix.



Impetigo duob⁹ modis fit:vl'. n. est eq̄lis in su= perficie corpis:ꝛ fit de col'a ni. ꝛ fece sanguis: aliqñ cũ prurigievel supꝼicie ten⁹. cõbusta cui⁹ color ē citrin⁹:vl' rubori ꝯtinu⁹. al'. ꝯtigu⁹. ꝛ ē furfurea fissa ꝛ prurigiosa. Nascēs d̄ mã mel'i= ca vl' col'ica nimis icēsa. ¶ Pria spēs medicabit̄ cũ flõmia ꝛ farmacia hũores icēsos medicãtib⁹. Scd̄a cũ medicina col'e ni. purgatiua balneũ aq̄ dl'cꝫ assuescat lauet̄ cũ furfu= re faria fabe vngat̄ ol'o frumēti aceto pomi citri. carui:pi stata furfure cũ aceto cinere cũ feino lacte gũmi prunoꝝ fa ria cicerꝫ cũ lacte feino ell'i ni. cũ aceto ꝛ acatie. ʒ. vij. gũmi ara. ʒ. vi. cũ aceto vnge post lauet̄ cũ aq̄ dulci. ꝛ vngat̄ cu3 oleo ro. ꝛ lapatiũ acutũ mixtũ cum aceto oĩa extirpat.

¶ De scabie et pruritu. Cap. xx.



Epe nã malos hũores expellit ad supꝼiciē cor= poris vt mũdificet inꝼiora q̄ si sint tenues ꝛ ni miũ liq̄di dissoluũt de cute cũ sudore ꝛ fũo. Si grossi sint ꝑmanēt sb̄ cute. Si mediocres pruri ginē gignũt grossi scabiē faciũt:scabies sicca ꝛ nõ saniosa cũ prurigie ꝛ pũctura ꝛ fissura d̄ colericꝫ chimis eēvt̄ vulne rosa ꝛ gssa i supꝼi. corpis:n3 prurigie forti ꝛ cũ scalpit̄ cutis

excoriat sic alba squāma sigt salsū et icēsuz flegma: et plurimū h̄ inascit senioribus pp collectōez salsi flāt: et defectionē cutis. Scabies hūida et saniosa et cū dlectatōe pruriginosa incēsū sāguinē cū colera ru. eē demōstrat. Si sanies sit grossa maiorē abūdātiā sigt sanguis. Si subtilis aqsa et citrina colerā abūdātem sigt. ¶ Cum vero scabies de sanguie et co. rub. cōpariat esse flobothomādum est de mediana vena: si aliqd obuiet nobis in minutiōe purgemus cū catartico de cassiafi. et succo fumiterre et mirabol. citri. et similibus: frequētent balnea in qbus sudent: nō tangant corpa epithimatibus: qr viscositate sua dissolutionē phibent hūorū: et poros claudūt: sed tm̄ parū olei ro. est adhibēdū. ¶ Si scabies sit ex chimis flaticis purgemus flegma cū catartico de epithimo siue de agarico: et silibus: assuescat balneū in q sudet deide vngat cū apij succo vel calamēti. purgatis aūt corpibus ad exfiora vnguēta redeamus: vn̄. G. litarg. cū oleo vz: cinis cauliū cū petroseleo silr. Dyas. carui cū aceto valere dixit. sulphur cū lētisci oleo multū vz scabiei et ipetigini vnguiū et inguinū mascul. sulphur cū aceto silr vz. Similiter nitrū cū melle et sulphure iuuat. sal qz cū oleo et aceto si accedāt foco: vt sudēt mitigat dolorē et scabiē iuuat et ipetiginē. G. aq sulphurea vel marina cū sale cocta: vel cū frōdibus oliuarū iuuat veteres pustulas scabiē et pruriginē et silia: frōdes qz oliue cocte cū aq et aceto: silr et frōdes cāne. ¶ Unguētuz vz scabiei et prurigini de calore. ℞. litarg. ℥. x. ceruse: cadimie argētee. an̄. ℥. iij. celidonie sygie argēti viui. an̄. ℥. ij. olei ro. et aceti qd sufficit. ¶ Aliud desiccās pustulas et vulnera de calore. ℞. acatie gūmi ara. an̄. ℥. ij. litargi. cadimie argētee. an̄. ℥. i. et. f. tpa cū aq rof. ¶ De carbūculis. Cap. xxi.



Carbūculi de sanguine grosso nascunt et corrupto. vn̄ de foris ē ponēda res dissolutiua: cū tm̄ corpus interius mūdificet. desup ponēdū est frumētū masticatū vt maturent siue dissoluāt. G. granū in aq infusuz nō valere dixit masticatū autē prodesse ppter infusionē saliue: valent etiā ficus non mature pistate cū cera Dyasc. nasturtiū cū oleo et sale pistatū valet. vue passe cū sale pistate valēt silr: frumētū cū oleo et sale silr: maturat eni et apit. Rānū cū oleo vz silr. farina

subtil. tpata cũ olo ꝛ melle ꝛ pax. cimi. silr facit. Si aũt sa
niẽ hũerit faria ordei cũ butiro ꝛ sale ꝛ caulib⁹ oib⁹ pistati
saniẽ eiicit. nitrũ cũ terbẽtina carbũculũ apit ꝛ saniẽ trahit.

¶ De vulneribus in corpore. Cap. xxii.


Ulnera i corpe ex sanguis nascũtur corruptiõe
maxie rubicũda ꝛ molestã febrẽ gñantia. qx co
lor ẽ rubicũdus ꝛ citrin⁹: si sanguis colere rub.
sit admixt⁹: vulnera sicca ꝛ pustulosa gñant: si
cũ cola ni. fuerit. vulnera erũt varicosa. si cũ fle erũt: hũida
alba ꝛ spũosa. ¶ Si g vulnera de sanguie sint flõmemus et
vsq ad defectionez minuat sanguis nisi aliqd obuiauerit.
mũdificet ẽt corp⁹ cũ catartico. dietet fridis ꝛ hu. deide ad
vnguẽda exteriora redeat. ¶ Ungm̃ valet vulnerib⁹ calis.
℞. ceruse litarg. cathimie argẽ. añ. ʒ. vij. cere al. olei ro. añ.
lib. iiij. fiat vngm̃. ¶ Aliud. ℞. celidõie. litargi. ceruse. serici.
cathimie argẽ. añ. ʒ. v. acatiã. albu. oui. ʒ. ix. visci. psilij. ʒ. xv
fac vngm̃. ¶ Aliud valz hũidis vulnerib⁹. ℞. litargi. ʒ. x. ar-
gen. viui lap. fusci. añ. ʒ. iij. celidonie. ʒ. i. ꝛ. ß. olei ꝛ aceti qd
suffic. ¶ Aliud desiccãs vulnera ꝛ pustulas. ℞. boli. ʒ. i. terre
sigil. ʒ. i. cãpho. zucca. añ. ʒ. ß. tẽpa cũ aceto ꝛ aq̃ ro. ¶ Aliud
valet hũidis vulnerib⁹ cruriũ. ℞. nigel. coctaz in aq̃ ꝛ post
desiccatã. fiat pluis quã cum oleo ro. tẽpa ꝛ crura cũ aceto
laua ꝛ vnge. Itẽ valet litargi. cũ oleo ro. ꝛ aceto. ꝛ se. eruce
tẽpatũ cũ melle idẽ facit: simlr succ⁹ apij ꝛ cera ꝛ oleũ ro. cũ
aceto ꝛ aq̃ fiat vnguentũ.

¶ De scrofulis. Cap. xxiij.


Crofule sunt dura apata i molli carne nascen-
tia q̃ sunt medicãda vnguenti emolliẽtib⁹: sic
illud qd. xij. causis efficit ꝛ emollitiua sunt sup
ponẽda putride carnis corrosiua. Deinde alia
medicamina desiccatiua ꝛ claudentia. Dyas.
yreos cocta ꝛ cathaplasmata valz: qꝛ hũectat. Silr fic⁹ nõ
mature ꝛ cocte. yreos cũ aristol. ꝛ dyaltea mixta. ad mũdi-
ficãdas scrofulas valz: faria lupini cuz aq̃ tẽpata. Idẽ fac.
elacterij radix pistata cũ rãno valz. capparis radix cocta et
pistata valz. Nitrũ ꝛ frumẽtũ emolliũt. ¶ Cõfectio valens
apati in collo ꝛ scroful. ℞. aristo. ℥. i. cc. ʒ. i. ꝛ. ß. tẽpa cũ aq̃ ꝛ
desup pone. ¶ Aliud. ℞. erugis eris. ʒ. v. amõiaci. ʒ. iij. sarco-
col. ʒ. i. ꝛ. ß. fac pul. tpans cũ melle. ꝛ cũ licinio ipone. ¶ Itẽ

cineris vit᷑.picis vsual᷑.añ.ʒ.x.olī.qđ sufficit.fac vnguētū.



¶ De pustulis ex desudatione. Cap.xxiiij.

Pustule nascētes ex desudatiōe sunt.iiij.modis: sunt.n.q̄dā calīssime q̄s aq̄ frida adiuuat:cū de colˀa ru.ignea nascunt᷑. Quedā sunt đ colˀa:sed tñ g̃ssa:q̄s balneū iuuat in aq̄ ca.alie inter has duas mediocres. Quarta spēs đ colˀa nascit᷑ nig.q̄ pessima est ꝛ ad sanā đ dura. ¶ In curādis tribꝰ gñibꝰ colˀa ru.purget᷑:ꝛ i q̄rto nig.balneū assuescat patiēs.vngat᷑ cū succo solatri cū coriādro mixto.vl᷑ sandal᷑.ꝛ cc.ꝛ frōde iusquiami cū melle.medulla meloñ.cū succo apij. In balneo post sudorē valꝫ:frōdes oliue pistate i aq̄ cocte valēt. ¶ He desudatōes plꝫ nascunt᷑ i estate ꝛ nascūt᷑ cū calor sit nimiꝰ. Cā eoꝝ sup̄fluitas exiēs cū sudore sp̄ adunās se sup cutē ꝛ coagulās:qđ fit ex negligētia balnei ꝛ mūdificatiōe cut᷑. Si aūt augmētent᷑ ꝛ iueterascāt i scabiē deueniūt:vñ festinādū est ad purgatiōeꝫ colˀe rubee de corꝑe:vngat᷑ đ foris medull᷑.ꝛ cortici bus meloñ.cum succo solatri ꝛ assiduis balneis: sil᷑r rosa ꝛ mirtha cocta i balneo posita valet.

¶ De separatione iuncture. Cap.xxv.



Si aliq̄ mēbra sepationē iūcture patiunt᷑ in ossibus:opꝫ medicū festiare vt sepatio solidetur:ꝛ sanoꝝ iūctura i solidādis ꝯsiderent᷑:ꝛ ne iteꝝ se iūgant᷑ ꝓuideat᷑. Qđ fit cū ligamibꝰ ossa circūdantibꝰ:q̄ tñ sic bñ sunt ꝯsiderāda q: fortia:vt cōstrigant᷑ ne exeāt ossa custodiūt. Sed tñ tumoreꝫ gñant: mollia neutrū hoꝝ faciūt:ſꝫ nec bñ iūcturā custodiūt:maxime i somnis ꝛ iūcture ꝛ mēbroꝝ motu:ligamia g̃ sunt faciēda mediocria:vt ifirmꝰ vtrūq꞉ vitiū supradictū euadat. Soluant᷑ aūt post diē tertiū: vl᷑ añ vt locꝰ ille d̄escat:postq̄ ligētur ne forte diu ligata cū nō mēbꝝ illud assueuerit:aut dissoluēda ꝑ poros exire ꝓhibeāt:vñ prurigo oriat᷑:ꝛ infirmū scalpe seu mouere mēbrū illđ cogat᷑:solutū mēbꝝ aq̄ ca.est balneādū vt poros apiat ꝛ supflua emittat. Cū aūt dissolueris in die.vij.ꝛ i mēbro:neq꞉ tumorē videris:neq꞉ pustulas. Sed minꝰ q̄ꝫ i sanitate fuerit.ponēda sunt solidātia ꝛ carnē reducētia. ¶ Gal᷑.in megat᷑.priꝰ inq̄t incipiēdū est ad medicādū fracturā ꝛ sepatōeꝫ iūcture i ossibꝰ minuēdo supflui-

tates corpis cū flōmia ꝛ farmacia. Dietem⁹ aūt īfirmū cuȝ subtilib⁹ ꝛ pauc꜖ cibariis dū certificemur tumorē siue pustulas: vl' ꝗlibȝ alia deturpātia nō supuētura ꝓpter loci debilitatē ꝛ materiā habūdantē: postea redeam⁹ ad rē solidatiuā ꝛ mēbri augmētatiuā .i. mlˀtā ꝙtitatē cibi gssi: cibo aūt subtili nō solēt ossa solidari. ¶ Sepatio aūt ꝯcathenatiōis lauetur cū aq̄ ca. ꝛ reponat̃ sic̃ fuerat: liget̃ ꝗꝫ sic̃ fractura: deinde supponēdū ď hac ꝯfectōe valēti fracture ꝛ sepatiōi iūcture. ℞. sumach. se. mirte. añ. ʒ. x. myrrhe. aloe. añ. ʒ. vi. enule ʒ. x. tpa cū aq̄ etvnge. ¶ Alid. ℞. mirrte. ʒ. vij. camo. ʒ. viij. sandal'. ʒ. xv. boli. terre sigilla. añ. ʒ. xx. enule. ʒ. xij. yreos. ʒ. xv. thur꜖. ʒ. x. ¶ Dyas. faria ordei cū faria malue cū olˀo tpa tavalȝ. ¶ Alid. ℞. laudāi. ʒ. xv. aloe. ʒ. vij. c̃c. ʒ. v. boli. ʒ. xv. galle. ʒ. iij. ro. nucis cypressi. añ. ʒ. v. tēpera cū oleo et vnge. ¶ Alid. ℞. aloe. myrrhe. betonice. acatie. malue. thur꜖. añ. ʒ. iij. mastic̃. ʒ. i. ꝛ. ɼ. pul. molendini ꝙtū alie species fuerint tēpa cū ouo ꝛ vnge neruos ꝛ venas circūdantes fracturas cū vnguētis emollientib⁹ de cera: medulle bouis. pinguedine vulturis: pinguedine renū pecudis: ꝛ oleo ro. ꝛ silˀibus.

¶ De fluxu sanguis ab incisiōe gladij. Cap. xxviij.



IN fluxu sanguis de incisiōe gladij: siue cultelli sagitte vl' silˀib⁹. ꝓmū in strigēdo sanguinē erit studēdū supponēdo digitū: ꝛ tenēdo pāniculuȝ donec sanguis ꝯgelet̃ ī vena: vñ exierat. Deide supponēda est medicia sanguis restrictiua: que duob⁹ mōis fit: vl'. n. ꝯstrigit ꝛ carnē nō reduc̃. sic̃ faria frumētu: terbētina: gipsum: ꝛ silˀia: vel ꝯstrigit ꝛ carnē facit: sic̃ th⁹: aloe: albu. oui: pili leporis. ¶ Gal'. ī megat̃. hāc ꝯfectionē dic̃. debere eē trib⁹ mōis: vl'. n. vt eq̄le sit pōdus aloes: ꝛ thuris: ꝛ cortic̃. ꝛ pul. ꝛ ēt pulueres electi sunt ponēdi: qui dur꜖ corpib⁹ vtiles sunt: stiptica. n. his sunt nc̄cia. vl'vt thus ꝙ aloe duplū ponat̃: ꝛ th⁹ vnctuosuȝ ꝛ gūmosum eligat̃: q̄ cōfectio vtil' ē mollib⁹ corpib⁹ q̄ reb⁹ mollib⁹ indigēt ꝛ cōfortatiuis. Terti⁹ modus est vt de thure pl⁹ ponat̃ ꝙ aloe: nō tñ duplū hoc ꝯuenit corpib⁹ mediocrib⁹: albugo oui appōnat̃: vt ī silˀitudinē mell' iūscet̃. ꝛ mittat̃ de pilis leporis ꝙtū opȝ: hec medicia eēntie vene supponat̃: vñ sanguis effluit: ꝛ postea mlˀta ꝙtitas medicine toti vulneri supponat̃:

atq ligãdo cũ pãnis lineis tervl' q̃ter inuolutis: ꝛ fiat strictu ra circa vene initia. ligamẽta oĩa die tertio soluant. Si aũt medicia sup vuln⁹ nimis fuerit viscosa: ꝛ iõ vulneris cõstricti ua: nõ tñ auferas: qꝛ forsitã vi ablata locuz iã fere solidatũ apiet. Appone ğ ml'tã q̃titatẽ de eadẽ vt emolliat illũ desic catã: ꝛ mollitã paulatiz subtrahas. Sed vñ subtraxeris digi tũ vene effluẽti suppone: ne exeat sanguis. Quod si nec hic potueris liganda erit vena. Sic.n.precepit.G.in megat.
¶ Pl'uis. Jo. Da. strigẽs ꝛ desiccãs sanguinẽ vulneris. ℞. aloe. thuris. cortic. añ.ʒ.ij. sang. draco. sarcocoll'. añ.ʒ.xij. ramoꝝ eruce.ʒ.viij. tẽpa cũ albumine ouoꝝ ꝛ pone pilos le poris. ¶ Aliud stringẽs ꝛ solidãs vulnera de gladio vel cul tello facta. ℞. sarcocol.ʒ.ij. san. dra. balaust. cortic. oliba ni. añ.ʒ.ß. ¶ Aliud. ℞. sarcocol'. aloe. myrrhe. armoniaci. añ.ʒ.i. eruce. zucca. añ.ʒ.iij. fac pul. imple vulnera ĩde: dein de pannos desuper ponendos infunde saliua. ¶ Aliud. ℞. sarcocol. olibani. dragagan. san. dra. gummi. põdus equa le. fac pul. ꝛ inde imple vulnera. ¶ Si autẽ vulnera crepue rit et sanguis inde fluxerit. ℞. albumen oui: oleum ro. ro sas ꝛ maluã ꝛ lentes: que omnia pista. ꝛ tempera ꝛ infun dens bombicinum superpone.

¶ De grossitie vnguium. Cap.xxvij.



Aliquãdo in vnguibus grossa albedo vel gros sities innascunt: ꝛ inde caro digitorum quasi vulnerosa efficitur. ¶ Medicãdi sunt sic. semẽ lini. cera ꝛ mel in modũ vnguenti vngul' super ponatur. Aliud sandaraca cum aceto idẽ fac. Dyas. alumẽ de pluma tẽpatũ cũ aqua valz albedini ꝛ gros situdini ꝛ vnguib⁹ vulneratis. Jtẽ feces aceti incẽse cũ ran no idem faciũt medulle ossiũ oliue cũ pinguedine ꝛ farina mixte valẽt simil'r. ¶ Supflue carni in vnguib⁹ ꝛ tumori si ue apostemati circũdantib⁹ galla pistata ꝛ cum melle tem perata valet: lentes cũ aqua idẽ faciũt: stercus colũbinum coctum cum farina ordei ꝛ cathaplasmate inde facto valet sil'iter. Aliud. alumẽ cũ pinguedie anatis iuuat: assa cũ lacte titimalli sil'r. ¶ Citrinitati vnguiũ semi. eruce tẽpatũ cũ tau rino felle valz: feces vini icẽse faciũt malos vngues cadere.

¶ De incendio ignis. Cap.xxviij.


Uocūq3 modo focus corpi inciderit op3 rebus frigidis refrigerari ne ad vesicas pueniat: cu3 frōde myrthe incēse: cū cera ꝛ oleo ro. vl' gūmi arabi cū albumine oui: vel tumabro cū aceto. siue bolo cū aceto: vel aq̄ ro. vel succo scariole farina ordei: ol'o ro. et albumine oui: vel oleo ro. cū acatia stercore agnino cū oleo ro. ꝛ cera. hec eñ valent malua pistata cū oleo ro. sil'r facit. q̄ si ibi vesice erūt succus portul'. vel frondes myrthe: seu carbones ferrarioꝝ: chimoleā: oīa ꝯposita siue simplicia cū oleo ro. ꝛ cera mixta valent. Alumen cū oleo ro. idem facit loca oliue salsa idem facit.

¶ De vulnere propter ocreas. Cap. xxix.


Liqñ in pede vel in crure nascunt' vulnera de angustia ocreaꝝ: q̄ si sint cū tumore pulmone3 veruecis suppone: vel agni annualis siue vulpis. Si aūt vulnera sint sine tumore galla icēsa: balaust. cortices maliḡ. sumac. acatia. q̄libet hoꝝ pulue rizata supponant'. ¶ De fissura manuū ꝛ pedū. Cap. xxx.


Liqñ sanguis nutriēs corpus cu3 col'a grossa vel rubea acuta miscet'. Sed tñ nigra ex ḡuitate sua ꝛ grossitudine descēdit ad inferiora ꝛ findit pedes. Colera vo ru. ex subtilitate ꝛ lenitate findit manus. ¶ Uñ purgādi sunt hūores corpib⁹ dñantes. ꝛ postea redeūdū est ad loca vnguēda cū ol'o viol'. vel cera ꝛ medulla bouina cū oleo sisamino: vl' ol'o fenug. cū cera mixto v3 ei fissure pedū de friditate aer'. Fissure ēt manuū ꝛ pedū ꝯfectio valēs. ℞. medul'. bouie pi guedis gal'. ā. ʒ. ß. drag. cere. myrrhe. ā. ʒ. ß. olei syriani. ʒ. ß. vnguētū fiat. ¶ Alio. ℞. bacce lauri. aristol'. lō. medulle bo uine pōdus eq̄le. ¶ Aliud valentissimū fissure. ℞. picule: et sisameleos pōdus eq̄le. ¶ Cācri fluminei cū sisameleo incēsi idē faciūt. Cepe cocte ꝛ cū ol'o ro. mixte: ꝛ pistate ad idē faciūt: ꝯcule marine incēse cū oleo rosaceo multū valēt.

¶ Explicit textus Uiatici: correctus ac emēdatus. Impressus Lugduni expēsis Uincencij de portonariis De tridino montisferrati. per Gilbertum de villiers. Anno dñi M.ccccc.x. Die vo. viij. mensis Nouembris.

¶ Finis Tabule.